



Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02- 041/25-24325/2

Podgorica, 23.07.2025.godine

Za: MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA, Rimski trg 46, Podgorica

gospodinu, Niku Gjelošaju, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o privrednim društvima

Veza: Vaš akt br: 06-323/25-3647/4 od 18.07.2025. godine i dopune od 23.07.2025. godine

Poštovani gospodine Gjelošaj,

Povodom *Predloga zakona o privrednim društvima*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Donošenje zakona prvenstveno će uticati na privredna društva u smislu detaljnijeg regulisanja postupaka osnivanja, upravljanja, restrukturiranja, prestanka privrednih društava, kao i drugih pitanja od značaja za njihovo funkcionisanje. Nadalje, kako se navodi u Izveštaju o analizi uticaja propisa uveden je značaj broj novih instituta koji neće stvoriti dodatna ograničenja, već se očekuje da će ista kroz usvajanje modernih rešenja preuzetih iz uporedne prakse, doprinijeti većoj fleksibilnosti pravnog okvira.

Imajući u vidu obavezu usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti kompanijskog prava, kao i činjenicu da se time ispunjava jedno od završnih merila za zatvaranje pregovaračkog poglavlja 6-Privredno pravo, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u Izveštaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, je navedeno da za potrebe sprovođenja ovog propisa nije potrebno obezbjeđenje sredstava iz budžeta Crne Gore.

Nadalje, predmetnim zakonom propisani su osnovi za pokretanje sudske likvidacije kao i na ovaj postupak je predviđena primjena odredbi zakona kojim se uređuje stečaj. Pored sudske likvidacije, predviđena je mogućnost sprovođenja prinudne likvidacije za koju organ nadležan za registraciju u CRPS, po službenoj dužnosti, donosi odluku o pokretanju postupka prinudne likvidacije nad društvom koje ne dostavi nadležnom poreskom organu godišnje finansijske izvještaje do kraja prethodne poslovne godine, i to za dvije uzastopne poslovne godine koje prethode godini u kojoj se podnose finansijski izvještaji.

Kako je navedeno, prinudna likvidacija će imati pozitivni uticaj jer će ista dovesti do: smanjenja broja sudskih postupaka koji bi inače zahtijevali značajne troškove, zaštite prava povjerilaca, veće transparentnosti, redovnog čišćenja registra privrednih subjekata i stvaranja povoljnijeg poslovnog ambijenta, te neće iziskivati obezbjeđenje dodatnih finansijskih sredstava iz budžeta.

Takođe, usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih bi proistekle finansijske obaveze za privredna društva.

Imajući u vidu da za sprovođenje ovog Predloga zakona nijesu potrebna finansijska sredstva, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta nema primjedbi na Predlog zakona o privrednim društvima.

Napominjemo, sve aktivnosti na realizaciji Predloga zakona o privrednim društvima potrebno je uskladiti sa sredstvima koja su predviđena godišnjim zakonom o budžetu države za navedene namjene i srednjoročnim budžetskim okvirom.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković



PREDLOG

ZAKON O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA*

DIO PRVI OSNOVNE ODREDBE

Glava I OSNOVNI POJMOVI

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se osnivanje, upravljanje, restrukturiranje, prestanak i druga pitanja od značaja za rad privrednih društava, preduzetnika i dijela stranog privrednog društva.

Oblici obavljanja privredne djelatnosti, pojam privrednog društva i oblici privrednih društava

Član 2

(1) Privrednu djelatnost obavljaju privredno društvo, preduzetnik i dio stranog privrednog društva.

(2) Privredno društvo je pravno lice koje samostalno obavlja jednu ili više privrednih djelatnosti u skladu sa zakonom, radi dugoročnog uvećanja sopstvene vrijednosti i održivog poslovanja ako osnivačkim aktom ili statutom privrednog društva nije drukčije predviđeno.

(3) Privredno društvo može se osnovati na određeno ili neodređeno vrijeme.

(4) Oblici privrednih društava su:

- 1) ortačko društvo;
- 2) komanditno društvo;
- 3) akcionarsko društvo;
- 4) društvo sa ograničenom odgovornošću.

(5) Privredno društvo koje je uspješno izvršilo javnu ponudu hartija od vrijednosti u skladu sa prospektom čije je objavljivanje odobrila Komisija za tržište kapitala ili čije su hartije od vrijednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u Crnoj Gori, u skladu sa posebnim zakonom, smatra se javnim društvom.

Evropsko akcionarsko društvo i Evropsko ekonomsko interesno udruženje

Član 3

U Crnoj Gori mogu se osnovati Evropsko akcionarsko društvo i Evropsko ekonomsko interesno udruženje, u skladu sa ovim zakonom.

Primjena zakona

Član 4

Ovaj zakon primjenjuje se i na:

- 1) privredna društva osnovana u skladu sa posebnim zakonom;

2) druga pravna lica osnovana u skladu sa posebnim zakonom, ako obavljaju privrednu djelatnost i ako su dužna da se registruju u Centralnom registru privrednih i drugih subjekata (u daljem tekstu: CRPS).

Registracija i dejstva registracije prema trećim licima

Član 5

(1) Privredno društvo, preduzetnik, dio privrednog društva i dio stranog privrednog društva registruju se u CRPS, koji se vodi u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih i drugih subjekata.

(2) Registracija iz stava 1 ovog člana podrazumijeva upis osnivanja privrednog društva, preduzetnika, dijela privrednog društva i dijela stranog privrednog društva u CRPS, upis u CRPS promjene podataka i dokumentacije privrednog društva, preduzetnika, dijela privrednog društva i dijela stranog privrednog društva propisanih ovim zakonom, kao i brisanje iz CRPS privrednog društva, preduzetnika, dijela privrednog društva i dijela stranog privrednog društva u slučaju njihovog prestanka.

(3) Treća lica koja se u pravnom prometu pouzdaju u podatke i dokumentaciju registrovane u CRPS ne mogu snositi štetne posljedice proistekle iz netačno registrovanih podataka, odnosno netačnih podataka registrovanih u CRPS.

(4) Smatra se da su treća lica upoznata sa registrovanim podacima od dana objavljivanja tih podataka na internet stranici CRPS.

(5) Po isteku roka od 15 dana od dana objavljivanja registrovanih podataka, treća lica ne mogu, u postupcima pred drugim organima, dokazivati da nije bilo moguće da se upoznaju sa tim podacima.

(6) Privredno društvo može dokazivati da su treća lica bila upoznata ili su morala biti upoznata sa podacima o privrednom društvu i dokumentacijom društva i prije njihove registracije.

(7) Treća lica imaju pravo da se pouzdaju u podatke o privrednom društvu i dokumentaciju društva koji su nastali, a koji nijesu registrovani u CRPS.

(8) Radnje koje u ime privrednog društva preduzmu članovi organa upravljanja ovlašćeni za zastupanje tog društva, obavezuju društvo u odnosu prema trećim licima čak i ako su prilikom imenovanja tih lica počinjene nepravilnosti, osim ako društvo dokaže da su treća lica znala za nepravilnosti prilikom imenovanja.

(9) CRPS je dužan da, prije donošenja rješenja o registraciji osnivanja privrednog društva, naročito provjeri:

1) da li su osnivački akt i statut sačinjeni u propisanom obliku i sa elementima utvrđenim Zakonom u dijelu podataka koji se registruju,

2) da li su ispunjeni uslovi za osnivanje privrednog društva u pogledu minimalnog osnivačkog kapitala, djelatnosti i, broja članova društva.

(10) Ako CRPS utvrdi da podaci ili dokumentacija iz stava 9 ovog člana nijesu u skladu sa zakonom, odbiće registraciju rješenjem protiv kojeg podnosilac prijave ima pravo žalbe.

Pravna sposobnost privrednog društva

Član 6

(1) Privredno društvo stiče svojstvo pravnog lica danom registracije osnivanja u CRPS.

(2) Privrednom društvu prestaje svojstvo pravnog lica danom brisanja iz CRPS.

Članovi privrednog društva

Član 7

(1) Član privrednog društva može biti svako poslovno sposobno fizičko ili pravno, domaće ili strano lice, koje je osnivač privrednog društva ili lice koje mu naknadno pristupi.

(2) Članovi privrednog društva su:

- 1) u ortačkom društvu – ortaci;
- 2) u komanditnom društvu – komplementari i komanditori;
- 3) u akcionarskom društvu – akcionari;
- 4) u društvu sa ograničenom odgovornošću – članovi društva sa ograničenom odgovornošću.

(3) Član privrednog društva je zajednički naziv za lica iz stava 2 ovog člana.

(4) Članovi privrednog društva registruju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih i drugih subjekata, a akcionari i u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Osnivački akt i statut privrednog društva

Član 8

(1) Osnivački akt privrednog društva je ugovor o osnivanju, ako društvo osnivaju dva ili više lica, odnosno odluka o osnivanju, ako društvo osniva jedno lice.

(2) Osnivački akt privrednog društva može biti u pisanom ili elektronskom obliku, potpisan od strane svih osnivača, i potvrđen od strane notara u skladu sa zakonom.

(3) Pored osnivačkog akta, akcionarsko društvo i društvo sa ograničenom odgovornošću imaju i statut.

(4) Statut privrednog društva može biti u elektronskom obliku, potpisan elektronskim potpisom u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski potpis.

(5) Statut akcionarskog društva mora biti ovjeren u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa.

(6) Osnivački akt i statut registruju se u CRPS.

(7) Osnivački akt i statut obavezuju i lice koje naknadno pristupi privrednom društvu, i to od dana sticanja svojstva člana privrednog društva u skladu sa ovim zakonom.

Izmjene osnivačkog akta i statuta privrednog društva

Član 9

(1) Osnivački akt ortačkog društva mijenja se odlukom ortaka, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Osnivački akt komanditnog društva mijenja se odlukom komplementara i komanditora, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Osnivački akt društva sa ograničenom odgovornošću i akcionarskog društva ne može se mijenjati nakon registracije osnivanja tih društava.

(4) Statut društva sa ograničenom odgovornošću i akcionarskog društva mijenja se odlukom skupštine, odnosno drugih organa tih društava, u skladu sa ovim zakonom.

(5) Izmjene osnivačkog akta iz st. 1 i 2 ovog člana i statuta iz stava 4 ovog člana, kao i prečišćeni tekstovi ovih akata nakon svake izmjene, registruju se u CRPS.

Elektronsko osnivanje i vršenje formalnosti elektronskim putem

Član 10

(1) Osnivanje privrednog društva, preduzetnika, dijela privrednog društva i dijela stranog privrednog društva može se izvršiti i u potpunosti elektronskim putem, bez fizičkog prisustva osnivača u bilo kojoj fazi osnivanja.

(2) Sva dokumentacija u postupku osnivanja, uključujući osnivački akt i statut društva, kao i izmjene ovih akata, mogu biti potpisane i dostavljene elektronskim putem, u skladu sa propisima o elektronskom potpisu i elektronskom dokumentu, bez obaveze sačinjavanja ili dostavljanja bilo kojeg dokumenta u papirnoj formi.

(3) Osnivački akt u postupku elektronskog osnivanja notar ovjerava putem elektronskih sredstava komunikacije, koristeći sredstva za elektronsku video identifikaciju, kvalifikovani elektronski potpis i kvalifikovani elektronski pečat.

(4) Elektronska identifikacija osnivača mora biti izvršena na način koji omogućava pouzdano utvrđivanje identiteta, u skladu sa zakonom kojim se uređuje notarska djelatnost, zakonom kojim se uređuje elektronski dokument, elektronska identifikacija i elektronski potpis, kao i propisima o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

(5) Notar je dužan da putem elektronske komunikacije provjeri identitet osnivača, potvrdi volju osnivača i elektronski ovjeri osnivački akt kvalifikovanim elektronskim pečatom i upiše ga u evidenciju ovjerenih isprava.

(6) Uplata osnivačkog kapitala može se izvršiti i elektronskim putem, bez fizičkog prisustva osnivača, u skladu sa propisima kojima se uređuju banke i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, osim ako se osnivački kapital unosi u obliku stvari ili prava.

(7) Dokaz o uplati osnivačkog kapitala može se podnijeti elektronskim putem, korišćenjem kvalifikovanog elektronskog dokumenta izdatog od strane banke ili drugog kvalifikovanog povjerenika, u skladu sa propisima o elektronskom dokumentu.

(8) Uplata osnivačkog kapitala može se izvršiti i na račun banke koja posluje u državi članici Evropske unije.

(9) Ako postoje opravdani razlozi koji se odnose na javni interes radi sprečavanja zloupotrebe identiteta ili falsifikovanja, sprečavanja pranja novca ili finansiranja terorizma ili u slučaju sumnje u postojanje poslovne sposobnosti ili ovlašćenja osnivača ili podnosioca za zastupanje privrednog društva, nadležni organ može zahtijevati fizičko prisustvo osnivača, odnosno podnosioca prijave u pojedinačnom slučaju, radi dodatne provjere identiteta, odnosno provjere poslovne sposobnosti ili ovlašćenja za zastupanje.

(10) Odluka o zahtjevu za fizičkim prisustvom iz stava 10 ovog člana može se donijeti samo u slučaju kada postoje konkretne indicije da bi identitet podnosioca prijave mogao biti zloupotrijebljen ili falsifikovan, odnosno u slučaju postojanja sumnje u pogledu poslovne sposobnosti ili ovlašćenja za zastupanje, a u svim drugim segmentima postupka elektronskog osnivanja, omogućava se njegovo sprovođenje isključivo putem elektronskih sredstava komunikacije.

(11) Donošenje svih odluka, potpisivanje akata i vršenje drugih formalnosti propisanih ovim zakonom mogu se vršiti i u potpunosti elektronskim putem, bez obaveze fizičkog prisustva, u skladu sa odredbama ovog člana.

(12) Svi nadležni organi moraju omogućiti elektronsko pripremanje, donošenje, ovjeru i podnošenje akata, shodno odredbama ovog člana.

(13) Izuzetno od st. 11 i 12 ovog člana, nadležni organ može zahtijevati fizičko prisustvo lica u slučajevima iz st. 9 i 10 ovog člana.

Ugovor članova privrednog društva

Član 11

(1) Ugovor članova privrednog društva je ugovor koji zaključuju dva ili više članova istog privrednog društva, kojim se uređuju pitanja od značaja za njihove međusobne odnose u vezi sa tim društvom.

(2) Ugovor iz stava 1 ovog člana proizvodi dejstvo isključivo između članova privrednog društva koji su ga zaključili.

(3) Ugovor iz stava 1 ovog člana kod ortačkog društva naziva se ugovor ortaka, kod komanditnog društva i društva sa ograničenom odgovornošću ugovor članova društva, a kod akcionarskog društva ugovor akcionara.

(4) Ugovor iz stava 1 ovog člana nije akt privrednog društva i ne registruje se u CRPS.

Poništaj osnivanja privrednog društva

Član 12

(1) Osnivanje privrednog društva može poništiti nadležni sud ako:

1) osnivački akt i/ili statut privrednog društva nemaju formu propisanu ovim zakonom;
2) je djelatnost privrednog društva koja se navodi u osnivačkom aktu i/ili statutu suprotna prinudnim propisima ili javnom poretku;

3) osnivački akt ili statut privrednog društva ne sadrže odredbe o poslovnom imenu društva, ulozima članova, iznosu osnovnog kapitala ili pretežnoj djelatnosti društva;

4) nijesu ispunjeni zahtjevi u pogledu minimalnog osnovnog kapitala; ili

5) ako svi osnivači, u trenutku zaključenja osnivačkog akta, nijesu imali poslovnu sposobnost.

(2) Tužbu za poništaj osnivanja privrednog društva može podnijeti svako lice koje ima pravni interes, u roku od šest mjeseci od dana registracije privrednog društva u CRPS.

(3) Ako razlozi za poništaj osnivanja privrednog društva ne budu otklonjeni do zaključenja glavne rasprave, sud će presudom poništiti osnivanje privrednog društva.

(4) Presudu kojom se poništava osnivanje privrednog društva sud u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi registracije i pokretanja postupka sudske likvidacije.

(5) Poništaj osnivanja privrednog društva nema dejstvo na pravne poslove tog društva sa savjesnim trećim licima.

(6) U slučaju poništaja osnivanja privrednog društva, komanditori, članovi društva sa ograničenom odgovornošću i akcionari dužni su da uplate, odnosno unesu upisane udjele, odnosno akcije i izvrše druge obaveze preuzete prema privrednom društvu, u mjeri u kojoj je to potrebno radi izmirenja obaveza tog društva prema savjesnim trećim licima.

(7) U slučaju poništaja osnivanja privrednog društva, ortaci i komplementari odgovaraju solidarno i neograničeno za obaveze tog društva prema savjesnim trećim licima.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 13

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Glava II

ODGOVORNOST ZA OBAVEZE PRIVREDNOG DRUŠTVA

Odgovornost za obaveze prije registracije privrednog društva

Član 14

(1) Za obaveze preuzete u postupku osnivanja privrednog društva prije njegove registracije, u ime budućeg društva, solidarno i neograničeno odgovaraju osnivači i lica koja su preuzela te obaveze, ako nije drukčije ugovoreno.

(2) Ako nakon registracije privredno društvo preuzme obaveze iz stava 1 ovog člana, osnivači i lica koja su te obaveze preuzela u postupku osnivanja privrednog društva prije njegove registracije oslobađaju se odgovornosti, ako nije drukčije ugovoreno.

Sticanje svojstva člana privrednog društva

Član 15

(1) Svojstvo ortaka, komplementara, komanditora i člana društva sa ograničenom odgovornošću stiče se danom registracije vlasništva nad udjelom u CRPS.

(2) Svojstvo akcionara stiče se danom upisa akcije, odnosno akcija akcionarskog društva na njegov račun kod Centralnog klirinškog depozitarnog društva (u daljem tekstu: CKDD), u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

(3) Svojstvo ortaka, komplementara, komanditora i člana društva sa ograničenom odgovornošću prestaje danom registracije prestanka svojstva člana privrednog društva u CRPS.

(4) Svojstvo akcionara prestaje danom brisanja svih akcija akcionarskog društva sa njegovog računa kod CKDD, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Odgovornost privrednog društva i članova privrednog društva za obaveze društva

Član 16

(1) Privredno društvo odgovara za svoje obaveze cjelokupnom svojom imovinom.

(2) Ortaci i komplementari odgovaraju za obaveze društva solidarno i neograničeno, cjelokupnom svojom imovinom.

(3) Komanditori, članovi društva sa ograničenom odgovornošću i akcionari ne odgovaraju za obaveze privrednog društva, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Zloupotreba svojstva pravnog lica

Član 17

(1) Komanditor, član društva sa ograničenom odgovornošću i akcionar koji zloupotrijebi pravilo o ograničenoj odgovornosti iz člana 16 stav 3 ovog zakona, solidarno i neograničeno odgovara za obaveze privrednog društva.

(2) Zloupotrebom iz stava 1 ovog člana smatra se svaki vid izigravanja, odnosno nepoštovanje svojstva pravnog lica privrednog društva od strane lica iz stava 1 ovog člana ili sa njim povezanog lica u smislu člana 45 ovog zakona, na osnovu kojeg se kroz miješanje imovine, njeno umanjeње, nepravilnosti u upravljanju, poslovanje protivno ciljevima privrednog društva, zanemarivanje identiteta, oštećenje povjerilaca i/ili druge radnje, stvara opšti utisak poistovjećivanja tih lica sa privrednim društvom.

(3) Protiv lica iz stava 1 ovog člana povjerilac privrednog društva može podnijeti tužbu nadležnom sudu u roku od šest mjeseci od dana saznanja za zloupotrebu iz stava 1 ovog člana, a najkasnije u roku od tri godine od dana zloupotrebe.

(4) Podnošenje tužbe iz stava 3 ovog člana ne utiče na pravo povjerioca da naplatu potraživanja prema privrednom društvu izvrši na drugi način, u skladu sa zakonom.

(5) U slučaju da potraživanje povjerioca iz stava 3 ovog člana nije dospjelo u trenutku saznanja za učinjenu zloupotrebu iz stava 1 ovog člana, rok od šest mjeseci za podizanje tužbe počinje da teče od dana dospijeca potraživanja.

Glava III

SJEDIŠTE, DJELATNOST I POSLOVNO IME PRIVREDNOG DRUŠTVA

Sjedište privrednog društva

Član 18

(1) Sjedište privrednog društva je mjesto u Crnoj Gori (jedinica lokalne samouprave) iz kojeg se upravlja privrednim društvom ili u kojem društvo trajno obavlja svoju pretežnu djelatnost, koje je utvrđeno osnivačkim aktom i statutom privrednog društva i registrovano u CRPS.

(2) Privredno društvo može imati samo jedno sjedište.

(3) Ako se uprava privrednog društva ili mjesto u kojem privredno društvo trajno obavlja svoju pretežnu djelatnost nalaze u mjestu različitom od mjesta koje je registrovano kao sjedište privrednog društva u CRPS, sjedištem će se smatrati mjesto koje je registrovano u CRPS, s tim da se nadležnost suda u postupcima trećih lica protiv privrednog društva može odrediti prema mjestu u kojem se nalazi uprava privrednog društva ili mjestu u kojem privredno društvo trajno obavlja svoju pretežnu djelatnost.

(4) Odluku o promjeni sjedišta privrednog društva u ortačkom društvu donose ortaci, u komanditnom društvu komplementari, a u društvu sa ograničenom odgovornošću i akcionarskom društvu skupština društva, na način na koji se mijenja osnivački akt, odnosno statut društva, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom privrednog društva nije drukčije predviđeno.

(5) Promjena sjedišta privrednog društva registruje se u CRPS.

Dostavljanje i adresa za prijem pošte i elektronske pošte

Član 19

(1) Dostavljanje pošte privrednom društvu vrši se na adresu sjedišta i/ili adresu za prijem elektronske pošte.

(2) Privredno društvo može da registruje i posebnu adresu za prijem pošte na teritoriji Crne Gore.

(3) Ako privredno društvo ima posebnu adresu za prijem pošte, dostavljanje se vrši na tu adresu, umjesto na adresu sjedišta.

(4) Ako je dostava pismena privrednom društvu na posebnu adresu za prijem pošte, odnosno na adresu sjedišta ako društvo nema registrovanu posebnu adresu za prijem pošte, putem preporučene poštanske pošiljke u smislu zakona kojim se uređuju poštanske usluge bila bezuspješna, smatraće se da je dostava te pošiljke uredno izvršena istekom roka od osam dana od dana slanja.

(5) Privredno društvo mora da ima adresu za prijem elektronske pošte, koja se registruje u CRPS.

(6) Dostavljanje pismena privrednom društvu u sudskom, upravnom, poreskom i drugim postupcima vrši se u skladu sa posebnim zakonima.

Upotreba pečata

Član 20

- (1) Privredno društvo nije dužno da u obavljanju djelatnosti koristi pečat.
- (2) Privredno društvo koje obavlja djelatnost elektronskim putem dužno je da koristi elektronski pečat, u skladu sa zakonom.

Djelatnost privrednog društva

Član 21

- (1) Privredno društvo ima pretežnu djelatnost koja se utvrđuje osnivačkim aktom, odnosno statutom u skladu sa zakonom kojim se uređuje klasifikacija djelatnosti i registruje u CRPS.
- (2) Odluku o promjeni pretežne djelatnosti privrednog društva u ortačkom društvu donose ortaci, u komanditnom društvu komplementari, a u društvu sa ograničenom odgovornošću i akcionarskom društvu skupština društva, na način na koji se mijenja osnivački akt, odnosno statut privrednog društva, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drukčije predviđeno.
- (3) Promjena pretežne djelatnosti registruje se u CRPS.
- (4) Pored pretežne djelatnosti, privredno društvo može da obavlja i druge djelatnosti u skladu sa zakonom.
- (5) Obavljanje određene djelatnosti ili registracija privrednog društva mogu posebnim zakonom biti uslovljeni dobijanjem prethodne saglasnosti, odobrenja, dozvole ili drugog akta nadležnog organa.

Poslovno ime privrednog društva

Član 22

- (1) Poslovno ime privrednog društva je ime pod kojim privredno društvo obavlja djelatnost i učestvuje u pravnom prometu.
- (2) Poslovno ime, kao i promjene poslovnog imena privrednog društva registruju se u CRPS.
- (3) Odluku o promjeni poslovnog imena privrednog društva u ortačkom društvu donose ortaci, u komanditnom društvu komplementari, a u društvu sa ograničenom odgovornošću i akcionarskom društvu skupština društva, na način na koji se mijenja osnivački akt, odnosno statut privrednog društva, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drukčije predviđeno.

Sadržina poslovnog imena

Član 23

- (1) Poslovno ime privrednog društva obavezno sadrži naziv, oznaku pravnog oblika i sjedište društva.
- (2) Naziv je karakterističan dio poslovnog imena po kojem se privredno društvo razlikuje od drugih privrednih društava.
- (3) Pravni oblik privrednog društva se u poslovnom imenu označava na sljedeći način:
 - 1) za ortačko društvo koristi se oznaka: „ortačko društvo“ ili skraćenica „OD“;
 - 2) za komanditno društvo koristi se oznaka: „komanditno društvo“ ili skraćenica „KD“;
 - 3) za društvo sa ograničenom odgovornošću koristi se oznaka: „društvo sa ograničenom odgovornošću“ ili skraćenica „DOO“;
 - 4) za akcionarsko društvo koristi se oznaka: „akcionarsko društvo“ ili skraćenica „AD“.
- (4) Posebnim zakonom mogu biti propisani i drugi elementi koje privredno društvo mora da unese u poslovno ime.

(5) Privredno društvo može da, pored elemenata iz st. 1 i 4 ovog člana, u poslovno ime unese i pretežnu djelatnost i druge elemente.

(6) Uz poslovno ime privrednog društva u postupku stečaja dodaje se oznaka: „u stečaju“.

(7) Uz poslovno ime privrednog društva u postupku likvidacije dodaje se oznaka: „u likvidaciji“.

Skraćeno poslovno ime

Član 24

(1) Pored poslovnog imena, privredno društvo može da koristi i skraćeno poslovno ime, na isti način na koji koristi poslovno ime.

(2) Skraćeno poslovno ime sadrži naziv ili skraćeni naziv, kao i oznaku pravnog oblika privrednog društva.

(3) Privredno društvo može da ima samo jedno skraćeno poslovno ime.

(4) Skraćeno poslovno ime mora jasno da proizlazi iz poslovnog imena privrednog društva i podliježe jednakoj zaštiti kao i poslovno ime.

(5) Skraćeno poslovno ime, kao i svaka promjena skraćenog poslovnog imena privrednog društva registruje se u CRPS.

Jezik poslovnog imena

Član 25

(1) Poslovno ime privrednog društva mora da bude na crnogorskom jeziku ili na jeziku u službenoj upotrebi u Crnoj Gori, na latiničnom ili ćiriličnom pismu.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, naziv privrednog društva može da bude na stranom jeziku.

Upotreba poslovnog imena

Član 26

(1) Privredno društvo dužno je da u pravnom prometu upotrebljava poslovno ime i skraćeno poslovno ime koje je registrovano u CRPS.

(2) Privredno društvo dužno je da na svakoj poslovnoj prostoriji vidno istakne svoje poslovno ime ili skraćeno poslovno ime.

Rezervacija naziva

Član 27

Fizička i pravna lica mogu da podnesu zahtjev za rezervaciju naziva privrednog društva u CRPS, u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih i drugih subjekata.

Upotreba naziva i oznaka država i međunarodnih organizacija

Član 28

(1) Poslovno ime privrednog društva može u nazivu da sadrži riječi: „Crna Gora“, a logo društva grb, zastavu i druge državne simbole u skladu sa zakonom.

(2) Poslovno ime privrednog društva može u nazivu da sadrži naziv, a logo društva grb i drugi simbol druge države ili međunarodne organizacije, uz prethodnu saglasnost nadležnog organa države ili međunarodne organizacije na koje se naziv ili simboli odnose.

Upotreba ličnog imena u nazivu privrednog društva

Član 29

(1) U naziv privrednog društva može se unijeti ime i prezime fizičkog lica, uz njegov pisani pristanak, a ako je to lice umrlo uz saglasnost svih njegovih nasljednika.

(2) Ako privredno društvo u obavljanju djelatnosti ili na drugi način vrijeđa čast i ugled fizičkog lica čije je ime i prezime uneseno u njegov naziv, to lice, odnosno njegovi nasljednici mogu podnijeti tužbu nadležnom sudu, kojom zahtijevaju brisanje imena i prezimena fizičkog lica iz naziva privrednog društva i naknadu eventualne štete.

(3) Ako naziv privrednog društva sadrži ime i prezime nekog člana privrednog društva koji je naknadno istupio iz društva, privredno društvo ima pravo da nastavi sa korišćenjem naziva, osim ako taj član, odnosno njegovi nasljednici, u roku od 30 dana od dana prestanka članstva podnesu privrednom društvu zahtjev za brisanje imena i prezimena iz naziva tog društva.

(4) U slučaju podnošenja zahtjeva iz stava 3 ovog člana, privredno društvo je dužno da u roku od pet radnih dana od dana podnošenja zahtjeva podnese prijavu za promjenu poslovnog imena u CRPS.

(5) Ako privredno društvo ne postupi u skladu sa stavom 4 ovog člana, član privrednog društva, odnosno njegovi nasljednici mogu podnijeti tužbu nadležnom sudu kojom zahtijevaju brisanje imena i prezimena člana iz naziva društva i naknadu eventualne štete.

(6) Tužba iz stava 5 ovog člana može se podnijeti u roku od tri mjeseca od dana prestanka svojstva člana privrednog društva čije je ime i prezime ostalo u nazivu tog društva.

Prenos naziva

Član 30

(1) Naziv privrednog društva ne može se prenijeti na drugo privredno društvo.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, naziv privrednog društva može se prenijeti na drugo privredno društvo u slučaju:

1) statusnih promjena, kod kojih društvo sticalac preuzima naziv od društva prenosioca, koje statusnom promjenom prestaje da postoji;

2) prenosa imovinske cjeline privrednog društva ili bitnog dijela te cjeline.

(3) Za prenos naziva iz stava 2 ovog člana koji sadrži ime i prezime fizičkog lica, potrebna je saglasnost tog lica, odnosno njegovih nasljednika.

Zabrane u vezi sa nazivom privrednog društva

Član 31

(1) Naziv privrednog društva ne smije da:

1) bude suprotan prinudnim propisima;

2) vrijeđa javni moral;

3) bude istovjetan nazivu drugog privrednog društva;

4) bude sličan nazivu drugog privrednog društva, zbog čega može doći do zamjene društava od strane učesnika u pravnom prometu;

5) bude takav da dovodi u zabludu učesnike u pravnom prometu u pogledu pravnog oblika privrednog društva;

6) sadrži neistinite podatke.

(2) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da odbije prijavu za registraciju naziva privrednog društva koji nije u skladu sa stavom 1 ovog člana.

(3) Ako su organu iz stava 2 ovog člana podnesene dvije prijave poslovnog imena privrednih društava koje sadrže istovjetne ili slične nazive, zbog čega može doći do zamjene društava od strane učesnika u pravnom prometu, u CRPS se registruje poslovno ime koje je ranije prijavljeno.

Sudska zaštita naziva

Član 32

(1) U slučaju kad je u CRPS registrovano poslovno ime privrednog društva čiji naziv nije u skladu sa članom 31 stav 1 ovog zakona, svako zainteresovano lice može protiv tog društva podnijeti tužbu nadležnom sudu kojom zahtijeva promjenu naziva tog društva i naknadu eventualne štete.

(2) Tužba iz stava 1 ovog člana može se podnijeti u roku od dvije godine od dana registracije poslovnog imena privrednog društva.

(3) Postupak po tužbi iz stava 1 ovog člana je hitan.

(4) Presudu kojom se nalaže promjena naziva privrednog društva, nadležni sud u roku od sedam dana od dana pravosnažnosti presude dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi registracije.

(5) Ako privredno društvo u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude kojom se nalaže promjena naziva ne podnese prijavu za registraciju promjene naziva sa pratećom dokumentacijom koja potvrđuje promjenu naziva, organ nadležan za registraciju u CRPS po službenoj dužnosti pokreće postupak sudske likvidacije tog društva.

(6) Odredbe ovog člana ne utiču na prava zainteresovanog lica po osnovu propisa kojima se uređuje zaštita konkurencije i zaštita intelektualne svojine.

Poslovna korespondencija

Član 33

(1) Poslovna pisma, porudžbenice i računi, u pisanom ili elektronskom obliku, koji su upućeni trećim licima treba da sadrže poslovno ili skraćeno poslovno ime privrednog društva, adresu sjedišta, registracioni broj, poreski identifikacioni broj, a ako se privredno društvo nalazi u postupku likvidacije ili stečaja i oznaku: „u likvidaciji“, odnosno „u stečaju“.

(2) Pored podataka iz stava 1 ovog člana, ortačko i komanditno društvo navode i podatke o svim ortacima i komplementarima.

(3) Podatke iz stava 1 ovog člana akcionarska društva objavljuju na svojoj internet stranici.

Glava IV

ZASTUPANJE PRIVREDNOG DRUŠTV

Zakonski zastupnici privrednog društva

Član 34

(1) Fizička lica koja, u skladu sa ovim zakonom, imaju ovlaštenje za zastupanje privrednog društva (u daljem tekstu: zakonski zastupnik) su:

- 1) svaki ortak u ortačkom društvu;
- 2) svaki komplementar u komanditnom društvu;
- 3) izvršni direktori ili članovi upravnog odbora kod društva sa ograničenom odgovornošću i akcionarskog društva.

(2) Zakonski zastupnici registruju se u CRPS.

Drugi zastupnici privrednog društva

Član 35

(1) Pored zakonskih zastupnika, privredno društvo mogu da zastupaju i druga lica koja su osnivačkim aktom ili statutom privrednog društva ovlašćena da zastupaju društvo.

(2) Lica iz stava 1 ovog člana registruju se u CRPS.

Ograničenje ovlašćenja zastupnika privrednog društva

Član 36

(1) Zastupnik privrednog društva dužan je da zastupa privredno društvo u granicama ovlašćenja za zastupanje utvrđenim zakonom, osnivačkim aktom ili statutom društva i odgovoran je za štetu nastalu prekoračenjem ovlašćenja, u skladu sa zakonom.

(2) Ograničenja ovlašćenja zastupnika registruju se u CRPS.

(3) Radnje koje ovlašćeni zastupnici preduzmu obavezuju društvo prema trećim licima čak i kad su ograničenja ovlašćenja registrovana u CRPS, kao i ako te radnje nijesu u okviru predmeta poslovanja društva, osim u slučaju kad su ta lica preduzela radnje koje su u skladu sa zakonom van obima njihovih ovlašćenja ili van ovlašćenja koje zakon propisuje da im mogu biti povjerena aktima ili odlukom društva.

Zajedničko zastupanje privrednog društva

Član 37

(1) Osnivačkim aktom ili statutom privrednog društva može se predvidjeti da dva ili više zastupnika zajednički zastupaju privredno društvo, uz obaveznu saglasnost svih zastupnika za zaključivanje pravnog posla, odnosno preduzimanje pravne radnje.

(2) Zajedničko zastupanje iz stava 1 ovog člana registruje se u CRPS.

(3) Izjava volje trećih lica učinjena bilo kom od zastupnika privrednog društva ovlašćenih da zastupaju društvo zajednički, smatra se da je učinjena društvu.

(4) Ako ovlašćenje za zastupanje privrednog društva nije izričito utvrđeno kao zajedničko, svaki zastupnik privrednog društva istupa samostalno u ime i za račun tog privrednog društva.

Pojam i osnovne karakteristike prokure

Član 38

(1) Prokura je punomoćje kojim privredno društvo ili preduzetnik ovlašćuje jedno ili više poslovno sposobnih fizičkih lica da, u ime i za račun privrednog društva, odnosno preduzetnika zaključuju pravne poslove i preduzimaju druge pravne radnje u skladu sa zakonom (u daljem tekstu: prokurista).

(2) Osnivačkim aktom ili statutom privrednog društva mogu se predvidjeti posebni uslovi koje prokurista treba da ispunjava.

(3) Prokura se ne može dati pravnom licu.

(4) Prokura nije prenosiva na drugo lice.

Davanje prokure

Član 39

(1) Odluku o davanju prokure u ortačkom društvu donose svi ortaci, u komanditnom društvu svi komplementari, a u društvu sa ograničenom odgovornošću i akcionarskom društvu

direktor, odbor direktora, odnosno upravni odbor, ako osnivačkim aktom ili statutom privrednog društva nije drukčije predviđeno.

(2) Preduzetnik prokuru daje lično.

(3) Prokura se daje u pisanoj formi i mora biti potvrđena, od strane notara, u skladu sa zakonom.

(4) Prokurista se registruje u CRPS.

Vrste prokure

Član 40

(1) Prokura može biti pojedinačna ili zajednička.

(2) Ako je prokura data za dva ili više lica bez naznake da se radi o zajedničkoj prokuri, svaki prokurista istupa samostalno u granicama ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom.

(3) Ako je prokura data kao zajednička, pravni poslovi koje zaključuju ili pravne radnje koje preduzimaju prokuristi punovažni su uz obaveznu saglasnost svih prokurista.

(4) Saglasnost iz stava 3 ovog člana može se dati kao prethodna ili naknadna.

(5) Izjava volje ili pravna radnja učinjena jednom prokuristi ima pravno dejstvo kao da je učinjena prema svim prokuristima.

Ovlašćenja i ograničenja ovlašćenja prokuriste

Član 41

(1) Prokurista ne može, bez posebnog ovlašćenja privrednog društva, da:

1) zaključuje pravne poslove i preduzima pravne radnje u vezi sa sticanjem, otuđenjem ili opterećenjem nepokretnosti, odnosno udjela i akcija koje društvo posjeduje u drugim društvima;

2) zaključuje ugovore o zajmu i kreditu;

3) preuzima mjenične obaveze i obaveze jemstva;

4) zastupa društvo u upravnim, sudskim i arbitražnim postupcima, kao i postupcima alternativnog rješavanja sporova.

(2) Prokurista ne može dati ovlašćenje za zastupanje drugim licima.

(3) Ograničenja ovlašćenja prokuriste koja nijesu izričito propisana ovim zakonom ne mogu se isticati prema trećim licima.

(4) Na prokuristu preduzetnika shodno se primjenjuju odredbe st. 1, 2 i 3 ovog člana.

Prestanak prokure

Član 42

(1) Prokura prestaje opozivom i otkazom.

(2) Prokura se može opozvati u svakom trenutku.

(3) Privredno društvo, odnosno preduzetnik ne može se odreći prava da opozove prokuru, niti se to pravo može na bilo koji način ograničiti ili usloviti.

(4) Odluku o opozivu prokure u ortačkom društvu donose svi ortaci, u komanditnom društvu svi komplementari, a u društvu sa ograničenom odgovornošću i akcionarskom društvu direktor, odbor direktora, odnosno upravni odbor, ako osnivačkim aktom ili statutom nije drukčije predviđeno.

(5) Preduzetnik opoziva prokuru lično.

(6) Prokurista može da otkáže prokuru u svakom trenutku, uz obavezu da u periodu od 30 dana od dana dostavljanja otkaza zaključuje pravne poslove i preduzima pravne radnje u ime i za

račun privrednog društva, odnosno preduzetnika ako je to potrebno radi sprečavanja nastupanja štete za društvo, odnosno preduzetnika.

(7) Odluka o opozivu i izjava o otkazu prokure moraju biti u pisanoj formi i ovjerene u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa i registruju se u CRPS.

Potpisivanje

Član 43

Zastupnik privrednog društva i prokurista dužni su da, prilikom potpisivanja dokumentacije u ime privrednog društva, odnosno preduzetnika uz svoj potpis navedu i svojstvo u kom potpisuju tu dokumentaciju.

Glava V

POSEBNE OBAVEZE PREMA PRIVREDNOM DRUŠTVU

ODJELJAK A

LICA SA POSEBNIM OBAVEZAMA PREMA PRIVREDNOM DRUŠTVU I POVEZANA LICA

Lica sa posebnim obavezama prema privrednom društvu

Član 44

(1) Lica sa posebnim obavezama prema privrednom društvu su:

- 1) ortaci i komplementari;
- 2) članovi društva sa ograničenom odgovornošću koji posjeduju značajno učešće u društvu ili član društva sa ograničenom odgovornošću koji je kontrolni član društva u smislu člana 45 stav 6 ovog zakona;
- 3) akcionari koji posjeduju značajno učešće u društvu ili akcionar koji je kontrolni član društva u smislu člana 45 stav 6 ovog zakona;
- 4) direktor i članovi odbora direktora, upravnog odbora i nadzornog odbora;
- 5) lica koja preduzimaju radnje iz nadležnosti organa iz tačke 4 ovog stava, a koja nijesu imenovana na tu funkciju;
- 6) lica u skladu sa čijim nalogima i uputstvima redovno i u dužem periodu postupaju lica iz tač. 4 i 5 ovog stava;
- 7) drugi zastupnici u smislu člana 35 ovog zakona i prokuristi;
- 8) likvidator;
- 9) revizor društva.

(2) Osnivačkim aktom ili statutom privrednog društva mogu se odrediti i druga lica sa posebnim obavezama prema privrednom društvu.

Povezana lica

Član 45

(1) Povezanim licem, u smislu ovog zakona, u odnosu na određeno fizičko lice smatra se:

- 1) srodnik u pravoj liniji bez obzira na stepen srodstva, srodnik u pobočnoj liniji zaključno sa trećim stepenom srodstva, kao i bračni ili vanbračni supružnik ovih lica ili njihov partner u zajednici života lica istog pola;
- 2) bračni ili vanbračni supružnik ili partner u zajednici života lica istog pola i njihovi srodnici zaključno sa drugim stepenom srodstva;

- 3) usvojlac ili usvojenik, kao i potomci usvojenika;
 - 4) druga lica koja sa tim licem žive u zajedničkom domaćinstvu.
- (2) Povezanim licem, u smislu ovog zakona, u odnosu na određeno pravno lice smatra se:
- 1) pravno lice u kojem to pravno lice, direktno ili indirektno, posjeduje značajno učešće;
 - 2) pravno lice u kojem je to pravno lice, direktno ili indirektno, kontrolni član (zavisno društvo);
 - 3) fizičko ili pravno lice koje, direktno ili indirektno, u tom pravnom licu posjeduje značajno učešće;
 - 4) fizičko ili pravno lice koje je, direktno ili indirektno, kontrolni član tog pravnog lica;
 - 5) pravno lice koje je zajedno sa tim pravnim licem pod direktnom ili indirektnom kontrolom trećeg lica;
 - 6) lice koje je direktor, član odbora direktora, upravnog odbora ili nadzornog odbora tog pravnog lica ili pravnog lica iz tač. 1 do 5 ovog stava.
- (3) Kontrola u smislu stava 2 ovog člana podrazumijeva pravo jednog lica da, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim zajednički djeluju, vrši odlučujući uticaj na donošenje odluka drugog lica putem učešća u privrednom društvu ili ugovora.
- (4) Značajno učešće u privrednom društvu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim zajednički djeluju, posjeduje više od 20% prava glasa u privrednom društvu.
- (5) Većinsko učešće u privrednom društvu postoji ako jedno lice, samostalno ili sa drugim licima koja sa njim zajednički djeluju, posjeduje više od 50% prava glasa u privrednom društvu.
- (6) Smatra se da je određeno lice kontrolni član privrednog društva uvijek kad to lice samostalno ili sa povezanim licima posjeduje većinsko učešće u društvu.
- (7) Zajedničko djelovanje postoji kad dva ili više lica, na osnovu izričitog ili prećutnog sporazuma, koriste glasačka prava u određenom pravnom licu ili preduzimaju druge radnje radi vršenja zajedničkog uticaja na upravljanje ili poslovanje tog lica.

ODJELJAK B

OBAVEZA DUŽNE PAŽNJE

Pojam obaveze dužne pažnje

Član 46

- (1) Lica iz člana 44 stav 1 tač. 4 do 9 ovog zakona dužna su da u izvršavanju obaveza postupaju savjesno, sa pažnjom dobrog privrednika, u razumnom uvjerenju da djeluju u najboljem interesu privrednog društva kao cjeline.
- (2) Pod pažnjom dobrog privrednika u smislu stava 1 ovog člana podrazumijeva se stepen pažnje sa kojim bi postupalo razumno pažljivo lice koje posjeduje znanja, vještine i iskustvo potrebne za izvršavanje obaveza u privrednom društvu.
- (3) Ako lice iz stava 1 ovog člana posjeduje i određena specifična znanja, vještine ili iskustvo, prilikom ocjene stepena pažnje koju je trebalo da pokaže prilikom izvršavanja obaveza u privrednom društvu uzimaju se u obzir i ta znanja, vještine ili iskustvo.
- (4) Lica iz stava 1 ovog člana mogu da zasnivaju svoje odluke i na informacijama i mišljenjima lica stručnih za odgovarajuću oblast, za koja razumno vjeruju da su u tom slučaju savjesno postupala.

Pravilo poslovnog prosuđivanja

Član 47

(1) Smatra se da je lice iz člana 44 stav 1 tač. 4 do 9 ovog zakona postupalo sa dužnom pažnjom prilikom donošenja poslovne odluke ako:

- 1) nije riječ o pravnom poslu ili pravnoj radnji u kojoj to lice ima lični interes;
- 2) je odluka donesena na osnovu informacija za koje to lice razumno vjeruje da su odgovarajuće, imajući u vidu sve okolnosti slučaja; i
- 3) je razumno vjerovalo da je odluka koju je donijelo u najboljem interesu privrednog društva.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, lice iz člana 44 stav 1 tač. 4 do 9 ovog zakona ne odgovara za štetu koja je nastala kao rezultat njegovih poslovnih odluka.

Tužba zbog povrede obaveze dužne pažnje

Član 48

Protiv lica iz člana 44 stav 1 tač. 4 do 9 ovog zakona privredno društvo može podnijeti tužbu za naknadu štete koju mu je to lice prouzrokovalo povredom obaveze dužne pažnje iz člana 46 ovog zakona.

ODJELJAK C

OBAVEZA PRIJAVLJIVANJA POSLOVA I RADNJI U KOJIMA POSTOJI LIČNI INTERES

Prijavljivanje pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes i pojam ličnog interesa

Član 49

(1) Lice iz člana 44 ovog zakona dužno je da obavijesti privredno društvo o postojanju ličnog interesa ili interesa sa njim povezanog lica u pravnom poslu koji društvo zaključuje, odnosno pravnoj radnji koju društvo preduzima.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: ime i prezime, odnosno poslovno ime lica iz člana 44 ovog zakona u odnosu na koje postoji lični interes, priroda odnosa između privrednog društva i lica iz člana 44 ovog zakona sa naglaskom na prirodu i obim ličnog interesa tog lica, detaljan opis pravnog posla, odnosno pravne radnje, vrijednost pravnog posla, odnosno pravne radnje, datum kad je planirano preduzimanje pravnog posla, odnosno pravne radnje i druge informacije potrebne za procjenu da li je pravni posao, odnosno pravna radnja pravična i razumna iz ugla privrednog društva i članova koji nemaju lični interes.

(3) Obavještenje iz stava 1 ovog člana mora biti dostavljeno privrednom društvu prije zaključenja pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje.

(4) Lični interes lica iz člana 44 ovog zakona postoji u slučaju:

1) zaključivanja pravnog posla između privrednog društva i tog lica ili sa njim povezanog lica;

2) preduzimanja pravne radnje (npr. odricanje od prava, vršenje radnji u sudskim i drugim postupcima i sl.) privrednog društva prema tom licu ili sa njim povezanom licu; ili

3) zaključivanja pravnog posla između privrednog društva i trećeg lica, odnosno preduzimanja pravne radnje privrednog društva prema trećem licu, ako je to treće lice sa njim ili sa njim povezanim licem u finansijskom odnosu i ako se može očekivati da postojanje tog odnosa utiče na njegovo postupanje.

(5) Finansijski odnosi iz stava 4 tačka 3 ovog člana su dužničko-povjerilački, kao i drugi odnosi kod kojih se može utvrditi povezanost ekonomskih interesa između lica.

Odobrenje pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes

Član 50

(1) Nakon prijema obavještenja iz člana 49 stav 1 ovog zakona, pravni posao, odnosno pravna radnja u kojoj postoji lični interes odobrava se:

1) u ortačkom društvu većinom glasova svih ortaka, a u komanditnom društvu većinom glasova svih komplementara, kod kojih ne postoji lični interes;

2) u društvu sa ograničenom odgovornošću i akcionarskom društvu većinom glasova svih članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora, kod kojih ne postoji lični interes.

(2) U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, ako svi članovi odbora direktora ili nadzornog odbora imaju lični interes ili je broj članova koji nemaju lični interes nedovoljan za postizanje kvoruma za rad, odluku o odobrenju zaključivanja pravnog posla, odnosno preduzimanju pravne radnje donosi skupština društva sa ograničenom odgovornošću, većinom glasova prisutnih članova, odnosno skupština akcionarskog društva, većinom glasova prisutnih akcionara, kod kojih ne postoji lični interes.

(3) Osnivačkim aktom ili statutom privrednog društva može se odrediti da odobrenje u slučaju stava 1 tačka 2 ovog člana daje isključivo skupština privrednog društva.

(4) Kod akcionarskog društva, u slučaju kad vrijednost predmeta pravnog posla, odnosno pravne radnje koja se odobrava iznosi najmanje 10% knjigovodstvene vrijednosti ukupne imovine akcionarskog društva iskazane u posljednjem godišnjem bilansu stanja, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor vrši procjenu da li je pravni posao, odnosno pravna radnja pravična i razumna iz ugla akcionarskog društva i njegovih akcionara koji nemaju lični interes i o tome sačinjava izvještaj.

(5) Izvještaj iz stava 4 ovog člana dostavlja se organu iz stava 1 tačka 2, odnosno stava 2 ovog člana, prije donošenja odluke o odobrenju zaključivanja pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes.

(6) U slučaju kad odbor direktora, odnosno nadzorni odbor odobri zaključivanje pravnog posla, odnosno preduzimanje pravne radnje u skladu sa stavom 1 tačka 2 ovog člana, dužan je da informiše skupštinu privrednog društva o razlozima davanja odobrenja na prvoj narednoj sjednici, u posebnoj tački dnevnog reda.

(7) Za potrebe utvrđivanja kvoruma za donošenje odluke iz st. 1 i 2 ovog člana, kao ukupan broj glasova uzeće se ukupan broj glasova onih članova privrednog društva koji nemaju lični interes u pravnom poslu, odnosno pravnoj radnji koja se odobrava.

(8) Jednim pravnim poslom, odnosno jednom pravnom radnjom u smislu ovog člana smatra se više pojedinačnih poslova, odnosno pravnih radnji zaključenih ili preduzetih u periodu od 12 mjeseci ili u toku iste finansijske godine između privrednog društva i lica kod kojeg postoji lični interes.

Izuzeci od slučajeva kad je potrebno odobrenje pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes

Član 51

(1) Odobrenje iz člana 50 st. 1, 2 i 3 ovog zakona nije potrebno:

1) u slučaju kad vrijednost predmeta pravnog posla, odnosno pravne radnje iznosi najviše 5% knjigovodstvene vrijednosti ukupne imovine privrednog društva iskazane u posljednjem godišnjem bilansu stanja;

2) ako zaključivanje pravnog posla ili preduzimanje pravne radnje spada u redovno obavljanje djelatnosti privrednog društva i sadrži uobičajene tržišne uslove, ako osnivačkim aktom ili statutom privrednog društva nije drukčije određeno;

3) ako se pravni posao zaključuje, odnosno pravna radnja preduzima prema drugom pravnom licu u kojem to privredno društvo, direktno ili indirektno, posjeduje sve akcije ili udjele;

4) kod upisa, odnosno kupovine udjela ili akcija po osnovu prava prečeg upisa, odnosno prava preče kupovine članova privrednog društva;

5) kod sticanja sopstvenih udjela, odnosno akcija od strane privrednog društva, ako se to sticanje vrši u skladu sa ovim zakonom;

6) za poslove koji se nude svim članovima društva sa ograničenom odgovornošću, odnosno akcionarima pod jednakim uslovima.

(2) U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor utvđuje interni postupak za periodično ispitivanje ispunjenosti uslova za primjenu ovog izuzetka.

(3) U postupku iz stava 2 ovog člana ne smije da učestvuje lice koje ima lični interes u pravnom poslu, odnosno pravnoj radnji koja je predmet ispitivanja.

Objavljivanje pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes

Član 52

(1) Akcionarsko društvo dužno je da, istog dana kad je donesena odluka kojom se odobrava zaključivanje pravnog posla, odnosno preduzimanje pravne radnje u kojoj postoji lični interes, a najkasnije na dan zaključenja tog pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje, objavi obavještenje o tom pravnom poslu, odnosno pravnoj radnji.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži detaljan opis pravnog posla, odnosno pravne radnje, ime i prezime, naziv, odnosno poslovno ime povezanog lica, informacije o prirodi odnosa sa povezanim licem, datum i vrijednost transakcije, kao i podatke iz obavještenja iz člana 49 stav 2 ovog zakona.

(3) Akcionarsko društvo dužno je da obavještenje iz stava 1 ovog člana učini dostupnim svakom zainteresovanom licu narednih pet godina od dana objavljivanja, bez naknade.

(4) Objavljivanje obavještenja iz stava 1 ovog člana nije potrebno ako je akcionarsko društvo već objavilo informaciju u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, a koja sadrži i podatke iz stava 2 ovog člana.

(5) Obavezu objavljivanja obavještenja iz stava 1 ovog člana druga privredna društva mogu predvidjeti osnivačkim aktom ili statutom.

Tužba zbog povrede pravila o odobravanju pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes

Član 53

(1) Ako lice iz člana 44 ovog zakona nije, u skladu sa članom 49 ovog zakona, obavijestilo privredno društvo o postojanju ličnog interesa ili interesa sa njim povezanog lica u pravnom poslu koji je to privredno društvo zaključilo, odnosno pravnoj radnji koju je preduzelo, privredno društvo može podnijeti nadležnom sudu tužbu za poništaj zaključenog pravnog posla, odnosno preduzete pravne radnje i tražiti naknadu štete od tog lica.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, za štetu privrednom društvu, pored lica iz člana 44 ovog zakona, solidarno i neograničeno odgovara:

1) sa njim povezano lice, ako je bilo ugovorna strana u tom pravnom poslu, odnosno ako je prema njemu preduzeta pravna radnja;

2) treće lice iz člana 49 stav 4 tačka 3 ovog zakona, ako je znalo ili moralo znati za postojanje ličnog interesa u vrijeme zaključenja pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje.

Izuzetak od postojanja povrede pravila o odobravanju pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes

Član 54

Ako se u postupku po tužbi iz člana 53 stav 1 ovog zakona utvrdi da je zaključen pravni posao, odnosno preduzeta pravna radnja bila u interesu privrednog društva u trenutku zaključivanja pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje ili donošenja odluke o zaključivanju pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje, smatraće se da nije došlo do povrede pravila o obavezi prijavljivanja pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes.

ODJELJAK D OBAVEZA IZBJEGAVANJA SUKOB INTERESA

Povreda sukoba interesa

Član 55

(1) Lica iz člana 44 ovog zakona dužna su da izbjegavaju da njihov lični interes dođe u sukob sa interesom privrednog društva.

(2) Lica iz člana 44 ovog zakona ne mogu da, za svoj interes ili interes sa njima povezanih lica, koriste:

- 1) imovinu privrednog društva;
- 2) informacije do kojih su došli u tom svojstvu, koje nijesu javno dostupne;
- 3) mogućnosti za zaključenje poslova koje se ukažu privrednom društvu, a u vezi su sa djelatnostima koje društvo obavlja.

(3) Sukob interesa postoji i u slučaju kad privredno društvo nije u mogućnosti da iskoristi imovinu, informacije ili zaključi poslove iz stava 2 ovog člana.

Tužba zbog povrede obaveze izbjegavanja sukoba interesa

Član 56

(1) Privredno društvo može podnijeti tužbu nadležnom sudu protiv lica iz člana 44 ovog zakona i sa njim povezanog lica zbog povrede obaveze izbjegavanja sukoba interesa iz člana 55 ovog zakona.

(2) Tužbom iz stava 1 ovog člana može se tražiti naknada štete i prenos koristi na privredno društvo koju je to lice, odnosno sa njim povezano lice, sa namjerom ili krajnjom nepažnjom, ostvarilo kao posljedicu povrede obaveze.

Izuzetak od povrede obaveze izbjegavanja sukoba interesa

Član 57

Ako lica iz člana 44 ovog zakona pribave prethodno ili naknadno odobrenje u skladu sa članom 50 ovog zakona, smatraće se da nijesu povrijedila obavezu izbjegavanja sukoba interesa, osim ako se utvrdi da u postupku donošenja odluke o odobrenju zaključivanja pravnog posla, odnosno preduzimanja pravne radnje nijesu predstavljene sve činjenice od značaja za donošenje te odluke.

ODJELJAK E OBAVEZA ČUVANJA POSLOVNE TAJNE

Čuvanje poslovne tajne

Član 58

(1) Lica iz člana 44 ovog zakona, kao i lica zaposlena u privrednom društvu, dužna su da čuvaju poslovnu tajnu društva za vrijeme i u periodu od dvije godine nakon prestanka tog svojstva.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, osnivačkim aktom, statutom, odlukom privrednog društva ili ugovorom zaključenim sa licima iz stava 1 ovog člana, period čuvanja poslovne tajne može se produžiti najduže na pet godina.

(3) Poslovnom tajnom smatra se podatak koji nije opštepoznat, niti lako dostupan licima koja u okviru svojih djelatnosti uobičajeno koriste tu vrstu podataka, koji ima tržišnu vrijednost ili bi mogao imati ekonomsku vrijednost ili bi treća lica mogla, korišćenjem ili saopštavanjem tog podatka, ostvariti ekonomsku korist, a u vezi sa kojim privredno društvo primjenjuje odgovarajuće razumne mjere zaštite u cilju očuvanja njegove tajnosti.

(4) Poslovnom tajnom smatra se i podatak koji je zakonom, drugim propisom ili aktom privrednog društva određen kao poslovna tajna.

(5) Aktom privrednog društva iz stava 4 ovog člana:

1) može se kao poslovna tajna odrediti samo podatak koji ispunjava uslove iz stava 3 ovog člana; i

2) ne mogu se kao poslovna tajna odrediti svi podaci koji se odnose na obavljanje djelatnosti privrednog društva.

Tužba zbog povrede obaveze čuvanja poslovne tajne

Član 59

(1) U slučaju povrede obaveze čuvanja poslovne tajne, privredno društvo može nadležnom sudu podnijeti tužbu protiv lica iz člana 58 stav 1 ovog zakona.

(2) Tužbom iz stava 1 ovog člana može se tražiti naknada štete nastale povredom obaveze čuvanja poslovne tajne i isključenje lica iz društva, ako je to lice član privrednog društva.

Izuzeci od obaveze čuvanja poslovne tajne

Član 60

(1) Smatraće se da nije došlo do povrede obaveze čuvanja poslovne tajne ako je saopštavanje podataka iz člana 58 ovog zakona:

1) obaveza utvrđena zakonom ili odlukom nadležnog organa;

2) neophodno radi zaštite interesa privrednog društva;

3) učinjeno nadležnim organima ili javnosti u cilju ukazivanja na izvršenje kažnjivog djela, u skladu sa zakonom.

(2) Privredno društvo je dužno da pruži zaštitu licu koje, postupajući savjesno i u dobroj vjeri, nadležnim organima saopštava podatak u smislu stava 2 tačka 3 ovog člana.

ODJELJAK F

OBAVEZA POŠTOVANJA ZABRANE KONKURENCIJE

Zabrana konkurencije

Član 61

(1) Lice iz člana 44 stav 1 tač. 1, 4, 5, 6 i 7 ovog zakona, osim člana nadzornog odbora u privrednim društvima sa dvodomnim sistemom upravljanja i neizvršnog direktora u privrednim društvima sa jednodomnim sistemom upravljanja, ne može bez pribavljenog odobrenja u skladu sa članom 50 ovog zakona:

1) imati svojstvo lica iz člana 44 stav 1 tač. 1, 4, 5, 6 i 7 ovog zakona u drugom privrednom društvu koje obavlja istu ili sličnu djelatnost (konkurentske društvo), osim člana nadzornog odbora u privrednim društvima sa dvodomnim sistemom upravljanja i neizvršnog direktora u privrednim društvima sa jednodomnim sistemom upravljanja;

2) biti preduzetnik ili poslovođa kod preduzetnika koji obavlja istu ili sličnu djelatnost;

3) biti član, odnosno osnivač u drugom pravnom licu koje obavlja istu ili sličnu djelatnost;

4) obavljati pripremne aktivnosti za samostalno obavljanje konkurentske djelatnosti.

(2) Osnivačkim aktom ili statutom privrednog društva može se:

1) proširiti zabrana iz stava 1 ovog člana i na druga lica, čime se ne smije dirati u stečena prava tih lica;

2) odrediti da zabrana iz stava 1 ovog člana važi i poslije prestanka svojstva lica iz člana 44 stav 1 ovog zakona, ali ne duže od dvije godine;

3) odrediti posao, način ili mjesto njegovog obavljanja, koji ne predstavlja povredu obaveze poštovanja zabrane konkurencije.

(3) Zabrana iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na jedinog člana društva.

Tužba zbog povrede obaveze poštovanja zabrane konkurencije

Član 62

(1) U slučaju povrede obaveze poštovanja zabrane konkurencije, privredno društvo može nadležnom sudu podnijeti tužbu protiv lica iz člana 61 ovog zakona.

(2) Tužbom iz stava 1 ovog člana može se tražiti naknada štete nastale povredom obaveze poštovanja zabrane konkurencije, prenos koristi na privredno društvo koju je to lice ostvarilo kao posljedicu povrede ove obaveze i isključenje lica iz privrednog društva, ako je to lice član privrednog društva.

ODJELJAK G

PODNOŠENJE TUŽBE ZBOG POVREDE POSEBNIH OBAVEZA

Rok za podnošenje tužbe

Član 63

Tužba iz čl. 48, 53, 56, 59 i 62 ovog zakona može se podnijeti u roku od godinu dana od dana saznanja za učinjenu povredu, a najkasnije u roku od pet godina od dana kad je povreda učinjena.

Odricanje od prava

Član 64

Privredno društvo može se odreći prava na tužbu ili nekog od tužbenih zahtjeva iz čl. 48, 53, 56, 59 i 62 ovog zakona u odnosu na direktora, članove odbora direktora, nadzornog odbora i upravnog odbora, nakon isteka roka od 18 mjeseci od dana učinjene povrede, a na osnovu jednoglasne odluke skupštine, odnosno članova privrednog društva.

Direktna tužba

Član 65

Član privrednog društva može podnijeti tužbu protiv lica iz člana 44 ovog zakona za naknadu štete koju mu to lice prouzrokuje povredom posebnih obaveza prema privrednom društvu, u roku od šest mjeseci od dana saznanja za povredu, a najkasnije u roku od pet godina od dana kad je povreda učinjena.

Derivativna tužba

Član 66

(1) Svaki član društva sa ograničenom odgovornošću ili akcionar, bez obzira da li su razlozi za podnošenje tužbe nastali prije ili nakon sticanja svojstva člana privrednog društva, može podnijeti tužbu iz čl. 48, 53, 56, 59 i 62 ovog zakona, radi naknade štete pričinjene društvu, u svoje ime, a za račun društva (u daljem tekstu: derivativna tužba), ako je prije podnošenja derivativne tužbe pisanim putem zahtijevao od društva da podnese tužbu po tom osnovu, a zahtjev je odbijen ili po zahtjevu nije postupljeno u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, pravo na podnošenje derivativne tužbe za zavisno društvo ima svaki član matičnog društva, ako:

1) matično društvo posjeduje najmanje 90% osnovnog kapitala zavisnog društva;

2) je prije podnošenja derivativne tužbe pisanim putem zahtijevao od matičnog društva da podnese derivativnu tužbu po istom osnovu, odnosno od zavisnog društva da podnese tužbu, a oba zahtjeva su odbijena ili po zahtjevima nije postupljeno u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva;

3) je zavisno društvo akcionarsko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću.

(3) Kod jednočlanog društva sa ograničenom odgovornošću i jednočlanog akcionarskog društva pravo na podnošenje derivativne tužbe, pored lica iz stava 1 ovog člana, ima i svaki povjerilac privrednog društva.

(4) Prethodni zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se licu ili organu privrednog društva koji je ovlašćen da podnese tužbu u ime privrednog društva, a obavezno sadrži: označenje podnosioca prethodnog zahtjeva, organ ili lice kojem se zahtjev upućuje, zahtjev koji se ističe, odnosno šta bi privredno društvo trebalo da zahtijeva direktnom tužbom i činjenično obrazloženje zahtjeva.

(5) Ako se derivativna tužba podnosi protiv jedinog likvidatora, za podnošenje derivativne tužbe nije potrebno podnošenje prethodnog zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

(6) U slučaju kad privredno društvo podnese tužbu po prethodnom zahtjevu, nadležni sud će podnosiocu prethodnog zahtjeva dozvoliti da stupi u parnicu kao umješak na strani tužioca.

(7) Podnosioci prethodnog zahtjeva mogu podnijeti tužbu iz st. 1 do 3 ovog člana, ako od dana saznanja za učinjenu povredu do dana podnošenja prethodnog zahtjeva nije proteklo više od

godinu dana, odnosno ako od dana kad je povreda učinjena do dana podnošenja prethodnog zahtjeva nije prošlo više od tri godine.

(8) Presuda donesena u postupku po derivativnoj tužbi djeluje prema strankama u postupku, privrednom društvu i članovima privrednog društva.

Glava VI

IMOVINA I KAPITAL PRIVREDNOG DRUŠTVA

Imovina i neto imovina privrednog društva

Član 67

- (1) Imovinu privrednog društva čine pravo svojine i druga imovinska prava društva.
- (2) Privredno društvo stiče imovinu ulozima članova privrednog društva, obavljanjem djelatnosti i na drugi način u skladu sa zakonom (poklon i sl.).
- (3) Neto imovina (kapital) privrednog društva, u smislu ovog zakona, je razlika između vrijednosti imovine i obaveza privrednog društva.

Osnovni kapital privrednog društva

Član 68

- (1) Osnovni kapital privrednog društva podijeljen je na udjele, odnosno akcije određene nominalne vrijednosti.
- (2) Zbir nominalnih vrijednosti svih udjela, odnosno akcija privrednog društva čini vrijednost osnovnog kapitala.
- (3) Osnovni kapital registruje se u CRPS.
- (4) Nakon prodaje stečajnog dužnika kao pravnog lica u stečajnom postupku, vrijednost osnovnog kapitala tog privrednog društva registruje se u CRPS u visini iznosa plaćene cijene iz ugovora o prodaji stečajnog dužnika, a ulog kupca kao nenovčani ulog u osnovni kapital u vrijednosti plaćene cijene.
- (5) Ako bi vrijednost osnovnog kapitala iz stava 4 ovog člana bila manja od vrijednosti minimalnog osnovnog kapitala, vrijednost osnovnog kapitala registruje se na vrijednost minimalnog osnovnog kapitala koja je propisana za to privredno društvo, a kupac je dužan da u osnovni kapital privrednog društva uplati nedostajući iznos do visine minimalnog osnovnog kapitala u roku od šest mjeseci od dana obustavljanja stečajnog postupka.

Vrste uloga

Član 69

- (1) Ulog u privredno društvo može biti novčani i nenovčani, a izražava se u eurima.
- (2) Ako se uplata novčanog uloga vrši u stranoj valuti u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet, protivvrijednost u eurima obračunava se po srednjem kursu Centralne banke Crne Gore na dan uplate uloga.
- (3) Nenovčani ulog može biti u stvarima, pravima, radu i uslugama.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, nenovčani ulog komanditora, člana društva sa ograničenom odgovornošću i akcionara ne može biti u radu i uslugama.

Obaveza uplate, odnosno unošenja uloga

Član 70

(1) Komanditor, član društva sa ograničenom odgovornošću, odnosno akcionar dužan je da uplati, odnosno unese ulog u privredno društvo u cjelosti prije registracije privrednog društva, odnosno prije registracije povećanja osnovnog kapitala privrednog društva u CRPS.

(2) Ulog ortaka i komplementara može biti uplaćen, odnosno unesen u privredno društvo u roku utvrđenom u osnivačkom aktu, odnosno odluci o unosu dodatnih uloga, s tim da taj rok ne može biti duži od dvije godine od dana donošenja osnivačkog akta, odnosno odluke o unosu dodatnih uloga.

(3) Ako je ortaku ili komplementaru ostavljen naknadni rok za uplatu, odnosno unos uloga u privredno društvo, sticanje udjela u privrednom društvu registruje se u CRPS na osnovu ugovora o osnivanju privrednog društva ili odluke o unosu dodatnih uloga.

(4) Lica iz st. 2 i 3 ovog člana koja su osnivačkim aktom ili na drugi način preuzela obavezu da uplate, odnosno unesu u privredno društvo određeni ulog, odgovaraju privrednom društvu za štetu prouzrokovanu propuštanjem ili kašnjenjem u ispunjenju svojih obaveza, u skladu sa zakonom.

Posljedice uplate, odnosno unošenja uloga u privredno društvo

Član 71

(1) Ulozi koji su uplaćeni, odnosno uneseni u privredno društvo postaju imovina privrednog društva.

(2) Uplatom, odnosno unošenjem uloga, lica iz člana 70 stav 1 ovog zakona stiču udio u privrednom društvu, odnosno akcije društva.

(3) Preuzimanjem obaveze uplate, odnosno unošenja uloga, lica iz člana 70 stav 2 ovog zakona stiču udio u privrednom društvu.

Zabrana povraćaja uloga

Član 72

(1) Članovima privrednog društva ne može se izvršiti povraćaj uplaćenih, odnosno unesenih uloga, niti im se može platiti kamata na ono što su uložili u privredno društvo.

(2) Isplate u vezi sa sticanjem sopstvenih udjela, odnosno akcija, smanjenjem osnovnog kapitala, u postupku likvidacije, korišćenjem prava nesaglasnih članova privrednog društva, kao i druge isplate članovima privrednog društva koje se vrše u skladu sa ovim zakonom, ne smatraju se vraćanjem uloga članovima privrednog društva.

Načini utvrđivanja vrijednosti nenovčanog uloga

Član 73

(1) Vrijednost nenovčanog uloga utvrđuje se:

- 1) pisanim sporazumom članova privrednog društva; ili
- 2) putem procjene, u skladu sa čl. 74, 75 i 76 ovog zakona.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, vrijednost nenovčanog uloga u akcionarskom društvu utvrđuje se isključivo putem procjene u skladu sa čl. 74, 75 i 76 ovog zakona.

(3) Pisani sporazum iz stava 1 tačka 1 ovog člana mora da sadrži elemente iz člana 76 stav 1 tač. 1, 2 i 4 ovog zakona.

Procjena vrijednosti nenovčanog uloga

Član 74

- (1) Nenovčane uloge procjenjuju ovlašćeni procjenjivači, u skladu sa posebnim zakonom.
- (2) Procjena vrijednosti nenovčanog uloga vrši se prije prihvatanja nenovčanog uloga od strane privrednog društva.
- (3) Odluka privrednog društva o prihvatanju procijenjenog nenovčanog uloga sadrži:
 - 1) broj i nominalnu vrijednost akcija koje se emituju za taj ulog, ime i prezime, naziv, odnosno poslovno ime lica koje unosi ulog i vrstu imovine koja se ulaže, u slučaju akcionarskog društva;
 - 2) nominalnu vrijednost udjela, ime i prezime, naziv, odnosno poslovno ime lica koje unosi ulog i vrstu imovine koja se ulaže, u slučaju društva sa ograničenom odgovornošću, komanditnog ili ortačkog društva.

Izbor ovlašćenog procjenjivača

Član 75

U slučaju procjene vrijednosti nenovčanog uloga prilikom osnivanja privrednog društva, ovlašćenog procjenjivača biraju sporazumno članovi privrednog društva, a u ostalim slučajevima ovlašćenog procjenjivača bira direktor ili odbor direktora, odnosno upravni odbor, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drukčije određeno.

Sadržaj izvještaja o procjeni vrijednosti nenovčanog uloga

Član 76

- Izvještaj o procjeni vrijednosti nenovčanog uloga sadrži:
- 1) opis svakog dijela imovine koja je predmet nenovčanog uloga;
 - 2) ime i prezime, naziv, odnosno poslovno ime vlasnika imovine;
 - 3) opis korišćenog metoda procjene;
 - 4) izjavu da li procijenjena vrijednost nenovčanog uloga odgovara broju i nominalnoj vrijednosti akcija koje se stiču u akcionarskom društvu, uvećanoj za premiju koja se plaća za te akcije ako postoji, odnosno nominalnoj vrijednosti udjela koji se stiču u društvu sa ograničenom odgovornošću, komanditnom ili ortačkom društvu.

Registracija i objavljivanje podataka o vrijednosti nenovčanog uloga

Član 77

- (1) Akcionarsko društvo dužno je da organu nadležnom za registraciju u CRPS dostavi rješenje Komisije za tržište kapitala o evidentiranju emisije akcija po osnovu nenovčanog uloga, izvještaj o procjeni vrijednosti nenovčanog uloga i odluku nadležnog organa akcionarskog društva o prihvatanju procijenjenog nenovčanog uloga, radi registracije u CRPS.
- (2) Društvo sa ograničenom odgovornošću, komanditno društvo i ortačko društvo organu nadležnom za registraciju u CRPS dostavljaju pisani sporazum članova privrednog društva ili izvještaj o procjeni vrijednosti nenovčanog uloga, radi registracije u CRPS.
- (3) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da podatak o vrijednosti nenovčanog uloga iz st. 1 i 2 ovog člana objavi na internet stranici CRPS u roku od 48 časova od dana registracije.

Izmijenjene okolnosti

Član 78

(1) Ako su od dana vršenja procjene iz člana 74 ovog zakona do trenutka unosa nenovčanog uloga u privredno društvo nastupile okolnosti koje umanjuju vrijednost tog nenovčanog uloga, privredno društvo je dužno da prije unosa tog uloga izvrši novu procjenu vrijednosti u skladu sa čl. 74, 75 i 76 ovog zakona.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, član privrednog društva koji unosi nenovčani ulog dužan je da privrednom društvu izvrši doplatu razlike u vrijednosti nenovčanog uloga u novcu.

Prava članova privrednog društva kad nova procjena vrijednosti nenovčanog uloga nije izvršena

Član 79

(1) Ako privredno društvo ne postupi u skladu sa članom 78 stav 1 ovog zakona, članovi privrednog društva koji su posjedovali udjele ili akcije koji predstavljaju najmanje 5% osnovnog kapitala privrednog društva na dan donošenja odluke o upisu udjela, odnosno emisiji akcija putem tog nenovčanog uloga, imaju pravo da, do unosa tog uloga u privredno društvo, pisanim putem od privrednog društva zahtijevaju da izvrši procjenu vrijednosti tog nenovčanog uloga u skladu sa čl. 74, 75 i 76 ovog zakona, pod uslovom da i u trenutku podnošenja tog zahtjeva posjeduju udjele ili akcije koji predstavljaju najmanje 5% osnovnog kapitala privrednog društva.

(2) Ako privredno društvo ne postupi u skladu sa zahtjevom iz stava 1 ovog člana u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva, članovi privrednog društva imaju pravo da, do isteka roka od 90 dana od dana unosa nenovčanog uloga u privredno društvo, podnesu predlog nadležnom sudu da u vanparničnom postupku utvrdi vrijednost nenovčanog uloga.

Izuzeci od obavezne procjene vrijednosti nenovčanih uloga

Član 80

(1) Nakon osnivanja privrednog društva, odbor direktora, odnosno upravni odbor ili drugi organ određen osnivačkim aktom, odnosno statutom, može donijeti odluku da se ne vrši procjena vrijednosti nenovčanog uloga, ako:

1) se ulog sastoji u prenosivim hartijama od vrijednosti ili instrumentima tržišta novca kojima se trguje na regulisanom tržištu, odnosno multilateralnoj trgovačkoj platformi;

2) je već procijenjena vrijednost nenovčanog uloga, a ispunjeni su sljedeći uslovi:

- ulog se ne smije sastojati u prenosivim hartijama od vrijednosti i instrumentima tržišta novca,

- izvještaj o procjeni vrijednosti nenovčanog uloga ne smije biti stariji od šest mjeseci prije dana predviđenog unosa nenovčanog uloga u privredno društvo,

- procjena vrijednosti nenovčanog uloga treba da bude izvršena u skladu sa zakonom,

- od prethodne procjene vrijednosti nijesu se desile značajnije promjene na stvarima i pravima koje čine nenovčani ulog;

3) se tržišna vrijednost pojedinačnih stvari i prava koje čine nenovčani ulog može utvrditi iz godišnjih finansijskih izvještaja, pod uslovom:

- da su ti izvještaji bili predmet revizije, sa pozitivnim mišljenjem revizora, za godinu koja prethodi godini u kojoj se unosi nenovčani ulog,

- da se nenovčani ulog ne sastoji u prenosivim hartijama od vrijednosti ili instrumentima tržišta novca, i

- da od datuma usvajanja finansijskih izvještaja do trenutka unošenja nenovčanog uloga u privredno društvo nijesu nastupile okolnosti koje značajno mijenjaju vrijednost tog nenovčanog uloga.

(2) Članovi privrednog društva koji nijesu saglasni sa odlukom iz stava 1 ovog člana, a koji su posjedovali udjele ili akcije koji predstavljaju najmanje 5% osnovnog kapitala privrednog društva na dan donošenja odluke o upisu udjela, odnosno emisiji akcija putem nenovčanog uloga, imaju pravo da od privrednog društva zahtijevaju procjenu vrijednosti nenovčanog uloga.

(3) Ako društvo ne postupi u skladu sa zahtjevom iz stava 2 ovog člana u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva, članovi privrednog društva imaju pravo da, do isteka roka od 90 dana od dana unosa nenovčanog uloga u privredno društvo, podnesu predlog nadležnom sudu da u vanparničnom postupku utvrdi vrijednost nenovčanog uloga.

Obaveze privrednog društva u slučaju kad procjena vrijednosti nenovčanog uloga nije izvršena

Član 81

(1) Ako procjena vrijednosti nenovčanog uloga nije izvršena u smislu člana 80 ovog zakona, predsjednik odbora direktora, odnosno upravnog odbora dužan je da izda potvrdu koja sadrži:

- 1) opis nenovčanog uloga;
- 2) vrijednost nenovčanog uloga, način na koji je ta vrijednost utvrđena i metode procjene vrijednosti, ako je primjenjivo;
- 3) izjavu da li je vrijednost nenovčanog uloga utvrđena primjenom tih metoda najmanje jednaka ukupnoj nominalnoj vrijednosti udjela, odnosno akcija koje se stiču, uvećanoj za premiju koja se plaća, ako ona postoji; i
- 4) izjavu da nijesu nastupile okolnosti koje značajno mijenjaju vrijednost tog nenovčanog uloga.

(2) Potvrda iz stava 1 ovog člana sačinjava se u roku od 30 dana od dana unosa nenovčanog uloga u privredno društvo i registruje se u CRPS.

Pobijanje vrijednosti nenovčanog uloga utvrđene pisanim sporazumom

Član 82

(1) Ako je vrijednost nenovčanog uloga utvrđena pisanim sporazumom članova privrednog društva, a privredno društvo nije u mogućnosti da izmiruje svoje dospjele obaveze, povjerilac privrednog društva ima pravo da, u roku od pet godina od dana unosa nenovčanog uloga u privredno društvo, podnese predlog nadležnom sudu da u vanparničnom postupku utvrdi vrijednost nenovčanog uloga u vrijeme unošenja tog uloga u privredno društvo.

(2) Ako sud iz stava 1 ovog člana utvrdi da je vrijednost nenovčanog uloga bila manja od vrijednosti utvrđene pisanim sporazumom članova privrednog društva, naložiće članu privrednog društva koji je unio taj nenovčani ulog da razliku do sporazumno utvrđene vrijednosti tog uloga isplati privrednom društvu i da solidarno sa privrednim društvom snosi troškove sudskog postupka.

(3) Član privrednog društva koji je unio nenovčani ulog čija je vrijednost utvrđena pisanim sporazumom članova privrednog društva, snosi teret dokazivanja vrijednosti tog nenovčanog uloga.

Glava VII

PRESTANAK PRIVREDNOG DRUŠTVA

Postupci koji vode prestanku privrednog društva

Član 83

Privredno društvo prestaje brisanjem iz CRPS nakon:

- 1) statusne promjene koja za posljedicu ima prestanak privrednog društva;
- 2) sprovedenog postupka dobrovoljne, sudske ili prinudne likvidacije u skladu sa ovim zakonom; ili
- 3) sprovedenog postupka stečaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

DIO DRUGI PREDUZETNIK

Pojam preduzetnika

Član 84

(1) Preduzetnik je poslovno sposobno fizičko lice koje, u skladu sa zakonom, obavlja privrednu djelatnost u cilju sticanja dobiti, a koje tu djelatnost ne obavlja za račun drugoga.

(2) Preduzetnik može obavljati privrednu djelatnost kao osnovnu (nezaposleno lice) ili kao dopunsku (lica koja su u radnom odnosu).

(3) Preduzetnik u smislu stava 2 ovog člana ne može zaposliti drugo fizičko lice.

Poslovno ime preduzetnika

Član 85

(1) Poslovno ime preduzetnika je ime pod kojim preduzetnik obavlja djelatnost i učestvuje u pravnom prometu.

(2) Poslovno ime, kao i promjene poslovnog imena preduzetnika registruju se u CRPS.

(3) Poslovno ime preduzetnika obavezno sadrži ime i prezime preduzetnika, sjedište preduzetnika i oznaku „preduzetnik“ ili skraćenicu „PR“.

(4) Poslovno ime preduzetnika može da sadrži naziv i pretežnu djelatnost.

(5) Poslovno ime preduzetnika ne može da sadrži ime i prezime drugog fizičkog lica.

(6) Pored poslovnog imena, preduzetnik može da koristi i skraćeno poslovno ime, na isti način na koji koristi poslovno ime.

(7) Skraćeno poslovno ime preduzetnika sadrži ime i prezime preduzetnika i oznaku pravnog oblika.

(8) Preduzetnik može da ima samo jedno skraćeno poslovno ime.

(9) Skraćeno poslovno ime preduzetnika mora jasno da proizlazi iz poslovnog imena preduzetnika i podliježe jednakoj zaštiti kao i poslovno ime preduzetnika.

(10) Skraćeno poslovno ime, kao i svaka promjena skraćenog poslovnog imena preduzetnika registruje se u CRPS.

(11) Poslovno ime preduzetnika je neprenosivo.

Shodna primjena

Član 86

Na poslovno ime preduzetnika shodno se primjenjuju odredbe čl. 25, 26 i 28 ovog zakona.

Sjedište preduzetnika i izdvojeno mjesto obavljanja djelatnosti

Član 87

(1) Sjedište preduzetnika je mjesto u Crnoj Gori (jedinica lokalne samouprave) u kojem preduzetnik obavlja djelatnost i koje je registrovano u CRPS.

(2) Preduzetnik može obavljati djelatnost i u izdvojenom mjestu obavljanja djelatnosti, koje može biti izvan sjedišta preduzetnika i koje je registrovano u CRPS.

(3) Promjena sjedišta i izdvojenog mjesta obavljanja djelatnosti preduzetnika registruju se u CRPS.

(4) Preduzetnik je dužan da istakne svoje poslovno ime na adresi sjedišta, kao i na svakom izdvojenom mjestu obavljanja djelatnosti.

Shodna primjena odredbi o djelatnosti

Član 88

Na djelatnost preduzetnika shodno se primjenjuju odredbe člana 21 ovog zakona.

Obavljanje djelatnosti preduzetnika van određenog prostora

Član 89

Preduzetnik može obavljati djelatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mjesta do mjesta i sl.), kad je po prirodi same djelatnosti takvo obavljanje djelatnosti jedino moguće ili uobičajeno.

Prekid obavljanja djelatnosti

Član 90

- (1) Preduzetnik može da prekine obavljanje djelatnosti za određeno vrijeme.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, preduzetnik je dužan da istakne obavještenje o prekidu obavljanja djelatnosti na adresi sjedišta, kao i na svakom izdvojenom mjestu obavljanja djelatnosti, najkasnije u roku od tri dana od dana prekida obavljanja djelatnosti.
- (3) Prekid obavljanja djelatnosti registruje se u CRPS.
- (4) Retroaktivan prekid obavljanja djelatnosti nije dozvoljen.

Poslovođa

Član 91

- (1) Preduzetnik može pisanim ovlašćenjem povjeriti vođenje poslova drugom poslovno sposobnom fizičkom licu sa kojim ima zaključen ugovor o radu (u daljem tekstu: poslovođa).
- (2) Poslovođa se registruje u CRPS i danom registracije stiče svojstvo zastupnika preduzetnika.
- (3) Ako su za obavljanje određene djelatnosti propisani posebni uslovi koji se odnose na lične kvalifikacije preduzetnika, te uslove mora da ispunjava i poslovođa.

Angažovanje drugih lica

Član 92

- (1) Radi obavljanja poslova u okviru djelatnosti preduzetnika, preduzetnik može zaposliti ili na drugi način angažovati drugo fizičko lice, u skladu sa zakonom.
- (2) Određene poslove u okviru djelatnosti preduzetnika može obavljati član uže porodice preduzetnika koji nije zaposlen niti na drugi način angažovan od strane preduzetnika, i to:
 - 1) povremeno tokom dana, isključivo u sjedištu preduzetnika, ako je njegovo prisustvo neophodno zbog prirode djelatnosti preduzetnika;
 - 2) privremeno, tokom osposobljavanja za obavljanje zanatske djelatnosti, ako preduzetnik obavlja tu djelatnost;
 - 3) u vrijeme kad preduzetnik koristi godišnji odmor u skladu sa zakonom;
 - 4) ako je preduzetnik privremeno odsutan iz opravdanih razloga, a nema poslovođu.
- (3) Članom uže porodice u smislu stava 2 ovog člana smatraju se bračni ili vanbračni supružnik, partner u zajednici života lica istog pola, djeca (bračna, vanbračna, usvojena, pastorčad, djeca partnera u zajednici života lica istog pola), roditelji i usvojioци preduzetnika.

Odgovornost preduzetnika

Član 93

(1) Za obaveze nastale u vezi sa obavljanjem djelatnosti, preduzetnik odgovara cjelokupnom svojom imovinom.

(2) Odgovornost preduzetnika za obaveze iz stava 1 ovog člana ne prestaje brisanjem preduzetnika iz CRPS.

Prestanak svojstva preduzetnika

Član 94

(1) Svojstvo preduzetnika prestaje brisanjem iz CRPS.

(2) Preduzetnik se briše iz CRPS u slučaju prestanka obavljanja djelatnosti odjavom ili po sili zakona.

(3) Odjava podrazumijeva podnošenje prijave organu nadležnom za registraciju u CRPS, u skladu sa posebnim zakonom, kojom preduzetnik koji namjerava da prestane sa obavljanjem djelatnosti zahtijeva brisanje iz CRPS.

(4) U prijavi iz stava 3 ovog člana, preduzetnik može da navede dan prestanka obavljanja djelatnosti, pri čemu je dan prijema prijave najraniji dan koji se može navesti.

(5) Ako u prijavi iz stava 3 ovog člana nije naveden dan prestanka obavljanja djelatnosti, kao dan prestanka obavljanja djelatnosti smatraće se dan donošenja rješenja o brisanju iz CRPS.

(6) Preduzetnik prestaje sa obavljanjem djelatnosti po sili zakona u slučaju:

1) smrti ili gubitka poslovne sposobnosti;

2) ako je pravosnažnom presudom nadležnog suda utvrđena ništavost registracije preduzetnika;

3) ako mu je pravosnažnom odlukom nadležnog organa izrečena mjera zabrane obavljanja pretežne djelatnosti, a preduzetnik u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti te odluke ne registruje u CRPS promjenu te djelatnosti;

4) prestanka važenja ili oduzimanja dozvole, licence, odobrenja, saglasnosti i dr. koja je posebnim zakonom propisana kao uslov za obavljanje djelatnosti, odnosno registraciju, a preduzetnik u roku od 30 dana od dana isteka roka važenja, odnosno od dana pravosnažnosti odluke o oduzimanju dozvole, licence, odobrenja, saglasnosti i dr. ne registruje u CRPS promjenu te djelatnosti;

5) ako mu je račun u blokadi duže od dvije godine neprekidno, na osnovu inicijative za pokretanje postupka brisanja preduzetnika iz CRPS, koju podnosi organ uprave nadležan za poslove utvrđivanja i naplate poreza;

6) u drugim slučajevima propisanim zakonom.

(7) Nadležni sud, odnosno organ iz stava 6 tač. 2 i 3 ovog člana dužan je da pravosnažnu presudu kojom je utvrđena ništavost registracije preduzetnika i pravosnažnu odluku kojom se izriče zabrana obavljanja djelatnosti preduzetniku dostavi organu nadležnom za registraciju u CRPS, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana.

Nastavak obavljanja djelatnosti od strane nasljednika i članova uže porodice

Član 95

(1) U slučaju smrti ili gubitka poslovne sposobnosti preduzetnika, njegov nasljednik, odnosno član uže porodice (bračni ili vanbračni supružnik, partner u zajednici života lica istog pola, djeca - bračna, vanbračna, usvojena, pastorčad, djeca partnera u zajednici života lica istog pola, roditelji i usvojioци preduzetnika) koji je poslovno sposobno fizičko lice može nastaviti obavljanje djelatnosti na osnovu odluke o nasljeđivanju, odnosno odluke kojom je utvrđen

gubitak poslovne sposobnosti i međusobnog sporazuma o nastavku obavljanja djelatnosti koji potpisuju svi nasljednici, odnosno članovi uže porodice.

(2) Poslovno sposoban nasljednik može da nastavi sa obavljanjem djelatnosti preduzetnika i za života preduzetnika, ako to pravo vrši na osnovu ugovora o ustupanju i raspodjeli imovine za života u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.

(3) Lica iz st. 1 i 2 ovog člana dužna su da u CRPS registruju nastavak obavljanja djelatnosti i promjenu poslovnog imena preduzetnika u roku od 60 dana od dana od dana zaključivanja:

1) međusobnog sporazuma o nastavku obavljanja djelatnosti koji potpisuju svi nasljednici preduzetnika po pravosnažnosti odluke o nasljeđivanju;

2) međusobnog sporazuma o nastavku obavljanja djelatnosti koji potpisuju svi članovi uže porodice preduzetnika po pravosnažnosti odluke kojom je utvrđen gubitak poslovne sposobnosti preduzetnika; odnosno

3) ugovora o ustupanju i raspodjeli imovine za života preduzetnika.

(4) Ako su za obavljanje određene djelatnosti propisani posebni uslovi koji se odnose na lične kvalifikacije preduzetnika, te uslove moraju da ispunjavaju i lica iz st. 1 i 2 ovog člana.

Nastavak obavljanja djelatnosti u obliku privrednog društva

Član 96

(1) Preduzetnik može donijeti odluku o nastavku obavljanja djelatnosti u nekom od oblika privrednog društva.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o osnivanju tog oblika privrednog društva.

(3) Privredno društvo iz stava 1 ovog člana preuzima sva prava i obaveze preduzetnika nastale u obavljanju djelatnosti do trenutka osnivanja tog privrednog društva.

DIO TREĆI ORTAČKO DRUŠTVO

Glava I POJAM I OSNIVANJE ORTAČKOG DRUŠTVA

Pojam ortačkog društva Član 97

Ortačko društvo je privredno društvo koje osnivaju dva ili više fizičkih i/ili pravnih lica (ortaci).

Ugovor o osnivanju ortačkog društva Član 98

- (1) Ugovor o osnivanju ortačkog društva obavezno sadrži:
- 1) podatke o ortacima, i to:
 - za domaće fizičko lice: ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu prebivališta,
 - za stranca: ime i prezime, broj pasoša, datum izdavanja i važenja pasoša, državu izdavanja pasoša i adresu boravka,
 - za domaće pravno lice: naziv, odnosno poslovno ime, adresu sjedišta i matični broj,
 - za strano pravno lice: naziv, odnosno poslovno ime, adresu sjedišta, državu u kojoj je to lice registrovano i broj pod kojim je registrovano u matičnom registru;
 - 2) poslovno ime, sjedište i pretežnu djelatnost društva;
 - 3) vrstu i vrijednost uloga svakog ortaka;
 - 4) iznos osnovnog kapitala društva;
 - 5) udio svakog ortaka;
 - 6) imena i prezimena zakonskih zastupnika društva;
 - 7) adresu za prijem elektronske pošte.
- (2) Pored elemenata iz stava 1 ovog člana, ugovor o osnivanju ortačkog društva može da sadrži i druge elemente od značaja za ortačko društvo i ortake.
- (3) Ugovor o osnivanju ortačkog društva mijenja se jednoglasnom odlukom svih ortaka, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno.

Registracija promjene podataka Član 99

Ortačko društvo dužno je da organu nadležnom za registraciju u CRPS, u roku od sedam dana od dana nastanka promjene, dostavi podatke koji se odnose na: promjenu podataka iz člana 98 stav 1 ovog zakona, promjenu posebne adrese za prijem pošte, ako postoji, promjenu perioda na koji je društvo osnovano, promjenu načina raspodjele dobiti, ako je utvrđen osnivačkim aktom, kao i promjenu drugih podataka iz ugovora o osnivanju ortačkog društva, radi registracije.

Glava II ULOZI U ORTAČKO DRUŠTVO I UDJELI ORTAKA

Ulog i udio

Član 100

(1) Ortaci unose u ortačko društvo uloge jednake vrijednosti, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno.

(2) Udjele u ortačkom društvu ortaci stižu srazmjerno svojim ulozima u društvo, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno.

(3) Ortak nije dužan da poveća svoj ulog iznad iznosa utvrđenog ugovorom o osnivanju ortačkog društva, ako tim ugovorom nije drukčije određeno.

Posljedice zakašnjenja

Član 101

(1) Ortak koji u ugovorenom roku ne uplati novčani ulog ili koji novac primljen za ortačko društvo ne preda blagovremeno društvu ili za sebe neosnovano uzme novac društva, dužan je da plati zakonsku zateznu kamatu, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nijesu ugovorene više kamate, od dana kad je bio dužan da uplati ulog, odnosno preda novac ili od dana kad je neosnovano uzeo novac.

(2) Ugovorom o osnivanju ortačkog društva može se predvidjeti obaveza plaćanja ugovorne kazne u slučaju neblagovremenog izvršenja, odnosno neizvršenja obaveze unošenja nenovčanog uloga.

(3) Odredbe st. 1 i 2 ovog člana ne isključuju pravo ortačkog društva da zahtijeva naknadu druge štete.

Prenos udjela

Član 102

(1) Udio ortaka može se prenijeti na drugo fizičko ili pravno lice, na osnovu ugovora zaključenog između ortaka koji prenosi udio (prenosioca) i lica na koje se udio prenosi (stikaoca).

(2) Ugovor iz stava 1 ovog člana zaključuje se u pisanom obliku, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa.

(3) Prenos udjela između ortaka je slobodan, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno.

(4) Ortak ne može prenijeti svoj udio na treće lice, u cjelosti ili djelimično, bez saglasnosti svih ostalih ortaka, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno.

(5) Saglasnost iz stava 4 ovog člana mora biti ovjerena u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa.

(6) Prenosom udjela u smislu stava 4 ovog člana smatra se i unos udjela u ortačkom društvu kao nenovčanog uloga u drugo privredno društvo i davanje udjela u zalogu.

Odgovornost prema ortačkom društvu kod prenosa udjela

Član 103

(1) Prenosilac i sticalac udjela neograničeno solidarno odgovaraju za sve obaveze prenosioca udjela prema ortačkom društvu koje proističu iz udjela ili su u vezi sa udjelom na dan registracije prenosa udjela u CRPS, ako pisanim sporazumom svih ortaka nije drukčije određeno.

(2) Pravo ortačkog društva na podnošenje zahtjeva za ispunjenje obaveza iz stava 1 ovog člana zastarijeva u roku od tri godine od dana registracije prenosa udjela u CRPS.

Glava III

VOĐENJE POSLOVA ORTAČKOG DRUŠTVA

Pravo ortaka na vođenje poslova društva

Član 104

- (1) Poslove ortačkog društva može da vodi svaki od ortaka.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je ugovorom o osnivanju ortačkog društva određeno da su jedan ili više ortaka ovlašćeni za vođenje poslova, ostali ortaci ne mogu voditi poslove ortačkog društva.
- (3) Za prenos ovlašćenja za vođenje poslova ortačkog društva potrebna je saglasnost svih ortaka koji su ovlašćeni za vođenje poslova ortačkog društva.
- (4) Poslovi iz stava 1 ovog člana obuhvataju sve radnje koje se redovno preduzimaju u obavljanju djelatnosti ortačkog društva.
- (5) Za preduzimanje radnji koje prelaze okvir redovnog obavljanja djelatnosti ortačkog društva potrebna je saglasnost svih ortaka, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno.

Način vođenja poslova

Član 105

- (1) Svaki ortak koji je ovlašćen za vođenje poslova ortačkog društva, te poslove može da vodi samostalno.
- (2) Ako se neki od ortaka ovlašćenih za vođenje poslova ortačkog društva ne slaže sa preduzimanjem određene radnje drugog ortaka ovlašćenog za vođenje poslova ortačkog društva, ta radnja se ne može preduzeti.
- (3) Ako je ugovorom o osnivanju ortačkog društva određeno da ortaci ovlašćeni za vođenje poslova ortačkog društva istupaju zajedno:
 - 1) za preduzimanje svake radnje potrebna je saglasnost svih ortaka ovlašćenih za vođenje poslova, osim ako bi nepreduzimanje radnje usljed nedostupnosti nekog od ortaka moglo prouzrokovati štetu društvu;
 - 2) svaki ortak je dužan da postupa po uputstvima svakog od ostalih ortaka ovlašćenih za vođenje poslova ortačkog društva.
- (4) U slučaju iz stava 3 tačka 2 ovog člana, ako ortak smatra da uputstva drugog ortaka nijesu primjerena, o tome obavještava sve ortake ovlašćene za vođenje poslova ortačkog društva radi donošenja zajedničke odluke.
- (5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, ako bi odlaganje preduzimanja radnje prouzrokovalo štetu društvu, ortak može preduzeti radnju samostalno, o čemu je dužan da bez odlaganja obavijesti sve ostale ortake ovlašćene za vođenje poslova ortačkog društva.

Otkazivanje ovlašćenja za vođenje poslova

Član 106

- (1) Ortak ovlašćen za vođenje poslova ortačkog društva može otkazati ovlašćenje koje mu je dato, ako za to postoji opravdan razlog.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, ortak pisanim putem obavještava ostale ortake o namjeri otkazivanja ovlašćenja za vođenje poslova.

(3) Prilikom otkazivanja ovlašćenja za vođenje poslova, ortak je dužan da ostavi društvu primjeren otkazni rok, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije predviđena dužina trajanja otkaznog roka.

(4) Ako ortak postupi suprotno st. 1, 2 i 3 ovog člana, dužan je da ortačkom društvu naknadi prouzrokovanu štetu.

Oduzimanje ovlašćenja za vođenje poslova

Član 107

(1) Ortaku se može oduzeti ovlašćenje za vođenje poslova ortačkog društva zbog:

- 1) nesposobnosti da pravilno vodi poslove društva;
- 2) teže povrede obaveza prema društvu;
- 3) postupanja suprotno članu 105 stav 3 tačka 2 ovog zakona.

(2) Tužbu za oduzimanje ovlašćenja za vođenje poslova nadležnom sudu može podnijeti svaki od ortaka.

Glava IV PRAVA ORTAKA

Pravo na naknadu troškova

Član 108

Ortak ima pravo na naknadu troškova od ortačkog društva koje je imao u vezi sa vođenjem poslova društva, a koji su s obzirom na okolnosti slučaja bili nužni i korisni.

Raspodjela dobiti

Član 109

Dobit ortačkog društva raspodjeljuje se između ortaka na jednake djelove, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno.

Pravo ortaka na informisanje

Član 110

(1) Ortak koji je ovlašćen za vođenje poslova ortačkog društva dužan je da, na zahtjev drugih ortaka, pruži informacije o svim pitanjima koja se odnose na obavljanje djelatnosti ortačkog društva i njegov rad.

(2) Svaki ortak ima pravo uvida u poslovne knjige i drugu dokumentaciju ortačkog društva, kao i kopiranje te dokumentacije o sopstvenom trošku.

(3) Ako ortaku, u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva, nije omogućen uvid i/ili kopiranje poslovnih knjiga i dokumentacije iz stava 2 ovog člana, ortak može nadležnom sudu podnijeti predlog da u vanparničnom postupku naloži ortačkom društvu da postupi po njegovom zahtjevu.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, sud je dužan da donese odluku u roku od 30 dana od dana podnošenja predloga za pokretanje postupka.

Odlučivanje ortaka društva

Član 111

(1) Ortaci donose odluke jednoglasno, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno.

(2) Prilikom odlučivanja svaki ortak ima jedan glas, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno.

(3) Odluke o prijemu novog ortaka u društvo, statusnoj promjeni, promjeni pravnog oblika, prestanku društva i drugim pitanjima koja se ne odnose na redovno obavljanje djelatnosti ortačkog društva, ortaci donose jednoglasno.

(4) Odredbe ugovora o osnivanju ortačkog društva suprotne stavu 3 ovog člana ništave su.

Glava V

PRAVNI ODNOSI ORTAKA PREMA TREĆIM LICIMA

Otkazivanje i oduzimanje ovlašćenja za zastupanje

Član 112

Na otkazivanje i oduzimanje ovlašćenja za zastupanje ortačkog društva shodno se primjenjuju odredbe čl. 106 i 107 ovog zakona.

Zastupanje društva u sporu sa ortakom koji je ovlašten za zastupanje

Član 113

(1) Ortak koji je ovlašten za zastupanje ortačkog društva ne može dati punomoćje za zastupanje ortačkog društva niti zastupati društvo u sporu u kojem je suprotna strana on ili sa njim povezano lice u smislu člana 45 ovog zakona.

(2) Ako ortačko društvo nema drugog ortaka ovlaštenog za zastupanje, punomoćje iz stava 1 ovog člana daju svi ostali ortaci zajednički.

Odgovornost za obaveze ortačkog društva

Član 114

(1) Lice kome je prestalo svojstvo ortaka odgovara za obaveze ortačkog društva koje su nastale prije prestanka tog svojstva.

(2) Lice na koje je prenesen udio ortaka ili koje je na drugi način stupilo u ortačko društvo nakon njegovog osnivanja odgovara za obaveze ortačkog društva bez obzira na to kad su nastale.

Prigovori i kompenzacija

Član 115

(1) Ako povjerilac ortačkog društva zahtijeva od ortaka ispunjenje obaveze društva, ortak može istaći lične prigovore, kao i prigovore koje može istaći društvo.

(2) Ako povjerilac ortačkog društva zahtijeva od ortaka ispunjenje obaveze ortačkog društva, a društvo ima potraživanje prema tom povjeriocu, ortak može da odbije ispunjenje obaveze društva ako povjerilac može da namiri svoje potraživanje kompenzacijom sa društvom.

Glava VI

PRESTANAK SVOJSTVA ORTAKA

Prestanak svojstva ortaka

Član 116

Svojstvo ortaka u ortačkom društvu prestaje:

- 1) smrću ortaka;
- 2) brisanjem ortaka koji je pravno lice iz CRPS;
- 3) istupanjem ortaka iz društva;
- 4) isključenjem ortaka iz društva;
- 5) u drugim slučajevima određenim ugovorom o osnivanju ortačkog društva.

Nastavljanje društva sa nasljednicima

Član 117

(1) U slučaju smrti ortaka, udio ortaka se ne nasljeđuje već se raspoređuje preostalim ortacima srazmjerno njihovim udjelima u društvu, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno.

(2) Ako je ugovorom o osnivanju ortačkog društva određeno da ortačko društvo nastavlja da obavlja djelatnost sa nasljednicima umrlog ortaka, nasljednici imaju pravo da se u roku od 60 dana od dana pravosnažnosti odluke o nasljeđivanju izjasne da li su sa tim saglasni.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, kad se nasljednici nijesu saglasili da nastave obavljanje djelatnosti sa ortačkim društvom, udio umrlog ortaka raspoređuje se preostalim ortacima srazmjerno njihovom udjelu u društvu.

(4) U slučaju iz stava 2 ovog člana, kad su nasljednici saglasni da nastave obavljanje djelatnosti sa ortačkim društvom, imaju pravo da od ortačkog društva zahtijevaju promjenu pravnog oblika u komanditno društvo, a da oni steknu status komanditora.

(5) Ako ortačko društvo promijeni pravni oblik u komanditno društvo u smislu stava 4 ovog člana, ugovorom o osnivanju komanditnog društva može se utvrditi visina udjela u dobiti za komanditore koja može biti različita od visine udjela u dobiti koju je imao umrli ortak u ortačkom društvu.

(6) Ako preostali ortaci odbiju zahtjev nasljednika iz stava 4 ovog člana, nasljednici imaju pravo da stupe na mjesto umrlog ortaka ili da ne prihvate sticanje svojstva ortaka, o čemu su dužni da obavijeste ortačko društvo u roku od deset dana od dana prijema odluke o odbijanju zahtjeva.

(7) Nasljednici koji ne stupe na mjesto umrlog ortaka u smislu stava 6 ovog člana imaju pravo na isplatu naknade srazmjerno vrijednosti udjela umrlog ortaka u skladu sa članom 120 ovog zakona.

(8) Nasljednici koji ne steknu svojstvo ortaka odgovaraju za obaveze umrlog ortaka u skladu sa zakonom kojim se uređuje nasljeđivanje.

Istupanje ortaka

Član 118

(1) Ortak može da istupi iz ortačkog društva dostavljanjem pisanog obavještenja o istupanju drugim ortacima.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se najkasnije dva mjeseca prije isteka poslovne godine, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno.

(3) Ortak istupa iz ortačkog društva istekom poslovne godine u kojoj je obavještenje iz stava 1 ovog člana dostavljeno.

(4) Danom istupanja ortaka iz ortačkog društva smatra se posljednji dan poslovne godine u kojoj je dostavljeno obavještenje iz stava 1 ovog člana.

(5) Pravo ortaka na istupanje ne može se ograničiti niti isključiti.

Isključenje ortaka

Član 119

- (1) Ortak se može isključiti iz ortačkog društva naročito ako:
 - 1) namjerno ili krajnjom nepažnjom prouzrokuje štetu društvu;
 - 2) ne izvršava obaveze propisane ovim zakonom ili ugovorom o osnivanju ortačkog društva; ili
 - 3) svojim radnjama ili propuštanjem sprečava ili znatno otežava obavljanje djelatnosti društva.
- (2) Tužbu za isključenje ortaka iz ortačkog društva nadležnom sudu može podnijeti jedan ili više ortaka.
- (3) Postupak po tužbi iz stava 2 ovog člana je hitan.
- (4) Ortak se smatra isključenim na dan njegovog brisanja iz CRPS, na osnovu pravosnažne odluke o isključenju.

Posljedice istupanja i isključenja ortaka iz društva

Član 120

- (1) Udio ortaka koji je istupio ili je isključen iz ortačkog društva dijeli se između preostalih ortaka srazmjerno visini njihovih udjela u društvu, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno.
- (2) Ortačko društvo dužno je da u roku od šest mjeseci od dana istupanja, odnosno isključenja ortaka, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno, ortaku koji je istupio ili je isključen iz društva isplati iznos sredstava koja bi u slučaju likvidacije društva primio na dan istupanja, odnosno isključenja, pri čemu se ne uzimaju u obzir tekući i nezavršeni poslovi.
- (3) Ako je vrijednost imovine ortačkog društva na dan istupanja, odnosno isključenja ortaka nedovoljna za pokriće obaveza društva, ortak koji je istupio ili je isključen iz društva dužan je da isplati društvu dio nepokrivenog iznosa, srazmjerno svom udjelu u društvu, u roku od šest mjeseci od dana istupanja, odnosno isključenja, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva ili sporazumom ortaka prilikom istupanja nije određen drugi rok.
- (4) Solidarna odgovornost ortaka koji je istupio ili je isključen iz društva prestaje po isteku perioda od pet godina od dana istupanja, odnosno isključenja, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije određen duži period.

Učešće ortaka u nezavršenim poslovima

Član 121

- (1) Ortak koji je istupio ili je isključen iz ortačkog društva učestvuje u dobiti ortačkog društva iz poslova koji u vrijeme njegovog istupanja, odnosno isključenja još nijesu bili završeni, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva ili sporazumom ortaka prilikom istupanja nije drukčije određeno.
- (2) Ortak koji je istupio ili je isključen iz ortačkog društva može od društva zahtijevati izvještaj o stanju poslova iz stava 1 ovog člana, obračun koji se odnosi na završene poslove i isplatu onoga što mu iz toga pripada.

Zaštita povjerilaca ortaka

Član 122

(1) Povjericilac koji ima dospjelo potraživanje prema ortaku po osnovu izvršne isprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje, ima pravo da od društva zahtijeva isplatu sredstava koja bi ortak primio u slučaju likvidacije ortačkog društva, do visine svog potraživanja.

(2) Ortačko društvo dužno je da bez odlaganja obavijesti ortaka o prijemu zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

(3) Danom isplate povjerioca u skladu sa stavom 1 ovog člana ortak gubi svojstvo ortaka, a njegov udio raspodjeljuje se preostalim ortacima, srazmjerno njihovim udjelima u društvu.

(4) Lice koje je izgubilo svojstvo ortaka u smislu stava 3 ovog člana, ima pravo na isplatu sredstava koja bi primilo kao ortak u slučaju likvidacije društva, umanjenu za iznos sredstava isplaćenih njegovom povjeriocu.

(5) Ako društvo u roku od tri mjeseca od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana ne izvrši isplatu sredstava povjeriocu ortaka, povjericilac ortaka može pokrenuti postupak prinudne naplate svog potraživanja.

Prestanak ortačkog društva odlukom suda

Član 123

(1) Ako ortaci ne mogu da vode poslove društva zbog međusobnog neslaganja (blokada ortačkog društva) ili ako iz drugih razloga nije moguće da ortačko društvo nastavi da obavlja djelatnost u skladu sa ovim zakonom, odnosno ugovorom o osnivanju ortačkog društva, svaki od ortaka može nadležnom sudu podnijeti tužbu za prestanak ortačkog društva.

(2) Tužba iz stava 1 ovog člana podnosi se protiv ortačkog društva.

(3) Pravo ortaka na podnošenje tužbe iz stava 1 ovog člana ne može se isključiti niti ograničiti.

DIO ČETVRTI KOMANDITNO DRUŠTVO

Pojam komanditnog društva

Član 124

Komanditno društvo je privredno društvo koje osnivaju dva ili više fizičkih i/ili pravnih lica, od kojih najmanje jedno mora imati svojstvo komplementara, a jedno svojstvo komanditora.

Shodna primjena odredaba o ortačkom društvu

Član 125

(1) Na komanditno društvo shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona kojima se uređuje ortačko društvo, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

(2) Komplementari imaju status ortaka u ortačkom društvu, u skladu sa ovim zakonom.

Registracija promjene podataka

Član 126

Komanditno društvo dužno je da organu nadležnom za registraciju u CRPS, u roku od sedam dana od dana nastanka promjene, dostavi podatke koji se odnose na promjenu podataka iz ugovora o osnivanju komanditnog društva, promjenu svojstva člana iz komplementara u komanditora i obratno, kao i promjenu posebne adrese za prijem pošte, ako postoji, radi registracije.

Ulog i udio

Član 127

Komplementari i komanditori stiču udjele u komanditnom društvu srazmjerno svojim ulozima u društvo, ako ugovorom o osnivanju komanditnog društva nije drukčije određeno.

Prenos udjela

Član 128

(1) Komplementar može prenijeti svoj udio na treće lice, u cjelosti ili djelimično, uz saglasnost svih ostalih članova komanditnog društva.

(2) Komplementar može slobodno prenijeti dio svog udjela na drugog komplementara ili na komanditora.

(3) Prenosom dijela udjela komplementar zadržava svojstvo komplementara u komanditnom društvu.

(4) Prenosom udjela sa komplementara na komanditora, u cjelosti ili djelimično, komanditor zadržava svojstvo komanditora u komanditnom društvu.

(5) Prenos udjela komanditora na drugog člana komanditnog društva ili treće lice je slobodan.

(6) Ugovorom o osnivanju komanditnog društva prenos udjela se može urediti na drugačiji način od načina iz st. 1 do 5 ovog člana.

Raspodjela dobiti

Član 129

(1) Komplementari i komanditori učestvuju u raspodjeli dobiti komanditnog društva srazmjerno svojim udjelima u društvu, ako ugovorom o osnivanju komanditnog društva nije drukčije određeno.

(2) Komanditoru se isplaćuje dio dobiti komanditnog društva u roku koji je određen ugovorom o osnivanju komanditnog društva.

(3) Ako rok za isplatu dijela dobiti komanditoru nije određen ugovorom o osnivanju komanditnog društva, taj rok ne može biti duži od 90 dana od dana usvajanja godišnjih finansijskih izvještaja komanditnog društva.

Pravo komplementara na vođenje poslova društva

Član 130

(1) Poslove komanditnog društva može da vodi svaki od komplementara.

(2) Komanditori nijesu ovlašćeni da vode poslove komanditnog društva.

(3) Ako se neki od komanditora ne slaže sa radnjom koja prelazi okvir redovnog obavljanja djelatnosti komanditnog društva, ta radnja se ne može preduzeti.

Komanditori kao zastupnici komanditnog društva

Član 131

(1) Komanditori nijesu ovlašćeni da zastupaju komanditno društvo.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, komanditoru se može dati prokura odlukom svih komplementara.

Pravo komanditora na informisanje

Član 132

(1) Komplementar koji je ovlašćen za vođenje poslova komanditnog društva dužan je da, na zahtjev komanditora, pruži informacije o svim pitanjima koja se odnose na obavljanje djelatnosti komanditnog društva i njegov rad.

(2) Svaki komanditor ima pravo uvida u poslovne knjige i drugu dokumentaciju komanditnog društva, kao i kopiranje te dokumentacije o sopstvenom trošku.

(3) Ako komanditoru, u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva, nije omogućen uvid i/ili kopiranje poslovnih knjiga i dokumentacije iz stava 2 ovog člana, komanditor može nadležnom sudu podnijeti predlog da u vanparničnom postupku naloži komanditnom društvu da postupi po njegovom zahtjevu.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, sud je dužan da donese odluku u roku od 30 dana od dana podnošenja predloga za pokretanje postupka.

Odgovornost komanditora

Član 133

(1) Komanditor odgovara za obaveze komanditnog društva, neograničeno i solidarno sa komplementarima, ako:

1) zloupotrijebi svojstvo pravnog lica komanditnog društva u smislu člana 17 ovog zakona;

2) se njegovo ime i prezime, uz njegovu saglasnost, nalazi u poslovnom imenu komanditnog društva;

3) vodi poslove ili zastupa komanditno društvo suprotno čl. 130 i 131 ovog zakona.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, komanditor prema trećim licima odgovara i za obaveze komanditnog društva nastale prije njegovog pristupanja društvu.

Prestanak svojstva komplementara i komanditora

Član 134

(1) Ako svim komplementarima u komanditnom društvu prestane svojstvo komplementara, a društvu nije pristupio novi komplementar u roku od šest mjeseci od dana prestanka svojstva posljednjem komplementaru, komanditori mogu jednoglasno donijeti odluku o promjeni pravnog oblika društva, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Ako u roku iz stava 1 ovog člana komanditori ne donesu odluku o promjeni pravnog oblika društva, organ nadležan za registraciju u CRPS po službenoj dužnosti u roku od 15 dana od isteka roka iz stava 1 pokreće postupak sudske likvidacije društva.

(3) Ako svim komanditorima u komanditnom društvu prestane svojstvo komanditora, a društvu nije pristupio novi komanditor u roku od tri mjeseca od dana prestanka svojstva posljednjem komanditoru, komplementari mogu jednoglasno donijeti odluku o promjeni pravnog oblika društva, u skladu sa ovim zakonom.

(4) Ako u roku iz stava 3 ovog člana komplementari ne donesu odluku o promjeni pravnog oblika društva, organ nadležan za registraciju u CRPS u roku od 15 dana od isteka roka iz stava 1 po službenoj dužnosti pokreće postupak sudske likvidacije društva.

(5) U slučaju smrti komanditora koji je fizičko lice, odnosno prestanka komanditora koji je pravno lice, na njegovo mjesto u komanditnom društvu stupaju nasljednici, odnosno pravni sljedbenici.

DIO PETI AKCIONARSKO DRUŠTVO

Glava I POJAM, OSNOVNI KAPITAL I OBAVEZNI AKTI AKCIONARSKOG DRUŠTVA

Pojam akcionarskog društva

Član 135

(1) Akcionarsko društvo je privredno društvo čiji je osnovni kapital utvrđen i podijeljen na akcije koje su u svojini jednog ili više akcionara.

(2) Javno akcionarsko društvo je akcionarsko društvo koje je uspješno izvršilo javnu ponudu akcija u skladu sa prospektom čije je objavljivanje odobrila Komisija za tržište kapitala ili čije su hartije od vrijednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u Crnoj Gori, u skladu sa posebnim zakonom.

(3) Odredbe ovog zakona o akcionarskim društvima primjenjuju se na sva akcionarska društva, ako za javna akcionarska društva nije drukčije predviđeno.

Jednočlano akcionarsko društvo

Član 136

(1) Jednočlano akcionarsko društvo je akcionarsko društvo koje osniva jedno fizičko ili pravno lice, odnosno akcionarsko društvo u kojem sve akcije nakon osnivanja stekne jedno fizičko ili pravno lice.

(2) Ako nakon osnivanja akcionarskog društva sve akcije stekne jedno fizičko ili pravno lice, društvo je dužno da nastalu promjenu i podatke iz člana 138 stav 1 tačka 1 ovog zakona o jedinom akcionaru, u roku od osam dana od dana kad je ta promjena registrovana u CKDD, dostavi organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi registracije.

(3) Akcionar jednočlanog akcionarskog društva ima ovlašćenja skupštine akcionarskog društva i dužan je da odluke donosi u pisanom obliku i vodi evidenciju donesenih odluka.

(4) Jedini akcionar jednočlanog akcionarskog društva može sam da obavlja dužnost izvršnog direktora, odnosno člana organa upravljanja društva ili može imenovati drugo lice.

(5) Ugovori zaključeni između jedinog člana akcionarskog društva i akcionarskog društva moraju biti uneseni u knjigu ugovora koja se vodi u pisanom obliku, uz jasan opis predmeta i vrijednosti ugovora.

(6) Izuzetno od stava 5 ovog člana, u knjigu ugovora ne unose se ugovori zaključeni u okviru redovnog obavljanja djelatnosti akcionarskog društva pod uobičajenim tržišnim uslovima.

Osnovni kapital i minimalni osnovni kapital akcionarskog društva

Član 137

(1) Akcionarsko društvo ima osnovni kapital.

(2) Osnovni kapital akcionarskog društva iznosi najmanje 25.000 eura (minimalni osnovni kapital).

(3) Uplaćeni iznos novčanog dijela osnovnog kapitala ne može biti niži od minimalnog osnovnog kapitala.

(4) Za posebne oblike akcionarskih društava posebnim zakonom može biti predviđen veći iznos minimalnog osnovnog kapitala.

Osnivački akt akcionarskog društva

Član 138

Osnivački akt akcionarskog društva obavezno sadrži:

- 1) podatke o osnivačima akcionarskog društva, i to:
 - za domaće fizičko lice: ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu prebivališta,
 - za stranca: ime i prezime, broj pasoša, datum izdavanja i važenja pasoša, datum i godinu rođenja, državu izdavanja pasoša i adresu boravka,
 - za domaće pravno lice: naziv, odnosno poslovno ime, adresu sjedišta i matični broj,
 - za strano pravno lice: naziv, odnosno poslovno ime, adresu sjedišta, državu u kojoj je to lice registrovano i broj pod kojim je registrovano u matičnom registru;
- 2) poslovno ime, sjedište i pretežnu djelatnost akcionarskog društva;
- 3) osnovni kapital akcionarskog društva;
- 4) nominalnu vrijednost akcija;
- 5) ukupan iznos novčanih uloga svakog od osnivača akcionarskog društva;
- 6) podatke o nenovčanim ulozima osnivača akcionarskog društva, opis uloga i njegovu procijenjenu novčanu vrijednost;
- 7) podatke o akcijama koje upisuje svaki osnivač akcionarskog društva, i to:
 - broj akcija,
 - vrstu i klasu akcija,
 - nominalnu vrijednost akcija, odnosno kod akcija bez nominalne vrijednosti dio osnovnog kapitala akcionarskog društva za koji su one izdate;
- 8) rokove za uplatu, odnosno unošenje uloga u akcionarsko društvo;
- 9) postupak i rokove za sprovođenje javne ponude za upis i uplatu akcija kod sukcesivnog osnivanja;
- 10) ovlaštenje da jedan ili više osnivača akcionarskog društva zastupaju osnivače u postupku osnivanja društva;
- 11) procijenjene troškove osnivanja akcionarskog društva i način njihove nadoknade, ako je predviđena; i
- 12) druga pitanja, u skladu sa ovim zakonom.

Statut akcionarskog društva

Član 139

- (1) Statut akcionarskog društva obavezno sadrži:
 - 1) poslovno ime, sjedište i pretežnu djelatnost akcionarskog društva;
 - 2) podatke o visini upisanog i uplaćenog osnovnog kapitala;
 - 3) vrste i klase izdatih akcija;
 - 4) bitne elemente izdatih akcija svake vrste i klase u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala, uključujući i eventualne obaveze, ograničenja i privilegije vezane za svaku klasu akcija;
 - 5) način i postupak sazivanja skupštine akcionarskog društva i način donošenja odluka skupštine;
 - 6) sistem upravljanja akcionarskim društvom;

7) nadležnosti organa upravljanja akcionarskog društva, broj članova ovih organa, bliži način njihovog imenovanja i razrješenja, kao i način donošenja odluka tih organa;

8) postupak za izmjene i dopune statuta;

9) period za koji je društvo osnovano.

(2) Pored elemenata iz stava 1 ovog člana, statut akcionarskog društva može da sadrži i druge elemente, u skladu sa zakonom.

Donošenje i izmjene statuta akcionarskog društva

Član 140

(1) Statut akcionarskog društva mijenja se odlukom skupštine akcionarskog društva koja se donosi dvotrećinskom većinom svih akcija sa pravom glasa, ako statutom nije predviđena veća većina.

(2) Ako se izmjenom statuta predviđa povećanje obaveza akcionara, za donošenje odluke o izmjeni statuta potrebna je saglasnost svih akcionara čije se obaveze povećavaju.

(3) Statutom se može ovlastiti odbor direktora, odnosno upravni odbor da donese odluku o izmjeni statuta, u dijelu koji se odnosi na poslovno ime, sjedište i pretežnu djelatnost akcionarskog društva.

(4) U slučaju kad je nadležni sud naložio izmjenu statuta, odluku o izmjeni statuta donosi odbor direktora, odnosno upravni odbor, u roku od 15 dana od dana prijema pravosnažne presude.

Odnos osnivačkog akta i statuta akcionarskog društva

Član 141

Statut akcionarskog društva mora biti usaglašen sa osnivačkim aktom tog društva u trenutku registracije osnivanja akcionarskog društva u CRPS, o čemu se staraju osnivači akcionarskog društva.

Glava II

OSNIVANJE AKCIONARSKOG DRUŠTVA

Načini osnivanja akcionarskog društva

Član 142

Akcionarsko društvo može se osnovati simultano i sukcesivno.

Simultano osnivanje akcionarskog društva

Član 143

(1) Akcionarsko društvo simultano se osniva:

1) zaključivanjem ugovora, odnosno donošenjem odluke o osnivanju akcionarskog društva;

2) upisom i uplatom svih akcija od strane osnivača akcionarskog društva prilikom osnivanja, bez upućivanja javne ponude za upis i uplatu akcija;

3) pribavljanjem rješenja o evidentiranju osnivačke emisije akcija od Komisije za tržište kapitala;

4) donošenjem statuta akcionarskog društva na osnivačkoj skupštini, koji potpisuje predsjedavajući osnivačke skupštine, uz obaveznu ovjeru njegovog potpisa u skladu sa zakonom;

5) registracijom u CRPS.

(2) Nakon zaključivanja ugovora, odnosno donošenja odluke iz stava 1 tačka 1 ovog člana, osnivači otvaraju račun na ime akcionarskog društva u osnivanju kod banke registrovane u Crnoj Gori, na kojem novčana sredstva uplaćena za akcije društva od strane njegovih osnivača ostaju do okončanja postupka registracije društva.

(3) Osnivači su dužni da izvrše uplatu novčanog, odnosno unošenje nenovčanog uloga u akcionarsko društvo u roku utvrđenom osnivačkim aktom akcionarskog društva.

(4) Ako jedan ili više osnivača nijesu uplatili novčane uloge, odnosno unijeli nenovčani ulog u roku utvrđenom osnivačkim aktom, osnivači akcionarskog društva koji su uplatili, odnosno unijeli uloge mogu izmijeniti ugovor o osnivanju akcionarskog društva u dijelu koji se odnosi na osnivače i njihove akcije, pod uslovom da zbir blagovremeno uplaćenih novčanih uloga iznosi najmanje 25.000 eura.

(5) Osnivači su dužni da evidentiraju osnivačku emisiju akcija kod Komisije za tržište kapitala.

(6) Osnivačka skupština akcionarskog društva ne mora se održati ako svi osnivači društva potpišu odluku o prihvatanju statuta akcionarskog društva, procjeni nenovčanih uloga, izboru organa upravljanja i revizora društva, kao i druge odluke koje se donose na osnivačkoj skupštini.

(7) Potpisi na odlukama iz stava 6 ovog člana moraju biti ovjereni u skladu sa zakonom.

(8) Ako se odluke ne donesu u skladu sa st. 6 i 7 ovog člana, osnivačka skupština akcionarskog društva mora se održati u roku od 30 dana od dana isteka roka za uplatu, odnosno unošenje uloga utvrđenog osnivačkim aktom akcionarskog društva.

Sukcesivno osnivanje akcionarskog društva

Član 144

(1) Akcionarsko društvo osniva se sukcesivno:

1) zaključivanjem ugovora, odnosno donošenjem odluke o osnivanju akcionarskog društva;

2) upisom i uplatom dijela akcija od strane osnivača;

3) pribavljanjem odobrenja za osnivačku emisiju akcija od Komisije za tržište kapitala;

4) sprovođenjem javne ponude za upis i uplatu preostalih akcija;

5) pribavljanjem rješenja o uspješnosti osnivačke emisije akcija od Komisije za tržište kapitala;

6) donošenjem statuta akcionarskog društva na osnivačkoj skupštini, koji potpisuje predsjedavajući osnivačke skupštine, uz obaveznu ovjeru njegovog potpisa u skladu sa zakonom;

7) registracijom u CRPS.

(2) Nakon zaključivanja ugovora, odnosno donošenja odluke o osnivanju akcionarskog društva, osnivači su dužni da otvore račun kod banke registrovane u Crnoj Gori, na koji će se uplaćivati novčana sredstva na osnovu javne ponude za upis i uplatu akcija.

Javna ponuda za upis i uplatu akcija

Član 145

(1) Javna ponuda za upis i uplatu akcija obavezno sadrži:

1) poslovno ime, pretežnu djelatnost i iznos osnovnog kapitala akcionarskog društva koje se osniva;

2) broj, vrstu, klasu i nominalnu vrijednost akcija koje se nude na upis i uplatu;

3) broj, vrstu, klasu i nominalnu vrijednost akcija koje su upisali i uplatili osnivači;

4) dan donošenja osnivačkog akta akcionarskog društva;

- 5) podatke o osnivačima akcionarskog društva iz člana 138 stav 1 tačka 1 ovog zakona;
 - 6) mjesto gdje se upisuju akcije i gdje se može izvršiti uvid u osnivački akt akcionarskog društva;
 - 7) vrijeme početka i kraja upisa i uplate;
 - 8) rok u kojem je lice koje je upisalo akcije dužno da uplati novčani ulog, kao i posljedice neuplaćivanja, odnosno neblagovremene uplate uloga;
 - 9) podatke o posebnim pogodnostima, nenovčanim ulozima, preuzimanju stvari, troškovima osnivanja, kao i posebnim plaćanjima i naknadama;
 - 10) način sazivanja osnivačke skupštine;
 - 11) najveći iznos troškova osnivanja koji idu na teret društva;
 - 12) dan kad prestaju obaveze lica koje je upisalo akcije, ako do tada akcionarsko društvo ne podnese prijavu za upis u CRPS.
- (2) Ništava je javna ponuda koja ne sadrži podatke iz stava 1 ovog člana.
- (3) Lice koje je upisalo akcije ne može se pozivati na to da ga upis ne obavezuje ili da je ništav ako je akcionarsko društvo registrovano u CRPS, a ono je glasalo na osnivačkoj skupštini ili je kasnije kao akcionar ostvarivalo pravo u društvu ili ispunilo obavezu prema društvu.

Upis i uplata

Član 146

- (1) Upis akcija smatra se izvršenim u trenutku kad lice izvrši uplatu, odnosno unošenje uloga u skladu sa zakonom, osnivačkim aktom akcionarskog društva i javnom ponudom za upis i uplatu akcija.
- (2) Akcije se upisuju i uplaćuju u roku od tri mjeseca od dana koji je javnom ponudom za upis i uplatu akcija određen za početak upisa i uplate akcija.
- (3) Ako se u roku iz stava 2 ovog člana ne upiše i uplati javnom ponudom utvrđeni broj akcija, osnivači mogu u roku od 15 dana od dana isteka roka da upišu i uplate preostale neupisane akcije.
- (4) Ako osnivači ne upišu i ne uplate sve preostale neupisane akcije, smatra se da javna ponuda nije uspjela.
- (5) U slučaju iz stava 4 ovog člana, osnivači su dužni da obezbijede povraćaj uplaćenih novčanih, odnosno unesenih nenovčanih uloga licima koja su upisala i uplatila akcije, u roku od osam dana od dana isteka roka za upis i uplatu preostalih neupisanih akcija.
- (6) Za povraćaj iz stava 5 ovog člana, osnivači su solidarno i neograničeno odgovorni.

Održavanje osnivačke skupštine

Član 147

- (1) Osnivačka skupština akcionarskog društva mora se održati u roku od 60 dana od dana isteka roka za upis i uplatu akcija određenog javnom ponudom, pod uslovom da je javna ponuda bila uspješna.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, nadležni sud u vanparničnom postupku može da, na predlog osnivača iz opravdanih razloga, produži rok za održavanje sjednice osnivačke skupštine najduže za 30 dana.
- (3) Osnivači objavljuju poziv za održavanje osnivačke skupštine na isti način na koji je objavljena javna ponuda za upis i uplatu akcija, tako da između dana objavljivanja poziva i dana određenog za održavanje sjednice protekne najmanje 15 dana.

(4) U roku iz stava 3 ovog člana licima koja su upisala i uplatila akcije omogućava se da u mjestu gdje su upisali akcije ili na drugom mjestu određenom od strane osnivača izvrše uvid u osnivački akt i predlog statuta akcionarskog društva.

(5) Odredbe ovog zakona koje se odnose na skupštinu akcionarskog društva primjenjuju se i na osnivačku skupštinu.

Ovlašćenja osnivačke skupštine

Član 148

(1) Osnivačka skupština akcionarskog društva:

- 1) bira članove organa upravljanja društva;
- 2) odobrava ugovore i druge obaveze preuzete u postupku i za potrebe osnivanja akcionarskog društva od strane osnivača i drugih lica;
- 3) odlučuje o prihvatanju nenovčanih uloga;
- 4) usvaja statut društva;
- 5) utvrđuje iznos troškova osnivanja društva.

(2) Osnivačka skupština akcionarskog društva odlučuje o prihvatanju svakog nenovčanog uloga pojedinačno.

(3) Prilikom donošenja odluke iz stava 2 ovog člana, osnivači i lica koja su upisala akcije po osnovu nenovčanog uloga na koji se odluka odnosi nemaju pravo glasa, niti se njihovi glasovi računaju u kvorum za donošenje odluke.

(4) U donošenju odluke o odobrenju troškova osnivanja akcionarskog društva ne učestvuju osnivači koji su snosili te troškove.

(5) Lica koja imaju zaključene posebne ugovore koji podliježu odobrenju osnivačke skupštine akcionarskog društva, ne učestvuju u donošenju odluka o odobrenju tih ugovora.

Održavanje i glasanje na osnivačkoj skupštini

Član 149

(1) Osnivačka skupština akcionarskog društva održava se u sjedištu društva, ako javnom ponudom za upis i uplatu akcija nije određeno drugo mjesto.

(2) Kvorum za održavanje osnivačke skupštine akcionarskog društva čine lica koja su upisala i uplatila većinu akcija, a ako je izdato više klasa akcija za svaku klasu moraju biti prisutna lica koja su upisala i uplatila većinu akcija svake klase.

(3) Ako kvorum nije postignut, shodno se primjenjuju odredbe člana 275 ovog zakona.

(4) Osnivačka skupština akcionarskog društva donosi odluke većinom glasova prisutnih akcionara, ako osnivačkim aktom akcionarskog društva nije drukčije određeno.

(5) Na osnivačkoj skupštini akcionarskog društva svaka akcija daje pravo na jedan glas.

Posljedice neodržavanja osnivačke skupštine

Član 150

(1) Ako se osnivačka skupština akcionarskog društva ne održi u skladu sa članom 147 st. 1 i 2 ovog zakona, smatra se da osnivanje akcionarskog društva nije uspjelo.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, u roku od osam dana od dana isteka roka za održavanje osnivačke skupštine akcionarskog društva, osnivači su solidarno dužni da obezbijede povraćaj uplaćenih novčanih, odnosno unesenih nenovčanih uloga licima koja su upisala i uplatila akcije.

(3) Ako osnivači ne postupe u skladu sa stavom 2 ovog člana, lica koja su upisala i uplatila akcije mogu nadležnom sudu podnijeti predlog da, u vanparničnom postupku, obaveže osnivače na povraćaj uplaćenih, odnosno unesenih uloga.

Troškovi osnivanja akcionarskog društva

Član 151

(1) Osnivači akcionarskog društva i druga lica imaju pravo na naknadu troškova osnivanja akcionarskog društva, pod uslovom da:

1) je osnivačkim aktom ili statutom akcionarskog društva utvrđen najveći iznos tih troškova;

2) podnesu odgovarajuće dokaze o nastalim troškovima; i

3) osnivačka skupština ne odbije isplatu tih troškova iz opravdanih razloga.

(2) Ako je za početak obavljanja djelatnosti akcionarskog društva potrebna dozvola, licenca, odobrenje, saglasnost ili dr. koja je posebnim zakonom propisana kao uslov za obavljanje djelatnosti, osnivači su neograničeno solidarno odgovorni za sve obaveze akcionarskog društva koje nastanu u periodu do njihovog pribavljanja, osim za obaveze nastale iz ugovora koji je akcionarsko društvo zaključilo nakon registracije u CRPS pod odložnim uslovom dobijanja dozvole, licence, odobrenja, saglasnosti ili dr. za obavljanje djelatnosti.

Sticanje imovine od osnivača nakon registracije akcionarskog društva

Član 152

(1) Akcionarsko društvo može da, u periodu od dvije godine od dana registracije u CRPS, zaključi ugovor sa osnivačem na osnovu kog stiče određenu imovinu, uz obavezu da osnivaču plati cijenu koja je jednaka ili veća od 10% osnovnog kapitala društva, po prethodno pribavljenoj saglasnosti skupštine akcionarskog društva.

(2) Odluku o davanju saglasnosti iz stava 1 ovog člana skupština akcionarskog društva donosi na osnovu izvještaja procjenitelja o procjeni vrijednosti nenovčanog uloga, sačinjenog u skladu sa ovim zakonom, kojim se utvrđuje da li je vrijednost imovine koju akcionarsko društvo stiče od osnivača najmanje jednaka visini cijene koju akcionarsko društvo za tu imovinu plaća.

(3) Odluku iz stava 2 ovog člana skupština akcionarskog društva donosi dvotrećinskom većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom akcionarskog društva nije određena veća većina.

(4) Zaključeni ugovor sa osnivačem, uz odluku i izvještaj iz stava 2 ovog člana, dostavlja se organu nadležnom za registraciju u CRPS, u roku od šest mjeseci od dana zaključivanja ugovora, radi objavljivanja na internet stranici CRPS.

(5) Odredbe ovog člana ne primjenjuju se ako je sticanje imovine izvršeno:

1) u okviru redovnog obavljanja djelatnosti akcionarskog društva;

2) u okviru upravnog ili sudskog postupka;

3) na regulisanom tržištu ili multilateralnoj trgovačkoj platformi u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

(6) Saglasnost skupštine iz stava 1 ovog člana ne zahtijeva se u slučaju jednočlanog akcionarskog društva.

Glava III

AKCIJE I DRUGE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

ODJELJAK A AKCIJE

Pojam akcije

Član 153

- (1) Akcija je prenosiva i vlasnička hartija od vrijednosti koja predstavlja dio osnovnog kapitala akcionarskog društva.
- (2) Akcija se izdaje u dematerijalizovanom obliku i glasi na ime.
- (3) Akcija je nedjeljiva.
- (4) Akcije se registruju u registru hartija od vrijednosti CKDD.
- (5) Na registraciju izdatih akcija, zakonitih vlasnika, prenosa akcija, prenosa prava iz akcija, ograničenja prava iz akcija i upis prava trećih lica na akcijama, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Vrste i klase akcija

Član 154

- (1) Akcije se klasifikuju prema pravima koja daju na osnovu zakona, statuta akcionarskog društva i/ili odluke o emisiji akcija.
- (2) Zavisno od prava koja se daju vlasnicima akcija, akcionarsko društvo može emitovati obične i povlašćene akcije.
- (3) Akcije koje daju ista prava u okviru jedne vrste akcija čine klasu akcija.
- (4) Obične akcije čine jednu klasu akcija.
- (5) Akcionarsko društvo može emitovati više klasa povlašćenih akcija.

Obične akcije

Član 155

- (1) Akcionarsko društvo mora da ima najmanje jednu običnu akciju.
- (2) Obične akcije ne mogu se pretvoriti u povlašćene akcije ili druge hartije od vrijednosti.

Povlašćene akcije

Član 156

Ukupna nominalna vrijednost emitovanih i odobrenih povlašćenih akcija ne može biti veća od 50% osnovnog kapitala akcionarskog društva.

Suvlasništvo nad akcijama

Član 157

- (1) Više lica mogu biti suvlasnici jedne akcije.
- (2) Suvlasnici akcije smatraju se jednim akcionarom i solidarno odgovaraju akcionarskom društvu za obaveze po osnovu akcije.
- (3) Suvlasnici svoja prava prema akcionarskom društvu ostvaruju preko zajedničkog punomoćnika, koji se određuje sporazumom svih suvlasnika, uz obaveznu ovjeru njihovih potpisa u skladu sa zakonom.
- (4) Zajednički punomoćnik može biti jedan od suvlasnika ili treće lice.
- (5) Suvlasnici su dužni da obavijeste akcionarsko društvo o zajedničkom punomoćniku i da ga registruju u registar CKDD.

(6) Pravna radnja preduzeta prema zajedničkom punomoćniku ima dejstvo kao da je preduzeta prema svim suvlasnicima.

(7) Do dana registracije zajedničkog punomoćnika u registar CKDD:

1) pravne radnje koje su preduzete prema jednom suvlasniku imaju dejstvo prema svim suvlasnicima;

2) akcija na kojoj postoji suvlasništvo ne daje pravo glasa i ne računa se u kvorum za održavanje skupštine akcionarskog društva.

(8) Ako suvlasnici ne mogu sporazumno da odrede zajedničkog punomoćnika, svaki od suvlasnika može podnijeti predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, odredi zajedničkog punomoćnika.

Nominalna vrijednost akcija

Član 158

(1) Akcionarsko društvo može emitovati akcije sa ili bez nominalne vrijednosti.

(2) Nominalna vrijednost akcije utvrđuje se statutom akcionarskog društva i odlukom o emisiji akcija.

(3) Nominalna vrijednost akcija izražava se u eurima.

(4) Akcije bez nominalne vrijednosti imaju računovodstvenu vrijednost koja se dobija dijeljenjem iznosa osnovnog kapitala akcionarskog društva sa brojem akcija.

(5) Ako akcionarsko društvo emituje akcije sa nominalnom vrijednošću, sve akcije moraju imati nominalnu vrijednost, a ako emituje akcije bez nominalne vrijednosti, sve akcije moraju biti bez nominalne vrijednosti.

Emisiona vrijednost akcija

Član 159

(1) Emisiona vrijednost akcija je vrijednost utvrđena odlukom o emisiji akcija, po kojoj se akcije upisuju.

(2) Emisiona vrijednost akcija ne može biti niža od nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti akcija.

(3) Razlika između emisione i nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti akcija je emisiona premija.

(4) Emisiona premija može se koristiti za povećanje osnovnog kapitala akcionarskog društva, rezerve koje se koriste za povećanje osnovnog kapitala, pokriće gubitaka u osnovnom kapitalu, otkup akcija od nesaglasnih akcionara i troškove nastale po osnovu povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala.

Podjela i spajanje akcija

Član 160

(1) Akcionarsko društvo može odlukom skupštine:

1) svaku akciju jedne klase podijeliti na dvije ili više akcija te klase, uz istovremeno smanjenje njihove nominalne vrijednosti tako da osnovni kapital društva ostane nepromijenjen;

2) spojiti dvije ili više akcija jedne klase u jednu akciju te klase, uz istovremeno povećanje njene nominalne vrijednosti tako da osnovni kapital društva ostane nepromijenjen.

(2) Akcionarsko društvo dužno je da u slučaju podjele ili spajanja akcija sa nominalnom vrijednošću istovremeno izmijeni statut i njegove izmjene registruje u CRPS.

(3) Ako kao rezultat spajanja ili podjele akcija pojedinim akcionarima preostane dio akcije, ti akcionari imaju pravo da od društva, u roku od 30 dana od dana donošenja odluke iz stava 1 ovog člana, pisanim putem zahtijevaju da dokupe nedostajući dio akcije kako bi stekli jednu cijelu akciju ili da budu isplaćeni od strane društva za dio akcije koji im je preostao.

(4) Ako je akcionar zahtijevao da dokupi nedostajući dio akcije kako bi stekao jednu cijelu akciju, dužan je da u roku iz stava 3 ovog člana uplati društvu vrijednost utvrđenu shodnom primjenom odredaba člana 182 ovog zakona.

(5) Ako je akcionar zahtijevao da bude isplaćen od strane društva za dio akcije koji mu je preostao, društvo je dužno da mu, u roku od 30 dana od dana prijema tog zahtjeva, isplati taj dio akcije po vrijednosti utvrđenoj shodnom primjenom odredaba člana 182 ovog zakona.

(6) Ako u slučaju iz stava 3 ovog člana dolazi do povećanja, odnosno smanjenja osnovnog kapitala, a koje u oba slučaja ne prelazi 1% osnovnog kapitala, društvo nije dužno da primijeni odredbe ovog zakona o povećanju, odnosno smanjenju osnovnog kapitala, osim odredaba o registraciji tih promjena u CRPS.

(7) Ako je društvo izdalo finansijske instrumente koji se mogu zamijeniti za obične akcije, u slučaju iz stava 1 ovog člana dužno je da istovremeno donese i odluku, odnosno preduzme drugu radnju koja će obezbijediti da prava vlasnika tih finansijskih instrumenata ostanu nepromijenjena.

(8) Ako društvo ne postupi u skladu sa stavom 7 ovog člana, svaki vlasnik finansijskog instrumenta može nadležnom sudu, u roku od 30 dana od dana donošenja odluke iz stava 1 ovog člana, podnijeti tužbu kojom zahtijeva da se odluka iz stava 1 ovog člana stavi van snage.

(9) Na akcije bez nominalne vrijednosti shodno se primjenjuju odredbe st. 1 do 8 ovog člana.

ODJELJAK B OSNOVNA PRAVA AKCIONARA

Jednak tretman akcionara

Član 161

(1) Svaki akcionar ima prava koja mu daju akcije u njegovom vlasništvu, s tim da vlasnici akcija iste klase imaju ista prava.

(2) Svi akcionari koji su u istom položaju moraju biti tretirani na jednak način od strane društva.

Imovinska prava vlasnika običnih akcija

Član 162

Vlasnik obične akcije ima sljedeća imovinska prava:

1) pravo da učestvuje u raspodjeli dobiti akcionarskog društva, u skladu sa ovim zakonom;

2) pravo da učestvuje u raspodjeli imovine akcionarskog društva koja preostane nakon namirenja svih povjerilaca, nakon sprovedenog postupka likvidacije, odnosno stečaja akcionarskog društva, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje stečaj;

3) pravo da raspolaze svojim akcijama u skladu sa zakonom;

4) pravo prečeg upisa akcija, zamjenljivih obveznica, varanata i drugih finansijskih instrumenata koji daju pravo na zamjenu za akcije ili pravo na sticanje akcija, u skladu sa ovim zakonom;

5) druga imovinska prava, u skladu sa zakonom i statutom akcionarskog društva.

Neimovinska prava vlasnika običnih akcija

Član 163

Vlasnik obične akcije ima sljedeća neimovinska prava:

1) pravo učešća u radu skupštine akcionarskog društva, koje podrazumijeva pravo da prisustvuje sjednicama skupštine akcionarskog društva i učestvuje u raspravi po pojedinim tačkama dnevnog reda, ako ovim zakonom ili statutom akcionarskog društva nije drukčije određeno;

2) pravo glasa na sjednicama skupštine akcionarskog društva, ako ovim zakonom nije drukčije određeno;

3) pravo na informisanje u skladu sa ovim zakonom.

Imovinska prava vlasnika povlašćenih akcija

Član 164

Vlasnik povlašćene akcije ima jedno ili više povlašćenih imovinskih prava utvrđenih statutom akcionarskog društva i odlukom o emisiji akcija, i to:

1) pravo na prioritetnu isplatu dividende u unaprijed određenom novčanom iznosu ili u procentu od nominalne vrijednosti povlašćene akcije, koja se isplaćuje prije isplate dividende vlasnicima običnih akcija;

2) pravo prvenstva u odnosu na vlasnike običnih akcija prilikom raspodjele ostatka imovine akcionarskog društva nakon sprovedenog postupka likvidacije, odnosno stečaja akcionarskog društva u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje stečaj;

3) pravo pretvaranja te akcije u običnu akciju ili u drugu klasu povlašćenih akcija (zamjenljiva povlašćena akcija);

4) pravo prodaje te akcije akcionarskom društvu po unaprijed utvrđenoj cijeni ili pod drugim uslovima (otkupljiva povlašćena akcija).

Pravo na prioritetnu isplatu dividendi vlasnika povlašćenih akcija

Član 165

(1) Povlašćene akcije koje daju pravo na prioritetnu isplatu dividende mogu biti kumulativne i nekumulativne, odnosno participativne i neparticipativne.

(2) Kumulativne povlašćene akcije daju pravo na isplatu dividende utvrđene za tu akciju i u slučaju kad dobit nije ostvarena ili nije dovoljna za plaćanje iznosa dividende, pri čemu se neisplaćeni dio dividende kumulira i isplaćuje tokom narednih poslovnih godina kad dobit bude dovoljna za isplatu.

(3) Nekumulativne povlašćene akcije daju pravo na isplatu dividende utvrđene za tu akciju samo u onim poslovnim godinama u kojima je akcionarsko društvo ostvarilo dobit, pri čemu se neisplaćeni dio dividende ne kumulira i ne isplaćuje tokom narednih poslovnih godina.

(4) Participativne povlašćene akcije daju pravo vlasnicima da nakon isplate prioritetne dividende učestvuju i u raspodjeli ostatka dobiti zajedno sa vlasnicima običnih akcija.

(5) Neparticipativne povlašćene akcije daju pravo na isplatu prioritetne dividende bez mogućnosti učestvovanja u raspodjeli ostatka dobiti sa vlasnicima običnih akcija.

(6) Akcionarsko društvo dužno je da na redovnoj sjednici skupštine donese odluku o raspodjeli dividendi vlasnicima povlašćenih akcija iz stava 1 ovog člana.

(7) Ako akcionarsko društvo ne donese odluku iz stava 6 ovog člana ili ako na dnevnom redu zakazane redovne sjednice skupštine akcionarskog društva nije predloženo donošenje takve odluke, svaki vlasnik povlašćene akcije koji ima pravo na prioritetnu isplatu dividendi ima pravo da odboru direktora, odnosno upravnom odboru podnese zahtjev za zakazivanje redovne ili vanredne sjednice sa tom tačkom dnevnog reda ili da se ta tačka uvrsti u dnevni red već zakazane sjednice, odnosno da, ako takva tačka već postoji ali ne odgovara sadržini njegovog prava, predloži donošenje drugačije odluke.

(8) Ako odbor direktora, odnosno upravni odbor ne postupi po zahtjevu iz stava 7 ovog člana, svaki vlasnik povlašćene akcije koji ima pravo na prioritetnu isplatu dividendi ima pravo da podnese predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, naloži akcionarskom društvu donošenje odluke o raspodjeli dividendi.

Otkupljive povlašćene akcije

Član 166

(1) Otkupljive povlašćene akcije su akcije koje daju pravo akcionaru, odnosno akcionarskom društvu da od druge strane zahtijeva da mu otkupi, odnosno proda akcije, u skladu sa odredbama statuta akcionarskog društva ili odluke o emisiji akcija.

(2) Otkupljive povlašćene akcije moraju se emitovati kao takve.

(3) Povlašćene akcije koje su već emitovane ne mogu naknadno postati otkupljive.

(4) Statutom akcionarskog društva mora se odrediti otkupna cijena otkupljivih povlašćenih akcija ili se moraju utvrditi pravila po kojima se ona određuje.

(5) U slučaju kad statutom akcionarskog društva nije određena otkupna cijena otkupljivih povlašćenih akcija, odnosno nijesu utvrđena pravila po kojima se ta cijena određuje, nije dozvoljeno korišćenje prava na otkup tih akcija.

(6) Otkupna cijena može se platiti samo iz sredstava akcionarskog društva raspoloživih za isplatu dividendi.

(7) Ako akcionar namjerava da iskoristi pravo na otkup svojih otkupljivih povlašćenih akcija, dužan je da o tome obavijesti odbor direktora, odnosno upravni odbor koji, u roku od deset dana od dana prijema obavještenja, donosi odluku o otkupu akcija.

(8) Ako akcionarsko društvo namjerava da iskoristi pravo na otkup emitovanih otkupljivih povlašćenih akcija, odbor direktora, odnosno upravni odbor o tome obavještava akcionare.

(9) Pravo na otkup akcija ne može se ostvariti za vrijeme trajanja postupka likvidacije ili stečaja.

(10) Prilikom ostvarivanja prava na otkup akcija akcionarsko društvo mora da poštuje načelo jednakog tretmana svih vlasnika otkupljivih akcija, ako jednoglasnom odlukom tih akcionara nije drukčije određeno.

(11) Akcionarsko društvo dužno je da isplati otkupnu cijenu akcionaru u roku od 12 mjeseci od dana korišćenja prava na otkup, ako statutom akcionarskog društva nije predviđen kraći rok.

(12) Ako je vlasnik otkupljive povlašćene akcije iskoristio pravo na otkup, ta akcija se poništava.

Neimovinska prava vlasnika povlašćenih akcija

Član 167

(1) Vlasnik povlašćene akcije ima pravo učešća u radu skupštine akcionarskog društva.

(2) Vlasnik povlašćene akcije nema pravo glasa na sjednicama skupštine akcionarskog društva.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, vlasnici povlašćenih akcija imaju pravo glasa na sjednici skupštine akcionarskog društva u okviru svoje klase akcija, kad se odlučuje o:

- 1) povećanju ili smanjenju broja emitovanih ili odobrenih akcija te klase;
- 2) izmjeni bilo kog prava koje daju akcije te klase;
- 3) podjeli ili spajanju akcija te klase, odnosno njihovoj zamjeni za akcije druge klase;
- 4) emisiji nove klase akcija koje daju veća prava u odnosu na prava koja daju akcije te klase ili izmjeni prava akcija druge klase tako da daju jednaka ili veća prava u odnosu na prava koja daju akcije te klase;
- 5) utvrđivanju prava vlasnika bilo kojih drugih hartija od vrijednosti akcionarskog društva na zamjenu ili sticanje akcija te klase;
- 6) ograničavanju ili ukidanju prava prečeg upisa akcija te klase;
- 7) ograničavanju ili ukidanju prava glasa akcija te klase, ako je to pravo utvrđeno statutom akcionarskog društva.

Pravo raspolaganja akcijama

Član 168

(1) Akcije se mogu slobodno prenositi, ako statutom akcionarskog društva prenosivost akcija nije ograničena (npr. zabranom prenosa akcija u određenom roku, pravom preče kupovine ostalih akcionara, prethodnom saglasnošću akcionarskog društva i sl.).

(2) Ograničenje prenosivosti akcija iz stava 1 ovog člana odnosi se na prenos prava svojine na akcijama, a ne i na prenos prava iz akcije (npr. pravo zaloze).

(3) Ništav je prenos akcija izvršen suprotno odredbama statuta akcionarskog društva.

(4) Statutom javnog akcionarskog društva ne može se ograničiti prenosivost akcija.

(5) Prenos akcija vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

(6) Akcije akcionarskog društva koje je u postupku likvidacije ili stečaja mogu se prenositi do okončanja ovih postupaka.

Pravo prečeg upisa akcija

Član 169

(1) Kad se, emisijom novih akcija, osnovni kapital akcionarskog društva povećava novčanim ulozima, postojeći akcionari imaju pravo prečeg upisa tih akcija srazmjerno broju akcija koje posjeduju u odnosu na ukupan broj akcija odgovarajuće klase.

(2) Akcionarima iz stava 1 ovog člana smatraju se samo akcionari koji su taj status imali na dan donošenja odluke o povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva.

(3) Ako akcionari iz stava 2 ovog člana prodaju svoje akcije nakon dana donošenja odluke o povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva, ne gube pravo prečeg upisa akcija i to pravo se ne prenosi na kupca akcija.

(4) Akcionar ima pravo prečeg upisa samo one vrste i klase akcija koju posjeduje.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, statutom akcionarskog društva može se predvidjeti da akcionar ima pravo prečeg upisa akcija vrste i klase koju ne posjeduje pod uslovom da su akcije koje se emituju prvo ponuđene akcionarima koji posjeduju akcije te vrste i klase.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, statutom akcionarskog društva utvrđuju se uslovi pod kojima se ostvaruje pravo prečeg upisa akcija.

(7) Neće se smatrati da je povrijeđeno pravo prečeg upisa akcija postojećih akcionara ako se akcije izdaju bankama ili drugim finansijskim institucijama u cilju njihovog nuđenja postojećim akcionarima u skladu sa ovim članom.

Ostvarivanje prava prečeg upisa akcija

Član 170

(1) Akcionari mogu da iskoriste pravo prečeg upisa akcija u roku koji je određen odlukom o povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva, a koji ne može biti kraći od 14 dana od dana obavještanja akcionara o donesenoj odluci.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana obavezno sadrži broj, vrstu i klasu akcija koje se emituju, emisiju cijenu, kao i rok i način ostvarivanja prava prečeg upisa akcija.

(3) Pravila o načinu ostvarivanja prava prečeg upisa akcija utvrđuju se statutom akcionarskog društva i/ili odlukom o emisiji akcija.

(4) Ako je statutom akcionarskog društva pravo prečeg upisa akcija dato i akcionarima drugih vrsta i klasa akcija u odnosu na one koje se emituju, u smislu člana 169 stav 5 ovog zakona, odbor direktora, odnosno upravni odbor obavještava te akcionare o donesenoj odluci o povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva, pri čemu rok za ostvarivanje njihovog prava prečeg upisa akcija ne može biti kraći od 14 dana od dana obavještanja.

(5) Na način dostavljanja obavještenja iz st. 1 i 4 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona kojima se uređuje način dostavljanja poziva za sjednicu skupštine akcionarskog društva.

(6) Po isteku roka za ostvarivanje prava prečeg upisa akcija iz st. 1 i 4 ovog člana odbor direktora, odnosno upravni odbor može ponuditi akcije na upis drugim licima po cijeni po kojoj su ponuđene postojećim akcionarima.

Oduzimanje ili ograničavanje prava prečeg upisa akcija

Član 171

(1) Odluku o oduzimanju ili ograničavanju prava prečeg upisa akcija akcionara donosi skupština akcionarskog društva dvotrećinskom većinom svih akcija sa pravom glasa, ako statutom akcionarskog društva nije predviđena veća većina.

(2) Odluka iz stava 1 ovog člana donosi se na predlog odbora direktora, odnosno upravnog odbora, uz koji se prilaže pisani izvještaj u kome se obavezno navode razlozi za oduzimanje ili ograničavanje prava prečeg upisa akcija, kao i obrazloženje predložene emisije vrijednosti akcija.

(3) Odluka iz stava 1 ovog člana dostavlja se organu nadležnom za registraciju u CRPS, u roku od sedam dana od dana donošenja, radi objavljivanja na internet stranici CRPS.

Pravo prečeg upisa zamjenljivih obveznica, varanata i drugih finansijskih instrumenata

Član 172

(1) Kad akcionarsko društvo donese odluku o emisiji zamjenljivih obveznica, varanata i drugih finansijskih instrumenata koji daju pravo na zamjenu za akcije ili pravo na sticanje akcija društva, pravo prečeg upisa ovih finansijskih instrumenata imaju akcionari koji posjeduju akcije na čije sticanje ti finansijski instrumenti daju pravo.

(2) Na pravo prečeg upisa finansijskih instrumenata iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o pravu prečeg upisa akcija.

Pravo glasa

Član 173

- (1) Akcionari svoje pravo glasa ostvaruju na sjednicama skupštine akcionarskog društva.
- (2) Svaka obična akcija daje pravo na jedan glas.
- (3) Povlašćene akcije daju pravo glasa u skladu sa odredbama ovog zakona.
- (4) Kad povlašćene akcije daju pravo glasa, jedna povlašćena akcija daje pravo na jedan glas.
- (5) Zabranjene su akcije sa višestrukim pravom glasa.
- (6) Pravo glasa na osnovu akcija datih u zalogu ima akcionar kao zalagodavac.

Način ostvarivanja prava glasa

Član 174

- (1) Svaki akcionar mora sa svim svojim akcijama da glasa na jednak način, ako statutom akcionarskog društva nije drukčije određeno.
- (2) Kad se posrednik koji se bavi čuvanjem i administriranjem akcija za račun klijenata smatra akcionarom u odnosu na akcionarsko društvo, pravo glasa može da ostvaruje različito za svakog klijenta.

Glasanje po klasama akcija

Član 175

- (1) Ako je po određenim tačkama dnevnog reda potrebno da glasaju akcionari posebne klase akcija, oni glasaju na istoj sjednici skupštine akcionarskog društva, zajedno sa vlasnicima običnih akcija.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, na zahtjev akcionara posebne klase akcija koji predstavljaju najmanje 10% ukupnog broja glasova akcija koje imaju pravo glasa po određenoj tački dnevnog reda, saziva se posebna sjednica skupštine akcionara te klase.
- (3) Statutom akcionarskog društva može se isključiti mogućnost održavanja posebne sjednice iz stava 2 ovog člana.
- (4) Na sazivanje, rad, način glasanja i donošenja odluka na posebnoj sjednici iz stava 2 ovog člana, shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o sjednicama skupštine akcionarskog društva.

Sporazum akcionara o glasanju

Član 176

- (1) Sporazum akcionara o glasanju je ugovor između određenog broja akcionara sa ciljem da se unaprijed odredi kako da glasaju po osnovu svojih akcija o određenim pitanjima na skupštini akcionarskog društva, bilo da je zaključen uz podršku organa društva, udruženja akcionara ili samoorganizovanjem akcionara.
- (2) Sporazum iz stava 1 ovog člana obavezuje samo akcionare koji su ga potpisali.
- (3) Sporazum iz stava 1 ovog člana može se zaključiti za jednu ili više sjednica skupštine akcionarskog društva ili za određeno vrijeme koje ne može biti duže od pet godina.
- (4) Akcionari koji su zaključili sporazum iz stava 1 ovog člana prisustvuju sjednici skupštine da bi glasali kako je dogovoreno ili imenuju zajedničkog punomoćnika sa ovjerenim punomoćjem u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa.

(5) Ako je sporazum iz stava 1 ovog člana zaključen na duži vremenski period, u sporazumu se predviđa način postizanja dogovora, odnosno usaglašavanja akcionara unaprijed o glasanju za predstojeće skupštine, kao i rješavanje mogućih sporova izabranom arbitražom ili određivanjem trećeg lica.

(6) Primjerak sporazuma iz stava 1 ovog člana predaje se društvu radi upisa u jedinstvenu knjigu evidencija, a ako se radi o društvu čije se akcije prodaju na regulisanom tržištu, sporazum se dostavlja i Komisiji za tržište kapitala.

Ugovori o glasanju

Član 177

(1) Ništav je ugovor kojim se akcionar obavezuje da će glasati po uputstvima akcionarskog društva, organa upravljanja društva ili njihovih članova ili zavisnog društva.

(2) Ništav je ugovor kojim se akcionar obavezuje da će glasati za predloge organa upravljanja akcionarskog društva.

Isključenje prava glasa

Član 178

(1) Akcionar ne može glasati po osnovu svojih akcija na sjednici skupštine akcionarskog društva na kojoj se odlučuje o:

- 1) njegovom oslobađanju od obaveza prema društvu ili o smanjenju tih obaveza;
- 2) pokretanju ili odustajanju od spora protiv njega;
- 3) odobravanju poslova u kojima on ima lični interes.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, akcionar ne može da ostvaruje pravo glasa ni preko drugog lica.

Pravo akcionara na informisanje

Član 179

(1) Odbor direktora, odnosno upravni odbor akcionarskog društva ili lica koja oni ovlaste dužni su da, na zahtjev akcionara, bez naknade i u toku radnog vremena, stave na uvid u prostorijama sjedišta akcionarskog društva i omoguće kopiranje o trošku akcionara:

1) bilansa stanja, bilansa uspjeha, poreskih prijava i izvještaja o plaćenim porezima za tri posljednje poslovne godine;

2) godišnjih izvještaja o poslovanju društva i konsolidovanih godišnjih izvještaja;

3) zapisnika sa sjednica skupštine akcionarskog društva i odluka skupštine;

4) opštih aktata akcionarskog društva;

5) spiska članova odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora, sa podacima o adresi, datumu imenovanja i periodu na koji je svaki član izabran ili imenovan, kao i o funkcijama koje oni obavljaju u drugim pravnim licima.

(2) Obavezu iz stava 1 ovog člana akcionarsko društvo može ispuniti omogućavanjem slobodnog pristupa dokumentaciji, bez naknade, na svojoj internet stranici.

(3) Akcionar kome nije omogućen uvid i kopiranje dokumentacije u smislu st. 1 i 2 ovog člana može podnijeti predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, donese odluku kojom će obavezati nadležni organ akcionarskog društva da mu omogući uvid u traženu dokumentaciju, kao i njeno kopiranje.

(4) Nadležni sud je dužan da odluku iz stava 3 ovog člana donese u roku od 30 dana od dana podnošenja predloga.

ODJELJAK C

DRUGA PRAVA AKCIONARA

Odsjek 1.

Pravo na angažovanje posebnog stručnjaka

Angažovanje i izvještaj posebnog stručnjaka

Član 180

(1) Akcionari koji posjeduju najmanje 5% osnovnog kapitala mogu angažovati posebnog stručnjaka koji će ispitati poslovanje ili računovodstvo akcionarskog društva.

(2) Ako posebnom stručnjaku nije omogućeno da izvrši ispitivanje iz stava 1 ovog člana, akcionari koji su ga angažovali imaju pravo da podnesu predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, naloži da mu se omogući ispitivanje.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, nadležni sud je dužan da donese odluku u roku od 30 dana od dana podnošenja predloga.

(4) Akcionarsko društvo dužno je da posebnom stručnjaku iz stava 1 ovog člana omogući uvid u dokumentaciju i druge akte društva.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, odlukom odbora direktora, odnosno nadzornog odbora, posebnom stručnjaku se može uskratiti uvid u pojedinu dokumentaciju i akte, ako postoji opravdan razlog da bi uvid u tu dokumentaciju i akte mogao biti iskorišćen suprotno interesima akcionarskog društva ili bi time društvu ili sa njim povezanom društvu mogla biti pričinjena znatna šteta.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor dužan je da posebnom stručnjaku dostavi pisano obrazloženje u roku od 15 dana od dana donošenja odluke.

(7) Akcionari koji su angažovali posebnog stručnjaka mogu, u slučaju iz stava 5 ovog člana, podnijeti predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, naloži akcionarskom društvu da posebnom stručnjaku omogući uvid u dokumentaciju i druge akte društva.

(8) U slučaju iz stava 7 ovog člana, nadležni sud će naložiti akcionarskom društvu da posebnom stručnjaku omogući uvidu u dokumentaciju i druge akte društva, ako procijeni da time neće biti ugroženi interesi akcionarskog društva ili da neće biti ugroženi u mjeri koja bi opravdala uskraćivanje uvida.

(9) Odluku po predlogu iz stava 7 ovog člana nadležni sud je dužan da donese u roku od 30 dana od dana podnošenja predloga.

(10) Posebni stručnjak dužan je da sačini izvještaj o izvršenom ispitivanju poslovanja društva i dostavi ga akcionarima koji su ga angažovali u roku od tri mjeseca od dana početka ispitivanja.

(11) Akcionari iz stava 1 ovog člana ne smiju da objave ili saopšte trećim licima dokumentaciju i druge akte akcionarskog društva, niti podatke iz te dokumentacije i akata, ako bi se time nanijela šteta akcionarskom društvu, ako zakonom nije drukčije određeno.

(12) Ako akcionari postupe suprotno stavu 11 ovog člana, odgovorni su za štetu koju pričine akcionarskom društvu.

Troškovi angažovanja posebnog stručnjaka

Član 181

(1) Troškove angažovanja posebnog stručnjaka snose akcionari koji su ga angažovali.

(2) Ako izvještaj posebnog stručnjaka iz člana 180 stav 10 ovog zakona pokaže da je akcionarsko društvo počinilo materijalno bitnu povredu propisa ili dobre prakse korporativnog upravljanja, ako je društvo usvojilo određenu praksu, dužno je da akcionaru nadoknadi troškove angažovanja posebnog stručnjaka.

(3) Ako u slučaju iz stava 2 ovog člana društvo ne nadoknadi troškove akcionaru, akcionar može, nakon isteka roka od 30 dana od dana dostavljanja zahtjeva društvu za naknadu troškova, podnijeti tužbu nadležnom sudu radi naknade troškova angažovanja posebnog stručnjaka.

Odsjek 2.

Prava nesaglasnih akcionara

Ostvarivanje prava nesaglasnog akcionara

Član 182

(1) Akcionar ima pravo da zahtijeva od akcionarskog društva otkup njegovih akcija ako je na sjednici skupštine akcionarskog društva bio uzdržan ili je glasao protiv odluke o:

- 1) promjeni pravnog oblika društva;
- 2) odobravanju ugovora o statusnoj promjeni ili plana podjele;
- 3) usvajanju zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju ili spajanju;
- 4) usvajanju plana prekogranične podjele;
- 5) prekograničnoj konverziji;
- 6) povlačenju jedne ili više klasa akcija sa regulisanog tržišta, odnosno multilateralne trgovačke platforme u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala; i
- 7) raspolaganju imovinom velike vrijednosti.

(2) U slučaju iz stava 1 tač. 2, 3 i 4 ovog člana, pravo da zahtijeva otkup akcija ima samo akcionar društva prenosioca, a ne i akcionar društva sticaoca.

(3) Pravo na otkup akcija akcionar ostvaruje podnošenjem pisanog zahtjeva predsjedniku skupštine ili licu koje on ovlasti na sjednici skupštine akcionarskog društva na kojoj se donosi odluka iz stava 1 ovog člana ili u roku od 30 dana od dana održavanja te sjednice.

(4) Akcionarsko društvo dužno je da u roku od 60 dana od dana isteka roka iz stava 3 ovog člana otkupi akcije od nesaglasnog akcionara, po pravičnoj cijeni i isplati mu iznos te cijene.

(5) Pravična cijena u smislu stava 4 ovog člana je viša od dvije vrijednosti:

1) prosječne tržišne cijene koje su akcije društva imale u posljednjih šest mjeseci prije dana kad je donesena odluka na skupštini akcionara;

2) vrijednosti akcija utvrđenoj procjenom izvršenom u skladu sa zakonom kojim se uređuje procjena imovine.

(6) Odluka iz stava 1 ovog člana mora da sadrži odredbu da stupa na snagu danom davanja pisane izjave od strane predsjednika odbora direktora, odnosno upravnog odbora da su sve obaveze akcionarskog društva u vezi sa otkupom akcija nesaglasnih akcionara u cjelosti izvršene, odnosno da nije bilo nesaglasnih akcionara.

(7) Uz poziv za sjednicu skupštine akcionarskog društva na kojoj se donosi odluka iz stava 1 ovog člana dostavlja se i obavještenje o pravima nesaglasnih akcionara na otkup njihovih akcija, kao i obrazac zahtjeva za otkup akcija, koji sadrži podatke o imenu i prezimenu, nazivu, odnosno poslovnom imenu akcionara, njegovom prebivalištu, odnosno sjedištu i broju i klasi akcija čiji se otkup zahtijeva.

(8) Akcionar koji je podnio zahtjev za otkup akcija ne može osporavati odluku iz stava 1 ovog člana.

(9) Društvo je dužno da obezbijedi adresu za prijem elektronske pošte na koju akcionar može podnijeti zahtjev iz stava 1 ovog člana.

Zaštita prava nesaglasnih akcionara

Član 183

(1) Nesaglasni akcionar može protiv akcionarskog društva podnijeti nadležnom sudu tužbu za isplatu:

1) razlike do pune vrijednosti njegovih akcija utvrđene u skladu sa članom 182 stav 5 ovog zakona, ako smatra da mu je društvo na ime otkupne cijene za njegove akcije isplatilo iznos niži od te vrijednosti;

2) pune vrijednosti njegovih akcija utvrđene u skladu sa članom 182 stav 5 ovog zakona, ako akcionarsko društvo nije izvršilo isplatu po tom osnovu.

(2) Tužba iz stava 1 ovog člana podnosi se u roku od 30 dana od dana izvršene isplate, odnosno isteka roka za isplatu ako isplata nije izvršena.

(3) Ako sud pravosnažnom presudom donesenom u postupku po tužbi iz stava 1 ovog člana obaveže akcionarsko društvo da nesaglasnom akcionaru isplati razliku do pune vrijednosti akcija, odnosno punu vrijednost akcija, društvo je dužno da u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude svim drugim nesaglasnim akcionarima iste klase akcija prizna i isplati istu vrijednost akcija, nezavisno od činjenice da li su ti akcionari podnijeli tužbu iz stava 1 ovog člana.

(4) Ako akcionarsko društvo ne postupi u skladu sa stavom 3 ovog člana, svaki nesaglasni akcionar može nadležnom sudu podnijeti tužbu za isplatu razlike do pune vrijednosti akcija, odnosno pune vrijednosti akcija.

(5) Ako je Crna Gora država porijekla u postupku prekogranične konverzije u skladu sa ovim zakonom, za rješavanje sporova u vezi sa pravima iz st. 1 do 4 ovog člana isključivo je nadležan sud u Crnoj Gori.

ODJELJAK D

DRUGE HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

Obveznice

Član 184

(1) Obveznica je prenosiva i dužnička hartija od vrijednosti koja vlasniku daje pravo da od akcionarskog društva po dospelosti zahtijeva isplatu nominalnog iznosa na koji glasi i eventualnih kamata u skladu sa odlukom o emisiji obveznica.

(2) Obveznica se emituje u dematerijalizovanom obliku, glasi na ime i registruje se u registru hartija od vrijednosti CKDD.

(3) Odluku o emisiji obveznica donosi skupština akcionarskog društva većinom glasova prisutnih i zastupanih akcionara ili odbor direktora, odnosno upravni odbor, ako statutom nije drukčije određeno.

(4) Akcionarsko društvo dužno je da otkupi obveznice po dospelosti.

(5) Odlukom o emisiji obveznica može se akcionarskom društvu dati pravo na otkup obveznica prije dospelosti.

Zamjenljive obveznice

Član 185

(1) Akcionarsko društvo može da emituje zamjenljive obveznice koje vlasnicima, u cjelosti ili djelimično, daju pravo na zamjenu za akcije društva, pod uslovima predviđenim odlukom o emisiji obveznica.

(2) Akcionarsko društvo može da emituje i zamjenljive obveznice koje vlasnika obavezuju na zamjenu za akcije društva.

Varanti

Član 186

(1) Varant je hartija od vrijednosti koja vlasniku daje pravo da stekne određen broj određene vrste i klase novih akcija akcionarskog društva po određenoj cijeni, određenog dana ili u određenom periodu.

(2) Pored prava iz stava 1 ovog člana, varant vlasniku može dati i pravo na kupovinu sopstvenih akcija akcionarskog društva.

(3) Varant se emituje u dematerijalizovanom obliku, glasi na ime i registruje se u registru hartija od vrijednosti CKDD.

Odluka o emisiji zamjenljivih obveznica, varanata i drugih finansijskih instrumenata

Član 187

(1) Odluku o emisiji zamjenljivih obveznica, varanata i drugih finansijskih instrumenata koji daju pravo na zamjenu za akcije ili pravo na sticanje akcija društva donosi skupština akcionarskog društva većinom glasova potrebnom za izmjenu statuta akcionarskog društva.

(2) Odlukom iz stava 1 ovog člana utvrđuje se maksimalan broj akcija koje mogu da steknu ili upišu vlasnici zamjenljivih obveznica, varanata i drugih finansijskih instrumenata.

(3) Odluku o emisiji zamjenljivih obveznica skupština akcionarskog društva može da donese samo ako je prethodno donijela odluku o uslovnom povećanju osnovnog kapitala za iznos koji odgovara zbiru nominalnih, odnosno računovodstvenih vrijednosti akcija na koje vlasnici zamjenljivih obveznica imaju pravo.

Emisiona vrijednost zamjenljivih obveznica, varanata i drugih finansijskih instrumenata

Član 188

(1) Emisiona vrijednost zamjenljivih obveznica, varanata i drugih finansijskih instrumenata koji daju pravo na zamjenu za akcije ili pravo na sticanje akcija društva je vrijednost po kojoj se ovi finansijski instrumenti kupuju prilikom emitovanja.

(2) Emisiona vrijednost finansijskih instrumenata iz stava 1 ovog člana ne može biti niža od nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti akcija za koje se mogu zamijeniti, odnosno koje se mogu steći.

(3) Emisiona vrijednost finansijskih instrumenata iz stava 1 ovog člana utvrđuje se odlukom o emisiji tih finansijskih instrumenata.

(4) Odlukom iz stava 3 ovog člana, skupština akcionarskog društva može da utvrdi raspon emisije vrijednosti i da ovlasti odbor direktora, odnosno upravni odbor da posebnom odlukom utvrdi emisiju vrijednost u okviru tog raspona.

Finansijski instrumenti povezani sa učinkom

Član 189

(1) Akcionarsko društvo može da emituje finansijske instrumente povezane sa učinkom, kao dužničke hartije od vrijednosti koje obavezuju društvo da njihovim vlasnicima vrši plaćanje u zavisnosti od poslovnih rezultata.

(2) Odluku o emisiji finansijskih instrumenata iz stava 1 ovog člana donosi skupština akcionarskog društva.

ODJELJAK E INFORMISANJE AKCIONARSKOG DRUŠTVA I AKCIONARA

Pravo akcionarskog društva da utvrdi identitet akcionara

Član 190

(1) Akcionarsko društvo ima pravo da utvrdi identitet svojih akcionara na određeni datum.

(2) Odluku o podnošenju zahtjeva za dostavljanje informacija o identitetu akcionara na određeni datum donosi odbor direktora, odnosno upravni odbor.

Zahtjev za dostavljanje informacija i informacije o identitetu akcionara

Član 191

(1) Zahtjev za dostavljanje informacija o identitetu akcionara može se podnijeti CKDD ili drugom posredniku.

(2) Posrednicima u smislu stava 1 ovog člana smatraju se CKDD, centralni depozitar hartija od vrijednosti, investiciono društvo ili kreditna institucija koji pružaju usluge čuvanja i administriranja akcija ili vode račune akcija za račun akcionara ili drugih lica, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

(3) Informacije o identitetu akcionara koje se dostavljaju akcionarskom društvu su:

1) za domaće fizičko lice – ime i prezime, jedinstveni matični broj, adresa prebivališta, adresa za prijem elektronske pošte ako je ima;

2) za stranca – ime i prezime, broj pasoša i država izdavanja, lična identifikaciona oznaka, odnosno broj lične karte stranca i država izdavanja, adresa za prijem elektronske pošte ako je ima;

3) za domaće pravno lice – naziv, odnosno poslovno ime, adresa sjedišta i adresa za prijem elektronske pošte, registracioni broj ili, ukoliko nema registracionog broja, jedinstveni identifikacioni broj;

4) za strano pravno lice – naziv, odnosno poslovno ime, adresa sjedišta, broj pod kojim se to pravno lice vodi u matičnom registru, država u kojoj je to lice registrovano i adresa za prijem elektronske pošte, registracioni broj ili, ako nema registracionog broja, jedinstveni identifikacioni broj;

5) broj akcija koje posjeduje akcionar;

6) vrsta i klasa akcija koje posjeduje akcionar i datum od kad posjeduje te akcije, ako društvo zahtijeva i te podatke.

(4) Dostavljanje informacija o identitetu akcionara od strane posrednika ne smatra se kršenjem zakonskih i ugovornih obaveza posrednika prema klijentu.

Dostavljanje informacija o identitetu akcionara

Član 192

(1) Ako akcionarsko društvo zahtijeva informacije o identitetu akcionara od CKDD, CKDD je dužno da društvu dostavi te informacije bez odlaganja, osim ako se zahtjev za dostavljanje informacija odnosi na akcije koje se vode na zbirnom, odnosno kastodi računu.

(2) Ako se zahtjev iz stava 1 ovog člana odnosi na akcije koje se vode na zbirnom, odnosno kastodi računu, CKDD je dužno da zahtjev, bez odlaganja, proslijedi članu CKDD koji vodi taj račun.

(3) Član CKDD iz stava 2 ovog člana dužan je da akcionarskom društvu, bez odlaganja, dostavi informacije o identitetu akcionara, osim ako je posrednik u lancu.

(4) Posrednik u lancu u smislu stava 3 ovog člana je investiciono društvo koje čuva hartije od vrijednosti za nekog drugog posrednika.

(5) U slučaju iz stava 3 ovog člana, zahtjev za dostavljanje informacija mora se, bez odlaganja, proslijediti sljedećem posredniku u lancu, koji podliježe istoj obavezi kao i član CKDD.

(6) Zahtjev za dostavljanje informacija prenosi se, bez odlaganja, između posrednika u lancu, dok ne stigne do posrednika u lancu koji posjeduje informacije o identitetu krajnjeg akcionara.

(7) Posrednik u lancu koji posjeduje informacije o identitetu krajnjeg akcionara dužan je da te informacije, bez odlaganja, dostavi akcionarskom društvu.

(8) U slučaju kad akcionarsko društvo zahtijeva informacije o identitetu krajnjeg akcionara direktno od posrednika, shodno se primjenjuju odredbe st. 2 do 7 ovog člana.

(9) Ako akcionarsko društvo od određenog posrednika zahtijeva da prikupi informacije o identitetu krajnjeg akcionara od drugih posrednika u lancu, posrednik u lancu koji posjeduje informacije o identitetu krajnjeg akcionara i posrednik koji je primio zahtjev akcionarskog društva dužni su da prikupljene informacije, bez odlaganja, dostave društvu.

(10) Odredbe ovog člana primjenjuju se i na zahtjev za dostavljanje informacija o identitetu akcionara:

1) akcionarskog društva koje je osnovano na teritoriji druge države članice Evropske unije ili države potpisnice ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru, a čijim se akcijama trguje na regulisanom tržištu;

2) upućen od trećeg lica koje je akcionarsko društvo na to ovlastilo.

Obrada, čuvanje i ispravka podataka o identitetu akcionara

Član 193

(1) Lični podaci akcionara iz člana 191 stav 3 ovog zakona mogu se prikupljati i obrađivati samo za potrebe identifikovanja akcionara, ostvarivanja direktne komunikacije sa akcionarima, unapređivanja ostvarivanja prava akcionara i/ili saradnje sa akcionarima.

(2) Akcionarsko društvo i posrednici čuvaju dobijene lične podatke akcionara najduže 12 mjeseci od dana saznanja da određeno lice više nije akcionar, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

(3) Po isteku roka iz stava 2 ovog člana, lice na koje se odnose lični podaci ima pravo da od akcionarskog društva i svakog posrednika zahtijeva brisanje tih podataka.

(4) Izuzetno od stava 2 ovog člana, akcionarsko društvo može da čuva lične podatke lica koje nije više akcionar nakon isteka roka od 12 mjeseci, ako je to potrebno za vođenje odgovarajućeg postupka pred nadležnim organima, u skladu sa zakonom.

(5) Lice koje je identifikovano kao akcionar na osnovu nepotpunih ili netačnih informacija ima pravo da zahtijeva od akcionarskog društva ili od posrednika koji je dostavio te informacije da ih, bez odlaganja i bez naknade, ispravi.

(6) Svaki akcionar ima pravo uvida u podatke o identitetu ostalih akcionara koje je akcionarsko društvo prikupilo u procesu identifikacije, osim podatka o jedinstvenom matičnom broju.

Prenos informacija akcionarima

Član 194

(1) Akcionar ima pravo na informacije potrebne za ostvarivanje njegovih prava iz akcija, koje se odnose na sve akcionare koji posjeduju akcije iste klase (npr. informacije o sazivanju sjednice skupštine akcionarskog društva, pravo prečeg upisa novih akcija i sl.).

(2) Pravo iz stava 1 ovog člana akcionar ostvaruje lično ili preko lica koje ovlasti.

(3) Akcionarsko društvo dostavlja informacije iz stava 1 ovog člana, bez naknade:

1) direktno akcionaru ili licu koje on ovlasti;

2) CKDD ili drugim posrednicima.

(4) Informacije iz stava 1 ovog člana mogu se dostaviti i elektronskim putem.

(5) Akcionarsko društvo informacije iz stava 1 ovog člana dostavlja CKDD ili drugim posrednicima na opšte prihvaćen i ujednačen način.

(6) U slučaju kad akcionarsko društvo nije dostavilo informacije iz stava 1 ovog člana akcionaru ili licu koje on ovlasti, te informacije akcionaru ili licu koje on ovlasti dostavlja CKDD ili drugi posrednik, bez odlaganja ili ga obavještava o tome da se te informacije mogu naći na internet stranici akcionarskog društva, ako su na taj način učinjene dostupnim.

(7) Kad je akcionarsko društvo dostavilo informacije iz stava 1 ovog člana CKDD, CKDD je dužno da na opšteprihvaćen i ujednačen način, bez odlaganja, dostavi te informacije članu CKDD, a član CKDD je dužan da te informacije, bez odlaganja, proslijedi akcionaru.

(8) Ako se akcije vode na zbirnom, odnosno kastodi računu, član CKDD koji vodi taj račun dužan je da, bez odlaganja, na opšteprihvaćen i ujednačen način, klijentu proslijedi informacije iz stava 1 ovog člana.

(9) Klijent koji je posrednik dužan je da, bez odlaganja, na opšteprihvaćen i ujednačen način, proslijedi informacije iz stava 1 ovog člana sljedećem posredniku u lancu, sve dok te informacije ne stignu do krajnjeg akcionara.

(10) Ako je akcionarsko društvo dostavilo informacije iz stava 1 ovog člana drugom posredniku, na tog posrednika i sve naredne posrednike u lancu shodno se primjenjuju odredbe st. 7, 8 i 9 ovog člana.

Prenos informacija akcionarskom društvu

Član 195

Posrednik je dužan da, bez odlaganja i u skladu sa uputstvima dobijenim od akcionara, prenese direktno akcionarskom društvu ili drugom posredniku u lancu informacije koje je dobio od akcionara, a koje se odnose na ostvarivanje njegovih prava iz akcija, a posrednik u lancu je dužan da te informacije, bez odlaganja, prenese sljedećem posredniku sve dok te informacije ne stignu do društva.

Lakše ostvarivanje prava akcionara

Član 196

(1) Svaki posrednik, odnosno posrednik u lancu dužan je da akcionaru olakša ostvarivanje njegovih prava, uključujući pravo učešća u radu skupštine akcionarskog društva i pravo glasa, na najmanje jedan od sljedećih načina:

1) da preduzme sve potrebne radnje kako bi akcionar lično ili preko lica koje ovlasti mogao da ostvaruje svoja prava;

2) da ostvaruje prava koja proizilaze iz akcija na osnovu izričitog naloga i uputstva akcionara, u najboljem interesu akcionara.

(2) Svaki posrednik je dužan da, bez odlaganja, pruži dokaze o preduzetim radnjama iz stava 1 ovog člana akcionaru za čiji račun pruža usluge čuvanja i administriranja akcija ili računa hartija od vrijednosti.

(3) Ako se sjednica skupštine akcionarskog društva održava elektronskim putem ili ako akcionar koristi svoje pravo da učestvuje u radu skupštine elektronskim putem, akcionarsko društvo je dužno da licu koje je glasalo dostavi elektronsku potvrdu o prijemu glasova.

(4) Akcionarsko društvo dužno je da akcionaru ili licu koje on ovlasti, na njegov zahtjev, nakon održane sjednice skupštine akcionarskog društva izda potvrdu da su glasovi akcionara uredno evidentirani i prebrojani, osim u slučaju kad su ove informacije već dostupne.

(5) Zahtjev iz stava 4 ovog člana može se podnijeti u roku od mjesec dana od dana održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva.

(6) Ako posrednik dobije potvrdu iz st. 3 i 4 ovog člana, dužan je da tu potvrdu, bez odlaganja, prenese akcionaru ili licu koje on ovlasti.

(7) Ako postoji više posrednika u lancu, potvrda se prenosi među posrednicima bez odlaganja, osim ako se potvrda može direktno prenijeti akcionaru ili licu koje on ovlasti.

Naknada troškova

Član 197

(1) Naknada koju plaća akcionarsko društvo, posrednik u lancu ili akcionar za troškove pojedinog posrednika nastale u vezi sa obavezom informisanja iz čl. 191 do 196 ovog zakona treba da bude transparentna, nepristrasna i srazmjerna stvarnim troškovima nastalim u pružanju usluga.

(2) Posrednici su dužni da objave iznose naknada troškova za svaku uslugu iz čl. 191 do 196 ovog zakona koju pružaju akcionarskim društvima, drugim posrednicima u lancu i akcionarima.

(3) Naknada troškova za istu uslugu iz čl. 191 do 196 ovog zakona, nezavisno od tog da li je usluga pružena u Crnoj Gori ili drugoj državi, mora biti jednaka, osim kad su pružanjem te usluge nastali različiti stvarni troškovi.

(4) Akcionarsko društvo ne može zahtijevati od akcionara povraćaj troškova koje je snosilo u vezi sa obavezom informisanja akcionara.

(5) Akcionarsko društvo i posrednik u lancu ne mogu od akcionara zahtijevati naknadu troškova koje su snosili u postupku ostvarivanja prava društva da utvrdi identitet akcionara.

Shodna primjena i izvještavanje

Član 198

(1) Odredbe čl. 191 do 197 ovog zakona primjenjuju se i na posrednike koji nemaju registrovano sjedište ni sjedište uprave u Crnoj Gori, kad pružaju usluge akcionarima i drugim posrednicima u vezi sa akcijama akcionarskih društava koja imaju registrovano sjedište u državi

članici Evropske unije i čijim se akcijama trguje na regulisanom tržištu koje se nalazi ili posluje u državi članici Evropske unije.

(2) Odredbe čl. 191 do 197 ovog zakona koje se odnose na akcionare shodno se primjenjuju i na krajnje akcionare.

(3) Krajnji akcionari su lica koja nijesu posrednici, a za čiji račun se akcije vode na zbirnom, odnosno kastodi računu u CKDD.

(4) Organ državne uprave nadležan za unutrašnju trgovinu (u daljem tekstu: Ministarstvo) obavještava Evropsku komisiju o značajnim praktičnim poteškoćama u sprovođenju odredaba čl. 190 do 197 ovog zakona, kao i o nepostupanju u skladu sa tim odredbama od strane posrednika sa sjedištem u državama članicama Evropske unije ili trećim zemljama.

Glava IV KAPITAL AKCIONARSKOG DRUŠTVA

ODJELJAK A OGRANIČENJA RASPODJELE IMOVINE AKCIONARSKOG DRUŠTVA AKCIONARIMA

Pojam raspodjele imovine akcionarskog društva akcionarima

Član 199

(1) Raspodjela imovine akcionarskog društva akcionarima obuhvata plaćanja u novcu i druge oblike prenosa imovine društva, pri čemu taj prenos imovine mora biti izvršen akcionarima, direktno ili indirektno, bez naknade i bez stvarne poslovne svrhe.

(2) Raspodjela iz stava 1 ovog člana obuhvata naročito: isplatu dividendi, davanje poklona, plaćanja u vezi sa sticanjem sopstvenih akcija, plaćanja u vezi sa smanjenjem osnovnog kapitala i plaćanja u postupku likvidacije društva.

(3) Raspodjela iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa ovim zakonom i statutom akcionarskog društva.

Ograničenja raspodjele imovine

Član 200

(1) Akcionarsko društvo ne može vršiti raspodjelu imovine akcionarima ako je prema posljednjem godišnjem finansijskom izvještaju odobrenom od strane skupštine akcionarskog društva neto imovina društva manja ili bi usljed takve raspodjele postala manja od iznosa osnovnog kapitala društva uvećanog za rezerve koje je društvo dužno da održava u skladu sa zakonom ili statutom akcionarskog društva, ako takve rezerve postoje, osim u slučaju smanjenja osnovnog kapitala.

(2) Ukupna vrijednost imovine koja se raspodjeljuje akcionarima za poslovnu godinu ne može biti veća od dobiti na kraju te poslovne godine, uvećane za neraspoređenu dobit iz prethodnih perioda i iznose rezervi koje se mogu koristiti u te namjene, a umanjene za nepokrivene gubitke iz prethodnih perioda i iznose rezervi koje je društvo dužno da održava u skladu sa zakonom ili statutom akcionarskog društva, ako takve rezerve postoje, osim u slučaju smanjenja osnovnog kapitala.

(3) Zabranjena je raspodjela imovine ako akcionarsko društvo nakon raspodjele u toku redovnog obavljanja djelatnosti ne bi moglo do isplaćuje svoje dospjele obaveze povjeriocima.

(4) Raspodjelom imovine u smislu ovog člana ne smatraju se plaćanja koja akcionarsko društvo vrši akcionarima koji su fizička lica, po osnovu ugovora o radu.

ODJELJAK B DIVIDENDE

Raspodjela dobiti

Član 201

(1) Neto dobit iz bilansa uspjeha koju je akcionarsko društvo ostvarilo u prethodnoj poslovnoj godini raspoređuje se sljedećim redoslijedom:

- 1) za pokriće gubitaka prenesenih iz ranijih godina;
- 2) za rezerve, ako su predviđene posebnim zakonom (zakonske rezerve);
- 3) za rezerve, ako su predviđene statutom akcionarskog društva (statutarne rezerve).

(2) Ako nakon raspoređivanja dobiti za svrhe iz stava 1 ovog člana preostane dio dobiti, skupština akcionarskog društva taj dio dobiti može raspodijeliti akcionarima u vidu dividendi, u skladu sa ovim zakonom.

Redovne dividende

Član 202

(1) Na redovnoj sjednici skupštine akcionarskog društva, nakon usvajanja godišnjih finansijskih izvještaja, može se donijeti odluka o raspodjeli redovnih dividendi akcionarima.

(2) Odlukom iz stava 1 ovog člana određuje se iznos dividende i rok za isplatu dividende, koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana donošenja odluke.

(3) Skupština akcionarskog društva ne može odlukom iz stava 1 ovog člana raspodijeliti veći iznos dobiti od onog koji je predložen ili odobren od strane odbora direktora, odnosno upravnog odbora.

Vanredne dividende

Član 203

(1) Na vanrednoj sjednici skupštine akcionarskog društva može se donijeti odluka o raspodjeli vanrednih dividendi akcionarima.

(2) Sjednica iz stava 1 ovog člana može se održati između dvije redovne sjednice skupštine akcionarskog društva na kojima se usvajaju godišnji finansijski izvještaji za prethodnu poslovnu godinu.

(3) Odluka iz stava 1 ovog člana može se donijeti ako:

1) izvještaji o poslovanju akcionarskog društva sačinjeni za tu namjenu i njegovi finansijski rezultati jasno pokazuju da je društvo u periodu za koji se isplaćuje vanredna dividenda ostvarilo dobit i da su raspoloživa novčana sredstva društva dovoljna za plaćanje te dividende; i

2) iznos vanredne dividende koji se isplaćuje nije veći od ukupne dobiti ostvarene nakon završetka prethodne poslovne godine za koju su sačinjeni finansijski izvještaji, uvećane za neraspoređenu dobit i iznose rezervi koje se mogu koristiti za te namjene, a umanjene za utvrđene gubitke i iznos koji se mora unijeti u zakonske, odnosno statutarne rezerve.

(4) Skupština akcionarskog društva ne može odlukom iz stava 1 ovog člana raspodijeliti veći iznos od onog koji je predložen ili odobren od strane odbora direktora, odnosno upravnog odbora.

(5) Skupština akcionarskog društva može da ovlasti odbor direktora, odnosno upravni odbor da donese odluku iz stava 1 ovog člana.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, vanredna dividenda može se isplatiti samo u novcu.

Dan dividende

Član 204

(1) Pravo na isplatu dividendi imaju akcionari koji to svojstvo imaju na dan donošenja odluke o raspodjeli dividendi (dan dividende).

(2) Spisak akcionara na dan dividende utvrđuje se na osnovu izvoda iz jedinstvene evidencije akcionara CKDD.

Prava akcionara nakon donošenja odluke o raspodjeli dividendi

Član 205

(1) Poslije donošenja odluke o raspodjeli dividendi, akcionar kome treba da bude isplaćena dividenda postaje povjerilac društva za iznos te dividende.

(2) Akcionar koji, poslije dana dividende, a prije isplate dividende, prenese svoje akcije po osnovu kojih je stekao pravo na dividendu, zadržava pravo na dividendu.

(3) Akcionarsko društvo je dužno da o odluci o raspodjeli dividendi obavijesti akcionare kojima se dividenda isplaćuje u roku od 15 dana od dana donošenja te odluke.

(4) Na obavješćavanje akcionara iz stava 3 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na obavješćavanje akcionara o sjednici skupštine akcionarskog društva.

Način plaćanja dividende

Član 206

(1) Dividenda se može isplatiti u novcu, akcijama i drugim likvidnim prenosivim hartijama od vrijednosti.

(2) Statutom akcionarskog društva ili jednoglasnom odlukom svih akcionara društva može biti dozvoljena isplata dividende i u drugim stvarima i pravima.

(3) Ako se isplata dividende vrši u akcijama ili hartijama od vrijednosti koje su zamjenljive za akcije ili daju pravo na sticanje akcija:

1) ona mora biti odobrena od akcionara klase tih akcija u kojima se isplata vrši, po pravilima o glasanju akcionara u okviru klase akcija;

2) svakom akcionaru klase akcija koja ima pravo na dividendu isplata dividende se vrši u akcijama te klase ili hartijama od vrijednosti koje su zamjenljive ili daju pravo na sticanje akcija te klase.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, broj akcija koje akcionari dobijaju na ime dividende mora biti proporcionalan ukupnom broju akcija koje posjeduju.

(5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, dividenda se može isplatiti u akcijama druge vrste ili klase ako je to odobreno tročetrvtinskom većinom glasova prisutnih akcionara klase akcija kojoj se takvo plaćanje vrši i istom većinom glasova akcionara klase akcija u čijim akcijama se dividenda isplaćuje.

(6) Akcionarsko društvo je dužno da akcionare kojima se isplaćuje dividenda obavijesti o isplati neposredno prije ili nakon izvršene isplate.

(7) Na obavješćavanje akcionara iz stava 6 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o obavješćavanju akcionara o sjednici skupštine akcionarskog društva.

(8) Dividende u akcijama, drugim likvidnim prenosivim hartijama od vrijednosti ili drugim stvarima i pravima moraju se procijeniti od strane ovlaštenog procjenitelja u skladu sa čl. 74, 75 i 76 ovog zakona.

(9) U izvještaju o procjeni ovlašćeni procjenitelj mora da utvrdi da li iznos dividende koji se isplaćuje akcionarima odgovara vrijednosti akcija, drugih likvidnih prenosivih hartija od vrijednosti, odnosno stvari ili prava.

(10) Izvještaj iz stava 9 ovog člana dostavlja se organu nadležnom za registraciju u CRPS, u roku od 14 dana od dana donošenja odluke skupštine akcionarskog društva, radi objavljivanja na internet stranici CRPS.

Ništavost posebnih pogodnosti

Član 207

Sporazum ili akt akcionarskog društva kojim se pojedinim akcionarima u okviru iste klase akcija daju posebne pogodnosti u pogledu isplate dividende, ništav je.

ODJELJAK C SOPSTVENE AKCIJE

Pojam sopstvenih akcija

Član 208

(1) Sopstvene akcije su akcije koje akcionarsko društvo stekne od svojih akcionara.

(2) Sticanje sopstvenih akcija podrazumijeva da akcionarsko društvo stiče pravo svojine na akcijama.

Zabrana upisa sopstvenih akcija

Član 209

(1) Akcionarsko društvo ne može upisivati sopstvene akcije.

(2) Ako je akcije akcionarskog društva upisalo treće lice koje istupa u svoje ime, a za račun društva, smatraće se da je to lice upisalo akcije za svoj račun.

(3) Akcije akcionarskog društva ne može upisivati njegovo zavisno društvo ni treće lice koje istupa u svoje ime, a za račun zavisnog društva.

(4) Osnivači akcionarskog društva, a u slučaju povećanja osnovnog kapitala članovi odbora direktora, odnosno upravnog i nadzornog odbora, odgovorni su za uplatu, odnosno unos uloga za akcije upisane suprotno stavu 1 ovog člana.

(5) Lica iz stava 5 ovog člana mogu se osloboditi odgovornosti ako dokažu da nijesu znala niti su mogla znati da je došlo do kršenja zabrana iz stavu 1 ovog člana

(6) Sporazum o oslobođenju od odgovornosti ili obeštećenju koje akcionarsko društvo zaključuje sa licima iz stava 5 ovog člana, ništav je.

Uslovi za sticanje sopstvenih akcija

Član 210

Akcionarsko društvo može sticati sopstvene akcije samostalno ili preko trećeg lica koje akcije stiče u svoje ime, a za račun društva, ako:

1) se sopstvene akcije stiču uz naknadu;

2) je skupština akcionarskog društva donijela odluku o davanju odobrenja za sticanje sopstvenih akcija;

- 3) su uložili za akcije koje društvo stiče u cjelosti uplaćeni, odnosno uneseni;
- 4) kao rezultat sticanja sopstvenih akcija neto imovina društva neće biti manja od uplaćenog osnovnog kapitala uvećanog za rezerve koje je društvo u obavezi da održava u skladu sa zakonom ili statutom, ako takve rezerve postoje, osim rezervi koje su statutom predviđene za sticanje sopstvenih akcija.

Odluka o davanju odobrenja za sticanje sopstvenih akcija

Član 211

Odluka o davanju odobrenja za sticanje sopstvenih akcija sadrži uslove pod kojima se može izvršiti sticanje sopstvenih akcija, a posebno:

- 1) maksimalan broj akcija koje se mogu steći;
- 2) minimalnu i maksimalnu cijenu koja se može platiti kao naknada za sopstvene akcije;
- 3) rok za sticanje sopstvenih akcija, koji ne može biti duži od dvije godine.

Sredstva za sticanje sopstvenih akcija

Član 212

(1) Na sredstva za sticanje sopstvenih akcija primjenjuju se ograničenja raspodjele imovine iz člana 200 ovog zakona.

(2) Prije svakog sticanja sopstvenih akcija, odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da provjeri ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana i da o tome sačini pisani izvještaj.

Sticanje sopstvenih akcija matičnog društva

Član 213

(1) Ako akcije akcionarskog društva stiče njegovo zavisno društvo samostalno ili preko trećeg lica koje istupa u svoje ime, a za račun zavisnog društva, smatra se da je te akcije steklo matično društvo i na njih se primjenjuju odredbe ovog zakona o sopstvenim akcijama.

(2) Ako je zavisno društvo steklo akcije matičnog društva prije uspostavljanja kontrole, nakon uspostavljanja kontrole te akcije se neće smatrati sopstvenim akcijama u smislu ovog zakona.

Izuzeci od uslova za sticanje sopstvenih akcija

Član 214

Odredbe čl. 210 do 213 ovog zakona ne primjenjuju se na sticanje sopstvenih akcija koje je akcionarsko društvo steklo, samostalno ili preko trećeg lica, uz naknadu ili bez naknade:

- 1) izvršavanjem odluke skupštine akcionarskog društva o smanjenju osnovnog kapitala;
- 2) prenosom imovine statusnim promjenama ili drugim načinom univerzalne sukcesije;
- 3) poklonom od strane akcionara ili drugim načinom besteretnog sticanja;
- 4) izvršavanjem zakonskih obaveza ili sudske odluke kojom se nalaže otkup akcija od manjinskih akcionara ili akcionara povezanih društava;
- 5) u izvršnom postupku.

Sticanje sopstvenih akcija bez odluke skupštine akcionarskog društva

Član 215

(1) Odbor direktora, odnosno upravni odbor može donijeti odluku o sticanju sopstvenih akcija bez odobrenja skupštine akcionarskog društva, ako je sticanje sopstvenih akcija neophodno kako bi se izbjegla značajna i neposredna šteta po društvo.

(2) Ako je akcionarsko društvo steklo akcije na način iz stava 1 ovog člana, odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da sačini izvještaj u kome će obavijestiti skupštinu akcionarskog društva na prvoj narednoj sjednici o:

- 1) razlozima sticanja sopstvenih akcija;
- 2) broju i nominalnoj vrijednosti stečenih akcija;
- 3) učešću stečenih sopstvenih akcija u ukupnom osnovnom kapitalu društva; i
- 4) cijeni po kojoj su akcije stečene.

Posljedice sticanja sopstvenih akcija

Član 216

- (1) Sopstvene akcije ne daju pravo glasa.
- (2) Pravo glasa ne daju ni akcije koje zavisno društvo ima u matičnom društvu.
- (3) Sopstvene akcije ne uračunavaju se u kvorum za održavanje sjednice skupštine akcionarskog društva.
- (4) Sopstvene akcije ne daju pravo na dividendu ili druga primanja.
- (5) Odredbe st. 1 do 4 ovog člana primjenjuju se za vrijeme dok akcionarsko društvo ima sopstvene akcije u svojini ili kao sredstvo obezbjeđenja, odnosno dok zavisno društvo ima u svojini ili kao sredstvo obezbjeđenja akcije matičnog društva.

Registracija sopstvenih akcija

Član 217

Akcionarsko društvo dužno je da registruje sopstvene akcije u CRPS u roku od 15 dana od dana saldiranja promjene vlasništva u CKDD.

Izvještavanje o sopstvenim akcijama

Član 218

Akcionarsko društvo koje je tokom poslovne godine steklo ili raspolagalo sopstvenim akcijama, dužno je da u godišnjem finansijskom izvještaju za tu poslovnu godinu navede:

- 1) razloge sticanja sopstvenih akcija u toku finansijske godine;
- 2) podatke o vrsti, klasi, broju i nominalnoj, odnosno računovodstvenoj vrijednosti akcija, stečenih i otuđenih sopstvenih akcija u toku godine i njihovo učešće u osnovnom kapitalu;
- 3) naknadu koju je društvo dalo ili primilo za sticanje, odnosno otuđenje sopstvenih akcija;
- 4) podatke o vrsti, klasi, broju i nominalnoj, odnosno računovodstvenoj vrijednosti sopstvenih akcija društva na kraju te poslovne godine i njihovo učešće u osnovnom kapitalu.

Otuđenje sopstvenih akcija

Član 219

- (1) Sopstvene akcije koje je akcionarsko društvo steklo u skladu sa članom 210 i članom 214 stav 1 tač. 2 do 5 ovog zakona moraju se otuđiti u roku od tri godine od dana sticanja.
- (2) Sopstvene akcije koje je akcionarsko društvo steklo suprotno odredbama čl. 210 do 214 ovog zakona moraju se otuđiti u roku od godinu dana od dana sticanja.
- (3) Akcionarsko društvo dužno je da sopstvene akcije koje nije otuđilo u roku iz st. 1 i 2 ovog člana poništi u roku od tri dana od dana isteka roka i po tom osnovu smanji osnovni kapital.

(4) Odluku o poništenju sopstvenih akcija u slučaju iz stava 3 ovog člana donosi skupština akcionarskog društva.

(5) Na poništenje sopstvenih akcija u slučaju iz stava 3 ovog člana primjenjuju se odredbe ovog zakona o smanjenju kapitala.

(6) Odredbe ovog zakona o zaštiti povjerilaca ne moraju se primijeniti ako su akcije društva koje su u cjelosti uplaćene stečene besteretno ili iz dobiti društva ili rezervi koje se mogu koristiti za te svrhe.

(7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, nominalna vrijednost akcije ili, u slučaju odsustva nominalne, računovodstva vrijednost akcija uključuje se u iznos rezervi koje ne mogu biti dijeljene akcionarima, osim u slučaju smanjenja kapitala pri čemu se taj iznos rezervi može se koristiti isključivo za pokriće ostvarenih gubitaka ili za povećanje upisanog kapitala kapitalizacijom te rezerve.

(8) Odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da, u roku od tri dana od dana poništavanja sopstvenih akcija, o tome obavijesti Komisiju za tržište kapitala i CKDD.

Sopstvene akcije kao sredstvo obezbjeđenja

Član 220

(1) Akcionarsko društvo može da stekne sopstvene akcije i kao sredstvo obezbjeđenja, samostalno ili preko trećeg lica koje istupa u svoje ime, a za račun društva.

(2) Na sticanje sopstvenih akcija iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o sticanju sopstvenih akcija.

Sticanje sopstvenih zamjenljivih obveznica i varanata

Član 221

(1) Akcionarsko društvo može da stekne sopstvene zamjenjive obveznice i varante.

(2) U slučaju kad akcionarsko društvo stekne sopstvene zamjenjive obveznice ili varante, odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da ih poništi odmah po sticanju, bez posebne odluke skupštine akcionarskog društva.

(3) Poništavanjem zamjenljivih obveznica i varanata u skladu sa stavom 2 ovog člana smanjuje se uslovno povećani osnovni kapital društva, pri čemu se ne sprovodi postupak smanjenja osnovnog kapitala.

(4) Smanjenje uslovno povećanog osnovnog kapitala registruje se u CRPS nakon što Komisija za tržište kapitala odobri, odnosno evidentira uslovno smanjenje osnovnog kapitala u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

(5) Na sticanje sopstvenih zamjenljivih obveznica i varanata shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o sticanju sopstvenih akcija.

ODJELJAK D

PRUŽANJE FINANSIJSKE PODRŠKE ZA STICANJE AKCIJA

Pojam pružanja finansijske podrške

Član 222

(1) Akcionarsko društvo može pružati finansijsku podršku svojim akcionarima, zaposlenima ili trećim licima za sticanje akcija tog društva ili akcija matičnog društva.

(2) Pružanje finansijske podrške u smislu stava 1 ovog člana obuhvata svaku pravnu radnju akcionarskog društva učinjenu direktno ili indirektno u korist lica koje namjerava da

stekne ili je već steklo akcije tog društva ili akcije matičnog društva, a u cilju omogućavanja ili olakšavanja sticanja akcija, odnosno smanjenja ili oslobođenja od obaveza preuzetih povodom izvršenog sticanja.

(3) Pružanje finansijske podrške obuhvata davanje poklona, pružanje obezbjeđenja, davanje kredita ili zajma, plaćanje avansa i sl.

Uslovi za pružanje finansijske podrške

Član 223

(1) Finansijska podrška mora biti data pod tržišnim uslovima.

(2) Odbor direktora, odnosno upravni odbor je odgovoran za utvrđivanje da li su ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom za pružanje finansijske podrške za sticanje akcija.

(3) Prije pružanja finansijske podrške, odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da utvrdi postojanje kreditne sposobnosti svakog lica kome se podrška pruža.

(4) Saglasnost za pružanje finansijske podrške daje skupština akcionarskog društva, dvotrećinskom većinom glasova akcionara sa pravom glasa prisutnih na sjednici skupštine akcionarskog društva.

(5) Odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da skupštini akcionarskog društva, prije davanja saglasnosti iz stava 4 ovog člana, podnese pisani izvještaj koji obavezno sadrži:

- 1) razloge i prirodu predložene finansijske podrške;
- 2) interes društva u tom pravnom poslu;
- 3) uslove pod kojima će on biti zaključen, odnosno preduzet;
- 4) očekivane posljedice, sa posebnim osvrtom na rizike po likvidnost i solventnost društva; i
- 5) cijenu po kojoj će treća lica steći akcije društva.

(6) Na iznos finansijske podrške primjenjuju se ograničenja raspodjele imovine iz člana 202 ovog zakona.

(7) Odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da, u roku od 28 dana od dana dobijanja saglasnosti iz stava 4 ovog člana, dostavi organu nadležnom za registraciju u CRPS izvještaj iz stava 5 ovog člana, radi objavljivanja na internet stranici CRPS.

Izuzeci

Član 224

(1) Odredbe člana 223 ovog zakona ne primjenjuju se na:

1) pravne radnje kreditnih institucija preduzete u okviru njihovog redovnog obavljanja djelatnosti; i

2) pravne radnje čiji je cilj omogućavanje ili olakšavanje sticanja akcija, odnosno smanjenje ili oslobođenje od obaveza preuzetih povodom izvršenog sticanja akcija od strane zaposlenih u akcionarskom društvu, kao i zaposlenih u povezanim društvima.

(2) Na pravne radnje iz stava 1 ovog člana primjenjuju se ograničenja raspodjele imovine iz člana 200 ovog zakona.

Pravne posljedice nezakonitog pružanja finansijske podrške

Član 225

(1) Pravna radnja kojom se pruža finansijska podrška suprotno članu 223 ovog zakona je ništava.

(2) Pravna radnja kojom se pruža finansijska podrška u vidu davanja direktnog ili indirektnog obezbjeđenja obavezuje akcionarsko društvo, čak i ako je izvršena suprotno članu 223 ovog zakona, ako druga strana nije znala niti je morala znati za nezakonitost pružene finansijske podrške.

(3) Ako se efekti pravne radnje koja predstavlja finansijsku podršku ne mogu odmah vratiti u predašnje stanje, članovi organa upravljanja koji su odobrili preduzimanje pravne radnje suprotno članu 223 ovog zakona solidarno su odgovorni za štetu zbog nemogućnosti povraćaja u predašnje stanje.

(4) Pravna radnja kojom se pruža finansijska podrška za sticanje akcija članovima organa upravljanja akcionarskog društva ili članovima organa upravljanja društva koje kontroliše društvo u kojem se stiču akcije ili trećim licima koja to čine u svoje ime a za račun tih članova organa upravljanja, ništava je ako se utvrdi da nije u najboljem interesu društva.

ODJELJAK E

POVEĆANJE OSNOVNOG KAPITALA AKCIONARSKOG DRUŠTVA

Načini povećanja osnovnog kapitala

Član 226

(1) Osnovni kapital akcionarskog društva može se povećati:

- 1) unošenjem novih uloga;
- 2) konverzijom potraživanja prema društvu u osnovni kapital;
- 3) ostvarivanjem prava iz zamjenljivih obveznica i varanata (uslovno povećanje osnovnog kapitala);
- 4) sredstvima iz rezervi društva raspoloživih za te namjene i/ili neraspoređene dobiti društva (povećanje osnovnog kapitala iz ukupnog kapitala društva);
- 5) sprovođenjem statusne promjene.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, osnovni kapital akcionarskog društva povećava se emisijom novih akcija.

Odluka o povećanju osnovnog kapitala

Član 227

(1) Odluku o povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva donosi skupština akcionarskog društva, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

(2) Odluku iz stava 1 ovog člana skupština akcionarskog društva donosi dvotrećinskom većinom svih akcija sa pravom glasa, ako statutom nije predviđena veća većina.

(3) Ako se osnovni kapital akcionarskog društva povećava emitovanjem akcija različitih klasa, odluka iz stava 1 ovog člana donosi se posebno za svaku klasu akcija na čija prava ta odluka utiče.

(4) Obavještenje o sazivanju sjednice skupštine akcionarskog društva na kojoj se donosi odluka iz stava 1 ovog člana naročito sadrži razloge povećanja osnovnog kapitala, kao i način na koji će se izvršiti povećanje osnovnog kapitala u smislu člana 226 ovog zakona.

(5) Ako se donese odluka o povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva, moraju se izvršiti izmjene statuta koje se registruju u CRPS, nakon upisa i uplate akcija, u roku od 15 dana od dana donošenja rješenja Komisije za tržište kapitala kojim se potvrđuje uspješnost emisije.

(6) Osnovni kapital akcionarskog društva smatra se povećanim danom registracije izmjenjena statuta u CRPS.

Odsjek 1.

POVEĆANJE OSNOVNOG KAPITALA NOVIM ULOZIMA I KONVERZIJOM POTRAŽIVANJA PREMA DRUŠTVU

Sadržaj odluke

Član 228

(1) U slučaju povećanja osnovnog kapitala akcionarskog društva novim ulozima, odluka o povećanju osnovnog kapitala obavezno sadrži:

1) broj, vrstu i klasu akcija koje se emituju, kao i iznos osnovnog kapitala koji predstavljaju;

2) minimalan broj, odnosno procenat akcija koji mora biti upisan i uplaćen da bi emisija bila uspješna (prag uspješnosti emisije akcija);

3) nominalnu, odnosno računovodstvenu i emisiju vrijednost akcija, pod uslovom da se emisija vrijednost razlikuje od nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti;

4) bitne elemente akcija u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;

5) ograničenje prenosivosti akcija, ako postoji;

6) oznaku kreditne institucije kod koje se vrši uplata akcija i broj namjenskog računa kreditne institucije;

7) rok za sprovođenje odluke.

(2) Ako se osnovni kapital povećava nenovčanim ulozima, odluka iz stava 1 ovog člana sadrži i:

1) predmet ili pravo koje društvo stiče i procjenu njegove vrijednosti;

2) podatke o licu koje unosi nenovčani ulog;

3) vrstu, klasu, broj i nominalnu, odnosno računovodstvenu vrijednost akcija, koje se izdaju po tom osnovu.

(3) Procjena vrijednosti iz stava 2 tačka 1 ovog člana vrši se u skladu sa čl. 74 do 81 ovog zakona.

(4) Ako odluka o povećanju osnovnog kapitala nenovčanim ulozima ne sadrži podatke iz stava 2 ovog člana, pravne radnje koje su preduzete radi unosa nenovčanog uloga u društvo ne proizvode pravno dejstvo prema društvu.

(5) Odlukom iz stava 1 ovog člana može se odrediti način identifikacije lica koja upisuju akcije novim ulozima.

Registracija akcija i akcionara u CKDD

Član 229

(1) Ako je povećanje kapitala po osnovu novih uloga uspjelo u smislu člana 228 ovog zakona, a po dobijanju rješenja Komisije za tržište kapitala o uspješnosti emisije, odnosno o evidentiranju emisije, akcionarsko društvo podnosi zahtjev za registraciju novoizdatih akcija i njihovih vlasnika u CKDD, u roku od pet radnih dana od dana prijema rješenja Komisije.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavlja se:

1) odluka o emisiji akcija, odnosno odluka o povećanju kapitala;

2) spisak lica koja su upisala i uplatila akcije, sa pojedinačno označenim brojem upisanih i uplaćenih akcija i ukupnim iznosom uplaćenih akcija, sa pisanom izjavom zakonskog zastupnika društva o tačnosti tih podataka;

3) kopija rješenja Komisije za tržište kapitala o uspješnosti emisije, odnosno o evidentiranju emisije.

Registracija povećanja osnovnog kapitala novim ulozima u CRPS

Član 230

(1) Akcionarsko društvo dužno je da, u roku od osam dana od dana registracije akcija i akcionara u skladu sa članom 229 ovog zakona, organu nadležnom za registraciju u CRPS dostavi odluku o povećanju kapitala i izmijenjeni statut društva, radi registracije povećanja osnovnog kapitala novim ulozima.

(2) Smatra se da je osnovni kapital akcionarskog društva povećan danom registracije povećanja osnovnog kapitala u CRPS.

(3) Organ nadležan za registraciju u CRPS objavljuje odluku o povećanju kapitala i rješenje o registraciji povećanja kapitala akcionarskog društva na internet stranici CRPS.

Konverzija potraživanja prema društvu u osnovni kapital

Član 231

Na povećanje osnovnog kapitala akcionarskog društva konverzijom potraživanja prema društvu u osnovni kapital shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o povećanju osnovnog kapitala unošenjem novih uloga.

Odsjek 2.

USLOVNO POVEĆANJE OSNOVNOG KAPITALA

Osnovi i iznos uslovnog povećanja osnovnog kapitala

Član 232

(1) Uslovno povećanje osnovnog kapitala akcionarskog društva sprovodi se u obimu potrebnom za ostvarivanje prava:

- 1) vlasnika zamjenljivih obveznica na zamjenu za akcije društva;
- 2) vlasnika varanata na sticanje akcija društva;
- 3) zaposlenih i članova organa upravljanja akcionarskog društva, odnosno sa njima povezanih lica na kupovinu akcija društva, ako je to određeno statutom akcionarskog društva.

(2) U slučaju iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana, iznos povećanja osnovnog kapitala, u trenutku donošenja odluke o povećanju osnovnog kapitala, ne može biti veći od 50% osnovnog kapitala društva, a u slučaju iz stava 1 tačka 3 ovog člana ne može biti veći od 5% osnovnog kapitala društva.

(3) Odluka skupštine akcionarskog društva o uslovnom povećanju osnovnog kapitala koja nije u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana, ništava je.

Sadržaj odluke

Član 233

U slučaju uslovnog povećanja osnovnog kapitala akcionarskog društva, odluka o povećanju osnovnog kapitala naročito sadrži:

- 1) iznos i namjenu uslovnog povećanja osnovnog kapitala;

- 2) lica koja imaju pravo na upis akcija i uslove i rok za ostvarivanje tog prava;
- 3) rok u kome se može sprovesti povećanje osnovnog kapitala;
- 4) cijenu po kojoj se stiču akcije ili metod po kojoj se ona može odrediti;
- 5) bitne elemente akcija koje se emituju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Upis i uplata akcija kod uslovnog povećanja osnovnog kapitala

Član 234

(1) Vlasnici zamjenljivih obveznica pravo upisa akcija ostvaruju dostavljanjem pisane izjave akcionarskom društvu o zamjeni zamjenljivih obveznica u akcije, u roku određenom odlukom o emisiji zamjenljivih obveznica i/ili odlukom o uslovnom povećanju osnovnog kapitala.

(2) Izjava iz stava 1 ovog člana zamjenjuje upis i uplatu akcija.

(3) Akcije se mogu izdati u zamjenu za zamjenljive obveznice ako se razlika između iznosa za koji su izdate te obveznice i nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti akcija za koje se zamjenjuju pokrije iz rezervi akcionarskog društva raspoloživih za te namjene ili uplatom odgovarajućeg novčanog iznosa od strane vlasnika.

(4) Na upis akcija u slučaju iz člana 232 stav 1 tač. 2 i 3 ovog zakona shodno se primjenjuju odredbe člana 228 ovog zakona.

(5) U slučaju iz člana 232 stav 1 tač. 2 i 3 ovog zakona, akcije se ne mogu izdati prije uplate, odnosno unošenja uloga u društvo.

Registracija akcija i akcionara u CKDD i registracija uslovnog povećanja osnovnog kapitala u CRPS

Član 235

Na registraciju akcija i akcionara u CKDD, kao i na registraciju povećanja osnovnog kapitala akcionarskog društva u CRPS u slučaju uslovnog povećanja osnovnog kapitala, shodno se primjenjuju odredbe čl. 229 i 230 ovog zakona.

Odsjek 3.

POVEĆANJE OSNOVNOG KAPITALA IZ UKUPNOG KAPITALA DRUŠTVA

Pretvaranje rezervi i neraspoređene dobiti u osnovni kapital

Član 236

(1) Povećanje osnovnog kapitala akcionarskog društva iz ukupnog kapitala društva vrši se pretvaranjem rezervi opredijeljenih za te namjene i/ili neraspoređene dobiti u osnovni kapital društva.

(2) Ako je akcionarsko društvo u finansijskim izvještajima iskazalo gubitak, osnovni kapital društva može se povećati na način iz stava 1 ovog člana iz rezervi i neraspoređene dobiti koje preostanu nakon pokrića tog gubitka.

Sadržaj odluke

Član 237

U slučaju povećanja osnovnog kapitala akcionarskog društva iz ukupnog kapitala društva, odluka o povećanju osnovnog kapitala naročito sadrži:

- 1) ukupan iznos povećanja osnovnog kapitala i broj akcija i njihovu nominalnu, odnosno računovodstvenu vrijednost;
- 2) iznos i vrstu rezervi, odnosno iznos neraspoređene dobiti koja se pretvara u osnovni kapital;
- 3) bitne elemente akcija koje se emituju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Pravo na sticanje akcija

Član 238

- (1) Pravo na sticanje akcija po osnovu povećanja osnovnog kapitala akcionarskog društva iz ukupnog kapitala društva imaju akcionari društva na dan donošenja odluke o povećanju osnovnog kapitala, proporcionalno njihovom učešću u osnovnom kapitalu društva.
- (2) Pravo iz stava 1 ovog člana ima i akcionarsko društvo, po osnovu sopstvenih akcija.
- (3) Odluka skupštine akcionarskog društva koja nije u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana, ništava je.

Registracija akcija i akcionara u CKDD i registracija povećanja osnovnog kapitala iz ukupnog kapitala društva u CRPS

Član 239

Na registraciju akcija i akcionara u CKDD, kao i na registraciju povećanja osnovnog kapitala akcionarskog društva u CRPS u slučaju povećanja osnovnog kapitala iz ukupnog kapitala društva, shodno se primjenjuju odredbe čl. 229 i 230 ovog zakona.

Odsjek 4.

ODOBRENI KAPITAL

Ovlašćenje za povećanje osnovnog kapitala

Član 240

- (1) Statutom akcionarskog društva ili odlukom skupštine akcionarskog društva koja je donesena većinom potrebnom za izmjenu statuta akcionarskog društva, može se ovlastiti odbor direktora, odnosno upravni odbor da donese odluku o povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva emisijom novih akcija (odobreno povećanje osnovnog kapitala).
- (2) Statutom ili odlukom iz stava 1 ovog člana utvrđuje se iznos odobrenog povećanja osnovnog kapitala i rok do koga važi ovlašćenje odbora direktora, odnosno upravnog odbora, koji ne može biti duži od pet godina od dana usvajanja ili izmjena statuta kojim je odobreno povećanje osnovnog kapitala, odnosno od dana donošenja odluke na skupštini akcionarskog društva.
- (3) Odobrenje za povećanje osnovnog kapitala može se produžiti odlukom skupštine akcionarskog društva više puta, na period do pet godina po svakom odobrenju.
- (4) Visina odobrenog povećanja osnovnog kapitala mora biti manja od visine dijela osnovnog kapitala koji čine emitovane obične akcije.
- (5) Odobrene akcije mogu se emitovati kod povećanja osnovnog kapitala akcionarskog društva novim ulozima ili za ostvarivanje prava vlasnika zamjenljivih obveznica i varanata.

ODJELJAK F

SMANJENJE OSNOVNOG KAPITALA AKCIONARSKOG DRUŠTVA

Načini smanjenja osnovnog kapitala

Član 241

- (1) Smanjenje osnovnog kapitala akcionarskog društva može biti sa ili bez prenosa imovine društva na akcionare.
- (2) Smanjenje osnovnog kapitala prenosom imovine na akcionare može biti u formi:
 - 1) smanjenja broja akcija, njihovim povlačenjem i poništavanjem; i/ili
 - 2) smanjenja nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti akcija.
- (3) Smanjenje osnovnog kapitala bez prenosa imovine na akcionare vrši se pokrivanjem gubitaka akcionarskog društva ili poništavanjem sopstvenih akcija.

Odluka o smanjenju osnovnog kapitala

Član 242

- (1) Odluku o smanjenju osnovnog kapitala akcionarskog društva donosi skupština akcionarskog društva, dvotrećinskom većinom glasova akcionara prisutnih lično ili putem punomoćnika.
- (2) Odluku o smanjenju osnovnog kapitala kojom se prenosi imovina akcionarskog društva na akcionare, skupština akcionarskog društva donosi na predlog, odnosno uz prethodno pribavljenu saglasnost odbora direktora, odnosno upravnog odbora.
- (3) Ako je akcionarsko društvo emitovalo akcije različitih klasa, odluka iz stava 1 ovog člana donosi se posebno za svaku klasu akcija na čija prava ta odluka utiče.
- (4) Odlukom o smanjenju osnovnog kapitala utvrđuju se cilj, obim i način tog smanjenja, a naročito da li se smanjenje sprovodi u skladu sa članom 246 ovog zakona.
- (5) Obavještenje o sazivanju sjednice skupštine akcionarskog društva na kojoj se donosi odluka iz stava 1 ovog člana naročito sadrži razloge smanjenja osnovnog kapitala, kao i način na koji će se izvršiti smanjenje osnovnog kapitala u smislu člana 241 ovog zakona.
- (6) Akcionarsko društvo dužno je da, u roku od osam dana od dana donošenja odluke o smanjenju osnovnog kapitala, dostavi Komisiji za tržište kapitala zahtjev za smanjenje kapitala shodno odredbama zakona kojim se uređuje tržište kapitala.
- (7) Akcionarsko društvo je dužno da odluku o smanjenju kapitala dostavi organu nadležnom za registraciju u CRPS u roku od osam dana od dana donošenja odluke, radi objavljivanja na internet stranici CRPS.

Prava povjerilaca

Član 243

- (1) Akcionarsko društvo dužno je da, o donošenju odluke o smanjenju osnovnog kapitala, pisanim putem obavijesti svakog povjerioca koji je poznat društvu, najkasnije do dana objavljivanja odluke na internet stranici CRPS.
- (2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana mora da sadrži i poziv povjeriocima da podnesu pisani zahtjev radi namirenja ili obezbjeđenja svojih potraživanja.
- (3) Povjerioci koji imaju potraživanje prema akcionarskom društvu na dan objavljivanja odluke o smanjenju osnovnog kapitala, bez obzira da li je to potraživanje dospjelo ili ne, imaju

pravo da pisanim putem od društva zahtijevaju namirenje ili obezbjeđenje svog potraživanja u cjelosti.

(4) Pravo iz stava 3 ovog člana povjerioci akcionarskog društva mogu da ostvare u roku od 30 dana od dana objavljivanja odluke o smanjenju osnovnog kapitala, odnosno od dana prijema obavještenja iz stava 1 ovog člana, uzimajući u obzir dan koji je kasniji u vremenu.

(5) Pravo na namirenje ili obezbjeđenje potraživanja nemaju povjerioci čija su potraživanja u cjelosti obezbijeđena.

(6) Akcionarsko društvo ne može smanjiti osnovni kapital sve dok se ne namire ili obezbijede sva potraživanja povjerilaca koji su podnijeli pisani zahtjev društvu u smislu stava 3 ovog člana ili dok nadležni sud ne utvrdi da su njihova potraživanja neosnovana.

(7) Odredbe st. 1 do 6 ovog člana primjenjuju se u slučaju kad smanjenje osnovnog kapitala za posljedicu ima prenos imovine na akcionare u smislu člana 241 stav 2 ovog zakona.

(8) Smanjenje osnovnog kapitala akcionarskog društva sprovedeno suprotno odredbama st. 1 do 7 ovog člana, ništavo je.

Sudska zaštita povjerilaca

Član 244

(1) Povjerioci koji su tražili namirenje ili obezbjeđenje svojih potraživanja u skladu sa članom 243 ovog zakona, a čija potraživanja akcionarsko društvo ne izmiri ili ne obezbijedi u roku od dva mjeseca od dana kad je primilo pisani zahtjev povjerioca, imaju pravo da, u roku od 30 dana po isteku tog roka, protiv društva podnesu tužbu nadležnom sudu.

(2) Tužbom iz stava 1 ovog člana povjerioci mogu da zahtijevaju namirenje ili obezbjeđenje svog potraživanja.

(3) Povjrilac ima pravo na namirenje ili obezbjeđenje potraživanja samo u slučaju ako dokaže da je namirenje njegovog potraživanja ugroženo smanjenjem osnovnog kapitala akcionarskog društva i da mu društvo nije namirilo ili obezbijedilo potraživanje u cjelosti.

(4) Prilikom odlučivanja po tužbi iz stava 1 ovog člana, sud će posebno voditi računa o tome da li je traženo namirenje ili obezbjeđenje neophodno u cilju zaštite povjerilaca, imajući u vidu imovinu akcionarskog društva.

Izuzeci od obaveze zaštite povjerilaca

Član 245

(1) Odredbe o zaštiti povjerilaca iz člana 244 ovog zakona ne primjenjuju se ako:

1) se istovremeno sa smanjenjem osnovnog kapitala vrši i povećanje osnovnog kapitala akcionarskog društva za isti ili veći iznos;

2) je dostupan izvještaj procjenitelja u kome se zaključuje da smanjenje osnovnog kapitala ne predstavlja nikakav rizik za povjerioce imajući u vidu preostalu imovinu akcionarskog društva nakon smanjenja osnovnog kapitala; ili

3) se smanjenje osnovnog kapitala akcionarskog društva vrši bez prenosa imovine akcionarima, radi pokrivanja gubitaka društva.

(2) Procjeniteljem u smislu stava 1 tačka 2 ovog člana, smatra se revizor ili ovlašćeni procjenitelj koga odredi odbor direktora, odnosno upravni odbor, u skladu sa zakonom kojim se uređuju uslovi i način vršenja procjene vrijednosti imovine.

Smanjenje osnovnog kapitala radi pokrivanja gubitaka

Član 246

(1) Smanjivanje osnovnog kapitala akcionarskog društva radi pokrivanja gubitaka može se vršiti samo ako društvo ne raspolaže neraspoređenom dobiti i rezervama koje se mogu koristiti za te namjene, i to u iznosu koji ne može biti veći od iznosa gubitaka društva koji se pokrivaju.

(2) Smanjenje osnovnog kapitala u smislu stava 1 ovog člana ne može biti osnov za bilo kakve isplate ili prenos druge imovine akcionarima.

(3) Na smanjenje osnovnog kapitala radi pokrivanja gubitaka ne primjenjuju se odredbe čl. 243 i 244 ovog zakona o zaštiti povjerilaca.

Istovremeno smanjenje i povećanje osnovnog kapitala

Član 247

(1) Akcionarsko društvo može donijeti odluku kojom se istovremeno osnovni kapital društva smanjuje po jednom i povećava po drugom osnovu.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe ovog zakona o smanjenju i povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva.

Registracija smanjenja osnovnog kapitala u CKDD

Član 248

(1) Akcionarsko društvo dužno je da, nakon isteka roka za podnošenje zahtjeva za izmirenje, odnosno obezbjeđenje potraživanja povjerilaca iz člana 243 stav 4 ovog zakona, ako nijedan zahtjev nije podnesen, odnosno u roku od 30 dana od izmirenja, odnosno obezbjeđenja potraživanja povjerilaca koji su podnijeli pisani zahtjev iz člana 243 stav 3 ovog zakona, odnosno od dana okončanja postupka pred nadležnim sudom u smislu člana 244 ovog zakona, podnese CKDD zahtjev za registraciju promjena proisteklih iz smanjenja osnovnog kapitala.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, akcionarsko društvo dostavlja:

- 1) odluku o smanjenju osnovnog kapitala;
- 2) dokaz o objavljivanju odluke iz tačke 1 ovog stava na internet stranici CRPS;
- 3) rješenje Komisije za tržište kapitala o registrovanju smanjenja kapitala;
- 4) podatke o promjenama koje se registruju;
- 5) pisanu izjavu predsjednika odbora direktora, odnosno upravnog odbora o ispunjenosti zakonom propisanih uslova za smanjenje osnovnog kapitala, a naročito da su sva potraživanja čije je namirenje ili obezbjeđenje traženo od strane povjerilaca izmirena, odnosno obezbijeđena, kao i da ti povjerioci u propisanom roku nijesu podnijeli tužbu nadležnom sudu, odnosno da je nadležni sud odbio njihov zahtjev.

(3) Članovi odbora direktora, odnosno upravnog odbora odgovaraju solidarno povjeriocima akcionarskog društva za štetu koja nastane kao posljedica sprovedenog smanjenja osnovnog kapitala društva, ako je izjava iz stava 2 tačka 5 ovog člana bila netačna.

Registracija smanjenja osnovnog kapitala akcionarskog društva u CRPS

Član 249

(1) Akcionarsko društvo dužno je da, po izvršenoj registraciji promjena proisteklih iz smanjenja osnovnog kapitala u CKDD, organu nadležnom za registraciju u CRPS dostavi izmijenjeni statut društva radi registracije smanjenja kapitala..

(2) Smatra se da je osnovni kapital akcionarskog društva smanjen danom registracije smanjenja osnovnog kapitala u CRPS.

ODJELJAK G DAVANJE POKLONA

Pokloni Član 250

(1) Skupština akcionarskog društva može da donese odluku o davanju poklona u humanitarne, naučne, kulturne, obrazovne ili druge slične svrhe iz sredstava društva, ako je to opravdano, a imajući u vidu svrhu davanja poklona, finansijsku situaciju u kojoj se društvo nalazi i druge okolnosti od značaja za donošenje te odluke.

(2) Organi upravljanja akcionarskog društva mogu davati poklone iz stava 1 ovog člana bez saglasnosti skupštine akcionarskog društva, imajući u vidu finansijsku situaciju u kojoj se društvo nalazi i ukupnu imovinu kojom društvo raspolaže, pod uslovom da su ti pokloni male vrijednosti.

(3) Organi upravljanja akcionarskog društva dužni su da na redovnoj sjednici skupštine akcionarskog društva podnesu izvještaj o poklonima koje su dali u prethodnoj poslovnoj godini.

ODJELJAK H POSLLJEDICE NEZAKONITE RASPODJELE IMOVINE AKCIONARSKOG DRUŠTVA

Povraćaj nezakonito raspodijeljene imovine akcionarskog društva Član 251

(1) U slučaju kad je akcionarsko društvo izvršilo raspodjelu imovine svojim akcionarima suprotno odredbama ovog zakona, statuta ili odluci skupštine akcionarskog društva, akcionar je dužan da primljenu imovinu vrati društvu.

(2) Imovinu akcionarskog društva koja je raspodijeljena akcionarima u vidu dividendi, poklona ili u vezi sa smanjenjem osnovnog kapitala društva, akcionar je dužan da vrati društvu ako je znao ili morao znati za nezakonitost izvršenog raspolaganja.

(3) Zahtjev akcionarskog društva za povraćaj imovine iz st. 1 i 2 ovog člana zastarijeva u roku od pet godina od dana kad je izvršena raspodjela imovine.

(4) Svaki akcionar, koji ispunjava uslove iz člana 69 ovog zakona, može podnijeti derivativnu tužbu zbog povrede odredaba st. 1 i 2 ovog člana u svoje ime, a za račun društva.

(5) Odredbe st. 1 do 4 ovog člana ne primjenjuju se ako su ovim zakonom uređene drugačije posljedice nezakonite raspodjele imovine društva.

(6) Članovi organa upravljanja akcionarskog društva koji su donijeli odluku ili su se saglasili sa odlukom kojom se raspolaže imovinom društva suprotno odredbama ovog zakona, statuta ili odluci skupštine akcionarskog društva, solidarno su odgovorni za svaki manjak koji nastane kao rezultat neuspješnog vraćanja imovine društvu u smislu st. 1 i 2 ovog člana.

Glava V UPRAVLJANJE AKCIONARSKIM DRUŠTVOM

ODJELJAK A ORGANI AKCIONARSKOG DRUŠTVA

Sistemi upravljanja akcionarskim društvom

Član 252

(1) Upravljanje akcionarskim društvom može biti organizovano kao jednodomno ili dvodomno.

(2) Kod jednodomnog upravljanja, organi akcionarskog društva su:

- 1) skupština;
- 2) direktor ili odbor direktora.

(3) Kod dvodomnog upravljanja, organi akcionarskog društva su:

- 1) skupština;
- 2) nadzorni odbor;
- 3) direktor ili upravni odbor.

Organi upravljanja akcionarskog društva

Član 253

Organi upravljanja akcionarskog društva u smislu ovog zakona su direktor ili odbor direktora kod jednodomnog upravljanja, odnosno nadzorni odbor i direktor ili upravni odbor kod dvodomnog upravljanja.

Izbor i promjena sistema upravljanja akcionarskog društva

Član 254

(1) Statutom akcionarskog društva određuje se da li je upravljanje akcionarskim društvom jednodomno ili dvodomno.

(2) Izmjenom statuta može se promijeniti sistem upravljanja akcionarskim društvom.

ODJELJAK B

SKUPŠTINA AKCIONARSKOG DRUŠTVA

Sastav skupštine akcionarskog društva

Član 255

(1) Skupštinu akcionarskog društva čine svi akcionari, nezavisno od broja, vrste i klase akcija koje posjeduju.

(2) Članovi odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora po pravilu prisustvuju sjednici skupštine akcionarskog društva.

(3) Generalni direktor i predsjednik odbora direktora, odnosno predsjednik upravnog odbora i sekretar društva ako je imenovan, obavezno prisustvuju sjednicama skupštine akcionarskog društva, osim ako su spriječeni iz opravdanih razloga.

Djelokrug skupštine

Član 256

(1) Skupština akcionarskog društva:

- 1) vrši izmjene i dopune, odnosno donosi novi statut društva;
- 2) imenuje i razrješava direktora, članove odbora direktora, odnosno nadzornog odbora;
- 3) imenuje i razrješava revizore;
- 4) imenuje i razrješava likvidatore;
- 5) usvaja godišnje finansijske izvještaje i izvještaje o poslovanju društva;
- 6) donosi odluku o dobrovoljnoj likvidaciji društva ili podnošenju predloga za pokretanje stečajnog postupka;

- 7) usvaja politiku naknada i odlučuje o visini naknada članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora;
- 8) donosi odluku o raspolaganju imovinom velike vrijednosti društva;
- 9) donosi odluku o raspodjeli dobiti;
- 10) donosi odluku o povećanju ili smanjenju osnovnog kapitala društva;
- 11) donosi odluku o emisiji zamjenljivih obveznica ili varanata;
- 12) donosi odluku o restrukturiranju društva;
- 13) donosi odluku o povlačenju jedne ili više klasa akcija sa regulisanog tržišta, odnosno multilateralne trgovačke platforme u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala;
- 14) donosi poslovnik; i
- 15) odlučuje o drugim pitanjima u skladu sa ovim zakonom i statutom društva.
- (2) Skupština akcionarskog društva može da odlučuje i o pitanjima koja su u nadležnosti odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora, na zahtjev tih organa.
- (3) Skupština akcionarskog društva može da odlučuje o pitanjima iz nadležnosti odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora ako je to predviđeno statutom akcionarskog društva.

Sjednica skupštine akcionarskog društva

Član 257

- (1) Sjednica skupštine akcionarskog društva može biti redovna i vanredna.
- (2) Redovna sjednica skupštine akcionarskog društva održava se jednom godišnje, najkasnije u roku od šest mjeseci od završetka poslovne godine.
- (3) Neodržavanje redovne sjednice skupštine akcionarskog društva nema uticaja na pravnu valjanost pravnih poslova, radnji i odluka društva.
- (4) Vanredna sjednica skupštine akcionarskog društva održava se po potrebi, kao i kad je to određeno ovim zakonom ili statutom akcionarskog društva.

Sazivanje sjednice skupštine akcionarskog društva

Član 258

- (1) Sjednicu skupštine akcionarskog društva saziva odbor direktora, odnosno upravni odbor.
- (2) Sjednicu skupštine akcionarskog društva može sazvati i nadzorni odbor, u skladu sa ovim zakonom ili kad je to predviđeno statutom akcionarskog društva.
- (3) Ako se akcionarsko društvo nalazi u postupku likvidacije, sjednicu skupštine akcionarskog društva saziva likvidator.
- (4) Akcionari koji posjeduju akcije koje čine najmanje 5% osnovnog kapitala društva i 5% glasačkih prava u okviru svoje klase, kao i revizor društva imaju pravo da odboru direktora, odnosno upravnom odboru podnesu zahtjev za sazivanje vanredne sjednice skupštine akcionarskog društva.
- (5) Zahtjev iz stava 4 ovog člana podnosi se u pisanom obliku i obavezno sadrži: predlog dnevnog reda, predlog odluka čije se usvajanje predlaže sa obrazloženjem, podatke o podnosiocima zahtjeva i broju akcija koje posjeduju.
- (6) Odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da sazove vanrednu sjednicu skupštine akcionarskog društva u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva iz stava 4 ovog člana, na teret sredstava društva.

(7) Dnevni red vanredne sjednice skupštine akcionarskog društva utvrđuje se prema predlogu dnevnog reda iz zahtjeva iz stava 4 ovog člana, ako su predložena pitanja o kojima se odlučuje u nadležnosti skupštine akcionarskog društva.

Sazivanje sjednice skupštine akcionarskog društva po nalogu suda

Član 259

(1) Ako se redovna sjednica skupštine akcionarskog društva ne održi u roku iz člana 257 stav 2 ovog zakona, akcionar koji ima pravo učešća u radu skupštine, kao i svaki član odbora direktora, odnosno upravnog odbora može, u roku od tri mjeseca od isteka roka za održavanje redovne sjednice, podnijeti predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, naloži održavanje te sjednice.

(2) Ako odbor direktora, odnosno upravni odbor ne sazove vanrednu sjednicu skupštine akcionarskog društva na zahtjev lica iz člana 258 stav 4 ovog zakona u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva, svaki podnosilac zahtjeva može podnijeti predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, naloži održavanje te sjednice.

(3) U slučaju iz st. 1 i 2 ovog člana, sud je dužan da donese odluku u roku od 30 dana od dana podnošenja predloga.

(4) Odluka iz stava 3 ovog člana sadrži mjesto i vrijeme održavanja sjednice, način pozivanja na sjednicu, dnevni red sjednice, kao i ime i prezime lica koje saziva i predsjedava sjednicom.

(5) Troškove sazivanja i održavanja sjednice iz stava 4 ovog člana snosi akcionarsko društvo.

(6) Žalba na odluku iz stava 3 ovog člana ne zadržava izvršenje odluke.

Poziv za sjednicu

Član 260

(1) Poziv za sjednicu skupštine akcionarskog društva naročito sadrži:

- 1) datum slanja poziva;
- 2) vrijeme i mjesto održavanja sjednice;
- 3) dnevni red sa predlogom odluka sa obrazloženjem, uz navođenje klase i ukupnog broja akcija koje o tim odlukama glasaju i većini potrebnoj za donošenje tih odluka;

- 4) obavještenje o načinu na koji se mogu preuzeti, odnosno gdje se može ostvariti uvid u materijale za sjednicu, kao i naznaku internet stranice društva na kojoj će biti dostupne informacije od značaja za održavanje sjednice;

- 5) uputstvo o pravima i načinu ostvarivanja prava akcionara da učestvuju i glasaju na sjednici skupštine, u skladu sa ovim zakonom i statutom društva;

- 6) obrazac punomoćja iz člana 269 ovog zakona, ako ga ima; i

- 7) obavještenje o danu utvrđivanja svojstva akcionara.

(2) Uputstvo iz stava 1 tačka 5 ovog člana naročito sadrži:

- 1) obavještenje o pravu akcionara da predlože drugačije odluke po postojećim tačkama dnevnog reda i pravu na postavljanje pitanja, uz navođenje rokova u kojima se ta prava mogu ostvariti, pri čemu to obavještenje može da sadrži i samo rokove za ostvarivanje ovih prava, pod uslovom da je u njemu jasno navedeno da su detaljne informacije o ostvarivanju tih prava dostupne na internet stranici društva;

2) način na koji se može glasati preko punomoćnika, a naročito informaciju o načinu na koji društvo omogućava akcionarima dostavljanje obavještenja o imenovanju punomoćnika elektronskim putem;

3) opis procedure za glasanje pisanim putem, kao i obrazac glasačkog listića;

4) način na koji akcionar može da učestvuje i glasa na sjednici elektronskim putem, odnosno na virtuelnoj sjednici, u skladu sa odlukom odbora direktora, odnosno upravnog odbora.

(3) Poziv iz stava 1 ovog člana upućuje se akcionarima najranije 42, a najkasnije 21 dan prije dana održavanja sjednice.

(4) Poziv iz stava 1 ovog člana upućuje se akcionarima koji su to svojstvo imali na dan na koji je odbor direktora, odnosno upravni odbor donio odluku o sazivanju sjednice skupštine, odnosno na dan donošenja odluke suda ako se sjednica skupštine akcionarskog društva saziva po nalogu suda.

Način dostavljanja poziva za sjednicu

Član 261

(1) Poziv za sjednicu skupštine akcionarskog društva upućuje se na adrese akcionara iz jedinstvene evidencije akcionara CKDD za društva koja imaju manje od 100 akcionara, odnosno objavljivanjem na internet stranici društva za društva koja imaju 100 ili više akcionara.

(2) U slučaju kad društvo ima manje od 100 akcionara, a ne postoje informacije o adresama svih akcionara iz jedinstvene evidencije akcionara CKDD, pored slanja poziva na adrese akcionara čije su adrese poznate, društvo je dužno da poziv objavi na svojoj internet stranici.

(3) Kad se poziv za sjednicu skupštine akcionarskog društva upućuje na adrese akcionara, smatra se da je dostavljanje izvršeno danom slanja preporučene pošiljke putem pošte, odnosno danom slanja elektronske pošte ako je akcionar dao pisanu saglasnost za takav način slanja.

(4) Akcionarsko društvo dužno je da poziv za sjednicu dostavi organu nadležnom za registraciju u CRPS i CKDD odmah po donošenju odluke o sazivanju sjednice, a najkasnije prvog narednog radnog dana, radi objavljivanja poziva na internet stranicama CRPS i CKDD.

(5) Poziv za sjednicu skupštine javnog akcionarskog društva objavljuje se i na internet stranici regulisanog tržišta, odnosno multilateralne trgovačke platforme na kojima su njegove akcije uključene u trgovanje, kao i na internet stranici tog društva, odmah po donošenju odluke o sazivanju sjednice, a najkasnije prvog narednog radnog dana.

(6) Poziv za sjednicu skupštine akcionarskog društva mora biti dostupan na internet stranicama društva, CRPS, CKDD i regulisanog tržišta, odnosno multilateralne trgovačke platforme do dana održavanja sjednice.

(7) Statutom akcionarskog društva mogu se predvidjeti i drugi načini dostavljanja poziva za sjednicu skupštine akcionarskog društva.

(8) Troškove objavljivanja i slanja poziva za sjednicu skupštine akcionarskog društva snosi društvo.

Materijali za sjednicu skupštine

Član 262

(1) Akcionarsko društvo dužno je da materijale za sjednicu skupštine stavi na raspolaganje akcionarima istovremeno sa slanjem poziva.

(2) Materijali iz stava 1 ovog člana naročito obuhvataju tekst predloga odluke za svaku tačku dnevnog reda i svu dokumentaciju koja je podnesena skupštini akcionarskog društva (npr. izvještaji, ugovori i drugi akti na koje skupština daje saglasnost).

(3) Akcionarsko društvo dužno je da materijale iz stava 1 ovog člana stavi na raspolaganje akcionarima objavljivanjem na internet stranici društva i omogući preuzimanje tih materijala.

(4) Ako zbog tehničkih poteškoća akcionar nije u mogućnosti da preuzme materije iz stava 1 ovog člana sa internet stranice društva, društvo je dužno da mu omogući da lično ili preko punomoćnika, za vrijeme radnog vremena akcionarskog društva, ostvari uvid u materijale u sjedištu društva, odnosno u prostorijama društva izvan sjedišta, ako se djelatnost obavlja u više mjesta ili da materijale dostavi putem pošte akcionaru koji to bude zahtijevao, o trošku društva.

(5) Statutom akcionarskog društva mogu se predvidjeti i drugi načini stavljanja na raspolaganje materijala iz stava 1 ovog člana.

(6) Javno akcionarsko društvo dužno je da na svojoj internet stranici, uz poziv za sjednicu, objavi i ukupan broj akcija i broj akcija sa pravom glasa na dan objavljivanja poziva, kao i broj akcija svake klase sa pravom glasa po tačkama dnevnog reda sjednice.

Mjesto održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva

Član 263

(1) Sjednica skupštine akcionarskog društva održava se u sjedištu društva, ako statutom akcionarskog društva za to nije predviđeno drugo mjesto na teritoriji Crne Gore.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, u slučaju vanredne situacije (prirodne nepogode, epidemije i sl.), odbor direktora, odnosno upravni odbor može donijeti odluku da se sjednica skupštine akcionarskog društva održi u mjestu na teritoriji Crne Gore različitom od mjesta iz stava 1 ovog člana.

Jezik

Član 264

(1) Sjednica skupštine akcionarskog društva vodi se na crnogorskom jeziku.

(2) Poziv i materijali za sjednicu skupštine akcionarskog društva moraju biti na crnogorskom jeziku.

(3) Statutom akcionarskog društva mogu se predvidjeti uslovi pod kojima se u radu skupštine akcionarskog društva mogu koristiti i drugi jezici uz crnogorski jezik.

Dan utvrđivanja svojstva akcionara

Član 265

(1) Pravo učešća u radu sjednice skupštine akcionarskog društva imaju akcionari koji su to svojstvo imali na drugi dan prije dana održavanja sjednice (dan utvrđivanja svojstva akcionara).

(2) Spisak akcionara iz stava 1 ovog člana akcionarsko društvo utvrđuje na osnovu izvoda iz jedinstvene evidencije akcionara CKDD.

(3) Akcionar iz stava 1 ovog člana koji nakon dana utvrđivanja svojstva akcionara prenese svoje akcije na treće lice, zadržava pravo učešća u radu sjednice skupštine po osnovu tih akcija.

(4) Odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da svakom akcionaru sa spiska iz stava 2 ovog člana, na njegov pisani zahtjev koji može biti podnesen i elektronskim putem, bez

odlaganja, a najkasnije narednog radnog dana od dana prijema zahtjeva, dostavi taj spisak u pisanom ili elektronskom obliku.

(5) Prilikom dostavljanja spiska akcionara na način iz stava 4 ovog člana, iz spiska se moraju ukloniti podaci o jedinstvenom matičnom broju za akcionare koji su fizička lica.

Utvrđivanje identiteta akcionara

Član 266

(1) Identitet akcionara, odnosno njihovih punomoćnika koji učestvuju u radu skupštine akcionarskog društva utvrđuje se:

1) za fizička lica - uvidom u ličnu ispravu sa fotografijom i na osnovu dostavljene kopije punomoćja;

2) za pravna lica - na osnovu dokaza o svojstvu ovlašćenog lica tog pravnog lica i uvidom u ličnu ispravu sa fotografijom.

(2) Dokazom iz stava 1 tačka 2 ovog člana smatra se izvod iz odgovarajućeg registra koji nije stariji od tri dana ili kopija punomoćja koje glasi na ime tog lica, ako to lice nije upisano u izvodu iz odgovarajućeg registra kao zastupnik društva.

(3) Statutom ili poslovnikom skupštine akcionarskog društva može se odrediti i drugačiji način utvrđivanja identiteta akcionara, odnosno njihovih punomoćnika koji učestvuju u radu skupštine akcionarskog društva.

(4) Nakon utvrđivanja identiteta, predsjednik skupštine akcionarskog društva i sekretar društva ako ga ima sačinjavaju i potpisuju listu prisutnih akcionara, odnosno njihovih punomoćnika, kao i broj, vrstu i klasu akcija svakog akcionara prisutnog lično ili preko punomoćnika.

Punomoćnik akcionara

Član 267

(1) Akcionar može svoja prava na sjednici skupštine akcionarskog društva da ostvaruje preko punomoćnika.

(2) Punomoćnik akcionara ima ista prava u pogledu učešća u radu sjednice skupštine akcionarskog društva, uključujući i pravo glasa, kao i akcionar koji ga je ovlastio.

(3) Punomoćnik akcionara može biti svako poslovno sposobno fizičko ili pravno lice.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, punomoćnik akcionara ne može biti lice koje je:

1) član odbora direktora, odnosno nadzornog ili upravnog odbora;

2) kontrolni akcionar društva, zavisno društvo kontrolnog akcionara, kao i član odbora direktora, odnosno nadzornog ili upravnog odbora kontrolnog akcionara društva i zavisnog društva kontrolnog akcionara;

3) revizor društva;

4) povezano sa licima iz tač. 1, 2 i 3 ovog stava u smislu člana 45 ovog zakona.

(5) Akcionarsko društvo ne može da odredi posebne uslove koje treba da ispunjava punomoćnik akcionara.

Broj punomoćnika akcionara

Član 268

(1) Akcionar može imati jednog ili više punomoćnika, ako statutom akcionarskog društva nije ograničen broj punomoćnika jednog akcionara.

(2) Ako akcionar ima više punomoćnika, smatra se da je svaki od njih ovlašten za glasanje na sjednici skupštine akcionarskog društva.

(3) Ako sjednici skupštine akcionarskog društva pristupi više od jednog punomoćnika istog akcionara po osnovu istih akcija, društvo će kao punomoćnika akcionara prihvatiti lice sa najkasnijim datumom davanja punomoćja.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, ako više punomoćnika akcionara ima punomoćje dato na isti datum, akcionarsko društvo će kao punomoćnika akcionara prihvatiti samo jednog od punomoćnika.

Punomoćje

Član 269

(1) Akcionar daje punomoćje u pisanom obliku, uz obavezu ovjere potpisa u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa.

(2) Punomoćje obavezno sadrži:

- 1) podatke o akcionaru koji daje punomoćje;
- 2) podatke o punomoćniku;
- 3) broj, vrstu i klasu akcija za koje se punomoćje daje;
- 4) naznaku pravnih poslova za koje se punomoćje daje (da glasa na skupštini ili da obavlja druge pravne radnje); i
- 5) datum davanja punomoćja.

(3) Ako u punomoćju nije naveden period važenja, smatra se da je punomoćje dato na neodređeno vrijeme.

(4) Ako je u punomoćju navedeno da se daje za jednu sjednicu skupštine akcionarskog društva, ono važi i za ponovljenu, odnosno odloženu sjednicu.

(5) Punomoćje je neprenosivo.

(6) Akcionarsko društvo može utvrditi obavezni obrazac punomoćja, sa mogućnošću davanja uputstava po svakoj tački dnevnog reda sjednice skupštine akcionarskog društva.

Punomoćje u elektronskom obliku

Član 270

(1) Punomoćje se može dati i u elektronskom obliku, ako je akcionarsko društvo omogućilo takav način davanja punomoćja.

(2) Punomoćje iz stava 1 ovog člana mora biti potpisano kvalifikovanim elektronskim potpisom, u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski dokument.

(3) Javno akcionarsko društvo dužno je da akcionarima omogući davanje punomoćja u elektronskom obliku.

(4) Statutom javnog akcionarskog društva određuje se način na koji akcionar, odnosno punomoćnik akcionara obavještava društvo o punomoćju datom u elektronskom obliku.

Opoziv punomoćja

Član 271

(1) Akcionar može da opozove punomoćje u svakom trenutku do dana održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva, pod uslovom da o tome odmah obavijesti punomoćnika i društvo.

(2) Na opoziv punomoćja shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o davanju punomoćja.

(3) Smatra se da je punomoćje opozvano i ako akcionar lično pristupi sjednici skupštine akcionarskog društva ili kasnije da drugo punomoćje.

Kvorum

Član 272

(1) Kvorum potreban za rad sjednice skupštine akcionarskog društva čine akcionari koji posjeduju više od polovine ukupnog broja akcija sa pravom glasa, a koji su lično prisutni ili zastupani putem punomoćnika.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, statutom akcionarskog društva može se odrediti drugačiji kvorum, koji ne može biti niži od 33% ukupnog broja akcija sa pravom glasa.

(3) U kvorum se računaju i glasovi akcionara koji su glasali pisanim ili elektronskim putem.

(4) Kvorum se utvrđuje odvojeno za svaku klasu akcija koja ima pravo glasa po određenoj tački dnevnog reda, prije početka sjednice skupštine akcionarskog društva.

Ponovljena sjednica

Član 273

(1) Ako se sjednica skupštine akcionarskog društva ne može održati zbog nedostatka kvoruma, sjednica se može ponovo sazvati sa istim dnevnim redom (ponovljena sjednica).

(2) Ako je u pozivu za neodržanu sjednicu određen dan održavanja ponovljene sjednice, ponovljena sjednica održaće se na taj dan, pri čemu on ne može biti ranije od osmog, niti kasnije od tridesetog dana od dana neodržane sjednice.

(3) Ako u pozivu za neodržanu sjednicu nije određen dan održavanja ponovljene sjednice, ponovljena sjednica može se održati najranije 15, a najkasnije 30 dana od dana neodržane sjednice.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, poziv za ponovljenu sjednicu upućuje se akcionarima najkasnije deset dana prije dana održavanja ponovljene sjednice.

(5) Kvorum za ponovljenu sjednicu čine akcionari koji posjeduju najmanje 20% ukupnog broja akcija sa pravom glasa, ako statutom akcionarskog društva nije drukčije određeno.

(6) Ako se na ponovljenoj sjednici skupštine akcionarskog društva ne postigne kvorum iz stava 5 ovog člana može se na isti način sazvati druga ponovljena sjednica na kojoj se ne zahtijeva postojanje kvoruma ako statutom akcionarskog društva nije drukčije određeno.

Odložena sjednica

Član 274

(1) Skupština akcionarskog društva može u toku trajanja sjednice da donese odluku kojom se odlaže održavanje sjednice, pri čemu se odložena sjednica mora održati najkasnije u roku od tri mjeseca.

(2) Akcionari koji imaju najmanje 10% akcija sa pravom glasa imaju pravo da zahtijevaju nastavak redovne skupštinske sjednice, kad je riječ o odlukama o usvajanju godišnjih finansijskih izvještaja i raspodjeli dobiti.

Učešće u radu skupštine korišćenjem elektronskih oblika komunikacije

Član 275

(1) Statutom akcionarskog društva može se predvidjeti mogućnost učešća u radu skupštine akcionarskog društva korišćenjem elektronskih oblika komunikacije.

- (2) Učešće u radu skupštine u smislu stava 1 ovog člana podrazumijeva:
- 1) prenos sjednice skupštine akcionarskog društva u realnom vremenu;
 - 2) dvosmjernu elektronsku komunikaciju kojom se omogućava akcionarima da se obraćaju skupštini sa druge lokacije u vrijeme njenog održavanja; i/ili
 - 3) glasanje elektronskim putem, bez imenovanja punomoćnika koji je fizički prisutan na sjednici.
- (3) Prilikom korišćenja elektronskih oblika komunikacije u radu skupštine akcionarskog društva, društvo je dužno da obezbijedi zaštitu podataka o ličnosti u skladu sa zakonom.
- (4) U slučaju glasanja elektronskim putem, licu koje je glasalo poslaće se istog dana elektronska potvrda o prijemu elektronske poruke kojom se vrši glasanje.

Virtuelna sjednica

Član 276

- (1) Virtuelna sjednica skupštine akcionarskog društva održava se bez fizičkog prisustva akcionara, odnosno njihovih punomoćnika u mjestu održavanja sjednice, ako je mogućnost održavanja virtuelne sjednice skupštine predviđena statutom akcionarskog društva.
- (2) U slučaju održavanja virtuelne sjednice:
- 1) cijela sjednica mora se prenositi sa slikom i tonom;
 - 2) akcionari pravo glasa ostvaruju elektronskim putem, lično ili preko punomoćnika;
 - 3) akcionari imaju pravo da podnose predloge putem video komunikacije na sjednici;
 - 4) akcionari imaju pravo na postavljanje pitanja u skladu sa ovim zakonom, korišćenjem elektronskih oblika komunikacije;
 - 5) akcionari imaju pravo da govore na sjednici korišćenjem nekog od načina video komunikacije.
- (3) Na virtuelnu sjednicu primjenjuju se odredbe člana 275 st. 3 i 4 ovog zakona.

Dnevni red sjednice skupštine akcionarskog društva

Član 277

- (1) Skupština akcionarskog društva ne može donositi odluke o pitanjima koja nijesu na dnevnom redu.
- (2) U slučaju kad nakon upućivanja poziva za sjednicu skupštine akcionarskog društva organ koji saziva sjednicu izmijeni ili dopuni dnevni red sjednice, akcionari se o tome obavještavaju na isti način na koji su obaviješteni o održavanju sjednice, najkasnije 15 dana prije dana održavanja sjednice.
- (3) Jedan ili više akcionara koji posjeduju najmanje 5% akcija sa pravom glasa može odboru direktora, odnosno upravnom odboru predložiti izmjenu, odnosno dopunu dnevnog reda sjednice skupštine akcionarskog društva, i to tako što će predložiti:
- 1) izmjenu dnevnog reda u dijelu donošenja drugačije odluke po predloženoj tački dnevnog reda, uz obrazloženje i predlog odluke; ili
 - 2) dopunu dnevnog reda novim tačkama, uz obrazloženje ili predlog odluke koju skupština akcionarskog društva treba da donese.
- (4) Predlog iz stava 3 ovog člana dostavlja se u pisanom obliku, uz navođenje podataka o podnosiocu i broju akcija koje posjeduju.
- (5) Predlog iz stava 3 ovog člana može se dostaviti najkasnije deset dana prije dana održavanja sjednice skupštine.

(6) Organ koji saziva sjednicu dužan je da, po prijemu blagovremenog predloga iz stava 3 ovog člana, izmijeni, odnosno dopuni dnevni red sjednice.

(7) Akcionarsko društvo dužno je da, bez odlaganja, na svojoj internet stranici objavi predlog izmijenjenog, odnosno dopunjenog dnevnog reda sa predlozima odluka.

(8) Dnevni red sjednice skupštine akcionarskog društva može se izmijeniti, odnosno dopuniti i na samoj sjednici ako su prisutni svi akcionari sa pravom glasa i ako jednoglasno prihvate izmjenu, odnosno dopunu dnevnog reda.

(9) Javno akcionarsko društvo dužno je da najkasnije 56 dana prije dana održavanja redovne sjednice skupštine akcionarskog društva, najavi datum održavanja sjednice i rok u kojem akcionari mogu da ostvare prava iz stava 3 ovog člana, osim ako statutom tog društva nijesu određena oba datuma.

(10) Javno akcionarsko društvo dužno je da blagovremeni predlog iz stava 3 ovog člana objavi na internet stranici društva najkasnije narednog radnog dana od dana prijema predloga.

Otvaranje sjednice i izbor predsjednika skupštine

Član 278

(1) Sjednicu skupštine akcionarskog društva otvara predsjednik odbora direktora, odnosno upravnog odbora, a u njegovom odsustvu bilo koji drugi član odbora direktora, odnosno upravnog odbora, ako statutom akcionarskog društva nije drukčije određeno.

(2) Lice iz stava 1 ovog člana predsjedava sjednicom skupštine akcionarskog društva do izbora predsjednika skupštine.

(3) Predsjednik skupštine akcionarskog društva bira se većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom akcionarskog društva nije drukčije određeno.

(4) Predsjednik skupštine akcionarskog društva ne može biti član organa upravljanja.

(5) Predsjednik skupštine akcionarskog društva može biti akcionar ili treće lice.

Pravo na postavljanje pitanja i dobijanje odgovora

Član 279

(1) Svaki akcionar koji ima pravo učešća u radu skupštine akcionarskog društva ima pravo da članovima odbora direktora, odnosno upravnog odbora postavi pitanja koja se odnose na tačke dnevnog reda sjednice, kao i druga pitanja u vezi sa društvom u mjeri u kojoj su odgovori na ta pitanja neophodni za pravilnu procjenu pitanja koja se odnose na tačke dnevnog reda sjednice.

(2) Ako se na sjednici skupštine matičnog društva raspravlja i o konsolidovanom finansijskom izvještaju, pravo na postavljanje pitanja postoji i u odnosu na obavljanje djelatnosti povezanih društava koja su uključena u konsolidovani finansijski izvještaj.

(3) Ako je akcionarsko društvo dio grupe povezanih društava, pitanje akcionara se može odnositi i na pravne i poslovne odnose društva sa drugim društvima u okviru iste grupe.

(4) Pitanja iz st. 1, 2 i 3 ovog člana mogu se postaviti samo za vrijeme trajanja sjednice skupštine akcionarskog društva.

(5) Pored pitanja iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, u slučaju javnog akcionarskog društva akcionari imaju pravo da postavljaju i pitanja koja se odnose na bilo koje činjenice ili okolnosti koje mogu uticati na procjenu finansijskog položaja društva.

(6) Pitanja iz stava 5 ovog člana akcionar može postaviti najkasnije 14 dana prije dana održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva.

(7) Članovi odbora direktora, odnosno upravnog odbora dužni su da akcionaru daju odgovor na postavljeno pitanje iz st. 1, 2, 3 i 5 ovog člana tokom trajanja sjednice skupštine akcionarskog društva.

(8) Izuzetno od stava 7 ovog člana, ako se odgovor na postavljeno pitanje ne može dati za vrijeme trajanja sjednice skupštine akcionarskog društva, daje se akcionaru koji je pitanje postavio u roku od 14 dana od dana održavanja sjednice.

(9) U slučaju iz stava 8 ovog člana, kod javnog akcionarskog društva odgovor se objavljuje na internet stranici društva.

(10) Na više pitanja koja imaju istu sadržinu može se dati jedan odgovor.

(11) Odgovor na pitanja iz st. 1, 2, 3 i 5 ovog člana može se uskratiti ako:

1) bi se razumno moglo zaključiti da bi davanjem odgovora mogla biti nanescena šteta društvu ili sa njim povezanom društvu;

2) bi davanjem odgovora bilo izvršeno krivično djelo;

3) je odgovarajuća informacija dostupna na internet stranici akcionarskog društva u kontinuitetu najmanje sedam dana prije dana održavanja i za vrijeme održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva;

4) bi davanje odgovora bilo suprotno zakonu.

(12) Statutom i poslovnikom skupštine akcionarskog društva može se urediti bliži način postavljanja pitanja iz stava 1 ovog člana isključivo radi omogućavanja identifikacije akcionara, održavanja reda na sjednici, odgovarajuće pripreme sjednice, kao i zaštite poslovne tajne i poslovnih interesa društva.

(13) U slučaju kad odbor direktora, odnosno upravni odbor uskrati davanje odgovora akcionaru, ta činjenica i razlog iz kojeg je uskraćeno davanje odgovora unosi se u zapisnik sa sjednice.

Davanje odgovora po nalogu suda

Član 280

(1) Ako je po tački dnevnog reda u vezi sa kojom je postavljeno pitanje u skladu sa članom 279 ovog zakona, a na koje je uskraćen odgovor, donesena odluka skupštine akcionarskog društva, akcionar kojem je uskraćen odgovor ima pravo da, u roku od 14 dana od dana održavanja sjednice, podnese predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, naloži društvu da akcionaru dostavi odgovor na postavljeno pitanje u roku od osam dana od dana donošenja odluke suda.

(2) Pravo iz stava 1 ovog člana ima i svaki akcionar koji je na zapisnik sa sjednice skupštine akcionarskog društva izjavio da smatra da je odgovor na postavljeno pitanje neopravdano uskraćen.

(3) Sud je dužan da odluku iz stava 1 ovog člana donese u roku od 30 dana od dana podnošenja predloga.

Većina za odlučivanje

Član 281

(1) Skupština akcionarskog društva odluke donosi većinom glasova prisutnih akcionara sa pravom glasa po određenom pitanju, ako ovim zakonom ili statutom akcionarskog društva za odlučivanje o pojedinim pitanjima nije predviđen veći broj glasova.

(2) Prilikom utvrđivanja većine za odlučivanje, u obzir se uzimaju i glasovi akcionara koji su glasali pisanim ili elektronskim putem.

Način glasanja

Član 282

- (1) Glasanje može biti javno ili tajno.
- (2) Odluke skupštine akcionarskog društva donose se javnim glasanjem ako statutom akcionarskog društva, poslovnikom skupštine ili odlukom skupštine koja važi samo za određenu sjednicu nije drukčije predviđeno.
- (3) Ako je glasanje tajno, glasački listići sastavljaju se na način da lica koja glasaju imaju jasan izbor.
- (4) Ako glasački listić sadrži više pitanja o kojima se glasa, nepunovažnost glasa akcionara po jednom pitanju ne utiče na punovažnost njegovih glasova po ostalim pitanjima.
- (5) Akcionar je dužan da o konkretnom pitanju glasa svim glasovima kojima raspolaže na isti način, osim u slučaju kumulativnog glasanja.

Glasanje pisanim putem

Član 283

- (1) Akcionari mogu da glasaju unaprijed pisanim putem bez prisustva sjednici, uz ovjeru svog potpisa na glasačkom listiću u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa, ako statutom akcionarskog društva nije predviđeno da ovjera potpisa nije obavezna.
- (2) Akcionarsko društvo utvrđuje obrazac glasačkog listića kojim se glasa pisanim putem, koji mora biti dostupan akcionarima u papirnom i elektronskom obliku.
- (3) Ako akcionar prilikom glasanja pisanim putem nije koristio obrazac glasačkog listića iz stava 2 ovog člana, akcionarsko društvo neće poništiti njegovo glasanje ako se iz pisane izjave tog akcionara jasno može utvrditi njegov identitet i kako je glasao po pojedinim tačkama dnevnog reda.
- (4) Akcionarsko društvo, osim javnog akcionarskog društva, može statutom isključiti mogućnost glasanja pisanim putem.

Glasanje preko punomoćnika akcionara

Član 284

- (1) Ako punomoćje sadrži uputstva za ostvarivanje prava glasa, punomoćnik akcionara dužan je da postupa po njima, a ako ne sadrži uputstva punomoćnik akcionara dužan je da glasa savjesno i u najboljem interesu akcionara.
- (2) Nepostupanje punomoćnika u skladu sa stavom 1 ovog člana ne utiče na punovažnost njegovog glasanja na sjednici skupštine akcionarskog društva.
- (3) Nakon održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva, punomoćnik je dužan da obavijesti akcionara o načinu na koji je glasao na sjednici.
- (4) Odgovornost punomoćnika akcionara za štetu pričinjenu akcionaru u slučaju postupanja suprotno stavu 1 ovog člana ne može se unaprijed ili naknadno isključiti ili ograničiti.
- (5) Ako je jedno lice punomoćnik više akcionara, to lice ostvaruje pravo glasa odvojeno za svakog od tih akcionara.

Zapisnik

Član 285

(1) Zapisnik sa sjednice skupštine akcionarskog društva potpisuju predsjednik skupštine i zapisničar, odnosno sekretar društva ako ga ima i najmanje jedan akcionar koga ovlasti skupština.

(2) Zapisnik obavezno sadrži:

- 1) datum, mjesto i vrijeme održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva;
- 2) ime i prezime predsjednika skupštine;
- 3) ime i prezime lica koje vodi zapisnik;
- 4) način i rezultate glasanja za svaku tačku dnevnog reda;
- 5) odluke koje su usvojene sa podacima o: broju akcija sa kojima se na sjednici glasalo, procentu osnovnog kapitala koji te akcije predstavljaju, ukupnom broju glasova i broju glasova datih „za“ ili „protiv“ odluke, kao i broju uzdržanih glasova.

(3) Prilikom sačinjavanja zapisnika može se koristiti tonski zapis sa sjednice skupštine akcionarskog društva, ako je statutom akcionarskog društva predviđena mogućnost da se sjednica skupštine tonski snima.

(4) Zapisnik se sačinjava u roku od sedam dana od dana održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva i unosi u jedinstvenu knjigu evidencija akcionarskog društva.

(5) Uz zapisnik se prilažu: spisak lica koja su učestvovala u radu sjednice, dokazi o sazivanju sjednice u skladu sa zakonom, kao i kopije punomoćja i glasački listići.

(6) U roku od tri dana od dana isteka roka iz stava 4 ovog člana, predsjednik skupštine, odnosno sekretar društva ako ga ima, dužan je da zapisnik dostavi svim akcionarima ili da ga učini dostupnim na internet stranici društva, u trajanju od najmanje 30 dana.

Izuzetak od pravila o sazivanju sjednice skupštine

Član 286

(1) Ako su svi akcionari prisutni lično ili preko punomoćnika, skupština akcionarskog društva može da donese odluku bez poštovanja odredbi ovog zakona o sazivanju i održavanju sjednica skupštine akcionarskog društva, pod uslovom da se nijedan akcionar ne protivi usvajanju odluke na ovaj način.

(2) Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na javna akcionarska društva.

Objavljivanje odluka skupštine akcionarskog društva

Član 287

(1) Akcionarsko društvo dužno je da u roku od tri dana od dana održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva na svojoj internet stranici učini dostupnim donesene odluke i rezultate glasanja po svim tačkama dnevnog reda, u trajanju od najmanje 30 dana.

(2) Ako akcionarsko društvo ne postupi u skladu sa stavom 1 ovog člana, svaki akcionar može da, u roku od 30 dana od dana isteka roka iz stava 1 ovog člana, zahtijeva od nadležnog suda da, u vanparničnom postupku, naloži društvu da na svojoj internet stranici objavi odluke i rezultate glasanja.

Pobijanje odluka skupštine akcionarskog društva

Član 288

(1) Svaki akcionar koji je imao pravo učešća u radu sjednice skupštine akcionarskog društva na kojoj je donesena odluka, kao i svaki član odbora direktora, odnosno upravnog i

nadzornog odbora, ima pravo na podnošenje tužbe nadležnom sudu protiv privrednog društva za pobijanje odluke skupštine akcionarskog društva ako:

- 1) je odluka suprotna ovom zakonu ili statutu akcionarskog društva;
- 2) sjednica skupštine, na kojoj je donesena odluka koja se pobija, nije sazvana ili nije održana u skladu sa ovim zakonom i statutom akcionarskog društva.
- (2) Tužba iz stava 1 ovog člana podnosi se u roku od 30 dana od dana kad je lice koje podnosi tužbu saznalo za tu odluku, a najkasnije u roku od tri mjeseca od dana donošenja odluke.
- (3) Postupak po tužbi iz stava 1 ovog člana je hitan.
- (4) Ako je ovim zakonom propisana obaveza registracije odluke skupštine akcionarskog društva u CRPS, tužba iz stava 1 ovog člana podnosi se u roku od 30 dana od dana registracije te odluke.
- (5) Podnošenje tužbe iz stava 1 ovog člana ne sprečava izvršenje odluke niti registraciju te odluke, odnosno registraciju promjene na osnovu te odluke u CRPS.
- (6) Izuzetno od stava 5 ovog član, nadležni sud može, na zahtjev tužioca, odrediti privremenu mjeru zabrane izvršenja odluke, odnosno registracije odluke ili registracije promjene na osnovu te odluke.
- (7) Na zahtjev lica koje je podnijelo tužbu za pobijanje odluke skupštine akcionarskog društva, u CRPS se registruje zabilježba spora.

Izuzeci od pobijanja skupštinskih odluka

Član 289

Sud će odbiti tužbu iz člana 288 stav 1 ovog zakona ako:

- 1) je skupština akcionarskog društva donijela novu odluku kojom se zamjenjuje pobijana odluka;
- 2) je odlukom skupštine akcionarskog društva izvršena manja povreda statuta ili poslovnika skupštine akcionarskog društva, pri čemu pravo tužioca nije povrijeđeno ili je povrijeđeno u manjoj mjeri;
- 3) su pogrešno brojani glasovi ili su neki glasovi bili nevažeći, pod uslovom da oni nijesu bili odlučujući za utvrđivanje kvoruma i/ili potrebne većine za donošenje odluke.

Posljedice pobijanja odluka skupštine akcionarskog društva

Član 290

(1) Odlukom o pobijanju odluke skupštine akcionarskog društva poništavaju se i pravne posljedice koje je odluka već proizvela, osim kad je povraćaj u pređašnje stanje nemoguć ili bi izazvao prekomjerne poteškoće za savjesna treća lica, pri čemu savjesna treća lica zadržavaju pravo na naknadu štete od društva i lica koja su odgovorna za poništavanje.

(2) Ako je poništena odluka bila registrovana u CRPS, nadležni sud odluku o pobijanju dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS u roku od sedam dana od dana pravosnažnosti odluke, radi registracije.

Poslovnik skupštine akcionarskog društva

Član 291

(1) Bliži način rada i odlučivanja skupštine akcionarskog društva uređuje se poslovníkom skupštine.

(2) Skupština donosi poslovnik većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom akcionarskog društva nije predviđena veća većina.

ODJELJAK C
ORGANI UPRAVLJANJA AKCIONARSKOG DRUŠTVA

Odsjek 1.
JEDNODOMNO UPRAVLJANJE AKCIONARSKIM DRUŠTVOM

Članovi i sastav odbora direktora

Član 292

- (1) Odbor direktora ima najmanje tri člana.
- (2) Broj članova odbora direktora utvrđuje se statutom akcionarskog društva i mora biti neparan.
- (3) Javno akcionarsko društvo mora imati odbor direktora.
- (4) Članovi odbora direktora mogu biti izvršni i neizvršni direktori.
- (5) Odbor direktora javnog akcionarskog društva mora imati većinu neizvršnih direktora.
- (6) Članovi odbora direktora registruju se u CRPS.

Izvršni direktori

Član 293

- (1) Izvršni direktor vodi poslove akcionarskog društva i zastupa društvo.
- (2) Statutom akcionarskog društva može se predvidjeti da samo pojedini izvršni direktori zastupaju društvo.
- (3) Ako izvršnih direktora ima tri ili više, oni čine izvršni odbor.
- (4) Odbor direktora ima pravo da izvršnim direktorima daje obavezujuća uputstva.
- (5) Izvršni direktor dužan je da se pridržava ograničenja koja su određena ovim zakonom, statutom akcionarskog društva i odlukama odbora direktora.

Generalni direktor

Član 294

- (1) Odbor direktora imenuje jednog od izvršnih direktora ovlaštenih za zastupanje akcionarskog društva za generalnog direktora.
- (2) Generalni direktor koordinira rad izvršnih direktora, odnosno izvršnog odbora i organizuje obavljanje djelatnosti društva.
- (3) Generalni direktor registruje se u CRPS.

Neizvršni direktori

Član 295

- (1) Neizvršni direktori vrše nadzor nad radom izvršnih direktora.
- (2) Neizvršni direktor ne može biti lice koje je zaposleno u akcionarskom društvu.

Nezavisni direktori

Član 296

- (1) Nezavisni direktor je neizvršni direktor koji nije u poslovnim, ličnim ili drugim odnosima sa akcionarskim društvom, izvršnim direktorima i kontrolnim akcionarom, kao ni sa povezanim društvima, članovima organa upravljanja povezanih društava i kontrolnim

akcionarima povezanih društava, zbog kojih bi mogao doći u sukob interesa, što bi uticalo na njegove odluke.

(2) Nezavisni direktor ne može biti lice koje je:

1) u prethodnih pet godina bilo izvršni direktor ili član upravnog odbora akcionarskog društva ili povezanog društva;

2) u prethodne tri godine bilo zaposleno u akcionarskom društvu ili povezanom društvu;

3) bilo neizvršni direktor u odboru direktora akcionarskog društva u tri uzastopna mandata;

4) u posljednjih godinu dana imalo značajne poslovne odnose sa akcionarskim društvom ili povezanim društvom, direktno ili indirektno;

5) od akcionarskog društva ili povezanog društva primilo naknadu koja zavisi od rezultata poslovanja društva;

6) bilo revizor ili zaposleni u društvu koje je obavljalo ili obavlja poslove revizije za akcionarsko društvo ili povezano društvo, do isteka roka u skladu sa posebnim zakonom;

7) direktno ili indirektno značajan ili kontrolni akcionar društva;

8) član organa upravljanja ili zastupnik kontrolnog akcionara.

(3) Javno akcionarsko društvo mora da ima najmanje jednog nezavisnog direktora.

(4) Nezavisnom direktoru prestaje mandat prestankom ispunjavanja uslova iz st. 1 i 2 ovog člana.

Predsjednik odbora direktora

Član 297

(1) Predsjednika odbora direktora biraju članovi odbora direktora međusobno, ako statutom akcionarskog društva nije drukčije određeno.

(2) Predsjednik odbora direktora javnog akcionarskog društva mora biti jedan od neizvršnih direktora.

(3) Predsjednik odbora direktora rukovodi odborom direktora i odgovoran je za efikasnost rada odbora.

(4) Predsjednik odbora direktora zastupa akcionarsko društvo u odnosu sa izvršnim direktorima i sa sekretarom društva.

(5) Odbor direktora može da razriješi postojećeg i izabere novog predsjednika odbora direktora u bilo koje vrijeme, bez navođenja razloga.

(6) Predsjednik odbora direktora registruje se u CRPS.

Nadležnosti odbora direktora

Član 298

Odbor direktora:

1) usvaja poslovnu strategiju društva i prati njeno sprovođenje;

2) daje obavezujuća uputstva izvršnim direktorima;

3) imenuje sekretara društva, ako ga ima;

4) vrši unutrašnji nadzor nad poslovanjem društva;

5) utvrđuje računovodstvene politike društva i politike upravljanja rizicima;

6) saziva sjednice skupštine akcionarskog društva i utvrđuje predlog dnevnog reda sa predlozima odluka;

7) izvršava odluke skupštine akcionarskog društva;

8) predlaže skupštini akcionarskog društva odluku o isplati redovnih dividendi u skladu sa ovim zakonom;

9) donosi odluku o raspodjeli vanrednih dividendi, ako je za to ovlašten odlukom skupštine akcionarskog društva;

10) donosi odluku o sticanju sopstvenih akcija bez odobrenja skupštine akcionarskog društva, u skladu sa ovim zakonom;

11) daje i opoziva prokuru;

12) podnosi skupštini akcionarskog društva godišnji izvještaj o naknadama članova odbora direktora, u skladu sa ovim zakonom;

13) donosi poslovnik;

14) donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji akcionarskog društva;

15) vrši i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i statutom akcionarskog društva.

Izvještavanje skupštine akcionarskog društva

Član 299

Odbor direktora, na redovnoj sjednici skupštine akcionarskog društva, podnosi izvještaje o:

1) računovodstvu i finansijskom stanju akcionarskog društva i sa njim povezanih društava, ako ih ima;

2) usklađenosti obavljanja djelatnosti društva sa zakonom i drugim propisima;

3) kvalifikovanosti i nezavisnosti revizora društva u odnosu na društvo, ako su finansijski izvještaji društva bili predmet revizije;

4) ugovorima zaključenim između akcionarskog društva i direktora, kao i sa njima povezanim licima u smislu ovog zakona;

5) sticanju sopstvenih akcija društva;

6) rezultatima poslovanja društva, kao i ukupnoj finansijskoj poziciji u kojoj se društvo nalazi, sa opisom glavnih rizika kojima je društvo izloženo, uključujući i sve važnije poslovne događaje koji su se pojavili po isteku poslovne godine;

7) očekivanom razvoju društva u budućnosti.

Direktor

300

(1) Akcionarsko društvo može, umjesto odbora direktora, imati jednog direktora.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, na to lice shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o odboru direktora.

(3) Direktor iz stava 1 ovog člana je generalni direktor.

Odsjek 2.

DVODOMNO UPRAVLJANJE AKCIONARSKIM DRUŠTVOM

Članovi i sastav nadzornog i upravnog odbora

Član 301

(1) Nadzorni, odnosno upravni odbor ima najmanje tri člana.

(2) Broj članova nadzornog, odnosno upravnog odbora utvrđuje se statutom akcionarskog društva i mora biti neparan.

(3) Isto lice ne može biti član nadzornog i upravnog odbora.

(4) Član nadzornog odbora ne može biti zamjenik člana upravnog odbora, prokurista niti punomoćnik društva.

(5) Članove upravnog odbora imenuje nadzorni odbor.

(6) Izuzetno od stava 5 ovog člana, jednog ili više članova upravnog odbora imenuje skupština akcionarskog društva, ako je to predviđeno statutom akcionarskog društva.

(7) Članovi nadzornog i upravnog odbora registruju se u CRPS.

Predsjednik nadzornog odbora

Član 302

(1) Predsjednika nadzornog odbora biraju članovi nadzornog odbora međusobno, ako statutom akcionarskog društva nije drukčije određeno.

(2) Predsjednik nadzornog odbora rukovodi nadzornim odborom i odgovoran je za efikasnost rada odbora.

(3) Predsjednik nadzornog odbora zastupa akcionarsko društvo u odnosu sa članovima upravnog odbora i sa sekretarom društva.

(4) Nadzorni odbor može da razriješi postojećeg i izabere novog predsjednika nadzornog odbora u bilo koje vrijeme, bez navođenja razloga.

(5) Predsjednik nadzornog odbora registruje se u CRPS.

Generalni direktor

Član 303

(1) Nadzorni odbor imenuje jednog od članova upravnog odbora za generalnog direktora.

(2) Generalni direktor koordinira rad članova upravnog odbora i organizuje obavljanje djelatnosti društva.

(3) Generalni direktor registruje se u CRPS.

Nadležnosti nadzornog odbora

Član 304

(1) Nadzorni odbor:

1) vrši nadzor nad vođenjem poslova akcionarskog društva;

2) daje nalog revizoru za ispitivanje godišnjih finansijskih izvještaja;

3) saziva sjednicu skupštine akcionarskog društva, kad je to u interesu društva;

4) usvaja poslovnu strategiju društva i prati njeno sprovođenje;

5) donosi poslovnik;

6) vrši i druge poslove, u skladu sa ovim zakonom i statutom akcionarskog društva.

(2) Radi vršenja nadzora nad vođenjem poslova akcionarskog društva, nadzorni odbor naročito ima pravo da pregleda i ispituje poslovne knjige i dokumentaciju društva.

(3) Na obavezu izvještavanja skupštine akcionarskog društva od strane nadzornog odbora shodno se primjenjuju odredbe člana 299 ovog zakona.

(4) Poslovi iz nadležnosti nadzornog odbora ne mogu se prenijeti na upravni odbor.

(5) Statutom akcionarskog društva ili odlukom nadzornog odbora može se predvidjeti obaveza davanja prethodne saglasnosti nadzornog odbora za zaključivanje određenih pravnih poslova.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, kad nadzorni odbor ne da saglasnost, upravni odbor može da zatraži saglasnost od skupštine akcionarskog društva.

(7) O davanju saglasnosti iz stava 6 ovog člana, skupština akcionarskog društva odlučuje tročetvrtinskom većinom prisutnih akcionara sa pravom glasa.

Ovlašćenja članova upravnog odbora za vođenje poslova i zastupanje akcionarskog društva

Član 305

(1) Svi članovi upravnog odbora zajednički vode poslove akcionarskog društva, ako statutom akcionarskog društva nije drukčije određeno.

(2) Svaki član upravnog odbora ovlašćen je da samostalno zastupa akcionarsko društvo, ako statutom akcionarskog društva nije predviđeno da društvo zastupaju članovi upravnog odbora zajednički.

Nadležnosti upravnog odbora

Član 306

(1) Upravni odbor:

- 1) vodi poslove akcionarskog društva;
 - 2) utvrđuje unutrašnju organizaciju akcionarskog društva, uz saglasnost nadzornog odbora;
 - 3) vrši nadzor nad vođenjem poslovnih knjiga i sačinjavanjem finansijskih izvještaja akcionarskog društva;
 - 4) saziva sjednice skupštine akcionarskog društva i utvrđuje predlog dnevnog reda sa predlozima odluka;
 - 5) daje i opoziva prokuru;
 - 6) izvršava odluke skupštine akcionarskog društva i odluke nadzornog odbora;
 - 7) podnosi nadzornom odboru tromjesečne izvještaje o tekućem poslovanju akcionarskog društva;
 - 8) vrši i druge poslove, u skladu sa ovim zakonom i statutom akcionarskog društva.
- (2) Poslovi iz nadležnosti upravnog odbora ne mogu se prenijeti na nadzorni odbor.

Direktor

307

- (1) Akcionarsko društvo može, umjesto upravnog odbora, imati jednog direktora.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, na to lice shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o upravnom odboru.
- (3) Direktor iz stava 1 ovog člana je generalni direktor.

Odsjek 3.

ZAJEDNIČKA PRAVILA ZA JEDNODOMNO I DVODOMNO UPRAVLJANJE

Mandat

Član 308

(1) Članovi organa upravljanja akcionarskog društva imenuju se na period određen statutom akcionarskog društva, koji ne može biti duži od četiri godine.

(2) Ako statutom akcionarskog društva nije određena dužina trajanja mandata, mandat članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ističe na prvoj narednoj redovnoj sjednici

skupštine akcionarskog društva, a mandat članova upravnog odbora traje godinu dana od dana imenovanja.

(3) Statutom akcionarskog društva može se odrediti različita dužina trajanja mandata za različite članove organa upravljanja akcionarskog društva, kao i različita dužina trajanja prvog mandata i narednih mandata istog člana organa upravljanja.

(4) Po isteku mandata, direktor može biti ponovo imenovan neograničen broj puta.

Uslovi za imenovanje članova organa upravljanja akcionarskog društva

Član 309

(1) Član organa upravljanja akcionarskog društva mora biti poslovno sposobno fizičko lice.

(2) Član organa upravljanja akcionarskog društva ne može biti:

1) lice koje je osuđivano za krivična djela protiv: prava iz rada, intelektualne svojine, platnog prometa i privrednog poslovanja, imovine i službene dužnosti, dok traju pravne posljedice osude;

2) revizor društva ili lice koje je bilo angažovano u vršenju revizije finansijskih izvještaja akcionarskog društva, do isteka roka u skladu sa posebnim zakonom;

3) lice kome je izrečena mjera bezbjednosti zabrana obavljanja djelatnosti koja čini pretežnu djelatnost društva, za vrijeme dok ta mjera traje;

4) lice kome je u državi članici Evropske unije izrečena mjera zabrana obavljanja djelatnosti ili zabrana obavljanja funkcije člana organa upravljanja, u skladu sa propisima te države članice.

(3) Statutom akcionarskog društva mogu se predvidjeti i drugi uslovi koje treba da ispunjava član organa upravljanja akcionarskog društva.

(4) Ako za vrijeme trajanja mandata član organa upravljanja akcionarskog društva prestane da ispunjava uslove za imenovanje, dužan je da o tome, bez odlaganja, obavijesti organ upravljanja čiji je član, koji će o ovoj činjenici obavijestiti skupštinu akcionarskog društva, odnosno organ upravljanja koji je imenovao tog člana.

(5) Javno akcionarsko društvo koje se u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo smatra velikim pravnim licem treba da obezbijedi da pripadnici manje zastupljenog pola predstavljaju najmanje:

1) 40% ukupnog broja neizvršnih direktora u odboru direktora, odnosno 40% članova nadzornog odbora; ili

2) trećinu od ukupnog broja svih direktorskih položaja, uključujući i izvršne i neizvršne direktore.

(6) Izuzetno od stava 5 tačka 1 ovog člana, ako nadzorni odbor ima tri člana, smatraće se da je uslov u pogledu zastupljenosti manje zastupljenog pola ispunjen ako je jedan od imenovanih članova pripadnik manje zastupljenog pola.

(7) Izuzetno od stava 5 tačka 2 ovog člana, smatraće se da je uslov u pogledu zastupljenosti manje zastupljenog pola ispunjen i ako:

1) je ukupan broj izvršnih i neizvršnih direktora četiri, a jedan od direktora je pripadnik manje zastupljenog pola;

2) je ukupan broj izvršnih i neizvršnih direktora deset, a tri direktora su pripadnici manje zastupljenog pola.

(8) Ako javno akcionarsko društvo ne postupi u skladu sa st. 5, 6 i 7 ovog člana, dužno je da na svojoj internet stranici objavi razloge, kao i mjere koje planira da preduzme u cilju ispunjenja te obaveze.

(9) U slučaju iz stava 5 tačka 1 ovog člana javno akcionarsko društvo dužno je da pripremi strategiju o postizanju rodnog balansa između izvršnih direktora, koja sadrži individualne kvantitativne ciljeve.

(10) Ako javno akcionarsko društvo nije obezbijedilo ispunjenje uslova iz st. 5, 6 i 7 ovog člana, dužno je da prilagodi proces selekcije kandidata za imenovanje ili izbor na pozicije direktora na način da kandidati moraju biti izabrani na osnovu uporedne procjene kvalifikacija svakog kandidata uz primjenu jasnih, neutralno formulisanih i nedvosmislenih kriterijuma koji moraju biti utvrđeni prije početka postupka selekcije i imenovanja direktora na nediskriminatoran način tokom cjelokupnog postupka selekcije (uključujući pripremu oglasa o slobodnim pozicijama, fazu predselekcije, fazu sastavljanja užeg izbora kandidata i formiranje liste kandidata za izbor).

(11) Društvo iz stava 10 ovog člana dužno je da prilikom odlučivanja između kandidata koji su podjednako kvalifikovani u pogledu kompetencija i profesionalnih postignuća, prednost da kandidatu nedovoljno zastupljenog pola, osim u izuzetnim slučajevima kada razlozi veće pravne težine, zasnovani na objektivnoj procjeni specifičnih okolnosti kandidata drugog pola a koja se zasniva na nediskriminatornim kriterijumima, pretegnu u korist kandidata drugog pola.

(12) Na zahtjev kandidata za imenovanje ili izbor na direktorsku poziciju, društvo iz stava 10 ovog člana dužno je da tom kandidatu pruži sljedeće informacije:

- 1) kriterijume na kojima se zasniva izbor;
- 2) objektivnu uporednu procjenu kandidata prema tim kriterijumima;
- 3) kad je primjenljivo, posebna razmatranja koja su izuzetno prevagnula u korist kandidata koji nije iz nedovoljno zastupljenog pola.

(13) Kandidat koji nije izabran ima pravo na podnošenje tužbe nadležnom sudu protiv javnog akcionarskog društva za pobijanje odluke o imenovanju ili izboru na direktorsku poziciju u roku od tri mjeseca od dana donošenja odluke.

(14) U slučaju iz stava 13 ovog člana, teret dokazivanja da su ispunjeni uslovi iz st. 10 i 11 ovog člana je na javnom akcionarskom društvu.

(15) Ako se o imenovanju kandidata na direktorsku poziciju odlučuje glasanjem akcionara, javno akcionarsko društvo iz stava 5 ovog člana dužno je da obezbijedi da akcionari budu informisani o odredbama ovog zakona koje se odnose na imenovane pripadnika manje zastupljenog pola.

(16) Organ nadležan za registraciju u CRPS unosi podatke o licima koja, u smislu stava 2 tač. 1, 3 i 4 ovog člana ne mogu biti članovi organa upravljanja (diskvalifikovani direktor), pravnom osnovu i vremenskom trajanju zabrane, odnosno nemogućnosti imenovanja.

(17) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, bez odlaganja, na zahtjev nadležnog registra iz druge države članice Evropske unije, putem sistema interkonekcije registara, dostavi podatke iz stava 16 ovog člana.

(18) Lični podaci kandidata za direktora čuvaju se samo onoliko koliko je nužno za sprovođenje provjere da li ta lica mogu biti imenovana za članove organa upravljanja, a najduže koliko traju rokovi za čuvanje podataka u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih i drugih subjekata.

(19) Lični podaci lica iz stava 16 ovog člana čuvaju se dok traje period zabrane, odnosno nemogućnosti imenovanja a najduže koliko traju rokovi za čuvanje podataka u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih i drugih subjekata.

Promovisanje rodne zastupljenosti

Član 310

(1) Poslove promocije, analize, praćenja i podrške jednakom tretmanu svih imenovanih direktora bez diskriminacije po osnovu pola vrši Ministarstvo.

(2) Društvo iz člana 309 stav 5 ovog zakona dužno je da, do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, dostavi Ministarstvu informacije o rodnoj zastupljenosti među imenovanim direktorima, sa posebnim podacima o rodnoj zastupljenosti kod izvršnih i neizvršnih direktora, kao i informacije o mjerama preduzetim radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u članu 309 st. 5, 6 i 7 ovog zakona.

(3) Društvo iz člana 309 stav 5 ovog zakona dužno je da informacije iz stava 2 ovog člana objavi na odgovarajući i lako dostupan način na svojoj internet stranici.

(4) Na osnovu dostavljenih informacija, Ministarstvo objavljuje i redovno ažurira, na lako dostupan i centralizovan način, listu društava koja su ostvarila ciljeve utvrđene u članu 309 st. 5, 6 i 7 ovog zakona.

(5) Ako društvo iz člana 309 stav 5 ovog zakona nije ostvarilo jedan od ciljeva iz člana 309 stav 5 tačka 1 ovog zakona ili, gde je primjenjivo, ciljeve iz člana 309 stav 5 tačka 2 ovog zakona, informacije iz stava 2 ovog člana moraju uključivati razloge neostvarivanja ciljeva i sveobuhvatan opis mjera koje je društvo već preduzelo ili namjerava da preduzme kako bi ih ostvarilo.

(6) Društvo iz člana 309 stav 5 ovog zakona dužno je da informacije iz stava 2 ovog člana uključi u godišnju izjavu o korporativnom upravljanju.

Zamjenici

Član 311

(1) Članovi organa upravljanja akcionarskog društva mogu imati zamjenike, ako je to predviđeno statutom akcionarskog društva.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, članovi nadzornog odbora ne mogu imati zamjenike.

(3) Odredbe ovog zakona koje se odnose na članove organa upravljanja akcionarskog društva shodno se primjenjuju i na zamjenike.

Pravo predlaganja kandidata

Član 312

(1) Kandidata za člana odbora direktora, odnosno nadzornog odbora mogu predložiti:

- 1) odbor direktora, odnosno nadzorni odbor;
- 2) akcionar ili više njih, koji zajedno imaju akcije sa najmanje 5% prava glasa;
- 3) komisija za imenovanje, ako postoji.

(2) Uz predlog za izbor određenog kandidata za člana odbora direktora, odnosno nadzornog odbora prilažu se biografski i drugi podaci koji mogu biti od značaja prilikom donošenja odluke o izboru kandidata.

(3) U javnom akcionarskom društvu, svaki predloženi kandidat za člana odbora direktora, odnosno nadzornog odbora dužan je da, prije glasanja, obavijesti skupštinu akcionarskog društva

o pozicijama koje zauzima u drugim privrednim društvima, kao i svakoj drugoj činjenici koja može da izazove sukob interesa.

Imenovanje članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora

Član 313

(1) Prilikom izbora članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora svaka akcija sa pravom glasa daje broj glasova jednak ukupnom broju članova odbora koje skupština akcionarskog društva imenuje.

(2) Akcionar može sve glasove dati jednom kandidatu ili ih rasporediti na više kandidata.

(3) Glasanje za članove odbora direktora, odnosno nadzornog odbora je uspješno ako:

1) su svi članovi odbora direktora izabrani u istom krugu glasanja;

2) su nezavisni direktori zastupljeni u istom ili većem broju od broja utvrđenog članom 296 ovog zakona, odnosno statutom akcionarskog društva;

3) je svaki od izabranih kandidata za člana odbora direktora, odnosno nadzornog odbora dobio više glasova od bilo kojeg kandidata koji nije izabran.

(4) Ako nijesu ispunjeni uslovi iz stava 3 ovog člana, glasanje za izbor članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora će se ponoviti najviše dva puta na istoj sjednici skupštine, s tim da, prije ponovnog glasanja, predlagači iz člana 312 ovog zakona mogu izmijeniti svoje predloge, u skladu sa poslovnikom skupštine akcionarskog društva.

(5) Kumulativno glasanje iz st. 1 do 4 ovog člana može se isključiti statutom akcionarskog društva, u kom slučaju se članovi odbora direktora, odnosno nadzornog odbora biraju na jedan od sljedećih načina:

1) svi članovi odbora direktora, odnosno nadzornog odbora se biraju u isto vrijeme, a svaki akcionar ima onoliko glasova koliko ima akcija; ili

2) svaki član odbora direktora, odnosno nadzornog odbora se bira pojedinačno.

Kooptacija

Član 314

(1) Ako se broj članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora smanji ispod broja određenog statutom akcionarskog društva, a članovi nemaju zamjenike, preostali članovi odbora direktora, odnosno nadzornog odbora mogu imenovati lice koje će vršiti dužnost nedostajućeg člana do imenovanja novog člana odbora direktora, odnosno nadzornog odbora od strane skupštine akcionarskog društva (kooptacija), ako statutom akcionarskog društva nije drukčije određeno.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, broj vršilaca dužnosti ne može biti veći od dva.

(3) Ako se broj članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora smanji tako da odbor direktora, odnosno nadzorni odbor nema kvorum ili većinu za donošenje odluka, preostali članovi dužni su da sazovu sjednicu skupštine akcionarskog društva bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana, radi imenovanja nedostajućih članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora.

(4) Mandat vršioca dužnosti člana odbora direktora, odnosno nadzornog odbora izabranog kooptacijom ističe na prvoj narednoj sjednici skupštine akcionarskog društva.

(5) Uslovi pod kojima vršilac dužnosti člana odbora direktora, odnosno nadzornog odbora izabran kooptacijom zaključuje ugovor sa akcionarskim društvom, ne mogu biti povoljniji od uslova koje je imao član umjesto koga je imenovan.

Prestanak svojstva člana organa upravljanja akcionarskog društva

Član 315

- (1) Svojstvo člana odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora prestaje:
- 1) smrću;
 - 2) gubitkom ili ograničavanjem poslovne sposobnosti;
 - 3) istekom mandata na koji je imenovan;
 - 4) prestankom ispunjavanja uslova za imenovanje u skladu sa ovim zakonom;
 - 5) podnošenjem pisane ostavke organu koji ga je imenovao;
 - 6) razrješenjem;
 - 7) imenovanjem likvidatora ili stečajnog upravnika.
- (2) Ako je jedini direktor akcionarskog društva dao ostavku, dužan je da nastavi da vrši poslove koji ne trpe odlaganje do imenovanja novog direktora, ali ne duže od 30 dana od dana registracije ostavke u CRPS.
- (3) Odluka o razrješenju člana odbora direktora, odnosno nadzornog ili upravnog odbora ne mora da sadrži razloge za razrješenje.
- (4) Prestanak svojstva člana organa upravljanja registruje se u CRPS, u roku od sedam dana od dana nastupanja okolnosti iz stava 1 ovog člana.

Privremeni zastupnik akcionarskog društva

Član 316

- (1) Ako je akcionarsko društvo ostalo bez ijednog izvršnog direktora, a novi izvršni direktor ne bude registrovan u CRPS u roku od 60 dana od dana registracije prestanka svojstva direktora, akcionar ili drugo zainteresovano lice može podnijeti predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, postavi privremenog zastupnika akcionarskog društva sa pravima i obavezama izvršnog direktora, do izbora novog izvršnog direktora.
- (2) Podnosilac predloga iz stava 1 ovog člana može predložiti sudu lice koje će biti postavljeno za privremenog zastupnika, ali sud nije vezan tim predlogom.
- (3) U slučaju iz stava 1 ovog člana, sud je dužan da donese odluku u roku od osam dana od dana dostavljanja odgovora druge strane na predlog o imenovanju privremenog zastupnika, odnosno isteka zakonskog roka za dostavljanje odgovora.
- (4) Odluku iz stava 3 ovog člana sud dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS, u roku od tri dana od dana donošenja odluke, radi registracije.
- (5) Žalba na odluku iz stava 3 ovog člana ne odlaže izvršenje odluke.

Sazivanje sjednice

Član 317

- (1) Predsjednik odbora direktora, odnosno nadzornog odbora zakazuje sjednicu odbora kad god se za tim ukaže potreba.
- (2) Predsjednik odbora direktora, odnosno nadzornog odbora dužan je da zakaže sjednicu odbora na pisani zahtjev člana odbora ili revizora društva.
- (3) Ako predsjednik odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ne sazove sjednicu odbora na zahtjev iz stava 2 ovog člana u roku od 14 dana od dana podnošenja zahtjeva, sjednicu odbora može sazvati bilo koji član odbora direktora, odnosno nadzornog odbora.
- (4) Član odbora direktora, odnosno nadzornog odbora koji sazove sjednicu u skladu sa stavom 3 ovog člana, u pozivu za sjednicu navodi razloge sazivanja sjednice i predlaže dnevni red.

(5) U slučaju odsustva ili spriječenosti predsjednika odbora, svaki od članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora može sazvati sjednicu odbora, a većinom glasova prisutnih članova bira se jedan od njih za predsjedavajućeg.

(6) Pisani poziv za sjednicu odbora direktora, odnosno nadzornog odbora sa dnevnim redom i materijalom za sjednicu, dostavlja se svim članovima odbora direktora, odnosno nadzornog odbora u roku predviđenom statutom akcionarskog društva ili poslovníkom odbora, a ako taj rok nije određen, poziv se dostavlja najkasnije osam dana prije dana održavanja sjednice, ako se svi članovi odbora direktora, odnosno nadzornog odbora drugačije ne dogovore.

Način održavanja sjednice

Član 318

(1) Sjednice odbora direktora, odnosno nadzornog odbora mogu se održati i korišćenjem elektronskih oblika komunikacije (telefon, telegraf, telefaks i dr.), ako je to predviđeno statutom akcionarskog društva.

(2) Sjednicama odbora direktora, odnosno nadzornog odbora mogu prisustvovati i članovi komisija odbora, revizor društva i druga stručna lica, ako je njihovo prisustvo potrebno za raspravljanje po pojedinim pitanjima dnevnog reda.

(3) Sjednici na kojoj se raspravlja o finansijskim izvještajima društva obavezno prisustvuje revizor društva.

Kvorum za rad i većina za odlučivanje

Član 319

(1) Sjednica odbora direktora, odnosno nadzornog odbora može se održati ako joj prisustvuje više od polovine ukupnog broja članova, ako statutom akcionarskog društva nije drukčije predviđeno.

(2) Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor donosi odluke većinom glasova prisutnih članova, ako statutom akcionarskog društva nije predviđena veća većina.

(3) Svaki član odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ima pravo na jedan glas.

(4) U slučaju kad su glasovi članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora podijeljeni tako da se odluka ne može donijeti, glas predsjednika odbora je odlučujući.

(5) Statutom akcionarskog društva može biti predviđeno da odsutni članovi odbora direktora, odnosno nadzornog odbora mogu glasati i pisanim putem.

Zapisnik sa sjednice

Član 320

(1) Zapisnik sa sjednice organa upravljanja akcionarskog društva obavezno sadrži:

- 1) datum, mjesto i vrijeme održavanja sjednice;
- 2) imena i prezimena lica koja su prisustvovala sjednici;
- 3) ime i prezime lica koje vodi zapisnik;
- 4) način i rezultate glasanja za svaku tačku dnevnog reda, sa usvojenim odlukama.

(2) Zapisnik potpisuju svi prisutni članovi organa upravljanja i lice koje vodi zapisnik.

(3) Zapisnik se sačinjava u roku od sedam dana od dana održavanja sjednice i unosi se u jedinstvenu knjigu evidencija.

Komisije odbora direktora, odnosno nadzornog odbora

Član 321

(1) Za obavljanje pojedinih stručnih poslova iz nadležnosti odbora direktora, odnosno nadzornog odbora, a naročito za pitanja u vezi sa kojima postoji sukob interesa članova odbora i akcionarskog društva, odbor može obrazovati komisije.

(2) Komisije ne mogu odlučivati o pitanjima iz nadležnosti odbora direktora, odnosno nadzornog odbora.

(3) U javnom akcionarskom društvu, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor obavezno obrazuje komisiju za imenovanja i komisiju za naknade.

(4) Komisija ima najmanje tri člana koji se određuju iz reda članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora i drugih stručnih lica sa odgovarajućim znanjem i radnim iskustvom od značaja za rad komisije.

(5) Jedan član komisije mora da bude nezavisni direktor ili da ispunjava uslove za nezavisnog direktora u skladu sa ovim zakonom.

(6) Član komisije ne može biti izvršni direktor niti član upravnog odbora.

(7) Broj članova komisije mora biti neparan.

(8) Aktom o obrazovanju komisije određuju se sastav, mandat, zadaci i druga pitanja od značaja za rad komisije.

Komisija za imenovanja

Član 322

(1) Komisija za imenovanja:

1) daje predloge i preporuke odboru direktora, odnosno nadzornom odboru u vezi sa kandidatima za članove organa upravljanja, u slučaju da se uprazni neko mjesto u tim organima;

2) daje mišljenje o predloženim kandidatima za članove organa upravljanja, kad se to od nje zahtijeva;

3) periodično, a najmanje jednom godišnje, sačinjava izvještaj o primjerenosti sastava i broja članova organa upravljanja i daje odboru direktora, odnosno nadzornom odboru preporuke u tom pogledu;

4) periodično ispituje vještine, znanje i iskustvo pojedinih članova organa upravljanja i o tome izvještava odbor direktora, odnosno nadzorni odbor;

5) daje mišljenje na kadrovsku politiku akcionarskog društva prilikom izbora rukovodećih lica u društvu i obavlja druge poslove u vezi sa kadrovskom politikom društva koje joj povjeri odbor direktora.

(2) Komisija za imenovanja konsultuje generalnog direktora o pitanjima koja se odnose na izvršne direktore, odnosno članove upravnog odbora i druga lica na rukovodećim pozicijama u akcionarskom društvu, a prilikom izvršavanja svojih zadataka treba da uzima u obzir predloge koje dobija od svih relevantnih strana (npr. izvršni direktori, članovi upravnog odbora, akcionari).

Komisija za naknade

Član 323

(1) Komisija za naknade:

1) priprema nacrt politike naknada akcionarskog društva;

2) daje predlog o iznosu i strukturi naknade za svakog člana organa upravljanja;

3) daje preporuke organima upravljanja akcionarskog društva o iznosu i strukturi naknada licima na rukovodećim pozicijama u društvu;

4) daje preporuke o vrsti ugovora sa izvršnim direktorima, odnosno članovima upravnog odbora;

5) pruža pomoć odboru direktora, odnosno nadzornom odboru u ispunjavanju obaveza koje se odnose na objavljivanje naknada članova organa upravljanja u skladu sa ovim zakonom;

6) analizira i daje preporuke u vezi sa davanjem naknada članovima organa upravljanja u akcijama;

7) obavlja i druge poslove u vezi sa politikom naknada akcionarskog društva koje joj povjeri odbor direktora, odnosno nadzorni odbor.

(2) Prilikom izvršavanja svojih zadataka, komisija za naknade treba da konsultuje predsjednika odbora direktora i generalnog direktora, odnosno predsjednika upravnog odbora, a naročito u vezi sa naknadama izvršnih direktora, odnosno članova upravnog odbora.

Način odlučivanja komisija i izvještavanje

Član 324

(1) Komisija donosi odluke većinom glasova ukupnog broja članova.

(2) Komisija je dužna da o svom radu redovno izvještava odbor direktora, odnosno nadzorni odbor, u skladu sa aktom o obrazovanju komisije.

(3) Komisija je dužna da sačini godišnji izvještaj o radu koji naročito sadrži: podatke o članovima komisije, broju održanih sjednica, prisustvu svakog člana sjednicama i aktivnostima komisije.

(4) Akt o obrazovanju i godišnji izvještaj komisije objavljuju se u okviru izjave o korporativnom upravljanju, najmanje jednom godišnje.

(5) Članovi komisija imaju pravo da od bilo kog rukovodioca ili zaposlenog u akcionarskom društvu, kao i od akcionara zahtijevaju da im daju informacije potrebne za izvršavanje zadataka komisija.

(6) Akcionarsko društvo dužno je da omogući predsjedniku svake komisije da neposredno komunicira sa akcionarima.

Sredstva za rad komisija

Član 325

Akcionarsko društvo dužno je da obezbijedi sredstva za nesmetan rad komisija.

Politika naknada akcionarskog društva

Član 326

(1) Javno akcionarsko društvo mora da ima politiku naknada.

(2) Politika naknada akcionarskog društva odnosi se na naknade članova odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora.

(3) Politika naknada akcionarskog društva može se odnositi i na druga lica na rukovodećim pozicijama u društvu.

(4) Politiku naknada usvaja skupština akcionarskog društva.

(5) Akcionarsko društvo može da ugovori i isplati naknadu članovima organa upravljanja akcionarskog društva samo ako je ta naknada u skladu sa usvojenom politikom naknada.

(6) Ako akcionarsko društvo nema politiku naknada ili skupština akcionarskog društva nije usvojila predloženu politiku naknada, društvo će članovima organa upravljanja isplaćivati naknadu u skladu sa dotadašnjom praksom, uz obavezu da se na prvoj narednoj sjednici skupštine usvoji politika naknada.

(7) U slučaju kad akcionarsko društvo ima politiku naknada, a skupština akcionarskog društva ne usvoji predlog izmjena politike naknada, društvo će nastaviti da isplaćuje naknadu članovima organa upravljanja u skladu sa važećom politikom naknada, uz obavezu da se na prvoj narednoj sjednici skupštine usvoji predlog izmjena politike naknada.

(8) Akcionarsko društvo može privremeno da odstupa od usvojene politike naknada pod uslovom da politika naknada sadrži proceduralne uslove pod kojima je odstupanje moguće i da su u njoj jasno definisani elementi od kojih je moguće odstupiti.

(9) Privremeno odstupanje iz stava 8 ovog člana dozvoljeno je samo ako je odstupanje neophodno radi zaštite dugoročnih interesa i održivosti poslovanja akcionarskog društva.

(10) Skupština akcionarskog društva dužna je da politiku naknada preispita u slučaju svake značajnije promjene, a obavezno svake četvrte godine od njenog usvajanja.

(11) Akcionarsko društvo dužno je da politiku naknada, zajedno sa podacima o datumu održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva na kojoj je usvojena i rezultatima glasanja, bez odlaganja i bez naknade, učini dostupnim na svojoj internet stranici za svo vrijeme važenja politike naknada.

Cilj i sadržina politike naknada akcionarskog društva

Član 327

(1) Politika naknada akcionarskog društva treba da doprinosi poslovnoj strategiji, dugoročnim interesima i održivosti poslovanja društva.

(2) Politika naknada sadrži:

1) objašnjenje na koji način politika naknada doprinosi ostvarivanju ciljeva iz stava 1 ovog člana;

2) sve fiksne i varijabilne vrste naknada koje se mogu isplaćivati članovima organa upravljanja akcionarskog društva;

3) okvirni udio fiksnih, odnosno varijabilnih naknada u ukupnoj naknadi članova organa upravljanja;

4) jasne, sveobuhvatne i raznovrsne kriterijume učinka na osnovu kojih se isplaćuje svaka vrsta varijabilne naknade, uz obrazloženje kako oni doprinose ostvarivanju ciljeva iz stava 1 ovog člana i načine pomoću kojih se utvrđuje u kojoj mjeri su ti kriterijumi ispunjeni;

5) period na koji se odlaže isplata varijabilnih naknada;

6) uslove pod kojima akcionarsko društvo ima pravo da zahtijeva povraćaj varijabilnih naknada;

7) ako društvo daje naknadu u akcijama:

- period u kojem član organa upravljanja ne može da ostvaruje pravo na sticanje akcija,
- period u kojem član organa upravljanja nakon sticanja akcija ne smije da ih otuđi,
- objašnjenje kako ova naknada doprinosi ostvarivanju ciljeva iz stava 1 ovog člana;

8) objašnjenje na koji su način zarade i uslovi zaposlenja zaposlenih u društvu uzeti u obzir prilikom utvrđivanja politike naknada;

9) u vezi sa ugovorom koji akcionarsko društvo zaključuje sa članom organa upravljanja:

- dužinu trajanja ugovora,
- uplaćuje li društvo članu organa upravljanja dobrovoljno penzijsko i zdravstveno osiguranje,
- uslove za prestanak ugovora (npr. otkazne rokove) i imovinske posljedice prestanka;

10) postupak donošenja, sprovođenja i nadzora nad sprovođenjem politike naknada, ulogu komisije za naknade i drugih komisija, kao i mjere za izbjegavanje ili upravljanje sukobom interesa;

11) u slučaju kad se skupštini akcionarskog društva predlaže da usvoji novu ili izmijeni važeću politiku naknada, opis i objašnjenje svake značajnije izmjene politike naknada i kako su tom izmjenom uzeti u obzir stavovi akcionara o politici naknada i izvještajima podnesenim poslije posljednjeg glasanja o politici naknada na skupštini akcionarskog društva.

(2) Varijabilne naknade obuhvataju razne vrste naknada koje zavise od ispunjenosti jednog ili više kriterijuma učinka koji treba da budu unaprijed utvrđeni, mjerljivi i da promovišu dugoročnu održivost poslovanja akcionarskog društva tako što će njihovo ispunjenje značiti stvaranje vrijednosti za društvo i njegove akcionare.

(3) Kriterijumi iz stava 2 ovog člana mogu biti finansijski (npr. godišnji prihod, profit, prihod po akciji i sl.) i nefinansijski (npr. uvođenje sistema za zaštitu životne sredine, zadovoljstvo potrošača i sl.).

Izveštaj o naknadama

Član 328

(1) Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ili komisija za naknade, ako je obrazovana, sačinjava jednom godišnje jasan i razumljiv izvještaj o svim naknadama koje je akcionarsko društvo isplatilo ili se obavezalo da isplati svakom sadašnjem i bivšem članu organa upravljanja u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj se sačinjava izvještaj.

(2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži:

1) ukupnu naknadu za svakog člana organa upravljanja, raščlanjenu na fiksne i varijabilne vrste naknade, procenat udjela fiksnih, odnosno varijabilnih naknada u ukupnoj naknadi, objašnjenje kako je ukupna naknada usklađena sa usvojenom politikom naknada, način na koji ona doprinosi poslovnoj strategiji, dugoročnim interesima i održivosti poslovanja akcionarskog društva, kao i kako su ispunjeni kriterijumi učinka;

2) uporedni prikaz godišnjih izmjena naknada, poslovnih rezultata društva i prosječnih zarada zaposlenih sa punim radnim vremenom, ne računajući članove organa upravljanja, za posljednjih pet poslovnih godina koje prethode godini u kojoj se sačinjava izvještaj;

3) broj akcija, varanata i akcijskih opcija koje je društvo dalo ili se obavezalo da da članovima organa upravljanja, osnovne uslove za ostvarivanje prava, uključujući cijenu po kojoj se akcije stiču i datum kad se stiču, kao i svaku izmjenu tih uslova;

4) da li je akcionarsko društvo zahtijevalo povraćaj varijabilnog dijela naknade, od koga, zbog čega i u kom iznosu je tražen povraćaj;

5) podatke o naknadama koje se društvo obavezalo da isplati članu organa upravljanja, u slučaju prestanka svojstva člana prije isteka mandata ili istekom mandata;

6) podatke o naknadama koje je povezano društvo koje posluje u okviru iste grupe društava članu organa upravljanja isplatilo ili se obavezalo da isplati u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj se sačinjava izvještaj, u vezi sa poslovima koje je obavljao kao član organa upravljanja društva;

7) da li je društvo privremeno odstupilo od politike naknada u smislu člana 326 st. 8 i 9 ovog zakona, objašnjenje zašto je to bilo nužno, kao i od kojih je djelova politike naknada odstupilo.

(3) Izvještaj iz stava 1 ovog člana ne smije da sadrži posebne kategorije ličnih podataka članova organa upravljanja, kao ni podatke koji se odnose na porodične prilike tih lica, po

osnovu kojih im je isplaćena ili odobrena naknada (npr. porodični dodatak, dječji dodatak i sl.), već može da sadrži samo iznos te naknade.

(4) Posebnom kategorijom ličnih podataka u smislu stava 3 ovog člana smatraju se podaci o ličnosti koji otkrivaju rasno ili etničko porijeklo, političko mišljenje, vjerska ili filozofska uvjerenja ili članstvo u sindikalnoj organizaciji, kao genetske podatke, biometrijske podatke koji se koriste u svrhu jedinstvene identifikacije fizičkog lica, podatke o zdravlju ili podatke o seksualnom životu ili seksualnoj orijentaciji fizičkog lica.

(5) Lične podatke članova organa upravljanja akcionarsko društvo može da obrađuje u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, samo za potrebe povećanja transparentnosti društva u odnosu na naknade članova organa upravljanja, kako bi se uticalo na jačanje odgovornosti tih lica i kontrole akcionara nad njihovim naknadama.

(6) Nakon isteka roka iz člana 329 stav 7 ovog zakona, društvo je dužno da iz izvještaja o naknadama ukloni sve lične podatke članova organa upravljanja.

Revizija, glasanje i objavljivanje izvještaja o naknadama

Član 329

(1) Ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju koji vrši reviziju godišnjih finansijskih izvještaja akcionarskog društva, dužan je da izvrši i reviziju izvještaja o naknadama i sačini izvještaj sa mišljenjem o tome da li izvještaj o naknadama sadrži sve podatke iz člana 328 ovog zakona i, ako je to primjenljivo, stava 5 ovog člana.

(2) Skupština akcionarskog društva raspravlja i glasa o izvještaju o naknadama za prethodnu poslovnu godinu u okviru posebne tačke dnevnog reda na redovnoj godišnjoj sjednici.

(3) Uz izvještaj o naknadama, skupštini akcionarskog društva dostavlja se i izvještaj revizora iz stava 1 ovog člana.

(4) Glasanje o izvještaju o naknadama ima savjetodavni karakter.

(5) Ako skupština akcionarskog društva ne usvoji izvještaj o naknadama, naredni izvještaj o naknadama treba da sadrži obrazloženje da li je društvo otklonilo nedostatke i, ako jeste, na koji način.

(6) Nakon sjednice skupštine akcionarskog društva na kojoj se raspravljalo i glasalo o izvještaju o naknadama, društvo je dužno da izvještaj objavi na svojoj internet stranici.

(7) Akcionarsko društvo dužno je da izvještaj o naknadama učini dostupnim, bez naknade, na svojoj internet stranici najmanje deset godina od dana objavljivanja.

Primjerenost i vrste naknade članovima organa upravljanja

Član 330

(1) Članovima odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora može se dati naknada za obavljanje dužnosti, koja mora biti primjerena zadacima koje obavljaju, kao i stanju u kojem se akcionarsko društvo nalazi.

(2) Naknada neizvršnim direktorima u odboru direktora i članovima nadzornog odbora je fiksna.

(3) Naknada izvršnim direktorima u odboru direktora i članovima upravnog odbora sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela.

(4) Varijabilni dio naknade iz stava 3 ovog člana treba da omogućiti povezivanje interesa izvršnih direktora u odboru direktora i članova upravnog odbora sa dugoročnim interesima akcionarskog društva, kao i da zavisi od ostvarenih rezultata.

Nadležnost za utvrđivanje naknade

Član 331

(1) Naknada neizvršnim direktorima u odboru direktora i članovima nadzornog odbora utvrđuje se statutom ili odlukom skupštine akcionarskog društva.

(2) Ako je naknada iz stava 1 ovog člana određena statutom, skupština akcionarskog društva može običnom većinom glasova donijeti odluku o izmjeni statuta kojom se ta naknada smanjuje.

(3) Naknadu izvršnim direktorima predlaže komisija za naknade.

(4) Javno akcionarsko društvo dužno je da najmanje svake četvrte godine preispita odluku o naknadama članova nadzornog odbora.

(5) Naknadu članova upravnog odbora određuje nadzorni odbor.

Smanjenje naknade članovima organa upravljanja

Član 332

(1) Ako se poslije utvrđivanja naknade članovima organa upravljanja akcionarskog društva pogorša položaj društva tako da bi dalje isplaćivanje naknade ugrozilo redovno obavljanje djelatnosti društva, nadležni organ društva može da smanji utvrđeni iznos naknade.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, član organa upravljanja akcionarskog društva kome je smanjena naknada ima pravo na raskid ugovora uz otkazni rok od najmanje 42 dana.

Dužnosti u slučaju poslovanja sa gubitkom

Član 333

(1) Ako se prilikom izrade godišnjih izvještaja ili na drugi način utvrdi da akcionarsko društvo ima gubitak u iznosu do polovine osnovnog kapitala akcionarskog društva, odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da u najkraćem roku sazove sjednicu skupštine akcionarskog društva kako bi se ispitalo treba li preduzeti odgovarajuće mjere ili donijeti odluku o likvidaciji društva.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, sjednica skupštine akcionarskog društva mora se održati u roku od tri mjeseca od dana kad je utvrđeno postojanje gubitka.

(3) Uz poziv za sjednicu, odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da priloži izvještaj o finansijskom položaju u kojem se akcionarsko društvo nalazi i, ako je to potrebno, predloži mjere koje je potrebno preduzeti, uključujući i predlog odluke o likvidaciji društva.

Odgovornost članova organa upravljanja

Član 334

(1) Članovi organa upravljanja akcionarskog društva odgovaraju za štetu koju pričine društvu kršenjem odredaba ovog zakona, statuta ili odluka skupštine akcionarskog društva.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, članovi organa upravljanja ne odgovaraju za štetu društvu koja nastane kao rezultat sprovođenja odluka skupštine akcionarskog društva.

(3) Ako se u postupku za naknadu štete utvrdi da je za štetu odgovorno više članova organa upravljanja, ti članovi solidarno odgovaraju za pričinjenu štetu.

(4) Ako šteta nastane kao posljedica odluke odbora direktora, nadzornog ili upravnog odbora, za štetu odgovaraju članovi tih odbora koji su glasali za tu odluku.

(5) Ako je član organa upravljanja bio uzdržan prilikom glasanja, u pogledu postojanja njegove odgovornosti za štetu u smislu stava 4 ovog člana, smatra se da je glasao za odluku.

(6) Ako član organa upravljanja nije prisustvovao sjednici na kojoj je odluka donesena i ako za tu odluku nije glasao na drugi način, u pogledu postojanja njegove odgovornosti za štetu u smislu stava 4 ovog člana, smatra se da je glasao za odluku ako u roku od osam dana od dana saznanja za njeno donošenje nije istakao pisani prigovor na tu odluku.

(7) Pravo akcionarskog društva da zahtijeva naknadu štete u skladu sa ovim članom zastarijeva u roku od pet godina od dana nastanka štete.

ODJELJAK D

SEKRETAR AKCIONARSKOG DRUŠTVA

Imenovanje i mandat sekretara akcionarskog društva

Član 335

(1) Akcionarsko društvo može da ima sekretara društva, koga imenuje odbor direktora, odnosno nadzorni odbor.

(2) Prilikom imenovanja, sekretaru akcionarskog društva utvrđuje se visina zarade, odnosno naknade ako nije zaposlen u društvu, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Sekretar akcionarskog društva imenuje se na period utvrđen statutom akcionarskog društva i može biti ponovo imenovan.

Poslovi sekretara akcionarskog društva

Član 336

Ako statutom akcionarskog društva ili odlukom o imenovanju sekretara akcionarskog društva nije drukčije određeno, sekretar akcionarskog društva:

- 1) priprema sjednice skupštine akcionarskog društva i vodi zapisnike;
- 2) priprema materijal za sjednice organa upravljanja i vodi zapisnike;
- 3) čuva dokumentaciju, zapisnike i odluke sa sjednica iz tač. 1 i 2 ovog stava;
- 4) daje na uvid akte i dokumentaciju akcionarima i vodi neposrednu komunikaciju sa akcionarima u ime društva;
- 5) dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS dokumentaciju i podatke u skladu sa ovim zakonom, radi registracije.

Glava VI

RASPOLAGANJE IMOVINOM VELIKE VRIJEDNOSTI

Pojam imovine velike vrijednosti

Član 337

(1) Ako akcionarsko društvo stiče, odnosno raspolaže imovinom čija nabavna i/ili prodajna i/ili tržišna vrijednost u trenutku donošenja odluke o sticanju, odnosno raspolaganju imovinom predstavlja 20% ili više od neto vrijednosti imovine društva, smatra se da društvo stiče, odnosno raspolaže imovinom velike vrijednosti.

(2) Sticanjem, odnosno raspolaganjem imovinom velike vrijednosti u smislu stava 1 ovog člana smatra se sticanje, odnosno raspolaganje imovinom na bilo koji način, uključujući kupovinu, prodaju, zakup, razmjenu, uspostavljanje založnog prava i hipoteke, zaključenje ugovora o kreditu i zajmu, davanje jemstva i garancija i preduzimanje bilo koje druge radnje kojom nastaje obaveza za akcionarsko društvo.

(3) Pod imovinom u smislu ovog člana smatraju se stvari i prava, uključujući i nepokretnosti, pokretne stvari, novac, udjele u privrednim društvima, hartije od vrijednosti, potraživanja, prava industrijske svojine i druga prava.

(4) Jednim sticanjem, odnosno raspolaganjem imovinom velike vrijednosti smatra se i više povezanih sticanja, odnosno raspolaganja izvršenih u periodu od godinu dana, pri čemu se kao vrijeme nastanka uzima dan izvršenja posljednjeg sticanja, odnosno raspolaganja.

(5) Pod povezanim sticanjem, odnosno raspolaganjem iz stava 4 ovog člana smatra se više pojedinačnih poslova, odnosno pravnih radnji koji se preduzimaju radi ostvarivanja istog cilja ili čija povezanost proizilazi iz prirode pravnog posla radi čijeg se izvršenja ti pravni poslovi, odnosno pravne radnje preduzimaju.

(6) Izuzetno od stava 4 ovog člana, jednim sticanjem, odnosno raspolaganjem imovinom velike vrijednosti ne smatra se istovremeno uspostavljanje založnog prava, hipoteke ili drugog sredstva obezbjeđenja, koje akcionarsko društvo daje radi obezbjeđenja sopstvene obaveze po ugovoru o kreditu, zajmu ili drugom pravnom poslu, u kom slučaju se najveća vrijednost pojedinačne pravne radnje, odnosno pravnog posla uzima kao vrijednost po kojoj se utvrđuje imovina velike vrijednosti iz stava 1 ovog člana.

Raspolaganje imovinom velike vrijednosti

Član 338

(1) Sticanje, odnosno raspolaganje imovinom velike vrijednosti može se sprovesti ako to sticanje, odnosno raspolaganje prethodno ili naknadno odobri skupština akcionarskog društva.

(2) Odluku o odobravanju sticanja, odnosno raspolaganja imovinom velike vrijednosti skupština akcionarskog društva donosi tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara sa pravom glasa.

(3) Predlog odluke iz stava 2 ovog člana skupštini akcionarskog društva podnosi odbor direktora, odnosno upravni odbor, uz koji dostavlja nacrt ugovora, odnosno već zaključen ugovor o sticanju, odnosno raspolaganju imovinom velike vrijednosti.

Posljedice povrede odredaba o sticanju, odnosno raspolaganju imovinom velike vrijednosti

Član 339

(1) Ako skupština akcionarskog društva nije odobrila sticanje, odnosno raspolaganje imovinom velike vrijednosti, akcionarsko društvo i akcionar koji posjeduje ili predstavlja najmanje 5% osnovnog kapitala društva može podnijeti tužbu za poništaj pravnog posla, odnosno pravne radnje sticanja, odnosno raspolaganja imovinom velike vrijednosti i za naknadu štete.

(2) Tužba iz stava 1 ovog člana podnosi se u roku od šest mjeseci od dana održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva, na kojoj je razmatran izvještaj o poslovanju za poslovnu godinu u kojoj je izvršeno sticanje, odnosno raspolaganje imovinom velike vrijednosti, a najkasnije u roku od tri godine od dana sticanja, odnosno raspolaganja imovinom velike vrijednosti.

(3) Pravni posao, odnosno pravna radnja iz stava 1 ovog člana neće biti poništena ako lice koje je druga strana u pravnom poslu, odnosno prema kome je pravna radnja izvršena nije znalo, niti je moralo znati da je pravni posao zaključen, odnosno pravna radnja izvršena bez odobrenja skupštine akcionarskog društva.

(4) Članovi odbora direktora, odnosno upravnog odbora solidarno su odgovorni akcionarskom društvu za štetu koju to društvo pretrpi usljed sticanja, odnosno raspolaganja

imovinom velike vrijednosti, ako to sticanje, odnosno raspolaganje nije odobrila skupština akcionarskog društva.

Glava VII

PODSTICANJE DUGOROČNOG ANGAŽOVANJA AKCIONARA U JAVNIM AKCIONARSKIM DRUŠTVIMA

Institucionalni investitori, upravljači imovinom i savjetnici za glasanje

Član 340

(1) Institucionalni investor je privredno društvo:

1) koje obavlja djelatnost životnog osiguranja u smislu zakona kojim se uređuje osiguranje;

2) koje obavlja djelatnost reosiguranja u smislu zakona kojim se uređuje osiguranje, pri čemu se pod reosiguranjem podrazumijeva djelatnost prihvatanja rizika koje je ustupilo društvo za osiguranje ili drugo društvo za reosiguranje, pod uslovom da se reosiguranjem pokrivaju obaveze iz životnog osiguranja i da nijesu isključene zakonom kojim se uređuje osiguranje;

3) za upravljanje penzijskim fondom, u smislu zakona kojim se uređuju dobrovoljni penzioni fondovi.

(2) Upravljač imovinom je:

1) investiciono društvo koje ulagačima pruža usluge upravljanja portfeljom, u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala;

2) društvo za upravljanje investicionim fondom ili alternativnim investicionim fondom, u smislu zakona kojima se uređuju investicioni fondovi i alternativni investicioni fondovi.

(3) Savjetnik za glasanje je pravno lice koje profesionalno i uz naknadu analizira informacije koje objavljuju javna akcionarska društva, a po potrebi i druge informacije u vezi sa ovim društvima, na osnovu čega sprovodi istraživanje, pruža usluge savjetovanja ili daje preporuke za glasanje akcionarima, u cilju njihovog informisanja, koje se odnose na ostvarivanje glasačkih prava.

Politika uključenosti

Član 341

(1) Institucionalni investitori i upravljači imovinom dužni su da usvoje politiku uključenosti i da je objave na svojoj internet stranici.

(2) Politika uključenosti obuhvata nadzor i uticaj koji vrši institucionalni investor i upravljač imovinom, samostalno ili zajedno sa drugim akcionarima, a ostvaruje se dijalogom sa akcionarskim društvom i glasanjem na sjednicama skupštine akcionarskog društva.

(3) Politika uključenosti obavezno sadrži način na koji institucionalni investor i upravljač imovinom:

1) vrši nadzor nad akcionarskim društvom u koje investira, a naročito u oblastima poslovne strategije, finansijskog i nefinansijskog učinka, rizika, strukture kapitala, uticaja na društvo i životnu sredinu i korporativnog upravljanja;

2) razmjenjuje informacije sa organima i drugim relevantnim zainteresovanim licima tog društva;

3) vrši glasačka i druga prava iz akcija u društvu u koje investira;

4) sarađuje sa drugim akcionarima;

5) upravlja stvarnim i potencijalnim sukobima interesa, povezanim sa njegovim angažovanjem.

(4) U slučaju da se institucionalni investitor ili upravljač imovinom opredijelio za povjeravanje određenih aktivnosti trećim licima, politika uključenosti treba da objasni u kojoj mjeri je to u skladu sa odgovornostima investitora, odnosno upravljača imovinom, kao i koje je korake preduzeo kako bi obezbijedio da se te aktivnosti izvršavaju na način koji je u skladu sa politikom uključenosti.

(5) U okviru politike uključenosti, institucionalni investitor i upravljač imovinom dužan je da objasni na koji način je ta politika povezana sa strategijom ulaganja.

(6) Institucionalni investitori i upravljači imovinom dužni su da do kraja marta tekuće godine sačine i objave na svojoj internet stranici izvještaj o primjeni politike uključenosti za prethodnu godinu.

(7) Izvještaj iz stava 6 ovog člana sadrži objašnjenje kako je sprovedena usvojena politika uključenosti, a naročito mora da sadrži opis glasanja institucionalnog investitora i upravljača imovinom, objašnjenje najznačajnijih odluka u čijem su donošenju učestvovali, da li su i u kojoj mjeri koristili usluge savjetnika za glasanje, kao i kako su glasali na skupštinama akcionarskih društava u kojima imaju akcije, s tim da glasovi koji nijesu relevantni zbog predmeta glasanja ili procenta učešća u društvu, mogu biti izuzeti od objavljivanja.

(8) Ako upravljač imovinom sprovodi politiku uključenosti, uključujući i glasanje u ime institucionalnog investitora, institucionalni investitor dužan je da na svojoj internet stranici objavi podatak o internet stranici upravljača imovinom na kojoj su objavljene informacije iz st. 3 do 7 ovog člana.

(9) Informacije koje se u smislu ovog člana objavljuju na internet stranici institucionalnog investitora, odnosno upravljača imovinom, moraju biti dostupni, bez naknade, zainteresovanim licima najmanje tri godine od dana objavljivanja.

Strategija ulaganja institucionalnih investitora i ugovori sa upravljačima imovinom

Član 342

(1) Institucionalni investitor dužan je da objavi kako su osnovni elementi njegove strategije ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti usklađeni sa sadržinom i trajanjem njegovih obaveza, naročito dugoročnih, kao i kako oni doprinose srednjoročnom i dugoročnom uvećanju vrijednosti njegove imovine.

(2) Ako upravljač imovinom ulaže za račun institucionalnog investitora, direktno ili preko investicionog fonda, institucionalni investitor je dužan da, u vezi sa ugovorom zaključenim sa upravljačem imovinom objavi informacije:

1) koje pokazuju kako ugovor sa upravljačem imovinom podstiče upravljača imovinom da usklađuje svoju strategiju ulaganja i investicione odluke sa sadržinom i trajanjem obaveza institucionalnog investitora, a naročito dugoročnih obaveza;

2) o tome kako taj ugovor podstiče upravljača imovinom da donosi odluke o ulaganju, na osnovu procjena o srednjoročnim, odnosno dugoročnim finansijskim i nefinansijskim pokazateljima poslovanja privrednog društva u koje se investira;

3) o tome kako taj ugovor podstiče upravljača imovinom da sarađuje sa privrednim društvom u koje se investira, u cilju poboljšanja srednjoročne, odnosno dugoročne uspješnosti poslovanja tog društva;

4) o tome kako su metod ocjene rezultata upravljača imovinom, period u kome se ocjenjivanje vrši i naknade za upravljača imovinom u skladu sa sadržinom i trajanjem obaveza

institucionalnog investitora, naročito dugoročnih, kao i kako utiču na dugoročni rezultat institucionalnog investitora;

5) o tome kako institucionalni investitor prati i nadgleda dogovoreni promet portfolija i projektovane troškove prometa portfolija upravljača imovinom;

6) o trajanju ugovora.

(3) U slučaju kad ugovor sa upravljačem imovinom ne sadrži neki od elemenata iz stava 2 ovog člana, institucionalni investitor dužan je da to jasno i precizno obrazloži.

(4) Informacije iz st. 1, 2 i 3 ovog člana moraju biti dostupne, bez naknade, na internet stranici institucionalnog investitora najmanje tri godine od dana objavljivanja i ažuriraju se jednom godišnje, osim ako nije bilo bitnih promjena.

(5) Informacije iz st. 1, 2 i 3 ovog člana mogu biti dostupne, bez naknade, i na internet stranici upravljača imovinom, pri čemu je institucionalni investitor dužan da, u posljednjoj poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj se izvještaj sačinjava, na svojoj internet stranici objavi podatak o internet stranici upravljača imovinom na kojoj su objavljene informacije iz st. 1, 2 i 3 ovog člana.

(6) Institucionalni investitor može informacije iz st. 1, 2 i 3 ovog člana uključiti u finansijski izvještaj i godišnji izvještaj o poslovanju.

(7) Upravljač imovinom koji je zaključio ugovor iz stava 2 ovog člana dužan je da, jednom godišnje, podnese institucionalnom investitoru izvještaj o tome u kojoj mjeri su strategija ulaganja upravljača imovinom i njeno sprovođenje u skladu sa tim ugovorom i kako doprinose srednjoročnoj, odnosno dugoročnoj vrijednosti imovine institucionalnog investitora ili investicionog fonda.

(8) Izvještaj iz stava 7 ovog člana naročito sadrži informacije o:

- 1) najznačajnijim srednjoročnim i dugoročnim rizicima;
- 2) strukturi portfolija, prometu i troškovima prometa portfolija;
- 3) korišćenju usluga savjetnika za glasanje;
- 4) njihovoj politici pozajmljivanja hartija od vrijednosti i kako se ona primjenjuje, u cilju ispunjavanja ugovornih obaveza;

5) tome u kojoj mjeri su investicione odluke zasnovane na srednjoročnom i dugoročnom učinku privrednog društva u koje se ulaže, uključujući i nefinansijske pokazatelje njegovog poslovanja;

6) tome da li je bilo sukoba interesa u vezi sa aktivnostima angažovanja i, ako je postojao sukob interesa, na koji način ga je upravljač imovinom riješio.

Obaveze objavljivanja za savjetnika za glasanje

Član 343

(1) Savjetnik za glasanje objavljuje informaciju o tome koji kodeks ponašanja primjenjuje i izvještaj o primjeni kodeksa u prethodnoj godini.

(2) U izvještaju iz stava 1 ovog člana savjetnik za glasanje treba da navede preporuke kodeksa koje nije primijenio ili nije primijenio na način predviđen kodeksom, da obrazloži odstupanja, kao i da navede da li je umjesto tih preporuka primijenio druge mjere.

(3) Ako savjetnik za glasanje ne primjenjuje nijedan kodeks ponašanja dužan je da to obrazloži.

(4) Savjetnik za glasanje dužan je da, u vezi sa prikupljanjem podataka, odnosno istraživanja koje sprovodi, radi analize, u cilju davanja savjeta i preporuka za glasanje, objavi najmanje sljedeće informacije:

- 1) bitne karakteristike metoda i modela koje primjenjuje;
 - 2) glavne izvore informacija koje koristi;
 - 3) postupke koje koristi za obezbjeđivanje kvaliteta istraživanja, odnosno savjeta i preporuka za glasanje, kao i stručne kvalifikacije lica koja učestvuju u tim aktivnostima;
 - 4) da li i kako uzima u obzir stanje na nacionalnom tržištu, zakonske i regulatorne uslove, kao i specifične uslove za određeno privredno društvo;
 - 5) bitne karakteristike politike glasanja koju primjenjuje za svako tržište;
 - 6) da li, koliko često i na koji način komunicira sa privrednim društvima koja su predmet istraživanja, savjetovanja i preporuka za glasanje i njihovim akcionarima;
 - 7) politiku sprečavanja i upravljanja potencijalnim sukobima interesa.
- (5) Informacije iz st. 1 do 4 ovog člana moraju biti dostupne, bez naknade, na internet stranici savjetnika za glasanje najmanje tri godine od dana objavljivanja i ažuriraju se jednom godišnje.
- (6) Savjetnik za glasanje dužan je da, bez odlaganja, obavijesti svoje klijente o postojećim ili potencijalnim sukobima interesa ili poslovnim odnosima koji bi mogli uticati na pripremu istraživanja, savjete ili preporuke za glasanje, kao i o mjerama koje je primijenio za uklanjanje, smanjenje ili upravljanje postojećim ili potencijalnim sukobima interesa.

Primjena Član 344

Odredbe čl. 341, 342 i 343 ovog zakona primjenjuju se na:

- 1) institucionalne investitore koji imaju sjedište u Crnoj Gori, u mjeri u kojoj oni direktno ili preko upravljača imovinom ulažu u akcije kojima se trguje na regulisanom tržištu u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala ako;
- 2) upravljače imovinom koji imaju sjedište u Crnoj Gori, u mjeri u kojoj oni ulažu u akcije kojima se trguje na regulisanom tržištu za račun investitora u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala;
- 3) savjetnike za glasanje koji imaju sjedište u Crnoj Gori ili, ako nemaju sjedište u Crnoj Gori, koji imaju sjedište uprave u Crnoj Gori ili, ako nijedan od navedenih uslova nije ispunjen, koji imaju poslovnu jedinicu u Crnoj Gori, , ukoliko ima poslovnu jedinicu u Crnoj Gori, u mjeri u kojoj oni akcionarima pružaju usluge u vezi sa akcijama privrednih društava koja imaju registrovano sjedište u državi članici Evropske unije i čijim se akcijama trguje na regulisanom tržištu koje se nalazi ili posluje u državi članici Evropske unije.

Glava VIII KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Primjena kodeksa korporativnog upravljanja Član 345

- (1) Odbor direktora, odnosno upravni odbor akcionarskog društva može da usvoji kodeks korporativnog upravljanja tog društva ili da donese odluku o primjeni nekog drugog kodeksa korporativnog upravljanja.
- (2) Javno akcionarsko društvo mora da ima kodeks korporativnog upravljanja.
- (3) Kodeks korporativnog upravljanja sadrži principe i pravila kojima se detaljnije uređuje upravljanje akcionarskim društvom, a naročito odnosi između članova organa upravljanja akcionarskog društva, drugih rukovodilaca, akcionara i ostalih zainteresovanih lica.

Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Član 346

(1) Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja je sastavni dio godišnjeg izvještaja organa upravljanja akcionarskog društva i naročito sadrži:

1) podatke o kodeksu korporativnog upravljanja koji društvo primjenjuje, kao i naznaku internet stranice na kojoj je tekst kodeksa javno dostupan;

2) informaciju o tome od kojih pravila kodeksa korporativnog upravljanja je akcionarsko društvo odstupilo, sa obrazloženjem razloga odstupanja, kao i koja pravila su umjesto njih primijenjena sa obrazloženjem kako se primijenjenim pravilima ostvaruju ciljevi zbog kojih je pravilo od koga se odstupilo uvedeno ili ciljevi kodeksa u cjelini;

3) ako je akcionarsko društvo odlučilo da odstupi od određenog pravila kodeksa korporativnog upravljanja za određeni period, podatak o tome kad namjerava da se ponovo uskladi sa tim pravilom;

4) organ ili lice čijom je odlukom akcionarsko društvo odstupilo od nekog pravila kodeksa korporativnog upravljanja.

(2) Pored podataka iz stava 1 ovog člana, izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sadrži i druge podatke u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Glava IX REVIZIJA

ODJELJAK A INTERNA REVIZIJA

Vršenje interne revizije

Član 347

Poslove interne revizije u akcionarskim društvima vrše interni revizor ili poseban organizacioni dio akcionarskog društva zadužen za vršenje poslova interne revizije, dok nadzor vrši revizorski odbor u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija i ovim zakonom.

Interni revizor

Član 348

(1) Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor imenuje internog revizora na predlog revizorskog odbora.

(2) Interni revizor o svom radu redovno izvještava revizorski odbor i odbor direktora, odnosno nadzorni odbor.

(3) Akcionarsko društvo internim aktima uređuje način sprovođenja i organizaciju rada interne revizije.

Revizorski odbor

Član 349

(1) Članove i predsjednika revizorskog odbora imenuje skupština akcionarskog društva, ako statutom to ovlašćenje nije preneseno na odbor direktora, odnosno nadzorni odbor.

(2) Sjednicama revizorskog odbora može, po pozivu, da prisustvuje predsjednik odbora direktora, odnosno upravnog odbora, generalni direktor, interni revizor i/ili revizor i druga lica.

ODJELJAK B EKSTERNA REVIZIJA

Revizija finansijskih izvještaja

Član 350

(1) Revizija finansijskih izvještaja akcionarskog društva vrši se po završetku finansijske godine, prije održavanja redovne sjednice skupštine akcionarskog društva, u skladu sa zakonom.

(2) Reviziju iz stava 1 ovog člana vrši ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

Imenovanje, naknada i zabrana uticaja na rad ovlašćenog revizora

Član 351

(1) Ovlašćenog revizora, na predlog revizorskog odbora ili akcionara koji posjeduju najmanje 5% akcija sa pravom glasa, imenuje skupština akcionarskog društva na period određen statutom akcionarskog društva koji ne može biti duži od jedne godine.

(2) Skupština akcionarskog društva određuje visinu naknade ovlašćenom revizoru, koja ne smije da zavisi i ne smije da bude povezana sa pružanjem dodatnih usluga akcionarskom društvu, niti smije da bude uslovljena rezultatom revizije niti ostvarivanjem bilo kog potencijalnog događaja vezanog za reviziju.

(3) Akcionarsko društvo, članovi organa upravljanja akcionarskog društva, akcionari, zaposleni i zastupnici akcionarskog društva ne smiju da utiču na rad ovlašćenog revizora prilikom vršenja revizije.

Prava i obaveze ovlašćenog revizora

Član 352

(1) Akcionarsko društvo dužno je da ovlašćenom revizoru omogući uvid u svu potrebnu dokumentaciju, isprave i izvještaje, u pisanom ili elektronskom obliku, neophodne za vršenje revizije.

(2) Ovlašćeni revizor ima pravo da traži od članova odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora, kao i od drugih zaposlenih u akcionarskom društvu, objašnjenja i podatke koji su neophodni za sačinjavanje revizorskog izvještaja.

(3) Na redovnoj sjednici skupštine akcionarskog društva čita se izvod iz revizorskog izvještaja, koji je dostupan na uvid svim akcionarima na toj sjednici skupštine.

(4) Ovlašćeni revizor dužan je da prisustvuje sjednici skupštine akcionarskog društva i daje objašnjenja i odgovore na postavljena pitanja u vezi sa ocjenama i mišljenjem datim u revizorskom izvještaju.

Razrješenje ovlašćenog revizora

Član 353

(1) Odlukom skupštine akcionarskog društva može se, iz opravdanih razloga, razriješiti ovlašćeni revizor prije isteka perioda na koji je imenovan.

(2) Opravdanim razlogom u smislu stava 1 ovog člana ne smatra se neslaganje sa mišljenjem ovlašćenog revizora o finansijskim izvještajima.

(3) U slučaju kad skupština akcionarskog društva ne donese odluku o razrješenju ovlaštenog revizora, akcionari koji posjeduju 5% akcija sa pravom glasa imaju pravo da podnesu predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, razriješi ovlaštenog revizora.

(4) Donošenjem odluke o razrješenju ovlaštenog revizora smatra se da je raskinut ugovor o reviziji zaključen sa tim revizorom.

(5) Odluka o razrješenju ovlaštenog revizora dostavlja se organu nadležnom za registraciju u CRPS, u roku od sedam dana od dana donošenja odluke, radi registracije.

Raskid ugovora od strane ovlaštenog revizora

Član 354

(1) Ovlašćeni revizor može raskinuti ugovor prije isteka ugovorenog roka uz dostavljanje pisanog obavještenja društvu o raskidu ugovora, koje sadrži izjavu da se ugovor raskida iz razloga o kojima se ne moraju obavijestiti akcionari ili povjerioci društva.

(2) Ovlašćeni revizor dužan je da, u roku od sedam dana od dana dostavljanja obavještenja iz stava 1 ovog člana, akcionarskom društvu dostavi original ili ovjerenu kopiju obavještenja, radi objavljivanja na internet stranici CRPS.

(3) Ako obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži izjavu da se ugovor raskida zbog okolnosti o kojima se moraju obavijestiti akcionari ili povjerioci:

1) akcionarsko društvo dužno je da, u roku od sedam dana od dana prijema obavještenja, dostavi kopiju obavještenja svakom licu koje ima pravo da dobije kopije finansijskih izvještaja;

2) ovlašćeni revizor može zahtijevati sazivanje sjednice skupštine akcionarskog društva na kojoj će obrazložiti te okolnosti, radi informisanja povjerilaca i akcionara.

(4) U slučaju iz stava 3 tačka 2 ovog člana, sjednica skupštine akcionarskog društva saziva se u roku od 45 dana od dana prijema obavještenja o raskidu ugovora.

(5) Ovlašćeni revizor može pripremiti pisani izvještaj za sjednicu skupštine akcionarskog društva iz stava 4 ovog člana, odnosno za prvu narednu sjednicu skupštine.

Glava X

VOĐENJE POSLOVNE EVIDENCIJE I JAVNOST POSLOVANJA

Vođenje poslovne evidencije

Član 355

(1) Akcionarsko društvo u svom sjedištu čuva sljedeću dokumentaciju:

- 1) osnivački akt;
- 2) statut akcionarskog društva;
- 3) druge opšte akte;
- 4) finansijske iskaze, odnosno konsolidovane finansijske iskaze, izvještaje o poslovanju društva i izvještaje ovlaštenog revizora društva;

5) jedinstvenu knjigu evidencija, koja sadrži: zapisnike i tonske zapise sa sjednica odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora ili tijela koja je obrazovao odbor direktora, odnosno nadzorni odbor, zapisnike sa svih sjednica skupštine akcionarskog društva, kao i sporazume akcionara o glasanju;

6) odluke usvojene na sjednicama skupštine akcionarskog društva;

7) računovodstvenu dokumentaciju koja se vodi u skladu sa zakonom;

8) dokumentaciju o uspostavljanju tereta na imovini akcionarskog društva.

(2) Akcionarsko društvo u svom sjedištu vodi evidenciju o:

- 1) akcijama i udjelima koje društvo posjeduje u drugim privrednim društvima;
 - 2) članovima organa upravljanja akcionarskog društva, sa podacima o adresi prebivališta, datumu imenovanja i periodu na koji je svaki član imenovan, kao i o funkcijama koje obavljaju u drugim pravnim licima;
 - 3) akcijama društva koje posjeduju članovi organa upravljanja;
 - 4) ugovorima koje su sa društvom zaključili članovi organa upravljanja;
 - 5) cjelokupnu dokumentaciju u vezi sa odobravanjem pravnih poslova, odnosno pravnih radnji u kojima postoji lični interes.
- (3) Dokumentaciju iz stava 1 tač. 1 do 6 ovog člana akcionarsko društvo čuva trajno, a ostalu dokumentaciju iz st. 1 i 2 ovog člana najmanje pet godina.

Registracija promjena i postupka likvidacije, odnosno stečaja

Član 356

- (1) Akcionarsko društvo dužno je da organu nadležnom za registraciju u CRPS, u roku od sedam dana od dana nastanka promjene, radi registracije dostavi dokumentaciju i podatke o promjenama koje se odnose na:
- 1) statut akcionarskog društva;
 - 2) imenovanje, razrješenje i druge promjene podataka o članovima organa upravljanja akcionarskog društva;
 - 3) imenovanje, razrješenje i druge promjene podataka o ovlašćenom revizoru, revizorskom odboru i sekretaru akcionarskog društva ako ga ima;
 - 4) imenovanje, razrješenje i druge promjene podataka o licima koja su ovlašćena da zastupaju društvo, sa obimom ovlašćenja za zastupanje.
- (2) Akcionarsko društvo dužno je da organu nadležnom za registraciju u CRPS, u roku od sedam dana od dana donošenja odluke, radi registracije dostavi:
- 1) odluku o pokretanju postupka likvidacije, odnosno stečajnog postupka;
 - 2) odluku o imenovanju likvidatora, odnosno stečajnog upravnika, njegovom identitetu, kvalifikacijama i ovlašćenjima, osim onih utvrđenih zakonom ili statutom akcionarskog društva;
 - 3) odluku o okončanju postupka likvidacije, odnosno stečajnog postupka, uz obavezno navođenje svih pravnih posljedica brisanja akcionarskog društva iz CRPS.
- (3) Zakonski zastupnici društva odgovorni su za dostavljanje podataka i dokumentacije iz st.1 i 2 ovog člana organu nadležnom za registraciju u CRPS.

Objavljivanje podataka

Član 357

- (1) Podaci iz člana 356 ovog zakona objavljuju se na internet stranici CRPS, u roku od sedam dana od dana donošenja rješenja o registraciji.
- (2) Podaci iz stava 1 ovog člana objavljeni na internet stranici CRPS i podaci dostavljeni tom organu radi registracije moraju biti istovjetni.
- (3) Podaci iz stava 1 ovog člana mogu se objaviti i u „Službenom listu Crne Gore“ pri čemu će se u slučaju razlike između podataka i dokumentacije registrovanih u CRPS i objavljenih u „Službenom listu Crne Gore“, smatrati da su tačni podaci i dokumentacija koji su registrovani u CRPS.
- (4) Akcionarsko društvo se u odnosima sa trećim licima može pozivati na podatke iz 7stava 1 ovog člana nakon njihove registracije i objavljivanja na internet stranici CRPS.

(5) Treća lica se u odnosima sa akcionarskim društvom mogu pozivati na sve akte društva i druge podatke za koje nijesu okončani postupci objavljivanja u skladu sa ovim zakonom, osim kad je objavljivanje uslov za pravno dejstvo.

(6) Pored podataka iz stava 1 ovog člana, na internet stranici CRPS objavljuju se i podaci o poslovnom imenu, sjedištu i pretežnoj djelatnosti akcionarskog društva, imenima članova organa upravljanja i članovima drugih organa društva, revizora i sekretara društva, ako ga ima, datum donošenja osnivačkog akta, usvajanja statuta i registracije akcionarskog društva.

(7) Podaci iz st. 1 i 6 ovog člana objavljuju se na crnogorskom jeziku, a na zahtjev akcionarskog društva mogu se objaviti i u prevodu na neki od jezika koji su u službenoj upotrebi u Evropskoj uniji.

(8) Ako postoji nedosljednost između podataka iz st. 1 i 6 ovog člana objavljenih na crnogorskom jeziku i njihovog prevoda na neki od jezika koji su u službenoj upotrebi u Evropskoj uniji, akcionarsko društvo se prema trećim licima ne može pozivati na objavljeni prevod, dok se treća lica mogu pozivati na taj prevod, osim ako društvo dokaže da su ta lica bila upoznata sa sadržajem verzije koja je objavljena na crnogorskom jeziku.

DIO ŠESTI

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Glava I

POJAM, OSNOVNI KAPITAL I OBAVEZNI AKTI DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Pojam društva sa ograničenom odgovornošću

Član 358

(1) Društvo sa ograničenom odgovornošću je privredno društvo čiji je osnovni kapital utvrđen i podijeljen na udjele koji su u svojini jednog ili više članova.

(2) Društvo sa ograničenom odgovornošću može imati najviše 30 članova.

Sloboda ugovaranja

Član 359

Članovi društva sa ograničenom odgovornošću međusobne odnose u društvu, kao i odnose sa društvom uređuju slobodno, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću

Član 360

(1) Jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću je društvo koje osniva jedno fizičko ili pravno lice, odnosno društvo u kojem sve udjele nakon osnivanja stekne jedno fizičko ili pravno lice.

(2) Na jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o jednočlanom akcionarskom društvu.

Minimalni osnovni kapital

Član 361

(1) Društvo sa ograničenom odgovornošću ima osnovni kapital.

(2) Osnovni kapital društva sa ograničenom odgovornošću iznosi najmanje 1 euro (minimalni osnovni kapital).

(3) Za posebne oblike društava sa ograničenom odgovornošću posebnim zakonom može biti predviđen veći iznos minimalnog osnovnog kapitala.

Osnivački akt društva sa ograničenom odgovornošću

Član 362

Osnivački akt društva sa ograničenom odgovornošću obavezno sadrži:

- 1) podatke o osnivačima društva sa ograničenom odgovornošću, i to:
 - za domaće fizičko lice: ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu prebivališta,
 - za stranca: ime i prezime, broj pasoša, datum izdavanja i važenja pasoša, datum rođenja, državu izdavanja pasoša i adresu boravka,
 - za domaće pravno lice: naziv, odnosno poslovno ime, adresu sjedišta i matični broj,
 - za strano pravno lice: naziv, odnosno poslovno ime, adresu sjedišta, državu u kojoj je to lice registrovano i broj pod kojim je registrovano u matičnom registru;
- 2) poslovno ime, sjedište i pretežnu djelatnost društva sa ograničenom odgovornošću;

- 3) osnovni kapital društva sa ograničenom odgovornošću;
- 4) ukupan iznos novčanih uloga svakog od osnivača društva sa ograničenom odgovornošću;
- 5) podatke o nenovčanim ulozima osnivača društva sa ograničenom odgovornošću, opis uloga i njegovu procijenjenu novčanu vrijednost;
- 6) udio svakog člana društva sa ograničenom odgovornošću u ukupnom osnovnom kapitalu, izražen u procentima;
- 7) procijenjene troškove osnivanja društva sa ograničenom odgovornošću i način njihove nadoknade, ako je predviđena; i
- 8) druga pitanja, u skladu sa ovim zakonom.

Statut društva sa ograničenom odgovornošću

Član 363

- (1) Statut društva sa ograničenom odgovornošću obavezno sadrži:
 - 1) poslovno ime, sjedište i pretežnu djelatnost društva sa ograničenom odgovornošću;
 - 2) iznos osnovnog kapitala;
 - 3) udio svakog člana društva u ukupnom osnovnom kapitalu, izražen u procentima;
 - 4) način i postupak sazivanja sjednice skupštine društva sa ograničenom odgovornošću i način donošenja odluka skupštine;
 - 5) nadležnosti organa upravljanja društva sa ograničenom odgovornošću, broj članova ovih organa, bliži način njihovog imenovanja i razrješenja, kao i način donošenja odluka tih organa;
 - 6) postupak za izmjene i dopune statuta.
- (2) Pored elemenata iz stava 1 ovog člana, statut društva sa ograničenom odgovornošću može da sadrži i druge elemente, u skladu sa zakonom.
- (3) Statut društva sa ograničenom odgovornošću može se izmijeniti odlukom članova društva koji posjeduju udjele koji predstavljaju dvotrećinsku većinu glasačkih prava, ako statutom društva nijesu predviđeni drugi uslovi i/ili druga većina, koja ne može biti niža od obične većine svih glasova.
- (4) Na izmjene statuta društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o izmjenama statuta akcionarskog društva.

Odnos osnivačkog akta i statuta društva sa ograničenom odgovornošću

Član 364

Na odnos između osnivačkog akta i statuta društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuje član 141 ovog zakona.

Glava II

TROŠKOVI OSNIVANJA I REGISTRACIJA DRUŠTVA SA OGRAIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Troškovi osnivanja društva sa ograničenom odgovornošću

Član 365

- (1) Osnivačkim aktom i/ili statutom društva sa ograničenom odgovornošću može se odrediti da troškove osnivanja društva snosi društvo i/ili osnivači.

(2) Ako osnivačkim aktom i/ili statutom društva sa ograničenom odgovornošću nije drukčije predviđeno, troškove osnivanja društva snose osnivači srazmjerno svojim udjelima u osnovnom kapitalu.

(3) Naknada troškova za radnje preduzete u cilju osnivanja društva sa ograničenom odgovornošću ne može se platiti iz osnovnog kapitala društva, niti se iznos tih troškova može smatrati ulogom osnivača.

(4) Naknada troškova za osnivanje društva sa ograničenom odgovornošću može se odobriti najviše do iznosa utvrđenog u osnivačkom aktu i/ili statutu društva.

Registracija promjena i obavještanje javnosti

Član 366

(1) Društvo sa ograničenom odgovornošću dužno je da organu nadležnom za registraciju u CRPS, u roku od sedam dana od dana nastanka promjene, radi registracije dostavi dokumentaciju i podatke o promjenama koje se odnose na:

- 1) statut društva sa ograničenom odgovornošću;
- 2) poslovno ime, sjedište i pretežnu djelatnost društva;
- 3) udjele i iznos osnovnog kapitala;
- 4) adresu za prijem pošte;
- 5) adresu za prijem elektronske pošte;
- 6) imenovanje, razrješenje i druge promjene podataka o članovima organa upravljanja društva sa ograničenom odgovornošću;
- 7) imenovanje, razrješenje i druge promjene podataka o licima koja su ovlašćena da zastupaju društvo, sa obimom ovlašćenja za zastupanje;
- 8) likvidaciju društva sa ograničenom odgovornošću;
- 9) imenovanje likvidatora;
- 10) poništaj osnivanja društva od strane nadležnog suda.

(2) Podaci iz stava 1 ovog člana objavljuju se na internet stranici CRPS.

(3) Pored podataka iz stava 1 ovog člana, na internet stranici CRPS objavljuju se i podaci o članovima drugih organa društva sa ograničenom odgovornošću, revizora društva i sekretara društva ako ga ima, datum donošenja osnivačkog akta, usvajanja statuta i registracije društva sa ograničenom odgovornošću.

(4) Zakonski zastupnici društva sa ograničenom odgovornošću odgovorni su za dostavljanje podataka i dokumentacije iz st. 1 i 3 ovog člana organu nadležnom za registraciju u CRPS.

Glava III

UDJELI

ODJELJAK A

UDJELI ČLANOVA DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Pravna priroda udjela

Član 367

(1) Udjeli nijesu hartije od vrijednosti.

(2) Udjeli se ne mogu sticati niti se njima može raspolagati upućivanjem javne ponude u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Nominalna vrijednost udjela

Član 368

- (1) Nominalna vrijednost svakog udjela mora biti izražena u eurima.
- (2) Visina nominalnih vrijednosti pojedinačnih udjela može biti različita.
- (3) Zbir nominalnih vrijednosti svih udjela mora biti jednak iznosu osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću.

Sticanje udjela

Član 369

- (1) Član društva sa ograničenom odgovornošću stiče udio u društvu srazmjerno vrijednosti unesenog uloga, ako osnivačkim aktom, prilikom osnivanja društva ili jednoglasnom odlukom skupštine društva, u slučaju naknadnih uloga nije drukčije predviđeno.
- (2) Član društva sa ograničenom odgovornošću može imati samo jedan udio u društvu.
- (3) Ako jedno lice istovremeno stekne više udjela u društvu, ti udjeli se spajaju i zajedno čine jedan udio.

Princip srazmjernosti

Član 370

Član društva sa ograničenom odgovornošću sva prava ostvaruje srazmjerno učešću svog udjela u društvu, ako osnivačkim aktom i/ili statutom društva nije drukčije predviđeno.

ODJELJAK B SOPSTVENI UDIO

Sticanje sopstvenog udjela

Član 371

- (1) Sopstveni udio je udio koji društvo sa ograničenom odgovornošću stekne od svojih članova.
- (2) Društvo sa ograničenom odgovornošću može da stekne sopstveni udio:
 - 1) besteretnim pravnim poslom;
 - 2) po osnovu istupanja člana iz društva;
 - 3) po osnovu isključenja člana iz društva;
 - 4) kupovinom ili drugim načinom teretnog sticanja udjela ili dijela udjela od člana;
 - 5) po osnovu statusne promjene, u skladu sa odredbama ovog zakona;
 - 6) prinudnim otkupom udjela od člana, ako je to pravo društva bilo predviđeno statutom društva (npr. otkup udjela u slučaju smrti ili prestanka svojstva člana).
- (3) Društvo sa ograničenom odgovornošću ne može sticati sopstvene udjele tako da ostane bez članova.
- (4) Odluku o teretnom sticanju sopstvenih udjela donosi skupština društva sa ograničenom odgovornošću.
- (5) Predlog ugovora o sticanju sopstvenih udjela dostavlja se svim članovima društva sa ograničenom odgovornošću, najkasnije 15 dana prije dana donošenja odluke o sticanju sopstvenih udjela.
- (6) Društvo je dužno da registruje sopstvene udjele u CRPS, u roku od 15 dana od dana sticanja.

Raspolaganje sopstvenim udjelom

Član 372

(1) Društvo sa ograničenom odgovornošću može sopstveni udio:

1) prenijeti članu društva sa ograničenom odgovornošću uz naknadu, u kom slučaju svaki član društva ima pravo preče kupovine udjela, srazmjerno visini svog udjela u društvu;

2) prenijeti trećem licu uz naknadu; ili

3) poništiti sopstveni udio i sprovesti postupak smanjenja osnovnog kapitala.

(2) Odluku o raspolaganju sopstvenim udjelom donose članovi društva sa ograničenom odgovornošću običnom većinom glasova svih članova društva, ako statutom društva sa ograničenom odgovornošću nije drukčije određeno.

(3) Odluka o raspolaganju sopstvenim udjelom u slučaju iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana obavezno sadrži i rok u kome je član društva ili treće lice dužno da plati naknadu društvu.

(4) Naknada iz stava 3 ovog člana ne može biti niža od tržišne vrijednosti udjela koji se stiče.

(5) Ako društvo ne raspolaže sopstvenim udjelom na način iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana u roku od tri godine od dana sticanja sopstvenog udjela, dužno je da sopstveni udio poništi i sprovede postupak smanjenja osnovnog kapitala.

Shodna primjena

Član 373

Na sopstvene udjele društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe člana 208 stav 2, člana 209, čl. 211 do 216 i člana 220 ovog zakona.

ODJELJAK C PRENOS UDJELA

Prenos udjela između članova društva

Član 374

Prenos udjela između članova društva sa ograničenom odgovornošću je slobodan, ako ovim zakonom ili statutom društva sa ograničenom odgovornošću nije drukčije određeno.

Pravo preče kupovine udjela

Član 375

(1) Ako član društva sa ograničenom odgovornošću namjerava da prenese svoj udio trećem licu, ostali članovi društva imaju pravo preče kupovine tog udjela, ako statutom društva sa ograničenom odgovornošću nije drukčije određeno.

(2) Član društva sa ograničenom odgovornošću koji prenosi udio dužan je da, prije prenosa udjela trećem licu, svoj udio ponudi drugim članovima društva.

(3) Ponuda iz stava 2 ovog člana daje se u pisanom obliku i sadrži bitne elemente ugovora o prenosu udjela, adresu na koju član društva koji namjerava da iskoristi pravo preče kupovine udjela može da uputi prihvrat ponude i rok za zaključivanje ugovora o prenosu udjela.

(4) Ako ponuda ne sadrži elemente iz stava 3 ovog člana smatraće se da nije ni učinjena.

(5) Ako ne postoji sporazum o kupovini udjela između člana društva sa ograničenom odgovornošću koji prenosi udio i ostalih članova društva, udio se dijeli među članovima društva

srazmjerno njihovim udjelima, ako statutom društva sa ograničenom odgovornošću nije drukčije određeno.

(6) Član društva sa ograničenom odgovornošću koji koristi pravo preče kupovine udjela dužan je da u pisanom obliku obavijesti člana društva koji prenosi udio o prihvatanju ponude u cjelosti, u roku od 30 dana od dana prijema ponude, ako statutom društva sa ograničenom odgovornošću nije predviđen drugi rok koji ne može biti kraći od osam ni duži od 90 dana od dana dostavljanja ponude.

(7) Postupak u vezi sa pravom preče kupovine udjela može se statutom društva sa ograničenom odgovornošću urediti na drugačiji način u odnosu na st. 1 do 6 ovog člana.

Povreda prava preče kupovine

Član 376

(1) Član društva sa ograničenom odgovornošću koji ima pravo preče kupovine udjela može nadležnom sudu podnijeti tužbu za poništaj ugovora ili drugog pravnog posla kojim je udio prenesen, ako mu član društva koji je prenio udio nije dostavio ponudu u skladu sa ovim zakonom, odnosno statutom društva sa ograničenom odgovornošću.

(2) Tužba iz stava 1 ovog člana podnosi se u roku od 30 dana od dana saznanja za prenos udjela, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana registracije prenosa udjela u CRPS.

Prenos udjela trećem licu

Član 377

Ako nijedan član društva sa ograničenom odgovornošću koji ima pravo preče kupovine udjela ne prihvati ponudu iz člana 375 stav 2 ovog zakona u roku predviđenom ovim zakonom ili statutom društva sa ograničenom odgovornošću, nakon isteka ovog roka udio se može prenijeti trećem licu, pod uslovima koji ne mogu biti povoljniji od uslova ponuđenih članovima društva.

Prodaja udjela u izvršnom postupku

Član 378

(1) Članovi društva sa ograničenom odgovornošću koji imaju pravo preče kupovine udjela zadržavaju to pravo i u izvršnom postupku koji se sprovodi nad udjelom.

(2) Nadležni sud u izvršnom postupku dužan je da o prodaji udjela u društvu sa ograničenom odgovornošću obavijesti članove društva.

Prenos udjela nasljeđivanjem

Član 379

(1) U slučaju smrti člana društva sa ograničenom odgovornošću, udio se prenosi na njegove nasljednike u skladu sa posebnim zakonom, ako statutom društva sa ograničenom odgovornošću nije drukčije određeno.

(2) Ako je statutom društva sa ograničenom odgovornošću određeno da se udio ne može prenositi na nasljednike, članovi društva ili društvo dužni su da otkupe taj udio, na način i u roku određenom statutom.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, ako članovi društva ili društvo ne otkupe udio, taj udio se povlači u skladu sa odredbama ovog zakona o smanjenju osnovnog kapitala.

Prenos udjela ugovorom ili odlukom suda

Član 380

Udio ili dio udjela u društvu sa ograničenom odgovornošću može se prenijeti na osnovu ugovora koji je zaključen u pisanom obliku, uz ovjeru potpisa u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa ili na osnovu pravosnažne odluke suda ili drugog nadležnog organa u skladu sa posebnim propisom.

Posljedice prenosa udjela

Član 381

U slučaju prenosa udjela, prenosilac i sticalac neograničeno solidarno odgovaraju društvu za obaveze koje su dospjele prije prenosa udjela u skladu sa ovim zakonom.

Davanje udjela u zalogu

Član 382

Član društva sa ograničenom odgovornošću može dati u zalogu udio ili dio udjela, ako statutom društva nije drukčije određeno.

Glava IV

POVEĆANJE I SMANJENJE OSNOVNOG KAPITALA DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Povećanje osnovnog kapitala

Član 383

- (1) Osnovni kapital društva sa ograničenom odgovornošću povećava se:
- 1) unošenjem novih uloga postojećih članova društva ili člana koji pristupa društvu;
 - 2) pretvaranjem sredstava iz rezervi društva raspoloživih za te namjene i/ili neraspoređene dobiti društva u osnovni kapital (povećanje osnovnog kapitala iz ukupnog kapitala društva);
 - 3) konverzijom potraživanja prema društvu u osnovni kapital;
 - 4) statusnim promjenama, koje imaju za posljedicu povećanje osnovnog kapitala;
 - 5) pretvaranjem dodatnih uplata u osnovni kapital.
- (2) Osnovni kapital društva sa ograničenom odgovornošću povećava se na osnovu odluke članova društva.
- (3) Na povećanje osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva.

Pravo prečeg upisa udjela

Član 384

Članovi društva sa ograničenom odgovornošću imaju pravo prečeg upisa udjela prilikom povećanja osnovnog kapitala novim ulozima srazmjerno svojim udjelima, ako statutom društva nije drukčije određeno.

Smanjenje osnovnog kapitala

Član 385

- (1) Osnovni kapital društva sa ograničenom odgovornošću može se smanjiti na osnovu odluke članova društva, ali ne ispod iznosa minimalnog osnovnog kapitala propisanog zakonom.

(2) Na smanjenje osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o smanjenju osnovnog kapitala akcionarskog društva.

Povlačenje i poništenje udjela

Član 386

(1) Društvo sa ograničenom odgovornošću može povući i poništiti udio člana društva samo u slučajevima i na način predviđen statutom društva koji je važio na dan kad je član društva, čiji se udio povlači i poništava, stekao taj udio.

(2) Odluku o povlačenju i poništenju udjela člana društva sa ograničenom odgovornošću donose članovi društva.

(3) Odluka iz stava 2 ovog člana sadrži:

1) osnov povlačenja i poništenja udjela;

2) činjenice iz kojih proizilazi da su ispunjeni uslovi za donošenje odluke o povlačenju i poništenju udjela, predviđeni statutom društva sa ograničenom odgovornošću;

3) iznos i rok za isplatu naknade za udio članu društva čiji se udio povlači i poništava, koji ne može biti duži od dvije godine;

4) dejstvo poništenja udjela na osnovni kapital društva.

(4) Prilikom povlačenja i poništenja udjela člana društva sa ograničenom odgovornošću sprovodi se postupak smanjenja osnovnog kapitala društva u kome nije potrebno donositi posebnu odluku o smanjenju kapitala.

Glava V

DODATNE UPLATE DRUŠTVU

Način utvrđivanja obaveze dodatne uplate društvu

Član 387

(1) Statutom društva sa ograničenom odgovornošću može se odrediti da članovi društva mogu donositi odluke kojima se, pored unošenja uloga, obavezuju i da izvrše dodatne uplate društvu.

(2) Dodatne uplate društvu vrše se srazmjerno vrijednosti udjela članova u društvu.

(3) Obaveza dodatnih uplata društvu može se statutom društva ograničiti na određen iznos, utvrđen prema odnosu udjela.

(4) Statutom ili odlukom članova društva sa ograničenom odgovornošću iz stava 1 ovog člana mogu se odrediti i rokovi za vraćanje dodatnih uplata.

(5) Statutom društva sa ograničenom odgovornošću mogu se predvidjeti konkretni razlozi zbog kojih članovi društva mogu da donesu odluku iz stava 1 ovog člana (npr. za pokriće gubitaka).

(6) Dodatnim uplatama društvu ne povećava se osnovni kapital društva.

(7) Dodatne uplate društvu mogu biti samo u novcu.

(8) Odluka iz stava 1 ovog člana donosi se jednoglasno, ako statutom društva sa ograničenom odgovornošću nije predviđena druga većina.

(9) Ako je statutom društva sa ograničenom odgovornošću predviđeno da se odluka iz stava 8 ovog člana donosi drugom većinom, ta odluka obavezuje samo članove društva koji su za nju glasali.

Oslobađanje od obaveze dodatnih uplata društvu

Član 388

(1) Ako obaveza dodatne uplate društvu nije ograničena na određeni iznos, svaki član društva može se osloboditi obaveze dodatnih uplata tako što će, u roku od mjesec dana od dana dospelosti te obaveze, staviti na raspolaganje društvu svoj udio, radi namirenja obaveze.

(2) Ako član društva sa ograničenom odgovornošću u roku iz stava 1 ovog člana ne stavi na raspolaganje svoj udio niti izvrši dodatnu uplatu društvu, smatra se da je njegov udio stavljen na raspolaganje, o čemu ga društvo obavještava pisanim putem.

(3) Društvo sa ograničenom odgovornošću je dužno da proda udio člana društva putem javnog nadmetanja, u roku od mjesec dana po isteku roka iz stava 1 ovog člana.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, društvo sa ograničenom odgovornošću može prodati udio člana društva na drugačiji način, uz saglasnost člana društva.

(5) Iznos sredstava dobijen prodajom udjela člana društva koji preostane nakon pokrića troškova prodaje udjela i namirenja obaveze dodatnih uplata društvu, isplaćuje se članu društva.

(6) Ako se potraživanje društva sa ograničenom odgovornošću ne može podmiriti prodajom udjela člana društva, taj udio pripada društvu koje ga može otuđiti za svoj račun.

(7) Statutom društva sa ograničenom odgovornošću može se predvidjeti da se odredbe st. 1 do 6 ovog člana odnose samo na slučaj kad dodatne uplate društvu, koje se traže u vezi sa udjelom, prelaze određeni iznos.

Vraćanje dodatnih uplata

Član 389

(1) Društvo sa ograničenom odgovornošću dužno je da vrati dodatne uplate članovima društva u roku predviđenom statutom ili odlukom iz člana 387 stav 1 ovog zakona ili, ako rok nije određen, na njihov zahtjev, osim ako su navedena sredstva neophodna za pokriće gubitaka društva.

(2) Društvo sa ograničenom odgovornošću dužno je da vrati dodatne uplate pod uslovima iz stava 1 ovog člana i članovima društva kojima je to svojstvo prestalo, ako to nije u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

(3) U slučaju prenosa udjela, društvo je dužno da dodatne uplate vrati prenosiocu udjela, ako ugovorom o prenosu udjela nije drukčije određeno.

(4) Na vraćanje dodatnih uplata shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o zaštiti povjerilaca u postupku smanjenja osnovnog kapitala akcionarskog društva.

(5) Ako društvo sa ograničenom odgovornošću ne izvrši povraćaj dodatnih uplata, lice iz st. 1, 2 i 3 ovog člana može nadležnom sudu podnijeti tužbu za povraćaj dodatnih uplata.

Glava VI

ISPLATE ČLANOVIMA DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Raspodjela imovine društva

Član 390

(1) Društvo sa ograničenom odgovornošću može vršiti raspodjelu imovine svojim članovima, odnosno isplatu dobiti, povraćaj dodatnih uplata, zajma, kao i druga plaćanja po bilo kom osnovu, u skladu sa ovim zakonom i statutom društva.

(2) Na raspodjelu imovine društva sa ograničenom odgovornošću članovima društva shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o ograničenjima raspodjele imovine društva akcionarima, kao i posljedicama nezakonite raspodjele imovine.

Pravo na isplatu dividende

Član 391

(1) Na isplatu dividende članovima društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o isplati dividende akcionarima.

(2) Statutom društva sa ograničenom odgovornošću može se odrediti da se isplata dobiti članovima društva ne vrši srazmjerno njihovom udjelu u društvu.

Glava VII

PRAVA ČLANOVA DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Jednak tretman članova

Član 392

Svi članovi društva sa ograničenom odgovornošću koji su u istom položaju tretiraju se na jednak način.

Imovinska i neimovinska prava članova društva sa ograničenom odgovornošću

Član 393

(1) Članovi društva sa ograničenom odgovornošću imaju sljedeća imovinska prava:

1) pravo da učestvuju u raspodjeli dobiti društva, u skladu sa ovim zakonom;

2) pravo da učestvuju u raspodjeli imovine društva koja preostane nakon namirenja svih povjerilaca, nakon sprovedenog postupka likvidacije, odnosno stečaja, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje stečaj;

3) pravo da raspolazu svojim udjelima u skladu sa zakonom;

4) pravo prečeg upisa udjela, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Članovi društva sa ograničenom odgovornošću imaju sljedeća neimovinska prava:

1) pravo učešća u radu skupštine društva sa ograničenom odgovornošću, koje podrazumijeva pravo da prisustvuju sjednicama skupštine i učestvuju u raspravi po pojedinim tačkama dnevnog reda, ako ovim zakonom ili statutom društva sa ograničenom odgovornošću nije drukčije određeno;

2) pravo glasa na sjednicama skupštine društva sa ograničenom odgovornošću, ako ovim zakonom nije drukčije određeno;

3) pravo na informisanje u skladu sa ovim zakonom.

(3) Pored prava iz st. 1 i 2 ovog člana, član društva sa ograničenom odgovornošću ostvaruje i druga imovinska i neimovinska prava u skladu sa zakonom i statutom društva.

Pravo glasa

Član 394

(1) Članovi društva sa ograničenom odgovornošću pravo glasa ostvaruju na sjednicama skupštine društva.

(2) Svaki član društva sa ograničenom odgovornošću ima pravo glasa srazmjerno udjelu koji posjeduje, ako statutom društva nije drukčije određeno, s tim da se ne može predvidjeti da član nema pravo glasa.

(3) Na isključenje prava glasa člana društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe člana 178 ovog zakona.

Pravo na informisanje i angažovanje posebnog stručnjaka

Član 395

Na pravo člana društva sa ograničenom odgovornošću na informisanje i angažovanje posebnog stručnjaka, shodno se primjenjuju odredbe čl. 179, 180 i 181 ovog zakona.

Glava VIII

PRESTANAK SVOJSTVA ČLANA DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Razlozi za prestanak svojstva člana društva

Član 396

Svojstvo člana društva sa ograničenom odgovornošću prestaje:

- 1) smrću, ako je član fizičko lice, odnosno brisanjem iz odgovarajućeg registra, ako je član pravno lice;
- 2) prenosom cjelokupnog udjela;
- 3) istupanjem iz društva;
- 4) isključenjem iz društva.

Istupanje bez potraživanja naknade za udio

Član 397

(1) Član društva sa ograničenom odgovornošću može da istupi iz društva u svakom trenutku podnošenjem izjave o istupanju, ako ne traži naknadu za udio u društvu, osim ako bi to prouzrokovalo štetu društvu.

(2) Član društva sa ograničenom odgovornošću ne može se unaprijed odreći prava iz stava 1 ovog člana, niti mu se to pravo može ograničiti aktima društva.

Istupanje na osnovu odluke skupštine društva sa ograničenom odgovornošću

Član 398

(1) Član društva sa ograničenom odgovornošću može da istupi iz društva iz opravdanog razloga, uz isplatu naknade za udio u društvu.

(2) Opravdani razlog u smislu stava 1 ovog člana postoji naročito ako:

- 1) mu jedan ili više članova društva ili društvo prouzrokuju štetu;
- 2) je spriječen u ostvarivanju svojih prava u društvu; ili
- 3) mu neki organ društva nameće nesrazmjerne obaveze.

(3) Statutom društva sa ograničenom odgovornošću mogu se predvidjeti i drugi opravdani razlozi za istupanje člana društva, kao i postupak istupanja.

(4) Član društva sa ograničenom odgovornošću ne može se unaprijed odreći prava iz stava 1 ovog člana, niti mu se to pravo može ograničiti aktima društva.

(5) Član društva sa ograničenom odgovornošću koji želi da istupi iz društva dužan je da društvu podnese pisani zahtjev za istupanje iz društva, koji sadrži razloge istupanja i iznos koji zahtijeva od društva na ime naknade za svoj udio.

(6) Odluku o zahtjevu iz stava 5 ovog člana, skupština društva sa ograničenom odgovornošću donosi u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva i dostavlja je podnosiocu zahtjeva.

(7) Odluka iz stava 6 ovog člana kojom se prihvata zahtjev za istupanje sadrži i rok za isplatu naknade za udio koji ne može biti duži od godinu dana od dana kad je odluka donesena.

(8) Ako skupština društva sa ograničenom odgovornošću ne donese odluku u roku iz stava 6 ovog člana, smatra se da je zahtjev za istupanje iz društva prihvaćen u cjelosti.

Istupanje na osnovu odluke suda

Član 399

(1) Ako skupština društva sa ograničenom odgovornošću odbije zahtjev iz člana 398 stav 5 ovog zakona, član društva čiji je zahtjev odbijen ima pravo da, u roku od 30 dana od dana prijema odluke, nadležnom sudu podnese tužbu protiv društva kojom zahtijeva prestanak svojstva člana društva iz opravdanog razloga i isplatu naknade za udio u društvu.

(2) Ako usvoji tužbeni zahtjev iz stava 1 ovog člana, sud utvrđuje iznos naknade za udio u društvu u visini tržišne vrijednosti udjela tužioca i određuje rok u kojem je društvo dužno da izvrši isplatu, a koji ne može biti duži od godinu dana od dana pravosnažnosti presude.

(3) Prilikom određivanja roka iz stava 2 ovog člana, sud uzima u obzir finansijski položaj društva i njegove poslovne potrebe.

(4) Ako član društva sa ograničenom odgovornošću nije zadovoljan iznosom naknade za udio u društvu utvrđenim odlukom skupštine društva, može nadležnom sudu podnijeti tužbu protiv društva kojom zahtijeva isplatu razlike do punog iznosa tržišne vrijednosti udjela.

Pravo društva u slučaju istupanja člana društva

Član 400

(1) U slučaju istupanja člana društva sa ograničenom odgovornošću suprotno odredbama ovog zakona, društvo ima pravo na naknadu štete nastale istupanjem člana društva.

(2) Društvo se ne može unaprijed odreći prava iz stava 1 ovog člana, niti se to pravo može isključiti ili ograničiti aktima društva.

(3) U slučaju kad društvo od člana koji je istupio iz društva traži naknadu štete iz stava 1 ovog člana, tom članu neće isplatiti naknadu za udio u društvu dok mu se prouzrokovana šteta ne nadoknadi, pod uslovom da je podnijelo zahtjev članu za nadoknadu štete, odnosno da je pokrenulo postupak pred nadležnim sudom za nadoknadu štete ako član društva nije postupio po zahtjevu za nadoknadu štete u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

(4) Po pravosnažnosti presude kojom se odbija tužbeni zahtjev društva za nadoknadu štete, društvo je dužno da članu isplati naknadu za udio.

Posljedice istupanja

Član 401

(1) Istupanjem člana društva sa ograničenom odgovornošću prestaje njegovo članstvo u društvu i sva prava koja iz toga proizilaze.

(2) Udio člana koji je istupio iz društva sa ograničenom odgovornošću postaje sopstveni udio društva, bez donošenja odluke o sticanju sopstvenog udjela društva.

(3) Organ nadležan za registraciju u CRPS upisuje u CRPS prestanak svojstva člana društva sa ograničenom odgovornošću na osnovu:

1) izjave o istupanju iz člana 397 ovog člana;

2) odluke članova o prihvatanju zahtjeva za istupanje iz društva iz člana 398 ovog zakona i dokaza o isplati tržišne vrijednosti udjela;

3) pravosnažne i izvršne sudske odluke o istupanju, donesene u skladu sa članom 399 ovog zakona i dokaza o isplati tržišne vrijednosti udjela.

Isključenje člana

Član 402

(1) Društvo sa ograničenom odgovornošću ili član društva može nadležnom sudu podnijeti tužbu za isključenje drugog člana društva, ako za to postoji opravdan razlog.

(2) Opravdan razlog u smislu stava 1 ovog člana postoji ako član društva sa ograničenom odgovornošću:

1) namjerno ili grubom nepažnjom prouzrokuje značajnu štetu društvu ili drugim članovima društva;

2) svojim činjenjem ili nečinjenjem sprečava ili značajno otežava poslovanje društva.

(3) Ako usvoji tužbeni zahtjev iz stava 1 ovog člana, sud utvrđuje iznos naknade koju je društvo dužno da isplati isključenom članu društva u visini pravične vrijednosti udjela utvrđene shodnom primjenom odredaba člana 182 ovog zakona i određuje rok za isplatu naknade koji ne može biti duži od dvije godine od dana pravosnažnosti presude.

(4) Prilikom određivanja roka iz stava 3 ovog člana, sud uzima u obzir finansijski položaj društva i njegove poslovne potrebe.

(5) U slučaju isključenja člana društva, društvo zadržava pravo na naknadu štete koju mu je isključeni član društva prouzrokovao radnjama zbog kojih je isključen iz društva.

(6) Društvo i član društva ne mogu se unaprijed odreći prava iz stava 1 ovog člana, niti im se to pravo može ograničiti aktima društva.

Posljedice isključenja

Član 403

(1) Isključenjem člana prestaje njegovo članstvo u društvu i sva prava koja iz toga proizilaze.

(2) Udio člana koji je isključen iz društva sa ograničenom odgovornošću postaje sopstveni udio društva, bez donošenja odluke o sticanju sopstvenog udjela društva.

(3) Odluku o isključenju člana društva sud će, u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti odluke, dostaviti organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi registracije prestanka svojstva člana društva.

Ograničenja isplate naknade udjela

Član 404

(1) Društvo sa ograničenom odgovornošću može isplaćivati naknadu za udio članu društva koji je istupio ili koji je isključen iz društva samo iz:

1) neraspoređene dobiti i rezervi društva koje se mogu koristiti za te namjene;

2) sredstava ostvarenih prodajom sopstvenog udjela društva stečenog istupanjem ili isključenjem tog člana društva.

(2) Do potpune isplate naknade udjela članu koji je istupio ili koji je isključen iz društva, društvo ne može dijeliti dobit svojim članovima i dužno je da:

1) svu ostvarenu dobit raspoređuje u rezerve iz stava 1 tačka 1 ovog člana;

2) sva sredstva društva iz stava 1 ovog člana koristi isključivo za isplatu te naknade.

Glava IX

UPRAVLJANJE DRUŠTVOM SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

ODJELJAK A

ORGANI DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Organi

Član 405

- (1) Organi društva sa ograničenom odgovornošću su:
 - 1) skupština društva sa ograničenom odgovornošću; i
 - 2) direktor.
- (2) Statutom društva sa ograničenom odgovornošću može se predvidjeti da društvo umjesto direktora ima odbor direktora.
- (3) Jedini član društva sa ograničenom odgovornošću ima ovlaštenja skupštine društva.

ODJELJAK B

SKUPŠTINA DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Sastav skupštine društva sa ograničenom odgovornošću

Član 406

- (1) Skupštinu društva sa ograničenom odgovornošću čine svi članovi društva.
- (2) Direktor društva sa ograničenom odgovornošću obavezno prisustvuje sjednici skupštine društva.

Djelokrug skupštine

Član 407

- (1) Skupština društva sa ograničenom odgovornošću:
 - 1) vrši izmjene i dopune, odnosno donosi novi statut društva i sačinjava prečišćeni tekst statuta društva;
 - 2) imenuje i razrješava direktora, odnosno članove odbora direktora;
 - 3) imenuje i razrješava revizora;
 - 4) imenuje i razrješava likvidatora;
 - 5) donosi odluku o dobrovoljnoj likvidaciji društva ili podnošenju predloga za pokretanje stečajnog postupka;
 - 6) usvaja finansijske iskaze, kao i izvještaje revizora, ako su finansijski iskazi bili predmet revizije;
 - 7) donosi odluku o raspodjeli dobiti i načinu pokrića gubitaka;
 - 8) donosi odluku o povećanju ili smanjenju osnovnog kapitala društva;
 - 9) donosi odluku o statusnim promjenama i promjenama pravnog oblika;
 - 10) donosi odluku o sticanju sopstvenih udjela;
 - 11) donosi odluku o zahtjevu za istupanje člana iz društva;
 - 12) donosi odluku o pokretanju postupka i davanju punomoćja za zastupanje društva u sporu sa prokuristom, kao i u sporu sa direktorom;
 - 13) donosi odluku o pokretanju postupka i davanju punomoćja za zastupanje društva u sporu protiv člana društva;

- 14) donosi poslovnik; i
 - 15) odlučuje o drugim pitanjima, u skladu sa ovim zakonom i statutom društva.
- (2) Ovlašćenja iz stava 1 tač. 1, 2, 4, 5, 9 i 12 ovog člana su isključiva ovlašćenja skupštine društva sa ograničenom odgovornošću, dok se ostala ovlašćenja skupštine statutom društva mogu prenijeti i na direktora.
- (3) Skupština društva sa ograničenom odgovornošću može da odlučuje i o pitanjima koja su u nadležnosti direktora, na zahtjev tog organa.
- (4) Skupština društva sa ograničenom odgovornošću može da odlučuje i o pitanjima iz nadležnosti direktora, ako statutom društva nije drukčije predviđeno.
- (5) Skupština društva sa ograničenom odgovornošću može da daje obavezujuća uputstva direktoru.

Sjednica skupštine društva sa ograničenom odgovornošću

Član 408

- (1) Članovi društva sa ograničenom odgovornošću svoja prava prema društvu ostvaruju na redovnoj i vanrednoj sjednici skupštine društva, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Na održavanje redovnih i vanrednih sjednica shodno se primjenjuje član 257 ovog zakona.
- (3) Na mjesto održavanja sjednice i jezik sjednice shodno se primjenjuju čl. 263 i 264 ovog zakona.
- (4) Na učešće u radu skupštine korišćenjem elektronskih oblika komunikacije i virtualne sjednice shodno se primjenjuju čl. 275 i 276 ovog zakona.
- (5) Na utvrđivanje identiteta članova društva sa ograničenom odgovornošću, otvaranje sjednice skupštine društva i izbor predsjednika skupštine shodno se primjenjuju čl. 266 i 278 ovog zakona.

Lica ovlašćena za sazivanje sjednice skupštine društva sa ograničenom odgovornošću

Član 409

- (1) Sjednicu skupštine društva sa ograničenom odgovornošću saziva direktor ili odbor direktora.
- (2) Ako se društvo sa ograničenom odgovornošću nalazi u postupku likvidacije, sjednicu skupštine društva saziva likvidator.
- (3) Svaki član društva sa ograničenom odgovornošću ima pravo da direktoru podnese zahtjev za sazivanje sjednice skupštine društva.
- (4) Zahtjev iz stava 3 ovog člana podnosi se u pisanom obliku i obavezno sadrži: predlog dnevnog reda, predlog odluka čije se usvajanje predlaže sa obrazloženjem, kao i podatke o podnosiocima zahtjeva i procentu udjela koji posjeduju.
- (5) Direktor je dužan da sazove sjednicu skupštine društva sa ograničenom odgovornošću u roku od deset dana od dana prijema zahtjeva iz stava 3 ovog člana, na teret sredstava društva.
- (6) Ako direktor ne sazove sjednicu skupštine društva sa ograničenom odgovornošću u roku iz stava 5 ovog člana, član koji je podnio zahtjev iz stava 3 ovog člana ima pravo da sam sazove sjednicu.

Poziv za sjednicu skupštine društva sa ograničenom odgovornošću

Član 410

- (1) Poziv za sjednicu skupštine društva sa ograničenom odgovornošću naročito sadrži:

- 1) datum slanja poziva;
- 2) vrijeme i mjesto održavanja sjednice;
- 3) dnevni red, sa jasnom naznakom o kojim tačkama dnevnog reda se predlaže da skupština donese odluku;

- 4) obavještenje o načinima na koje se mogu preuzeti, odnosno gdje se može ostvariti uvid u materijale za sjednicu.

(2) Poziv iz stava 1 ovog člana upućuje se članovima društva sa ograničenom odgovornošću najkasnije osam dana prije dana održavanja sjednice, ako statutom društva drukčije određeno.

Način dostavljanja poziva za sjednicu

Član 411

(1) Poziv za sjednicu skupštine društva sa ograničenom odgovornošću upućuje se u pisanom obliku svakom članu društva, na adresu iz evidencije podataka o članovima društva, a dostavljanje se smatra izvršenim danom slanja preporučene pošiljke putem pošte, odnosno danom slanja elektronske pošte ako je član društva dao pisanu saglasnost za takav način slanja.

(2) Statutom društva sa ograničenom odgovornošću mogu se predvidjeti i drugi načini dostavljanja poziva za sjednicu skupštine društva.

(3) Troškove objavljivanja i slanja poziva za sjednicu skupštine društva sa ograničenom odgovornošću snosi društvo.

Materijali za sjednicu skupštine

Član 412

(1) Društvo sa ograničenom odgovornošću dužno je da materijale za sjednicu skupštine društva stavi na raspolaganje članovima društva istovremeno sa slanjem poziva, a najkasnije osam dana prije dana održavanja sjednice, ako statutom društva nije drukčije predviđeno.

(2) Na stavljanje na raspolaganje materijala članovima društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe člana 262 ovog zakona.

Punomoćje za učešće u radu skupštine

Član 413

(1) Član društva sa ograničenom odgovornošću može svoja prava na sjednici skupštine društva da ostvaruje preko punomoćnika.

(2) Član društva sa ograničenom odgovornošću ne može dati punomoćje za glasanje tako što će ga ograničiti na dio svog prava glasa po osnovu udjela.

(3) Na davanje punomoćja za učešće u radu skupštine društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe člana 267 st. 1 i 2, člana 269, člana 270 st. 1 i 2 i čl. 271 i 284 ovog zakona.

Kvorum

Član 414

(1) Kvorum potreban za rad sjednice skupštine društva sa ograničenom odgovornošću čine članovi koji posjeduju udjele koji daju više od polovine ukupnog broja glasova.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, statutom društva sa ograničenom odgovornošću može se odrediti i drugačiji kvorum, kao i predvidjeti slučajevi kad se neće zahtijevati postojanje kvoruma.

(3) U kvorum se računaju i glasovi članova društva sa ograničenom odgovornošću koji su glasali pisanim ili elektronskim putem.

(4) U kvorum se ne računaju glasovi članova društva čije je pravo glasa isključeno.

Ponovljena i odložena sjednica

Član 415

(1) Ako se sjednica skupštine društva sa ograničenom odgovornošću ne može održati zbog nedostatka kvoruma, sjednica se može ponovo sazvati sa istim dnevnim redom (ponovljena sjednica).

(2) Ako je u pozivu za neodržanu sjednicu određen dan održavanja ponovljene sjednice, ponovljena sjednica će se održati na taj dan, pri čemu on ne može biti ranije od petog, niti kasnije od 15. dana od dana neodržane sjednice.

(3) Ako u pozivu za neodržanu sjednicu nije određen dan održavanja ponovljene sjednice, ponovljena sjednica može se održati najranije pet dana, a najkasnije 15 dana od dana neodržane sjednice.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, poziv za ponovljenu sjednicu upućuje se članovima društva sa ograničenom odgovornošću najkasnije tri dana prije dana održavanja ponovljene sjednice.

(5) Na kvorum za ponovljenu sjednicu i održavanje odložene sjednice skupštine društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe člana 273 st. 5 i 6 i člana 274 ovog zakona.

Dnevni red sjednice skupštine društva sa ograničenom odgovornošću

Član 416

(1) Skupština društva sa ograničenom odgovornošću ne može donositi odluke o pitanjima koja nijesu na dnevnom redu.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, skupština društva može da donosi odluke o pitanjima koja nijesu na dnevnom redu ako svi članovi društva sa pravom glasa prisustvuju sjednici i jednoglasno prihvate izmjenu dnevnog reda.

(3) Jedan ili više članova društva sa ograničenom odgovornošću koji posjeduju najmanje 5% udjela u osnovnom kapitalu mogu direktoru predložiti izmjenu, odnosno dopunu dnevnog reda sjednice skupštine društva, i to tako što će predložiti:

1) izmjenu dnevnog reda u dijelu donošenja drugačije odluke po predloženoj tački dnevnog reda, uz obrazloženje i predlog odluke; ili

2) dopunu dnevnog reda novim tačkama, uz obrazloženje ili predlog odluke koju skupština društva treba da donese.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, statutom društva sa ograničenom odgovornošću može se predvidjeti manji procenat udjela u osnovnom kapitalu društva koji daje pravo predlaganja izmjena i dopuna dnevnog reda.

(5) Predlog iz stava 3 ovog člana dostavlja se u pisanom obliku, uz navođenje podataka o podnosiocima zahtjeva i procentu udjela koji posjeduju.

(6) Predlog iz stava 3 ovog člana članovi društva mogu dostaviti direktno i svim ostalim članovima društva, na adrese iz evidencije podataka o članovima društva.

(7) Predlog iz stava 3 ovog člana podnosi se najkasnije tri dana prije dana održavanja sjednice skupštine društva, ako statutom društva nije drukčije predviđeno.

(8) Direktor je dužan da predlog iz stava 3 ovog člana proslijedi svim ostalim članovima društva najkasnije narednog radnog dana od dana prijema predloga.

(9) Član društva sa ograničenom odgovornošću koji nije prisustvovao sjednici skupštine društva može pobijati odluke skupštine donesene po tačkama dnevnog reda iz stava 3 ovog člana ako mu do dana održavanja sjednice skupštine nije dostavljen predlog u smislu st. 6 i 8 ovog člana.

Većina za odlučivanje

Član 417

(1) Skupština društva sa ograničenom odgovornošću odluke donosi većinom glasova prisutnih članova koji imaju pravo glasa po određenom pitanju, ako ovim zakonom ili statutom društva za odlučivanje o pojedinim pitanjima nije predviđen veći broj glasova.

(2) Prilikom utvrđivanja većine za odlučivanje, u obzir se uzimaju i glasovi članova društva sa ograničenom odgovornošću koji su glasali pisanim ili elektronskim putem.

Način glasanja

Član 418

(1) Glasanje na sjednici skupštine društva sa ograničenom odgovornošću je javno.

(2) Članovi društva sa ograničenom odgovornošću mogu da glasaju pisanim putem bez prisustva sjednici, ako je to statutom društva predviđeno.

(3) Na glasanje pisanim putem na sjednici skupštine društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe člana 283 ovog zakona.

Zapisnik

Član 419

Na vođenje zapisnika sa sjednice skupštine društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe člana 285 ovog zakona.

Izuzetak od pravila o sazivanju sjednice

Član 420

Ako su svi članovi društva sa ograničenom odgovornošću prisutni lično ili preko punomoćnika, skupština društva može da donese odluku bez poštovanja odredbi ovog zakona o sazivanju i održavanju sjednice, pod uslovom da se nijedan član društva ne protivi usvajanju odluke na ovaj način.

Pobijanje odluka skupštine društva sa ograničenom odgovornošću

Član 421

Na pobijanje odluka skupštine društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe čl. 288, 289 i 290 ovog zakona.

ODJELJAK C

DIREKTOR

Imenovanje direktora

Član 422

(1) Skupština društva sa ograničenom odgovornošću imenuje direktora.

(2) Pravo na predlaganje kandidata za direktora ima svaki član društva sa ograničenom odgovornošću.

(3) Uz predlog iz stava 2 ovog člana prilažu se biografski i drugi podaci koji mogu biti od značaja prilikom donošenja odluke o izboru kandidata.

(4) Prilikom osnivanja društva, direktor se može imenovati statutom društva.

(5) Direktor se registruje u CRPS.

Mandat direktora

Član 423

(1) Direktor društva sa ograničenom odgovornošću imenuje se na period određen statutom društva.

(2) Ako statutom društva nije određena dužina trajanja mandata direktora, mandat direktora nije ograničen.

(3) Ako je statutom društva određena dužina trajanja mandata direktora, po isteku mandata direktor može biti ponovo imenovan neograničen broj puta.

Uslovi za imenovanje direktora

Član 424

(1) Direktor društva sa ograničenom odgovornošću mora biti poslovno sposobno fizičko lice.

(2) Direktor ne može biti:

1) lice koje je osuđivano za krivična djela protiv: prava iz rada, intelektualne svojine, platnog prometa i privrednog poslovanja, imovine i službene dužnosti, u roku od tri godine od dana prestanka pravnih posljedica osude;

2) revizor društva ili lice koje je bilo angažovano u vršenju revizije finansijskih izvještaja društva, do isteka roka u skladu sa posebnim zakonom;

3) lice kome je izrečena mjera bezbjednosti zabrana obavljanja djelatnosti, koja čini pretežnu djelatnost društva, za vrijeme dok ta mjera traje.

(3) Statutom društva sa ograničenom odgovornošću mogu se predvidjeti i drugi uslovi koje treba da ispunjava direktor.

(4) Ako za vrijeme trajanja mandata direktor prestane da ispunjava uslove za imenovanje, dužan je da o tome, bez odlaganja, obavijesti članove društva.

Ostavka i razrješenje direktora

Član 425

(1) Skupština društva razrješava direktora, pri čemu nije dužna da navede razloge za razrješenje ako statutom društva nije drukčije određeno.

(2) Na ostavku direktora društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe člana 315 ovog zakona.

(3) Prestanak svojstva direktora registruje se u CRPS.

Nadležnosti direktora

Član 426

(1) Direktor:

1) zastupa društvo prema trećim licima u skladu sa statutom i odlukama skupštine društva;

- 2) vodi poslove društva u skladu sa statutom i odlukama skupštine društva;
 - 3) odlučuje o unutrašnjoj organizaciji društva;
 - 4) vrši unutrašnji nadzor nad obavljanjem djelatnosti društva;
 - 5) saziva sjednice skupštine društva i utvrđuje predlog dnevnog reda sa predlozima odluka;
 - 6) izvršava odluke skupštine društva;
 - 7) daje i opoziva prokuru;
 - 8) izvještava skupštinu društva u skladu sa ovim zakonom i statutom društva; i
 - 9) vrši druge poslove u skladu sa ovim zakonom i statutom društva.
- (2) Za pitanja koja nijesu u nadležnosti skupštine društva sa ograničenom odgovornošću, pretpostavlja se nadležnost direktora.

Zastupanje društva u sporu sa direktorom

Član 427

- (1) Direktor ne može izdati punomoćje za zastupanje niti zastupati društvo u sporu u kojem je suprotna strana on ili sa njim povezano lice.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, punomoćje izdaje skupština društva, odnosno drugi organ ili lice u društvu, u skladu sa statutom društva.

Zarada i naknade direktora

Član 428

- (1) Direktor društva sa ograničenom odgovornošću ima pravo na zaradu.
- (2) Pored zarade, direktor ima pravo i na naknade u skladu sa statutom ili odlukom skupštine društva.
- (3) Ako je naknada određena statutom društva, odluku o izmjeni statuta kojom se direktoru smanjuje naknada skupština društva može donijeti običnom većinom glasova.
- (4) Na naknadu direktora društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe čl. 330 i 332 ovog zakona.

Izvještavanje

Član 429

- (1) Direktor je dužan da, bez odlaganja, obavijesti svakog člana društva koji ima udio koji predstavlja najmanje 10% osnovnog kapitala društva o nastalim vanrednim okolnostima koje mogu biti od značaja za stanje društva ili obavljanje djelatnosti društva.
- (2) Na obavezu direktora da skupštini društva sa ograničenom odgovornošću podnosi izvještaje shodno se primjenjuju odredbe člana 299 ovog zakona.

Shodna primjena

Član 430

Na imenovanje privremenog zastupnika društva sa ograničenom odgovornošću, dužnosti direktora u slučaju poslovanja sa gubitkom i odgovornost direktora shodno se primjenjuju odredbe čl. 316, 333 i 334 ovog zakona.

Odbor direktora

Član 431

U slučaju kad društvo sa ograničenom odgovornošću ima odbor direktora, na odbor direktora shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o direktoru društva sa ograničenom odgovornošću i o odboru direktora kod jednodomnog upravljanja akcionarskim društvom.

Glava X

VOĐENJE POSLOVNE EVIDENCIJE I JAVNOST POSLOVANJA

Vođenje poslovne evidencije

Član 432

- (1) Društvo sa ograničenom odgovornošću čuva:
 - 1) osnivački akt;
 - 2) statut društva i sve njegove izmjene i dopune;
 - 3) druge opšte akte;
 - 4) knjigu zapisnika, koja sadrži zapisnike sa svih sjednica skupštine društva i zapisnike sa svih sjednica odbora direktora, ako društvo ima odbor direktora;
 - 5) odluke usvojene na sjednicama skupštine društva;
 - 6) dokumentaciju o uspostavljanju tereta na imovini društva.
- (2) Društvo sa ograničenom odgovornošću vodi evidenciju o:
 - 1) adresama članova društva;
 - 2) direktoru, odnosno članovima odbora direktora sa podacima o adresi, datumu imenovanja i periodu na koji je direktor, odnosno svaki član odbora direktora imenovan, kao i o funkcijama koje obavljaju u drugim pravnim licima;
 - 3) udjelima društva koje posjeduju članovi organa upravljanja;
 - 4) ugovorima koje su sa društvom zaključili direktor, odnosno članovi odbora direktora;
 - 5) akcijama i udjelima koje društvo posjeduje u drugim privrednim društvima;
 - 6) cjelokupnu dokumentaciju u vezi sa odobravanjem pravnih poslova, odnosno pravnih radnji u kojima postoji lični interes.
- (3) Dokumentaciju iz stava 1 tač. 1 do 5 ovog člana društvo čuva trajno, a ostalu dokumentaciju iz st. 1 i 2 ovog člana najmanje pet godina.
- (4) Dokumentaciju iz st. 1 i 2 ovog člana društvo je dužno da čuva u svom sjedištu ili na drugom mjestu, koje je poznato i dostupno članovima društva.

Registracija promjena

Član 433

Na registraciju promjena i objavljivanje podataka društva sa ograničenom odgovornošću shodno se primjenjuju odredbe čl. 356 i 357 ovog zakona.

DIO SEDMI

RESTRUKTURIRANJE PRIVREDNIH DRUŠTAVA

Glava I

VRSTE RESTRUKTURIRANJA

Pojam i vrste restrukturiranja

Član 434

(1) Restrukturiranje privrednih društava obuhvata: statusne promjene, promjenu pravnog oblika i prekograničnu konverziju.

(2) Statusna promjena je postupak restrukturiranja u kojem jedno ili više privrednih društava (društva prenosiooci) prenose imovinu i obaveze na jedno ili više drugih privrednih društava (društva sticaoci), pri čemu članovi društava prenosilaca stižu udjele, odnosno akcije u društvima sticaocima.

(3) Statusne promjene su: pripajanje, spajanje i podjela.

(4) Promjena pravnog oblika privrednog društva je postupak restrukturiranja u kojem privredno društvo mijenja postojeći pravni oblik u neki od drugih oblika privrednih društava utvrđenih ovim zakonom.

(5) Prekogranična konverzija je postupak restrukturiranja u kojem jedno privredno društvo mijenja pravni oblik, tako što iz pravnog oblika u kojem je registrovano u državi porijekla prelazi u pravni oblik države prijema, uz istovremeni prenos sjedišta u državu prijema, pri čemu zadržava kontinuitet svog pravnog subjektiviteta, uključujući sva prava i obaveze, uz brisanje društva iz registra države porijekla i upis društva u registar države prijema.

(6) Društvom kapitala u Crnoj Gori, u smislu ovog zakona, smatraju se akcionarsko društvo i društvo sa ograničenom odgovornošću.

(7) Odredbe ovog zakona o restrukturiranju ne primjenjuju se na kreditne institucije, investiciona društva, finansijske holding kompanije, mješovite holding kompanije, finansijske institucije koje su zavisna društva tih subjekata i uključene su u kontrolu na konsolidovanoj osnovi, kao ni na filijale kreditnih institucija iz trećih država, ako su predmet sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.

Glava II

STATUSNE PROMJENE

ODJELJAK A

UČESNICI I USLOVI ZA SPROVOĐENJE STATUSNIH PROMJENA

Učesnici statusnih promjena

Član 435

(1) U postupku statusne promjene učestvuje najmanje jedno privredno društvo u svojstvu društva prenosioaca i najmanje jedno privredno društvo u svojstvu društva sticaoca.

(2) Privredna društva iz stava 1 ovog člana mogu biti istog ili različitog pravnog oblika.

(3) U postupku statusne promjene ne može učestvovati privredno društvo u stečaju, osim ako je statusna promjena predviđena kao mjera reorganizacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

(4) Privredno društvo u likvidaciji može učestvovati u postupku statusne promjene pod uslovom da članovima privrednog društva nije započeta raspodjela imovine društva.

Uslovi za sprovođenje statusne promjene

Član 436

(1) Statusne promjene mogu se vršiti samo ako je imovina privrednog društva veća od njegovih obaveza.

(2) Ako se statusnom promjenom osniva novo privredno društvo, na osnivanje tog društva primjenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na osnivanje odgovarajućeg pravnog oblika privrednog društva, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

(3) Ako se u svojstvu društva prenosioca nalazi javno akcionarsko društvo koje svoju cjelokupnu imovinu i obaveze prenosi na društvo sticaoca koje nije javno akcionarsko društvo, potrebno je da se ispune svi uslovi za prestanak svojstva javnog društva u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

(4) Svi članovi društva prenosioca stiču udjele, odnosno akcije u društvu sticaocu srazmjerno svojim udjelima, odnosno akcijama u društvu prenosiocu, osim ako se svaki član društva prenosioca saglasi da se statusnom promjenom izvrši zamjena udjela, odnosno akcija u drugačijoj srazmjeri ili ako, kao nesaglasni član, odnosno akcionar, koristi svoje pravo na isplatu umjesto sticanja udjela, odnosno akcija u društvu sticaocu, u skladu sa čl. 182 i 183 ovog zakona.

(5) Članu društva prenosioca se po osnovu statusne promjene može izvršiti i novčano plaćanje, s tim da ukupan iznos tih plaćanja svim članovima društva prenosioca ne može preći 10% ukupne nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti udjela, odnosno akcija koje stiču članovi društva prenosioca.

ODJELJAK B PRIPAJANJE I SPAJANJE

Pojam pripajanja

Član 437

Pripajanje je postupak kojim jedno ili više privrednih društava (društva prenosioci) prestaje bez sprovođenja postupka likvidacije prenoseći svoju cjelokupnu imovinu i obaveze na neko već postojeće privredno društvo (društvo sticalac) u zamjenu za akcije, odnosno udjele društva sticaoca koje dobijaju članovi društva prenosioca i, eventualno, vrši novčano plaćanje članovima društva prenosioca, s tim da iznos tih plaćanja ne može preći 10% nominalne ili knjigovodstvene vrijednosti akcija, odnosno udjela koje stiču članovi društva prenosioca.

Nacrt ugovora o pripajanju

Član 438

(1) Odbori direktora, odnosno upravni odbori privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja pripremaju i usaglašavaju pisani nacrt ugovora o pripajanju koji naročito sadrži:

- 1) pravni oblik, poslovno ime i registrovano sjedište svakog privrednog društva koje učestvuje u postupku pripajanja;
- 2) procjenu srazmjere zamjene udjela, odnosno akcija u društvu prenosiocu za udjele, odnosno akcije u društvu sticaocu, kao i visinu novčanog plaćanja ako postoji;
- 3) uslove preuzimanja udjela, odnosno akcija u društvu sticaocu;

4) datum od kad sticaoci udjela, odnosno akcija u društvu sticaocu stiču pravo učešća u dobiti i sve posebne uslove koji utiču na ostvarivanje tog prava;

5) datum od kad se pravni poslovi i pravne radnje društva prenosioca smatraju, u računovodstvene svrhe, pravnim poslovima i pravnim radnjama društva sticaoca;

6) spisak zaposlenih društva prenosioca čiji se radni odnos nastavlja u društvu sticaocu;

7) prava koja društvo sticalac daje članovima društva koji imaju posebna prava, kao i vlasnicima drugih hartija od vrijednosti, odnosno mjere koje se u odnosu na ta lica predlažu;

8) sve posebne pogodnosti koje se odobravaju članovima organa privrednih društava koja učestvuju u pripajanju, kao i nezavisnim ekspertima koji sačinjavaju izvještaje u skladu sa ovim zakonom;

9) predlog odluke o izmjenama i dopunama statuta postojećeg društva sticaoca, odnosno predlog osnivačkog akta i statuta novoosnovanog društva sticaoca;

10) procjenu vrijednosti imovine i obaveza društva prenosioca koje se prenose na društvo sticaoca i njihov opis, kao i način na koji se taj prenos vrši na društvo sticaoca;

11) visinu novčane naknade koja se nudi nesaglasnim članovima privrednog društva i rok u kome će biti isplaćena, pri čemu taj rok ne može biti duži od dva mjeseca od dana donošenja odluke o odobravanju nacrtu ugovora o pripajanju.

(2) U slučaju kad društvo sticalac posjeduje sve akcije, odnosno udjele u društvu prenosiocu, nacrt ugovora o pripajanju ne mora da sadrži podatke iz stava 1 tač. 2, 3 i 4 ovog člana.

(3) Ugovor o pripajanju zaključuje se u pisanom obliku između svih privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja i ovjerava u skladu sa zakonom.

(4) Privredna društva koja učestvuju u postupku pripajanja dužna su da najkasnije 30 dana prije dana održavanja sjednice skupštine društva dostave organu nadležnom za registraciju u CRPS nacrt ugovora o pripajanju, radi objavljivanja na internet stranici tog organa.

Izvještaj organa upravljanja

Član 439

(1) Odbor direktora, odnosno upravni odbor svakog od privrednih društava koje učestvuje u postupku pripajanja dužan je da sačini pisani izvještaj o pripajanju, koji sadrži:

1) detaljno pravno i ekonomsko obrazloženje pripajanja;

2) obrazloženje srazmjere zamjene akcija, odnosno udjela;

3) eventualne posebne poteškoće koje su postojale prilikom procjene vrijednosti imovine društava prenosilaca, kao i prilikom utvrđivanja srazmjere zamjene akcija, odnosno udjela;

4) objašnjenje pravnih posljedica pripajanja;

5) obavještenje o svim značajnijim promjenama na imovini i obavezama nastalim nakon datuma izrade finansijskih izvještaja.

(2) Pored izvještaja iz stava 1 ovog člana, odbor direktora, odnosno upravni odbor dostavlja skupštini sopstvenog društva, kao i odboru direktora, odnosno upravnom odboru ostalih društava uključenih u pripajanje, dopunu izvještaja koja sadrži podatke o svim značajnijim promjenama na imovini i obavezama društva nastalim od dana usaglašavanja nacrtu ugovora o pripajanju do dana održavanja sjednice skupštine privrednog društva na kojoj treba da se donese odluka o pripajanju.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako se sa tim saglase svi članovi svakog od privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja, izvještaj iz stava 1 ovog člana i dopuna izvještaja iz stava 2 ovog člana ne moraju se sačinjavati.

(4) U slučaju kad upravni odbor sačinjava izvještaj iz stava 1 ovog člana i dopunu izvještaja iz stava 2 ovog člana, skupštini privrednog društva mora se dostaviti i odluka nadzornog odbora o usvajanju izvještaja upravnog odbora.

(5) Izvještaj iz stava 1 ovog člana ne mora se sačinjavati u slučaju kad društvo sticalac posjeduje sve akcije, odnosno udjele u društvu prenosiocu.

(6) Ako društvo sticalac posjeduje najmanje 90% udjela, odnosno akcija u društvu prenosiocu, izvještaj iz stava 1 ovog člana ne mora se sačinjavati ako manjinski vlasnici, odnosno akcionari društva prenosioca imaju pravo da zahtijevaju da njihove udjele, odnosno akcije otkupi društvo sticalac po tržišnoj vrijednosti.

(7) Ako manjinski vlasnik, odnosno akcionar nije zadovoljan visinom utvrđene naknade za udjele, odnosno akcije, može podnijeti tužbu nadležnom sudu u roku od šest mjeseci od dana registracije pripajanja.

Izvještaj nezavisnog eksperta

Član 440

(1) Svako privredno društvo koje učestvuje u postupku pripajanja može da podnese predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, imenuje jednog ili više nezavisnih eksperata radi ispitivanja nacrta ugovora o pripajanju.

(2) Sva privredna društva iz stava 1 ovog člana mogu nadležnom sudu podnijeti zajednički predlog za imenovanje jednog zajedničkog nezavisnog eksperta.

(3) Nezavisni ekspert ne smije biti povezan sa bilo kojim privrednim društvom koje učestvuje u postupku pripajanja na način koji može da utiče na njegovu nezavisnost i nepristrasnost.

(4) Za nezavisnog eksperta može se odrediti revizor, sudski vještak ekonomske struke ili ovlašćeni procjenitelj koga odredi odbor direktora, odnosno upravni odbor, kao i društvo za reviziju.

(5) Nezavisni ekspert sačinjava izvještaj o ispitivanju nacrta ugovora o pripajanju za privredno društvo koje je zahtijevalo njegovo imenovanje.

(6) Zajednički nezavisni ekspert sačinjava jedinstven izvještaj o ispitivanju nacrta ugovora o pripajanju za sva privredna društva koja učestvuju u postupku pripajanja, u roku koji mu odredi sud i dostavlja ga svakom društvu.

(7) Nezavisni ekspert i zajednički nezavisni ekspert imaju pravo da od privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja dobiju sve informacije potrebne za ispitivanje.

(8) Izvještaj iz st. 5 i 6 ovog člana sačinjava se u pisanom obliku i sadrži mišljenje o tome da li je novčana naknada nesaglasnim članovima privrednog društva i srazmjera u skladu sa kojom se vrši zamjena udjela, odnosno akcija pravična i primjerena.

(9) Prilikom utvrđivanja pravičnosti i primjerenosti iz stava 8 ovog člana uzima se u obzir tržišna vrijednost udjela, odnosno akcija prije najave sprovođenja statusne promjene ili vrijednost privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja bez uticaja predložene statusne promjene, utvrđena u skladu sa opšteprihvaćenim metodama procjene.

(10) U izvještaju iz st. 5 i 6 ovog člana naročito se navodi:

1) koje su metode procjene vrijednosti primijenjene prilikom utvrđivanja srazmjere zamjene udjela, odnosno akcija;

2) koje su metode procjene vrijednosti primijenjene prilikom utvrđivanja novčane naknade članovima privrednog društva;

3) da li su metode korišćene za utvrđivanje srazmjere zamjene udjela, odnosno akcija i vrijednosti novčane naknade primjerene okolnostima tog slučaja, koja se vrijednost dobija korišćenjem tih metoda, kakav je značaj metoda koje su korišćene za izračunavanje vrijednosti, kao i, u slučaju da su privredna društva koja učestvuju u postupku pripajanja koristila različite metode, da li je korišćenje različitih metoda bilo opravdano;

4) opis okolnosti koje su otežavale procjenu vrijednosti i obavljanje ispitivanja, ako ih je bilo; i

5) da li je naplata potraživanja povjerilaca svakog od privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja, a koja su nastala prije dana objavljivanja ugovora o pripajanju, ugrožena sprovođenjem postupka pripajanja, odnosno da li finansijski položaj svakog od učesnika postupka pripajanja zahtijeva posebnu zaštitu prava ovih povjerilaca.

(11) Izvještaj o ispitivanju nacrtu ugovora o pripajanju ne sačinjava se ako se svi članovi svakog privrednog društva koje učestvuje u postupku pripajanja sa tim saglase.

(12) Kad društvo sticalac posjeduje sve akcije, odnosno udjele u društvu prenosiocu, izvještaj o ispitivanju nacrtu ugovora o pripajanju nije obavezan za sprovođenje postupka pripajanja.

(13) Ako društvo sticalac posjeduje najmanje 90% udjela, odnosno akcija u društvu prenosiocu, izvještaj o ispitivanju nacrtu ugovora o pripajanju ne mora se sačinjavati ako manjinski vlasnici, odnosno akcionari društva prenosioca imaju pravo da zahtijevaju da njihove udjele, odnosno akcije otkupi društvo sticalac po tržišnoj vrijednosti.

(14) Ako manjinski vlasnik, odnosno akcionar nije zadovoljan visinom utvrđene naknade za udjele, odnosno akcije, može podnijeti tužbu nadležnom sudu u roku od šest mjeseci od dana registracije pripajanja.

Objavljivanje Član 441

(1) Nacrt ugovora o pripajanju svako privredno društvo koje učestvuje u postupku pripajanja objavljuje na svojoj internet stranici, ako je ima i dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS radi objavljivanja na internet stranici CRPS, najkasnije mjesec dana prije dana održavanja sjednice skupštine privrednog društva na kojoj se donosi odluka o pripajanju.

(2) Uz nacrt iz stava 1 ovog člana objavljuje se i:

- 1) izvještaj odbora direktora, odnosno upravnog odbora iz člana 439 ovog zakona;
- 2) izvještaj o ispitivanju nacrtu ugovora o pripajanju iz člana 440 ovog zakona; i
- 3) obavještenje članovima privrednog društva o vremenu i mjestu gdje mogu da ostvare uvid u dokumentaciju u skladu sa članom 442 ovog zakona.

(3) Privredno društvo može da odluči da određene djelove izvještaja iz stava 2 tač. 1 i 2 ovog člana ne objavi ako sadrže podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu.

(4) Kad se pripajanje sprovodi bez odluke skupštine društva sticaoca o odobravanju nacrtu ugovora o pripajanju, objavljivanje u smislu st. 1, 2 i 3 ovog člana vrši se najkasnije mjesec dana prije dana održavanja sjednice skupštine drugog društva ili drugih društava koja učestvuju u postupku pripajanja.

(5) Objavljivanjem nacrtu ugovora o pripajanju smatra se da su povjerioci privrednog društva obaviješteni o pripajanju.

Pravo uvida u dokumentaciju

Član 442

(1) Privredna društva koja učestvuju u postupku pripajanja dužna su da svojim članovima, u sjedištu društva, najmanje mjesec dana prije dana održavanja sjednice skupštine privrednog društva na kojoj se donosi odluka o odobravanju nacrtu ugovora o pripajanju, kao i za vrijeme trajanja sjednice skupštine, omogućiti, bez naknade, kopiranje i uvid u sljedeću dokumentaciju:

- 1) nacrt ugovora o pripajanju;
- 2) izvještaj odbora direktora, odnosno upravnog odbora iz člana 436 ovog zakona;
- 3) izvještaj o ispitivanju nacrtu ugovora o pripajanju iz člana 437 ovog zakona;
- 4) godišnje finansijske iskaze sa mišljenjem revizora za posljednje tri godine svakog privrednog društva koje učestvuje u postupku pripajanja; i

5) poseban finansijski iskaz kojim se iskazuje stanje u privrednom društvu na dan koji nije raniji od tri mjeseca od dana sačinjavanja nacrtu ugovora o pripajanju, ako je nacrt sačinjen nakon šest mjeseci od dana završetka posljednje poslovne godine.

(2) Posebnim finansijskim iskazom iz stava 1 tačka 5 ovog člana iskazuju se podaci na način na koji su iskazani u godišnjem finansijskom iskazu, s tim što se izmjene vrednovanja iz posljednjeg godišnjeg finansijskog iskaza vrše samo na osnovu promjena u knjigovodstvu u odnosu na stanje izraženo u posljednjem godišnjem finansijskom iskazu, bez sprovođenja popisa imovine, ali uz obavezu uzimanja u obzir srednjoročne amortizacije, rezervacije troškova i gubitaka, kao i materijalnih promjena u stvarnoj vrijednosti koje nijesu prikazane u knjigama.

(3) Poseban finansijski iskaz iz stava 1 tačka 5 ovog člana ne mora se stavljati na uvid kad privredno društvo objavi polugodišnji finansijski izvještaj i stavi ga na uvid članovima na način iz stava 1 ovog člana.

(4) Ako je dokumentacija iz stava 1 ovog člana objavljena na internet stranici privrednog društva koje učestvuje u postupku pripajanja najmanje mjesec dana prije dana održavanja sjednice skupštine društva na kojoj se donosi odluka o odobravanju nacrtu ugovora o pripajanju i ako je omogućeno neograničeno i besplatno preuzimanje te dokumentacije u elektronskom obliku, društvo nije dužno da, bez naknade, kopira i da na uvid dokumentaciju članovima.

(5) Ako je član društva dao pisani pristanak na upotrebu elektronskih sredstava komunikacije sa društvom, društvo može dokumentaciju iz stava 1 ovog člana dostaviti putem tih sredstava komunikacije.

Odluka o odobravanju nacrtu ugovora o pripajanju

Član 443

(1) Na sjednici skupštine svakog od privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja, nakon upoznavanja sa izvještajima iz čl. 439 i 440 ovog zakona, donosi se odluka o odobravanju nacrtu ugovora o pripajanju.

(2) Odluka iz stava 1 ovog člana donosi se dvotrećinskom većinom glasova prisutnih ili zastupanih članova privrednog društva, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom privrednog društva nije predviđena veća većina.

(3) Ako kao posljedica pripajanja određeni članovi društva prenosioca postaju članovi društva sticaoca koji neograničeno solidarno odgovaraju za njegove obaveze, odluka iz stava 1 ovog člana može se donijeti samo uz saglasnost tih članova.

(4) Skupština društva sticaoca dužna je da istovremeno sa donošenjem odluke iz stava 1 ovog člana:

- 1) usvoji izmjene i dopune statuta;

2) donese odluku o povećanju osnovnog kapitala, ako se osnovni kapital povećava.

(5) Nacrt ugovora o pripajanju smatra se ugovorom o pripajanju kad ga u istovjetnom tekstu odobre skupštine svih privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja i ako je sačinjen u pisanom obliku i ovjeren u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa.

(6) Kad društvo sticalac posjeduje sve akcije, odnosno udjele u društvu prenosiocu, nacrt ugovora o pripajanju ne moraju da odobre skupštine privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja, pod uslovom da je svako privredno društvo objavilo nacrt ugovora o pripajanju i drugu dokumentaciju u skladu sa članom 441 ovog zakona i da je svojim članovima omogućilo ostvarivanje uvida u dokumentaciju u skladu sa članom 442 ovog zakona i to najmanje mjesec dana prije dana stupanja na snagu ugovora o pripajanju.

(7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, na pripajanje se ne primjenjuju odredbe člana 438, stav 1 tač. 2, 3 i 4, čl. 439 i 440, člana 442 st. 2 i 3, člana 450 stav 2 i člana 458 ovog zakona.

(8) Zapisnici sa sjednica skupština društava na kojima se donose odluke iz stava 1 ovog člana sačinjavaju se u formi notarskog zapisnika.

Stupanje na snagu ugovora o pripajanju

Član 444

(1) Ugovor o pripajanju stupa na snagu kad ga odlukom iz člana 443 ovog zakona odobre skupštine svih privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja i kad bude ovjeren od strane notara u skladu sa zakonom.

(2) Ugovorom o pripajanju može biti predviđeno da stupa na snagu nekog kasnijeg datuma u odnosu na datum iz stava 1 ovog člana.

Pojednostavljeno pripajanje

Član 445

(1) Ako društvo sticalac posjeduje najmanje 90%, ali ne i sve akcije, odnosno udjele u društvu prenosiocu, odluku o odobravanju nacrta ugovora o pripajanju umjesto skupštine može donijeti odbor direktora, odnosno upravni odbor društva sticaoca, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) da je svako društvo objavilo nacrt ugovora o pripajanju i drugu dokumentaciju u skladu sa članom 441 ovog zakona i to najmanje mjesec dana prije dana održavanja sjednice skupštine na kojoj se donosi odluka o odobravanju nacrta ugovora o pripajanju;

2) da je svako društvo svojim članovima omogućilo ostvarivanje uvida u dokumentaciju u skladu sa članom 442 ovog zakona i to najmanje mjesec dana prije dana donošenja odluke o odobravanju nacrta ugovora o pripajanju;

3) ako jedan ili više akcionara društva sticaoca koji posjeduju akcije koje predstavljaju najmanje 5% osnovnog kapitala tog društva ne zahtijevaju da se sazove sjednica skupštine društva sticaoca radi donošenja odluke o odobravanju nacrta ugovora o pripajanju, u roku od mjesec dana od dana objavljivanja nacrta ugovora o pripajanju.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, društvo prenosilac nije dužno da sačini i dostavi na odobrenje skupštini izvještaje iz čl. 439 i 440 ovog zakona.

(3) Odredbe ovog zakona koje se odnose na postupak pripajanja primjenjuju se i na pojednostavljeno pripajanje, ako ovim članom nije drukčije propisano.

Povećanje osnovnog kapitala društva sticaoca

Član 446

Povećanje osnovnog kapitala društva sticaoca sprovodi se u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na povećanje kapitala pravnog oblika privrednog društva koje odgovara pravnom obliku društva sticaoca.

Zabrana stvaranja prividnog kapitala kod pripajanja

Član 447

(1) Društvo sticalac ne može povećati svoj osnovni kapital po osnovu udjela, odnosno akcija koje:

- 1) društvo sticalac posjeduje u društvu prenosiocu;
- 2) društvo prenosilac posjeduje u društvu sticaocu;
- 3) jedno društvo prenosilac posjeduje u drugom društvu prenosiocu.

(2) Društvo sticalac ne može da izdaje akcije u zamjenu za:

1) akcije koje društvo sticalac posjeduje u društvu prenosiocu, odnosno akcije društva prenosioca koje treće lice drži u svoje ime, a za račun društva sticaoca;

2) sopstvene akcije društva prenosioca, odnosno akcije koje za račun društva prenosioca drži treće lice u svoje ime.

(3) Udjeli, odnosno akcije koje društvo prenosilac ima u društvu sticaocu, a koji se kao posljedica pripajanja prenose društvu sticaocu, postaju sopstveni udjeli, odnosno akcije društva sticaoca.

Registracija pripajanja

Član 448

(1) Registracija pripajanja u CRPS u odnosu na društvo sticaoca i u odnosu na društvo prenosioca vrši se nakon stupanja na snagu ugovora o pripajanju.

(2) Registracija pripajanja ne može se vršiti prije isplate nesaglasnih članova privrednog društva koje učestvuje u postupku pripajanja.

(3) Predsjednik odbora direktora, odnosno upravnog odbora pisanom izjavom potvrđuje da su isplaćeni svi nesaglasni članovi privrednog društva koje učestvuje u postupku pripajanja, odnosno da nije bilo nesaglasnih članova.

(4) Povećanje osnovnog kapitala nastalo kao posljedica pripajanja registruje se u CRPS.

(5) Registracija pripajanja i registracija povećanja osnovnog kapitala akcionarskog društva u CRPS može se izvršiti tek nakon što Komisija za tržište kapitala donese rješenje o evidentiranju emisije u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

(6) Registracijom pripajanja, društvo prenosilac se briše iz CRPS.

(7) Organ nadležan za registraciju u CRPS će nakon registracije pripajanja objaviti ugovor o pripajanju na internet stranici CRPS.

Pravne posljedice pripajanja

Član 449

(1) Pravne posljedice pripajanja, koje nastupaju danom registracije pripajanja u CRPS su:

1) imovina i obaveze društva prenosioca ili prenosilaca prelaze na društvo sticaoca, u skladu sa ugovorom o pripajanju;

2) članovi društva prenosioca postaju članovi društva sticaoca na način što se njihovi udjeli, odnosno akcije zamjenjuju udjelima, odnosno akcijama u društvu sticaocu, u skladu sa ugovorom o pripajanju;

3) prava trećih lica, koja predstavljaju terete na udjelima, odnosno akcijama društva prenosioca koji se zamjenjuju za udjele, odnosno akcije društva sticaoca, prelaze na udjele, odnosno akcije koje član društva prenosioca stiče u društvu sticaocu, kao i na potraživanje novčane naknade na koju on ima pravo pored ili umjesto zamjene za te akcije, odnosno udjele u skladu sa ovim zakonom;

4) zaposleni u društvu prenosiocu nastavljaju da rade u društvu sticaocu, u skladu sa propisima o radu i ugovorom o pripajanju;

5) društvu prenosiocu prestaje pravni subjektivitet bez sprovođenja postupka likvidacije;

6) gase se uzajamna potraživanja između društva prenosioca i društva sticaoca;

7) dozvole, koncesije, druge povlastice i oslobođenja data ili priznata društvu prenosiocu, prelaze na društvo sticaoca u skladu sa ugovorom o pripajanju, ako posebnim propisima nije drukčije određeno;

8) druge posljedice u skladu sa zakonom.

(2) Izuzetno od stava 1 tačka 1 ovog člana, u pogledu stvari i prava čiji je prenos uslovljen upisom u javne knjige, odnosno pribavljanjem određenih saglasnosti ili odobrenja, konačan prenos tih stvari i prava na društvo sticaoca vrši se upisom u javne knjige, odnosno pribavljanjem saglasnosti ili odobrenja, na osnovu ugovora o pripajanju.

(3) Ako je društvo sticalac jedini član društva prenosioca, ne nastupa posljedica iz stava 1 tačka 2 ovog člana.

(4) Udjeli, odnosno akcije u društvu sticaocu ne mogu biti razmijenjeni za udjele, odnosno akcije u društvu prenosiocu, ako su ti udjeli, odnosno akcije u svojini:

1) samog društva sticaoca ili lica koje djeluje u svoje ime, a za račun društva sticaoca;

2) samog društva prenosioca ili lica koje djeluje u svoje ime, a za račun društva prenosioca.

Prava nesaglasnih članova društva prenosioca

Član 450

(1) Član društva prenosioca koji je na sjednici skupštine društva bio uzdržan ili je glasao protiv odluke o odobravanju nacrtu ugovora o pripajanju smatra se nesaglasnim članom u smislu ovog zakona.

(2) Nesaglasni član iz stava 1 ovog člana ima pravo da zahtijeva od društva da otkupi njegove udjele, odnosno akcije za novčanu naknadu koja je utvrđena ugovorom o pripajanju.

(3) Na prava i obaveze nesaglasnih članova iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe čl. 182 i 183 ovog zakona.

Pravo članova društva prenosioca na doplatu

Član 451

(1) Član društva prenosioca koji smatra da je oštećen utvrđenom srazmjerom zamjene udjela, odnosno akcija u društvu prenosiocu za udjele, odnosno akcije u društvu sticaocu može protiv društva sticaoca nadležnom sudu podnijeti tužbu za isplatu novčane naknade u skladu sa ovim članom, u roku od 30 dana od dana nastupanja pravnih posljedica pripajanja.

(2) Ako u slučaju iz stava 1 ovog člana nadležni sud utvrdi da je vrijednost udjela, odnosno akcija koje je član društva prenosioca stekao u društvu sticaocu manja od vrijednosti udjela, odnosno akcija u društvu prenosiocu koje su bile predmet zamjene, obavezaće društvo sticaoca da članu društva prenosioca isplati novčanu naknadu, koja ne može biti veća od 10% nominalne vrijednosti njegovih zamijenjenih udjela, odnosno akcija u društvu prenosiocu.

(3) Prilikom utvrđivanja vrijednosti udjela, odnosno akcija, shodno se primjenjuju odredbe člana 182 ovog zakona.

(4) Ako nadležni sud obaveže društvo sticaoca na isplatu novčane naknade iz stava 2 ovog člana, društvo sticalac je dužno da svim članovima društva prenosioca čiji su udjeli, odnosno akcije iste vrste i klase zamijenjeni za udjele, odnosno akcije društva sticaoca, isplati srazmjeran iznos na ime doplate.

Obaveza ličnog obavještanja povjerilaca

Član 452

(1) Privredno društvo koje učestvuje u postupku pripajanja dužno je da povjeriocu koji je poznat društvu, a čije potraživanje iznosi najmanje 5.000 eura na dan objavljivanja nacrtu ugovora o pripajanju u skladu sa članom 441 stav 1 ovog zakona, uputi pisano obavještenje o sprovođenju postupka pripajanja i obavještenje o pravima koja povjerioci imaju u postupku pripajanja i to najkasnije mjesec dana prije dana održavanja sjednice skupštine privrednog društva na kojoj se odobrava nacrt ugovora o pripajanju.

(2) Predsjednik odbora direktora, odnosno upravnog odbora dužan je da sačini pisanu izjavu o tome da je obaveza upućivanja obavještenja iz stava 1 ovog člana izvršena.

Pravo povjerilaca na odgovarajuću zaštitu potraživanja

Član 453

(1) Povjerilac privrednog društva koje učestvuje u postupku pripajanja, čije je potraživanje nastalo prije dana objavljivanja nacrtu ugovora o pripajanju u skladu sa članom 441 stav 1 ovog zakona, može, u roku od 90 dana od dana objavljivanja nacrtu ugovora o pripajanju, zahtijevati odgovarajuću zaštitu svojih potraživanja od privrednog društva koje je njegov dužnik u trenutku podnošenja zahtjeva.

(2) Odgovarajuću zaštitu povjerilaca u smislu stava 1 ovog člana privredno društvo obezbjeđuje na jedan ili više sljedećih načina:

1) davanjem obezbjeđenja u vidu zaloge, jemstva i sl.;

2) izmjenama uslova ugovora po osnovu kog je nastalo potraživanje ili raskidom tog ugovora;

3) preduzimanjem drugih radnji i mjera kojima se povjeriocu obezbjeđuje položaj koji nije nepovoljniji u odnosu na položaj koji je imao prije sprovođenja postupka pripajanja.

(3) Povjerilac društva prenosioca, odnosno društva sticaoca ima pravo da zahtijeva odgovarajuću zaštitu svojih potraživanja samo ako je finansijska situacija privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja takva da će sprovođenje tog postupka najvjerovatnije ugroziti namirenje njegovog potraživanja.

(4) Pravo da zahtijevaju odgovarajuću zaštitu u smislu ovog člana nemaju povjerioci privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja čije je potraživanje u cjelosti obezbijeđeno.

Sudska zaštita povjerilaca

Član 454

(1) Povjerilac koji, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva iz člana 453 stav 1 ovog zakona, ne dobije odgovarajuću zaštitu svojih potraživanja, ima pravo da nadležnom sudu podnese tužbu kojom od svog dužnika zahtijeva dobijanje odgovarajuće zaštite u smislu člana 453 ovog zakona.

(2) Povjericilac ima pravo na zaštitu iz stava 1 ovog člana ako dokaže da će sprovođenje postupka pripajanja najvjerojatnije ugroziti namirenje njegovog potraživanja.

(3) Na zahtjev povjerioca, sud može odrediti privremenu mjeru zabrane sprovođenja postupka pripajanja, ako nađe da je to nužno i opravdano radi obezbjeđivanja odgovarajuće zaštite za povjerioca koji je podnio tužbu, ako taj postupak nije okončan u trenutku podnošenja zahtjeva za izricanje privremene mjere.

Zaštita vlasnika obveznica i drugih dužničkih hartija od vrijednosti

Član 455

Odredbe o zaštiti povjericilaca iz čl. 452, 453 i 454 ovog zakona primjenjuju se i na zakonite vlasnike obveznica i drugih dužničkih hartija od vrijednosti koje je izdalo društvo prenosilac, osim ako je pripajanje odobreno od strane svakog vlasnika tih hartija od vrijednosti.

Zaštita vlasnika posebnih prava

Član 456

(1) Zakoniti vlasnici zamjenljivih obveznica, varanata i drugih hartija od vrijednosti sa posebnim pravima, osim akcija, koje je izdalo društvo prenosilac koje prestaje da postoji usljed postupka pripajanja, stiču najmanje jednaka prava prema društvu sticaocu, ako nije:

- 1) sa tim vlasnikom drukčije dogovoreno; ili
- 2) društvo sticalac, ugovorom o pripajanju, obavezano da, na zahtjev tih lica, otkupi te hartije od vrijednosti po njihovoj tržišnoj vrijednosti.

(2) U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, otkupna cijena mora biti određena u ugovoru o pripajanju prema tržišnoj vrijednosti tih hartija od vrijednosti, što mora biti potvrđeno i od strane nezavisnog eksperta u izvještaju o ispitivanju nacrtu ugovora o pripajanju.

(3) Lica iz stava 1 ovog člana imaju pravo da, u roku od 30 dana od dana objavljivanja nacrtu ugovora o pripajanju u skladu sa članom 441 stav 1 ovog zakona, zahtijevaju od nadležnog suda da, u vanparničnom postupku, odredi otkupnu cijenu hartija od vrijednosti, ako smatraju da njihova vrijednost, utvrđena ugovorom o pripajanju, nije odgovarajuća.

Odgovornost za štetu

Član 457

(1) Članovi odbora direktora, odnosno članovi upravnog odbora i nezavisni ekspert koji je sačinio izvještaj o ispitivanju nacrtu ugovora o pripajanju, odgovorni su članovima privrednog društva i povjericima tog društva za štetu prouzrokovanu svojim radnjama ili propuštanjima, namjerno ili krajnjom nepažnjom, prilikom pripreme i sprovođenja postupka pripajanja.

(2) Tužba za naknadu štete iz stava 1 ovog člana može se podnijeti u roku od tri godine od dana registracije pripajanja u CRPS.

(3) U slučaju kad je društvo sticalac jedini član društva prenosioca, odredbe st. 1 i 2 ovog člana se ne primjenjuju.

Pojam spajanja

Član 458

Spajanje je postupak kod koga dva ili više privrednih društava (društva prenosiooci) prestaju bez sprovođenja postupka likvidacije i formiraju novo privredno društvo prenoseći svoju cjelokupnu imovinu i obaveze na novoosnovano privredno društvo (društvo sticalac), u zamjenu za akcije, odnosno udjele društva sticaoca koje dobijaju članovi društava prenosilaca i,

eventualno, novčano plaćanje članovima društava prenosilaca, s tim da iznos tih plaćanja ne može preći 10% nominalne ili knjigovodstvene vrijednosti akcija odnosno udjela.

Shodna primjena

Član 459

Na postupak spajanja shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona kojima se uređuje postupak pripajanja.

ODJELJAK C

PREKOGRANIČNO PRIPAJANJE I SPAJANJE

Pojam prekograničnog pripajanja i spajanja

Član 460

(1) Prekogranično pripajanje i spajanje su postupci u kojima učestvuju dva ili više društava kapitala od kojih je najmanje jedno osnovano po propisima Crne Gore, a najmanje jedno po propisima druge države, članice Evropske unije ili države potpisnice Ugovora o evropskom ekonomskom prostoru (u daljem tekstu: države članice).

(2) Pored pripajanja i spajanja u smislu ovog zakona, prekogranična pripajanja i spajanja obuhvataju i postupke u kojima:

1) jedno društvo kapitala (društvo prenosilac), koje prestaje da postoji bez sprovođenja postupka likvidacije, prenosi cjelokupnu imovinu i obaveze na drugo društvo kapitala (društvo sticaoca), pri čemu društvo sticalac posjeduje sve akcije, odnosno udjele u društvu prenosiocu;

2) jedno ili više društava kapitala (društva prenosioci), koja prestaju da postoje bez sprovođenja postupka likvidacije, prenose cjelokupnu imovinu i obaveze na drugo postojeće društvo kapitala (društvo sticaoca), bez emisije novih akcija, odnosno udjela društva sticaoca, pod uslovom da jedno lice, direktno ili indirektno, posjeduje sve akcije, odnosno udjele u društvima prenosiocima ili članovi društava prenosilaca posjeduju akcije, odnosno udjele u istom procentu u svim privrednim društvima koja učestvuju u ovom postupku.

Domen primjene

Član 461

(1) Svako društvo kapitala koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja ili spajanja, mora imati registrovano sjedište, sjedište uprave ili glavno mjesto poslovanja u Crnoj Gori ili državi članici.

(2) U postupcima prekograničnog pripajanja i spajanja ne mogu učestvovati:

1) zadruge koje su, po propisima države članice, osnovane kao društvo kapitala;

2) društva za upravljanje investicionim fondovima i investicioni fondovi;

3) društva kapitala u likvidaciji;

4) društva kapitala u stečaju, osim ako je prekogranično pripajanje ili spajanje predviđeno kao mjera reorganizacije u stečajnom postupku;

5) kreditne institucije, investiciona društva, finansijske holding kompanije, mješovite holding kompanije, finansijske institucije koje su zavisna društva tih subjekata i uključene su u kontrolu na konsolidovanoj osnovi, kao ni na filijale kreditnih institucija iz trećih država, ako su predmet sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.

(3) Odredbe ovog zakona o prekograničnim pripajanjima i spajanjima shodno se primjenjuju i ako je jedno ili više društava prenosilaca društvo kapitala koje je osnovano i ima

registrovano sjedište u državi koja nije država članica, pod uslovom da je društvo sticalac osnovano po propisima Crne Gore i ima registrovano sjedište, sjedište uprave ili glavno mjesto poslovanja u Crnoj Gori.

(4) Ako odredbama ovog zakona o prekograničnom pripajanju i spajanju nije drukčije propisano, na prekogranična pripajanja i spajanja shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na statusne promjene pripajanja i spajanja.

Primjena nacionalnog prava

Član 462

Društvo kapitala koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja ili spajanja dužno je da postupi u skladu sa nacionalnim propisima koji se na njega primjenjuju, a naročito u skladu sa odredbama o donošenju odluka o prekograničnom pripajanju i spajanju i zaštiti zaposlenih, ako odredbama ovog zakona o prekograničnom pripajanju i spajanju nije drukčije predviđeno.

Nacrt zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju

Član 463

(1) Odbori direktora, odnosno upravni odbori privrednih društava koja učestvuju u prekograničnom pripajanju, pripremaju i usaglašavaju nacrt zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju, koji naročito sadrži:

1) pravni oblik, poslovno ime i registrovano sjedište svakog privrednog društva koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja;

2) podatke o srazmjeri zamjene udjela, odnosno akcija u društvu prenosiocu za udjele, odnosno akcije u društvu sticaocu, kao i visinu novčanog plaćanja ako postoji;

3) uslove preuzimanja udjela, odnosno akcija u društvu sticaocu;

4) datum od kad sticaoci udjela, odnosno akcija u društvu sticaocu stiču pravo učešća u dobiti i sve posebne uslove koji utiču na ostvarivanje tog prava;

5) datum od kad se pravni poslovi i pravne radnje društva prenosioca smatraju, u računovodstvene svrhe, pravnim poslovima i pravnim radnjama društva sticaoca;

6) očekivane posljedice prekograničnog pripajanja na zaposlene;

7) prava koja društvo sticalac daje članovima društva koji imaju posebna prava, kao i vlasnicima drugih hartija od vrijednosti, odnosno mjere koje se u odnosu na ta lica predlažu;

8) sve posebne pogodnosti, koje se odobravaju članovima organa privrednih društava koja učestvuju u postupku prekograničnog pripajanja;

9) predlog odluke o izmjenama i dopunama statuta društva sticaoca;

10) ako je to potrebno, informacije o postupcima kojima se određuju uslovi za učešće zaposlenih u odlučivanju i ostvarivanju drugih prava u društvu sticaocu, u skladu sa propisima kojima se uređuje učešće zaposlenih u odlučivanju;

11) procjenu vrijednosti imovine i obaveza društva prenosioca koje se prenose na društvo sticaoca i njihov opis, kao i način na koji se taj prenos vrši na društvo sticaoca;

12) datume finansijskih izvještaja koji predstavljaju osnov za pripajanje;

13) visinu novčane naknade koja se nudi nesaglasnim članovima privrednog društva i rok u kome će biti isplaćena, pri čemu taj rok ne može biti duži od dva mjeseca od dana donošenja odluke o odobravanju nacrta zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju;

14) odgovarajuću zaštitu koja se nudi povjeriocima, poput garancije i zaloge.

(2) U slučaju kad društvo sticalac posjeduje sve akcije, odnosno udjele u društvu prenosiocu, nacrt zajedničkog ugovora o pripajanju ne mora da sadrži podatke iz stava 1 tač. 2, 3 i 4 ovog člana.

Izvještaj organa upravljanja i participacija zaposlenih

Član 464

(1) Odbor direktora, odnosno upravni odbor svakog od privrednih društava koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja, dužan je da sačini izvještaj o prekograničnom pripajanju za članove društva i zaposlene, u kome daje objašnjenje i opravdanje pravnih i ekonomskih aspekata prekograničnog pripajanja, njegov uticaj na zaposlene i buduće poslovanje društva.

(2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži poseban dio za članove privrednog društva i poseban dio za zaposlene.

(3) Privredno društvo može da sačini i dva odvojena izvještaja o prekograničnom pripajanju, jedan za članove privrednog društva, a drugi za zaposlene.

(4) Dio izvještaja iz stava 1 ovog člana ili posebni izvještaj iz stava 3 ovog člana koji se odnosi na članove privrednog društva mora naročito da objasni sljedeće:

1) novčanu naknadu koja se nudi nesaglasnim članovima i metod koji je korišćen za njeno utvrđivanje;

2) srazmjeru zamjene akcija, odnosno udjela i metod koji je korišćen za njeno utvrđivanje;

3) posljedice prekograničnog pripajanja na članove privrednog društva;

4) prava nesaglasnih članova privrednog društva iz člana 450 ovog zakona i prava članova privrednog društva na doplatu iz člana 451 ovog zakona.

(5) Dio izvještaja ili posebni izvještaj iz stava 4 ovog člana nije obavezani ako se sa tim saglase svi članovi privrednog društva.

(6) Jednočlana privredna društva ne moraju da sačinjavaju dio izvještaja ili posebni izvještaj iz stava 4 ovog člana.

(7) Dio izvještaja iz stava 1 ovog člana ili posebni izvještaj iz stava 3 ovog člana koji se odnosi na zaposlene mora naročito da objasni sljedeće:

1) posljedice prekograničnog pripajanja na zaposlene i eventualne mjere za zaštitu njihovog radnog odnosa;

2) svaku značajniju promjenu uslova zaposlenja ili mjesta obavljanja djelatnosti privrednog društva;

3) na koji način faktori iz tač. 1 i 2 ovog stava utiču na zavisna društva privrednog društva koje učestvuje u prekograničnom pripajanju.

(8) Dio izvještaja ili posebni izvještaj iz stava 7 ovog člana ne mora da se sačini ako privredno društvo koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja i sva njegova zavisna društva nemaju zaposlene, osim članova odbora direktora, odnosno upravnog odbora.

(9) U slučaju iz st. 5 i 8 ovog člana, odbor direktora, odnosno upravni odbor nije dužan da sačini izvještaj o prekograničnom pripajanju.

(10) Izvještaj iz st. 1 i 3 ovog člana svako privredno društvo koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja objavljuje na svojoj internet stranici, ako je ima i dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi objavljivanja na internet stranici CRPS, najkasnije 42 dana prije dana održavanja sjednice skupštine privrednog društva na kojoj se odobrava nacrt zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju.

(11) Kad se postupak prekograničnog pripajanja sprovodi bez odluke skupštine društva sticaoca kojom se odobrava nacrt zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju, objavljivanje u smislu stava 10 ovog člana vrši se najkasnije 42 dana prije dana održavanja sjednice skupštine drugog društva ili drugih društava koja učestvuju u postupku prekograničnog pripajanja.

(12) Kad odbor direktora, odnosno upravni odbor primi mišljenje predstavnika zaposlenih, odnosno zaposlenih o informacijama sadržanim u izvještaju iz stava 1 ovog člana, dužan je da to mišljenje da u prilogu ovog izvještaja i da ga učini javno dostupnim istovremeno sa izvještajem.

Konsultacije sa zaposlenima

Član 465

(1) Privredno društvo koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja dužno je da obezbijedi pravo zaposlenih na informisanje i konsultacije u vezi sa planiranim pripajanjem, prije donošenja nacrta ugovora o pripajanju ili izvještaja iz člana 464 stav 1 ovog zakona.

(2) Pored informacija iz člana 464 stav 7 ovog zakona, privredno društvo je dužno da prilikom informisanja i konsultacija, zaposlenima dostavi najmanje sljedeće informacije:

1. stanje i vjerovatni razvoj poslovanja i ekonomske situacije društva koje se pripaja, odnosno sticaoca;
2. stanje, strukturu i vjerovatni razvoj zaposlenosti u društvu, uključujući planirane mjere u slučaju smanjivanja broja zaposlenih;
3. odluke koje mogu izazvati bitne promjene u organizaciji rada ili ugovornim odnosima sa zaposlenima, uključujući promjene nastale pripajanjem.

(3) Društvo je dužno da informacije dostavi blagovremeno, u pisanom obliku, sa dovoljno objašnjenja i dokumentacije, tako da zaposleni ili njihovi predstavnici mogu da izvrše analizu, pribave stručno mišljenje i pripreme svoj stav.

(4) Društvo je dužno da konsultacije sa zaposlenima ili njihovim predstavnicima sprovede:

1. u razumnom roku prije donošenja odluke o pripajanju;
2. na odgovarajućem nivou rukovodstva i predstavnika zaposlenih;
3. na osnovu potpunih, tačnih i blagovremenih informacija;
4. na način koji omogućava zaposlenima da dobiju obrazložen odgovor poslodavca na svoje mišljenje i predloge, uključujući razloge za prihvatanje ili odbijanje predloga;
5. sa ciljem postizanja dogovora o planiranim mjerama koje se odnose na zaposlene.

(5) Ako je Crna Gora država sjedišta privrednog društva koje nastaje prekograničnim pripajanjem, a u postupku pripajanja učestvuje najmanje jedno društvo koje u periodu od šest mjeseci prije objavljivanja nacrta ugovora o pripajanju i izvještaja iz člana 464 stav 1 ovog zakona ima prosječan broj zaposlenih koji je jednak ili veći od četiri petine praga za obavezno učešće zaposlenih u organima upravljanja prema pravu države u kojoj to društvo ima sjedište, ili ako propisi Crne Gore ne predviđaju isti ili viši nivo participacije zaposlenih koji je postojao u društvu prije pripajanja, učešće zaposlenih u organima upravljanja društva koje nastaje prekograničnim pripajanjem utvrđuje se u pregovorima između predstavnika zaposlenih i organa upravljanja društva.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, društvo je dužno da pokrene izbor pregovaračkog tijela zaposlenih i organizuje pregovore sa ovim tijelom o modelu učešća zaposlenih u organima upravljanja društva koje nastaje pripajanjem.

(7) Pregovaračko tijelo čine predstavnici zaposlenih iz svih organizacionih djelova društava u svim državama u kojima ona posluju, srazmjerno broju zaposlenih u svakoj državi, a donosi odluke dvotrećinskom većinom svojih članova, koji predstavljaju najmanje dvije trećine ukupnog broja zaposlenih.

(8) Pregovaračko tijelo ima pravo da odluči dvotrećinskom većinom svojih članova, koji predstavljaju najmanje dvije trećine zaposlenih, da se pregovori ne započnu ili da se započeti pregovori prekinu i da se u potpunosti primijene pravila države prijema o učešću zaposlenih u organima upravljanja.

(9) Pregovori moraju biti završeni u roku od šest mjeseci od dana formiranja pregovaračkog tijela, a u izuzetnim slučajevima moguće je produženje roka najduže za šest mjeseci, uz saglasnost obje strane.

(10)) Društvo je dužno da bez odlaganja obavijesti zaposlene ili njihove predstavnike o ishodu pregovora, kao i o svim dogovorenim pravilima o učešću zaposlenih.

(11) Ako pregovori rezultiraju zaključenjem pregovaračkog sporazuma, taj sporazum mora da sadrži:

1. broj predstavnika zaposlenih u organima upravljanja društva koje nastaje pripajanjem;
2. postupak njihovog izbora ili imenovanja;
3. prava predstavnika zaposlenih na informisanje i konsultacije;
4. trajanje mandata i razloge razrješenja;
5. zaštitu od nepovoljnog postupanja ili otkaza zbog obavljanja funkcije, kao i pravo na povratak na radno mjesto nakon isteka mandata;
6. način izmjene sporazuma;
7. obavezu društva da pokrije sve troškove pregovora i obezbijedi pristup stručnim licima i tehničkim resursima;
8. način rješavanja sporova.

(12) Ako pregovori ne rezultiraju zaključenjem sporazuma u roku iz stava 9 ovog člana, primjenjuju se sljedeća pravila:

1. broj predstavnika zaposlenih u organu upravljanja društva sticaoca ne može biti manji od procenta zaposlenih koji su imali pravo na učešće u organima upravljanja društva prenosioaca;
2. predstavnici zaposlenih biraju se iz reda zaposlenih u društvu i njegovim djelovima ili poslovnim jedinicama u drugim državama u kojima društvo posluje;
3. predstavnici zaposlenih imaju pravo da budu članovi nadzornog ili upravnog odbora ili drugog organa upravljanja koje vrši nadzor nad poslovanjem društva i da u okviru tog organa ravnopravno učestvuju u odlučivanju;
4. prava zaposlenih na učešće u odlučivanju odnose se na sve zaposlene, bez diskriminacije po osnovu mjesta rada ili države u kojoj se nalazi dio ili poslovna jedinica društva;
5. društvo koje nastaje pripajanjem dužno je da izabere onaj pravni oblik koji omogućava sprovođenje ovih prava;
6. društvo je dužno da garantuje slobodu izbora predstavnika zaposlenih i da se oni ne mogu razriješiti bez opravdanih razloga, niti diskriminisati zbog obavljanja te funkcije.

(13) Podaci koji se smatraju poslovnomtajnom, a koje društvo dostavi pregovaračkom tijelu ili predstavnicima zaposlenih, moraju se čuvati kao povjerljivi, ako društvo izričito ne odobri njihovo objavljivanje.

(14) Prava zaposlenih na učešće u organima upravljanja, utvrđena u skladu sa ovim članom, zadržavaju se u slučaju svake naredne statusne promjene (pripajanje, spajanje ili

podjela), prekogranične ili domaće, tokom perioda od četiri godine od dana registracije prekograničnog pripajanja.

(15) Ograničenje prava zaposlenih na informisanje, konsultacije ili učešće u organima upravljanja suprotno odredbama ovog člana ništavo je.

(16) Odredbama ovog člana ne isključuje se primjena odredaba drugih propisa i kolektivnih ugovora na osnovu kojih zaposleni ostvaruju šira prava na informisanje i učešće u odlučivanju.

Izvještaj nezavisnog eksperta

Član 466

(1) Na sačinjavanje izvještaja nezavisnog eksperta o ispitivanju ugovora o prekograničnom pripajanju shodno se primjenjuju odredbe člana 440 ovog zakona, uz obaveznu procjenu adekvatnosti novčane naknade za članove društva.

(2) Zahtjev za imenovanje nezavisnog eksperta može podnijeti svako privredno društvo koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja može, sudu ili drugom nadležnom organu države bilo kog privrednog društva koje učestvuje u postupku pripajanja, uključujući i državu privrednog društva koje treba da nastane kao posljedica pripajanja.

Objavljivanje

Član 467

(1) Nacrt zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju svako privredno društvo koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja objavljuje na svojoj internet stranici, ako je ima i dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi objavljivanja na internet stranici CRPS, najkasnije mjesec dana prije dana održavanja sjednice skupštine privrednog društva na kojoj se donosi odluka o odobravanju nacrta zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju.

(2) Uz nacrt iz stava 1 ovog člana objavljuju se i:

1) podaci o registrima u kojima su registrovana privredna društva koja učestvuju u postupku prekograničnog pripajanja i broj pod kojim su ta društva upisana u te registre;

2) obavještenje članovima privrednog društva, povjeriocima i predstavnicima zaposlenih, odnosno zaposlenima da mogu svom društvu, najkasnije pet dana prije dana održavanja sjednice skupštine na kojoj se donosi odluka o odobravanju nacrta zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju, da pošalju primjedbe i sugestije koje se odnose na nacrt zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju;

3) izvještaj nezavisnog eksperta o ispitivanju nacrta zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju, sačinjen u skladu sa ovim zakonom.

(3) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da putem sistema interkonekcije registara učini dostupnim nacrt iz stava 1 ovog člana, kao i podatke, obavještenje i izvještaj iz stava 2 ovog člana, bez naknade.

Odluka o odobravanju nacrta zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju

Član 468

(1) Na sjednici skupštine svakog od privrednih društava koja učestvuju u postupku prekograničnog pripajanja, nakon upoznavanja sa izvještajima iz čl. 464 i 466 ovog zakona, kao i sa mišljenjem predstavnika zaposlenih na izvještaj iz člana 464 ovog zakona, ako je ono dostavljeno, donosi se odluka o odobravanju nacrta zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju i odluka o izmjeni statuta privrednog društva.

(2) Skupština svakog od privrednih društava koja učestvuju u postupku prekograničnog pripajanja, ima pravo da sprovođenje postupka prekograničnog pripajanja uslovi hitnim postizanjem sporazuma o načinu učestvovanja zaposlenih u odlučivanju u društvu sticaocu.

(3) Odluka o odobravanju nacrtu ugovora o prekograničnom pripajanju ne može se pobijati:

- 1) zbog nepravilno utvrđene srazmjere udjela, odnosno akcija;
- 2) zbog nepravilno utvrđene vrijednosti novčane naknade nesaglasnim članovima privrednog društva; ili
- 3) ako informacije date u vezi sa srazmjerom zamjene udjela, odnosno akcija ili novčanom naknadom nijesu u skladu sa zakonom.

Prava nesaglasnih članova privrednog društva

Član 469

(1) Na prava nesaglasnih članova društva prenosioca primjenjuju se propisi države kojoj to društvo pripada i ta država je nadležna za rješavanje sporova u vezi sa tim pravima.

(2) Ako je Crna Gora država društva prenosioca, na prava nesaglasnih članova privrednog društva shodno se primjenjuju odredbe člana 450 ovog zakona, ako bi kao rezultat prekograničnog pripajanja ili spajanja stekli udjele, odnosno akcije u društvu koje je osnovano u skladu sa propisima druge države članice Evropske unije.

(3) Isplata novčane naknade nesaglasnim članovima vrši se u roku od dva mjeseca od dana registracije prekograničnog pripajanja ili spajanja.

Pravo članova na doplatu

Član 470

(1) Pravo na doplatu u skladu sa članom 451 ovog zakona imaju samo oni članovi privrednog društva koji nijesu imali prava iz člana 450 ovog zakona, kao i nesaglasni članovi privrednog društva koji nijesu koristili pravo na isplatu novčane naknade iz člana 450 ovog zakona.

(2) U slučaju pokretanja postupka pred nadležnim sudom u smislu člana 451 ovog zakona, pokretanje tog postupka ne utiče na registraciju prekograničnog pripajanja u CRPS.

(3) Odluka suda iz stava 2 ovog člana obavezuje sva privredna društva koja su nastala kao posljedica prekograničnog pripajanja.

(4) Odluka suda iz stava 2 ovog člana kojom se utvrđuje drugačiji odnos zamjene udjela, odnosno akcija ili pravo na novčanu doplatu obavezuje društvo nastalo prekograničnim pripajanjem, bez obzira na to da li su članovi koji su osporili odnos razmjene prethodno koristili pravo na prenos udjela, odnosno akcija.

(5) Član privrednog društva koje se pripaja, koji nije imao ili nije iskoristio pravo na prenos udjela, odnosno akcija a smatra da je odnos razmjene utvrđen u nacrtu plana prekograničnog pripajanja neadekvatan ima pravo da pred nadležnim sudom zahtijeva novčanu doplatu, pri čemu pokretanje postupka po ovom osnovu ne utiče na registraciju prekograničnog pripajanja, a odluka nadležnog suda obavezuje sva privredna društva koja učestvuju u pripajanju.

(6) Na prava iz st. 1 do 5 ovog člana primjenjuju se propisi države kojoj pripada privredno društvo koje se pripaja, a za rješavanje sporova nadležan je isključivo sud te države.

Notarska potvrda koja prethodi registraciji prekograničnog pripajanja

Član 471

(1) Na zahtjev privrednog društva koje je registrovano u CRPS, a koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja, notar, u skladu sa zakonom, izdaje notarsku potvrdu o tome da su sve radnje i aktivnosti u vezi sa prekograničnim pripajanjem sprovedene u skladu sa odredbama ovog zakona, odnosno da su ispunjeni svi propisani uslovi za prekogranično pripajanje, uključujući i izvršenje obaveza prema nadležnim organima Crne Gore, kao i usklađenost sa posebnim sektorskim propisima.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, privredno društvo koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja dužno je da notaru dostavi i:

- 1) nacrt zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju;
- 2) izvještaj organa upravljanja sa mišljenjem predstavnika zaposlenih, odnosno zaposlenih o informacijama sadržanim u izvještaju organa upravljanja iz člana 464 ovog zakona;
- 3) izvještaj nezavisnog eksperta iz člana 466 ovog zakona;
- 4) primjedbe i sugestije koje se odnose na nacrt zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju iz člana 467 stav 2 tačka 2 ovog zakona; i

5) informacije o odluci skupštine privrednog društva iz člana 468 ovog zakona.

(3) Zahtjev iz stava 1 ovog člana, kao i dokumentacija i informacije iz stava 2 ovog člana mogu se notaru dostaviti i elektronskim putem, bez fizičkog prisustva podnosioca zahtjeva.

(4) Prije izdavanja potvrde, notar pregleda i ispituje svu dokumentaciju i informacije iz stava 2 ovog člana koje su mu dostavljene.

(5) Notar je dužan da o zahtjevu za izdavanje potvrde odluči u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

(6) U slučaju kad utvrdi da je postupak prekograničnog pripajanja sproveden u skladu sa ovim zakonom, notar izdaje potvrdu da su sve radnje i aktivnosti u vezi sa prekograničnim pripajanjem sprovedene u skladu sa odredbama ovog zakona.

(7) Ako utvrdi da postupak prekograničnog pripajanja nije sproveden u skladu sa ovim zakonom, notar može podnosiocu zahtjeva da ostavi naknadni rok, ne duži od 45 dana, u kome je podnosilac zahtjeva dužan da otkloni utvrđene nedostatke.

(8) Ako podnosilac zahtjeva ne otkloni nedostatke u roku koji mu je ostavio notar, odnosno ako notar nije ostavio naknadni rok za otklanjanje nedostataka, notar će donijeti odluku o odbijanju zahtjeva za izdavanje potvrde i informisati podnosioca zahtjeva o razlozima za donošenje te odluke.

(9) Notar neće izdati potvrdu ni u slučaju kad sumnja da je postupak prekograničnog pripajanja korišćen u svrhu izvršenja krivičnog djela ili u prevarne svrhe, radi izbjegavanja primjene propisa.

(10) U slučaju iz stava 9 ovog člana, notar može da se konsultuje sa nadležnim organima u Crnoj Gori ili državi članici, kao i da od podnosioca zahtjeva i drugih privrednih društava koja učestvuju u postupku prekograničnog pripajanja zahtijeva dostavljanje druge dokumentacije i informacija, pri čemu su ti organi odnosno privredna društva dužni da odgovore na zahtjev u što kraćem roku.

(11) Ako, zbog složenosti postupka prekograničnog pripajanja ili u slučaju iz stava 9 ovog člana, notar nije u mogućnosti da odluči o zahtjevu u roku iz stava 5 ovog člana, dužan je da, prije isteka roka, o tome obavijesti podnosioca zahtjeva i da navede razloge koji opravdavaju produženje roka, koji se može produžiti najviše za 45 dana.

(12) U izuzetnim slučajevima, kad je to nužno i potrebno za donošenje odluke po zahtjevu iz stava 1 ovog člana, notar može da angažuje vještaka određene struke.

(13) U postupku kontrole zakonitosti prekograničnog pripajanja, notar provjerava da li zajednički ugovor o prekograničnom pripajanju sadrži informacije o:

- 1) postupcima putem kojih se određuju pravila o učešću zaposlenih u organima upravljanja društva koje nastaje prekograničnim pripajanjem;
- 2) mogućim opcijama koje su dostupne za utvrđivanje tih pravila, u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima koji uređuju učešće zaposlenih u prekograničnim pripajanjima.

(14) Ako zajednički ugovor o prekograničnom pripajanju ne sadrži podatke iz stava 15 ovog člana, notar će obustaviti postupak izdavanja potvrde dok se ne otklone nedostaci.

(15) Privredno društvo koje je podnijelo zahtjev iz stava 1 ovog člana dužno je da notarsku potvrdu objavi na svojoj internet stranici, ako je ima, u roku od pet dana od dana dobijanja potvrde i da je dostavi organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi objavljivanja na internet stranici CRPS.

(16) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da potvrdu koja prethodi prekograničnom pripajanju objavi na internet stranici CRPS i, putem sistema interkonekcije registara, bez posredovanja privrednog društva, dostavi potvrdu nadležnom organu države prijema.

Registracija prekograničnog pripajanja

Član 472

(1) Ako je društvo sticalac registrovano u CRPS, organu nadležnom za registraciju u CRPS se, radi registracije prekograničnog pripajanja, dostavljaju:

- 1) notarska potvrda iz člana 471 ovog zakona;
- 2) potvrde nadležnih organa država članica u kojima su registrovana društva prenosioci koja učestvuju u postupku prekograničnog pripajanja, o ispunjenosti uslova za prekogranično pripajanje u skladu sa propisima tih država;
- 3) zajednički ugovor o prekograničnom pripajanju, odobren od strane skupštine svakog od društava prenosilaca.

(2) Prije registracije prekograničnog pripajanja, organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da utvrdi da li je svako privredno društvo koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja usvojilo istovjetan zajednički ugovor o prekograničnom pripajanju.

(3) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, bez odlaganja, nadležnom organu države članice u kojoj je registrovano društvo prenosilac koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja, dostavi obavještenje o registraciji iz stava 1 ovog člana.

(4) Ako je društvo prenosilac registrovano u CRPS, brisanje tog društva iz CRPS može se izvršiti tek nakon što organ nadležan za registraciju u CRPS primi obavještenje o izvršenoj registraciji prekograničnog pripajanja od strane organa nadležnog za registraciju u državi članici u kojoj je registrovano društvo sticalac.

Upis podataka u CRPS

Član 473

(1) Ako je društvo sticalac registrovano u CRPS, u CRPS se obavezno upisuje da je to društvo nastalo kao pravna posljedica sprovođenja prekograničnog pripajanja, kao i datum kad je to društvo upisano u CRPS, a organ nadležan za registraciju u CRPS bez odlaganja putem sistema interkonekcije registara obavještava nadležne registre država članica u kojima su registrovana društva prenosioci da je prekogranično pripajanje proizvelo pravno dejstvo.

(2) Ako je društvo prenosilac registrovano u CRPS, u CRPS se obavezno upisuje da je to društvo izbrisano iz CRPS kao pravna posljedica prekograničnog pripajanja, kao i datum kad je to društvo izbrisano iz CRPS.

(3) Ako je neko od privrednih društava koje je učestvovalo u postupku prekograničnog pripajanja registrovano u CRPS, u CRPS se obavezno upisuju registracioni broj, poslovno ime i pravni oblik svakog od tih društava, bez obzira na to da li je društvo sticalac ili društvo prenosilac, odnosno da li je društvo registrovano u CRPS ili u državi članici.

Dan stupanja na snagu prekograničnog pripajanja

Član 474

(1) Ako je društvo sticalac registrovano u CRPS, prekogranično pripajanje stupa na snagu danom registracije tog pripajanja u CRPS.

(2) Ako je društvo prenosilac registrovano u CRPS, prekogranično pripajanje stupa na snagu prema propisima države članice u kojoj je registrovano društvo sticalac.

Pravne posljedice prekograničnog pripajanja

Član 475

(1) Na pravne posljedice prekograničnog pripajanja shodno se primjenjuju odredbe člana 449 ovog zakona.

(2) Ako je za prenos imovine i obaveza sa društva prenosioca na društvo sticaoca, u skladu sa propisima država članica u kojima su registrovana društva koja učestvuju u postupku prekograničnog pripajanja, potrebno ispuniti posebne uslove, odnosno postupke i procedure da bi taj prenos proizveo pravno dejstvo prema trećim licima, te uslove, odnosno postupke i procedure ispunjava društvo sticalac.

Pojednostavljeni postupci prekograničnog pripajanja

Član 476

(1) Kad u prekograničnom pripajanju učestvuje društvo sticalac koje je jedini član društva prenosioca ili ako je jedno fizičko ili pravno lice, direktno ili indirektno, jedini član svakog privrednog društva koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja, nacrt zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju ne sadrži podatke iz člana 463 stav 1 tač. 2, 3, 4 i 13 ovog zakona.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana:

1) ne sačinjava se izvještaj nezavisnog eksperta o ispitivanju nacrta zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju, a članovi društva prenosioca ne postaju članovi društva sticaoca;

2) ne sačinjava se izvještaj organa upravljanja iz člana 464 ovog zakona;

3) skupština društva sticaoca ne donosi odluku o odobravanju nacrta zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju iz člana 468 ovog zakona.

(3) Kad u prekograničnom pripajanju učestvuje društvo sticalac koje je registrovano u CRPS i koje ima najmanje 90% udjela, odnosno akcija u društvu prenosiocu, ali ne i sve udjele, odnosno akcije i druge hartije od vrijednosti sa pravom glasa, primjenjuju se odredbe člana 445 ovog zakona.

Ništavost registracije prekograničnog pripajanja

Član 477

(1) Nakon stupanja na snagu prekograničnog pripajanja, punovažnost sprovedene statusne promjene ne može se osporavati.

(2) Stav 1 ovog člana ne utiče na pravo nadležnih organa Crne Gore da, nakon stupanja na snagu prekograničnog pripajanja, izriču mjere i sankcije u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, socijalna zaštita, oporezivanje, izvršenje i obezbjeđenje, kao i krivična djela i krivični postupak.

Postupak prekograničnog spajanja i zaštita povjerilaca

Član 478

Na postupak prekograničnog spajanja i zaštitu prava povjerilaca u slučaju prekograničnog spajanja shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o prekograničnom pripajanju.

ODJELJAK D

PODJELA

Vrste podjele

Član 479

Podjele privrednih društava obuhvataju potpune podjele i djelimične podjele.

Potpune podjele

Član 480

(1) Potpuna podjela privrednih društava može biti: podjela uz osnivanje, podjela uz pripajanje i mješovita podjela.

(2) Podjela uz osnivanje je postupak u kojem jedno privredno društvo (društvo prenosilac), koje prestaje da postoji bez sprovođenja postupka likvidacije, prenosi cjelokupnu imovinu i obaveze na dva ili više novoosnovanih društava kapitala (društva sticaoci), pri čemu se članovima društva prenosioca daju udjeli, odnosno akcije u društvima sticaocima i, eventualno, vrši novčano plaćanje tim članovima, s tim da iznos tih plaćanja ne može preći 10% nominalne ili knjigovodstvene vrijednosti udjela, odnosno akcija koje stiču članovi društva prenosioca.

(3) Podjela uz pripajanje je postupak u kojem jedno privredno društvo (društvo prenosilac), koje prestaje da postoji bez sprovođenja postupka likvidacije, prenosi cjelokupnu imovinu i obaveze na dva ili više postojećih društava kapitala (društva sticaoci), pri čemu se članovima društva prenosioca daju udjeli, odnosno akcije u društvima sticaocima i, eventualno, vrši novčano plaćanje tim članovima, s tim da iznos tih plaćanja ne može preći 10% nominalne ili knjigovodstvene vrijednosti udjela, odnosno akcija koje stiču članovi društva prenosioca.

(4) Mješovita podjela je postupak u kojem jedno privredno društvo (društvo prenosilac), koje prestaje da postoji bez sprovođenja postupka likvidacije, prenosi cjelokupnu imovinu i obaveze na najmanje jedno novoosnovano društvo kapitala i najmanje jedno postojeće društvo kapitala (društva sticaoci), pri čemu se članovima društva prenosioca daju udjeli, odnosno akcije u društvima sticaocima i, eventualno, vrši novčano plaćanje tim članovima, s tim da iznos tih plaćanja ne može preći 10% nominalne ili knjigovodstvene vrijednosti udjela, odnosno akcija koje stiču članovi društva prenosioca.

Djelimična podjela

Član 481

(1) Djelimična podjela (odvajanje) privrednih društava može biti: odvajanje uz osnivanje, odvajanje uz pripajanje i mješovito odvajanje.

(2) Odvajanje uz osnivanje je postupak u kojem jedno privredno društvo (društvo prenosilac) prenosi dio imovine i obaveza na jedno ili više novoosnovanih društava kapitala (društva sticaoci), pri čemu se članovima društva prenosioca daju udjeli, odnosno akcije u društvima sticaocima.

(3) Odvajanje uz pripajanje je postupak u kojem jedno privredno društvo (društvo prenosilac) prenosi dio imovine i obaveza na jedno ili više postojećih društava kapitala (društva sticaoci), pri čemu se članovima društva prenosioca daju udjeli, odnosno akcije u društvima sticaocima.

(4) Mješovito odvajanje je postupak u kojem jedno privredno društvo (društvo prenosilac) prenosi dio imovine i obaveza na najmanje jedno novoosnovano društvo kapitala i najmanje jedno postojeće društvo kapitala (društva sticaoci), pri čemu se članovima društva prenosioca daju udjeli, odnosno akcije u društvima sticaocima.

(5) Djelimičnom podjelom društvu prenosiocu ne prestaje pravni subjektivitet.

Nacrt uslova podjele

Član 482

(1) Ako samo jedno privredno društvo učestvuje u postupku podjele, odbor direktora, odnosno upravni odbor društva prenosioca priprema nacrt uslova podjele.

(2) Ako u postupku podjele učestvuje više privrednih društava, odbori direktora, odnosno upravni odbori svakog društva koje učestvuje u postupku podjele pripremaju i usaglašavaju nacrt uslova podjele.

(3) Nacrt uslova podjele naročito sadrži:

1) pravni oblik, poslovno ime i registrovano sjedište društva prenosioca, kao i svakog društva sticaoca koje će nastati kao posljedica sprovođenja podjele ili koje već postoji;

2) procjena srazmjere zamjene udjela, odnosno akcija, kao i visinu novčanog plaćanja ako postoji;

3) uslove preuzimanja udjela, odnosno akcija u društvima sticaocima;

4) datum od kad sticaoci udjela, odnosno akcija stiču pravo učešća u dobiti i sve posebne uslove koji utiču na ostvarivanje tog prava;

5) datum od kad se pravni poslovi i pravne radnje društva prenosioca smatraju, u računovodstvene svrhe, pravnim poslovima i pravnim radnjama društva sticaoca;

6) prava koja društvo sticalac daje članovima društva prenosioca koji imaju posebna prava, kao i vlasnicima drugih hartija od vrijednosti, odnosno mjere koje se u odnosu na ta lica predlažu;

7) sve posebne pogodnosti koje se odobravaju članovima organa društva prenosioca i društva sticaoca;

8) detaljan opis imovine i obaveza društva prenosioca i izjavu o tome kako će ta imovina i obaveze biti raspoređeni društvima sticaocima;

9) koju imovinu će zadržati društvo prenosilac u slučaju djelimične podjele;

10) raspodjelu akcija, odnosno udjela članovima društva prenosioca u društvima sticaocima, kao i kriterijum na kome je ta raspodjela zasnovana;

11) osnivački akt, odnosno statut svakog novoosnovanog društva sticaoca, kao i predlog odluke o izmjenama i dopunama statuta društva prenosioca i/ili postojećeg društva sticaoca;

12) način raspodjele imovine i obaveza koje nijesu izričito raspodijeljene privrednim društvima koja učestvuju u postupku podjele (npr. u odnosu na imovinu i obaveze koji nijesu poznati u trenutku sačinjavanja nacрта uslova podjele, kao i bez obzira na to kad su nastali);

13) visinu novčane naknade koja se nudi nesaglasnim članovima privrednog društva i rok u kome će biti isplaćena, pri čemu taj rok ne može biti duži od dva mjeseca od dana donošenja odluke o odobravanju nacрта uslova podjele.

(4) Nacrt uslova podjele sačinjava se u pisanom obliku i ovjerava u skladu sa zakonom.

Shodna primjena

Član 483

Na postupak podjele privrednih društava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o pripajanju.

Odgovornost za obaveze

Član 484

(1) Obaveze društva prenosioca prelaze na društva sticaoca u skladu sa uslovima podjele.

(2) Za obaveze koje se ne izmire od strane društva sticaoca koje je preuzelo obaveze u skladu sa uslovima podjele, solidarno odgovaraju društvo prenosilac i društvo sticalac, odnosno sva društva sticaoci, ako se podjelom osniva više od jednog novog društva, osim ako je sa određenim povjeriocem drukčije dogovoreno, s tim što je odgovornost ostalih društava sticalaca ograničena do vrijednosti neto imovine koju su ta društva preuzela u postupku podjele.

(3) Društvo prenosilac i društvo sticalac odgovaraju solidarno za obaveze koje ne izmiri društvo prenosilac, ako sa povjeriocem nije drukčije dogovoreno, s tim što je solidarna odgovornost društva sticaoca ograničena do vrijednosti neto imovine koju je to društvo preuzelo u postupku podjele.

(4) Ako odluka o podjeli društva nakon registracije podjele bude pobijena u skladu sa zakonom, za obaveze prema trećim licima nastale između dana registracije podjele i dana objavljivanja odluke o pobijanju odgovara svako društvo sticalac, kao i društvo prenosilac.

(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana, odgovornost društava sticalaca ograničena je do vrijednosti neto imovine koja im je prenesena u postupku podjele i svako društvo sticalac odgovara za obaveze koje su mu pripale na osnovu uslova podjele.

Neraspoređena imovina i obaveze

Član 485

(1) Imovina društva prenosioca koje podjelom prestaje da postoji, a koja planom podjele nije prenesena nijednom društvu sticaocu niti se tumačenjem tog plana može odrediti kojem društvu sticaocu ta imovina treba da se prenese, prenosi se svakom od društava sticalaca srazmjerno učešću imovine koja je na njih prenesena u ukupnoj neto imovini društva prenosioca, umanjenoj za preuzete obaveze.

(2) Za obaveze društva prenosioca koje podjelom prestaje da postoji, a koje planom podjele nijesu raspoređene nijednom društvu sticaocu niti se tumačenjem tog plana može odrediti kojem društvu sticaocu treba da se raspodijele, solidarno odgovara svako društvo sticalac do iznosa razlike između vrijednosti imovine koja je na to društvo prenesena i obaveza koje je to društvo preuzelo.

ODJELJAK E

PREKOGRANIČNE PODJELE

Pojam prekogranične podjele

Član 486

(1) Prekogranične podjele su postupci statusnih promjena u kojima učestvuju dva ili više društava kapitala, od kojih je najmanje jedno osnovano po propisima Crne Gore, a najmanje jedno po propisima druge države članice.

(2) Prekogranične podjele obuhvataju potpunu podjelu, djelimičnu podjelu i podjelu uz odvajanje.

(3) Potpuna prekogranična podjela je postupak u kojem jedno društvo kapitala (društvo prenosilac), koje prestaje da postoji bez sprovođenja postupka likvidacije, prenosi cjelokupnu imovinu i obaveze na dva ili više novoosnovanih društava kapitala (društva sticaoci), pri čemu se članovima društva prenosioca daju udjeli, odnosno akcije u društvima sticaocima.

(4) Djelimična prekogranična podjela je postupak u kojem jedno društvo kapitala (društvo prenosilac) prenosi dio imovine i obaveza na jedno ili više novoosnovanih društava kapitala (društva sticaoci), pri čemu se članovima društva prenosioca daju udjeli, odnosno akcije u društvima sticaocima.

(5) Prekogranična podjela uz odvajanje je postupak u kojem jedno društvo kapitala (društvo prenosilac) prenosi dio imovine i obaveza na jedno ili više novoosnovanih društava kapitala (društva sticaoci), pri čemu se društvu prenosiocu daju udjeli, odnosno akcije u društvima sticaocima.

(6) Kod potpune i djelimične prekogranične podjele, pored udjela, odnosno akcija u društvima sticaocima, članovima društva prenosioca može biti izvršeno i novčano plaćanje, tako da ukupan iznos tih plaćanja ne može preći 10% ukupne nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti udjela, odnosno akcija koje stižu članovi društva prenosioca.

(7) Odredbe ovog zakona o prekograničnim podjelama primjenjuju se i u slučaju kad država članica čiji se propisi primjenjuju na jedno ili više društava koja učestvuju u postupku prekogranične potpune ili djelimične podjele dozvoljava da plaćanje iz stava 6 ovog člana bude veće od 10% ukupne nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti udjela, odnosno akcija koje stižu članovi društva prenosioca.

(8) Društvo prenosilac u smislu odredaba ovog zakona o prekograničnim podjelama je društvo kapitala koje prenosi svu svoju imovinu i obaveze na dva ili više društava kapitala u slučaju potpune podjele ili prenosi dio svoje imovine i obaveza na dva ili više društava kapitala u slučaju djelimične podjele i podjele uz odvajanje.

(9) Društvo sticalac u smislu odredaba ovog zakona o prekograničnim podjelama je društvo kapitala koje je osnovano kao posljedica sprovođenja postupka prekogranične podjele.

Domen primjene

Član 487

(1) Svako društvo kapitala koje učestvuje u postupku prekogranične podjele mora imati registrovano sjedište, sjedište uprave ili glavno mjesto poslovanja u Crnoj Gori ili državi članici.

(2) U postupcima prekograničnih podjela ne mogu učestvovati:

- 1) društva za upravljanje investicionim fondovima i investicioni fondovi;
- 2) društva kapitala u likvidaciji;

3) društva kapitala u stečaju, osim ako je prekogranična podjela predviđena kao mjera reorganizacije u stečajnom postupku;

4) kreditne institucije, investiciona društva, finansijske holding kompanije, mješovite holding kompanije, finansijske institucije koje su zavisna društva tih subjekata i uključene su u kontrolu na konsolidovanoj osnovi, kao ni na filijale kreditnih institucija iz trećih država, ako su predmet sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.

(3) Odredbe ovog zakona o prekograničnim podjelama shodno se primjenjuju i ako je društvo prenosilac društva kapitala osnovano i ima registrovano sjedište u državi koja nije država članica, pod uslovom da je društvo sticalac osnovano po propisima Crne Gore i ima registrovano sjedište, sjedište uprave ili glavno mjesto poslovanja u Crnoj Gori.

(4) Ako odredbama ovog zakona o prekograničnim podjelama nije drukčije propisano, na prekogranične podjele shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na podjele.

Primjena nacionalnog prava

Član 488

(1) Ako je društvo prenosilac osnovano u Crnoj Gori i registrovano u CRPS, propisi Crne Gore će se primjenjivati na cjelokupan postupak prekogranične podjele prije izdavanja notarske potvrde, koja prethodi registraciji prekogranične podjele, shodno članu 471 ovog zakona.

(2) Ako je društvo sticalac osnovano u Crnoj Gori i registrovano u CRPS, propisi Crne Gore će se primjenjivati na postupak prekogranične podjele koji slijedi nakon dostavljanja potvrde koja prethodi prekograničnoj podjeli nadležnog organa druge države članice o ispunjenosti uslova za prekograničnu podjelu u skladu sa propisima te države, shodno članu 471 ovog zakona.

Nacrt plana prekogranične podjele

Član 489

Odbor direktora, odnosno upravni odbor društva prenosioca priprema i utvrđuje nacrt plana prekogranične podjele koji naročito sadrži:

1) pravni oblik, poslovno ime i registrovano sjedište društva prenosioca i svakog društva sticaoca koje će nastati kao posljedica sprovođenja prekogranične podjele;

2) podatke o srazmjeri zamjene udjela, odnosno akcija, kao i visinu novčanog plaćanja ako postoji;

3) uslove preuzimanja udjela, odnosno akcija u društvima sticaocima ili društvu prenosiocu;

4) predloženi okvirni vremenski raspored odvijanja postupka prekogranične podjele;

5) datum od kad sticaoci udjela, odnosno akcija stiču pravo učešća u dobiti i sve posebne uslove koji utiču na ostvarivanje tog prava;

6) datum od kad se pravni poslovi i pravne radnje društva prenosioca smatraju, u računovodstvene svrhe, pravnim poslovima i pravnim radnjama društva sticaoca;

7) očekivane posljedice prekogranične podjele na zaposlene;

8) prava koja društvo sticalac daje članovima društva prenosioca koji imaju posebna prava, kao i vlasnicima drugih hartija od vrijednosti, odnosno mjere koje se u odnosu na ta lica predlažu;

9) sve posebne pogodnosti koje se odobravaju članovima organa društva prenosioca;

10) osnivački akt, odnosno statut svakog društva sticaoca, kao i predlog odluke o izmjenama i dopunama statuta društva sticaoca u slučaju djelimične podjele i podjele uz odvajanje;

11) ako je to potrebno, informacije o postupcima kojima se određuju uslovi za učešće zaposlenih u odlučivanju i ostvarivanju drugih prava u društvu sticaocu, u skladu sa propisima kojima se uređuje učešće zaposlenih u odlučivanju;

12) detaljan opis imovine i obaveza društva prenosioca i izjavu o tome kako će ta imovina i obaveze biti raspoređeni društvima sticaocima, kao i koju imovinu će zadržati društvo prenosilac u slučaju djelimične podjele i podjele uz odvajanje;

13) način raspodjele imovine i obaveza koji nijesu izričito raspodijeljeni privrednim društvima koja učestvuju u postupku prekogranične podjele (npr. u odnosu na imovinu i obaveze koji nijesu poznati u trenutku sačinjavanja nacrtu plana prekogranične podjele, kao i bez obzira na to kad su nastali);

14) procjenu vrijednosti imovine i obaveza koje će biti raspoređene svakom od privrednih društava koja učestvuju u postupku prekogranične podjele;

15) raspodjelu akcija, odnosno udjela članovima društva prenosioca u društvima sticaocima, društvu prenosiocu ili i u društvima prenosiocima i društvu sticaocu, kao i kriterijum na kome je ta raspodjela zasnovana;

16) datume finansijskih izvještaja društva prenosioca koji predstavljaju osnov za prekograničnu podjelu;

17) visinu novčane naknade koja se nudi nesaglasnim članovima privrednog društva i rok u kome će biti isplaćena, pri čemu taj rok ne može biti duži od dva mjeseca od dana donošenja nacrtu plana prekogranične podjele;

18) odgovarajuću zaštitu koja se nudi povjeriocima, poput garancije i zaloge.

Izvještaj organa upravljanja i participacija zaposlenih

Član 490

(1) Odbor direktora, odnosno upravni odbor društva prenosioca dužan je da sačini izvještaj o prekograničnoj podjeli za članove društva i zaposlene, u kome daje objašnjenje i opravdanje pravnih i ekonomskih aspekata prekogranične podjele, njen uticaj na zaposlene i buduće poslovanje društva.

(2) Društvo koje sprovodi prekograničnu podjelu dužno je da, u skladu sa važećim propisima, informiše i konsultuje zaposlene o uticaju podjele na njihov status, prije sačinjavanja izvještaja iz stava 1 ovog člana.

(3) Na sačinjavanje izvještaja iz stava 1 ovog člana, kao i na ostvarivanje prava zaposlenih na učešće u organima upravljanja i način ostvarivanja ovog prava shodno se primjenjuju odredbe čl. 464 i 465 ovog zakona.

Izvještaj nezavisnog eksperta

Član 491

(1) Društvo prenosilac dužno je da nadležnom suda podnese predlog da, u vanparničnom postupku, imenuje nezavisnog eksperta radi ispitivanja nacrtu plana prekogranične podjele.

(2) Na sačinjavanje izvještaja nezavisnog eksperta o ispitivanju nacrtu plana prekogranične podjele shodno se primjenjuju odredbe člana 440 ovog zakona, uz obaveznu procjenu adekvatnosti novčane naknade za članove društva.

Objavljivanje

Član 492

(1) Nacrt plana prekogranične podjele društvo koje se dijeli objavljuje na svojoj internet stranici, ako je ima i dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi objavljivanja na internet stranici CRPS, najkasnije mjesec dana prije dana održavanja sjednice skupštine privrednog društva na kojoj se donosi odluka o odobravanju nacrt plana prekogranične podjele.

(2) Uz nacrt plana iz stava 1 ovog člana objavljuju se i:

1) obavještenje članovima privrednog društva, povjeriocima i predstavnicima zaposlenih, odnosno zaposlenima da mogu društvu prenosiocu, najkasnije pet dana prije dana održavanja sjednice skupštine privrednog društva na kojoj se donosi odluka o odobravanju nacrt plana prekogranične podjele, da pošalju primjedbe i sugestije koje se odnose na nacrt plana prekogranične podjele;

2) izvještaj nezavisnog eksperta o ispitivanju nacrt plana prekogranične podjele.

(3) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da putem sistema interkonekcije registara učini dostupnim nacrt iz stava 1 ovog člana, kao i obavještenje i izvještaj iz stava 2 ovog člana, bez naknade.

Odluka o odobravanju nacrt plana prekogranične podjele

Član 493

(1) Na sjednici skupštine društva prenosioca, nakon upoznavanja sa izvještajima iz čl. 490 i 491 ovog zakona, kao i mišljenjem predstavnika zaposlenih na izvještaj iz člana 491 ovog zakona, ako je dostavljeno, donosi se odluka o odobravanju nacrt plana prekogranične podjele i odluka o izmjeni statuta privrednog društva.

(2) Skupština društva prenosioca ima pravo da sprovođenje podjele uslovi hitnim postizanjem sporazuma o načinu učestvovanja zaposlenih u odlučivanju u društvu sticaocu.

(3) Na pitanja većine za donošenje odluke iz stava 1 ovog člana, kao i razloga zbog kojih se ne može pobijati ta odluka shodno se primjenjuju odredbe čl. 443 stav 2 i 468 stav 3 ovog zakona.

Prava nesaglasnih članova društva prenosioca

Član 494

Na prava nesaglasnih članova društva prenosioca shodno se primjenjuju odredbe čl. 450 i 469 ovog zakona.

Pravo članova na doplatu

Član 495

Na pravo članova društva prenosioca na doplatu shodno se primjenjuju odredbe čl. 451 i 470 ovog zakona.

Zaštita povjerilaca

Član 496

Na zaštitu povjerilaca društva prenosioca u slučaju sprovođenja postupka prekogranične podjele shodno se primjenjuju odredbe čl. 452, 453 i 454 ovog zakona.

Notarska potvrda koja prethodi registraciji prekogranične podjele

Član 497

(1) Na izdavanje notarske potvrde koja prethodi registraciji prekogranične podjele shodno se primjenjuju odredbe člana 471 ovog zakona.

(2) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da putem sistema interkonekcije registara učini dostupnim notarsku potvrdu iz stava 1 ovog člana, bez naknade.

Registracija prekogranične podjele i društva sticaoca

Član 498

(1) Ako je planom prekogranične podjele predviđeno da društvo sticalac bude privredno društvo koje je registrovano u CRPS, organu nadležnom za registraciju u CRPS se, radi registracije prekogranične podjele i društva sticaoca, dostavljaju:

1) potvrda nadležnog organa države članice koja prethodi registraciji prekogranične podjele, čiji se propisi primjenjuju na društvo prenosioca o ispunjenosti uslova za prekograničnu podjelu u skladu sa propisima te države;

2) plan prekogranične podjele, odobren od strane skupštine društva prenosioca.

(2) Dokumentaciju iz stava 1 ovog člana organu nadležnom za registraciju u CRPS dostavlja društvo prenosilac.

(3) Organ nadležan za registraciju u CRPS registruje društvo sticaoca nakon što utvrdi da li su ispunjeni svi uslovi za osnivanje društva sticaoca u skladu sa propisima Crne Gore, kao i uslovi za okončanje postupka prekogranične podjele.

(4) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, bez odlaganja, nadležnom organu druge države članice u kojoj je registrovano društvo prenosilac koje učestvuje u postupku prekogranične podjele, dostavi obavještenje o registraciji iz stava 1 ovog člana.

(5) Potvrda koja prethodi prekograničnoj podjeli je konačan i neoboriv dokaz da su ispunjeni svi uslovi za okončanje postupka podjele u državi porijekla bez kojih se prekogranična podjela ne može izvršiti.

(6) Ako je društvo prenosilac registrovano u CRPS, brisanje tog društva iz CRPS može se izvršiti tek nakon što organ nadležan za registraciju u CRPS primi obavještenje o izvršenoj registraciji prekogranične podjele od strane organa nadležnog za registraciju u državi članici u kojoj je registrovano društvo sticalac.

Upis podataka u CRPS

Član 499

(1) Ako je društvo sticalac registrovano u CRPS, u CRPS se obavezno upisuje da je to društvo nastalo kao pravna posljedica sprovođenja prekogranične podjele, kao i datum kad je to društvo upisano u CRPS.

(2) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, bez odlaganja, nakon izvršene registracije društva sticaoca u CRPS o tome obavijesti nadležni organ za registraciju države porijekla društva koje se dijeli, putem sistema interkonekcije registara.

(3) Ako je društvo prenosilac registrovano u CRPS, u CRPS se obavezno upisuje da je to društvo izbrisano iz CRPS kao pravna posljedica prekogranične podjele, kao i datum kad je to društvo izbrisano iz CRPS.

(4) Ako je neko od privrednih društava koje je učestvovalo u postupku prekogranične podjele registrovano u CRPS, u CRPS se obavezno upisuju registracioni broj, poslovno ime i pravni oblik svakog od tih društava, bez obzira na to da li je društvo sticalac ili društvo prenosilac, odnosno da li je društvo registrovano u CRPS ili u državi članici.

5) U slučaju kad je društvo prenosilac registrovano u CRPS, organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, putem sistema interkonekcije registara i bez odlaganja, obavijesti nadležne registre država članica u kojima su registrovana društva sticaoci da je prekogranična podjela proizvela pravno dejstvo.

Dan stupanja na snagu prekogranične podjele

Član 500

(1) Ako je društvo prenosilac registrovano u CRPS, prekogranična podjela stupa na snagu danom kad organ nadležan za registraciju u CRPS primi potvrdu koja prethodi registraciji prekogranične podjele od nadležnog organa za registraciju druge države članice da je registrovano društvo sticalac.

(2) U slučaju kad ima više društava sticalaca, prekogranična podjela stupa na snagu danom kad organ nadležan za registraciju u CRPS primi posljednje obavještenje od nadležnog organa za registraciju druge države članice da je registrovano društvo sticalac.

(3) Po prijemu obavještenja iz st. 1 i 2 ovog člana, organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, bez odlaganja, obavijesti nadležni organ za registraciju svakog društva sticaoca u drugim državama članicama o brisanju iz CRPS društva prenosioaca u slučaju potpune prekogranične podjele, kao i o danu stupanja na snagu prekogranične podjele.

(4) Ako je društvo sticalac registrovano u CRPS, prekogranična podjela stupa na snagu danom određenim propisima države članice čiji se propisi primjenjuju na društvo prenosioaca.

Pravne posljedice prekogranične podjele

Član 501

(1) Pravne posljedice prekogranične podjele proizvode dejstva danom stupanja na snagu prekogranične podjele u skladu sa članom 500 ovog zakona.

(2) Na pravne posljedice potpune prekogranične podjele shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o pravnim posljedicama pripajanja.

(3) Pravne posljedice djelimične prekogranične podjele su:

1) dio imovine i obaveza društva prenosioaca prelaze na jedno ili više društava sticalaca, dok preostali dio imovine i obaveza zadržava društvo prenosilac, u skladu sa odobrenim planom prekogranične podjele;

2) neki članovi društva prenosioaca postaju članovi jednog ili više društava sticalaca, dok neki članovi ostaju članovi društva prenosioaca, odnosno postaju članovi oba društva, u skladu sa raspodjelom udjela, odnosno akcija, određenom u planu prekogranične podjele, osim ako su se odrekli svojih udjela, odnosno akcija u skladu sa članom 494 ovog zakona;

3) prava i obaveze društva prenosioaca koje proizilaze iz ugovora o radu, koji važe na dan stupanja na snagu prekogranične podjele, a koji planom podjele pripadaju društvu ili društvima sticaocima, smatraju se prenesenim na društvo ili društva sticaoce, shodno odobrenom planu prekogranične podjele;

4) druge posljedice u skladu sa zakonom.

(4) Pravne posljedice prekogranične podjele uz odvajanje su:

1) dio imovine i obaveza društva prenosioaca prelaze na jedno ili više društava sticalaca, dok preostali dio imovine i obaveza zadržava društvo prenosilac, u skladu sa odobrenim planom prekogranične podjele;

2) društvo prenosilac postaje vlasnik udjela, odnosno akcija jednog ili više društava sticalaca;

3) prava i obaveze društva prenosioca koje proizilaze iz ugovora o radu, koji važe na dan stupanja na snagu prekogranične podjele, a koji planom podjele pripadaju društvu ili društvima sticaocima, smatraju se prenesenim na društvo ili društva sticaoc, shodno odobrenom planu prekogranične podjele.

(5) Ako je za prenos imovine i obaveza sa društva prenosioca na društvo sticaoca, u skladu sa propisima država članica u kojima su registrovana društva koja učestvuju u prekograničnoj podjeli, potrebno ispuniti posebne uslove, odnosno postupke i procedure da bi taj prenos proizveo pravno dejstvo prema trećim licima, te uslove, odnosno postupke i procedure ispunjava društvo prenosilac, odnosno društvo sticalac, zavisno od toga u čijoj državi se uslovi ispunjavaju.

Neraspoređena imovina i obaveze društva prenosioca i zabrana stvaranja prividnog kapitala

Član 502

(1) Na neraspoređenu imovinu i obaveze društva prenosioca u slučaju sprovođenja postupka prekogranične podjele shodno se primjenjuju odredbe člana 485 ovog zakona.

(2) Na zabranu stvaranja prividnog kapitala u slučaju sprovođenja postupka prekogranične podjele shodno se primjenjuju odredbe 447 ovog zakona.

Pojednostavljeni postupci prekogranične podjele

Član 503

(1) U slučaju sprovođenja prekogranične podjele uz odvajanje, nacrt plana prekogranične podjele ne sadrži podatke iz člana 489 stav 1 tač. 2, 3, 5, 8, 15 i 16 ovog zakona.

(2) U postupku iz stava 1 ovog člana ne sačinjava se izvještaj organa upravljanja iz člana 490 ovog zakona, izvještaj nezavisnog eksperta iz člana 491 ovog zakona i ne primjenjuju se odredbe o pravima nesaglasnih članova društva prenosioca i pravu članova društva prenosioca na doplatu iz čl. 450 i 451 ovog zakona.

Ništavost registracije prekogranične podjele

Član 504

(1) Nakon stupanja na snagu prekogranične podjele, punovažnost sprovedene podjele ne može se osporavati.

(2) Stav 1 ovog člana ne utiče na pravo nadležnih organa Crne Gore da, nakon stupanja na snagu prekogranične podjele izriču mjere i sankcije koje su u vezi sa prevencijom i borbom protiv finansiranja terorizma u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, socijalna zaštita, oporezivanje, izvršenje i obezbjeđenje, kao i krivična djela i krivični postupak.

Odgovornost za štetu

Član 505

Na odgovornost članova odbora direktora, odnosno upravnog odbora društva prenosioca i nezavisnog eksperta, shodno se primjenjuju odredbe člana 457 ovog zakona.

Glava III

PROMJENA PRAVNOG OBLIKA PRIVREDNOG DRUŠTVA

Promjena oblika društva

Član 506

- (1) Promjena pravnog oblika privrednog društva ne utiče na pravni subjektivitet društva.
- (2) Na promjenu pravnog oblika privrednog društva shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na osnivanje odgovarajućeg oblika privrednog društva, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Uslovi za promjenu pravnog oblika

Član 507

- (1) Privredno društvo ne može promijeniti pravni oblik ako je u toku postupak povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala tog društva.
- (2) Akcionarsko društvo može promijeniti pravni oblik u društvo sa ograničenom odgovornošću, komanditno ili ortačko društvo pod uslovom da broj akcionara na dan donošenja odluke skupštine akcionarskog društva o promjeni pravnog oblika nije veći od 30.
- (3) Privredno društvo u likvidaciji ili stečaju ne može da mijenja pravni oblik, osim ako je promjena pravnog oblika predviđena kao mjera reorganizacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

Priprema akata i dokumentacije

Član 508

- (1) Odbor direktora, odnosno upravni odbor privrednog društva, priprema i skupštini akcionarskog društva dostavlja:
 - 1) predlog odluke o promjeni pravnog oblika privrednog društva, koji sadrži plan konverzije akcija, odnosno udjela u društvu za svakog od članova privrednog društva pojedinačno;
 - 2) predlog izmjena osnivačkog akta privrednog društva radi usklađivanja sa odredbama ovog zakona kojima se uređuje odgovarajući pravni oblik društva;
 - 3) predlog statuta, ako društvo mijenja pravni oblik u akcionarsko društvo;
 - 4) predlog odluke o imenovanju članova organa upravljanja privrednog društva;
 - 5) ako promjenu pravnog oblika vrši akcionarsko društvo, potvrdu da je Komisiji za tržište kapitala podnesen zahtjev za obustavu trgovine akcijama društva najkasnije sedam dana prije dana održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva koja odlučuje o promjeni pravnog oblika društva;
 - 6) izvještaj koji sadrži razloge i očekivane efekte i objašnjenje pravnih posljedica promjene pravnog oblika društva;
 - 7) obavještenje o pravima nesaglasnih članova privrednog društva.
- (2) Uz dokumentaciju iz stava 1 ovog člana, skupštini akcionarskog društva dostavlja se i odluka nadzornog odbora o usvajanju dokumentacije iz stava 1 ovog člana, za društva sa dvodomnim sistemom upravljanja.
- (3) U ortačkom, odnosno komanditnom društvu, akte i dokumentaciju iz stava 1 ovog člana priprema jedan ili više ortaka, odnosno jedan ili više komplementara i dostavlja ih ostalim ortacima, odnosno komplementarima i komanditorima radi usvajanja.

Shodna primjena

Član 509

Na promjenu pravnog oblika shodno se primjenjuju odredbe čl. 441, 442 i 443 ovog zakona.

Odluka o promjeni pravnog oblika

Član 510

- (1) Odluka o promjeni pravnog oblika privrednog društva naročito sadrži:
- 1) poslovno ime i adresu sjedišta privrednog društva koje sprovodi postupak promjene pravnog oblika;
 - 2) oznaku novog pravnog oblika privrednog društva;
 - 3) podatke o načinu i uslovima konverzije udjela u društvu u akcije ili obratno, odnosno konverzije udjela jednog pravnog oblika privrednog društva u udjele drugog pravnog oblika privrednog društva, u zavisnosti od konkretne promjene pravnog oblika.
- (2) Istovremeno sa odlukom iz stava 1 ovog člana, članovi privrednog društva, odnosno skupština privrednog društva usvaja:
- 1) statut, odnosno izmjene statuta privrednog društva;
 - 2) odluku o imenovanju članova organa upravljanja privrednog društva.
- (3) Ako u roku od sedam dana od dana održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva iz stava 2 ovog člana, Komisiji za tržište kapitala ne bude dostavljena odluka društva o promjeni pravnog oblika društva ili joj bude dostavljena odluka o neprihvatanju predloga za promjenu pravnog oblika društva, dozvoliće se nastavak trgovine akcijama društva.

Registracija promjene pravnog oblika

Član 511

- (1) Privredno društvo dužno je da, u roku od sedam dana od dana donošenja odluke o promjeni pravnog oblika društva, organu nadležnom za registraciju u CRPS dostavi usvojene odluke iz člana 508 stav 1 tač. 1 do 4 ovog zakona, radi registracije promjene pravnog oblika.
- (2) Uz odluke iz stava 1 ovog člana, akcionarsko društvo dostavlja i rješenje Komisije za tržište kapitala o obustavljanju trgovine akcijama društva.
- (3) Podatke iz st. 1 i 2 ovog člana organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da objavi na internet stranici CRPS.

Pravne posljedice promjene pravnog oblika

Član 512

- (1) Nakon promjene pravnog oblika privredno društvo nastavlja sa obavljanjem djelatnosti u novom pravnom obliku od dana registracije u CRPS.
- (2) Članovi privrednog društva koje mijenja pravni oblik, postaju članovi privrednog društva u drugom pravnom obliku.
- (3) U slučaju promjene pravnog oblika u ortačko ili komanditno društvo, ortaci, odnosno komplementari u tim društvima odgovaraju cjelokupnom imovinom i za obaveze društva nastale prije okončanja postupka promjene pravnog oblika.
- (4) Ortaci i komplementari koji su, promjenom pravnog oblika, postali članovi društva koji odgovaraju ograničeno, ostaju solidarno odgovorni sa društvom za obaveze društva nastale do registracije promjene pravnog oblika u CRPS.
- (5) Akcije akcionarskog društva koje mijenja pravni oblik poništavaju se i brišu iz CKDD, u skladu sa zakonom.
- (6) Zakonitim vlasnicima zamjenljivih obveznica i varanata, odnosno drugih hartija od vrijednosti sa posebnim pravima, obezbjeđuju se najmanje ista posebna prava nakon promjene pravnog oblika ili im se daje pravo na odgovarajuću novčanu naknadu.

(7) Ako nije postignut sporazum o novčanoj naknadi iz stava 6 ovog člana, vlasnici zamjenljivih obveznica, varanata i drugih hartija od vrijednosti sa posebnim pravima mogu podnijeti tužbu nadležnom sudu za određivanje visine naknade, najkasnije u roku od 30 dana od dana objavljivanja odluke o promjeni pravnog oblika društva na internet stranici CRPS.

(8) Prava trećih lica, koja predstavljaju terete na udjelima, odnosno akcijama privrednog društva koje mijenja pravni oblik, prelaze na udjele, odnosno akcije novog pravnog oblika privrednog društva.

Glava IV

PREKOGRANIČNE KONVERZIJE

Prekogranična konverzija

Član 513

- (1) Prekogranična konverzija ne utiče na pravni subjektivitet privrednog društva.
- (2) Država porijekla je država u kojoj je privredno društvo registrovano prije sprovođenja postupka prekogranične konverzije.
- (3) Država prijema je država u kojoj je preoblikovano društvo registrovano kao posljedica sprovođenja postupka prekogranične konverzije.
- (4) Preoblikovano društvo je privredno društvo osnovano u državi prijema kao posljedica sprovođenja postupka prekogranične konverzije.
- (5) Prekogranična konverzija obavezno za posljedicu ima i prenos registrovanog sjedišta iz države porijekla u državu prijema.

Domen primjene

Član 514

- (1) Društvo kapitala koje učestvuje u postupku prekogranične konverzije mora biti osnovano u skladu sa pravom države porijekla i mora imati registrovano sjedište, sjedište uprave ili glavno mjesto poslovanja u državama članicama ili Crnoj Gori.
- (2) U postupku prekogranične konverzije ne mogu učestvovati:
 - 1) društva za upravljanje investicionim fondovima i investicioni fondovi;
 - 2) društva kapitala u likvidaciji;
 - 3) društva kapitala u stečaju, osim ako je prekogranična konverzija predviđena kao mjera reorganizacije u stečajnom postupku;
 - 4) kreditne institucije, investiciona društva, finansijske holding kompanije, mješovite holding kompanije, finansijske institucije koje su zavisna društva tih subjekata i uključene su u kontrolu na konsolidovanoj osnovi, kao ni na filijale kreditnih institucija iz trećih država, ako su predmet sanacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje sanacija kreditnih institucija.
- (3) Odredbe ovog zakona o prekograničnim konverzijama shodno se primjenjuju i ako je društvo kapitala osnovano i ima registrovano sjedište u državi koja nije država članica, pod uslovom da je Crna Gora država prijema i da preoblikovano društvo ima registrovano sjedište u Crnoj Gori.

Primjena nacionalnog prava

Član 515

(1) Ako je Crna Gora država porijekla, propisi Crne Gore će se primjenjivati na cjelokupan postupak prekogranične konverzije prije izdavanja notarske potvrde, koja prethodi registraciji prekogranične konverzije, shodno članu 471 ovog zakona.

(2) Ako je Crna Gora država prijema, propisi Crne Gore će se primjenjivati na postupak prekogranične konverzije koji slijedi nakon prijema potvrde nadležnog organa druge države koja prethodi prekograničnoj konverziji o ispunjenosti uslova za prekograničnu konverziju, u skladu sa propisima te države.

Nacrt uslova o prekograničnoj konverziji

Član 516

Odbor direktora, odnosno upravni odbor privrednog društva sačinjava nacrt uslova o prekograničnoj konverziji koji naročito sadrži:

- 1) pravni oblik, poslovno ime i registrovano sjedište privrednog društva u državi porijekla;
- 2) predložen pravni oblik, poslovno ime i registrovano sjedište preoblikovanog društva u državi prijema;
- 3) nacrt osnivačkog akta, odnosno statuta preoblikovanog društva u državi prijema;
- 4) predloženi okvirni vremenski raspored odvijanja postupka prekogranične konverzije;
- 5) prava koja preoblikovano društvo daje članovima društva koji imaju posebna prava, kao i vlasnicima drugih hartija od vrijednosti, odnosno mjere koje se u odnosu na ta lica predlažu;
- 6) sve posebne pogodnosti koje se odobravaju članovima organa privrednog društva;
- 7) da li je privredno društvo u proteklih pet godina od države porijekla primilo neke pogodnosti ili subvencije;
- 8) visinu novčane naknade koja se nudi nesaglasnim članovima privrednog društva i rok u kome će biti isplaćena, pri čemu taj rok ne može biti duži od dva mjeseca od dana registracije prekogranične konverzije;
- 9) očekivane posljedice prekogranične konverzije na zaposlene;
- 10) ako je potrebno, informacije o postupcima kojima se određuju uslovi za učešće zaposlenih u odlučivanju i ostvarivanju drugih prava u preoblikovanom društvu, u skladu sa propisima kojima se uređuje učešće zaposlenih u odlučivanju;
- 11) odgovarajuću zaštitu koja se nudi povjericima, poput garancije i zaloge.

Izvještaj organa upravljanja i participacija zaposlenih

Član 517

(1) Odbor direktora, odnosno upravni odbor privrednog društva koje sprovodi postupak prekogranične konverzije dužan je da sačini izvještaj o prekograničnoj konverziji za članove društva i zaposlene, u kome daje objašnjenje i opravdanje pravnih i ekonomskih aspekata prekogranične konverzije, njen uticaj na zaposlene i buduće poslovanje društva.

(2) Društvo koje sprovodi prekograničnu konverziju dužno je da, u skladu sa važećim propisima, informiše i konsultuje zaposlene o uticaju konverzije na njihov status, prije sačinjavanja izvještaja iz stava 1 ovog člana ili pripremanja nacrta uslova iz člana 516 ovog zakona, u zavisnosti od toga koji je od navedenih dokumenata pripremljen ranije.

(3) Na sačinjavanje izvještaja iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe člana 462 ovog zakona.

(4) Na informisanje, konsultacije i obezbjeđivanje prava zaposlenih na učešće u organima upravljanja shodno se primjenjuju odredbe čl. 464 i 465 ovog zakona.

Izvještaj nezavisnog eksperta

Član 518

(1) Privredno društvo koje sprovodi postupak prekogranične konverzije dužno je da podnese predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, imenuje nezavisnog eksperta radi ispitivanja nacrtu uslova o prekograničnoj konverziji.

(2) Na sačinjavanje izvještaja nezavisnog eksperta o ispitivanju nacrtu uslova o prekograničnoj konverziji shodno se primjenjuju odredbe člana 440 ovog zakona, uz obaveznu procjenu adekvatnosti novčane naknade za članove društva.

Objavljivanje

Član 519

(1) Nacrt uslova o prekograničnoj konverziji privredno društvo objavljuje na svojoj internet stranici, ako je ima i dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS, ako je Crna Gora država porijekla, radi objavljivanja na internet stranici CRPS, najkasnije mjesec dana prije dana održavanja sjednice skupštine na kojoj se donosi odluka o odobravanju nacrtu uslova o prekograničnoj konverziji.

(2) Uz nacrt uslova iz stava 1 ovog člana objavljuju se i:

1) obavještenje članovima privrednog društva, povjeriocima i predstavnicima zaposlenih, odnosno zaposlenima da mogu svom društvu, najkasnije pet dana prije dana održavanja sjednice skupštine privrednog društva na kojoj se donosi odluka o odobravanju nacrtu uslova o prekograničnoj konverziji, da pošalju primjedbe i sugestije koje se odnose na nacrt uslova o prekograničnoj konverziji;

2) izvještaj nezavisnog eksperta o ispitivanju nacrtu uslova o prekograničnoj konverziji.

(3) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, putem sistema interkonekcije registara, učini dostupnim nacrt iz stava 1 ovog člana kao i obavještenje i izvještaj iz stava 2 ovog člana, bez naknade.

(4) U slučaju objavljivanja izvještaja iz stava 2 tačka 2 ovog člana, privredno društvo može da odluči da određene djelove izvještaja ne objavi, ako oni sadrže informacije koje predstavljaju poslovnu tajnu.

Odluka o odobravanju nacrtu uslova o prekograničnoj konverziji

Član 520

(1) Na sjednici skupštine privrednog društva koje sprovodi postupak prekogranične konverzije, nakon upoznavanja sa izvještajima iz čl. 517 i 518 ovog zakona, kao i mišljenjem predstavnika zaposlenih na izvještaj iz člana 517 ovog zakona, ako je dostavljeno, donosi se odluka o odobravanju nacrtu uslova o prekograničnoj konverziji i odluka o izmjeni statuta privrednog društva.

(2) Skupština privrednog društva ima pravo da sprovođenje postupka prekogranične konverzije uslovi hitnim postizanjem sporazuma o načinu učestvovanja zaposlenih u odlučivanju u preoblikovanom društvu.

(3) Na pitanja većine za donošenje odluke o odobravanju nacrtu uslova o prekograničnoj konverziji, kao i razloga zbog kojih se ne može pobijati ta odluka, shodno se primjenjuju odredbe čl. 443 i 444 ovog zakona.

Prava nesaglasnih članova

Član 521

(1) Na prava nesaglasnih članova privrednog društva koje sprovodi postupak prekogranične konverzije shodno se primjenjuju odredbe čl. 450 i 469 ovog zakona.

(2) Isplata nesaglasnim članovima u slučaju prekogranične konverzije vrši se najkasnije u roku od 60 dana od dana registracije prekogranične konverzije.

Zaštita povjerilaca

Član 522

Na zaštitu povjerilaca privrednog društva koje učestvuje u postupku prekogranične konverzije shodno se primjenjuju odredbe čl. 452, 453 i 454 ovog zakona.

Notarska potvrda koja prethodi registraciji prekogranične konverzije

Član 523

(1) Na izdavanje notarske potvrde koja prethodi registraciji prekogranične konverzije shodno se primjenjuju odredbe člana 471 ovog zakona.

(2) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, putem sistema interkonekcije registara, učini dostupnom potvrdu koja prethodi registraciji prekogranične konverzije, bez naknade.

Registracija prekogranične konverzije

Član 524

(1) Ako je Crna Gora država prijema, organu nadležnom za registraciju u CRPS se, radi registracije prekogranične konverzije i preoblikovanog društva u CRPS, dostavljaju:

1) notarska potvrda iz člana 523 ovog zakona ili potvrda koja prethodi konverziji izdata od strane nadležnog organa u skladu sa propisima države porijekla;

2) odluka o prekograničnoj konverziji.

(2) Organ nadležan za registraciju u CRPS utvrđuje da li su ispunjeni svi uslovi za okončanje postupka prekogranične konverzije i to isključivo onog dijela na koji se primjenjuju propisi Crne Gore a naročito da li preoblikovano društvo ispunjava sve uslove osnivanja u skladu sa propisima Crne Gore.

(3) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, bez odlaganja, nadležnom organu države porijekla preoblikovanog privrednog društva dostavi obavještenje o tome da je prekogranična konverzija stupila na snagu.

(4) Potvrda koja prethodi prekograničnoj konverziji je konačan i neopoziv dokaz da su ispunjeni svi uslovi za okončanje postupka o prekograničnoj konverziji u državi porijekla bez kojih se prekogranična konverzija ne može izvršiti.

(5) Ako je Crna Gora država porijekla, brisanje preoblikovanog privrednog društva iz CRPS može se izvršiti tek nakon što organ nadležan za registraciju u CRPS primi obavještenje o tome da je prekogranična konverzija stupila na snagu, od strane organa nadležnog za registraciju u državi prijema.

Dan stupanja na snagu prekogranične konverzije

Član 525

(1) Ako je Crna Gora država prijema, prekogranična konverzija stupa na snagu danom registracije preoblikovanog privrednog društva u CRPS, nakon dobijanja potvrde koja prethodi registraciji prekogranične konverzije iz države porijekla.

(2) Ako je Crna Gora država porijekla, prekogranična konverzija stupa na snagu po propisima države prijema, nakon što organ nadležan za registraciju u državi prijema utvrdi da su ispunjeni svi uslovi za okončanje postupka prekogranične konverzije.

(3) Ako je Crna Gora država prijema, organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da obavijesti nadležni organ države članice porijekla da je prekogranična konverzija registrovana, putem sistema interkonekcije registara.

Upis podataka u CRPS

Član 526

(1) Ako je Crna Gora država prijema, u CRPS se obavezno upisuje da je preoblikovano društvo nastalo kao pravna posljedica prekogranične konverzije, datum kad je preoblikovano društvo upisano u CRPS, kao i registracioni broj, poslovno ime i pravni oblik tog privrednog društva u državi porijekla.

(2) Ako je Crna Gora država porijekla, u CRPS se obavezno upisuje da je privredno društvo izbrisano iz CRPS kao pravna posljedica prekogranične konverzije, datum kad je to društvo izbrisano iz CRPS, kao i registracioni broj, poslovno ime i pravni oblik preoblikovanog privrednog društva u državi prijema.

(3) Organ nadležan za registraciju u CRPS je dužan je da informacije iz st. 1 i 2 ovog člana učini dostupnim putem sistema interkonekcije registara.

Pravne posljedice prekogranične konverzije

Član 527

Pravne posljedice prekogranične konverzije, koje nastaju danom stupanja na snagu prekogranične konverzije u skladu sa članom 525 ovog zakona su:

1) sva imovina i obaveze privrednog društva postaju imovina i obaveze preoblikovanog privrednog društva, uključujući sve ugovore i kredite;

2) članovi privrednog društva postaju članovi preoblikovanog privrednog društva, osim nesaglasnih članova privrednog društva koji su prodali svoje udjele, odnosno akcije;

3) prava i obaveze privrednog društva koje proizilaze iz ugovora o radu koji važe na dan stupanja na snagu prekogranične konverzije, postaju prava i obaveze preoblikovanog društva.

Ništavost registracije prekogranične konverzije

Član 528

(1) Nakon stupanja na snagu prekogranične konverzije, njena punovažnost ne može se osporavati.

(2) Stav 1 ovog člana ne isključuje pravo nadležnih organa Crne Gore da, nakon stupanja na snagu prekogranične konverzije izriču mjere i sankcije koje su u vezi sa prevencijom i borbom protiv finansiranja terorizma u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, socijalna zaštita, oporezivanje, izvršenje i obezbjeđenje, kao i krivična djela i krivični postupak.

Odgovornost za štetu nezavisnog eksperta

Član 529

(1) Nezavisni ekspert ne smije biti povezan sa bilo kojim privrednim društvom po čijem zahtjevu je imenovan radi ispitivanja nacrtu uslova o prekograničnoj konverziji, na način koji može da utiče na njegovu nezavisnost i nepristrasnost.

(2) Izvještaj nezavisnog eksperta mora biti sačinjen u skladu sa pravnim i profesionalnim standardima.

(3) Na odgovornost nezavisnog eksperta shodno se primjenjuju odredbe člana 457 ovog zakona.

DIO OSMI

GRUPE PRIVREDNIH DRUŠTAVA

GLAVA I

OSNOVNI POJMOVI

Pojam grupe privrednih društava i zavisnog društva

Član 530

(1) Grupa privrednih društava obuhvata matično društvo i sva njegova zavisna društva, domaća ili strana, ako zakonom nije drukčije predviđeno.

(2) Zavisno društvo je privredno društvo koje se nalazi pod kontrolom matičnog društva direktno ili indirektno preko drugih društava.

(3) Potpuno zavisno društvo je privredno društvo čiji je jedini član matično društvo ili bilo koje zavisno društvo njegovog matičnog društva ili pravno lice koje radi za račun njegovog matičnog društva ili zavisnih društava matičnog društva.

Kontrola

Član 531

(1) Kontrola u smislu člana 530 stav 2 ovog zakona može biti pravna i faktička.

(2) Pravna kontrola nad zavisnim društvom postoji kad jedno privredno društvo u njemu posjeduje, direktno ili indirektno, više od 50% glasačkih prava, osim ako se u izuzetnim okolnostima može dokazati suprotno.

(3) Privredno društvo koje posjeduje 50% ili manje glasačkih prava u drugom privrednom društvu ima faktičku kontrolu nad tim društvom, ako:

1) na osnovu sporazuma sa drugim članovima ima pravo da ostvaruje više od 50% glasačkih prava;

2) na osnovu osnivačkog akta, statuta ili sporazuma ima pravo da kontroliše način ostvarivanja finansijske i operativne politike društva;

3) ima pravo imenovanja ili razrješenja većine članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora; ili

4) ostvaruje faktičku glasačku kontrolu na sjednicama skupštine društva.

(4) Pretpostavlja se da privredno društvo ostvaruje faktičku glasačku kontrolu u smislu stava 1 tačka 4 ovog člana ako je imenovalo većinu članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora.

(5) Ako pravo na imenovanje i pravo na razrješenje većine članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora imaju različita privredna društva, smatraće se da kontrolu ima privredno društvo koje ima pravo na razrješenje većine članova.

Izračunavanje glasačkog kapitala

Član 532

(1) Kod akcionarskih društava se prilikom izračunavanja procenta glasačkog kapitala u smislu člana 531 ovog zakona, pored akcija sa pravom glasa uzimaju u obzir i prava na upis akcija (npr. varanti) i prava na zamjenu za akcije (npr. zamjenljive obveznice).

(2) Prilikom izračunavanja procenta glasačkog kapitala matičnog društva u zavisnom društvu ne uzimaju se u obzir udjeli, odnosno akcije koje posjeduje samo zavisno društvo i sva njegova zavisna društva.

Obaveza obavještanja

Član 533

(1) Odbor direktora, odnosno upravni odbor matičnog društva dužan je da, bez odlaganja, u pisanom obliku obavijesti odbor direktora, odnosno upravni odbor zavisnog društva o uspostavljanju ili prestanku kontrole.

(2) Po dobijanju obavještenja iz stava 1 ovog člana, odbor direktora, odnosno upravni odbor zavisnog društva dužan je da, bez odlaganja, u pisanom obliku obavijesti odbor direktora, odnosno upravni odbor matičnog društva o procentu udjela, odnosno broju akcija i glasačkim pravima koje posjeduje u matičnom društvu i drugim privrednim društvima.

GLAVA II

UPRAVLJANJE GRUPOM PRIVREDNIH DRUŠTAVA

Obavezujuća uputstva

Član 534

(1) Matično društvo ima pravo da daje obavezujuća uputstva organima upravljanja svakog zavisnog društva.

(2) Zavisno društvo može da primi obavezujuća uputstva od bilo kog matičnog društva, uključujući i strano privredno društvo.

(3) Organi upravljanja zavisnog društva dužni su da postupaju u skladu sa obavezujućim uputstvima matičnog društva, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

(4) Dužnost postupanja po obavezujućim uputstvima matičnog društva nemaju:

- 1) nezavisni članovi odbora direktora, odnosno nadzornog odbora;
- 2) direktori koji su predstavnici zaposlenih.

(5) Zavisno društvo koje nije potpuno zavisno društvo u smislu člana 530 stav 3 ovog zakona dužno je da organ nadležan za registraciju u CRPS obavijesti o tome da li njegovim poslovanjem upravlja matično društvo, uzimajući u obzir broj obavezujućih uputstava, njihov značaj, kao i postojanje politike koja se primjenjuje unutar cijele grupe privrednih društava, radi registracije u CRPS.

(6) Potpuno zavisno društvo dužno je da obavijesti organ nadležan za registraciju u CRPS o tome da li njegovim poslovanjem upravlja matično društvo, radi objavljivanja na internet stranici CRPS.

Informisanje matičnog društva

Član 535

Matično društvo ima pravo da zahtijeva bilo koju informaciju od zavisnog društva, osim ako bi davanje te informacije bilo suprotno propisima koji se primjenjuju na zavisno društvo ili pravima trećih lica.

Pravo na otkup udjela, odnosno akcija

Član 536

(1) Matično društvo koje posjeduje 90% udjela, odnosno akcija i glasačkih prava u zavisnom društvu kapitala ima pravo na otkup svih preostalih udjela, odnosno akcija.

(2) Na pravo iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava, koje se odnose na pravo na prinudnu prodaju akcija.

GLAVA III ZAŠTITA ČLANOVA MATIČNOG DRUŠTVA I ZAŠTITA ČLANOVA I POVJERILACA ZAVISNOG DRUŠTVA

Pravo na angažovanje posebnog stručnjaka i postavljanje pitanja

Član 537

Članovi matičnog društva imaju pravo na angažovanje posebnog stručnjaka i postavljanje pitanja u vezi sa odnosima između članova grupe privrednih društava, uključujući i bivše članove grupe, u skladu sa čl. 180, 181, 279 i 280 ovog zakona.

Korišćenje poslovnih mogućnosti unutar grupe

Član 538

(1) Matično društvo ne smije samo ili preko svojih zavisnih društava da koristi mogućnosti da umjesto zavisnog društva zaključuje poslove koji se ukažu zavisnom društvu, a u vezi su sa djelatnostima koje to društvo obavlja, osim ako je dobilo saglasnost direktora zavisnog društva koji nemaju lični interes u smislu odredbi ovog zakona o prijavljivanju poslova i radnji u kojima postoji lični interes, a ako njih nema, nekontrolnih članova zavisnog društva.

(2) Stav 1 ovog člana ne primjenjuje se na potpuno zavisna društva.

Pravo akcionara zavisnog društva na angažovanje posebnog stručnjaka

Član 539

(1) Članovi zavisnog društva imaju pravo da angažuju posebnog stručnjaka koji će ispitati odluke matičnog društva koje su imale uticaja na zavisno društvo.

(2) Na pravo članova iz stava 1 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe čl. 180 i 181 ovog zakona.

Interes grupe privrednih društava

Član 540

(1) Ako je organ upravljanja zavisnog društva donio odluku ili na drugi način postupio suprotno interesima zavisnog društva, smatraće se da je postupao u skladu sa obavezom dužne pažnje, ako:

1) je odluka bila u interesu grupe privrednih društava kao cjeline;

2) je, postupajući savjesno, na osnovu raspoloživih informacija, mogao razumno da vjeruje da će gubitak, šteta ili druga negativna posljedica po zavisno društvo biti u razumnom periodu nadoknađena sticanjem koristi, dobiti ili drugih pogodnosti;

3) gubitak, šteta ili druga negativna posljedica po zavisno društvo ne dovodi u opasnost opstanak društva i kontinuirano obavljanje djelatnosti.

(2) Uslov iz stava 1 tačka 2 ovog člana ne primjenjuje se na potpuno zavisno društvo.

(3) U slučaju kad nijesu ispunjeni uslovi iz stava 1 ovog člana, organ upravljanja zavisnog društva može da odbije da postupi po uputstvima matičnog društva.

Odgovornost matičnog društva

Član 541

(1) Kad zavisno društvo, kojim matično društvo upravlja preko obavezujućih uputstava datih njegovim organima upravljanja u interesu grupe privrednih društava, nema razumne mogućnosti da izbjegne stečaj, imajući u vidu sopstvene izvore prihoda (momenat nastanka krize), matično društvo je dužno da, bez odlaganja, sprovede postupak suštinskog restrukturiranja zavisnog društva ili da inicira postupak njegovog prestanka.

(2) Ako matično društvo ne postupi u skladu sa stavom 1 ovog člana, odgovorno je za sve neisplaćene obaveze zavisnog društva nastale nakon momenta nastanka krize.

(3) Ako je matično društvo upravljalo zavisnim društvom na štetu zavisnog društva i suprotno interesu grupe privrednih društava kojoj pripadaju, odgovorno je za sve neisplaćene obaveze zavisnog društva koje su nastale kao posljedica datih uputstava.

(4) Pravo da zahtijeva isplatu obaveza iz st. 2 i 3 ovog člana imaju likvidacioni i stečajni upravnici, ako to zahtijevaju povjerioci zavisnog društva koji imaju najmanje 10% od ukupnih potraživanja prema zavisnom društvu.

DIO DEVETI

DIO PRIVREDNOG DRUŠTVA I STRANOG PRIVREDNOG DRUŠTVA

Pojam dijela privrednog društva

Član 542

- (1) Privredno društvo može obavljati djelatnost i preko jednog ili više djelova.
- (2) Dio privrednog društva je posebna organizaciona cjelina privrednog društva na teritoriji Crne Gore, preko koje društvo obavlja djelatnost u skladu sa zakonom.
- (3) Dio privrednog društva nema svojstvo pravnog lica, a u pravnom prometu istupa u ime i za račun privrednog društva čiji je dio.
- (4) Privredno društvo neograničeno odgovara za obaveze prema trećim licima koje nastanu u obavljanju djelatnosti preko njegovog dijela.

Upotreba poslovnog imena i drugih podataka

Član 543

- (1) U pravnom prometu dio privrednog društva istupa pod poslovnim imenom privrednog društva kome pripada, uz navođenje da je riječ o dijelu, adrese dijela, kao i naziva dijela ako ga ima.
- (2) Na naziv dijela privrednog društva shodno se primjenjuju odredbe čl. 28, 31 i 32 ovog zakona.

Osnivanje i registracija dijela privrednog društva

Član 544

- (1) Odluku o osnivanju dijela privrednog društva u ortačkom društvu donose ortaci, u komanditnom društvu komplementari, a u društvu sa ograničenom odgovornošću i akcionarskom društvu skupština društva, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drukčije određeno.
- (2) Odluka iz stava 1 ovog člana obavezno sadrži:
 - 1) poslovno ime privrednog društva;
 - 2) adresu dijela privrednog društva;
 - 3) pretežnu djelatnost dijela privrednog društva, ako se ona razlikuje od pretežne djelatnosti privrednog društva;
 - 4) podatke o zastupniku dijela privrednog društva (ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresa prebivališta za domaće fizičko lice, odnosno ime i prezime, broj pasoša ili drugi identifikacioni broj i adresa boravišta za stranca) i obim njegovih ovlašćenja, ako je zastupnik dijela privrednog društva različit od zastupnika privrednog društva.
- (3) Dio privrednog društva registruje se u CRPS.
- (4) Ako je zastupnik dijela privrednog društva registrovan u CRPS, to lice smatra se zastupnikom cijelog privrednog društva, a na pitanja u vezi sa dejstvom ograničenja ovlašćenja za zastupanje prema trećim licima shodno se primjenjuju odredbe člana 36 ovog zakona.

Prestanak dijela privrednog društva

Član 545

- (1) Dio privrednog društva prestaje brisanjem iz CRPS:

1) na osnovu odluke koju u ortačkom društvu donose ortaci, u komanditnom društvu komplementari, a u društvu sa ograničenom odgovornošću i akcionarskom društvu skupština društva, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom nije drukčije predviđeno;

2) ako privredno društvo koje je obrazovalo dio privrednog društva prestane da postoji.

(2) Izuzetno od stava 1 tačka 2 ovog člana, prestankom privrednog društva ne mora prestati i dio tog privrednog društva, ako je:

1) privredno društvo prestalo statusnom promjenom, a odlukom o statusnoj promjeni je predviđeno da dio privrednog društva nastavi sa obavljanjem djelatnosti;

2) to predviđeno planom reorganizacije privrednog društva u stečajnom postupku, u skladu sa zakonom.

Osobenosti dijela stranog privrednog društva

Član 546

(1) Dio stranog privrednog društva je dio društva koje je osnovano i registrovano izvan Crne Gore i koje obavlja djelatnost na teritoriji Crne Gore preko tog dijela.

(2) Dio stranog privrednog društva registruje se u CRPS.

(3) Ako strano privredno društvo obrazuje više od jednog dijela na teritoriji Crne Gore, svaki dio se mora registrovati u CRPS.

(4) Strano privredno društvo koje na teritoriji Crne Gore obavlja djelatnost preko svog dijela, dužno je da privrednu djelatnost obavlja po propisima Crne Gore.

(5) U poslovnim imenu dijela stranog privrednog društva mora jasno da se naznači oblik privrednog društva, ali tako da se ono jasno razlikuje od oblika domaćih privrednih društava.

(6) Strano privredno društvo može da koristi svoj naziv u Crnoj Gori prilikom registracije dijela, čak i ako je istovjetan nazivu drugog privrednog društva ili izaziva zabluđu o identitetu sa drugim društvom, pod uslovom da se jasno naznači da je riječ o dijelu stranog privrednog društva.

(7) Dio stranog privrednog društva u svim poslovnim pismima, drugoj poslovnoj dokumentaciji i na internet stranici mora da navede:

1) naziv organa nadležnog za registraciju u CRPS dijela i broj pod kojim je dio registrovan;

2) poslovno ime, pravni oblik i sjedište stranog privrednog društva;

3) naziv dijela stranog društva, ako je različit od naziva stranog privrednog društva;

4) adresa dijela stranog privrednog društva;

5) napomenu da je strano privredno društvo u likvidaciji ili stečaju i podatke o likvidatoru ili stečajnom upravniku.

(8) Prilikom registracije dijela stranog privrednog društva u CRPS, mora se registrovati i zastupnik dijela, koji mora da ispunjava uslove propisane ovim zakonom za imenovanje direktora privrednog društva.

(9) Pored osnova za prestanak dijela privrednog društva iz člana 545 ovog zakona, dio stranog privrednog društva prestaje brisanjem iz CRPS i u slučaju kad nema registrovanog zastupnika.

Registracija podataka i promjene podataka dijela stranog privrednog društva

Član 547

(1) Strana privredna društva koja osnivaju djelove svojih društava u Crnoj Gori, dužna su da, u roku od 30 dana od dana osnivanja dijela društva, organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi registracije, dostave sljedeću dokumentaciju i podatke:

- 1) odluku o osnivanju dijela stranog privrednog društva;
- 2) adresu sjedišta dijela stranog privrednog društva u Crnoj Gori;
- 3) djelatnost dijela stranog privrednog društva;
- 4) podatke o registru u koji je upisano strano privredno društvo i registarski broj;
- 5) naziv i oblik stranog privrednog društva i naziv dijela tog društva, ako je drugačiji od naziva društva;

6) ovjerenu kopiju statuta stranog privrednog društva i prevod statuta, odnosno osnivačkog akta na crnogorski jezik, ovjeren od strane sudskog tumača, ako donošenje statuta nije obavezno u državi u kojoj je strano privredno društvo registrovano;

7) kopiju potvrde o registraciji stranog privrednog društva, odnosno ovjereni dokument kojim se potvrđuje valjanost registracije društva u matičnoj državi;

8) podatke o vlasnicima ili članovima stranog privrednog društva;

9) imena i adrese lica koja su ovlašćena da zastupaju društvo u Crnoj Gori, odnosno organ društva ili članovi tog organa, stalni predstavnici društva za poslovanje dijela stranog društva, kao i ovlašćenja da ta lica zastupaju društvo, pojedinačno ili kolektivno;

10) posljednji bilans stanja i bilans uspjeha, odnosno druge finansijske dokumente propisane zakonom države u kojoj je strano privredno društvo registrovano.

(2) Strana privredna društva koja su osnovala svoj dio na teritoriji Crne Gore dužna su da, u roku od 20 dana od dana promjene, organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi registracije, dostave podatke iz stava 1 ovog člana, kao i:

1) obavještenje o pokretanju postupka likvidacije društva i imenovanju likvidatora, podatke o otvaranju stečajnog postupka, podatke o zaključenju postupka likvidacije ili stečaja, kao i podatke o likvidatoru ili stečajnom upravniku i njihovim ovlašćenjima;

2) podatke o prestanku obavljanja privredne djelatnosti dijela društva.

(3) Ako se podaci o dijelu stranog privrednog društva registrovani u CRPS razlikuju od podataka iz registra matičnog društva, u pravnim poslovima koji se obavljaju sa dijelom stranog privrednog društva, treća lica se mogu pouzdati u podatke iz CRPS.

(4) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, putem sistema interkonekcije registara, učini javno dostupnim informacije iz st. 1 i 2 ovog člana.

(5) Obaveza objavljivanja finansijskih izvještaja iz stava 1 tačka 10 ovog člana ne primjenjuje se na filijale kreditnih institucija, finansijskih institucija i osiguravajućih društava na koje se primjenjuju posebna pravila o izvještavanju i objavljivanju finansijskih podataka u skladu sa propisima koji uređuju rad tih institucija.

(6) Ako registar matičnog društva, putem sistema interkonekcije registara, obavijesti CRPS u kojem je registrovan dio tog matičnog društva da je matično društvo likvidirano ili iz drugog razloga brisano iz registra, CRPS će bez odlaganja pokrenuti postupak brisanja dijela stranog privrednog društva iz registra, bez obaveze matičnog društva da dostavi prijavu ili dodatnu dokumentaciju.

(7) CRPS dostavlja registru matičnog društva potvrdu o prijemu obavještenja iz stava 6 ovog člana odmah po prijemu obavještenja.

(8) Izuzetno od stava 6 ovog člana, CRPS neće pokrenuti postupak brisanja dijela stranog privrednog društva ako je matično društvo prestalo da postoji usljed promjene pravnog oblika,

postupka restrukturiranju putem spajanja, pripajanja ili podjele ili prekogranične konverzije matičnog društva.

(9) Ako strano privredno društvo ima registrovan dio stranog privrednog društva u CRPS i ako registar matičnog društva obavijesti CRPS o promjeni podataka koji se odnose na to strano privredno društvo putem sistema interkonekcije registara, CRPS je dužan da, bez odlaganja, registru matičnog društva dostavi potvrdu prijema obavještenja i da izvrši promjenu podataka u CRPS koji se odnose na strano privrednog društvo, i to:

- 1) naziv društva;
- 2) registrovano sjedište društva;
- 3) registracioni broj društva;
- 4) pravni oblik društva;
- 5) lica ovlašćena za zastupanje;
- 6) finansijska dokumenta društva koja se objavljuju u skladu sa propisima države matičnog društva.

(10) Nakon brisanja dijela stranog privrednog društva iz CRPS, organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da o tome, bez odlaganja, putem sistema interkonekcije registara, obavijesti registar matičnog privrednog društva.

(11) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da uz obavještenje iz stava 10 ovog člana dostavi sve podatke i dokumentaciju koji potvrđuju brisanje dijela stranog privrednog društva, uključujući i broj upisa, datum brisanja, kao i razloge za brisanje ako su poznati.

(12) Nakon što primi potvrdu o prijemu obavještenja iz stava 10 ovog člana dostavljenu od strane registra matičnog privrednog društva, rgan nadležan za registraciju u CRPS dužan je da tu potvrdu evidentira u CRPS i čuva u dokumentaciji o registraciji dijela stranog privrednog društva.

(13) Ako privredno društvo koje je registrovano u CRPS ima dio stranog privrednog društva u drugoj državi članici Evropske unije, organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, putem sistema interkonekcije regisara, bez odlaganja obavijesti registar države u kojoj je dio stranog privrednog društva registrovan u slučaju da je u CRPS registrovana promjena koja se odnosi na:

- 1) naziv društva;
- 2) registrovano sjedište društva;
- 3) registracioni broj društva;
- 4) pravni oblik društva;
- 5) lica ovlašćena za zastupanje;
- 6) bilans stanja i uspjeha i druge finansijske iskaze društva koji se objavljuju u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo.

DIO DESETI

EVROPSKO AKCIONARSKO DRUŠTVO I EVROPSKO EKONOMSKO INTERESNO UDRUŽENJE

Glava I

EVROPSKO AKCIONARSKO DRUŠTVO

Pojam

Član 548

(1) U Crnoj Gori može se osnovati Evropsko akcionarsko društvo (Societas Europea).

(2) Evropsko akcionarsko društvo (u daljem tekstu: evropsko društvo) je akcionarsko društvo čiji je osnovni kapital podijeljen na akcije koje su u svojini jednog ili više akcionara, koji ne odgovaraju za obaveze društva, osim u slučaju iz člana 17 ovog zakona.

Shodna primjena

Član 549

Na evropsko društvo primjenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na akcionarsko društvo, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Osnovni kapital

Član 550

(1) Osnovni kapital evropskog društva iznosi najmanje 120.000 eura.

(2) Ako evropsko društvo obavlja djelatnost za koju je posebnim zakonom propisan minimalni osnovni kapital u iznosu većem od iznosa iz stava 1 ovog člana, evropsko društvo mora imati minimalni osnovni kapital utvrđen posebnim zakonom.

Osnivački akt i statut evropskog društva

Član 551

(1) Evropsko društvo ima osnivački akt i statut.

(2) Statut evropskog društva mijenja se odlukom skupštine tog društva, dvotrećinskom većinom glasova svih akcija sa pravom glasa.

(3) Osnivačkim aktom i statutom evropskog društva sjedište tog društva određuje se u skladu sa odredbama člana 18 ovog zakona.

(4) Evropsko društvo koje se osniva u Crnoj Gori stiče svojstvo pravnog lica danom upisa osnivanja u CRPS.

(5) Pravni oblik evropskog društva se u poslovnim imenu označava sa „Evropsko društvo“ ili skraćenicom „SE“.

Način osnivanja evropskog društva

Član 552

(1) Evropsko društvo može se osnovati:

1) pripajanjem, odnosno spajanjem akcionarskih društava, od kojih je najmanje jedno registrovano u Crnoj Gori, a drugo u drugoj državi članici Evropske unije, pri čemu se:

- jedno ili više akcionarskih društava pripajaju akcionarskom društvu registrovanom u Crnoj Gori, prenošenjem na to društvo cjelokupne imovine i obaveza, čime društva koja se pripajaju prestaju da postoje bez sprovođenja postupka likvidacije, a društvo sticalac mijenja pravni oblik u evropsko društvo, ili

- dva ili više društava spajaju uz osnivanje evropskog društva prenošenjem na to društvo cjelokupne imovine i obaveza, čime društva koja se spajaju prestaju da postoje bez sprovođenja postupka likvidacije;

2) kao holding društvo koje osnivaju:

- najmanje dva društva sa ograničenom odgovornošću ili akcionarska društva, od kojih je najmanje jedno registrovano u Crnoj Gori, a najmanje jedno u drugoj državi članici Evropske unije, ili

- najmanje dva društva sa ograničenom odgovornošću ili akcionarska društva registrovana u Crnoj Gori od kojih svako, u periodu od najmanje dvije godine, u drugoj državi članici Evropske unije ima registrovan dio privrednog društva ili zavisno društvo čiji je isključivi vlasnik;

3) kao zavisno društvo koje osnivaju:

- najmanje dva društva, od kojih je najmanje jedno društvo sa ograničenom odgovornošću ili akcionarsko društvo registrovano u Crnoj Gori, a najmanje jedno društvo sa ograničenom odgovornošću ili akcionarsko društvo registrovano u drugoj državi članici Evropske unije, ili

- najmanje dva društva sa ograničenom odgovornošću ili akcionarska društva registrovana u Crnoj Gori od kojih svako, u periodu od najmanje dvije godine, u drugoj državi članici Evropske unije ima registrovan dio privrednog društva ili zavisno društvo čiji je isključivi vlasnik;

4) promjenom pravnog oblika akcionarskog društva koje, u periodu od najmanje dvije godine, u drugoj državi članici Evropske unije ima registrovano zavisno društvo čiji je isključivi vlasnik.

(2) U slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, društva koja osnivaju evropsko društvo kao holding društvo nastavljaju da postoje.

(3) Promjena pravnog oblika u slučaju iz stava 1 tačka 4 ovog člana ne utiče na pravni subjektivitet akcionarskog društva i nema za posljedicu osnivanje novog pravnog lica.

(4) Ako se u Crnoj Gori registruje sjedište evropskog društva, na osnivanje evropskog društva primjenjuju se odredbe ovog Zakona.

Zajednički nacrt ugovora o pripajanju kod osnivanja evropskog društva pripajanjem

Član 553

(1) Nadležni organi društava koja učestvuju u pripajanju pripremaju zajednički nacrt ugovora o pripajanju, koji naročito sadrži:

1) pravni oblik, poslovno ime i registrovano sjedište svakog privrednog društva koje učestvuje u pripajanju, kao i poslovno ime i sjedište evropskog društva;

2) podatke o srazmjeri zamjene akcija društva prenosioca za akcije u evropskom društvu, kao i visinu novčanog plaćanja ako postoji;

3) uslove preuzimanja akcija u evropskom društvu i datum od kad te akcije daju pravo učešća u dobiti evropskog društva i sve pojedinosti u vezi tog prava;

- 4) datum od kad se pravni poslovi i pravne radnje društva prenosioca smatraju, u računovodstvene svrhe, pravnim poslovima i pravnim radnjama evropskog društva;
 - 5) očekivane posljedice pripajanja na zaposlene društva prenosioca;
 - 6) prava koja evropsko društvo daje akcionarima društva koji imaju posebna prava, kao i imaocima drugih hartija od vrijednosti, odnosno mjere koje se u odnosu na ta lica predlažu;
 - 7) sve posebne pogodnosti koje se odobravaju članovima organa upravljanja društava koja učestvuju u pripajanju, kao i nezavisnim ekspertima koji ispituju zajednički nacrt ugovora o pripajanju i sačinjavaju izvještaj o tome;
 - 8) predlog osnivačkog akta i statuta evropskog društva;
 - 9) ako je to primjenljivo, podatke o načinu učestvovanja zaposlenih u odlučivanju i ostvarivanju drugih prava u evropskom društvu;
 - 10) procjenu vrijednosti imovine i obaveza društva prenosioca koje se prenose na evropsko društvo i njihov opis, kao i način na koji se taj prenos vrši evropskom društvu;
 - 11) datume finansijskih izvještaja koji predstavljaju osnov za pripajanje.
- (2) U slučaju kad društvo sticalac posjeduje sve akcije u društvu prenosiocu, zajednički nacrt ugovora o pripajanju ne mora da sadrži podatke iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana.

Objavljivanje nacrtu zajedničkog ugovora o pripajanju

Član 554

- (1) Nacrt zajedničkog ugovora o pripajanju društvo objavljuje na svojoj internet stranici, ako je ima i dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS radi objavljivanja na internet stranici CRPS i u „Službenom listu Crne Gore“, najkasnije 30 dana prije dana održavanja sjednice skupštine na kojoj se donosi odluka o pripajanju.
- (2) Uz nacrt zajedničkog ugovora o pripajanju, objavljuju se i:
- 1) podaci o registrima u kojima su upisana društva koja učestvuju u pripajanju i broj pod kojim su ta društva upisana u registar;
 - 2) obavještenje povjeriocima i manjinskim akcionarima društava koja učestvuju u pripajanju o načinu na koji je predviđeno da mogu ostvariti svoja prava, kao i o vremenu i mjestu gdje mogu, bez naknade, izvršiti uvid u dokumentaciju i akte iz člana 553 ovog zakona;
 - 3) obavještenje članovima društva, predstavnicima zaposlenih, odnosno zaposlenima, o vremenu i mjestu gdje mogu, bez naknade, izvršiti uvid u izvještaj iz člana 555 ovog zakona; i
 - 4) obavještenje članovima društva o vremenu i mjestu gdje mogu, bez naknade, izvršiti uvid u izvještaj iz člana 556 ovog zakona.

Izvještaj nadležnog organa društva

Član 555

Nadležni organ svakog društva koje je registrovano u Crnoj Gori, a koje učestvuje u pripajanju, sačinjava izvještaj o pripajanju iz člana 439 ovog zakona najkasnije mjesec dana prije dana održavanja sjednice skupštine na kojoj se donosi odluka o pripajanju.

Izvještaj nezavisnog eksperta o pripajanju

Član 556

- (1) Svako društvo koje učestvuje u pripajanju imenuje nezavisnog eksperta radi ispitivanja nacrtu zajedničkog ugovora o pripajanju, koji sačinjava izvještaj o ispitivanju najkasnije 30 dana prije dana održavanja sjednice skupštine na kojoj se donosi odluka o pripajanju.

(2) Ako nadležni organ društva koje je registrovano u Crnoj Gori, a koje učestvuje u pripajanju, ne imenuje nezavisnog eksperta iz stava 1 ovog člana, društvo može podnijeti predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, imenuje nezavisnog eksperta koji sačinjava izvještaj za to društvo.

(3) Sva privredna društva koja učestvuju u pripajanju mogu sporazumno imenovati jednog zajedničkog nezavisnog eksperta, koji sačinjava zajednički izvještaj o ispitivanju.

(4) Ako zajednički nezavisni ekspert nije imenovan sporazumno, sva privredna društva koja učestvuju u pripajanju mogu podnijeti predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, imenuje nezavisnog eksperta koji sačinjava zajednički izvještaj za sva društva.

(5) Prilikom imenovanja nezavisnog eksperta iz stava 4 ovog člana, nadležni sud određuje rok u kojem je nezavisni ekspert dužan da dostavi izvještaj o ispitivanju svim društvima koja učestvuju u pripajanju.

(6) Nezavisni ekspert sačinjava izvještaj o ispitivanju u pisanom obliku, koji sadrži mišljenje o tome da li je srazmjera u skladu sa kojom se vrši zamjena akcija pravična i primjerena, kao i obrazloženje u okviru kojeg je dužan da navede naročito:

1) koji su metodi procjene vrijednosti primijenjeni prilikom utvrđivanja predložene srazmjere zamjene akcija i koji su ponderi dodijeljeni vrijednostima dobijenim primjenom tih metoda;

2) da li su primijenjeni metodi i ponderi dodijeljeni vrijednostima dobijenim primjenom tih metoda primjereni okolnostima tog slučaja, kao i kakva bi srazmjera zamjene akcija bila da su dodijeljeni drugačiji ponderi;

3) koje okolnosti su otežavale procjenu vrijednosti i obavljanje ispitivanja, ako ih je bilo.

(7) Izvještaj o ispitivanju nacrtu zajedničkog ugovora o pripajanju ne sačinjava se ako se svi članovi svakog privrednog društva koje učestvuje u pripajanju sa tim izričito saglase.

Usvajanje na skupštini

Član 557

(1) Na skupštini svakog od privrednih društava koja učestvuju u pripajanju, nakon upoznavanja sa izvještajima iz čl. 555 i 556 ovog zakona, kao i mišljenjem predstavnika zaposlenih na izvještaj iz člana 555 ovog zakona, ako je dostavljeno, donosi se odluka o odobravanju nacrtu zajedničkog ugovora o pripajanju.

(2) Skupština svakog od privrednih društava koja učestvuju u pripajanju ima pravo da sprovođenje pripajanja uslovi hitnim postizanjem sporazuma o načinu učestvovanja zaposlenih u odlučivanju u evropskom društvu.

(3) Kad je društvo koje se pripaja društvo čije je registrovano sjedište u Crnoj Gori, a u postupku pripajanja učestvuju društva koja imaju registrovano sjedište u drugim državama članicama Evropske unije u kojima nije propisana mogućnost vođenja postupaka pred nadležnim sudom za ispitivanje srazmjere zamjene akcija, kao i postupaka u vezi sa ostvarivanjem posebnih prava akcionara koji ne sprečavaju registraciju pripajanja, postupak pripajanja će se sprovesti samo u slučaju da skupštine tih društava izričito prihvate mogućnost vođenja takvih postupaka u Crnoj Gori.

(4) Odluka suda iz stava 3 ovog člana obavezuje evropsko društvo i sve njegove akcionare.

(5) Nacrt zajedničkog ugovora o pripajanju smatra se ugovorom o pripajanju kad ga odobre skupštine svih privrednih društava koja učestvuju u pripajanju.

Notarska potvrda koja prethodi registraciji

Član 558

(1) Na zahtjev privrednog društva koje je registrovano u Crnoj Gori, a koje učestvuje u pripajanju, notar, u skladu sa zakonom, izdaje notarsku potvrdu o tome da su sve radnje i aktivnosti u vezi sa pripajanjem sprovedene u skladu sa odredbama ovog zakona, odnosno da su ispunjeni svi propisani uslovi za pripajanje.

(2) Notar je ovlašćen da od privrednog društva iz stava 1 ovog člana zatraži sve podatke, isprave i drugu dokumentaciju, kao i da preduzme sve ostale radnje za provjeru ispunjenost uslova za pripajanje.

(3) U slučaju kad se vode postupci iz člana 557 stav 3 ovog zakona, notar u potvrdi iz stava 1 ovog člana obavezno navodi da su ti postupci u toku.

Registracija

Član 559

(1) Prilikom registracije evropskog društva u Crnoj Gori, organu nadležnom za registraciju u CRPS podnosi se i notarska potvrda iz člana 558 ovog zakona, kao i potvrda nadležnog organa druge države članice Evropske unije u kojoj je registrovano privredno društvo koje učestvuje u pripajanju o ispunjenosti uslova za pripajanje u skladu sa propisima te države.

(2) Potvrde iz stava 1 ovog člana ne mogu biti starije od šest mjeseci od dana njihovog izdavanja.

(3) Evropsko društvo ne može se registrovati u CRPS ako nije zaključen sporazum o učestvovanju zaposlenih u društvu.

(4) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, bez odlaganja, nadležnom organu druge države članice Evropske unije u kojoj je registrovano privredno društvo koje učestvuje u pripajanju, dostavi obavještenje o registraciji iz stava 1 ovog člana.

(5) Ako je privredno društvo koje se pripaja registrovano u CRPS, brisanje tog društva iz CRPS može se izvršiti tek nakon što organ nadležan za registraciju u CRPS primi obavještenje o izvršenoj registraciji evropskog društva od strane organa nadležnog za registraciju u državi članici Evropske unije u kojoj je registrovano evropsko društvo.

(6) Ako je evropsko društvo registrovano u CRPS, pripajanje stupa na snagu danom registracije evropskog društva u CRPS.

(7) Ako je privredno društvo koje se pripaja registrovano u CRPS, pripajanje stupa na snagu danom registracije evropskog društva u registru druge države članice Evropske unije.

Pravne posljedice osnivanja evropskog društva pripajanjem

Član 560

(1) Osnivanjem evropskog društva pripajanjem nastupaju pravne posljedice iz člana 449 ovog zakona.

(2) Ako je za prenos imovine i obaveza sa društva koje se pripaja na evropsko društvo, u skladu sa propisima država članica Evropske unije u kojima su registrovana društva koja učestvuju u pripajanju, potrebno ispuniti posebne uslove, odnosno postupke i procedure da bi taj prenos proizveo pravno dejstvo prema trećim licima, te uslove, odnosno postupke i procedure ispunjavaju društva koja učestvuju u pripajanju ili evropsko društvo.

Pojednostavljeni postupak osnivanja evropskog društva pripajanjem

Član 561

(1) Kad u osnivanju evropskog društva pripajanjem učestvuje društvo sticalac koje je registrovano u Crnoj Gori i jedini je član društva prenosioca, skupština društva sticaoca ne donosi odluku o odobravanju nacrtu zajedničkog ugovora o pripajanju, a nacrt zajedničkog ugovora o pripajanju ne sadrži podatke iz člana 553 stav 1 tač. 2 i 3 ovog zakona.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, ne sačinjava se izvještaj nezavisnog eksperta iz člana 556 ovog zakona.

(3) Kad u osnivanju evropskog društva pripajanjem učestvuje društvo sticalac koje je registrovano u Crnoj Gori, a koje ima najmanje 90% akcija u društvu prenosiocu, ali ne i sve akcije i druge hartije od vrijednosti koje daju pravo glasa, skupština društva sticaoca ne donosi odluku o odobravanju nacrtu zajedničkog ugovora o pripajanju, osim u slučaju iz člana 445 stav 1 tačka 3 ovog zakona, a društvo prenosilac nije u obavezi da sačini izvještaj nadležnog organa društva iz člana 555 ovog zakona, kao ni izvještaj nezavisnog eksperta iz člana 556 ovog zakona.

Ništavost registracije

Član 562

Nakon registracije u CRPS evropskog društva nastalog pripajanjem, registracija se ne može oglasiti ništavom.

Shodna primjena

Član 563

(1) Odredbe ovog zakona o osnivanju evropskog društva pripajanjem shodno se primjenjuju na osnivanje evropskog društva spajanjem.

(2) Ako ovim zakonom nije drukčije propisano, na osnivanje evropskog društva pripajanjem, odnosno spajanjem shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na statusne promjene pripajanja i spajanja.

Osnivanje evropskog društva kao holding društva

Član 564

(1) Nadležni organi privrednih društava koja učestvuju u osnivanju evropskog društva kao holding društva, pripremaju zajednički plan osnivanja holding društva.

(2) Plan osnivanja, osim elemenata iz člana 555 ovog zakona, sadrži i planirani osnovni kapital holding društva, kao i planiranu srazmjeru akcija, odnosno udjela svakog privrednog društva koje učestvuje u osnivanju holdinga, a koje članovi moraju uložiti u osnivanje holding društva.

(3) Akcije, odnosno udjeli koji se ulažu u osnivanje holding društva moraju činiti više od 50% akcija, odnosno udjela koje daju pravo glasa.

(4) Na objavljivanje plana osnivanja, izvještaj nadležnog organa, izvještaj nezavisnog eksperta i usvajanje plana na sjednici skupštine privrednog društva shodno se primenjuju odredbe čl. 554 do 557 ovog zakona.

(5) U roku od tri mjeseca od dana usvajanja plana osnivanja na sjednici skupštine svakog od privrednih društava koja učestvuju u osnivanju holding društva, članovi svakog društva obavještavaju društvo da li će uložiti svoje akcije, odnosno udjele u holding društvo.

(6) Po isteku roka iz stava 5 ovog člana, ako su ispunjeni uslovi u pogledu minimalnog osnovnog kapitala, a prema srazmjeri koja je utvrđena u planu osnivanja, kao i svi drugi uslovi, svako privredno društvo dužno je da na svojoj internet stranici objavi da su ispunjeni uslovi za osnivanje holding društva.

(7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, obavještenje da su ispunjeni uslovi za osnivanje holding društva objavljuje se i na internet stranici CRPS.

(8) Članovi privrednih društava koja učestvuju u osnivanju holding društva, koji se u roku iz stava 5 ovog člana nijesu izjasnili da li namjeravaju da ulože svoje akcije, odnosno udjele u holding društva, mogu se izjasniti u dodatnom roku od 30 dana od dana objavljivanja obavještenja iz st. 6 i 7 ovog člana.

(9) Osnivački akt i statut holding društva usvajaju se po isteku roka iz stava 8 ovog člana.

Registracija

Član 565

(1) Prilikom registracije holding društva u CRPS, organu nadležnom za registraciju u CRPS podnosi se i notarska potvrda iz člana 558 ovog zakona i potvrda nadležnog organa druge države članice, u kojoj je registrovano društvo koje učestvuje u osnivanju holding društva, o ispunjenosti uslova u skladu sa propisima te države.

(2) Potvrde iz stava 1 ovog člana ne mogu biti starije od šest mjeseci od dana njihovog izdavanja.

Shodna primjena na osnivanje evropskog društva kao zavisnog društva

Član 566

Na osnivanje zavisnog društva u obliku evropskog društva, shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na akcionarsko društvo i na osnivanje evropskog društva pripajanjem i spajanjem.

Osnivanje evropskog društva promjenom pravnog oblika akcionarskog društva

Član 567

(1) Direktor, odnosno odbor direktora akcionarskog društva koje je registrovano u CRPS, a mijenja pravni oblik u evropsko društvo, priprema plan promjene pravnog oblika koji naročito sadrži:

1) poslovno ime i adresu sjedišta društva koje sprovodi postupak promjene pravnog oblika;

2) predlog osnivačkog akta i statuta evropskog društva;

3) očekivane posljedice promjene pravnog oblika na zaposlene, kao i na učestvovanje zaposlenih u odlučivanju i ostvarivanju drugih prava u evropskom društvu;

4) planirani rok za promjenu pravnog oblika;

5) zaštitu akcionara i povjerilaca.

(2) Pored plana iz stava 1 ovog člana, direktor, odnosno odbor direktora najkasnije 30 dana prije dana održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva na kojoj se donosi odluka o promjeni pravnog oblika, priprema i izvještaj o potrebi sprovođenja postupka promjene pravnog oblika, koji obavezno sadrži razloge i analizu očekivanih efekata promjene pravnog oblika i objašnjenje pravnih posljedica promjene pravnog oblika na akcionare i zaposlene.

(3) Ako je upravljanje akcionarskim društvom dvodromno, dokumentaciju iz st. 1 i 2 ovog člana priprema direktor, odnosno upravni odbor, a nadzorni odbor ih utvrđuje i dostavlja skupštini akcionarskog društva radi usvajanja.

(4) Akcionarsko društvo iz stava 1 ovog člana imenuje nezavisnog eksperta radi ispitivanja plana promjene, koji sačinjava izvještaj o promjeni pravnog oblika, najkasnije 30

dana prije dana održavanja sjednice skupštine akcionarskog društva na kojoj se donosi odluka o promjeni pravnog oblika.

(5) Ako nadležni organ akcionarskog društva ne imenuje nezavisnog eksperta, akcionarsko društvo može podnijeti predlog nadležnom sudu, da u vanparničnom postupku imenuje nezavisnog eksperta.

(6) Nezavisni ekspert sačinjava pisani izvještaj o promjeni pravnog oblika, kojim potvrđuje da akcionarsko društvo raspolaže neto imovinom koja je najmanje jednaka njegovom osnovnom kapitalu uvećanom za rezerve koje se ne raspoređuju.

(7) Odluka o promjeni pravnog oblika donosi se tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom akcionarskog društva nije određena veća većina.

(8) Na objavljivanje plana promjene, izvještaja o potrebi sprovođenja postupka promjene pravnog oblika i izvještaja nezavisnog eksperta shodno se primjenjuju odredbe člana 554 ovog zakona.

(9) Prenos sjedišta akcionarskog društva registrovanog u CRPS u drugu državu članicu ne može se vršiti istovremeno sa promjenom pravnog oblika u evropsko društvo.

Registracija

Član 568

Prilikom registracije u CRPS evropskog društva nastalog promjenom pravnog oblika, podnosi se i notarska potvrda iz člana 558 ovog zakona koja ne može biti starija od šest mjeseci od dana njenog izdavanja.

Promjena pravnog oblika evropskog društva u akcionarsko društvo

Član 569

(1) Evropsko društvo registrovano u CRPS može promijeniti pravni oblik u akcionarsko društvo.

(2) Promjena pravnog oblika iz stava 1 ovog člana može se sprovesti nakon isteka roka od dvije godine od dana osnivanja evropskog društva, odnosno nakon usvajanja dva godišnja finansijska izvještaja.

(3) Promjena pravnog oblika iz stava 1 ovog člana ne utiče na pravni subjektivitet društva i nema za posljedicu osnivanje novog pravnog lica.

(4) Na promjenu pravnog oblika evropskog društva u akcionarsko društvo shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na promjenu pravnog oblika akcionarskog društva u evropsko društvo.

Prenos sjedišta evropskog društva registrovanog u CRPS u drugu državu članicu

Evropske unije

Član 570

(1) Registrovano sjedište evropskog društva registrovanog u CRPS može se prenijeti u drugu državu članicu Evropske unije.

(2) Prenos sjedišta evropskog društva nema za posljedicu prestanak evropskog društva ili osnivanje novog pravnog lica.

(3) Prenos sjedišta evropskog društva ne može se vršiti ako je evropsko društvo u postupku stečaja, likvidacije ili su mu blokirani računi po osnovu izvršne isprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje.

(4) Direktor, odnosno odbor direktora evropskog društva koje je registrovano u CRPS, priprema plan prenosa sjedišta koji naročito sadrži:

- 1) poslovno ime i adresu sjedišta evropskog društva;
- 2) predloženo novo sjedište i ako je primjenljivo, novi naziv;
- 3) predlog izmjena statuta evropskog društva;
- 4) očekivane posljedice prenosa sjedišta na zaposlene, kao i na učestvovanje zaposlenih u odlučivanju i ostvarivanju drugih prava u evropskom društvu;
- 5) planirani rok za prenos sjedišta;
- 6) zaštitu akcionara i povjerilaca;
- 7) predviđenu novčanu naknadu za otkup akcija nesaglasnih akcionara.

(5) Pored plana iz stava 4 ovog člana, direktora, odnosno odbor direktora evropskog društva najkasnije 30 dana prije dana održavanja sjednice skupštine na kojoj se donosi odluka o prenosu sjedišta u drugu državu članicu Evropske unije, priprema i izvještaj koji obavezno sadrži razloge i analizu očekivanih efekata prenosa sjedišta i objašnjenje pravnih posljedica prenosa sjedišta na akcionare i zaposlene.

(6) Ako je upravljanje evropskim društvom dvodomno, izvještaj iz stava 5 ovog člana dostavlja se nadzornom odboru na usvajanje prije podnošenja skupštini na odobrenje.

(7) Plan prenosa sjedišta evropsko društvo objavljuje na svojoj internet stranici, ako je ima i dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS radi objavljivanja na internet stranici CRPS najkasnije 60 dana prije dana održavanja sjednice skupštine evropskog društva na kojoj se donosi odluka o prenosu sjedišta.

(8) Uz plan iz stava 4 ovog člana objavljuje se i obavještenje akcionarima i povjeriocima o načinu na koji je predviđeno da mogu ostvariti svoja prava, kao i o vremenu i mjestu gdje mogu, bez naknade, izvršiti uvid u dokumentaciju iz st. 4 i 5 ovog člana.

(9) Odluka o prenosu sjedišta evropskog društva donosi se dvotrećinskom većinom glasova prisutnih akcionara, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom evropskog društva nije određena veća većina.

(10) Na zahtjev evropskog društva koje je registrovano u CRPS, a koje vrši prenos sjedišta u drugu državu članicu, notar, u skladu sa zakonom, izdaje notarsku potvrdu o tome da su sve radnje i aktivnosti u vezi sa prenosom sjedišta sprovedene u skladu sa odredbama ovog zakona, odnosno da su ispunjeni svi propisani uslovi za prenos sjedišta.

(11) Prije izdavanja notarske potvrde iz stava 10 ovog člana, evropsko društvo dokazuje da su interesi povjerilaca i trećih lica u vezi sa obavezama evropskog društva nastalim prije objavljivanja plana prenosa sjedišta zaštićeni u skladu sa odredbama ovog zakona.

(12) Notar je ovlašćen da od evropskog društva zatraži sve podatke, isprave i drugu dokumentaciju, kao i da preduzme sve ostale radnje za provjeru ispunjenosti uslova za prenos sjedišta.

(13) U slučaju kad se pred nadležnim sudom vode postupci u vezi sa ostvarivanjem posebnih prava nesaglasnih akcionara i zaštite povjerilaca, notar u notarskoj potvrdi iz stava 10 ovog člana obavezno navodi da su ti postupci u toku.

Registracija

Član 571

(1) Planirani prenos sjedišta evropskog društva registruje se u CRPS.

(2) Prilikom registracije iz stava 1 ovog člana, organu nadležnom za registraciju u CRPS podnosi se i:

1) notarska potvrda iz člana 570 stav 10 ovog zakona, koja ne može biti starija od šest mjeseci od dana izdavanja; i

2) izjava direktora ili odbora direktora, odnosno upravnog odbora da nijesu nastupili stečajni razlozi u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj, kao ni razlozi za prinudnu likvidaciju u skladu sa ovim zakonom.

(3) Brisanje evropskog društva iz CRPS ne može se izvršiti prije prijema obavještenja o izvršenoj registraciji novog sjedišta evropskog društva od strane organa nadležnog za registraciju u državi članici Evropske unije u koju se prenosi sjedište.

(4) Nakon prenosa sjedišta evropskog društva u drugu državu članicu Evropske unije, tužba protiv evropskog društva koja se podnosi radi zaštite pravnog interesa nastalog iz pravnog posla prije prenosa sjedišta, podnosi se nadležnom sudu u Crnoj Gori.

Prenos sjedišta evropskog društva registrovanog u drugoj državi članici Evropske unije u Crnu Goru

Član 572

(1) Ako se sjedište evropskog društva koje je registrovano u drugoj državi članici Evropske unije prenosi u Crnu Goru, prilikom registracije tog društva u CRPS, podnosi se i potvrda nadležnog organa države članice u kojoj je registrovano društvo koje prenosi sjedište o ispunjenosti uslova za prenos sjedišta, u skladu sa propisima te države, koja ne može biti starija od šest mjeseci od dana izdavanja.

(2) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, bez odlaganja, nadležnom organu druge države članice u kojoj je registrovano evropsko društvo koje prenosi sjedište, dostavi obavještenje o registraciji iz stava 1 ovog člana, radi brisanja evropskog društva iz registra druge države članice.

(3) Registracija prenosa sjedišta evropskog društva iz druge države članice u Crnu Goru, stupa na snagu danom registracije prenosa sjedišta evropskog društva u CRPS, s tim što se treća lica i dalje mogu pozivati na prethodno registrovano sjedište sve dok se ne izvrši brisanje evropskog društva iz prethodnog registra, osim ako evropsko društvo ne dokaže da su ta lica znala za novo registrovano sjedište.

Upravljanje evropskim društvom

Član 573

(1) Upravljanje evropskim društvom koje je registrovano u CRPS može biti organizovano kao jednodomno ili dvodomno, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Na jednodomno upravljanje evropskim društvom shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na jednodomno upravljanje akcionarskim društvom.

(3) Izuzetno od odredaba stava 2 ovog člana, u evropskom društvu mora biti obrazovan odbor direktora, a sjednice odbora direktora održavaju se najmanje jednom u tri mjeseca.

(4) Na dvodomno upravljanje evropskim društvom shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na dvodomno upravljanje akcionarskim društvom.

(5) Upravni odbor evropskog društva dužan je da najduže na svaka tri mjeseca obavještava nadzorni odbor evropskog društva o poslovanju i predviđenom razvoju evropskog društva.

(6) Na skupštinu evropskog društva shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na skupštinu akcionarskog društva.

Likvidacija i stečaj evropskog društva

Član 574

(1) Na likvidaciju evropskog društva shodno se primijenjuju odredbe ovog zakona o likvidaciji privrednog društva.

(2) Stečaj evropskog društva sprovodi se u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

Sjedište uprave evropskog društva

Član 575

(1) Ako evropsko društvo koje ime registrovano sjedište u CRPS nema sjedište uprave društva u Crnoj Gori, na zahtjev svakog zainteresovanog lica organ nadležan za registraciju u CRPS će poslati obavještenje evropskom društvu i ostaviti mu rok od 60 dana da:

- 1) ponovo uspostavi sjedište uprave u Crnoj Gori;
- 2) registrovano sjedište prenese u državu članicu Evropske unije u kojoj se nalazi sjedište uprave društva.

(2) Ako evropsko društvo ne postupi u skladu sa stavom 1 ovog člana, organ nadležan za registraciju u CRPS će, u roku od 30 dana od dana isteka roka za preduzimanje jedne od mjera iz stava 1 ovog člana, podnijeti nadležnom sudu predlog za likvidaciju društva.

(3) Predlog za likvidaciju iz stava 2 ovog člana može podnijeti svako zainteresovano lice.

(4) Ako organ nadležan za registraciju u CRPS utvrdi, na osnovu informacije od nadležnog organa ili bilo kojeg zainteresovanog trećeg lica, da evropsko društvo koje ima sjedište uprave u Crnoj Gori ima registrovano sjedište u drugoj državi članici Evropske unije, obavijestit će o tome registar te države članice.

Objavljivanje u „Službenom listu Evropske unije“

Član 576

Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, u roku od 30 dana od dana registracije osnivanja evropskog društva, brisanja evropskog društva iz registra i prenosa sjedišta, dostavi Službi za publikacije Evropske unije obavještenje o registrovanim podacima radi objavljivanja u „Službenom listu Evropske unije“.

Glava II

EVROPSKO EKONOMSKO INTERESNO UDRUŽENJE

Pojam

Član 577

(1) U Crnoj Gori može se osnovati Evropsko ekonomsko interesno udruženje.

(2) Evropsko ekonomsko interesno udruženje (u daljem tekstu: evropsko udruženje) je pravno lice koje osnivaju najmanje dva privredna društva, preduzetnika, odnosno druga pravna ili fizička lica koja obavljaju privrednu ili drugu djelatnost u skladu sa zakonom, od kojih je najmanje jedno registrovano u Crnoj Gori, a drugo na teritoriji druge države članice ili na teritoriji druge države članice obavlja svoju glavnu privrednu djelatnost.

(3) Evropsko udruženje koje se osniva u Crnoj Gori stiče svojstvo pravnog lica danom upisa osnivanja u CRPS.

(4) Pravni oblik Evropskog udruženja se u poslovnom imenu označava sa: „Evropsko ekonomsko interesno udruženje“ ili skraćenicom „EEIU“.

Cilj osnivanja i aktivnosti evropskog udruženja

Član 578

(1) Evropsko udruženje osniva se radi lakšeg ostvarivanja, razvoja, usklađivanja i zastupanja privrednih i drugih ekonomskih interesa i aktivnosti njegovih članova.

(2) Evropsko udruženje nema sopstvenu djelatnost, a poslovi i aktivnosti koje preduzima radi ostvarivanja cilja zbog kojeg je osnovano predstavljaju dopunsku, odnosno pomoćnu aktivnost u obavljanju djelatnosti njegovih članova.

(3) Cilj evropskog udruženja nije sticanje sopstvene dobiti.

(4) Evropsko udruženje može imati predstavništvo u drugoj državi članici Evropske unije, a evropsko udruženje koje je registrovana u drugoj državi članici može imati predstavništvo u Crnoj Gori.

(5) Evropsko udruženje ne može:

1) neposredno ili posredno, upravljati ili vršiti nadzor nad djelatnostima svojih članova ili drugih privrednih društava, naročito u pogledu zaposlenih i drugih angažovanih lica, finansija i ulaganja;

2) neposredno ili posredno, po bilo kom osnovu, imati u vlasništvu akcije ili udjele u osnovnom kapitalu svojih članova, s tim da može posjedovati akcije ili udjele u drugim privrednim društvima, ako je to u interesu njegovih članova i ako je neophodno za ostvarivanje ciljeva udruženja;

3) zapošljavati više od 500 lica;

4) direktoru člana udruženja ili sa njim povezanom licu davati zajam ili u korist tih lica raspolagati imovinom udruženja, niti se preko udruženja može vršiti prenos imovine sa člana udruženja na njegovog direktora ili sa njim povezanog lica;

5) biti član drugog udruženja;

6) promijeniti pravni oblik u privredno društvo ili druge oblike organizovanja, niti sprovoditi statusne promjene.

Osnivanje evropskog udruženja

Član 579

(1) Osnivački akt evropskog udruženja je ugovor o osnivanju, koji se sačinjava u pisanom obliku i naročito sadrži:

1) poslovno ime, odnosno naziv udruženja;

2) adresu sjedišta udruženja;

3) cilj osnivanja udruženja;

4) za člana udruženja: poslovno ime, odnosno naziv, pravni oblik i adresu sjedišta, ime i prezime, jedinstveni matični broj ili drugu ličnu identifikacionu oznaku, adresu prebivališta, odnosno boravka, broj pasoša i državu izdavanja pasoša za stranca, kao i datum i broj pod kojim je član udruženja registrovan u odgovarajućem registru;

5) period na koji se udruženje osniva, ako se osniva na određeno vrijeme.

(2) Ugovorom o osnivanju evropskog udruženja uređuju se i finansiranje i upravljanje udruženjem, sticanje i prestanak svojstva člana udruženja, prestanak udruženja, kao i druga pitanja od značaja za rad udruženja.

(3) Potpisi na ugovoru iz stava 1 ovog člana ovjeravaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa.

(4) Ugovor o osnivanju evropskog udruženja može se zaključiti i u elektronskom obliku, u skladu sa zakonom.

(5) Smatra se da je evropsko udruženje osnovano na neodređeno vrijeme, ako ugovorom o osnivanju udruženja nije drukčije određeno.

(6) Lica koja osnivaju evropsko udruženje i lica koja mu naknadno pristupe su članovi udruženja.

Registracija evropskog udruženja

Član 580

(1) Evropsko udruženje registruje se u CRPS.

(2) Organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi registracije, dostavljaju se:

- 1) ugovor o osnivanju evropskog udruženja i njegove izmjene;
- 2) podaci o članovima evropskog udruženja iz člana 579 stav 1 tačka 4 ovog zakona;
- 3) podaci iz člana 579 stav 1 tačka 4 ovog zakona o zastupnicima evropskog udruženja, ograničenja ovlašćenja zastupnika, kao i promjene podataka o zastupnicima;

4) obavještenje o osnivanju, odnosno prestanku predstavništva evropskog udruženja u drugoj državi članici Evropske unije;

5) odluka nadležnog suda o zabrani rada evropskog udruženja;

6) podaci o promjeni članova evropskog udruženja;

7) podaci o likvidaciji i stečaju evropskog udruženja;

8) prestanak evropskog udruženja;

9) promjena sjedišta evropskog udruženja;

10) klauzula ugovora o osnivanju evropskog udruženja ili drugi odgovarajući dokument, kojim se novi član udruženja izuzima od obaveze plaćanja dugova i drugih obaveza udruženja koji su nastali prije njegovog pristupanja udruženju.

(3) U CRPS se registruje i predstavništvo evropskog udruženja, koje je registrovano na teritoriji druge države članice Evropske unije.

(4) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da u roku od 30 dana od dana registracije, dostavi Službi za publikacije Evropske unije podatke iz st. 2 i 3 ovog člana radi objavljivanja u „Službenom listu Evropske unije“.

Finansiranje evropskog udruženja

Član 581

(1) U zavisnosti od cilja osnivanja evropskog udruženja i potrebnih sredstava za osnivanje i rad udruženja, udruženje se može finansirati od uloga članova udruženja ili članarina, u skladu sa ugovorom o osnivanju udruženja.

(2) Ulozi članova evropskog udruženja mogu biti novčani i nenovčani.

(3) Nenovčani ulogi mogu biti u stvarima, pravima, radu i uslugama.

(4) Članovi evropskog udruženja stiču udjele u udruženju srazmjerno svojim ulozima, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno.

(5) Udjeli u evropskom udruženju ne mogu se sticati objavljivanjem javnog poziva.

(6) Ugovor o osnivanju evropskog udruženja sadrži iznos i rok za uplatu novčanog uloga člana udruženja, opis vrste, vrijednost, način i rok za unos nenovčanog uloga člana udruženja, odnosno iznos, rok i način plaćanja članarine.

(7) Evropsko udruženje može se finansirati i iz kredita, kao i na drugi zakonom dozvoljen način.

Odgovornost za obaveze evropskog udruženja

Član 582

(1) Članovi evropskog udruženja su neograničeno solidarno odgovorni cjelokupnom svojom imovinom za obaveze udruženja.

(2) Lice koje nakon osnivanja evropskog udruženja stekne svojstvo člana udruženja odgovara za obaveze udruženja, uključujući i obaveze nastale prije njegovog pristupanja udruženju.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, klauzulom ugovora o osnivanju evropskog udruženja ili drugim odgovarajućim dokumentom, novi član udruženja može biti oslobođen obaveze plaćanja dugova i drugih obaveza udruženja koji su nastali prije njegovog pristupanja udruženju.

(4) Oslobođanje od odgovornosti iz stava 3 ovog člana proizvodi pravno dejstvo prema trećim licima od dana objavljivanja na internet stranici CRPS.

(5) Povjerioci ne mogu zahtijevati namirenje potraživanja od člana evropskog udruženja u skladu sa stavom 1 ovog člana prije okončanja postupka likvidacije udruženja, osim ako su prvo zahtijevali namirenje potraživanja od udruženja, a udruženje ne izmiri dospjela potraživanja u predviđenom roku.

(6) Članovi evropskog udruženja odgovaraju neograničeno solidarno za obaveze udruženja u postupku likvidaciji i nakon brisanja udruženja iz CRPS.

(7) Član evropskog udruženja kome je prestalo svojstvo člana u udruženju odgovara neograničeno solidarno za obaveze udruženja koje su nastale prije prestanka svojstva člana i nakon prestanka svojstva člana.

(8) Potraživanja povjerilaca prema članovima evropskog udruženja iz st. 6 i 7 ovog člana zastarijevaju u roku od pet godina od dana brisanja udruženja iz CRPS, odnosno od dana prestanka svojstva člana udruženja.

(9) Za obaveze proistekle iz aktivnosti koje su preduzete u ime evropskog udruženja, a prije njegove registracije u CRPS, neograničeno solidarno odgovaraju lica koja su te aktivnosti preduzela, ako udruženje nakon registracije ne preuzme obaveze proistekle iz tih aktivnosti.

Sjedište udruženja

583

Sjedište evropskog udruženja koje se registruje u CRPS je:

- 1) mjesto u kojem se sjedište uprave udruženja; ili
- 2) mjesto u kojem je sjedište uprave jednog od članova udruženja ili, ako se radi o fizičkom licu, mjesto gdje obavlja svoju osnovnu djelatnost, pod uslovom da udruženje u tom mjestu obavlja neku djelatnost.

Promjena sjedišta

Član 584

Odluku o promjeni sjedišta evropskog udruženja donose članovi udruženja jednoglasno, ako ugovorom o osnivanju udruženja nije drukčije određeno.

Prenos sjedišta

Član 585

- (1) Sjedište evropskog udruženja može se prenijeti u drugu državu članicu.

(2) Zastupnik evropskog udruženja sačinjava predlog odluke o prenosu sjedišta.

(3) Predlog odluke o prenosu sjedišta udruženje objavljuje na svojoj internet stranici, ako je ima i dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS radi objavljivanja na internet stranici CRPS, najkasnije 60 dana prije dana održavanja sjednice skupštine evropskog udruženja na kojoj se donosi odluka o prenosu sjedišta.

(4) Skupština evropskog udruženja donosi odluku o prenosu sjedišta jednoglasno.

(5) Odluka o prenosu sjedišta evropskog udruženja stupa na snagu danom registracije novog sjedišta u nadležnom registru države članice u koju se prenosi sjedište.

(6) Brisanje evropskog udruženja iz CRPS zbog prenosa sjedišta ne može se izvršiti prije prijema obavještenja o izvršenoj registraciji novog sjedišta od strane organa nadležnog za registraciju u državi članici u koju se prenosi sjedište.

Organi evropskog udruženja

Član 586

(1) Organi evropskog udruženja su:

- 1) skupština; i
- 2) jedan ili više direktora, odnosno odbor direktora.

(2) Ugovorom o osnivanju evropskog udruženja mogu se predvidjeti i drugi organi i njihova ovlaštenja.

Skupština evropskog udruženja

Član 587

(1) Skupštinu evropskog udruženja čine svi članovi udruženja.

(2) Svaki član evropskog udruženja ima jedan glas.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ugovorom o osnivanju evropskog udruženja može se predvidjeti da pojedini članovi udruženja imaju više od jednog glasa, s tim da nijedan član ne može imati većinu od ukupnog broja glasova.

(4) Skupština evropskog udruženja odluke donosi jednoglasno, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno.

(5) Skupština evropskog udruženja odlučuje jednoglasno o:

- 1) izmjeni ciljeva udruženja;
- 2) izmjeni broja glasova koji se dodjeljuju određenom članu;
- 3) izmjeni načina glasanja i broja glasova potrebnih za donošenje odluka;
- 4) produženju perioda na koji je udruženje osnovano, ako je osnovano na određeno vrijeme; i
- 5) izmjeni učešća članova udruženja u finansiranju udruženja.

(6) Svaki član evropskog udruženja ima pravo da od direktora traži informacije o poslovanju udruženja, kao i da pregleda poslovne knjige i dokumentaciju udruženja.

Direktori evropskog udruženja

Član 588

(1) Evropsko udruženje može imati jednog ili više direktora koji su zakonski zastupnici udruženja, a koji mogu biti imenovani ugovorom o osnivanju ili odlukom skupštine udruženja.

(2) Ugovorom o osnivanju evropskog udruženja određuje se broj direktora, a uslovi za imenovanje, razrješenje i ovlašćenje direktora mogu biti određeni i jednoglasnom odlukom skupštine udruženja.

(3) Direktor evropskog udruženja ne može biti lice:

1) koje je direktor ili član nadzornog odbora u više od pet privrednih društava, odnosno drugih pravnih lica;

2) koje je pravosnažno osuđeno za krivična djela protiv platnog prometa i privrednog poslovanja, u roku od pet godina od dana prestanka pravnih posljedica osude;

3) kome je izrečena mjera bezbjednosti zabrana obavljanja djelatnosti, za vrijeme dok ta mjera traje.

(4) Ako evropsko udruženje ima više direktora, svaki direktor je ovlašćen da samostalno zastupa udruženje, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno.

(5) Pravni poslovi i pravne radnje koje preduzima direktor prema trećim licima obavezuju evropsko udruženje i u slučaju kad su ti poslovi i radnje preduzeti izvan ciljeva udruženja, osim ako udruženje dokaže da je treće lice znalo ili moralo znati da su ti poslovi i radnje izvan ciljeva udruženja.

(6) Direktor je dužan da postupa u skladu sa ograničenjima svojih ovlašćenja koja su utvrđena ugovorom o osnivanju ili odlukom skupštine evropskog udruženja.

(7) Ograničenja ovlašćenja direktora ne mogu se isticati prema trećim licima.

(8) Izuzetno od stava 7 ovog člana, ograničenja ovlašćenja direktora u vidu zajedničkog zastupanja, mogu se isticati prema trećim licima, ako su registrovana u skladu sa članom 580 ovog zakona.

Pristupanje novog člana

Član 589

Odluku o pristupanju novog člana skupština evropskog udruženja donosi jednoglasno.

Prestanak svojstva člana

Član 590

(1) Svojstvo člana evropskog udruženja prestaje u slučaju:

1) istupanja člana;

2) isključenja člana;

3) brisanja člana koji je pravno lice iz nadležnog registra, kao posljedice likvidacije, prinudne likvidacije ili zaključenja stečaja;

4) prenosa cjelokupnog udjela;

5) smrti člana udruženja;

6) u drugim slučajevima određenim ugovorom o osnivanju udruženja.

(2) Nakon prestanka svojstva člana evropskog udruženja u slučaju iz stava 1 ovog člana, udruženje nastavlja da postoji pod uslovima određenim ugovorom o osnivanju ili jednoglasnom odlukom preostalih članova, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno.

Istupanje člana

Član 591

(1) Član evropskog udruženja može istupiti iz udruženja pod uslovima i na način određenim ugovorom o osnivanju, a ako ugovorom o osnivanju to nije određeno, o istupanju člana udruženja odlučuje skupština udruženja jednoglasno.

- (2) Svaki član evropskog udruženja može istupiti iz udruženja iz opravdanog razloga.
- (3) Član evropskog udruženja koji istupa iz udruženja ne može glasati u skupštini kad se donosi odluka o njegovom istupanju.

Isključenje člana

Član 592

(1) Član evropskog udruženja može biti isključen iz udruženja na osnovu odluke skupštine udruženja, pod uslovima i na način određen ugovorom o osnivanju.

(2) Evropsko udruženje može nadležnom sudu podnijeti tužbu za isključenje člana udruženja iz razloga koji su određeni ugovorom o osnivanju, a naročito ako član udruženja svojim radnjama ili propuštanjem suprotno ugovoru o osnivanju sprečava ili u značajnoj mjeri otežava aktivnosti udruženja, ne izvršava posebne obaveze prema udruženju utvrđene ugovorom o osnivanju i namjerno ili grubom nepažnjom prouzrokuje štetu udruženju.

(3) Tužbu iz stava 2 ovog člana mogu zajedno podnijeti članovi evropskog udruženja koji čine većinu, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno.

(4) Član evropskog udruženja ne može glasati u skupštini kad se donosi odluka o njegovom isključenju iz udruženja.

Prenos udjela

Član 593

Član evropskog udruženja može prenijeti svoj udio u udruženju, u cjelosti ili djelimično, drugom članu udruženja ili trećem licu, uz saglasnost svih ostalih članova udruženja.

Udio kao sredstvo obezbjeđenja

Član 594

(1) Član evropskog udruženja može svoj udio u udruženju koristiti kao sredstvo obezbjeđenja kad to odobri skupština udruženja, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno.

(2) Odluku iz stava 1 ovog člana skupština evropskog udruženja donosi jednoglasno.

(3) Član evropskog udruženja koji svoj udio koristiti kao sredstvo obezbjeđenja ne može glasati u skupštini kad se donosi odluka iz stava 1 ovog člana.

(4) Lice u čiju korist je dato sredstvo obezbjeđenja iz stava 1 ovog člana, ne može na osnovu sredstva obezbjeđenja postati član evropskog udruženja.

Prestanak svojstva člana usljed smrti

Član 595

(1) U slučaju smrti člana evropskog udruženja, njegov nasljednik ne može nastaviti članstvo u udruženju, ako ugovorom o osnivanju udruženja nije drukčije određeno.

(2) U slučaju da nasljednik ne može nastaviti ili ne prihvati članstvo u evropskom udruženju, udruženje je obavezno da nasljedniku isplati protivvrijednost udjela u udruženju.

Obaveza obavješćavanja o prestanku svojstva člana evropskog udruženja

Član 596

(1) Direktor, odnosno direktori evropskog udruženja bez odlaganja obavješćavaju ostale članove udruženja o prestanku svojstva člana udruženja i podnose prijavu za upis promjene člana udruženja u CRPS.

(2) Prijavu iz stava 1 ovog člana može podnijeti i član kome prestaje svojstvo člana ili bilo koji drugi član evropskog udruženja.

Posljedice prestanka svojstva člana

Član 597

(1) Vrijednost prava i obaveza člana evropskog udruženja kome prestaje svojstvo člana, osim u slučaju iz člana 593 ovog zakona, utvrđuje se na osnovu stanja aktive i pasive udruženja u trenutku prestanka svojstva člana.

(2) Vrijednost prava i obaveza iz stava 1 ovog člana ne može se unaprijed odrediti.

Raspodjela dobiti i pokriće gubitaka

Član 598

(1) Dobit koju evropsko udruženje eventualno ostvari obavljanjem aktivnosti predstavlja dobit članova udruženja i raspodjeljuje se članovima u srazmjeri određenoj ugovorom o osnivanju, a ako ugovorom o osnivanju srazmjera nije određena, dobit se raspodjeljuje na jednake dijelove.

(2) Članovi evropskog udruženja učestvuju u pokriću gubitaka udruženja u srazmjeri određenoj ugovorom o osnivanju, a ako ugovorom o osnivanju srazmjera nije određena, članovi udruženja učestvuju u pokriću gubitaka udruženja u jednakim dijelovima.

Prestanak evropskog udruženja

Član 599

(1) Evropsko udruženje prestaje brisanjem iz CRPS u slučaju:

1) likvidacije udruženja zbog:

- isteka perioda na koji je osnovano,
- ispunjenja cilja zbog kojeg je osnovano ili nemogućnosti ispunjenja tog cilja,
- odluke skupštine udruženja,
- sudske odluke,
- toga što je u udruženju ostao samo jedan član ili je udruženje ostalo bez člana koji je registrovan u drugoj državi članici,
- nastupanja drugog razloga određenog ugovorom o osnivanju;

2) zaključenja stečaja udruženja.

(2) Ako u roku od tri mjeseca od nastanka uslova iz stava 1 tačka 1 al. 1 do 6 ovog člana, skupština evropskog udruženja ne donese odluku kojom se utvrđuje prestanak udruženja, svaki član udruženja može podnijeti tužbu nadležnom sudu za donošenje te odluke.

(3) Direktor, odnosno direktori evropskog udruženja odluku o prestanku udruženja bez odlaganja, dostavljaju organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi registracije.

(4) Odluku iz stava 3 ovog člana organu nadležnom za registraciju u CRPS može dostaviti i svaki član evropskog udruženja.

Prestanak evropskog udruženja po odluci suda

Član 600

(1) Nadležni sud može donijeti odluku o prestanku evropskog udruženja po tužbi nadležnog organa ili trećeg lica koje za to ima pravni interes, ako su učinjene povrede odredaba člana 578 i člana 599 stav 1 tačka 1 alineja 5 ovog zakona, osim ako se razlozi za podnošenje tužbe otklone prije donošenja odluke.

(2) Odluku o prestanku evropskog udruženja nadležni sud može donijeti i po tužbi člana udruženja, kad za to postoje opravdani razlozi.

Ništavost osnivačkog akta i zabrana rada evropskog udruženja

Član 601

(1) Osnivački akt evropskog udruženja je ništav ako su ciljevi udruženja koji se navode u osnivačkom aktu suprotni prinudnim propisima ili javnom interesu.

(2) Ništavost osnivačkog akta evropskog udruženja utvrđuje nadležni sud.

(3) Ako evropsko udruženje obavlja bilo koju aktivnost u Crnoj Gori koja je suprotna javnom interesu, nadležni sud donosi odluku o zabrani rada udruženja.

Likvidacija i stečaj evropskog udruženja

Član 602

(1) Na likvidaciju evropskog udruženja shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o likvidaciji privrednog društva.

(2) Stečaj evropskog udruženja sprovodi se u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

DIO JEDANAESTI

LIKVIDACIJA PRIVREDNOG DRUŠTVA

GLAVA I

OPŠTE ODREDBE

Pojam, vrste i odnos sa stečajnim postupkom

Član 603

(1) Likvidacija privrednog društva je postupak koji vodi brisanju društva iz CRPS, a sprovodi se ako je vrijednost imovine društva veća od vrijednosti obaveza u bilansu stanja na dan donošenja odluke o likvidaciji i ako je ispunjen neki od osnova za pokretanje postupka likvidacije u skladu sa ovim zakonom.

(2) Likvidacija privrednog društva može biti dobrovoljna, sudska i prinudna.

(3) Ako se u toku postupka likvidacije utvrdi da cjelokupna imovina privrednog društva (likvidaciona masa) nije dovoljna za izmirenje svih obaveza društva, likvidator je dužan da, u roku od 30 dana od dana saznanja, podnese predlog za pokretanje stečajnog postupka u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, likvidator ne može isplaćivati potraživanja povjerilaca, osim potraživanja nastalih iz tekućeg poslovanja privrednog društva do dana pokretanja stečajnog postupka.

Likvidacija i pokretanje stečajnog postupka

Član 604

(1) Pokretanje likvidacije nema uticaja na podnošenje predloga za pokretanje stečajnog postupka u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

(2) Ako se tokom postupka likvidacije pokrene stečajni postupak, postupak likvidacije se obustavlja.

Privredno društvo u likvidaciji

Član 605

(1) Za vrijeme postupka likvidacije privredno društvo zadržava svoj pravni subjektivitet.

(2) Članovi privrednog društva zadržavaju svoja prava za vrijeme postupka likvidacije, ako ovim zakonom nije drukčije predviđeno.

(3) Pravila koja se odnose na rad organa privrednog društva, revizora, kao i organizaciju i način vođenja poslova društva, primjenjuju se i za vrijeme postupka likvidacije, ako ovim zakonom nije drukčije predviđeno ili ako ta pravila nijesu u skladu sa načinom sprovođenja i ciljevima likvidacije.

(4) U toku postupka likvidacije privredno društvo je dužno da primjenjuje svoj osnivački akt, odnosno statut, ako ovim zakonom nije drukčije predviđeno.

(5) Pokretanje postupka likvidacije ne sprečava određivanje i sprovođenje izvršenja protiv društva u likvidaciji, niti vođenje drugih postupaka koji se vode protiv ili u korist društva u likvidaciji.

GLAVA II DOBROVOLJNA LIKVIDACIJA

Osnov za pokretanje postupka dobrovoljne likvidacije

Član 606

Dobrovoljna likvidacija privrednog društva pokreće se na osnovu odluke društva, koju u ime privrednog društva donose:

1) jednoglasno svi ortaci u ortačkom, odnosno komplementari u komanditnom društvu, ako ugovorom o osnivanju tih društava nije drukčije predviđeno;

2) članovi društva sa ograničenom odgovornošću, odnosno akcionari, na sjednici skupštine društva i to dvotrećinskom većinom svih glasova, ako statutom društva sa ograničenom odgovornošću, odnosno akcionarskog društva nije predviđena druga većina za donošenje odluke koja ne može biti manja od većine od ukupnog broja glasova prisutnih članova, odnosno akcionara.

Registracija i objavljivanje odluke o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije

Član 607

(1) Odluka o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije dostavlja se organu nadležnom za registraciju u CRPS, radi registracije i objavljivanja na internet stranici CRPS.

(2) Danom registracije odluke iz stava 1 ovog člana u CRPS počinje postupak dobrovoljne likvidacije.

Likvidator

Član 608

(1) U odluci o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije privredno društvo imenuje likvidatora.

(2) Imenovanjem likvidatora svim zastupnicima privrednog društva prestaju prava zastupanja, a članovima organa upravljanja prestaju funkcije.

(3) Ako privredno društvo odlukom o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije ne imenuje likvidatora, svi zakonski zastupnici društva postaju likvidatori.

(4) Privredno društvo može imati jednog ili više likvidatora.

(5) Ako privredno društvo ima više likvidatora, oni zastupaju društvo zajedno, ako odlukom kojom su imenovani nije drukčije određeno.

(6) Likvidator može biti razriješen odlukom organa privrednog društva, odnosno lica koja su ga imenovala i prije okončanja postupka dobrovoljne likvidacije, bez navođenja razloga za razrješenje.

(7) Odlukom iz stava 6 ovog člana mora biti imenovan novi likvidator.

(8) Na podnošenje ostavke likvidatora shodno se primjenjuju odredbe člana 315 ovog zakona.

(9) Imenovanje, razrješenje i ostavka likvidatora registruju se u CRPS.

(10) U slučaju iz stava 3 ovog člana, registracija likvidatora vrši se po službenoj dužnosti.

Prava i obaveze likvidatora

Član 609

(1) Likvidator ima prava i obaveze zakonskog zastupnika privrednog društva.

(2) Likvidator:

- 1) sačinjava početni likvidacioni bilans i početni likvidacioni izvještaj;
 - 2) izvršava obaveze po ugovorima zaključenim prije početka likvidacije i, po potrebi, zaključuje nove ugovore;
 - 3) preduzima radnje potrebne za sprovođenje likvidacije, kao što su isplata povjerilaca i naplata potraživanja;
 - 4) poziva poznate povjerioce da prijave svoja potraživanja;
 - 5) saziva i predsjedava sjednicama skupštine privrednog društva;
 - 6) vrši raspodjelu likvidacionog viška članovima privrednog društva;
 - 7) vrši druge poslove i radnje neophodne za sprovođenje likvidacije društva.
- (3) Likvidator ima pravo na naknadu za rad, kao i naknadu troškova koje je imao u postupku sprovođenja dobrovoljne likvidacije.
- (4) Visinu naknade i troškova iz stava 3 ovog člana određuju ortaci, komanditori, odnosno skupština društva, a u slučaju spora ili kad to društvo ne odredi, likvidator može tražiti od nadležnog suda da, u vanparničnom postupku, odredi iznos naknade za rad i naknade troškova.
- (5) U pogledu potraživanja iz stava 3 ovog člana, likvidator se smatra povjericem privrednog društva u likvidaciji.

Početni likvidacioni bilans i početni likvidacioni izvještaj

Član 610

- (1) Likvidator, u roku od 30 dana od dana početka postupka dobrovoljne likvidacije, sastavlja početni likvidacioni bilans u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo i revizija i u istom roku ga podnosi ortacima, komplementarima, odnosno skupštini društva na usvajanje.
- (2) Ortaci, komplementari, odnosno skupština društva dužni su da donesu odluku o usvajanju početnog likvidacionog bilansa u roku od 30 dana od dana podnošenja bilansa.
- (3) Likvidator sastavlja i početni likvidacioni izvještaj koji sadrži:
- 1) listu prijavljenih potraživanja;
 - 2) listu priznatih potraživanja;
 - 3) listu osporenih potraživanja, sa obrazloženjem osporavanja;
 - 4) podatak da li je imovina privrednog društva dovoljna za namirenje svih obaveza društva, uključujući i osporena potraživanja;
 - 5) neophodne radnje za sprovođenje postupka dobrovoljne likvidacije;
 - 6) vrijeme predviđeno za završetak postupka dobrovoljne likvidacije;
 - 7) druge činjenice od značaja za sprovođenje postupka dobrovoljne likvidacije.
- (4) Početni likvidacioni izvještaj likvidator sastavlja u roku od 90 dana od dana početka postupka dobrovoljne likvidacije i u istom roku ga podnosi ortacima, komplementarima, odnosno skupštini društva na usvajanje.
- (5) Ortaci, komplementari, odnosno skupština društva dužni su da donesu odluku o usvajanju početnog likvidacionog izvještaja u roku od 30 dana od dana podnošenja izvještaja.
- (6) Usvojeni početni likvidacioni izvještaj registruje se u CRPS, u roku od 15 dana od dana usvajanja.
- (7) Likvidator ne može otpočeti sa plaćanjima radi namirenja povjerilaca, niti sa isplatama članovima privrednog društva, prije registracije početnog likvidacionog izvještaja u CRPS, osim plaćanja obaveza iz tekućeg poslovanja društva.

Godišnji likvidacioni izvještaji

Član 611

(1) Likvidator u toku postupka dobrovoljne likvidacije podnosi godišnje likvidacione izvještaje o svojim radnjama, sa obrazloženjem razloga zbog kojih likvidacija nije završena.

(2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana likvidator podnosi ortacima, komplementarima, odnosno skupštini društva na usvajanje, u roku od tri mjeseca po isteku svake poslovne godine.

(3) Izvještaji iz stava 1 ovog člana registruju se u CRPS, u roku od 15 dana od dana usvajanja.

Poziv povjeriocima da prijave svoja potraživanja

Član 612

(1) Odluka iz člana 607 stav 1 ovog zakona obavezno sadrži:

1) poziv povjeriocima da prijave svoja potraživanja u roku od 30 dana od dana objavljivanja odluke na internet stranici CRPS;

2) adresu sjedišta privrednog društva, odnosno adresu za prijem pošte iz člana 19 ovog zakona, na koju povjerioci dostavljaju prijave potraživanja.

(2) Likvidator je dužan da, u roku od 15 dana od dana početka postupka, poznatim povjeriocima uputi i pisano obavještenje o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije društva, koje mora da sadrži informacije iz stava 1 ovog člana.

(3) Potraživanja povjerilaca koji su prijavili svoja potraživanja po isteku roka iz stava 1 tačka 1 ovog člana isplaćuju se iz preostale imovine privrednog društva do okončanja postupka dobrovoljne likvidacije.

(4) Potraživanja nastala nakon pokretanja postupka dobrovoljne likvidacije ne prijavljuju se i moraju se isplatiti do okončanja postupka dobrovoljne likvidacije.

Prijava i osporavanje potraživanja

Član 613

(1) Likvidator je dužan da sve prispjele prijave potraživanja evidentira u listi prijavljenih potraživanja i da sačini listu priznatih i osporenih potraživanja.

(2) Likvidator može, u roku od 30 dana od dana isteka roka za prijavu potraživanja, osporiti potraživanje povjerioca, o čemu je, u istom roku, dužan da obavijesti povjerioca, uz obrazloženje osporavanja potraživanja.

(3) Likvidator ne može osporavati potraživanja povjeriocima čija su potraživanja utvrđena izvršnom ispravom.

(4) Povjerilac čije je potraživanje osporeno obavezan je da pokrene postupak pred nadležnim sudom u roku od osam dana od dana prijema obavještenja o osporavanju potraživanja.

(5) Ako je do trenutka prijema obavještenja o osporavanju potraživanja povjerilac protiv privrednog društva već pokrenuo postupak o tom potraživanju pred nadležnim sudom, povjerilac nije dužan da pokrene novi postupak po prijemu obavještenja o osporavanju potraživanja.

(6) Postupak dobrovoljne likvidacije se ne može okončati do isteka roka iz stava 4 ovog člana, odnosno do pravosnažnosti presude, osim u slučaju dodatnog obezbjeđenja osporenog potraživanja.

(7) Osporeno potraživanje se smatra obezbijeđenim kad povjerilac u pisanom obliku obavijesti likvidatora ili kad to, na zahtjev likvidatora, potvrdi sud pred kojim se vodi postupak iz stava 4 ovog člana.

Obustava likvidacije

Član 614

(1) U toku postupka dobrovoljne likvidacije, privredno društvo odlukom ortaka, komplementara, odnosno skupštine društva može obustaviti postupak likvidacije i nastaviti sa obavljanjem djelatnosti.

(2) Odluka iz stava 1 ovog člana donosi se većinom određenom za donošenje odluke o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije.

(3) Odluka iz stava 1 ovog člana može se donijeti samo u slučaju kad je privredno društvo isplatilo u potpunosti sve povjerioce, nezavisno od toga da li su tim povjeriocima potraživanja osporena ili priznata, osim ako je sa određenim povjeriocem drukčije dogovoreno i ako društvo nije otkazalo ugovor o radu bilo kom zaposlenom po osnovu likvidacije, niti otpočelo sa isplatama članovima društva.

(4) Odlukom iz stava 1 ovog člana imenuje se zakonski zastupnik privrednog društva.

(5) Sastavni dio odluke iz stava 1 ovog člana je i izjava likvidatora da su svi povjerioci privrednog društva isplaćeni u cjelosti i da društvo nije otpočelo sa isplatama članovima društva.

(6) Ako društvo ima više likvidatora, izjavu iz stava 5 ovog člana daju zajednički.

(7) Odluka iz stava 1 ovog člana registruje se CRPS.

Okončanje postupka dobrovoljne likvidacije

Član 615

(1) Nakon isplate svih povjerilaca likvidator sastavlja:

1) završni likvidacioni bilans;

2) konačni izvještaj o sprovedenom postupku dobrovoljne likvidacije;

3) pisanu izjavu da su sve obaveze privrednog društva po osnovu prijavljenih potraživanja izmirene u cjelosti i da se protiv društva ne vode drugi sporovi;

4) predlog odluke o raspodjeli likvidacionog viška.

(2) Završni likvidacioni bilans sastavlja se u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo i revizija i registruje u CRPS.

(3) Odluku o okončanju postupka dobrovoljne likvidacije, uz usvajanje dokumentacije iz stava 1 ovog člana, ortaci, komplementari, odnosno skupština društva donose na način iz člana 606 ovog zakona.

(4) Ako ortaci, komplementari, odnosno skupština društva ne donesu odluku o usvajanju dokumentacije iz stava 1 ovog člana u roku od 60 dana od dana podnošenja te dokumentacije na usvajanje od strane likvidatora, tu odluku može zamijeniti pisana izjava likvidatora o neusvajanju tih dokumenata.

(5) Odluka iz stava 3 ovog člana ne može se donijeti prije pravosnažnog okončanja svih postupaka koji za pravnu posljedicu mogu imati bilo kakvu obavezu privrednog društva i izmirenja svih obaveza.

(6) Po okončanju postupka dobrovoljne likvidacije, brisanje iz CRPS se vrši nakon podnošenja zahtjeva za brisanje iz Registra emitenata Komisije i izdavanja rješenja o brisanju od strane Komisije, nakon čega slijedi podnošenje zahtjeva CKDD za ispis finansijskih instrumenata iz registra CKDD.

Raspodjela likvidacionog viška

Član 616

(1) Imovina privrednog društva u likvidaciji koja preostane nakon izmirenja svih obaveza društva (likvidacioni višak), raspodjeljuje se članovima društva u skladu sa odlukom o raspodjeli likvidacionog viška.

(2) Ako osnivačkim aktom, odnosno statutom društva ili jednoglasnom odlukom ortaka, komplementara, odnosno skupštine društva nije drukčije određeno, raspodjela iz stava 1 ovog člana vrši se na sljedeći način:

1) ortacima, komplementarima, komanditorima i članovima društva s ograničenom odgovornošću – srazmjerno njihovim udjelima u društvu;

2) akcionarima sa povlašćenim akcijama koji imaju pravo prvenstva u odnosu na likvidacioni višak, a nakon njihove isplate akcionarima sa običnim akcijama - srazmjerno učešću njihovih akcija u ukupnom broju običnih akcija u društvu.

(3) U slučaju spora između članova privrednog društva u vezi sa raspodjelom likvidacionog viška, likvidator odlaže raspodjelu do pravosnažnog okončanja spora.

Odgovornost likvidatora za štetu

Član 617

(1) Likvidator odgovara za štetu koju pričini u vršenju svoje dužnosti članovima privrednog društva i povjeriocima društva.

(2) Potraživanje iz stava 1 ovog člana zastarijeva u roku od tri godine od dana brisanja privrednog društva iz CRPS.

(3) Likvidator ne odgovara za štetu koja je nastala usljed profesionalne odluke koja je preduzeta sa pažnjom dobrog privrednika.

Odgovornost članova privrednog društva po okončanju postupka dobrovoljne likvidacije

Član 618

(1) Ortaci i komplementari odgovaraju neograničeno solidarno za obaveze društva u likvidaciji i nakon brisanja društva iz CRPS.

(2) Komanditori, članovi društva sa ograničenom odgovornošću i akcionari odgovaraju solidarno za obaveze društva u likvidaciji i nakon brisanja društva iz CRPS, do visine primljenog iznosa iz likvidacionog viška.

(3) Potraživanja iz st. 1 i 2 ovog člana zastarijevaju u roku od tri godine od dana brisanja društva iz CRPS.

Skraćeni postupak dobrovoljne likvidacije

Član 619

(1) Dobrovoljna likvidacija može se sprovesti po skraćenom postupku, ako nakon donošenja odluke o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije svi članovi privrednog društva daju ovjerene izjave da su izmirene sve obaveze društva prema povjericima, uključujući i obaveze prema zaposlenima i da su saglasni sa skraćenim postupkom dobrovoljne likvidacije.

(2) Društvo dostavlja odluku iz stava 1 ovog člana organu nadležnom za registraciju u CRPS radi objavljivanja na internet stranici CRPS.

(3) Odluka iz stava 1 ovog člana treba da bude objavljena na internet stranici CRPS 30 dana od dana objavljivanja.

(4) Povjerioci i druga lica koja imaju pravni interes mogu, u roku od 30 dana od dana objavljivanja odluke iz stava 1 ovog člana na internet stranici CRPS, pokrenuti postupak za

poništanje odluke pred nadležnim sudom i o tome u okviru istog roka obavijestiti organ nadležan za registraciju u CRPS.

(5) Odluku o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije po skraćenom postupku nadležni sud će poništiti ako utvrdi da su članovi ili povjerioci privrednog društva oštećeni tom odlukom i imenovaće likvidatora koji će sprovesti postupak dobrovoljne likvidacije.

(6) Nadležni sud će odluku donijeti u postupku pokrenutom po tužbi iz stava 4 ovog člana dostaviti organu nadležnom za registraciju u CRPS u roku od osam dana od dana pravosnažnosti odluke.

(7) Organ nadležan za registraciju u CRPS prihvatiće zahtjev za brisanje privrednog društva iz CRPS na osnovu odluke iz stava 1 ovog člana, ako u postupku za donošenje rješenja o brisanju utvrdi da društvo nema poreskog duga, da se ne nalazi na spisku privrednih subjekata u blokadi koji objavljuje Centralna banka Crne Gore, da nije pokrenut postupak iz stava 4 ovog člana ili da je odlukom nadležnog suda odbijen zahtjev po tužbi iz stava 4 ovog člana.

(8) Članovi društva iz stava 1 ovog člana odgovaraju neograničeno solidarno za obaveze privrednog društva tri godine nakon brisanja društva iz CRPS.

(9) Privredno društvo koje je dobrovoljno likvidirano po skraćenom postupku briše se iz CRPS.

(10) Nakon brisanja privrednog društva iz CRPS, u CRPS se upisuju: ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresa članova privrednog društva koji su fizička lica, odnosno naziv, sjedište i matični broj članova privrednog društva koji su pravna lica, sa naznačenjem neograničene solidarne odgovornosti ovih lica za obaveze društva.

(11) Rješenje o brisanju privrednog društva iz CRPS objavljuje se na internet stranici CRPS.

Glava III SUDSKA LIKVIDACIJA

Osnovi za pokretanje postupka sudske likvidacije

Član 620

Sudska likvidacija privrednog društva sprovodi se na zahtjev zainteresovanog lica ili po službenoj dužnosti, ako:

1) privredno društvo u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude kojom se nalaže promjena naziva, ne izvrši promjenu naziva u skladu sa ovim zakonom;

2) ortačko društvo ostane sa jednim ortakom, a društvu u roku od tri mjeseca od dana prestanka svojstva ortaka ne pristupi nedostajući član ili u tom roku društvo ne promijeni pravni oblik, odnosno ako se u tom roku ne pokrene postupak likvidacije;

3) komanditno društvo ostane bez komplementara ili komanditora, a društvu u roku od tri mjeseca od dana prestanka svojstva člana ne pristupi nedostajući član ili u tom roku društvo ne promijeni pravni oblik, odnosno ako se u tom roku ne pokrene postupak likvidacije;

4) je privrednom društvu izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti, a društvo u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti odluke o izricanju te mjere ne pokrene postupak likvidacije;

5) je privrednom društvu oduzeta dozvola, licenca ili odobrenje za obavljanje registrovane djelatnosti, a društvo u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti odluke o oduzimanju dozvole, licence ili odobrenja ne registruje brisanje, odnosno promjenu te djelatnosti, odnosno ne pokrene postupak likvidacije;

6) kupac stečajnog dužnika kao pravnog lica ne uplati nedostajući iznos do visine minimalnog osnovnog kapitala u roku od šest mjeseci od dana obustavljanja stečajnog postupka, u smislu člana 68 ovog zakona;

7) je pravosnažnom presudom poništeno osnivanje privrednog društva, u skladu sa članom 11 ovog zakona;

8) društvo ostane bez zakonskog zastupnika, a ne registruje novog u roku od tri mjeseca od dana brisanja zakonskog zastupnika iz CRPS;

9) u drugim slučajevima u skladu sa zakonom.

Shodna primjena

Član 621

(1) Na postupak sudske likvidacije shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje stečaj, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

(2) U postupku sudske likvidacije ne primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje stečaj, a koje se odnose na reorganizaciju, odbor povjerenika, razlučne povjerenice i pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika.

Glava IV

PRINUDNA LIKVIDACIJA

Osnov za pokretanje prinudne likvidacije

Član 622

(1) Prinudna likvidacija sprovodi se nad privrednim društvom koje organu uprave nadležnom za utvrđivanje i naplatu poreza za dvije uzastopne poslovne godine ne dostavi godišnje finansijske izvještaje u roku propisanom zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

(2) O privrednim društvima iz stava 1 ovog člana organ uprave nadležan za utvrđivanje i naplatu poreza obavještava organ nadležan za registraciju u CRPS.

(3) Po prijemu obavještenja iz stava 2 ovog člana organ nadležan za registraciju u CRPS, donosi odluku o pokretanju postupka prinudne likvidacije nad privrednim društvom iz stava 1 ovog člana.

(4) Odluka iz stava 3 ovog člana dostavlja se privrednom društvu na posebnu adresu za prijem pošte ako je ima odnosno na adresu sjedišta ako društvo nema registrovanu posebnu adresu za prijem pošte i objavljuje na internet stranici CRPS u trajanju od najmanje 30 dana.

Status društva u postupku prinudne likvidacije

Član 623

(1) Nakon objavljivanja odluke iz člana 622 stav 3 ovog zakona, organi privrednog društva nad kojim je pokrenut postupak prinudne likvidacije nastavljaju sa radom, a društvo ne može zaključivati nove pravne poslove, već samo može da izvršava zaključene, uključujući i izmirenje dospjelih obaveza, kao i plaćanja za tekuće obaveze društva i obaveze prema zaposlenima.

(2) Za vrijeme prinudne likvidacije privredno društvo ne može isplaćivati dividendu, niti se imovina društva može raspodjeljivati članovima društva prije brisanja društva iz CRPS.

(3) Od dana pokretanja postupka prinudne likvidacije svi sudski i upravni postupci u odnosu na privredno društvo nad kojim je pokrenut postupak prinudne likvidacije prekidaju se.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, ako se u toku postupka prinudne likvidacije:

1) otvori prethodni stečajni postupak – postupak prinudne likvidacije se prekida, a ako se nakon toga odbije predlog za pokretanje stečajnog postupka, odnosno obustavi postupak zbog povlačenja predloga za pokretanje stečajnog postupka, postupak prinudne likvidacije se nastavlja;

2) otvori stečajni postupak – postupak prinudne likvidacije se obustavlja.

(5) Prekinuti postupci iz stava 3 ovog člana, mogu se nastaviti nakon brisanja društva iz CRPS, na zahtjev članova, odnosno povjerilaca brisanog društva u skladu sa članom 625 ovog zakona.

(6) Od dana objavljivanja odluke iz člana 622 stav 3 ovog zakona privredno društvo ne može registrovati promjene podataka u CRPS.

Okončanje postupka prinudne likvidacije

Član 624

Nakon isteka roka od 30 dana od dana dostavljanja odluke iz člana 622 stav 3 ovog zakona ili roka od 30 dana od dana objavljivanja te odluke na internet stranici CRPS, zavisno koji je od ovih datuma kasniji, organ nadležan za registraciju u CRPS, u roku od 15 dana, donosi rješenje o brisanju privrednog društva i briše društvo iz CRPS.

Posljedice brisanja privrednog društva iz CRPS u slučaju prinudne likvidacije

Član 625

(1) Imovina društva koje je prestalo da postoji u postupku prinudne likvidacije postaje imovina članova društva srazmjerno njihovim udjelima u kapitalu društva, a u slučaju ortačkog društva koje nema kapital raspodjeljuje se na jednake dijelove između ortaka.

(2) Nakon brisanja privrednog društva iz CRPS članovi brisanog društva odgovaraju za obaveze društva ograničeno do visine vrijednosti primljene imovine iz stava 1 ovog člana.

(3) Potraživanja povjerilaca privrednog društva prema članovima društva zastarijevaju u roku od tri godine od dana brisanja društva iz CRPS.

Informacije o postupcima likvidacije

Član 626

(1) Organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da, putem sistema interkonekcije registara, bez odlaganja i bez naknade, učini dostupnim informacije o pokretanju i okončanju bilo kog postupka likvidacije akcionarskog društva i društva sa ograničenom odgovornošću, kao i o brisanju društva iz CRPS.

(2) Ako je u Crnoj Gori registrovan dio stranog privrednog društva organ nadležan za registraciju u CRPS dužan je da bez odlaganja i bez naknade, na internet stranici CRPS i po prijemu informacije putem sistema interkonekcije registara, objavi informaciju o tome da je matično društvo prestalo da postoji u postupku likvidacije.

DIO DVANAESTI

KAZNENE ODREDBE

Novčane kazne do 10.000 eura

Član 627

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 10.000 eura kazniće se privredno društvo ili dio stranog privrednog društva, ako:

1) u pravnom prometu ne upotrebljava poslovno ime i skraćeno poslovno ime koje je registrovano u CRPS (član 26 stav 1);

2) ne unese ugovore zaključene između jedinog člana akcionarskog društva i akcionarskog društva u knjigu ugovora koja se vodi u pisanom obliku, uz jasan opis predmeta i vrijednosti ugovora (član 136 stav 5);

3) obavlja djelatnost bez minimalnog osnovnog kapitala utvrđenog zakonom (čl. 137 stav 2 i čl. 361 stav 2);

4) povećanje osnovnog kapitala i emisiju novih akcija ili izdavanje udjela vrši protivno ovom zakonu, ugovoru o osnivanju, statutu ili drugim važećim propisima (čl. 164, 169, 226 i 383);

5) akcionaru ili licu koje on ovlasti, na njegov zahtjev, nakon održane sjednice skupštine akcionarskog društva ne izda potvrdu da su glasovi akcionara uredno evidentirani i prebrojani, osim u slučaju kad su ove informacije već dostupne (član 196 stav 4);

6) podijeli dobit, ne izvrši povraćaj primljene dobiti ili isplaćuje dividende protivno ovom zakonu, ugovoru o osnivanju, statutu ili drugim važećim propisima (čl. 200, 206 st. 3, 4 i 5 i 251);

7) da sredstva za sticanje sopstvenih akcija protivno ovom zakonu (čl. 200 i 212);

8) ne izvrši izmjene statuta koje se registruju u CRPS, nakon upisa i uplate akcija, u roku od 15 dana od dana donošenja rješenja Komisije za tržište kapitala kojim se potvrđuje uspješnost emisije, ako se donese odluka o povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva (član 227 stav 5);

9) javno ne pripremi strategiju o postizanju rodnog balansa između izvršnih direktora, koja sadrži individualne kvantitativne ciljeve (član 309 stav 9);

10) na zahtjev kandidata za imenovanje ili izbor na direktorsku poziciju, tom kandidatu ne pruži informacije iz člana 309 stav 12;

11) ne obezbijedi da akcionari budu informisani o odredbama ovog zakona koje se odnose na imenovane pripadnika manje zastupljenog pola ako se o imenovanju kandidata na direktorsku poziciju odlučuje glasanjem akcionara (član 309 stav 15);

12) informacije iz člana 310 stav 2 ovog zakona ne objavi na odgovarajući i lako dostupan način na svojoj internet stranici (član 310 stav 3);

13) ne dostavi nadležnom organu informacije propisane čl. 310 st. 2;

14) utiče na rad ovlaštenog revizora prilikom vršenja revizije (čl. 351 st. 3);

15) ne sačini izvještaj u skladu sa čl. 464 st. 1 do 3;

16) u izvještaju ne objasni podatke propisane članom 464 st. 4 i 7 ovog zakona;

17) ne dostavi ili ne objavi izvještaj na način i u rokovima propisanim čl. 464 st. 10 i 11;

18) ne obezbijedi zaposlenima informisanje i konsultacije u skladu sa čl. 465 st. 1 do 4;

19) ne sprovede postupak pregovora u skladu sa čl. 465 st. 6 do 11, kada je to obavezno;

20) onemogući ili ograniči prava zaposlenih na učešće u organima upravljanja suprotno čl. 465 st. 14 do 16;

21) nijesu ispunila obavezu registracije u rokovima propisanim ovim zakonom (čl. 547);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

Novčane kazne do 7.500 eura

Član 628

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 750 eura do 7.500 eura kazniće se privredno društvo ili dio stranog privrednog društva, ako:

1) ne izvrši propisno dostavljanje osnivačkog akta i statuta ili ukoliko propusti da unese u te akte one podatke koji su utvrđeni zakonom (čl. 5, 8, 9, 98, 99, 125, 126, 138, 139, 140, 362, 363, 547 st. 1 i 2,);

2) u poslovnim pismima i drugim poslovnim dokumentima, odnosno na internet stranici društva ne navede propisane podatke (čl. 33 i čl. 546 st. 7);

3) propusti da blagovremeno dostavi za registraciju informacije utvrđene ovim zakonom ili promjene podataka koje je dužan dostaviti prema ovom zakonu (čl. 77, 99, 126, čl.227 st. 5, čl.242 st. 7, čl.315 st. 4, čl.353 st. 5, čl.356, 366, čl. 425 st. 3, čl.433, čl.441 st. 1, čl.452 st. 1, čl.448 st. 4, 459, čl.511, čl. 544 st. 3, čl. 547 st. 1 i 2);

4) odbije da pruži informaciju ili odgovor koji je dužno pružiti na osnovu ovog zakona ili statuta, ugovora o osnivanju ili drugog osnivačkog akta članu ili akcionaru društva ili ukoliko dostavlja lažne informacije ili ukoliko ih sprječava da koriste svoje pravo da dobiju informaciju ili ukoliko ne objavi podatke koje je dužno objaviti po zakonu, ne izda obavještenja na način utvrđen zakonom ili ukoliko da lažnu izjavu ili drugo javno obavještenje ili proglas (čl. 110, 132,

179, 180, 181, čl.196 st.6, čl.262, 264, 279, 352, 412, 441 st.2 tač.3, čl.442, čl 554 st.2 tač.2 i 570 st.8);

5) bez odlaganja ne obavijesti ortaka o prijemu zahtjeva za namirenje potraživanja na imovini društva, u skladu sa ovim zakonom (čl. 122 st. 2);

6) odluku o emisiji obveznica ne donese u postupku propisanom ovim zakonom (čl. 184 st. 2 i 3 i čl. 188);

7) ne dostavi informacije članu CKDD, a član CKDD je dužan da te informacije, bez odlaganja, proslijedi (čl. 194 st. 7);

8) stekne ili ne otuđi sopstvene akcije suprotno ovom zakonu (čl. 206, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218 i 219);

9) smanjivanje kapitala vrši suprotno odredbama o zaštiti povjerilaca (čl. 243, 244, 245 i 246);

10) ne obezbijedi poštovanje propisanog postupka za sazivanje skupštine (čl. 258, 260, 262, 265);

11) ne održi redovnu skupštinu akcionara u propisanom roku (član 257 stav 2);

12) ne održi skupštinu akcionara u roku utvrđenom odlukom suda (član 259);

13) ne omogući glasanje elektronskim putem u skladu sa ovim zakonom (čl. 275 i 276, čl.262 st.2 i 270);

14) ne učini dostupnim akcionarima rezultate glasanja u skladu sa ovim zakonom (član 287);

15) ne obezbijedi odgovarajući sastav odbora direktora, odnosno nadzornog odbora (čl. 292, 301, 405);

16) ne sastavi i objavi izvještaj o naknadama iz člana 328 ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom društvu novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.500 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.500 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1, tačka 16 ovog člana kazniće se i svi članovi odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ili komisije za naknadu, ako je imenovana, novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.500 eura.

Novčane kazne za preduzetnika

Član 629

Novčanom kaznom od 200 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:

1) obavlja djelatnost preko poslovođe koji nije registrovan u CRPS, nema zaključen ugovor o radu kod preduzetnika ili ne ispunjava posebne uslove koji se odnose na lične kvalifikacije preduzetnika (član 91);

2) ne izvrši registraciju u skladu sa čl. 85 st. 2 i 10, čl. 87, 90 st. 3, 94, i čl. 95 stav 3.

DIO TRINAESTI

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za usklađivanje

Član 630

(1) Privredna društva koja su do početka primjene ovog zakona registrovana u CRPS dužna su da usklade organizaciju sa ovim zakonom i izvrše registraciju promjena u CRPS, u roku od tri mjeseca od dana početka primjene ovog zakona.

(2) Preduzetnici koji su do početka primjene ovog zakona registrovani u CRPS dužni su da usklade poslovanje sa ovim zakonom i izvrše registraciju promjena u CRPS, u roku od tri mjeseca od dana početka primjene ovog zakona.

(3) Akcionarska društva u kojima su na dan početka primjene ovog zakona postojale obične akcije različite nominalne vrijednosti, dužna su da izvrše homogenizaciju akcija radi ujednačavanja nominalne vrijednosti, u roku od godinu dana od dana početka primjene ovog zakona, na način da se održi proporcionalno učešće u ukupnom broju akcija.

Započeti postupci

Član 631

(1) Postupci restrukturiranja privrednih društava započeti prije početka primjene ovog zakona, okončaće se po propisima po kojima su započeti.

(2) Postupci smanjenja ili povećanja kapitala i emisije akcija započeti sazivanjem skupštine akcionarskog društva i postupci emisije akcija po aktima i osnivačkoj emisiji akcija evidentiraju se i odobravaju u skladu sa propisima odredbama propisa koji su važili u vrijeme sazivanja sjednice skupštine akcionarskog društva na čijem je dnevnom redu bio predlog navedenih odluka.

Usklađivanje sa pravilima o rodnoj zastupljenosti

Član 632

(1) Javna akcionarska društva dužna su da, do 30. juna 2026. godine, obezbijede rodnu zastupljenost u organima upravljanja u skladu sa članom 309 st. 5, 6 i 7 ovog zakona.

(2) Po isteku roka iz stava 1 ovog člana, organ nadležan za registraciju u CRPS će odbiti da registruje članove organa upravljanja javnih akcionarskih društava koja nijesu obezbijedila rodnu zastupljenost u tim organima u skladu sa članom 309 st. 5, 6 i 7 ovog zakona.

Odložena primjena

Član 633

Odredbe člana 10, člana 192 stav 10, člana 198 stav 4, člana 309 stav 2 tačka 4, čl. 460 do 529 i čl. 548 do 602 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 634

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o privrednim društvima ("Službeni list CG", br. 65/20, 146/21 i 4/24).

Stupanje na snagu

Član 635

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. januara 2026. godine.

*U ovaj zakon prenešene su Direktiva (EU) 2007/36, Direktiva (EU) 2017/828, Direktiva (EU) 2017/1132, Direktiva (EU) 2019/1151, Direktiva (EU) 2019/2121, Direktiva (EU) 2022/2381 i Direktiva 2009/102/EU.

O B R A Z L O Ž E N J E

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o privrednim društvima sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o privrednim društvima predstavlja osnovni sistemski zakon privrednog prava u Crnoj Gori. Njime se detaljno uređuju osnivanje, organizacija, upravljanje, restrukturiranje i prestanak privrednih društava, kao i druga pitanja od značaja za njihov rad i pravni položaj. Pored privrednih društava, ovaj zakon reguliše i status preduzetnika i dijelova stranih društava u Crnoj Gori. Svojom sveobuhvatnošću, Zakon o privrednim društvima predstavlja temeljni pravni okvir za funkcionisanje privrede, jer uređuje cjelokupan privredno-pravni ambijent, u skladu sa ustavnim opredjeljenjem za razvoj tržišne ekonomije i zaštitu ekonomskih sloboda.

Stupanjem na snagu Zakona o privrednim društvima ("Službeni list Crne Gore", br. 65/20, 146/21 i 4/24) koji je donijet 2020. godine, prestao je da važi Zakon o privrednim društvima iz 2002. godine ("Službeni list RCG", broj 6/02 i "Službeni list CG", br. 17/07, 80/08, 40/10, 73/10, 36/11 i 40/11). U poređenju sa prethodnim zakonom koji je bio zasnovan na anglo-američkoj pravnoj tradiciji, novi zakon sadrži savremenija rješenja, usklađena sa kompanijskim pravom Evropske unije. Međutim, od samog donošenja Zakona 2020. godine, uočeni su brojni izazovi u primjeni pojedinih odredbi, kako u javnom, tako i u privatnom sektoru. Posebno su identifikovana tri konceptijska problema, i to: gubitak fleksibilnosti društva sa ograničenom odgovornošću, shodna primjena stečajnog propisa na postupak sudske likvidacije i nedovoljna različitost jednodomnog i dvodromnog sistema upravljanja. Takođe je ukazano na nedovoljnu normiranost određenih pitanja, terminološka nepreciznost (poput definisanja društava od javnog interesa, podružnica, označavanja učesnika statusnih promjena, prava preče kupovine) kao i unutrašnje protivrječnosti koje stvaraju pravnu nesigurnost. Iako se dio problema može prevazići tumačenjem ili zauzimanjem stavova u praksi, za njihovo suštinsko rješavanje neophodne su bile izmjene zakona. Shodno navedenom, ukazala se potreba za donošenjem novog zakonskog akta kojim bi se unaprijedila postojeća, standardna i u praksi potvrđena pravila kompanijskog prava.

Dakle, razlozi za donošenje novog Zakona o privrednim društvima načelno je moguće podijeliti u sljedeće četiri grupe.

Prva grupa razloga za donošenje novog Zakona o privrednim društvima odnosi se na **proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji** i potrebu potpunog usklađivanja nacionalnog kompanijskog prava sa pravom Evropske unije. Tako je ključni cilj da zakon bude u potpunosti usklađen sa tzv. kompanijskim direktivama, što je i mjerilo za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 6 - Privredno pravo. Ovo je posebno važno radi harmonizacije nacionalnog prava sa EU standardima i stvaranja uslova za razvoj unutrašnjeg tržišta, kao temelja evropskih ekonomskih integracija. Donošenjem novog Zakona očekuje se unapređenje poslovnog ambijenta i sveobuhvatnije uređenje pojedinih oblasti u odnosu na prethodni period, čime se doprinosi lakšoj integraciji Crne Gore u tržište EU i povećanju njene atraktivnosti za strane investitore i kompanije iz država članica. Pored toga, novi zakon je strukturiran tako da omogućava jednostavnu primjenu njegovih odredbi i na privredna društva osnovana po posebnim propisima, kao i na nove oblike društva koji će biti uvedeni nakon pristupanja Evropskoj uniji.

Iako je Zakon o privrednim društvima iz 2020. godine strukturiran po uzoru na uporedna zakonodavstva, postoje brojni **konceptijski problemi** koji čine drugu grupu razloga za donošenje novog Zakona. U prvom redu, predviđena shodna primjena pravila stečajnog postupka na sudsku likvidaciju nije moguća,

jer su ta dva postupka suštinski različita. Kao što je poznato, likvidacija se pokreće kada društvo ima dovoljno imovine da izmiri sve povjerioce, dok se stečaj sprovodi upravo zato što imovina nije dovoljna. Zbog toga mnoga stečajna pravila, poput povjerilačkih organa ili pobijanja pravnih radnji dužnika, nisu primjenjiva u likvidaciji. Drugo, Zakon iz 2020. godine predviđa shodnu primjenu pravila akcionarskog društva na društvo sa ograničenom odgovornošću. Na ovaj način se brišu ključne razlike između ove dvije vrste društava kapitala, smanjuje fleksibilnost DOO i nepotrebno povećava broj obaveznih pravila koja se na njega primjenjuju. Poseban problem je primjena pravila o akcijama, koje su hartije od vrijednosti, na udjele u DOO, koji to nijesu. Treće, iako je uvedeno pravo izbora između jednodomnog i dvodomnog sistema upravljanja u akcionarskim društvima, zakonodavno rješenje je takvo da oba sistema funkcionišu gotovo identično. Naime, u oba sistema postoje dva upravljačka organa sa odvojenim nadležnostima, a isto lice ne može biti član oba organa. Na taj način, privrednim društvima je formalno ostavljena mogućnost izbora, ali suštinski ta razlika ne postoji.

Treći razlog za donošenje novog Zakona o privrednim društvima jeste njegova izražena **podnormiranost**. Za razliku od anglo-američkih pravnih sistema, gdje sudovi popunjavaju pravne praznine stvaranjem prava kroz praksu, u Crnoj Gori sudska praksa nije izvor prava u punom smislu i sudovi nemaju ovlašćenja da kreiraju nova pravila. Uz to, crnogorski sudovi, poput većine evropskih, nerado primjenjuju kreativno tumačenje kojim bi se nadomjestili nedostajuće norme. Česte izmjene i dopune predmetnog zakona dodatno bi narušile njegovu sistematičnost, što otežava jasno tumačenje i praktičnu primjenu ovog važnog sistemskog propisa. Na primjer, Zakon o privrednim društvima iz 2020. godine ne reguliše pojedine bitne institute kompanijskog prava, kao što su povezivanje privrednih društava i poslovna udruženja, dok su mnogi postojeći instituti uređeni sa minimalnim brojem odredbi. Poseban problem predstavlja podnormiranost u oblasti registracije, što je bio jedan od glavnih razloga za donošenje posebnog Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata. Cilj donošenja ovog zakona je da objedini i jasno uredi sva pitanja registracije - od osnivanja, preko promjena, do prestanka pravnog subjekta, što predstavlja jednu od najznačajnijih novina u odnosu na Zakon o privrednim društvima iz 2020.

Četvrti razlog za donošenje novog Zakona o privrednim društvima odnosi se na **terminološku i koncepcijsku neusklađenost** Zakona iz 2020. Posebna pažnja posvećena je preciziranju termina i usklađivanju svih djelova novog zakona radi uklanjanja zabuna i nedosljednosti. Naime, Zakon koji je donešen 2020. uveo je pojam „društvo od javnog interesa“, koji je neadekvatan iz dva razloga. Prvo, taj termin može dovesti treća lica u zabludu, jer implicira da društvo obavlja djelatnost od opšteg interesa, što je tradicionalno vezano za javna preduzeća ili druga društva kojima država povjeri te poslove. Međutim, društva od javnog interesa u smislu ovog pojma nemaju nikakvu vezu sa obavljanjem djelatnosti od opšteg interesa, jer je riječ o pojmu iz prava tržišta kapitala. Takođe, kod statusnih promjena poput pripajanja i spajanja, Zakon iz 2020. koristi termine „društvo-preuzimalac“ i „preuzeto društvo“, koji su preuzeti iz prava preuzimanja AD i nijesu primjenjivi u svim vrstama statusnih promjena, poput podjele ili odvajanja društva. Dalje, predmetni zakon koristi termin „podružnica“ za organizacionu jedinicu društva bez pravnog subjektiviteta, iako se u praksi za te cjeline koriste termini „dio“ ili „ogranak“ privrednog društva. Konačno, zakon iz 2020. za pravo akcionara da učestvuju u emisiji novih akcija koristi izraz „pravo preče kupovine“, dok se u kompanijskom pravu standardno koristi termin „pravo prečeg upisa“.

III USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Na osnovu prethodno iznijetog stanovišta o neophodnosti potpune harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije, priprema Zakona o privrednim društvima podrazumijevala je potpuno usklađivanje teksta zakona sa sljedećim važećim direktivama iz prava Evropske unije:

- Direktiva (EU) 2007/36 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. jula 2007. o ostvarivanju određenih prava akcionara u akcionarskim društvima kotiranim na berzi;
- Direktiva (EU) 2017/828 Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. maja 2017. o izmjeni Direktive 2007/36/EU u pogledu podsticanja dugoročnog učešća akcionara;
- Direktiva (EU) 2017/1132 Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. juna 2017. o određenim aspektima kompanijskog prava;
- Direktiva (EU) 2019/1151 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. juna 2019. o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 u pogledu upotrebe digitalnih alata i postupaka u okviru privrednog prava;
- Direktiva (EU) 2019/2121 Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. novembra 2019. o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 u pogledu prekograničnih preoblikovanja, spajanja i podjela;
- Direktiva (EU) 2022/2381 Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. novembra 2022. o poboljšanju rodne ravnopravnosti;
- Direktiva 2009/102/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. septembra 2009. u oblasti privrednog prava o društvima sa ograničenom odgovornošću sa jednim članom.

Pored navedenog, prilikom sačinjavanja teksta novog Zakona o privrednim društvima, u cilju kreiranja povoljnijeg ambijenta za njihovu buduću primjenu na teritoriji Crne Gore, osigurana je usaglašenost ZoPD sa sljedećim regulatornim instrumentima iz prava Evropske unije:

- Uredba Savjeta EEZ br. 2137/85, od 25. VII 1985. o Evropskom ekonomskom interesnom udruženju;
- Uredba Savjeta EZ br. 2157/2001, od 8. X 2001. o Statutu Evropskog akcionarskog društva (Societas Europaea).

Dodatno, shodno datim sugestijama Evropske komisije u dosadašnjem toku pregovora sa Evropskom unijom, u procesu pripreme predmetnog zakonskog rješenja, razmotrene su i sljedeće preporuke Evropske komisije iz oblasti kompanijskog prava, i to:

- Preporuka Komisije (32004H0913), od 14. XII 2004. o prihvatanju odgovarajućeg sistema naknada za rad direktorima privrednih društava uvrštenih na berzi;
- Preporuka Komisije (32005H0162), od 15. II 2005. o ulozi neizvršnih ili nadzornih direktora privrednih društava uvrštenih na berzi i o odborima (nadzornog odbora);
- Preporuka Komisije (32009H0384), od 30. IV 2009. o politikama naknade u sektoru finansijskih usluga;
- Preporuka Komisije (32009H0385), od 30. IV 2009. koja dopunjava Preporuke 2004/913/EC i 2005/162/EC u pogledu sistema za naknade direktorima privrednih društava uvrštenih na berzi.

IV OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

U Glavi I - „Osnovni pojmovi“ (čl. 1-13), uređeni su predmet zakona, oblici obavljanja privredne djelatnosti te pojam privrednog društva i oblici privrednih društava, Evropsko akcionarsko društvo i Evropsko ekonomsko interesno udruženje, primjena zakona, registracija i dejstva registracije prema trećim licima, pravna sposobnost privrednog društva, članovi privrednog društva, osnivački akt i statut privrednog društva i njihove izmjene, online osnivanje i vršenje formalnosti elektronskim putem, ugovor članova privrednog društva, poništaj osnivanja privrednog društva i upotreba rodno osjetljivog jezika.

Odredbom člana 1 Zakona o privrednim društvima (ZoPD), određen je predmet uređenja ovog zakona koji obuhvata osnivanje, upravljanje, restrukturiranje, prestanak i druga pitanja od značaja za rad privrednih društava, preduzetnika i dijela stranog privrednog društva. Dok su članom 2 propisani oblici obavljanja privredne djelatnosti, odnosno da privrednu djelatnost pored privrednih društava mogu obavljati još i preduzetnik i dio stranog privrednog društva, istim članom dalje je preciziran pojam privrednog društva i oblici privrednih društava i to: ortačko društvo, komanditno društvo, akcionarsko društvo i društvo sa ograničenom odgovornošću. U okviru predmetnog člana data je definicija privrednog društva kao pravnog lica koje samostalno obavlja jednu ili više privrednih djelatnosti u skladu sa zakonom, radi dugoročnog uvećanja sopstvene vrijednosti i održivog poslovanja. Način na koji je data definicija privrednog društva štite se različiti interesi članova, odnosno akcionara društva ali i brojni drugi nosioci rizika poslovanja, što je u opštedruštvenom interesu. U stavu 5 istog člana data je definicija javnog društva kao privrednog društva koje je uspješno izvršilo javnu ponudu hartija od vrijednosti u skladu sa prospektom čije je objavljivanje odobrila Komisija za tržište kapitala ili čije su hartije od vrijednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu u Crnoj Gori. Ovdje je došlo do promjene u terminološkom smislu tako da se sada ova društva zovu „javna društva“ umjesto „društva od javnog interesa“. Nadalje, članom 3 data je mogućnost osnivanja Evropskog akcionarskog društva i Evropskog ekonomskog interesnog udruženja u Crnoj Gori. U članu 4 propisana je shodna primjena i na privredna društva koja su osnovana u skladu sa posebnim zakonom, kao i na druga pravna lica osnovana u skladu sa posebnim zakonom, ako obavljaju privrednu djelatnost i ako su dužna da se registruju u Centralnom registru privrednih i drugih subjekata (CRPS). Članom 5 utvrđena je obavezna registracija osnivanja, promjene podataka i brisanje privrednog društva, preduzetnika, dijela privrednog društva i dijela stranog privrednog društva iz CRPS u slučaju njihovog prestanka.

Veoma važno pitanje sa aspekta pravne sigurnosti uređeno je članom 5 koji definiše pitanja pravnog dejstva koji registracija podataka proizvodi prema trećim licima. Polazeći od načela pouzdanja u tačnost podataka sadržanih u registrima, zakonodavac propisuje da treća lica ne mogu snositi štetne posljedice proistekle iz netačno registrovanih podataka, odnosno netačnih podataka registrovanih u CRPS. Nadalje se postavlja zakonska pretpostavka da su treća lica upoznata sa registrovanim podacima od dana objavljivanja tih podataka na internet stranici CRPS, pa istekom roka od 15 dana od dana objavljivanja registrovanih podataka, ona ne mogu dokazivati da nije bilo moguće da se upoznaju sa tim podacima. Štaviše, zakonodavac daje privrednom društvu mogućnost dokazivanja da su treća lica bila upoznata ili su morala biti upoznata sa podacima i dokumentacijom i prije njihove registracije, dok je sa druge strane, trećim licima dato pravo pouzdanja u podatke i dokumentaciju društva, a koji nijesu registrovani u CRPS. Dalje je u okviru istog člana uvedena obaveza CRPS koje podatke je naročito dužan da provjeri prije donošenja rješenja o registraciji osnivanja privrednog društva i da će u slučaju njihove neusklađenosti sa zakonom odbiti registraciju, dok je podnosiocu prijave dato pravo žalbe. Članom 6 uređena je pravna subjektivitet privrednih društava koji je direktno vezan za postupak registracije. Tako je ovim članom propisano da privredna društva svojstvo pravnog lica stiču danom registracije osnivanja u CRPS, dok im to svojstvo prestaje danom brisanja iz CRPS. U članu 7 uređeno je da članovi privrednog društva mogu biti domaća i strana fizička i pravna lica. Član privrednog društva je zajednički naziv za sva lica koja

osnivaju privredno društvo i lica koja mu naknadno pristupe, čiji su nazivi precizirani u zavisnosti od oblika privrednog društva. Članom 7 propisano je da se članovi registruju u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih i drugih subjekata, a akcionari i u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Članom 8 definisani su osnivački akt i statut privrednog društva. Tako je određeno da je osnivački akt ugovor o osnivanju, ako društvo osnivaju dva ili više lica ili odluka o osnivanju, ako društvo osniva jedno lice. Pored toga, tzv. društva kapitala (akcionarsko društvo i društvo sa ograničenom odgovornošću) imaju i statut. Ovdje se takođe precizira da osnivački akt i statut obavezuju i lice koje naknadno pristupi privrednom društvu, i to od dana sticanja svojstva člana privrednog društva. Član 9 uređuje pitanja izmjene osnivačkog akta i statuta privrednog društva, pa se propisuje način na koji se ta izmjena vrši zavisno od oblika privrednog društva. Bitno je napomenuti da zakonodavac propisuje da se osnivački akt društva sa ograničenom odgovornošću i akcionarskog društva ne može mijenjati nakon registracije osnivanja tih društava, što ne važi za statut koji se može mijenjati odlukom skupštine društva, odnosno drugih organa tih društava, u skladu sa zakonom. Takođe, zakonodavac ovdje utvrđuje obaveznu registraciju osnivačkog akta i statuta kao i njihove izmjene i prečišćene tekstove u CRPS.

Shodno odredbama koje posebno propisuje Direktiva (EU) 2019/1151, u okviru člana 10 data je mogućnost osnivanja privrednog društva, preduzetnika, dijela privrednog društva i dijela stranog privrednog društva u potpunosti online putem, bez fizičkog prisustva osnivača u bilo kojoj fazi osnivanja. Predmetnim članom je detaljno uređeno pitanje potpisivanja i dostavljanja dokumentacije elektronskim putem, ovjera dokumentacije, elektronska identifikacija osnivača, provjera identiteta, uplata osnivačkog kapitala kao i slučajevi kada nadležni organ može ipak zahtijevati fizičko prisustvo osnivača. Član 11 reguliše ugovor članova privrednog društva koji nije akt samog privrednog društva, pa ne postoji obaveza njegove registracije u CRPS. U pitanju je poseban pravni instrument kojim se uređuju međusobni odnosi članova društva i proizvodi pravno dejstvo isključivo između njih. Korporativna praksa pokazuje da su ugovori članova veoma značajan mehanizam rješavanja odnosa između članova jednog društva, a kod društava sa ograničenom odgovornošću su postali pravilo. Član 12 utvrđuje da se osnivanje privrednog društva može poništiti isključivo iz ovdje taksativno navedenih razloga i ni po jednom drugom osnovu. Poništaj osnivanja utvrđuje nadležni sud koja se pokreće tužbom koju može podnijeti svako lice koje za to ima pravni interes u propisanom roku. Pritom, zakonodavac ostavlja mogućnost da se nedostaci otklone do zaključenja glavne rasprave, u suprotnom nadležni sud će presudom poništiti osnivanje privrednog društva. Ovim članom su precizirane i pravne posljedice takve presude, naročito prema savjesnim trećim licima. Članom 13 definisana je upotreba rodno osjetljivog jezika.

Glava II - „Odgovornost za obaveze privrednog društva“ (čl. 14-17)

U ovoj glavi uređuje se pitanje odgovornosti za obaveze privrednog društva, pri čemu se pravi razlika između obaveza nastalih u postupku osnivanja privrednog društva odnosno prije njegove registracije, i nakon toga. Kada su u pitanju obaveze nastale prije registracije društva, propisano je da za njih odgovaraju osnivači i lica koja su te obaveze preuzela, i to solidarno i neograničeno, osim ukoliko je drukčije ugovoreno. Međutim, ukoliko privredno društvo nakon registracije preuzme te obaveze, ova lica se oslobađaju odgovornosti, ako nije drukčije ugovoreno. Nadalje, zakon jasno precizira uslove za sticanje svojstva člana odgovarajućeg privrednog društva, kao i jednako važno, kada to svojstvo prestaje. Naime, u članu 15 propisano je da se svojstvo ortaka, komplementara, komanditora i člana društva sa ograničenom odgovornošću stiče danom registracije vlasništva nad udjelom u CRPS, dok to svojstvo prestaje upravo danom registracije prestanka svojstva člana privrednog društva u CRPS. Svojstvo akcionara stiče se danom upisa akcije, odnosno akcija akcionarskog društva na njegov račun kod Centralnog klirinškog depozitarnog društva (CKDD), u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala. Shodno tome, propisano je i da svojstvo akcionara prestaje danom brisanja svih akcija akcionarskog društva sa njegovog računa kod CKDD, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala. U članu 16 regulisano je pitanje odgovornosti privrednog društva i članova privrednog društva za obaveze društva, nakon registracije. Tako je predviđeno da privredno društvo odgovara za svoje

obaveze cjelokupnom svojom imovinom. Kada je u pitanju odgovornost članova društva, jasno se pravi razlika između tzv. društava lica, gdje je predviđeno da ortaci i komplementari odgovaraju za obaveze društva solidarno i neograničeno, cjelokupnom svojom imovinom, dok komanditori, članovi društva sa ograničenom odgovornošću i akcionari ne odgovaraju za obaveze privrednog društva, ako ovim zakonom nije drukčije određeno. U članu 17 detaljno je razrađen koncept zloupotrebe svojstva pravnog lica, u teoriji poznat i kao “probijanje pravne ličnosti društva”. Naime, zakonom je predviđeno da ukoliko oni članovi društva koji, po pravilu ne odgovaraju za obaveze društva, zloupotrijebe pravila o ograničenoj odgovornosti, odgovaraju solidarno i neograničeno za obaveze društva. Pritom je sam pojam zloupotrebe pravila postavljen znatno fleksibilnije u odnosu na prethodno rješenje tako da odražava suštinu primjene ovog instituta koja se sastoji u tome da član društva ne uvažava odvojeni subjektivitet društva. Stoga se pod zloupotrebom podrazumijeva svaki vid izigravanja, odnosno nepoštovanje svojstva pravnog lica privrednog društva od strane članova ili sa njima povezanih lica, na osnovu kojeg se kroz miješanje imovine, njeno umanj enje, nepravilnosti u upravljanju, poslovanje protivno ciljevima privrednog društva, zanemarivanje identiteta, oštećenje povjerenika i/ili drugih radnji, stvara opšti utisak njegovog poistovjećivanja sa privrednim društvom. Zakonom je data mogućnost podnošenja tužbe nadležnom sudu, u definisanom roku, čije podnošenje ne utiče na pravo povjerenika da naplatu potraživanja prema privrednom društvu izvrši i na drugi način.

Glava III - „Sjedište, djelatnost i poslovno ime privrednog društva“ (čl. 18-33)

U ovoj glavi definisani su ključni elementi individualizacije jednog privrednog društva i njegovog istupanja u pravnom prometu kao što su sjedište, poslovno ime i djelatnost.

Kada je u pitanju sjedište privrednog društva, ovim zakonskim rješenjem se ostaje pri konceptu, odnosno teoriji stvarnog sjedišta društva, kao dominantnoj i u evropskom pravu. S tim u vezi, sjedište privrednog društva je definisano kao mjesto u Crnoj Gori (jedinica lokalne samouprave) iz kojeg se upravlja privrednim društvom ili u kojem društvo trajno obavlja svoju pretežnu djelatnost. Sjedište se utvrđuje osnivačkim aktom i statutom. Privredno društvo može imati samo jedno sjedište, pa će se sjedištem smatrati mjesto koje je registrovano u CRPS i onda kada se uprava privrednog društva ili mjesto u kojem privredno društvo trajno obavlja svoju pretežnu djelatnost nalaze u mjestu različitom od mjesta koje je registrovano kao sjedište, s tim što treća lica protiv privrednog društva mogu zasnovati nadležnost suda i prema tim drugim mjestima. Ovdje se takođe propisuje i način promjene sjedišta privrednog društva. U članu 19 reguliše se pitanje dostavljanja pošte i adresa za prijem pošte i elektronske pošte. Ovim članom unaprijeđeno je postojeće zakonsko rješenje, pa se dostavljanje vrši kako na adresu sjedišta privrednog društva, tako i/ili na adresu za prijem elektronske pošte. Ako privredno društvo ima posebnu adresu za prijem pošte, dostavljanje se vrši na tu adresu, umjesto na adresu sjedišta. Radi efikasnosti pravnog prometa, uvedena je i pretpostavka o urednoj dostavi, pa u slučaju bezuspješne dostave pismena upućenog društvu putem preporučene poštanske pošiljke na adresu za prijem pošte, odnosno na adresu sjedišta društva, smatraće se da je dostava te pošiljke uredno izvršena istekom roka od osam dana od dana slanja. Članom 20 propisano je da privredno društvo nije dužno da koristi pečat u obavljanju djelatnosti, dok je društvo koje posluje elektronskim putem dužno da koristi elektronski pečat.

Bitan element individualizacije privrednog društva jeste njegova djelatnost. Tako je članom 21 propisano da društvo ima pretežnu djelatnost koja se utvrđuje osnivačkim aktom, odnosno statutom i registruje u CRPS, pri čemu privredno društvo može obavljati i druge djelatnosti. Pretežnu djelatnost privredno društvo može promijeniti izmjenom osnivačkog akta odnosno statuta, i ta se promjena obavezno registruje u CRPS. U stavu 5 je propisano i ograničenje pa je predviđeno da se posebnim zakonom može usloviti registracija društva ili obavljanje određene djelatnosti dobijanjem prethodne saglasnosti, odobrenja, dozvole ili drugog akta nadležnog organa. Članovima 22-32 propisana su pravila koja se odnose na poslovno ime, kao jednog od osnovnih elemenata individualizacije privrednog društva. U odnosu na prethodno zakonsko rješenje, regulativa je višestruko unaprijeđena. Poslovno ime se definiše kao ime pod kojim privredno društvo obavlja djelatnost i učestvuje u pravnom prometu i koje se obavezno registruje u CRPS. Poslovno ime obavezno sadrži naziv, oznaku pravnog oblika i sjedište društva. Ukoliko je

privredno društvo u postupku stečaja ili likvidacije, propisano je da se uz poslovno ime dodaje odgovarajuća oznaka. Članom 24 se propisuje da privredno društvo može koristiti i jedno skraćeno poslovno ime koje mora proizilaziti iz poslovnog imena i koje obavezno sadrži naziv ili skraćeni naziv, kao i oznaku pravnog oblika privrednog društva. U članu 25 propisano je da poslovno ime mora biti na crnogorskom jeziku ili na jeziku u službenoj upotrebi u Crnoj Gori, na latiničnom ili ćiriličnom pismu, osim naziva privrednog društva koje može biti na stranom jeziku. Za razliku od prethodnog rješenja, zakonom je uvedena obaveza za privredno društvo da upotrebljava poslovno ime i skraćeno poslovno ime koje je registrovano u CRPS, kao i da je privredno društvo dužno da na svakoj poslovnoj prostoriji vidno istakne svoje poslovno ime ili skraćeno poslovno ime (član 26). Takođe je uvedena i mogućnost rezervacije naziva (član 27), pa svako fizičko i pravno lice može da podnese zahtjev u CRPS da izvrši rezervaciju naziva privrednog društva. Dalja razrada pravila o rezervaciji naziva je prepuštena zakonu koji uređuje registraciju privrednih i drugih subjekata. Posebno je regulisana upotreba naziva i oznaka država i međunarodnih organizacija (član 28) i ličnog imena (član 29). Tako je propisano da poslovno ime može sadržati riječi “Crna Gora”, a logo društva grb, zastavu i druge državne simbole u skladu sa zakonom. Isto važi i za nazive drugih država ili međunarodnih organizacija za koje je potrebna saglasnost nadležnog organa države ili međunarodne organizacije na koje se naziv ili simboli odnose. Na sličan način se u naziv privrednog društva može unijeti ime i prezime fizičkog lica, uz njegov pisani pristanak, a ako je to lice umrlo uz saglasnost svih njegovih nasljednika. U slučaju da privredno društvo svojim obavljanjem djelatnosti ili na drugi način vrijeđa čast i ugled fizičkog lica čije je ime i prezime uneseno u njegov naziv, to lice, odnosno njegovi nasljednici mogu podnijeti tužbu nadležnom sudu, kojom zahtijevaju brisanje imena i prezimena iz naziva privrednog društva i naknadu eventualne štete. Ako naziv privrednog društva sadrži ime i prezime nekog člana koji je naknadno istupio iz društva, privredno društvo ima pravo da nastavi da ga koristi, osim ukoliko se taj član, odnosno njegovi nasljednici, u roku od 30 dana od dana prestanka članstva podnesu privrednom društvu zahtjev za brisanje imena i prezimena iz naziva tog društva. Radi unapređenja načela pravne izvjesnosti članom 30 je utvrđeno da se naziv privrednog društva ne može prenijeti na drugo privredno društvo, uz izuzetke da društvo sticalac može da preuzme naziv od društva prenosioca samo pod uslovom da društvo prenosilac statusnom promjenom prestaje da postoji, kao i da se naziv društva može prenijeti na drugo društvo u slučaju prenosa imovinske cjeline privrednog društva ili bitnog dijela te cjeline.

Članovima 32 i 33 su predviđena dva vida zaštite naziva privrednog društva od strane organa nadležnog za registraciju u CRPS i sudska zaštita naziva. Zaštita od strane organa nadležnog za registraciju u CRPS je vezana za postupak registracije pa je jasno naznačeno kakav naziv ne smije da bude, kao i da u slučaju da su podnijete dvije prijave poslovnog imena, koje sadrže istovjetne ili slične nazive, zbog čega može doći do zamjene društava od strane učesnika u pravnom prometu, u CRPS se registruje ono poslovno ime koje je ranije prijavljeno. Kada je riječ o sudskoj zaštiti naziva, propisano je da svako zainteresovano lice koje podnosi tužbu može pored promjene naziva da zahtijeva i naknadu eventualne štete. Utvrđeni su rokovi za ovu tužbu, a sam postupak po istoj je određen kao hitan. Važna novina je i ta što je stavom 6 ovog člana izričito propisano da odredbe o sudskoj zaštiti ne utiču na prava zainteresovanog lica po osnovu propisa kojima se uređuje zaštita konkurencije i zaštita intelektualne svojine. Naposljetku, članom 33 je propisano šta sve poslovna korespondencija privrednog društva obavezno mora da sadrži.

Glava IV - “Zastupanje privrednog društva” (čl. 34-43)

U ovoj glavi detaljno se uređuju pitanja zastupanja privrednog društva na nivou osnovnih odredbi, u prvom redu zakonskih zastupnika, kao i pravila koja se odnose prokuru.

Član 34 definiše zakonske zastupnike privrednog društva kao fizička lica koja, u skladu sa ovim zakonom, imaju ovlaštenje za zastupanje privrednog društva i koja se kao takva obavezno registruju u CRPS, čime je stvoren precizan pravni osnov da se ubuduće zakonskim zastupnicima mogu smatrati isključivo ona lica za koja u zakonu postoji takvo jasno određenje. Članom 35 propisano je da privredna društva mogu imati i druge zastupnike koji se takođe obavezno registruju u CRPS. Najznačajnija novina propisana je u članu 36 koja se odnosi na dejstva ograničenja ovlaštenja zastupnika privrednog društva.

Naime, prvo je propisano da je zastupnik privrednog društva dužan da zastupa privredno društvo u granicama ovlaštenja za zastupanje utvrđenim zakonom, osnivačkim aktom ili statutom društva. Nakon toga je dodato da se ograničenja ovlaštenja zastupnika obavezno registruju u CRPS, kao i da je zastupnik koji prekorači ovlaštenja odgovoran za nastalu štetu, u skladu sa zakonom. Članom 37 bliže se uređuje tzv. zajedničko zastupanje privrednog društva, budući da zakon predviđa mogućnost da se osnivačkim aktom ili statutom može predvidjeti da privredno društvo zajednički zastupaju dva ili više zastupnika, što se obavezno registruje u CRPS. Članovima 38-42 uređuje se institut prokure kao punomoćja za zaključivanje pravnih poslova i preduzimanje drugih pravnih radnji u skladu sa zakonom, odnosno prokuriste kao nalogoprimaca kod ove vrste punomoćja. Članom 38 su date osnovne karakteristike ovog instituta, prije svega da se ne može dati pravnom licu i da nije prenosiva na druga lica, dok se članom 39 uređuje način davanja prokure, uz obaveznu registraciju u CRPS. Članom 40 je data mogućnost uspostavljanja pojedinačne ili zajedničke prokure. Ovim je članom uređeno i dejstvo pravnih poslova koje zaključuju ili pravne radnje koje preduzimaju prokuristi, pa su ti poslovi punovažni uz izričitu saglasnost svih prokurista. Međutim, ako je prokura data za dva ili više lica bez naznake da je riječ o zajedničkoj prokuri, svaki prokurista istupa samostalno u granicama ovlaštenja utvrđenih ovim zakonom. Članom 41 precizno su definisana ovlaštenja, kao i ograničenja ovlaštenja prokuriste. Najšire postavljena ovlaštenja prokuriste samo su djelimično – posebnim ovlaštenjem – ograničena u nekim ključnim situacijama za privredna društva, poput raspolaganja nepokretnostima, zaključivanjem ugovora o zajmu i kreditu, te zastupanja društva u upravnim, sudskim i arbitražnim postupcima, kao i postupcima alternativnog rješavanja sporova. Članom 42 definisano je da prokura može prestati opozivom i otkazom. Najprije je propisan način donošenja odluke o opozivu prokure i da se privredno društvo, odnosno preduzetnik ne može odreći tog prava, niti se to pravo može na bilo koji način ograničiti ili usloviti. Pored toga, zbog obima ovlaštenja i realnog značaja koju ima prokurista, propisano je da je isti dužan da i nakon otkaza prokure, koja kao i opoziv može da se učini u svakom trenutku, nastavi da zaključuje pravne poslove i preduzima pravne radnje u narednih 30 dana, ako je to potrebno radi sprečavanja nastupanja štete za društvo, odnosno preduzetnika. Naposljetku, članom 43 se propisuje obaveza zastupnika i prokuriste privrednog društva, odnosno preduzetnika da prilikom potpisivanja dokumentacije, uz svoj potpis, navede i svojstvo u kom potpisuju tu dokumentaciju.

Glava V - “Posebne obaveze prema privrednom društvu” (čl. 44-66)

U Glavi V je na jedinstven način kroz sedam odjeljaka uređen koncept posebnih obaveza prema privrednom društvu. Navedene obaveze se uglavnom svode na dvije kategorije: dužnost pažnje i dužnost lojalnosti, koja redovno obuhvata niz podkategorija koje u ovom zakonu obuhvataju obavezu prijavljivanja ličnog interesa, obavezu izbjegavanja sukoba interesa, obavezu čuvanja poslovne tajne i obavezu poštovanja zabrane konkurencije.

U Odjeljku A (čl. 44 i 45) prvo se definišu lica sa posebnim obavezama prema privrednom društvu i povezana lica. U ovom dijelu je izvršeno nekoliko važnih promjena u odnosu na ranije rješenje. Najveću novinu u ovom dijelu predstavlja proširenje lica sa dužnostima prema društvu na još dvije kategorije lica: 1) lica koja preduzimaju radnje iz nadležnosti organa upravljanja, a koja nijesu imenovana na tu funkciju i 2) lica u skladu sa čijim nalogima i uputstvima redovno i u dužem periodu postupaju članovi upravljanja. Ovakvim naprednim rješenjem su među lica sa dužnostima uključeni i tzv. faktički direktori i direktori iz sjenke. Takođe je precizirano da u ovaj krug ulaze drugi zastupnici i prokuristi, kao i likvidator. Prema tome, posebne dužnosti imaju svi članovi ortačkog društva, komplementari kod komanditnog društva, dok je kod društava kapitala krug ovih lica sveden na akcionare i članove društva sa ograničenom odgovornošću koji posjeduju značajno učešće u društvu ili imaju svojstvo kontrolnog člana društva. Na kraju je ostavljena mogućnost da se osnivačkim aktom ili statutom privrednog društva mogu odrediti i druga lica sa posebnim obavezama prema privrednom društvu. Članom 45 definiše se pojam povezanih lica, i to posebno fizičkih i pravnih lica koje imaju to svojstvo, što je od značaja za definisanje pojedinačnih obaveza, slučajeva u kojima dolazi do njihove povrede, a posredno i za posljedice tih povreda. U svrhu preciznog određenja lica sa posebnim obavezama prema privrednom društvu i sa njima

povezanih lica, ovim članom se se definišu i drugi važni pojmovi kao što su značajno i većinsko učešće u privrednom društvu, koji su ključni za određenje pojma kontrolnog člana. Definicija kontrole upotpunjena je i preciziranjem pojma zajedničkog djelovanja iz stava 7 ovog člana.

U ostalim odjeljcima ove Glave uređuju se pet posebnih dužnosti koje navedena lica imaju prema društvu. Tako su u **Odjeljku B** (čl. 46-48) sadržana pravila o dužnosti pažnje koja je definisana kao dužnost ovih lica da u izvršavanju obaveza postupaju savjesno, sa pažnjom dobrog privrednika, u razumnom uvjerenju da djeluju u najboljem interesu privrednog društva kao cjeline. Značajno je istaći i uvođenje zakonske oborive pretpostavke prema kojoj se pretpostavlja da je lice postupalo sa obavezom dužne pažnje, te da ne odgovara za štetu koja je nastala kao rezultat njegovih poslovnih odluka. Ova pretpostavka je uspostavljena u korist izvršnog direktora, članova odbora direktora, upravnog ili nadzornog odbora, zastupnika, prokurista, likvidatora i pomenute dvije kategorije lica kojima je proširen krug lica sa posebnim obavezama. U članu 48 je posebno uređeno pravo privrednog društva na tužbu radi naknade štete protiv upravo ovih lica koja prekrše obavezu dužne pažnje.

U Odjeljku C (čl. 49-54) uređena je obaveza prijavljivanja pravnog posla, odnosno radnje u kojoj postoji lični interes. Ova obaveza je definisana kao dužnost svakog od gore navedenih lica koja imaju posebne obaveze prema privrednom društvu i razrađena je detaljno u smislu pojma, tj. pravila na osnovu kojih se odobrava izuzetak od opšteg pravila o obaveznom zahtjevu za odobrenje takvih poslova i radnji. Nakon definisanja pojma ličnog interesa, precizira se da se ova obaveza sastoji u dužnosti lica iz člana 44 da obavijesti privredno društvo o postojanju ličnog interesa ili interesa sa njim povezanog lica u pravnom poslu koji društvo zaključuje, odnosno pravnoj radnji koju društvo preduzima, uz precizno određenje sadržine tog obavještenja. Takav pravni posao podliježe odobrenju, u načelu, istih onih lica ili organa kojima se dostavlja obavještenje o postojanju ličnog interesa, koji donose odluku u skladu sa jasno postavljenim pravilima koja se odnose na kvorum i potrebnu većinu (član 50). Članom 51 uređeno je pitanje izuzetaka od slučajeva kad je potrebno odobrenje pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes, među kojim se naročito izdvajaju dva preuzeta iz Direktive o pravima akcionara iz 2017. godine. Prema prvom izuzetku odobrenje nije potrebno u slučaju zaključivanja pravnog posla ili preduzimanja pravne radnje, ako vrijednost predmeta pravnog posla, odnosno pravne radnje iznosi najviše 5% knjigovodstvene vrijednosti ukupne imovine privrednog društva iskazane u posljednjem godišnjem bilansu stanja. Prema drugom izuzetku, odobrenju ne podliježu pravni poslovi i pravne radnje koji spadaju u redovno obavljanje djelatnosti privrednog društva i sadrže uobičajene tržišne uslove, osim ukoliko privredno društvo osnivačkim aktom ili statutom ne odluči drukčije.

U skladu sa izmjenama Direktive iz 2017. godine usvojena su i detaljna pravila o objavljivanju pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes. Prema njima, akcionarsko društvo je dužno da, istog dana kad je donesena odluka kojom se odobrava zaključivanje pravnog posla, odnosno preduzimanje pravne radnje, objavi obavještenje o tom pravnom poslu. Za razliku od akcionarskih društava koja imaju obavezu objavljivanja, druga privredna društva ovu obavezu mogu da uvedu osnivačkim aktom ili statutom. Članom 53 uređeno je i pitanje tužbe za povredu pravila o odobravanju pravnog posla, kojom se traži poništaj zaključenog pravnog posla i naknada štete, koju podnosi privredno društvo protiv lica koja imaju posebne dužnosti iz člana 44, ali je pasivna legitimacija proširena i na sa njima povezana lica, kao i treće lica koje je sa ovim licima u finansijskom odnosu ako se može očekivati da postojanje tog odnosa utiče na njegovo postupanje, pod uslovom da je znalo ili moralo znati za postojanje ličnog interesa u vrijeme zaključenja pravnog posla. Članom 54 utvrđeni su i slučajevi u kojima se može napraviti izuzetak, i to ako se u postupku po tužbi iz člana 53 ovog zakona utvrdi da je zaključeni pravni posao, odnosno preduzeta pravna radnja bila u interesu privrednog društva.

U Odjeljku D (čl. 55-57) uređena je obaveza izbjegavanja sukoba interesa. U skladu sa članom 55, lica koja imaju posebne obaveze prema privrednom društvu, ne smiju u sopstvenom ili interesu povezanih lica da koriste imovinu privrednog društva, informacije do kojih su došli u svojstvu lica sa posebnim obavezama, a koje inače nisu javno dostupne, te mogućnosti za zaključenje poslova koje se ukažu privrednom društvu. Članom 56 predviđeno je odgovarajuće pravno sredstvo, tužba zbog povrede

obaveze izbjegavanja sukoba interesa, kojom se kumulativno može tražiti naknada štete i prenos koristi na privredno društvo koju je to lice, odnosno povezano lice ostvarilo kao posljedicu povrede te obaveze. Članom 57 uređeni su opravdani izuzeci od povrede obaveze izbjegavanja sukoba interesa.

Odjeljak E (čl. 58-60) uređuje još jednu značajnu posebnu obavezu ovih lica i to obavezu čuvanja poslovne tajne. Članom 58 je utvrđena ova obaveza za lica koja imaju posebne dužnosti prema društvu, ali i za lica zaposlena u društvu, i precizno je određen pojam poslovne tajne koja je definisana kao podatak koji nije opštepoznat, niti lako dostupan licima koja uobičajeno koriste tu vrstu podataka, ima tržišnu vrijednost, a u vezi sa kojim privredno društvo primjenjuje odgovarajuće razumne mjere zaštite u cilju očuvanja njegove tajnosti. U skladu sa članom 59, tužbom zbog povrede obaveze čuvanja poslovne tajne od nadležnog suda se može tražiti naknada štete i isključenje iz društva lica koje je izvršilo povredu obaveze, kada je to lice član privrednog društva. Članom 60 uređeni su izuzeci od obaveze čuvanja poslovne tajne, i to kada je riječ o obavezi utvrđenoj zakonom ili odlukom nadležnog organa, kada je odavanje poslovne tajne neophodno radi zaštite interesa privrednog društva ili u cilju ukazivanja na izvršenje kažnjivog djela, u skladu sa zakonom.

U Odjeljku F (čl. 61-62) uređena je i posljednja od posebnih dužnosti – obaveza poštovanja zabrane konkurencije koja je u prethodnom zakonskom rješenju široko postavljena. Predloženim rješenjem obuhvat ove obaveze se sužava u subjektivnom i objektivnom smislu. U subjektivnom smislu, ona više ne obuhvata članove nadzornog odbora u dvodomnom sistemu upravljanja, odnosno neizvršne direktore u jednodomnom sistemu upravljanja, dok se u objektivnom smislu ukidaju zabrana zaposlenja u konkurentskom društvu i zabrana da lice sa obavezama bude na drugi način angažovano u konkurentskom društvu. Umjesto njih je uvedena zabrana da lice sa obavezama obavlja pripremne aktivnosti za samostalno obavljanje konkurentске djelatnosti. Kao i kod ostalih dužnosti, u slučaju povrede ove dužnosti, samo privredno društvo je aktivno legitimisano za podnošenje tužbe kojim se može tražiti naknada štete, prenos koristi na privredno društvo koju je to lice ostvarilo kao posljedicu povrede ove obaveze i isključenje lica iz privrednog društva, ako je to lice član privrednog društva.

U Odjeljku G (čl. 63-66) uređeno je pitanje podnošenja tužbi za povredu navedenih posebnih obaveza prema privrednom društvu. U dijelu rokova za podnošenje tužbe i odricanja od tog prava zadržana su prethodna rješenja, pa se tužba može podnijeti u roku od godinu dana od dana saznanja za povredu (subjektivni rok), odnosno 5 godina od učinjene povrede (objektivni rok), dok se privredno društvo može odreći ovog prava prema direktoru, članovima odbora direktora, nadzornog odbora i upravnog odbora tek nakon isteka roka od 18 mjeseci od dana učinjene povrede, a na osnovu jednoglasne odluke skupštine, odnosno članova privrednog društva. Članom 65 predviđena je direktna tužba koju može podnijeti član privrednog društva radi naknade štete koja mu je povredom neke od posebnih obaveza prčinjena. Najznačajnije novine se odnose na derivativnu tužbu. Prva novina se odnosi na produženje roka za odlučivanje po prethodnom zahtjevu sa postojećih 30 na 60 dana od dana podnošenja zahtjeva. Značajnu novinu predstavlja i odredba prema kojoj pravo na podnošenje derivativne tužbe kod jednočlanog društva sa ograničenom odgovornošću i jednočlanog akcionarskog društva ima i svaki povjerilac privrednog društva, čime se odstupa od pravila da pravo na podnošenje derivativne tužbe imaju samo članovi društva. Budući da raniji zakon ne propisuje minimalnu sadržinu prethodnog zahtjeva niti kome se on podnosi, a imajući u vidu njegov značaj u primjeni instituta derivativne tužbe, propisana je njegova obavezna sadržina i precizirano da se podnosi licu ili organu privrednog društva koji je ovlašćen da podnese tužbu u ime privrednog društva. Nadalje, predviđen je i izuzetak od pravila o obavezi podnošenja prethodnog zahtjeva, i to u slučaju kada se derivativna tužba podnosi protiv jedinog likvidatora. U vezi pravnog dejstva presude donesene na osnovu derivativne tužbe, precizira se da ona ima dejstvo prema strankama u postupku, privrednom društvu, odnosno na njegove članove.

Glava VI - "Imovina i kapital privrednog društva" (čl. 67-82)

U ovoj glavi uređena su pitanja koja se odnose na imovinu i kapital privrednog društva, vrste uloga, obavezu uplate, odnosno unošenje uloga i način i postupak procjene vrijednosti nenovčanog uloga.

Članom 67 utvrđeni su pojmovi imovine, načina njenog sticanja te neto imovine privrednog društva, kao razlike između vrijednosti imovine privrednog društva i njegovih obaveza, dok je članom 68 određen pojam osnovnog kapitala privrednog društva. Definicija osnovnog kapitala je promijenjena pa je propisano da je njegova vrijednost jednaka zbiru nominalnih vrijednosti svih udjela, odnosno akcija privrednog društva i on se obavezno registruje u CRPS. U stavu 4 definisano je da se vrijednost osnovnog kapitala privrednog društva u stečaju registruje u visini iznosa plaćene cijene iz ugovora o prodaji stečajnog dužnika, a ulog kupca kao nenovčani ulog u osnovni kapital u vrijednosti plaćene cijene. Ukoliko je ta vrijednost manja od vrijednosti minimalnog osnovnog kapitala propisanog zakonom, vrijednost osnovnog kapitala se registruje na vrijednost minimalnog osnovnog kapitala koja je propisana za to privredno društvo, a kupac je dužan da u osnovni kapital privrednog društva uplati nedostajući iznos u roku od šest mjeseci od dana obustavljanja stečajnog postupka. U članu 69 definisano je da ulozi u privredno društvo mogu biti novčani i nenovčani, a izražavaju se u eurima, pri čemu nenovčani ulozi mogu biti u stvarima, pravima, radu i uslugama. Definisana je i protivvrijednost kada se novčani ulog uplaćuje u stranoj valuti. U članu 70 utvrđena je izričita obaveza svih kategorija članova koji za obaveze ne odgovaraju svojom imovinom, da svoj ulog u cjelosti unesu u privredno društvo prije registracije privrednog društva, odnosno prije registracije povećanja osnovnog kapitala privrednog društva u CRPS. Sa druge strane, ulozi ortaka i komplementara mogu biti uplaćeni, odnosno unijeti u društvo u roku utvrđenom u osnivačkom aktu, odnosno odluci o unosu dodatnih uloga, s tim da taj rok ne može biti duži od dvije godine od dana donošenja osnivačkog akta, odnosno odluke o unosu dodatnih uloga. Utvrđena je i odgovornost ovih lica za štetu zbog neunošenja uloga ili unošenja uloga sa zakašnjenjem, pa su dalje u okviru člana 71 definisane posljedice uplate, odnosno unošenja uloga u privredno društvo. Članom 72 utvrđena je zabrana povraćaja uloga članovima privrednog društva, niti im se može platiti kamata na ono što su uložili, pri čemu se precizira da se isplate kod sticanja sopstvenih udjela, odnosno akcija, smanjenjem osnovnog kapitala, u postupku likvidacije, korišćenjem prava nesaglasnih članova privrednog društva i druge isplate, ne smatraju vraćanjem uloga.

Članovima 73-82 zakona uređeni su načini utvrđivanja i procjene vrijednosti nenovčanog uloga, registracije odnosno objavljivanja podataka o toj procjeni, izuzeci od obavezne procjene vrijednosti nenovčanog uloga i ostala pitanja od značaja za primjenu ovog instituta. Osnovna odredba (član 73) je ona kojom su definisana dva načina utvrđivanja vrijednosti nenovčanih uloga: pisanim sporazum članova privrednog društva i procjena od strane ovlašćenog procjenjivača. Pritom se odstupa od dosadašnjeg rješenja, pa je samo akcionarsko društvo u obavezi da vrijednost nenovčanog uloga utvrđuje isključivo putem procjene, dok se nenovčani ulozi u društvo sa ograničenom odgovornošću i komanditno društvo mogu procjenjivati i sporazumom svih članova, što se do sada odnosilo samo na ortake i komplementare. Pored toga, precizirana su forma i sadržaj sporazuma članova, kao drugog načina utvrđivanja nenovčanih uloga. Postupak procjene je uređen članovima 74-76 koja se vrši prije prihvatanja nenovčanog uloga i sprovode ga ovlašćeni procjenjivači. Precizirano je da ovlašćenog procjenjivača prilikom osnivanja biraju sporazumno članovi privrednog društva, a u ostalim slučajevima to čini direktor ili odbor direktora, odnosno upravni odbor, dok osnivačkim aktom, odnosno statutom može biti drukčije određeno. Na osnovu te procjene sačinjava se izvještaj o procjeni vrijednosti nenovčanog uloga čija je obavezna sadržina propisana članom 76. Članom 77 propisan je postupak obavezne registracije i objavljivanja podataka o vrijednosti nenovčanog uloga. Članovima 78 i 79 uređeno je pitanje izmijenjenih okolnosti koje umanjuju vrijednost nenovčanog uloga, od dana vršenja procjene do trenutka unošenja nenovčanog uloga, pa je obaveza privrednog društva da prije unosa tog uloga izvrši novu procjenu vrijednosti i doplati razliku u vrijednosti nenovčanog uloga u novcu. Ukoliko se nova procjena ne sprovede, članovi privrednog društva koji su posjedovali udjele ili akcije koji predstavljaju najmanje 5% osnovnog kapitala privrednog društva, imaju pravo da podnesu pisani zahtjev privrednom društvu za sprovođenje nove procjene, a ukoliko se po tom zahtjevu ne postupi u propisanom roku, ovi članovi imaju pravo da podnesu predlog da nadležni sud u vanparničnom postupku utvrdi vrijednost predmetnog nenovčanog uloga.

Najveću novinu predstavljaju pravila kojima se uvode izuzeci od obavezne procjene vrijednosti nenovčanih uloga. Načelni princip je da procjena vrijednosti nenovčanih uloga ne treba da bude obavezna

u slučajevima kada postoji jasan oslonac za utvrđivanje, pa su identifikovane tri takve situacije i to 1) kada se ulog sastoji u prenosivim hartijama od vrijednosti ili instrumentima tržišta novca kojima se trguje na regulisanom tržištu, odnosno multilateralnoj trgovačkoj platformi; 2) da je ulog već bio predmet procjene i 3) da se tržišna vrijednost pojedinačnih stvari i prava koje čine nenovčani ulog može utvrditi iz finansijskih izvještaja, pod uslovom da su ti izvještaji bili predmet revizije, sa pozitivnim mišljenjem revizora i da se nenovčani ulog ne sastoji u prenosivim hartijama od vrijednosti ili instrumentima tržišta novca. Domet ovog izuzetka je pritom ograničen na sljedeći način: procjena uloga mora biti izvršena u određenom periodu prije planiranog unosa nenovčanog uloga u privredno društvo (izvještaj o procjeni ne smije biti stariji od šest mjeseci prije dana predviđenog unosa uloga); procjena treba da bude izvršena u skladu sa zakonom. Takođe, neophodno je da u međuvremenu nijesu nastupile okolnosti koje značajno mijenjaju vrijednost uloga. Zaštita akcionara se ostvaruje u vanparničnom postupku, jer oni imaju pravo da pod određenim uslovima podnesu predlog nadležnom sudu da u vanparničnom postupku utvrdi vrijednost nenovčanog uloga. Pravo na pokretanje sudskog postupka imaju akcionari koji posjeduju najmanje 5% osnovnog kapitala. U slučajevima kad procjena vrijednosti nenovčanog uloga nije izvršena, postoji obaveza predsjednika odbora direktora, odnosno upravnog odbora da izda potvrdu sa odgovarajućom sadržinom. Ova potvrda se obavezno registruje u CRPS.

Naposljetku, budući da je primjena sporazuma o procjeni vrijednosti nenovčanog uloga značajno proširena, to je bilo potrebno propisati odgovarajuće zaštitne mehanizme. Tako je povjериocu privrednog društva dato pravo da podnese predlog nadležnom sudu da u vanparničnom postupku utvrdi vrijednost nenovčanog uloga u vrijeme unošenja tog uloga, pod uslovom da društvo nije u mogućnosti da izmiruje svoje dospjele obaveze (član 82). Ako se u postupku utvrdi da je vrijednost nenovčanog uloga bila manja od sporazumno utvrđene, sud će naložiti članu privrednog društva koji je unio taj nenovčani ulog da razliku do sporazumno utvrđene vrijednosti tog uloga isplati privrednom društvu i da solidarno sa privrednim društvom snosi troškove sudskog postupka.

U **Glavi VII** ovog dijela definisani su postupci koji vode prestanku privrednog društva i to nakon statusne promjene koja za posljedicu ima prestanak privrednog društva, sprovedenog postupka dobrovoljne, sudske ili prinudne likvidacije u skladu sa ovim zakonom, kao i sprovedenog postupka stečaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj.

DIO DRUGI - PREDUZETNIK

U ovom dijelu (čl. 84-96) uređen je poseban oblik obavljanja privredne djelatnosti koji nema svojstvo privrednog društva – preduzetnik. Članom 84 utvrđena je definicija preduzetnika kao poslovno sposobnog fizičkog lica koje obavlja privrednu djelatnost, u cilju sticanja dobiti. U skladu sa konceptom zakona koji i u osnovnim odredbama uređuje elemente individualizacije privrednih društava, tako su i članovima 85-89 uređeni poslovno ime, sjedište, djelatnost preduzetnika i shodna primjena. Poslovno ime preduzetnika je neprenosivo i obavezno sadrži ime i prezime preduzetnika, sjedište preduzetnika i oznaku „preduzetnik“ ili skraćenicu „PR“. Sjedište preduzetnika je mjesto odnosno jedinica lokalne samouprave u Crnoj Gori gdje preduzetnik obavlja djelatnost, koju može obavljati i u izdvojenom mjestu obavljanja djelatnosti izvan sjedišta preduzetnika i koja se takođe obavezno registruje u CRPS. U članu 88 predviđena je shodna primjena odredbi o djelatnosti, dok je članom 89 data mogućnost obavljanja djelatnosti van određenog prostora. Članom 90 je propisano da preduzetnik može prekinuti obavljanje djelatnosti za određeno vrijeme, o čemu je dužan da istakne obavještenje na adresi sjedišta, kao i na svakom izdvojenom mjestu obavljanja djelatnosti, i to najkasnije u roku od tri dana od dana prekida obavljanja djelatnosti i taj prekid se obavezno registruje u CRPS. Retroaktivan prekid obavljanja djelatnosti nije dozvoljen. Članom 91 uređuje se institut poslovođe, kao poslovno sposobnog fizičkog lica kojem je pisanim ovlaštenjem preduzetnik povjerio vođenje poslova. Članom 92 propisuje se da preduzetnik može zaposliti ili na drugi način angažovati drugo fizičko lice. Izuzetak je propisan za člana uže porodice koji nije zaposlen niti na drugi način angažovan od strane preduzetnika u decidno

navedenim situacijama. Članom 93 izričito je propisana odgovornost preduzetnika za obaveze nastale u vezi sa obavljanjem djelatnosti i to cjelokupnom svojom imovinom koja ne prestaje ni njegovim brisanjem iz CRPS. Članom 94 uređuje se pitanje prestanka svojstva preduzetnika do kog dolazi brisanjem iz CRPS usljed prestanka obavljanja djelatnosti odjavom ili po sili zakona. Prestanak po sili zakona je dodatno preciziran u odnosu na ranije rješenje pa će do njega, pod propisanim uslovima, doći u slučaju smrti ili gubitka poslovne sposobnosti preduzetnika, ako je pravosnažnom presudom nadležnog suda utvrđena ništavost registracije preduzetnika, ako mu je pravosnažnom odlukom nadležnog organa izrečena mjera zabrane obavljanja pretežne djelatnosti, zatim u slučaju prestanka važenja ili oduzimanja dozvole, licence i slično koja je posebnim zakonom propisana kao uslov za obavljanje djelatnosti, i ako mu je račun u blokadi duže od dvije godine neprekidno. Članom 95 je uređeno pitanje mogućeg nastavka obavljanja djelatnosti od strane nasljednika i članova uže porodice preduzetnika, dok je članom 96 preduzetniku data mogućnost donošenja odluke da obavljanje djelatnosti nastavi u nekom od oblika privrednog društva, pri čemu se shodno primenjuju odredbe ovog zakona o osnivanju tog oblika privrednog društva.

DIO TREĆI - ORTAČKO DRUŠTVO

Dio Zakona koji reguliše materiju ortačkog društva podijeljen je u šest glava koje regulišu sljedeća pitanja: pojam i osnivanje; ulozi u ortačko društvo i udjeli ortaka; vođenje poslova ortačkog društva; prava ortaka; pravni odnosi ortaka prema trećim licima i prestanak svojstva ortaka.

Glava I - „Pojam i osnivanje ortačkog društva“ (čl. 97-99)

Članom 97 ortačko društvo je definisano kao privredno društvo koje osnivaju dva ili više fizičkih i/ili pravnih lica (ortaci). U članu 98 normiran je ugovor o osnivanju i njegova obavezna sadržina. Izmjene i dopune ugovora o osnivanju ortačkog društva vrše se jednoglasnom odlukom svih ortaka, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno. Članom 99 propisana je registracija promjene podataka.

Glava II - „Ulozi u ortačko društvo i udjeli ortaka“ (čl. 100-103)

Članom 100 regulisano je pitanje uloga i udjela. Ulozi moraju biti jednake vrijednosti, ako drukčije nije ugovoreno, a ortaci stiču udjele srazmjerno svojim ulozima u društvo, ali zakon daje mogućnost da se ortaci i drukčije sporazumiju. Članom 101 propisano je da je ortak dužan da plati zakonsku zateznu kamatu, ako ugovorom o osnivanju nijesu ugovorene više kamate, ukoliko u ugovorenom roku ne uplati novčani ulog ili koji novac primljen za ortačko društvo ne preda blagovremeno društvu ili za sebe neosnovano uzme novac društva, i to od dana kad je bio dužan da uplati ulog, odnosno preda novac ili od dana kada je neosnovano uzeo novac. Ugovorom o osnivanju može se predvidjeti ugovorna kazna u slučaju neblagovremenosti ili neizvršenja ove obaveze. Pritom se ovim rješenjima ne isključuje pravo ortačkog društva da zahtijeva naknadu druge štete. Član 102 reguliše prenos udjela koji se vrši u pisanom obliku, a potpisi se ovjeravaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa. Prenos udjela između ortaka je slobodan, a ortak ne može bez saglasnosti ostalih ortaka prenijeti svoj udio trećem licu. U obje situacije, zakon ostavlja mogućnost da se ugovorom o osnivanju odredi drukčije rješenje. Član 103 reguliše pitanje odgovornosti kod prenosa udjela pa je tako propisano da prenosilac i sticalac udjela neograničeno solidarno odgovaraju za sve obaveze prenosioca udjela prema ortačkom društvu koje proističu iz udjela ili su u vezi sa udjelom na dan registracije prenosa udjela u CRPS, osim ako se svi ortaci ne sporazumiju drukčije. Pritom je propisano da taj zahtjev društva prema sticaocu udjela zastarijeva u roku od tri godine od dana registracije prenosa udjela u CRPS.

Glava III - „Vođenje poslova ortačkog društva“ (čl. 104-107)

Članom 104 regulisano je pravo svakog od ortaka da vodi poslove ortačkog društva, osim ako je ugovorom o osnivanju određeno da su jedan ili više ortaka ovlašćeni za vođenje poslova, u kom slučaju ostali ortaci ne mogu voditi poslove. Ovlašćenje za vođenje poslova po zakonu obuhvata sve radnje koje

se redovno preduzimaju u obavljanju djelatnosti ortačkog društva, dok je za preduzimanje radnji koje prelaze okvir redovnog obavljanja djelatnosti potrebna saglasnost svih ortaka. Član 105 uređuje način vođenja poslova i predviđa da je svaki ortak koji vodi poslove, ovlašten da ih sam vodi, ali ako se jedan od ortaka ovlašćenih za vođenje poslova ortačkog društva ne slaže sa preduzimanjem određene radnje, ta se radnja ne može preduzeti. Ako je ugovorom o osnivanju određeno da ortaci ovlašćeni za vođenje poslova istupaju zajedno, za preduzimanje svake radnje potrebna je saglasnost svih njih, osim ako bi nepreduzimanje radnje usljed nedostupnosti nekog od ortaka moglo prouzrokovati štetu društvu. Članom 105 data je mogućnost da se ugovorom o osnivanju utvrdi obaveza ortaka ovlašćenog za vođenje poslova da postupa po uputstvima koje mu daju ostali ortaci. U slučaju da je takva obaveza utvrđena, propisano je da je on dužan da obavijesti ostale ortake ukoliko smatra da uputstva nijesu primjerene, radi donošenja zajedničke odluke. Od tog pravila je propisan izuzetak pa on može preduzeti radnju samostalno, ako bi odlaganje preduzimanja radnje prouzrokovalo štetu društvu. Ortak može otkazati ovlašćenje koje mu je dato, ako za to postoji opravdan razlog i obavezan je da o tome pisanim putem obavijesti ostale ortake i da ostavi društvu primjeren otkazni rok (član 106). U slučaju da otkaz nije dat u skladu sa ovim pravilima, propisano je pravo ortačkog društva na naknadu time prouzrokovane štete. Sa druge strane, ovlašćenje za vođenje poslova mu se može oduzeti odlukom nadležnog suda po tužbi svakog od ortaka, ako se utvrdi da za to postoji opravdani razlog. Pored prethodno pomenutog postupanja suprotnog pravilima o poštovanju uputstava ortaka, opravdanim razlogom naročito će se smatrati još i nesposobnost ortaka da pravilno vodi poslove društva i teža povreda obaveza prema društvu (član 107).

Glava IV - „Prava ortaka“ (čl. 108-111)

U ovoj glavi detaljno su uređena osnovna prava ortaka koja uključuju pravo na naknadu troškova, raspodjelu dobiti, informisanje, a data su i pravila o odlučivanju ortaka društva.

Članom 108 je propisano da ortak ima pravo na naknadu troškova od ortačkog društva, ako su stvoreni u vezi sa vođenjem poslova društva, dok se članom 109 propisuje da se dobit ortačkog društva raspodjeljuje između ortaka na jednake djelove, ako ugovorom o osnivanju ortačkog društva nije drukčije određeno. Pravo na informisanje uređeno je kroz obavezu ortaka koji je ovlašten da vodi poslove ortačkog društva da ostalim ortacima, na njihov zahtjev, pruži informacije o svim pitanjima koja se odnose na obavljanje djelatnosti ortačkog društva i njegov rad. Takođe, svi ortaci imaju pravo uvida u poslovne knjige i drugu dokumentaciju ortačkog društva, kao i pravo njihovog kopiranja o sopstvenom trošku. Neostvarivanje navedenog prava daje pravo ortaku da u vanparničnom postupku izdejstvuje njegovo ostvarivanje (član 110). Kada je u pitanju odlučivanje ortaka društva, predviđeno je da ortaci donose odluke jednoglasno, ako nije drukčije određeno ugovorom o osnivanju. Zakon predviđa da odluke koje se ne odnose na redovno obavljanje djelatnosti ortačkog društva (npr. prijem novog ortaka u društvo, statusne promjene, promjene pravnog oblika, prestanak društva, i sl.) moraju biti donijete jednoglasno (član 111). Ukoliko ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno, svaki ortak ima jedan glas.

Glava V - „Pravni odnosi ortaka prema trećim licima“ (čl. 112-115)

Članom 112 uređuju se pitanja otkaza i oduzimanja ovlašćenja za zastupanje, na koje se shodno primjenjuju prethodno opisana pravila o otkazu i oduzimanju ovlašćenja za vođenje poslova ortačkog društva. U članu 113 riješeno je pitanje zastupanja društva u sporu sa ortakom koji je ovlašten za zastupanje tako da on ne može dati punomoćje za zastupanje niti zastupati društvo u sporu u kojem je on ili sa njim povezano lice suprotna strana, a ako društvo nema drugog ortaka ovlašćenog za zastupanje, punomoćje daju svi preostali ortaci zajednički. Odgovornost za obaveze ortačkog društva postoji i za lice kome prestane svojstvo ortaka za obaveze koje su nastale do tog trenutka, kao i za lice na koje je prenesen udio ortaka ili koje je na drugi način stupilo u ortačko društvo nakon njegovog osnivanja, bez obzira na to kad su obaveze nastale (član 114). Članom 115 uređen je odnos ortaka sa povjeriocima, pa je utvrđeno pravo ortaka da istakne lične ali i prigovore koje može istaći samo društvo, ukoliko povjerilac zahtijeva od ortaka ispunjenje obaveze društva. Ukoliko društvo ima prema tom povjeriocu potraživanje, ortak može da odbije ispunjenje u mjeri u kojoj se ono može namiriti kompenzacijom sa društvom.

Glava VI - „Prestanak svojstva ortaka“ (čl. 116-123)

Član 116 uređuje načine prestanka svojstva ortaka i predviđa da to svojstvo prestaje usljed smrti ortaka; brisanja ortaka koji je pravno lice iz CRPS; istupanjem i isključenjem ortaka iz društva i u drugim slučajevima određenim ugovorom o osnivanju. Članom 117 detaljno se uređuju pitanja nastavljanja društva sa nasljednicima. Naime, u slučaju smrti ortaka pravilo je da se njegov udio ne nasljeđuje već se raspoređuje preostalim ortacima srazmjerno njihovim udjelima u društvu, izuzev ako je ugovorom o osnivanju ortačkog društva drukčije određeno. U slučaju da je tim ugovorom propisan nastavak obavljanja djelatnosti sa nasljednicima, nasljednici mogu da se sa tim ne saglase i tada će se primijeniti prethodno pravilo. Međutim, oni takođe imaju pravo da zahtijevaju od društva da stupe na mjesto preminulog ortaka ili da zahtijevaju da ortačko društvo promjeni oblik u komanditno društvo, a da oni steknu status komanditora. Ova prava nasljednici mogu ostvariti u roku od 60 dana. U preostalim stavovima ovog člana precizira se način ostvarenja ovih prava i pravne posljedice njihovog ostvarenja. Ortak takođe može istupiti iz društva dostavljanjem pisanog obavještenja o istupanju drugim ortacima u propisanom roku i ovo pravo se ne može ograničiti niti isključiti (član 118). Članom 119 uređeno je isključenje ortaka iz društva iz opravdanog razloga koji će naročito postojati u zakonom propisanim slučajevima. Članom 120 uređene su pravne posljedice istupanja odnosno isključenja ortaka iz društva, pa se njegov udio, po pravilu, dijeli između preostalih ortaka srazmjerno visini njihovih udjela u društvu. Pritom je društvo dužno da ovom ortaku isplati iznos sredstva koja bi u slučaju likvidacije društva primio na dan istupanja, odnosno isključenja pri čemu se ne uzimaju u obzir tekući i nezavršeni poslovi. U skladu sa opštim pravilima ortaka o odgovornosti za obaveze društva, tako će i ortak koji je istupio, odnosno koji je isključen iz društva biti solidarno odgovaran za isplatu dijela nepokrivenog iznosa, ako je vrijednost imovine ortačkog društva nedovoljna za pokriće obaveza društva, ali u roku od pet godina od dana istupanja, odnosno isključenja, ako ugovorom o osnivanju nije drukčije određeno. Članom 121 utvrđeno je pravo ovog ortaka na raspodjelu dobiti iz poslova koji u vrijeme njegovog istupanja, odnosno isključenja još nijesu bili završeni kao i način ostvarenja tog prava. Pitanje zaštite povjerilaca ortaka uređeno je članom 122 i obuhvata pravo povjerioca koji ima dospjelo potraživanje prema ortaku po osnovu izvršne isprave da zahtijeva od društva isplatu sredstava koja bi ortak primio u slučaju likvidacije ortačkog društva, do visine svog potraživanja. Zakon predviđa da povjerilac ortaka može zahtijevati pokretanje postupka prinudne naplate svog potraživanja, za slučaj da društvo u roku od tri mjeseca od dana prijema zahtjeva za isplatu ne izvrši isplatu sredstava povjeriocu ortaka. U ovom slučaju, ortak gubi svojstvo ortaka, pa se njegov udio dijeli među preostalim ortacima srazmjerno, a on ima pravo na isplatu sredstava koja bi primilo kao ortak u slučaju likvidacije društva, umanjenu za iznos sredstava isplaćenih njegovom povjeriocu. Članom 123 propisano je da ortačko društvo može prestati presudom nadležnog suda kada za to postoji opravdan razlog, po tužbi koju neki od ortaka podnosi protiv društva. Opravdani razlog postoji ako ortaci ne mogu da vode poslove društva zbog međusobnog neslaganja (blokada) ili ako iz drugih razloga nije moguće da društvo nastavi da obavlja djelatnost. Pravo na podnošenje ove tužbe ne može se isključiti niti ograničiti.

DIO ČETVRTI - KOMANDITNO DRUŠTVO

Dio Zakona koji reguliše materiju komanditnog društva uređuje sljedeća pitanja: pojam komanditnog društva, shodnu primjenu odredbi o ortačkom društvu, registraciju promjene podataka, ulog i udio, dobit, pravo komplementara na vođenje poslova društva, komanditori kao zastupnici i pravo na informisanje, odgovornost komanditora, prestanak svojstva člana društva.

Članom 124 komanditno društvo je definisano kao privredno društvo koje osnivaju dva ili više fizičkih i/ili pravnih lica, od kojih najmanje jedan mora biti komplementar, a najmanje jedan mora biti komanditor. Članom 125 utvrđena je shodna primjena odredaba o ortačkom društvu, pod uslovom da drukčije nije uređeno ovim zakonom. Članom 126 uređena je registracija promjene podataka. Pitanje uloga i udjela u ovom društvu regulisano je članom 127, pa komplementari i komanditori stiču udjele u

komanditnom društvu srazmjerno svojim ulozima u društvo. Shodno poziciji članova ovog društva članom 128 uređeno je pitanje prenosa udjela, pa komplementar može slobodno prenijeti dio svog udjela na ostale članove društva, ali mu je za prenos udjela trećem licu, u cjelosti ili djelimično, potrebna saglasnost svih ostalih članova komanditnog društva, dok komanditori mogu slobodno prenijeti svoj udio na drugog člana ili treće lice. Prenosom udjela sa komplementara na komanditora, komanditor zadržava to svojstvo, kao i komplementar u slučaju prenosa dijela svog udjela. Kad je riječ o raspodjeli dobiti (član 129), pravilo je da svi članovi društva učestvuju u raspodjeli dobiti srazmjerno svojim udjelima u društvu. Dakle, komanditor ima pravo i na udio u dobiti u roku koji je određen ugovorom o osnivanju, a ukoliko rok nije utvrđen, propisano je da ne može biti duži od 90 dana od dana usvajanja godišnjih finansijskih izvještaja društva.

Vođenje poslova komanditnog društva vode komplementari, dok komanditori nemaju to ovlaštenje, iako imaju pravo da se usprotive odlukama komplementara koje prelaze okvir redovnog obavljanja djelatnosti, u kom slučaju se ta radnja ne može preduzeti (član 130). Kao i kod vođenja poslova, tako su samo komplementari ovlašćeni za zastupanje društva, dok komanditoru može biti data jedino prokura i to odlukom svih komplementara (član 131). Međutim, propisano je da komanditor ima pravo uvida u poslovne knjige i drugu dokumentaciju društva, u bilo koje vrijeme, dok zaštitu tog prava može ostvariti u vanparničnom postupku (član 132). Komanditor ne odgovara za obaveze društva, ali su predviđeni izuzeci od tog pravila kada će komanditor odgovarati neograničeno i solidarno sa komplementarima i to u slučajevima zlorabotrebne svojstva pravnog lica društva, ako se njegovo ime i prezime nalazi u poslovnom imenu društva i vođenja poslova ili zastupanja protivno navedenim pravilima (član 133). U tim slučajevima, komanditor će odgovarati i za obaveze koje su nastale prije njegovog pristupanja društvu. Članom 134 uređeno je pitanje prestanka svojstva komplementara i komanditora.

Ukoliko svim komplementarima prestane svojstvo komplementara, a u međuvremenu ne pristupe novi u roku od šest mjeseci od dana prestanka svojstva posljednjem komplementaru, komanditori mogu donijeti jednoglasnu odluku o promjeni pravnog oblika društva. Slično je i u suprotnoj situaciji kada društvo napuste svi komanditori i ne pristupe novi, komplementari mogu donijeti jednoglasnu odluku o promjeni pravnog oblika, u roku od tri mjeseca od dana istupanja posljednjeg komanditora. Shodno položaju koji ima u društvu, smrt komanditora koji je fizičko lice ili njegov prestanak koji je pravno lice ne može biti osnov za prestanak ovog društva, pa je propisano da na njegovo mjesto stupaju nasljednici, odnosno pravni sljedbenici. U slučaju da odgovarajuća odluka ne bude donijeta u navedenim slučajevima, organ nadležan za registraciju u CRPS po službenoj dužnosti pokreće postupak sudske likvidacije društva.

DIO PETI - AKCIONARSKO DRUŠTVO

Akcionarsko društvo je tipično društvo kapitala i ujedno najsloženiji oblik obavljanja privredne djelatnosti u crnogorskom zakonodavstvu, pa mu je u ovom zakonskom tekstu posvećena najveća pažnja. Stoga je materija akcionarskog društva koja se reguliše ovim propisom podijeljena je u 10 glava koje obuhvataju opšte odredbe, obavezne akte društva, osnivanje, akcije i druge hartije od vrijednosti, prava akcionara, kapital akcionarskog društva, upravljanje akcionarskim društvom, kodeks korporativnog upravljanja, revizija, vođenje poslovne evidencije i javnost poslovanja, kao i posebna pravila u pogledu podsticanja dugoročnog angažovanja akcionara u javnim akcionarskim društvima.

Glava I - „Pojam, osnovni kapital i obavezni akti akcionarskog društva“ (čl. 135-141)

U članu 135 akcionarsko društvo je definisano kao privredno društvo čiji je osnovni kapital utvrđen i podijeljen na akcije koje su u svojini jednog ili više akcionara. Istim članom definisano je i javno akcionarsko društvo i to kao akcionarsko društvo koje je uspješno izvršilo javnu ponudu akcija u skladu sa prospektom čije je objavljivanje odobrila Komisija za tržište kapitala ili čije su hartije od vrijednosti uključene u trgovanje na regulisanom tržištu, na koje će se primjenjivati odredbe ovog zakona koje se odnose na akcionarsko društvo izuzev ako nije predviđeno nešto specifično za ova konkretna društva. U ovom dijelu se takođe uređuje i jednočlano akcionarsko društvo koje nastaje u dvije situacije i to kada se

odlukom osniva kao jednočlano (zakonska mogućnost osnivanja jednočlanog društva) i kada nakon osnivanja sve akcije u društvu stekne jedno fizičko ili pravno lice (član 136). Takođe, zakonom je jedinom akcionaru data mogućnost izbora u pogledu dužnosti izvršnog direktora – da sam obavlja funkciju ili da imenuje drugo lice. U poslovanju društva, svi ugovori koje akcionar zaključi sa društvom moraju biti uneseni u knjigu ugovora za koju je propisana pisana forma, osim ugovora iz redovnog poslovanja društva pod uobičajenim tržišnim uslovima. Minimalni osnovni kapital iznosi 25.000 eura i uplaćeni iznos novčanog dijela osnovnog kapitala ne može biti manji od tog iznosa, uz ostavljenu mogućnost da se posebnim zakonom propiše veći iznos minimalnog osnovnog kapitala koji se primjenjuje na posebne oblike akcionarskih društava uređene tim zakonom (član 137).

U članu 138 uređen je obavezan sadržaj osnivačkog akta dok je u članu 139 propisan obavezan sadržaj statuta akcionarskog društva. Članom 140 propisano je da se statut može promijeniti i to, po pravilu, odlukom skupštine akcionarskog društva, za koju mora da glasa dvotrećinska većina svih akcija sa pravom glasa, osim ako statutom nije predviđena veća većina. Statutom se ovlašćenje za izmjenu statuta može prenijeti na odbor direktora ili upravni odbor, ali samo u dijelu koji se odnosi na poslovno ime, sjedište i pretežnu djelatnost akcionarskog društva. Odbor direktora ili upravni odbor će biti obavezni donijeti odluku o izmjeni statuta ako je takvu izmjenu naložio sud i to u roku od 15 dana od dana prijema pravnosnažne presude. Član 141 propisuje obavezu usaglašenosti statuta sa osnivačkim aktom u trenutku njegove registracije.

Glava II - „Osnivanje akcionarskog društva“ (član 142-152)

U ovoj glavi uređena su dva oblika osnivanja akcionarskog društva i to simultano i sukcesivno osnivanje. Simultano osnivanje je uređeno članom 143 i to na način što odmah po donošenju osnivačkog akta, osnivači otvaraju račun na ime društva u osnivanju kod banke registrovane u Crnoj Gori, uplaćujući na njega novčana sredstva radi otkupa svih akcija koje će društvo izdati u postupku osnivanja. Budući da je ovdje riječ o privatnoj emisiji akcija, i to unaprijed poznatim sticacima, osnivači radi kompletiranja dokumentacije uz registracionu prijavu od Komisije za tržište kapitala (KTK) pribavljaju samo rješenje kojim se emisija akcija evidentira. Osnivači su dužni da izvrše uplatu, odnosno unošenje uloga u društvo u roku utvrđenom osnivačkim aktom, a u slučaju da neki od njih to ne učine, osnivači koji su uplatili, odnosno unijeli uloge mogu izmijeniti ugovor o osnivanju akcionarskog društva u dijelu koji se odnosi na osnivače i njihove akcije, pod uslovom da zbir blagovremeno uplaćenih novčanih uloga iznosi najmanje 25.000 eura. Osnivačka skupština društva ne mora se održati, ako svi osnivači društva potpišu odluku o prihvatanju statuta društva, procjeni nenovčanih uloga, izboru organa upravljanja i revizora društva i druge odluke koje se donose na osnivačkoj skupštini. Ako to ne bi bilo učinjeno, osnivačka skupština se održava u propisanom roku.

Znatno složeniji vid osnivanja akcionarskog društva je sukcesivno osnivanje koje je uređeno članom 144. Prva faza osnivanja je usvajanje osnivačkog akta, pri čemu se potpisi osnivača ili njihovih zastupnika obavezno ovjeravaju u skladu sa zakonom. Druga faza jeste sprovođenje osnivačke i ujedno javne ponude za upis i uplatu akcija, počev od pribavljanja odobrenja za osnivačku akciju i upisom dijela akcija osnivača te objavljivanja javne ponude za upis preostalih akcija čija je obavezna sadržina propisana članom 144. Ukoliko je u roku određenom za upis i uplatu akcija upisan i uplaćen prospektom utvrđeni broj akcija, osnivačka emisija se smatra uspješnom, o čemu se pribavlja rješenje o uspješnosti od KTK. Upis akcija smatra se izvršenim u trenutku kada lice izvrši uplatu, odnosno unošenje uloga u skladu sa zakonom, osnivačkim aktom i javnom ponudom za upis i uplatu akcija (član 146). Rok za upis akcija je tri mjeseca od dana određenog za početak tog roka, pa ukoliko se u tom roku ne upišu akcije, osnivačima je data mogućnost da u roku od 15 dana od isteka roka sami upišu i uplate preostale neupisane akcije. U suprotnom smatra se da javna ponuda nije uspjela, pa su osnivači dužni da obezbijede povraćaj uplaćenih novčanih, odnosno unesenih nenovčanih uloga licima koja su upisala i uplatila akcije, u definisanom roku (član 146). Treća faza je organizacija osnivačke skupštine koja se mora održati u roku od 60 dana od dana isteka roka za upis i uplatu akcija utvrđen u javnoj ponudi, pod uslovom da je javna ponuda bila uspješna, pa je članom 147 bliže uređen način i uslovi njenog sazivanja. Članom 148 decidno su propisana

ovlaštenja osnivačke skupštine pa tako ona bira članove organa upravljanja društva, usvaja statut, odobrava ugovore i druge obaveze preuzete u postupku i za potrebe osnivanja, odlučuje o prihvatanju nenovčanih uloga, i utvrđuje iznos troškova osnivanja, uz propisana ograničenja za glasanje. Članom 149 uređeno je pitanje održavanja i glasanja na osnivačkoj skupštini. Po pravilu, osnivačka skupština se održava u sjedištu društva i njen kvorum čine lica koja su upisala i uplatila većinu akcija, a ako je izdato više klasa akcija, onda moraju biti prisutna lica koja su upisala i uplatila većinu akcija svake klase. Skupština odlučuje većinom glasova prisutnih akcionara, ako osnivačkim aktom nije drukčije određeno, pri čemu svaka akcija vrijedi jedan glas. U cilju zaštite pravne sigurnosti osnivača, osnivanje se smatra neuspješnim ako se osnivačka skupština akcionarskog društva ne održi u skladu sa članom 147 (član 150), pa su osnivači solidarno dužni da obezbijede povraćaj uplaćenih novčanih, odnosno unesenih nenovčanih uloga licima koja su upisala i uplatila akcije, u definisanom roku. Članom 151 predviđena je mogućnost osnivača akcionarskog društva i drugih lica na naknadu troškova osnivanja akcionarskog društva, pod uslovom da je osnivačkim aktom ili statutom utvrđen najveći iznos troškova; da se podnese odgovarajući dokaz i da isplatu odobri osnivačka skupština. Ako je za početak obavljanja djelatnosti potrebna dozvola, licenca, odobrenje, saglasnost ili dr. u skladu sa posebnim zakonom, osnivači su neograničeno solidarno odgovorni za sve obaveze društva koje nastanu u periodu do njihovog pribavljanja sa izuzetkom obaveza nastalih po ugovoru koje je društvo zaključilo nakon registracije u CRPS, pod odložnim uslovom dobijanja dozvole, licence, odobrenja, saglasnosti ili dr. za obavljanje djelatnosti. Ako akcionarsko društvo u periodu od dvije godine od dana registracije u CRPS, zaključi ugovor sa osnivačem na osnovu kog stiče određenu imovinu, a ima obavezu da plati cijenu koja je jednaka ili veća od 10% osnovnog kapitala društva, neophodna je saglasnost skupštine (član 152). Tu odluku skupština donosi dvotrećinskom većinom glasova akcionara prisutnih na sjednici, ako statutom nije predviđena veća većina, i to na osnovu pisanog ugovora društva i osnivača i izvještaja procjenitelja. Od navedenih pravila je izuzeto sticanje iz redovnog poslovanja, u okviru upravnog ili sudskog postupka, kao i sticanje izvršeno na regulisanom tržištu ili multilateralnoj trgovačkoj platformi.

Glava III - „Akcije i druge hartije od vrijednosti“ (čl. 153-198)

U Odjeljku A ove glave uređena su pitanja pojma, vrsta i klasa akcija, suvlasništvo nad akcijama i njihova nominalna i emisiona vrijednost. Članom 153 akcija je definisana kao prenosiva i vlasnička hartija od vrijednosti koja predstavlja dio osnovnog kapitala akcionarskog društva. Akcije se izdaju u dematerijalizovanoj formi, nedjeljive su i glase na ime i obavezno se registruju u registru hartija od vrijednosti CKDD. Članom 154 propisane su vrste i klase akcija koje akcionarsko društvo može emitovati: obične i povlašćene, pri čemu je akcionarskom društvu dozvoljeno da izdaje više klasa povlašćenih akcija. Akcionarsko društvo mora imati bar jednu običnu akciju, a one se ne mogu pretvoriti u povlašćene akcije ili druge hartije od vrijednosti (član 155). Ukupna nominalna vrijednost emitovanih i odobrenih povlašćenih akcija ne može biti veća od 50% osnovnog kapitala društva (član 156). Akcije mogu pripadati većem broju lica (suvlasništvo, član 157), pri čemu se suvlasnici smatraju jednim akcionarom i svoja prava ostvaruju preko zajedničkog punomoćnika koji može biti jedan od suvlasnika ili treće lice, o čemu obavještavaju društvo i registruju u registar CKDD. Pravna radnja preduzeta prema zajedničkom punomoćniku ima dejstvo kao da je preduzeta prema svim suvlasnicima. Član 158 uređuje pitanje nominalne vrijednosti akcija koja se izražava u eurima, pa društvo može emitovati akcije sa ili bez nominalne vrijednosti. Ta vrijednost se utvrđuje statutom i odlukom o emisiji akcija, dok akcije bez nominalne vrijednosti imaju računovodstvenu vrijednost, koja se dobija dijeljenjem iznosa osnovnog kapitala sa brojem akcija društva. Sa druge strane, akcije imaju i svoju emisionu vrijednost što je vrijednost utvrđena odlukom o emisiji akcija, po kojoj se akcije upisuju i ne može biti manja od nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti akcija (član 159). Ovdje je definisana i emisiona premija kao razlika između emisije i nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti akcija. Članom 160 detaljno je razrađeno pitanje podjele i spajanja akcija. Naime propisana je mogućnost akcionarskog društva da odlukom skupštine svaku akciju jedne klase podijeli na dvije ili više akcija, ali uz istovremeno smanjenje njihove nominalne vrijednosti tako da osnovni kapital ostane nepromijenjen, kao i mogućnost spajanja dvije ili više akcija jedne klase u jednu akciju, uz istovremeno uvećanje njene nominalne

vrijednosti tako da osnovni kapital ostane nepromijenjen. Takođe isti član propisuje obavezu društva da u slučaju podjele ili spajanja akcija istovremeno izmjeni statut i da njegove izmjene registruje u CRPS.

U Odjeljku B detaljno su razrađena osnovna prava akcionara. Članom 161 predviđene su opšte odredbe u ovoj oblasti: da akcionar društva ima ona prava koja mu daju akcije koje posjeduje, kao i da vlasnici iste klase akcija imaju ista prava, te da se prema akcionarima postupa jednako u jednakim okolnostima. Članom 162 uređena su imovinska prava vlasnika običnih akcija, s tim da prava koja su definisana ovim članom nijesu konačna, već zakon predviđa mogućnost ostvarivanja i drugih imovinskih prava iz ovog zakona i statuta društva. Dakle, spisak imovinskih prava, obuhvata ali se ne ograničava na sljedeća prava: učešće u raspodjeli dobiti; pravo na dio imovine nakon likvidacije, odnosno stečaja; pravo prečeg upisa akcija, zamjenjivih obveznica, varanta i drugih finansijskih instrumenata, kao i raspolaganje akcijama u skladu sa zakonom. Navedena prava i način njihovog ostvarivanja bliže su uređena članovima 163-167 zakona. Tako je članom 168 utvrđeno pravilo o slobodnom prenosu akcija, uz ograničenja koja se mogu propisati statutom. Članovima 169 i 170 utvrđeno je pravo prečeg upisa akcija za postojeće akcionare kada se osnovni kapital društva povećava novčanim ulozima i postupak ostvarenja tog prava. Članom 171 propisano je da se ovo pravo akcionara može oduzeti ili ograničiti odlukom skupštine akcionara koja se donosi većinom glasova potrebnom za izmjenu statuta. Predlagač je na isti način regulisao i neimovinska prava akcionara koja su nabrojana u članu 163: pravo učešća u radu skupštine akcionarskog društva, pravo glasa i pravo na informisanje, da bi neimovinska prava vlasnika povlašćenih akcija bliže uređio u članu 167. Posebna pažnja je posvećena pravu glasa gdje se polazi od pravila da svaka obična akcija daje jedan glas, a povlašćene u skladu sa zakonom, pri čemu su zabranjene akcije sa višestrukim pravom glasa (član 173). Način ostvarivanja i pravila glasanja po klasama su uređena članovima 174 i 175, dok član 176 definiše sporazum akcionara o glasanju. Nadalje, član 177 propisuje da je ništav ugovor kojim se akcionar obavezuje da će glasati po uputstvima društva, organa upravljanja društva ili njihovih članova ili zavisnog društva. U članu 178 su definisani slučajevi u kojim akcionar ne može glasati po osnovu svojih akcija. U skladu sa opštim pravilima, u članu 179 je preciziran obim prava na informisanje akcionara, način ostvarenja tog prava i vanparnični postupak njegove zaštite.

U Odjeljku C uređuju se druga prava akcionara koja podrazumijevaju pravo na angažovanje posebnog stručnjaka i prava nesaglasnih akcionara. Tako je u članu 180 utvrđeno pravo akcionara koji posjeduju najmanje 5% osnovnog kapitala na angažovanje posebnog stručnjaka koji će ispitati poslovanje ili računovodstvo društva o trošku akcionara, odnosno o trošku društva ukoliko se ispitivanjem utvrdi nezakonitost ili značajnije nepravilnosti u poslovanju društva. U slučaju onemogućavanja ostvarenja ovog prava akcionarima na raspolaganju stoji sudska zaštita. Navedeno pravo akcionara, stručnjak ostvaruje uvidom u poslovnu dokumentaciju društva koji mu je ono dužno obezbijediti, uz propisane izuzetke i ograničenja. Članom 181 je određeno da troškove angažovanja po pravilu snosi društvo, uz pravo društva na naknadu tih troškova od akcionara na čiji zahtjev je stručnjak angažovan ukoliko se utvrdi da je predlog za njegovo angažovanje bio neosnovan.

U Odsjeku 2 definisano je pravo nesaglasnih akcionara, pa su u članu 182 navedene odluke koje nesaglasnom akcionaru daju pravo da zahtijeva od društva da otkupi njegove akcije. Predmetnim članom je uređen postupak i uslovi ostvarenja tog prava, pa je tako nesaglasni akcionar dužan da dostavi pisani zahtjev na propisanom formularu i to na sjednici na kojoj se odlučuje o njegovom zahtjevu ili u roku od 30 dana od dana održavanja skupštine akcionara na kojoj su donesene odluka iz stava 1 ovog člana, a sa kojima nije bio saglasan ili je bio uzdržan, pri čemu on ne može osporavati tu odluku. Sa druge strane, predviđen je i rok od 60 dana u kom je društvo obavezno da po pravičnoj cijeni otkupi akcije nesaglasnog akcionara. Kao dodatno sredstvo zaštite, nesaglasni akcionar ima pravo na sudsku zaštitu ukoliko mu društvo nije izvršilo nikakvu isplatu ili ukoliko smatra da mu je isplaćen niži iznos od pune vrijednosti njegovih akcija (član 183). U uporednoj praksi, ovim pravom se obično služe vlasnici povlašćenih akcija koje se ne kotiraju na berzi ili kada se kotiraju imaju nižu cijenu od običnih akcija.

U Odjeljku D ove glave uređene su i druge hartije od vrijednosti. Članom 184 definisana je obveznica i uređeno pitanje ovlašćenja za njeno izdavanje (pripada skupštini akcionara ili odbora direktora, odnosno

upravnom odboru, ako statutom nije drukčije određeno). Društvo može izdavati obveznice koje daju pravo zamjene za akcije, ili koje mogu obavezivati vlasnika na takvu zamjenu (član 185). Pored ovih hartija od vrijednosti, akcionarsko društvo može izdavati i varante definisane članom 186. Ovlašćenje za donošenje odluka o emitovanju zamjenjivih obveznica, varanta i drugih finansijskih instrumenata koje daju pravo zamjene za akcije, ima skupština akcionara koja odgovarajuću odluku donosi većinom glasova potrebnom za izmjenu statuta (član 187). Članom 188 definisana je emisija vrijednost navedenih hartija od vrijednosti koja se utvrđuje odlukom o njihovom izdavanju. Naposljetku, u članu 189 predviđeno je izdavanje finansijskih instrumenata povezanih sa učinkom (tzv. hibridni instrumenti), pa društvo može izdati dužničke hartije od vrijednosti koje obavezuju društvo da njihovim vlasnicima vrši plaćanje u zavisnosti od poslovnih rezultata.

U Odjeljku E ove glave reguliše se informisanje akcionarskog društva i akcionara. Tako se polazi od prava akcionarskog društva da utvrdi identitet svojih akcionara na određeni datum koje se ostvaruje donošenjem odluke odbora direktora ili upravnog odbora o podnošenju zahtjeva za dostavljanje informacija o identitetu akcionara na određeni datum (član 190). Pritom se precizira ko su tačno posrednici, uz negativno određenje krajnjih akcionara kao lica koja nijesu posrednici, a za čiji račun se akcije vode na zbirnom, odnosno kastodi računu u CKDD. To je važno jer je i za posrednike i krajnje akcionare propisana shodna primjena odredbi ovog odjeljka kao i za same akcionare. Članom 192 definisano je koje su to informacije koje se odnose na identitet akcionara koje se dostavljaju društvu na gore pomenuti zahtjev, a koje društvo može zahtijevati još i od CKDD i posrednika. Propisano je da se ove informacije dostavljaju bez odlaganja po proceduri i na način definisan ovim članom. Članom 193 definisani su način i rokovi na koji se ovi podaci mogu prikupljati, obrađivati i čuvati, uključujući i pravo akcionara da traži ispravku netačnih ili nepotpunih podataka, kao i pravo na njihovo brisanje po proteku propisanog roka. Članom 194 je utvrđena obaveza posrednika da prenese akcionaru ili trećem licu koje on ovlasti propisane informacije. Radi ostvarenja prava akcionara, akcionarsko društvo je dužno da te informacije prenese direktno akcionaru ili licu koje on ovlasti, ili preko CKDD i posrednika, na opšte prihvaćen i ujednačen način. Pritom je uređen i način postupanja društva pri prenosu kada društvo pruža informacije za ostvarivanje prava akcionara CKDD, člana CKDD kada su akcije na zbirnom odnosno kastodi računu, kao i klijenta kao posrednika, i nadalje svakom sljedećem posredniku, sve dok te informacije ne stignu do krajnjeg akcionara. Članom 195 je utvrđena obaveza posrednika da informacije koje je dobio od akcionara, a koje se odnose na ostvarivanje njegovih prava iz akcija, prenese direktno društvu ili drugom posredniku u lancu, koji je dalje dužan da ih prenese svakom sljedećem posredniku. U članu 196 je propisana obaveza posrednika da akcionaru olakša ostvarivanje njegovih prava i to na najmanje jedan od utvrđenih načina. U istu svrhu su propisane i odgovarajuće dužnosti društva kod sjednice koja se održava elektronskim putem, uključujući i obavezu da nakon održane sjednice akcionaru, na njegov zahtjev, izda potvrdu da su glasovi akcionara uredno evidentirani i prebrojani. U članu 197 su definisana pravila o obračunavanju naknade koju plaća akcionarsko društvo, posrednik u lancu ili akcionar za troškove pojedinog posrednika nastale u vezi sa opisanim obavezom informisanja akcionara i društva, dok je u članu 198 predviđena shodna primjena i izvještavanje odredbi čl. 191 do 197 i na posrednike koji nemaju registrovano sjedište ni sjedište uprave u Crnoj Gori pod određenim uslovima.

Glava IV - „Kapital akcionarskog društva“ (čl. 199-251)

U Odjeljku A, pravo na raspodjelu imovine jedno je od osnovnih prava akcionara pa se članom 199 definiše šta sve taj pojam obuhvata i utvrđuje se da je ona dozvoljena samo ako je izvršena u skladu sa odredbama zakona i statuta, pa su istim članom precizirani ti uslovi. Prvo, opšte ograničenje raspodjele imovine postoji kada neto imovina društva, prema posljednjem godišnjem finansijskom izvještaju, iznosi ili bi nakon raspodjele imovine iznosila manje od osnovnog kapitala društva zajedno sa rezervama koje se ne mogu raspodjeljivati, član 200. Drugo ograničenje iznosa namijenjenog za raspodjelu akcionarima glasi da on ne može prelaziti iznos dobiti ostvaren na kraju posljednje finansijske godine, uvećan za prenijetu dobit iz prethodne godine i raspoloživi iznos rezervi, umanjen za gubitke koji su prenijeti iz prethodne godine i za iznose određene za rezerve, u skladu sa zakonom i statutom društva, član 200 stav

2. Zakonom je zabranjena raspodjela imovine ako bi ugrozila izmirenje obaveza društva u redovnom poslovanju.

U Odjeljku B ove glave (čl. 201-207) uređen je institut dividendi. Tako je članom 201 definisan redoslijed po kom se vrši isplata neto dobiti iz bilansa uspjeha u prethodnoj poslovnoj godini, dok eventualni ostatak skupština može isplatiti akcionarima u vidu dividendi. U članu 202 data je mogućnost skupštini da donese odluku o raspodjeli redovnih dividendi. Odluka se donosi na redovnoj sjednici skupštine akcionarskog društva, nakon usvajanja godišnjih finansijskih izvještaja, na način definisan ovim članom, uz zabranu donošenja te odluke u većem iznosu od onog koji je predložen ili odobren odlukom odbora direktora, odnosno upravnog odbora. Ova odluka o raspodjeli se može donijeti i na vanrednoj sjednici skupštine akcionarskog društva, pod uslovom da su na redovnoj sjednici usvojeni finansijski izvještaji, pod propisanim uslovima, a po ovlašćenju skupštine može je donijeti i odbor direktora, odnosno upravni odbor (vanredna dividenda, član 203). Pravo na isplatu dividendi imaju akcionari koji to svojstvo imaju na dan donošenja odluke o raspodjeli dividendi (dan dividende, član 204). Članom 205 propisane su pravne posljedice donošenja odluke o isplati dividende, pa akcionar postaje povjerilac društva za iznos dividende. Pravo na dividendu zadržava i onaj akcionar koji nakon donošenja odluke prenese akcije na osnovu kojih je stekao to pravo. Članom 206 utvrđen je način isplate dividende pa to može biti u novcu, akcijama i drugim likvidnim prenosivim hartijama od vrijednosti pod propisanim uslovima, osim ukoliko statutom društva nisu dozvoljene dividende i u drugim stvarima i pravima, što se može dozvoliti i jednoglasnom odlukom svih akcionara. Članom 207 utvrđena je ništavost sporazuma ili akta akcionarskog društva koji pojedinim akcionarima iste klase akcija daje posebne pogodnosti u vezi s isplatom dividende.

U Odjeljku C (čl. 208-221) uređeni su pojam, način, uslovi, sredstva i posljedice sticanja sopstvenih akcija, pa je ovaj institut u potpunosti usklađen sa pravilima druge direktive. U članu 208 data je definicija sopstvenih akcija kao akcija koje društvo stekne od svojih akcionara, dok je članom 209 utvrđena zabrana za društvo da upiše sopstvene akcije, niti to može činiti zavisno društvo ili treće lice koje djeluje za račun tog društva. Za upise izvršene suprotno navedenim pravilima će odgovarati osnivači društva, odnosno odbor direktora ili upravni odbor u slučaju povećanja osnovnog kapitala, osim ako dokažu da nisu znali za ta kršenja. Sporazum o oslobođenju od odgovornosti ili obeštećenju koji društvo zaključi sa ovim licima je ništav. U članu 210 uređeni su uslovi za sticanje sopstvenih akcija, dok je članom 211 propisana sadržina odluke o davanju odobrenja za sticanje sopstvenih akcija koju donosi skupština. Ovdje treba napomenuti da je predlagatelj u članu 215 predvidio izuzetak od pravila donošenja odluke o sticanju, pa odbor direktora, odnosno upravni odbor može donijeti odluku o sticanju sopstvenih akcija bez odobrenja skupštine akcionarskog društva, ako je to neophodno radi izbjegavanja značajne i neposredne štete po društvo, uz obavezu da na prvoj narednoj sjednici obavijesti skupštinu o svim propisanim informacijama. Kada su u pitanju sredstva za sticanje sopstvenih akcija, primjenjuje se isti institut ograničenja raspodjele imovine iz člana 200 ovog zakona. Članom 213 uređena je i specifična situacija u kojoj akcije društva stiče njegovo zavisno društvo ili lice koje djeluje u svoje ime, a za račun zavisnog društva, pa će se tada takođe smatrati da je akcije steklo matično društvo što podrazumijeva primjenu navedenih pravila o sticanju sopstvenih akcija. Članom 214 propisana su tzv. izuzeća od uslova za sticanje sopstvenih akcija, pa su propisani slučajevi u kojima društvo može sticati akcije bez poštovanja pravila o uslovima i sredstvima sticanja, odnosno pravila iz čl. 210 do 213. Pritom treba izdvojiti situacije kada do sticanja dolazi prenosom imovine statusnim promjenama ili drugim načinom univerzalne sukcesije; poklonom od strane akcionara ili drugim načinom besteretnog sticanja; izvršavanjem zakonskih obaveza ili sudske odluke kojom se nalaže otkup akcija od manjinskih akcionara ili akcionara povezanih društava; u izvršnom postupku. U tom slučaju primjenjuje se još jedno ograničenje u pogledu sticanja koje se sastoji u obavezi otuđenja tako stečenih akcija kao i akcija stečenih kršenjem navedenih pravila a najkasnije u roku od tri godine od dana sticanja. Ukoliko to ne učini, odbor direktora, odnosno upravni odbor je dužan donijeti odluku kojim se te akcije poništavaju u roku od tri dana od dana isteka roka i po tom osnovu smanji osnovni kapital, o čemu obavještava KTK i CKDD u roku od tri dana (član 219). Pored ovog naknadnog ograničenja propisanog drugim direktivom i

pomenutog opšteg ograničenja u pogledu sticanja, kompanijsko pravo EU propisuje i sljedeća naknadna ograničenja: suspenzija prava (sopstvene akcije ne daju pravo glasa, pravo na dividendu ili druga primanja i ne računaju se u kvorum skupštine, član 216) i obaveza izvještavanja o statusu sopstvenih akcija u godišnjem finansijskom izvještaju (član 218). Članom 217 propisana je obaveza društva da registruje svoje akcije u CKDD, dok su članom 221 propisani posebni uslovi za sticanje sopstvenih drugih hartija od vrijednosti (varanti i obveznice) uz shodnu primjenu pravila o sticanju sopstvenih akcija.

Pružanje finansijske pomoći za sticanje sopstvenih akcija uređeno je u **Odjeljku D** (čl. 222-225) pa je u članu 222 definisan pojam pružanja finansijske podrške dok je ono dozvoljeno pod uslovima propisanim u članu 223. Pravna posljedica preduzimanja tih pravnih radnji protivno propisanim uslovima je njihova ništavost (član 225), s tim što će i takve pravne radnje biti obavezujuće za društvo ukoliko je druga strana bila savjesna. Članom 224 su utvrđeni izuzeci, pa se finansijska pomoć može slobodno pružati za pravne radnje kreditnih institucija iz okvira njihovog redovnog poslovanja kao i kad su u pitanju pravne radnje čiji je cilj omogućavanje ili olakšavanje sticanja akcija, odnosno smanjenje ili oslobođenje od obaveza preuzetih povodom izvršenog sticanja akcija od strane zaposlenih u akcionarskom društvu, kao i zaposlenih u povezanim društvima. Međutim, te radnje moraju biti u skladu sa ograničenjima raspodjele imovine iz člana 200 ovog zakona. Kao što je ranije navedeno, članom 225 propisane su pravne posljedice nezakonitog pružanja finansijske podrške.

U Odjeljku E (čl. 226-240) definisana su pravila koja se primjenjuju kod povećanja osnovnog kapitala akcionarskog društva koje je usklađeno sa odredbama druge direktive. Zakonom su uređena i jasnije sistematizovana u odnosu na prethodno zakonsko rješenje, sljedeća pitanja: načini povećanja kapitala; bliže uređenje svih načina povećanja kapitala uključujući i registraciju i odobreni kapital. Zakon taksativno nabroja pet načina povećanja kapitala: unošenjem novih uloga; konverzijom potraživanja prema društvu u osnovni kapital; uslovno povećanje osnovnog kapitala; povećanje osnovnog kapitala iz ukupnog kapitala društva i sprovođenjem statusne promjene. U odnosu na pitanje povećanja kapitala predviđena je isključiva nadležnost skupštine akcionarskog društva, koja tu odluku donosi dvotrećinskom većinom svih akcija sa pravom glasa, ako statutom nije predviđena veća većina (član 227). Na ovaj način se akcionarima daje sigurnost da isključivo od njihove volje koja se formalizuje na skupštini akcionara zavisi da li će društvo povećati kapital. Dodatno, imperativno pravilo je obavezno glasanje po klasama akcija – ako društvo ima više klasa akcija, odluku o povećanju mora donijeti svaka klasa akcija. Zakonom je definisano i da se odluka o povećanju dostavlja na odobrenje odnosno evidentiranje KTK i na registraciju nadležnom organu za registraciju. U Odsjeku 1 precizirana su pravila koja se odnose na povećanje osnovnog kapitala novim ulozima i konverzijom potraživanja prema društvu, pa je članom 228 uređena obavezna sadržina odgovarajuće odluke skupštine o povećanju osnovnog kapitala. Istim članom propisana je mogućnost društva da tom odlukom propiše i način identifikacije lica koja upisuju akcije novim ulozima. Ako je povećanje osnovnog kapitala po osnovu novih uloga uspjele, po dobijanju rješenja KTK o uspješnosti emisije, odnosno o evidentiranju emisije, društvo podnosi zahtjev za registraciju novoizdatih akcija i njihovih vlasnika u CKDD na način i u rokovima propisanim članom 229. Po izvršenom upisu, povećanje osnovnog kapitala se registruje u CRPS u skladu sa uslovima propisanim članom 230. Navedena pravila primjenjuju se i na drugi oblik povećanja osnovnog kapitala, odnosno konverziju potraživanja prema društvu u osnovni kapital (član 231). Odsjek 2 se bavi tzv. uslovnim povećanjem osnovnog kapitala, odnosno povećanjem do kog dolazi korišćenjem prava sadržanih u zamjenljivim obveznicama i varantima. Kako ove hartije od vrijednosti sadrže prava njihovih vlasnika na konverziju u akcije (obveznice), odnosno na sticanje akcija (varanti) to upravo ta prava, uz eventualno statutom predviđeno pravo zaposlenih i članova organa upravljanja akcionarskog društva na kupovinu akcija, predstavljaju osnov za ovaj vid povećanja kapitala. Pritom ovo povećanje ne može biti veće od 50% osnovnog kapitala društva, odnosno 5% u slučaju pomenute kupovine akcija (član 232). Nadalje se članom 233 propisuje obavezna sadržina odluke o povećanju osnovnog kapitala, dok se članovima 234 i 235 razrađuje postupak upisa i uplate akcija kod uslovnog povećanja osnovnog kapitala, odnosno registracija akcija i akcionara u CKDD i registracija uslovnog povećanja osnovnog kapitala u CRPS. U Odsijeku 3 propisana su pravila koja se primjenjuju kod narednog načina povećanja osnovnog kapitala iz

ukupnog kapitala društva. Članom 236 je propisano da se ono vrši pretvaranjem rezervi opredijeljenih za te namjene i/ili i neraspoređene dobiti u osnovni kapital društva. U slučaju da postoji gubitak, povećanje je moguće samo iz neraspoređene dobiti i rezervi koje preostanu nakon pokrića tog gubitka. Članom 237 propisana je sadržina odluke o povećanju osnovnog kapitala, dok je članom 238 propisano da pravo na sticanje akcija po ovom osnovu imaju akcionari društva na dan donošenja te odluke, kao i samo društvo po osnovu sopstvenih akcija. Osnovni kapital društva smatra se povećanim danom registracije povećanja osnovnog kapitala, nakon sprovedenog postupka upisa akcija i akcionara u CKDD i registracije na način uređen članom 239. U Odsjeku 4 (član 240) uređeno je pitanje ovlašćenja za povećanje osnovnog kapitala. Iako je druga direktiva postavila imperativno pravilo o isključivoj nadležnosti skupštine za povećanje kapitala, daje se mogućnost da se pod određenim uslovima ovo ovlaštenje može prenijeti na drugi organ, odnosno odbor direktora ili upravni odbor (član 240). U skladu sa odredbama druge direktive, Zakona sadrži nekoliko uslova za primjenu ovog instituta: 1. postojanje odobrenih akcija, rok do kojeg važi ovlaštenje za povećanje (pet godina) i maksimalan iznos odobrenog povećanja; 2. postojanje prenosa ovlašćenja za izdavanje odobrenih akcija na odbor direktora (statut društva ili odluka skupštine akcionara).

U Odjeljku F uređena su pitanja koja se odnose na smanjenje osnovnog kapitala akcionarskog društva. Zakonom su uređena dva oblika smanjenja kapitala – povlačenjem i poništavanjem akcija i smanjivanjem nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti akcija (član 241). Usklađujući odredbe sa pravilima druge direktive, u ovom dijelu zakona je regulisano donošenje ove odluke, pa je propisana isključiva nadležnost skupštine akcionara, kvalifikovana većina i obavezno odobravanje odluke o smanjenju od strane svake klase akcija, pri čemu će odluka o smanjenju kojom se prenosi imovina na akcionare imati pravnog dejstva samo ako ju je predložio, ili se sa njom saglasio, odbor direktora ili upravni odbor. Odluka se obavezno dostavlja KTK na odobrenje odnosno evidentiranje i registruje u CRPS (član 242). Prava povjerilaca su jedno od najznačajnijih pitanja u procesu smanjenja osnovnog kapitala. Članom 243 precizirano je da se pravila o zaštiti povjerilaca ostvaruju samo ako smanjenje osnovnog kapitala za posljedicu ima prenos imovine društva na akcionare. Društvo je dužno da pisanim putem obavijesti svakog povjerioca koji je poznat društvu, koji imaju pravo da traže namirenje ili obezbjeđenje svog potraživanja u cjelosti, bez obzira na dospelost, izuzev povjerioca čija su potraživanja već obezbijeđena. Posebno je bitno naglasiti da Zakon daje mogućnost povjeriocima na pokretanje sudskog postupka za ostvarenje navedenih prava, s tim da su dužni da dokažu da je izmirenje njihovih potraživanja ugroženo predmetnim smanjenjem osnovnog kapitala (član 244). Članom 245 propisani su izuzeci od primjene navedenih pravila o zaštiti povjerilaca, pa se ona neće primijeniti kada se uz smanjenje istovremeno vrši i povećanje osnovnog kapitala; ako postoji izvještaj procjenitelja da smanjenje ne predstavlja nikakav rizik za povjerioce i ako se smanjenje vrši u svrhu pokrivanja gubitaka, odnosno bez prenosa imovine akcionarima. Član 246 uređuje uslove smanjenja osnovnog kapitala radi pokrivanja gubitaka, pa je ono moguće samo ako društvo ne raspolaže neraspoređenom dobiti i rezervama koje se mogu koristiti za te namjene i u iznosu koji ne može biti veći od iznosa gubitaka društva koji se pokrivaju. Članom 247 je data mogućnost društvu da donese odluku kojom se istovremeno osnovni kapital društva smanjuje po jednom i povećava po drugom osnovu i propisuje se shodna primjena odredbi ovog zakona na predmetno smanjenje, odnosno povećanje osnovnog kapitala. Članom 248 uređen je postupak registracije promjena proisteklih iz smanjenja osnovnog kapitala u CKDD i pritom se još jednom podvlači da se odgovarajući zahtjev ne može podnijeti sve dok akcionarsko društvo ne namiri ili obezbijedi sva potraživanja povjerilaca koji su podnijeli blagovremeni zahtjev, odnosno do okončanja sudskih postupaka. Nakon izvršene registracije u CKDD, društvo je obavezno da izvrši i registraciju smanjenja osnovnog kapitala akcionarskog društva u CRPS (član 249).

U Odjeljku G članom 250 data je mogućnost društvu da donese odluku o davanju poklona u humanitarne, naučne, kulturne, obrazovne i druge slične svrhe ako je to opravdano, uzimajući u obzir svrhu davanja poklona, finansijsku situaciju društva i druge okolnosti od značaja za donošenje te odluke. Ovu odluku po pravilu donosi skupština, osim kod poklona manje vrijednosti kada poklone mogu davati organi upravljanja bez saglasnosti skupštine.

U Odjeljku H uređene su posljedice raspodjele imovine akcionarskog društva izvršene suprotno odredbama ovog zakona, statuta ili odluke skupštine, pa je propisana dužnost akcionara da vrati društvu imovinu primljenu na taj način. Ukoliko je riječ o tako primljenoj imovini po osnovu raspodjele dividendi, poklona ili smanjenja osnovnog kapitala, ova će dužnost postojati samo ako je akcionar znao ili je morao znati za nezakonitost izvršenog raspolaganja. Zahtjev društva za ovaj povraćaj zastarijeva u roku od pet godina od izvršene raspodjele imovine, a izričito je propisano i pravo svih ostalih akcionara na podnošenje derivativne tužbe, kao dodatnog mehanizma zaštite. Posebno je utvrđena solidarna odgovornost članova organa upravljanja akcionarskog društva koji su donijeli ili su se saglasili sa odlukom na osnovu koje je izvršena nezakonita raspodjela (član 251).

Glava V - „Upravljanje akcionarskim društvom“ (čl. 252-336)

U Odjeljku A (član 252-254) su date opšte odredbe kojim se definišu sistemi i organi upravljanja akcionarskim društvom. Članom 252 propisano je da upravljanje akcionarskim društvom može biti jednodomno ili dvodomno, čime ovaj zakon zadržava koncepciju organizacije organa upravljanja koja je dominantna u evropskom kontinentalnom pravu. Na drugoj strani, prateći uporedne trendove, ali i vodeći računa o potrebi da omogući postojećim akcionarskim i drugim društvima kapitala koja već primjenjuju jednodomni sistem da se zadrže na poznatom konceptu, istovremeno je omogućen i nastavak primjene jednodomnog sistema upravljanja. Članom 253 utvrđena je struktura organa upravljanja akcionarskog društva kod jednodomnog sistema upravljanja, koju čine direktor ili odbor direktora, odnosno nadzorni odbor i direktor ili upravni odbor kod dvodomnog upravljanja. Članom 254 propisano da se sistem upravljanja akcionarskim društvom određuje statutom, uz mogućnost promjene izmjenom statuta.

U Odjeljku B - „Skupština akcionarskog društva“ (čl. 255-291) uređena su ključna pitanja u vezi sa organizacijom i radom skupštine akcionarskog društva. Postojeći zakonski tekst je usklađen sa pravom Evropske unije, posebno sa Direktivom 2007/36/EC. U članu 255 uređeno je pitanje sastava skupštine pa je jasno utvrđeno pravilo da skupštinu akcionarskog društva čine svi akcionari, nezavisno od broja i klase akcija koje posjeduju. Pritom je precizirano da se na sjednicu obavezno pozivaju članovi odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora, dok joj obavezno prisustvuju generalni direktor i predsjednik odbora direktora, odnosno predsjednik upravnog odbora i sekretar društva ako je imenovan. U članu 256, po principu *numerus clausus* određen je domen isključive nadležnosti skupštine akcionarskog društva, dok je još propisano da se statutom može predvidjeti da skupština akcionarskog društva odlučuje o pitanjima iz nadležnosti odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora ili na zahtjev tih organa. Članom 257 propisano je da sjednica skupštine akcionarskog društva može biti redovna i vanredna, pri čemu se redovna održava jednom godišnje dok se vanredna održava po potrebi. Članom 258 definisana su pravila o sazivanju sjednice skupštine akcionarskog društva, koju po pravilu saziva odbor direktora, odnosno upravni odbor. Ovim članom se naročito bliže uređuje sazivanje vanredne sjednice, pa se ona obavezno saziva na zahtjev akcionara koji posjeduju akcije koje čine najmanje 5% osnovnog kapitala društva i 5% glasačkih prava u okviru svoje klase, kao i revizor društva. Imajući u vidu važnost sjednica skupštine za akcionare, članom 259 predviđena je i sudska zaštita ovog prava, pri čemu aktivnu legitimaciju u slučaju neodržavanja redovne sjednice ima akcionar koji ima pravo učešća u radu skupštine i svaki član odbora direktora, odnosno upravnog odbora, a u slučaju neodržavanja vanredne sjednice, svaki podnosilac zahtjeva može podnijeti predlog nadležnom sudu da, u vanparničnom postupku, naloži održavanje te sjednice. Narednim članovima uređena su pitanja koja se odnose na postupak pozivanja, pa je propisano da se poziv, čija je obavezna sadržina detaljno definisana članom 260, akcionarima upućuje najkasnije 21 dan, a najranije 42 dana prije dana održavanja sjednice. Poziv se upućuje licima koja su akcionari društva na dan na koji je odbor direktora, odnosno upravni odbor donio odluku o sazivanju sjednice skupštine, odnosno na dan donošenja odluke suda ako se sjednica skupštine saziva po nalogu suda, na način i pod uslovima bliže određenim članom 261. Poziv se obavezno objavljuje na internet stranici društva, registra privrednih subjekata i CKDD, dok ga javno akcionarsko društvo objavljuje i na internet stranici regulisanog tržišta, odnosno multilateralne trgovačke platforme gdje su njegove akcije uključene u trgovanje. Članom 262 uređena su pitanja stavljanja materijala za

skupštinu akcionarima na uvid. Sjednice se, po pravilu, održavaju u sjedištu društva, osim ako statutom nije predviđeno drugo mjesto ili ako postoje opravdane okolnosti kada odbor direktora, odnosno upravni odbor može odrediti drugo mjesto (član 263). Sjednice moraju biti na crnogorskom jeziku, uključujući i sve materijale, dok se upotreba drugog jezika reguliše statutom (član 264). Članom 265 uređen je način utvrđivanja lica koja imaju pravo da u svojstvu akcionara prisustvuju sjednici skupštine, pri čemu je kao relevantan kriterijum ostavljen izvod iz jedinstvene evidencije akcionara CKDD, a taj spisak se utvrđuje na drugi dan prije dana održavanja sjednice. Procedura legitimisanja akcionara radi utvrđivanja njihovog identiteta vrši se na način propisan članom 266, ukoliko statutom ili poslovníkom skupštine akcionarskog društva ovo pitanje nije drukčije uređeno.

Svoje pravo učešća u radu skupštine akcionar može ostvariti i preko punomoćnika, pa je članom 267 definisano da punomoćnik akcionara ima ista prava u pogledu učešća u radu sjednice skupštine akcionarskog društva, uključujući i pravo glasa, kao i akcionar koji ga je ovlastio. Punomoćnik ne može biti lice koje je član organa upravljanja društva, revizor društva, kontrolni akcionar društva, zavisno društvo kontrolnog akcionara, kao i član organa upravljanja tih društava, kao i lica povezana sa njima. Akcionar može imati i više punomoćnika za glasanje pri čemu će se smatrati da je svaki od njih ponaosob ovlašćen za glasanje (član 268). Članom 269 propisana je obavezna forma i sadržina punovažnog punomoćja, dok je članom 270 ostavljena mogućnost izdavanja punomoćja elektronskim putem uz propisane uslove punovažnosti. Punomoćje se može opozvati u svakom trenutku do dana održavanja sjednice skupštine, pod uslovom da akcionar o tome odmah obavijesti punomoćnika i društvo (član 271).

U dijelu u kojem se uređuje kvorum potreban za rad sjednice skupštine akcionarskog društva (član 272) propisano je da kvorum skupštine akcionara čine akcionari koji posjeduju više od polovine ukupnog broja akcija sa pravom glasa, a koji su lično prisutni ili zastupani putem punomoćnika. U pogledu određivanja drugačijeg kvoruma statutom, definisan je kvorum koji ne može biti niži od 33% ukupnog broja akcija sa pravom glasa. U slučaju izostanka utvrđenog kvoruma, sjednica sa istim dnevnim redom se može ponovo sazvati (ponovljena sjednica) čiji kvorum čine akcionari koji posjeduju najmanje 20% ukupnog broja akcija sa pravom glasa, a propisana je i mogućnost sazivanja druge ponovljene sjednice kada nije potreban kvorum (član 273). Sjednica skupštine se može odložiti ali se mora održati najkasnije u roku od tri mjeseca (član 274). Članom 275 uređeno je na detaljan način pitanje učešća akcionara u radu skupštine korišćenjem elektronskih oblika komunikacije, tj. prenosom sjednice skupštine u realnom vremenu, dvosmjernom elektronskom komunikacijom kojom se omogućava akcionarima da se obraćaju skupštini sa druge lokacije u vrijeme njenog održavanja i/ili glasanjem elektronskim putem, bez imenovanja punomoćnika koji je fizički prisutan na sjednici. Uređeno je i pitanje zaštite podataka o ličnosti takvih akcionara u skladu sa zakonom, dok je članom 276 uređena mogućnost i uslovi za održavanje virtuelnih sjednica.

Shodno članu 277 koji reguliše pitanje dnevnog reda sjednice skupštine akcionarskog društva, pravilo je da skupština može odlučivati samo o pitanjima koja su na dnevnom redu, sa izuzetkom jednoglasne izmjene dnevnog reda akcionara sa pravom glasa. Članom 278 najprije se definiše otvaranje sjednice i određivanja predsjedavajućeg skupštine do izbora predsjednika. Za predsjednika skupštine može biti izabran jedan od akcionara društva ili treće lica, ali ne i član organa upravljanja, i skupština ga bira većinom glasova prisutnih akcionara. Članom 279 utvrđeno je pravo svakog akcionara koji ima pravo učešća u radu skupštine na postavljanje pitanja u vezi sa bilo kojom tačkom dnevnog reda u propisanom obimu koji može obuhvatiti i povezana društva ukoliko se raspravlja o konsolidovanom finansijskom izvještaju, a kod javnih akcionarskih društava ta pitanja se mogu odnositi i na bilo koje činjenice ili okolnosti koje mogu uticati na procjenu finansijskog položaja društva. Članovi organa upravljanja su dužni dati odgovor u toku trajanja sjednice skupštine, odnosno u roku od 14 dana od održavanja sjednice, uz propisane izuzetke kada se odgovor može uskratiti. Članom 280 propisana je sudska zaštita ovog prava u slučaju neosnovanog uskraćenja odgovora.

Članovima 281 i 282 uređena je potrebna većina za odlučivanje i način glasanja na skupštini akcionara, s tim da je ključno i osnovno pravilo to da skupština akcionara donosi odluku većinom glasova prisutnih

akcionara sa pravom glasa po određenom pitanju, osim u slučajevima kada se za donošenje odluke ovim zakonom ili statutom akcionarskog društva zahtijeva veći broj glasova. Akcionar može glasati i unaprijed pisanim putem bez prisustva sjednici, uz ovjeru svog potpisa na glasačkom listiću u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa, ako statutom akcionarskog društva nije predviđeno da ovjera potpisa nije obavezna (član 283). Članom 284 uređeno je na detaljan način pitanje glasanja preko punomoćnika akcionara, a naročito odnos nalogodavca/akcionara i punomoćnika. Članom 285 uspostavlja se obaveza vođenja zapisnika za vrijeme trajanja sjednice, kao i njegova obavezna sadržina, način i rokovi sačinjavanja zapisnika. Članom 286 utvrđen je izuzetak od pravila o sazivanju sjednice skupštine, pod uslovom da joj prisustvuju svi akcionari, lično ili preko punomoćnika, i da nema protivljenja da se odluka donese na taj način. Ovaj izuzetak se ne odnosi na javna akcionarska društva. Akcionarsko društvo je u obavezi da donijete odluke i rezultate glasanja objavi na internet stranici, odnosno ukoliko ne postupi na taj način, dužno je da te informacije dostavi akcionaru na njegov zahtjev. Ovim se na još jedan način štiti pravo akcionara na informisanje pa je, zbog njegovog značaja, propisana i sudska zaštita ovog prava (član 287). Članovima 288-290 uređen je još jedan važan mehanizam zaštite prava akcionara a to je postupak pobijanja odluka skupštine. Naime, riječ je o sudskom postupku koji tužbom za pobijanje protiv društva može pokrenuti svaki akcionar i član organa upravljanja iz razloga i na način propisan članom 288. Postupak po ovoj tužbi je hitan ali njeno podnošenje nema suspenzivno dejstvo na odluku koja se njome pobija i njenu registraciju, kao i registraciju promjene koja na osnovu nje nastaje, ali sud može donijeti privremenu mjeru zabrane izvršenja odnosno registracije na zahtjev tužioca. Članom 289 određeni su slučajevi u kojim sud neće pobiti odluku koja ispunjava razloge za pobijanje, dok je članom 290 propisano da donošenje odluke o pobijanju dovodi do poništenja pravnih posljedica pobijene odluke, osim ako je povraćaj u pređašnje stanje nemoguć ili bi izazvao prekomjerne poteškoće za savjesna treća lica, u kom slučaju oni zadržavaju pravo na naknadu štete. Članom 291 uređeno je pitanje poslovnika skupštine akcionarskog društva, pri čemu poslovnik bliže uređuje način rada i odlučivanja skupštine i usvaja se većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom akcionarskog društva nije predviđena veća većina.

U Odjeljku C (čl. 292-334) bliže se uređuju dva sistema upravljanja akcionarskim društvom, jednodomni i dvododmni. Način uređenja je takav da su najprije propisane norme specifične za jedan i drugi sistem upravljanja, dok su u trećem odsjeku sadržane norme zajedničke za oba sistema. Jednodomni sistem upravljanja predmet je uređenja odsjeka 1, pa je u članu 292 propisano da odbor direktora mora imati najmanje tri člana, a statutom se može propisati veći broj koji mora biti neparan. Javno akcionarsko društvo mora imati odbor direktora. Članovima 293-296 uređene su vrste i pravni položaj različitih vrsta direktora. Nakon što je prethodno definisano da su članovi odbora direktora izvršni i neizvršni direktori, samo izvršni direktori obavljaju aktivnosti upravljanja društva (član 293). Tako se predmetnim članom utvrđuje pozicija izvršnog direktora kao zakonskog zastupnika društva koji vodi njegove poslove, u čemu je ograničen odredbama zakona, statuta i odlukama odbora direktora. Ukoliko odbor ima tri i više izvršnih direktora oni čine izvršni odbor. Odbor direktora je ovlašćen i na davanje obavezujućih uputstava izvršnom odboru ili direktoru. Članom 294 je uređen položaj generalnog direktora kao izvršnog direktora ovlašćenog za zastupanje kojeg imenuje odbor direktora čija je osnovna uloga koordinacija rada izvršnih direktora, odnosno izvršnog odbora. Nadzornu funkciju u jednodomnom sistemu upravljanja ostvaruju neizvršni direktori (član 295). Usljed prirode ove uloge, neizvršni direktor ne može biti lice zaposleno u akcionarskom društvu.

Članom 296 je u skladu sa najvišim standardima korporativnog upravljanja i preporukama Evropske komisije u ovoj oblasti utvrđen pojam nezavisnog direktora, kao neizvršnog direktora koji nema poslovne, lične ili druge odnose sa akcionarskim društvom, izvršnim direktorima i kontrolnim akcionarom, kao ni sa povezanim društvima, članovima organa upravljanja povezanih društava i kontrolnim akcionarima povezanih društava, koji bi ga mogli dovesti u konflikt interesa. Ovim članom su jasno precizirani slučajevi u kojim će važiti zakonska pretpostavka kada će se smatrati da direktor ne ispunjava uslov nezavisnosti. S obzirom na njegovu ulogu i značaj, imperativno je propisano da javna akcionarska društva moraju imati najmanje jednog nezavisnog direktora. Članom 297 uređen je položaj i

način izbora predsjednika odbora direktora, s tim što su s obzirom na javni interes propisana posebna pravila za javna akcionarska društva, u kom slučaju predsjednik odbora direktora mora biti iz reda neizvršnih direktora. Članom 298 definisane su nadležnosti odbora direktora, dok je članom 299 uređeno pitanje izvještavanja skupštine akcionarskog društva. Shodno članu 300, akcionarsko društvo može, umjesto odbora direktora, imati jednog direktora koji je generalni direktor. U odsjeku 2 uređen je dvodomni sistem upravljanja akcionarskim društvom. Kao i kod odbora direktora u jednodomom sistemu, tako i ovdje nadzorni, odnosno upravni odbor ima najmanje tri člana, dok ukupni broj članova mora biti neparan (član 301). S obzirom na sistem upravljanja, predmetnim članom je utvrđena nespojivost članstva, pa isto lice ne može biti član upravnog i nadzornog odbora, pri čemu član nadzornog odbora ne može biti ni zamjenik člana upravnog odbora, prokurista niti punomoćnik društva, a sve u svrhu osiguravanja njegove nezavisnosti koja je neophodna za obavljanje nadzorne funkcije. Predmetnim članom je precizirano da nadzorni odbor imenuje članove upravnog odbora, čiji se svi članovi obavezno registruju u CRPS. Članom 302 propisan je način izbora predsjednika nadzornog odbora. Shodno članu 303 nadležnost nadzornog odbora se sastoji u imenovanju generalnog direktora iz reda članova upravnog odbora koji koordinira radom upravnog odbora i organizuje obavljanje djelatnosti društva. Članom 304 definisan je način na koji nadzorni odbor ostvaruje svoju nadzornu funkciju u ovom sistemu upravljanja. Stoga njegove nadležnosti uključuju nadzor nad vođenjem poslova akcionarskog društva, daje nalog revizoru za ispitivanje godišnjih finansijskih izvještaja, uključujući i obavezu da sazove skupštinu akcionara kada je to potrebno i drugo. U pravcu osiguranja efikasnog ostvarenja navedene funkcije nadzornog odbora, poslovi iz nadležnosti nadzornog odbora ne mogu se prenijeti na upravni odbor, dok se statutom društva ili odlukom nadzornog odbora može predvidjeti obaveza davanja prethodne saglasnosti nadzornog odbora za zaključivanje određenih pravnih poslova. Član 305 definiše nadležnosti upravnog odbora kao hijerarhijski nižeg organa u ovom sistemu, a koji se u osnovi sastoje u vođenju poslova društva, pri čemu se svi članovi odbora javljaju kao zakonski zastupnici društva. Pored toga, članom 306 su utvrđene i njegove druge nadležnosti koje obuhvataju utvrđivanje unutrašnje organizacije, sazivanje skupštine, izvršavanje odluka skupštine i nadzornog odbora, nadzor nad vođenjem poslovnih knjiga i finansijskih izvještaja uz obavezu podnošenja tromjesečnog izvještaja o tekućem poslovanju nadzornom odboru, davanje i opoziv prokure, itd. Shodno članu 307 akcionarsko društvo može, umjesto upravnog odbora, imati jednog direktora. U odsjeku 3 su definisana zajednička pravila koja se primjenjuju kod oba sistema upravljanja. Članom 308 uređeno je pitanje trajanja mandata članova organa upravljanja, i to na način što je dozvoljeno utvrđivanje istog statutom, uz ograničenje na najviše četiri godine. Takođe, kao dispozitivno, zadržano je pravilo da mandat članovima odbora direktora ističe na prvoj narednoj redovnoj sjednici skupštine akcionarskog društva. Pored toga je data mogućnost da se statutom odredi i različita dužina trajanja mandata za različite članove organa upravljanja. Članom 309 uređeni su uslovi za imenovanje člana organa upravljanja akcionarskog društva, s tim što je, u skladu sa principom autonomije volje u organizovanju i vođenju poslovnih aktivnosti, ostavljena mogućnost društvu da utvrdi i druge uslove, i time ih učine strožijim. Ipak, ovim članom su propisana i ograničenja pa se za člana organa upravljanja ne mogu imenovati lica koja su osuđena za propisana krivična djela, dok traju pravne posljedice osude, lica kojima je izrečena mjera bezbjednosti zabrana obavljanja djelatnosti koja je iz pretežne djelatnosti društva kao i revizor ako je bio angažovan u reviziji finansijskih izvještaja društva.

Shodno Direktivi (EU) 2022/2381 o poboljšanju rodne ravnopravnosti, kod javnog akcionarskog društva propisano je i pravilo za manje zastupljeni pol u organima upravljanja u skladu sa propisanim minimalnim zahtjevima. Nadalje, u članu 310 propisana je obaveza privrednih društava da redovno prate, analiziraju, objavljuju i dostavljaju podatke o rodnoj zastupljenosti među imenovanim direktorima, s ciljem unapređenja jednakosti i sprečavanja diskriminacije po osnovu pola pri imenovanjima na direktorske pozicije. Članom 311 ostavljena je mogućnost društvu da statutom mogu predvidjeti imenovanje zamjenika članova organa upravljanja. Izuzetak su naravno članovi nadzornog odbora u dvodomnom sistemu koji ne mogu imati zamjenike. Članom 312 i 313 propisano je pravo predlaganja kandidata i imenovanja članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora, budući da članove upravnog odbora imenuje nadzorni odbor, kako je ranije navedeno. Tako je članom 312 propisan način

predlaganja članova organa upravljanja pa se oni biraju na predlog jednog ili više akcionara koji zajedno imaju akcije sa najmanje 5% prava glasa, odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ili komisije za imenovanje, ako postoji. Članovi se biraju po principu kumulativnog glasanja u skladu sa uslovima preciziranim u članu 313. Taj princip se može isključiti statutom, u kom slučaju svi članovi odbora direktora, odnosno nadzornog odbora biraju u isto vrijeme, a svaki akcionar ima onoliko glasova koliko ima akcija, ili se svaki član odbora direktora, odnosno nadzornog odbora pojedinačno bira. Članom 314 utvrđena su pravila o izboru nedostajućih članova kooptacijom i to u slučaju da se broj članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora smanji ispod broja određenog statutom akcionarskog društva, ili kada preostali članovi nemaju kvorum ili većinu za donošenje odluka, a nema imenovanih zastupnika. Mandat vršioca dužnosti tako izabranim članovima ističe na prvoj narednoj sjednici skupštine akcionarskog društva. Članom 315 utvrđen je način prestanka svojstva člana organa upravljanja. Predmetnim članom je propisano pravo na ostavku, način njenog podnošenja i pravno dejstvo. Za razliku od ostavke, kod razrješenja organ ili lice koji je imenovalo člana organa upravljanja donosi odluku bez navođenja razloga za razrješenje. Radi obezbjeđenja redovnog poslovanja akcionarskog društva, zakonom je regulisana situacija kada društvo ostane bez ijednog izvršnog direktora, a novi izvršni direktor ne bude registrovan u CRPS u propisanom roku, u kom slučaju se akcionar ili drugo zainteresovano lice mogu obratiti sudu radi postavljanja privremenog zastupnika sa svim pravima i obavezama izvršnog direktora (član 316). Članovima 317-318 su uređena pitanja sazivanja sjednice odgovarajućeg odbora koju zakazuje predsjednik kad god se za tim ukaže potreba, pri čemu je obavezan da to učini na pisani zahtjev člana odbora ili revizora, na način bliže uređen članom 318, a sjednica se može održati i korišćenjem elektronskih oblika komunikacije. Ovim sjednicama mogu prisustvovati i drugi članovi (npr. odgovarajućih komisija) kada je to neophodno, dok je prisustvo revizora obavezno na sjednici na kojoj se raspravlja o finansijskim izvještajima društva. Kao i kod skupštine, tako je i za sjednicu odbora direktora, odnosno nadzornog odbora potrebno prisustvo više od polovine ukupnog broja članova, a odluka se donosi većinom glasova prisutnih članova, pri čemu svakom članu odbora pripada jedan glas (član 319). Član 320 detaljno propisuje obavezu i način vođenja zapisnika za sve sjednice organa upravljanja. Članom 321 uređena je mogućnost osnivanja komisija odbora direktora, odnosno nadzornog odbora kada je to potrebno za obavljanje stručnih poslova, a naročito kad postoji potencijalni sukob interesa. Javna akcionarska društva su obavezna da obrazuju komisiju za imenovanje i komisiju za naknade, uz mogućnost obrazovanja i drugih komisija.

Naime, predmetnim članom propisano je da komisija ima najmanje tri člana koji mogu biti članovi odbora direktora, odnosno nadzornog odbora, kao i druga lica koja imaju potrebna stručna iskustva. Radi osiguranja nezavisnosti ovih komisija, propisano je da jedan od članova mora biti nezavisni direktor ili lice koje ispunjava odgovarajuće uslove, a ni u kom slučaju članovi ne mogu biti izvršni direktori i članovi upravnog odbora. Članom 322 su propisane nadležnosti jedne od obaveznih komisija kod javnih akcionarskih društava koje se odnose na imenovanje članova organa upravljanja i kadrovsku politiku društva, a u izvršavanju propisanih zadataka, komisija uzima u obzir predloge svih zainteresovanih strana, uključujući i konsultovanje generalnog direktora kod imenovanja na rukovodećim pozicijama. Članom 323 propisane su nadležnosti druge obavezne komisije, komisije za naknade koja pruža stručnu pomoć u politici naknada društva pa daje odgovarajuće preporuke i predloge uz konsultacije sa predsjednikom odbora direktora i generalnim direktorom, odnosno predsjednikom upravnog odbora. Članom 324 propisana je obaveza komisija da o svom radu izvještavaju odbor direktora, odnosno nadzorni odbor što čini u skladu sa aktom o obrazovanju komisije, pri čemu je propisani obavezni minimum sačinjavanje godišnjeg izvještaja. Kako bi se obezbijedila efikasnost rada ovih komisija, članom 325 propisana je obaveza akcionarskog društva da obezbijedi sredstva za nesmetan rad komisija.

U skladu sa odredbama Direktive 828/2017 EU, imajući u vidu da direktori i članovi organa upravljanja doprinose dugoročnom uspjehu privrednog društva, forma i struktura njihovih naknada je naročito značajna. Javno akcionarsko društvo dužno je da ima politiku naknada. Politiku naknada usvaja skupština akcionarskog društva i ona je obavezujuća za društvo, pa se naknade mogu ugovarati i isplaćivati samo ako su u skladu sa tom politikom. Politika naknada obuhvata naknade članova odbora direktora, odnosno

nadzornog i upravnog odbora, uz mogućnost da se može odnositi i na druge rukovodeće pozicije. U ovom članu regulisana je i situacija kada akcionarsko društvo nema politiku naknada i prelazni period do usvajanja predloga nove politike. Po pravilu, skupština akcionarskog društva dužna je da politiku naknada preispita u slučaju svake značajnije promjene, a obavezno svake četvrte godine od njenog usvajanja. Članom 327 utvrđen je cilj i sadržina politike naknada akcionarskog društva, pa ona treba da doprinosi poslovnoj strategiji, dugoročnim interesima i održivosti poslovanja društva, uz detaljno propisivanje informacija koje ona treba da sadrži. Nadalje, članom 328 propisana je i obaveza odbora direktora, odnosno nadzornog odbora ili komisija za naknade, ako je obrazovana, da sačini godišnji izvještaj o svim naknadama koje je akcionarsko društvo isplatilo ili se obavezalo da isplati u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj se sačinjava izvještaj, uz detaljno propisivanje informacija koje izvještaj treba da sadrži. S tim u vezi se u članu 329 propisuje i obaveza za ovlaštenog revizora ili društva za reviziju da prilikom revizije godišnjih finansijskih izvještaja izvrši i reviziju pomenutog izvještaja o naknadama, o čemu sačinjava izvještaj sa mišljenjem da li izvještaj o naknadama sadrži sve zakonom propisane podatke. Ovim članom je takođe propisan postupak glasanja o izvještaju o naknadama koje je savjetodavnog karaktera. Izvještaj o naknadama mora biti objavljen i dostupan na internet stranici društva najmanje deset godina od dana objavljivanja. Članom 330 bliže je uređeno pitanje naknada članovima organa upravljanja, pa je propisano da ona mora biti primjerena u odnosu na zadatke koji se obavljaju, kao i stanju u kojem se akcionarsko društvo nalazi. Nadalje, utvrđene su i vrste naknada u odnosu na funkciju koju pojedini članovi ovih odbora imaju u društvu. Tako je za članove koji vrše nadzornu funkciju - neizvršne direktore u odboru direktora, odnosno članove nadzornog odbora propisano da naknada mora biti u fiksnom iznosu, dok se naknada izvršnim direktorima u odboru direktora, odnosno članovima upravnog odbora sastoji od fiksnog i varijabilnog dijela, uz preciziranje uslova za varijabilni dio. Nadležnost za utvrđivanje naknade definisana je članom 331, pri čemu je članom 332 predviđeno da bi nadležni organ trebalo da smanji utvrđenu naknadu članu ako se u međuvremenu pogorša položaj društva, koji potom ima pravo na raskid ugovora uz obavezu poštovanja minimalnog otkaznog roka od 42 dana.

Takođe je regulisano i pitanje kada se u godišnjim izvještajima utvrdi da akcionarsko društvo posluje sa gubitkom, pa je propisana obaveza sazivanja sjednice skupštine akcionarskog društva, a uz poziv za sjednicu, odbor direktora, odnosno upravni odbor dužan je da priloži izvještaj o finansijskom položaju u kojem se društvo nalazi, i, ako je to potrebno, i da predloži mjere koje je potrebno preduzeti, uključujući i predlog odluke o likvidaciji društva (član 333). Članom 334 utvrđena je odgovornost članova organa upravljanja za štetu koju pričinje društvu izuzev štete koja nastane kao rezultat sprovođenja odluka skupštine, dok članovi odbora direktora, odnosno nadzornog i upravnog odbora odgovaraju za štetu koja nastane kao posljedica odluke za koju su oni glasali, uz propisane izuzetke.

U Odjeljku D (član 335-336) je uređen pravni položaj sekretara akcionarskog društva. Tako je članom 335 utvrđen način imenovanja i mandat sekretara u oba sistema upravljanja akcionarskim društvom, uz mogućnost ponovnog imenovanja. U skladu sa tim članom, sekretar ne mora biti zaposlen u društvu. Članom 336 uređeni su poslovi sekretara kada isti postoji u društvu, uz mogućnost da se statutom ili odlukom njegove nadležnosti prošire ili drukčije utvrde.

Glava VI - „Raspolaganje imovinom velike vrijednosti“ (čl. 337-339)

Članom 337 detaljno je uređen pojam imovine velike vrijednosti i raspolaganja tom imovinom, čija nabavna i/ili prodajna i/ili tržišna vrijednost u trenutku donošenja odluke o sticanju, odnosno raspolaganju imovinom predstavlja 20% ili više od neto vrijednosti imovine društva. Sticanje, odnosno raspolaganje imovinom velike vrijednosti može se sprovesti ako to sticanje, raspolaganje prethodno ili naknadno odobri skupština akcionarskog društva, pa je članom 338 uređen taj postupak. Ukoliko je takvo sticanje, raspolaganje izvršeno bez odobrenja skupštine akcionarskog društva, članom 339 propisana je sudska zaštita podnošenjem tužbe za poništaj takvog pravnog posla ili radnje, koju podnosi društvo i akcionar koji posjeduje ili predstavlja najmanje 5% osnovnog kapitala društva, u propisanom roku. Pravni posao ili radnja neće biti poništeni pod uslovom da je druga strana bila savjesna u odnosu na zakonitost ovog

sticanja, odnosno raspolaganja. Još je propisana i solidarna odgovornost članova odbora direktora, odnosno upravnog odbora za štetu koju društvo pretrpi usljed sticanja, odnosno raspolaganja imovinom velike vrijednosti, ako to sticanje, odnosno raspolaganje nije odobrila skupština akcionarskog društva.

Glava VII - „Podsticanje dugoročnog angažovanja akcionara u javnim akcionarskim društvima“ (čl. 340-344)

Radi usklađivanja zakona sa Direktivom 828/2017/EU uvode se pravila u pogledu podsticanja dugoročnog angažovanja akcionara u javnim akcionarskim društvima. Definisani su, između ostalog, pojmovi institucionalni investitor, upravljač imovine i savjetnik za glasanje, njihove obaveze, sadržina politike angažovanja institucionalnih investitora i upravljača imovinom i dr. Član 341 utvrđuje obavezu institucionalnog investitora i upravljača imovinom da usvoje politiku uključenosti, kao i njenu obaveznu sadržinu. Po pravilu, ova politika uključuje nadzor i uticaj koji oni vrše i koji se ostvaruje dijalogom sa društvom i glasanjem na sjednicama skupštine. Takođe je propisana i obaveza sačinjavanja godišnjeg izvještaja o sprovođenju ove politike, koja se objavljuje na internet stranici institucionalnog investitora, kao i sve ostale informacije iz ovog člana. Članom 342 utvrđena je obaveza institucionalnog investitora da objavi kako su osnovni elementi njegove strategije ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti usklađeni sa sadržinom i trajanjem njegovih obaveza, posebno dugoročnih, kao i kako oni doprinose srednjoročnom i dugoročnom uvećanju vrijednosti njegove imovine. Takođe su detaljno propisane informacije koje je on dužan da objavi u slučaju da upravljač imovinom investira za njegov račun, direktno ili preko investicionog fonda, na osnovu zaključenog ugovora. Sve ove informacije se obavezno objavljuju na internet stranici insitucionalnog investitora koje on može uključiti i u finansijski izvještaj, a mogu biti i na internet stranici upravljača imovinom. Pritom, utvrđena je i obaveza upravljača imovinom da institucionlanom investitoru podnese izvještaj o tome u kojoj mjeri su strategija ulaganja upravljača imovinom i njeno sprovođenje u skladu sa zaključenim ugovorom i kako doprinose srednjoročnoj, odnosno dugoročnoj vrijednosti imovine institucionalnog investitora ili investicionog fonda. U članu 343 propisane su i obaveze objavljivanja koje stoje na strani savjetnika za glasanje koji objavljuje kodeks koji primjenjuje i izvještaj o njegovoj primjeni u prethodnoj godini. Pritom je definisan način na koji on to čini, uz precizno propisivanje minimuma informacija koje je dužan da pruži koje moraju biti dostupne, bez naknade, na njegovoj internet stranici najmanje tri godine. On je takođe dužan da svoje klijente informiše o potencijalnom sukobu interesa. Kako su najprije definisani osnovni pojmovi od značaja za primjenu ovih posebnih normi zakona koje se odnose na institucionalnog investitora, upravljača imovinom i savjetnika za glasanje, članom 344 uređuje se područje primjene ovih pravila.

Glava VIII - „Kodeks korporativnog upravljanja“ (čl. 345-346)

Članom 345 data je mogućnost odboru direktora, odnosno upravnom odboru akcionarskog društva da sačini svoj kodeks korporativnog upravljanja, ili da primjenjuje neki drugi. Javno akcionarsko društvo mora da ima kodeks korporativnog upravljanja. Članom 346 precizirana je sadržina izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, koja je sastavni dio godišnjeg izvještaja organa upravljanja akcionarskog društva, i na koju se, pored ovog zakona, shodno primjenjuje odredbe zakona kojim se uređuje računovodstvo.

Glava IX - „Revizija“ (čl. 347-354)

U ovoj glavi su propisana pravila koja se odnose na internu i eksternu reviziju. Tako je članom 347 uređena nadležnost za vršenje interne revizije pa nju vrše interni revizor ili poseban organizacioni dio akcionarskog društva zadužen za vršenje poslova interne revizije, dok nadzor vrši revizorski odbor u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija i ovim zakonom. Shodno članu 348, internog revizora imenuje odbor direktora, odnosno nadzorni odbor na predlog revizorskog odbora, koji je dužan da redovno izvještava o svom radu. Članom 349 predviđeno je da članove i predsjednika revizorskog odbora imenuje skupština akcionarskog društva, ako statutom to ovlašćenje nije preneseno na odbor direktora, odnosno nadzorni odbor. U okviru istog člana navedena su lica koja na poziv mogu prisustvovati sjednici revizorskog odbora. Članovima 350-354 uređeno je pitanje eksterne revizije finansijskih izvještaja koja se

po pravilu vrši po završetku finansijske godine, a prije održavanja redovne sjednice skupštine i koju vrši ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija (član 350). Ovlašćenog revizora imenuje skupština akcionarskog društva na predlog revizorskog odbora ili akcionara koji posjeduju najmanje 5% akcija sa pravom glasa (član 351). U okviru istog člana utvrđeno je pravo ovlašćenog revizora na naknadu čiju visinu određuje skupština akcionarskog društva uz precizirana ograničenja pa ona ne može biti povezana sa pružanjem dodatnih usluga niti uslovljena rezultatima revizije. Ovdje je takođe ustanovljena izričita zabrana uticaja na rad ovlašćenog revizora prilikom vršenja revizije. U članu 352 uređena su prava i obaveze ovlašćenog revizora. Članom 353 propisana je mogućnost razrješenja ovlašćenog revizora i to odlukom skupštine akcionarskog društva, prije isteka perioda na koji je imenovan, ali samo iz opravdanih razloga, pri čemu je precizirano da neslaganje sa mišljenjem ovlašćenog revizora o finansijskim izvještajima ne predstavlja takav razlog. Njegovo razrješenje mogu od nadležnog suda tražiti i akcionari koji posjeduju 5% akcija sa pravom glasa. Kako donošenje odluke o razrješenju predstavlja raskid ugovora od strane društva, tako je članom 354 regulisano takvo pravo samog ovlašćenog revizora, tj. detaljno je uređen način realizacije ovog prava, uključujući i pravo ovlašćenog revizora da zahtijeva sazivanje skupštine akcionarskog društva u slučaju da obavještenje o raskidu sadrži izjavu o okolnostima o kojima se moraju obavijestiti akcionari ili povjerioci, kada se ta sjednica obavezno saziva.

Glava X - „Vođenje poslovne evidencije i javnost poslovanja“ (član 355-357)

Glavom X uređeno je niz značajnih pitanja koja su na nivou EU regulisana, prije svega, prvom kompanijskom direktivom, a određen broj pitanja iz ove oblasti na nivou EU regulišu i ostale direktive – druga, treća, jedanaesta, Direktiva o transparentnosti itd. Prvo, članom 355 je regulisano pitanje vođenja poslovne evidencije. Zakon taksativno nabroja dokumentaciju i evidenciju koju je akcionarsko društvo dužno da vodi i čuva, i to po pravilu pet godina, izuzev konstitutivnih i drugih opštih akata, finansijskih iskaza, izvještaja o poslovanju, izvještaja revizora i jedinstvene knjige evidencije koji se čuvaju trajno. Drugo, članom 356 uređeno je pitanje registracije promjena i postupka likvidacije, odnosno stečaja. Tako je društvo, u skladu sa prvom kompanijskom direktivom, dužno da u roku od sedam dana od dana nastanka promjene, dostavi u CRPS radi registracije, najznačajnije promjene koje se odnose na poslovanje društva. Naposljetku, članom 357 regulisano je pitanje pravnih dejstva objavljivanja u skladu sa prvom kompanijskom direktivom. Ovim članom je regulisano nekoliko važnih pitanja: način objavljivanja i rok za objavljivanje informacije; mogućnost objavljivanja na internet stranici CRPS; u „Službenom listu Crne Gore“; dejstvo objavljivanja informacija u odnosu na treća lica; obaveza istovjetnosti registrovanih i objavljenih informacija, a dozvoljeno je i objavljivanje prevoda tih dokumenata i podataka na bilo kom jeziku koji je u službenoj upotrebi u Evropskoj uniji, pri čemu je regulisano i pitanje nedosljednosti prevoda u odnosu na originalne dokumente i podatke.

DIO ŠESTI – DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

Odredbe o društvu sa ograničenom odgovornošću uređene su detaljno (čl. 358-433) radi usaglašavanja sa pravom EU u materiji društva sa ograničenom odgovornošću, ali i u cilju veće pravne sigurnosti u dominantnu formu obavljanja privredne djelatnosti u Crnoj Gori. Za razliku od prethodnog zakonskog rješenja gdje se sva pravila AD shodno primjenjuju na DOO, novim rješenjem je to značajno ograničeno. To je važan pomak u regulativi, pogotovo imajući u vidu konceptijske probleme opisane u drugom dijelu ovog obrazloženja.

Glava I – „Pojam, osnovni kapital i obavezni akti društva sa ograničenom odgovornošću“ (čl. 358-364)

U članu 358 data je definicija društva sa ograničenom odgovornošću i maksimalan broj članova. Članom 359 definiše se načelo slobode ugovaranja međusobnih odnosa članova u društvu i odnosa članova sa društvom. Član 360 definiše jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću koje kao takvo može

nastati osnivanjem ili naknadno kada sve udjele stekne jedno fizičko ili pravno lice. Dalje, u stavu 2 data je upućujuća odredba o primjeni odredbi o jednočlanom akcionarskom društvu. Članom 361 predviđen je minimalni osnovni kapital društva sa ograničenom odgovornošću, koji je simboličan i ne može biti manji od 1 eura, sa izuzetkom da posebnim zakonom može biti predviđen veći iznos minimalnog osnovnog kapitala od ovdje navedenog iznosa, koji se primjenjuje na posebne oblike DOO uređene tim zakonom (npr. lizing i faktoring društva, mikrokreditne institucije i sl.). Kao što je to slučaj i sa akcionarskim društvom, tako i društvo sa ograničenom odgovornošću obavezno mora imati oba konstitutivna akta – osnivački akt (ugovor ili odluka o osnivanju) i statut. Članovi 362 i 363 preciziraju obaveznju sadržinu obaveznih akata društva, dok je članom 363 u stavu 4 uređena mogućnost izmjene statuta shodnom primjenom odredbi ovog zakona koje se odnose na akcionarsko društvo. Međusobni odnos osnivačkog akta i statuta uređuje se upućivanjem na odgovarajuću odredbu kod akcionarskog društva (član 364).

Glava II – „Troškovi osnivanja i registracija društva sa ograničenom odgovornošću“ (čl. 365-366)

Članom 365 data je mogućnost da se osnivačkim aktom i/ili statutom DOO odredi da troškove osnivanja društva snosi društvo i/ili osnivači, pri čemu se naknada tih troškova ne može vršiti iz osnovnog kapitala društva, niti se iznos troškova može smatrati ulogom osnivača. Takođe u stavu 4 ovog člana predviđeno je da se naknada troškova za osnivanje društva sa ograničenom odgovornošću može odobriti najviše do iznosa koji je utvrđen osnivačkim aktom i/ili statutom. Član 366 predviđa da se registracija promjena DOO u CRPS vrši u roku od sedam dana od dana nastanka promjene, a navedeni su i podaci koji se obavezno objavljuju na internet stranici CRPS.

Glava III – „Udjeli“ (čl. 367-382)

U okviru Odjeljka A - „Udjeli članova društva sa ograničenom odgovornošću“ u članu 367 precizirana je pravna priroda udjela odnosno da isti nijesu hartije od vrijednosti, dok je stavom 2 istog člana propisano da se udjeli ne mogu sticati niti se njima može raspolagati upućivanjem javne ponude u smislu zakona kojim se uređuje tržište kapitala. Članom 368 uređeno je pitanje nominalne vrijednosti udjela, dok su članom 369 definisana dva principa sticanja udjela u društvu i to: 1) srazmjerno vrijednosti unijetog uloga, uz mogućnost drukčijeg uređenja osnivačkim aktom ili jednoglasnom odlukom skupštine i 2) da član društva može imati samo jedan udio u društvu. Razrađujući drugi princip, u stavu 3 se propisuje da u slučaju da jedno lice istovremeno stekne više udjela u društvu, ti udjeli se spajaju i zajedno čine jedan udio. Član 370 na nivo zakonskog načela ističe princip srazmjernosti kod ovog društva koji podrazumijeva da njegovi članovi svoja prava ostvaruju srazmjerno učešću svog udjela u društvu.

U članu 371 **Odjeljka B** „Sopstveni udio“ uređuje se mogućnost društva sa ograničenom odgovornošću da stekne udjele od svojih članova na neki od preciziranih načina, pri čemu je samo kod teretnih sticanja potrebna odluka skupštine društva. Predlog ugovora o sticanju sopstvenih udjela dostavlja se svim članovima društva, najkasnije 15 dana prije donošenja odluke uz obavezu registracije u istom roku počev od dana njihovog sticanja. Član 372 uređuje se pitanje raspolaganja sopstvenim udjelom i to prenosom na druge članove ili trećim licima i poništenjem udjela u postupku smanjenja osnovnog kapitala. Prenos udjela se uvijek vrši uz naknadu koja ne može biti niža od tržišne vrijednosti udjela koji se stiče, pri čemu kod prenosa na članove svaki od njih ima pravo preče kupovine srazmjerno visini svog udjela u društvu. Istim članom propisano je da odluku o raspolaganju sopstvenim udjelom donose članovi običnom većinom glasova svih članova društva, ako statutom društva nije drukčije određeno. Nadalje, članom 373 definisana je shodna primjena odgovarajućih odredbi akcionarskog društva.

U okviru Odjeljka C – „Prenos udjela“, član 374 ustanovljava pravilo slobodnog prenosa udjela između članova društva, ako ovim zakonom ili statutom društva nije drukčije određeno. U okviru člana 375 zakon posebno uređuje i detaljno normira pravo preče kupovine udjela. Naime, u slučaju prenosa udjela od strane člana društva, ostali članovi društva imaju pravo preče kupovine, ako statutom društva nije drukčije određeno. Zakon obavezuje člana društva koji prenosi udio da prije prenosa udjela trećem licu, svoj udio u pisanom obliku ponudi drugim članovima društva. Propisana je obavezna sadržina te ponude koja obuhvata sve bitne elemente ugovora o prenosu udjela, adresu na koju član društva koji namjerava da

iskoristi pravo preče kupovine upućuje prihvrat ponude i rok za zaključivanje ugovora o prenosu udjela. Prihvrat ponude se takođe vrši u pisanom obliku u roku od 30 dana od dana prijema ponude, uz mogućnost da se statutom odredi drugi rok, koji ne može biti kraći od osam, niti duži od 90 dana od dana dostavljanja ponude.

Član 376 propisuje sudsku zaštitu u slučaju povrede prava preče kupovine koja se ostvaruje podnošenjem tužbe za poništaj ugovora ili drugog pravnog posla kojim je udio prenesen i to u subjektivnom roku od 30 dana od dana saznanja za prenos udjela, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana registracije tako prenijetog udjela u CRPS. U članu 377 regulisan je prenos udjela trećem licu, uz ograničenje da taj prenos ne može biti izvršen prije isteka roka od 90 dana od dana isteka roka za prihvrat ponude drugih članova i pod uslovima koji ne mogu biti povoljniji od uslova ponuđenih članovima društva. Pravo preče kupovine članovi zadržavaju i prilikom prodaje udjela u izvršnom postupku pa je radi ostvarenja tog prava sud dužan da ih o tome obavijesti (član 378). Opšte pravilo u odnosu na prenos udjela u slučaju nasljeđivanja je prenos na nasljednike (član 379). Ipak, statutom društva je moguće predvidjeti zabranu prenosa na nasljednike, u kom slučaju su članovi društva ili društvo obavezni da otkupe taj udio, na način i u roku određenom statutom. U suprotnom, udio se povlači u skladu sa odredbama ovog zakona o smanjenju osnovnog kapitala. Nadalje, članom 380 propisana je obavezna pisana forma ugovora o prenosu udjela, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovjera potpisa, rukopisa i prepisa ili pravnosnažne odluke suda ili drugog nadležnog organa u skladu sa posebnim propisom. Član 381 uređuje posljedice prenosa udjela na način da su prenosilac i sticalac udjela neograničeno solidarno odgovorni društvu za obaveze koje su dospjele prije prenosa udjela. Članom 382 regulisano je pitanje zalaganja udjela, na način što je predviđeno da član društva može založiti udio ili dio udjela, ako statutom društva nije drukčije određeno.

Glava IV – „Povećanje i smanjenje osnovnog kapitala društva sa ograničenom odgovornošću“ (čl. 383-386)

Članom 383 definisani su načini povećanja osnovnog kapitala na osnovu odluke članova društva koji su suštinski istovjetni kao i kod akcionarskog društva: novim ulozima, pretvaranjem sredstava iz rezervi, konverzijom potraživanja, statusnim promjenama, pretvaranjem dodatnih uplata u osnovni kapital, pa je i propisana shodna primjena odgovarajućih odredbi o akcionarskim društvima. U članu 384 predviđeno je da članovi društva imaju pravo prečeg upisa udjela prilikom povećanja osnovnog kapitala novim ulozima, i to u srazmjeri sa svojim udjelima. Član 385 uređuje smanjivanje osnovnog kapitala na osnovu odluke članova društva, ali svakako ne ispod zakonskog minimuma osnovnog kapitala, i na koju se shodno primjenjuju odredbe ovog zakona o smanjenju osnovnog kapitala AD. Članom 386 definisana je mogućnost povlačenja i poništenja udjela koja mora biti prethodno predviđena u statutu, pa se po ispunjenju tako definisanih uslova donosi odluka o povlačenju i poništenju udjela člana društva čiji je sadržaj takođe preciziran ovim članom.

Glava V – „Dodatne uplate društvu“ (čl. 387-389)

Članom 387 data je mogućnost da se statutom društva odredi da članovi društva mogu donijeti odluke kojima se, pored unošenja uloga, obavezuju i da izvrše dodatne uplate društvu. Pritom je ostavljeno da se statutom bliže urede način i iznosi tih uplata, uz obavezu poštovanja principa srazmjernosti. Istim članom regulisano je da se dodatnim uplatama ne povećava osnovni kapital društva, kao i da se odluka članova kojom se utvrđuje obaveza dodatnih uplata donosi jednoglasno, ako statutom za donošenje te odluke nije predviđena druga većina, kada predmetna odluka obavezuje samo članove društva koji su za nju glasali. U članu 388 utvrđeno je da se svaki član društva može se osloboditi obaveze dodatnih uplata, ako ta obaveza nije ograničena na određeni iznos. To čini na način što će, u cilju namirenja obaveze, u roku od mjesec dana od dana dospelosti te obaveze, staviti na raspolaganje svoj udio društvu. Taj udio je društvo obavezno prodati u postupku javnog nadmetanja, ako statutom nije predviđen drugi način. Statutom je takođe moguće ograničiti primjenu ovog člana na slučaj da dodatne uplate društvu, koje se traže u vezi sa udjelom, prelaze određeni iznos. U članu 389 propisuje se obaveza društva da vrati dodatne uplate

članovima, uključujući i one kojima je to svojstvo prestalo, kao i prenosiocu udjela u slučaju prenosa. Ovdje je predviđena shodna primjena odredbi ovog zakona o zaštiti povjerilaca u postupku smanjenja osnovnog kapitala akcionarskog društva. U slučaju da društvo ne ispuni ovu obavezu, navedeni članovi društva imaju pravo podnošenja tužbe nadležnom sudu za povraćaj dodatnih uplata.

Glava VI – „Isplata članovima društva sa ograničenom odgovornošću“ (čl. 390-391)

Članom 390 propisano je opšte pravilo da društvo isplatu dobiti svojim članovima, povraćaj dodatnih uplata, zajma, kao i druga plaćanja po bilo kom osnovu, može vršiti isključivo u skladu sa statutom i odredbama ovog zakona o ograničenjima raspodjele imovine na koju se shodno primjenjuju odgovarajuća pravila o akcionarima, kao i posljedicama nezakonitih raspodjela imovine akcionarskog društva. Shodna primjena pravila o isplati dividende akcionarima je propisana i kad je riječ o ostvarenju ovog prava članova društva sa ograničenom odgovornošću, uz mogućnost da se statutom odstupi od principa srazmjernosti prilikom isplate dobiti (član 391).

Glava VII – „Prava članova društva sa ograničenom odgovornošću“ (čl. 392-395)

Članom 392 ustanovljen je princip jednakog tretmana svih članova društva sa ograničenom odgovornošću pod jednakim okolnostima, dok su u članu 393 taksativno navedena imovinska i neimovinska prava članova. Ta prava uključuju i neka od prava akcionara kao što su pravo na informisanje, pravo na angažovanje posebnog stručnjaka, uz shodnu primjenu odgovarajućih odredbi zakona koje se odnose na ta prava. Od svih navedenih prava, zakon bliže uređuje samo pravo glasa (član 394) koje članovi društva ostvaruju na skupštinskim sjednicama. Ovo pravo se može isključiti pod uslovima propisanim odredbom člana 178 ovog zakona.

Glava VIII – „Prestanak svojstva člana društva sa ograničenom odgovornošću“ (čl. 396-404)

Članom 396 predviđene su četiri konkretne situacije u kojima dolazi do prestanka svojstva člana: 1. smrću, odnosno brisanjem iz odgovarajućeg registra; 2. prenosom cjelokupnog udjela; 3. istupanjem iz društva; 4. isključenjem iz društva. Članovi 397-402 detaljno uređuju istupanje i isključenje člana iz društva. Članom 397 utvrđeno je pravo člana društva koji ne traži isplatu naknade za udio da istupi iz društva u bilo kom trenutku, na osnovu izjave o istupanju. Ukoliko istupa iz društva uz isplatu naknade za svoj udio, to može učiniti samo iz opravdanih razloga koji naročito postoje u propisanim slučajevima, dok se statutom mogu predvidjeti i druge situacije (član 398). Ovim članom je dalje uređen i način ostvarenja tog prava. U oba slučaja, član društva se ne može unaprijed odreći prava na istupanje niti mu se ono može ograničiti aktima društva. Članom 399 propisana je sudska zaštita ovog prava u slučaju da društvo odbije zahtjev za istupanje pri čemu će sud odrediti i iznos naknade za udio u društvu u visini tržišne vrijednosti udjela tužioca uz nalog tuženom da isti isplati u roku koji ne može biti duži od godinu dana od dana pravosnažnosti presude, ukoliko usvaja tužbeni zahtjev. Pravo na sudska zaštitu ima i član kojem je prihvaćen zahtjev za istupanje ali je određena niža naknada za udio odlukom skupštine društva. Članom 400 utvrđeno je pravo društva na naknadu štete u slučaju istupanja iz društva suprotno ovim pravilima, kog prava se društvo ne može unaprijed odreći niti se ono može ograničiti ili isključiti aktima društva. U tom slučaju, vrijednost udjela se neće nadoknaditi članu sve dok ne nadoknadi štetu prouzrokovanu društvu. Kao što je definisano u članu 401, članstvo u društvu i sva prava koja iz toga proizilaze prestaju istupanjem člana, pri čemu njegov udio postaje sopstveni udio društva bez donošenja odluke o sticanju sopstvenog udjela društva. Takođe, članu društva koji je istupio iz društva ne može prestati to svojstvo sve dok mu društvo ne isplati naknadu tržišne vrijednosti udjela. Prestanak svojstva člana društva se obavezno registruje na način propisan ovim članom. Članom 402 uređena je i situacija isključenja člana iz društva. Odluku o isključenju donosi nadležni sud u slučaju da se po tužbi drugog člana utvrdi postojanje opravdanog razloga koji postoji u slučajevima kada član društva namjerno ili grubom nepažnjom prouzrokuje štetu društvu ili drugim članovima društva i kada član društva svojim činjenjem ili nečinjenjem sprečava ili značajno otežava poslovanje društva. Kao i kod istupanja, presudom kojom se usvaja tužbeni zahtjev sud je dužan odrediti iznos naknade u visini pravične vrijednosti udjela koji je društvo obavezno isplatiti isključenom članu, ali i društvo zadržava pravo na naknadu štete koju je

isključeni član eventualno prouzrokovao radnjama zbog kojih je isključen iz društva. Ni društvo ni član se ne mogu unaprijed odreći ovog prava niti se ono može ograničiti aktima društva. Posljedice isključenja su iste kao kod istupanja, pa isključenom članu to svojstvo i sva prava koja iz njega proizilaze prestaju, dok njegov udio postaje sopstveni udio društva (član 403). Članom 404 predviđena su određena ograničenja isplate naknade za udio članu društva koji je istupio ili koji je isključen iz društva, pa se ona mogu isplatiti samo iz neraspoređene dobiti i rezervi, odnosno od sredstava ostvarenih prodajom sopstvenog udjela društva stečenog istupanjem ili isključenjem tog člana društva.

Glava IX – „Upravljanje društva sa ograničenom odgovornošću“ (čl. 405-431)

U članu 405, **Odjeljka A** – „Organi društva sa ograničenom odgovornošću“, Zakon predviđa da su skupština i direktor obavezni organi društva sa ograničenom odgovornošću, a data je mogućnost da se statutom ustanovi da društvo umjesto direktora ima odbor direktora. Kod jednočlanog društva je propisano da funkciju skupštine kao obaveznog organa vrši jedini član društva.

Članom 406, **Odjeljka B** – „Skupština društva sa ograničenom odgovornošću“, uređen je sastav skupštine društva koju čine svi članovi društva. Članom 407 propisan je djelokrug skupštine koja ima značajna izborna, normativna, imovinska i statusna ovlaštenja, uz jasnu distinkciju isključivih nadležnosti skupštine u odnosu na one koje se mogu prenijeti i na direktora. Data je i mogućnost da skupština donosi odluke iz nadležnosti direktora što može činiti i na njegov zahtjev, a može i da daje obavezujuća uputstva direktoru. Članom 408 utvrđeno je da članovi društva sa ograničenom odgovornošću svoja prava ostvaruju na redovnim i vanrednim sjednicama skupštine društva, dok je na održavanja redovnih i vanrednih sjednica skupštine, mjesto održavanja sjednice i jezik, korišćenje elektronskih oblika komunikacije i virtualne sjednice, utvrđivanje identiteta članova, otvaranje sjednice skupštine i izbor predsjednika skupštine propisana shodna primjena.

Nadalje, članom 409 propisano je pravilo da sjednicu skupštine saziva direktor ili odbor direktora odnosno likvidator ako je društvo u postupku likvidacije, pri čemu svaki član ima pravo da zahtijeva održavanje sjednice koje direktor dužan prihvatiti, a ukoliko to ne učini, član ima pravo sam da sazove sjednicu skupštine. Članovima 410 i 411 propisano je vrijeme za upućivanje poziva članovima za sjednicu skupštine, odnosno sadržina i način dostavljanja poziva za sjednicu. Uz pravilo da se materijali za sjednicu dostavljaju zajedno sa pozivom najkasnije osam dana prije dana održavanja sjednice, propisana je i shodna primjena pravila o dostavljanju materijala akcionarima (član 412). Članom 413 propisano je mogućnost da član društva svoja prava na sjednicama ostvaruje preko punomoćnika, pri čemu on ne može dati punomoćje za glasanje tako što će ga ograničiti na dio svog prava glasa po osnovu udjela. Na davanje punomoćja za učešće u radu skupštine DOO shodno se primjenjuju odgovarajuća pravila kod akcionarskog društva. Član 414 propisuje da kvorum potreban za rad sjednice skupštine čine članovi koji posjeduju udjele koji daju više od polovine od ukupnog broja glasova, pri čemu se računaju i glasovi članova koji su glasali pisanim ili elektronskim putem. U članu 415 uređen je način održavanja i sazivanja ponovljene i odložene sjednice skupštine sa istim dnevnim redom, koja se nije mogla ranije održati zbog nedostatka kvoruma, pri čemu se shodno primjenjuju odgovarajuća pravila o skupštini akcionarskog društva za kvorum za ponovljenu sjednicu i održavanje odložene sjednice skupštine DOO. Član 416 propisuje pravilo da skupština može odlučivati samo o pitanjima koja su na dnevnom redu, od kog se može odstupiti samo ako svi članovi sa pravom glasa prisustvuju skupštinskoj sjednici i jednoglasno prihvate izmjenu dnevnog reda. Prava članova koji posjeduju najmanje 5% udjela u osnovnom kapitalu u vezi sa dnevnim redom uređena su istim članom i ona se odnose na dodatne tačke dnevnog reda ili predloge drugačijih odluka o pitanjima sa dnevnog reda. Članom 417 propisano je da skupština odluke donosi većinom glasova prisutnih članova koji imaju pravo glasa po određenom pitanju, ako ovim zakonom ili statutom društva nije predviđen veći broj glasova. Nadalje, u članu 418 uređen je način glasanja na sjednici skupštine koji je javan, uz opciju da se statutom društva omogući članovima da glasaju pisanim putem, kada se primjenjuju odgovarajuće odredbe ovog zakona o glasanju pisanim putem u akcionarskim društvima. Članom 419 propisana je shodna primjena odgovarajućih odredbi o zapisniku sa skupštine akcionarskog društva. Članom 420 propisan je izuzetak od pravila o sazivanju sjednice

skupštine društva. Takođe, shodno članu 421 na pobijanje odluka skupštine društva sa ograničenom odgovornošću primjenjuju se relevantne odredbe ovog zakona o pobijanju odluka skupštine akcionarskog društva.

U članu 422, **Odjeljka C** – „Direktor“, utvrđeno je da direktora imenuje skupština DOO, što se može učiniti i statutom prilikom osnivanja društva i on se obavezno registruje u CRPS. Istim članom propisano je da pravo na predlaganje kandidata za direktora ima svaki član društva sa ograničenom odgovornošću. Članom 423 regulisano je pitanje mandata direktora, koji nije ograničen, ako statutom nije određena dužina trajanja mandata. Takođe, nakon isteka mandata, direktor može biti ponovo imenovan neograničen broj puta. Član 424 propisuje uslove koje lice mora ispunjavati da bi bilo imenovano za direktora, odnosno biti poslovno sposobno fizičko lice, dok se statutom mogu predvidjeti i drugi uslovi koje treba da ispunjava direktor. Kao i kod akcionarskog društva, zakon predviđa da direktor ne može biti lice koje je osuđeno za propisana krivična djela i to u roku od tri godine od dana prestanka pravnih posljedica osude, lice kome je izrečena mjera bezbjednosti zabrana obavljanja djelatnosti koja je iz pretežne djelatnosti društva kao i revizor ili lice koje je bilo angažovano u vršenju revizije finansijskih izvještaja društva. U članu 425 na ostavku direktora propisana je shodna primjena odgovarajućih odredbi ovog zakona o ostavci članova uprave akcionarskog društva. Kada je riječ o razrješenju direktora, propisano je da skupština razrješava direktora, nakon čega se prestanak svojstva direktora registruje u CRPS. Uz pretpostavku da su u nadležnosti direktora sva pitanja koja nijesu u nadležnosti skupštine članova, član 426 propisuje konkretne nadležnosti direktora. Njegova nadležnost za zastupanje društva je ograničena članom 427, pa on ne može izdati punomoćje za zastupanje niti zastupati društvo u sporu u kojem je suprotna strana on ili sa njim povezano lice. Članom 428 utvrđeno je pravo direktora na zaradu i naknadu. U dijelu obaveze direktora da izvještava skupštinu, u članu 429 definisana je shodna primjena odgovarajućih odredbi ovog zakona o obavezi obavještavanja skupštine od strane odbora direktora akcionarskog društva. Ovim članom je utvrđena i dužnost direktora da bez odlaganja obavijesti svakog člana društva koji ima udio koji predstavlja najmanje 10% osnovnog kapitala društva o nastalim vanrednim okolnostima koje mogu biti od značaja za stanje društva ili obavljanje djelatnosti društva. Članom 430 uređuje se shodna primjena odgovarajućih odredbi ovog zakona o sudskom imenovanju privremenog zastupnika akcionarskog društva, dužnostima odbora direktora, odnosno upravnog odbora akcionarskog društva i odgovornosti članova uprave akcionarskog društva i na direktora društva sa ograničenom odgovornošću. U članu 431 definisano je da se pravila o direktoru DOO shodno primjenjuju i na odbor direktora u slučaju kad DOO ima odbor direktora i o odboru direktora kod jednodomnog upravljanja akcionarskim društvom.

Glava XI – „Vođenje poslovne evidencije i javnost poslovanja“ (čl. 432-433)

Pitanje obaveze čuvanja dokumentacije i vođenja evidencije regulisano je članom 432 u kom se taksativno nabrajaju dokumenta i evidencija koju je društvo dužno da vodi i čuva, i to po pravilu najmanje pet godina, izuzev konstitutivnih i drugih opštih akata, knjige zapisnika i odluka usvojenih na sjednicama skupštine koji se čuvaju trajno. Članom 433 predviđena je shodna primjena odgovarajućih odredbi ovog zakona na registraciju promjena i objavljivanje podataka društva sa ograničenom odgovornošću.

DIO SEDMI - RESTRUKTURIRANJE PRIVREDNIH DRUŠTAVA

Dio Zakona koji uređuje materiju restrukturiranje privrednog društva podijeljen je u četiri glave koje regulišu sljedeća pitanja: vrste restrukturiranja, statusne promjene, promjena pravnog oblika privrednog društva i prekogranične konverzije. Naime, u odnosu na Zakon o privrednim društvima iz 2020. godine, izvršeno je potrebno usaglašavanje sa Direktivom (EU) 2019/2121 Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. novembra 2019. o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 u pogledu prekograničnih preoblikovanja, spajanja i podjela.

Glava I - „Vrste restrukturiranja“ (član 434)

Članom 434 definisane su vrste restrukturiranja u smislu ovog zakona pa one obuhvataju: statusne promjene, promjenu pravnog oblika i prekograničnu konverziju. Dodatno, utvrđen je pojam statusne promjene koji je definisan kao postupak restrukturiranja u kojem jedno ili više privrednih društava (društva prenosiooci) prenose imovinu i obaveze na jedno ili više drugih privrednih društava (društva sticaoci). U ovom postupku članovi društava prenosilaca stižu udjele, odnosno akcije u društvima sticaocima. Predmetnim članom utvrđene su tri vrste statusnih promjena, i to pripajanje, spajanje i podjela.

Glava II - „Statusne promjene“ (čl. 435-505)

Shodno članu 435, **Odjeljak A** - „Učesnici i uslovi za sprovođenje statusnih promjena“, učesnici statusne promjene su najmanje jedno privredno društvo u svojstvu društva prenosiooca i najmanje jedno privredno društvo u svojstvu društva sticaoca. Takođe, u postupku statusne promjene mogu učestvovati privredna društva istog ili različitog pravnog oblika, uz određene izuzetke kada su u pitanju privredna društva koja se nalaze u postupku stečaja i likvidacije. U članu 436 definišu se uslovi pod kojim dolazi do statusnih promjena, pa je propisana shodna primjena pravila o osnivanju odgovarajućeg pravnog oblika privrednog društva ukoliko dolazi do stvaranja novog društva, da svi članovi društva prenosiooca po pravilu stižu udjele, odnosno akcije u društvu sticaocu po principu srazmjernosti uz propisane izuzetke, a posebno pravilo važi kada se kao društvo prenosilac javlja javno akcionarsko društvo koje prenosi svoju cjelokupnu imovinu i obaveze na društvo sticaoca koje nije javno akcionarsko društvo u kom slučaju moraju biti ispunjeni svi uslovi za prestanak svojstva javnog društva propisani zakonom kojim se uređuje tržište kapitala. Pritom se članu društva prenosiooca može izvršiti i novčano plaćanje pri čemu ukupan iznos tih plaćanja svim članovima društva prenosiooca ne može preći 10% ukupne nominalne, odnosno računovodstvene vrijednosti udjela, odnosno akcija koje stižu članovi društva prenosiooca.

U Odjeljku B - „Pripajanje i spajanje“ uređene su dvije slične vrste statusnih promjena koje se odnose na pripajanje i spajanje privrednih društava. U članu 437 definisan je pojam pripajanja kao postupak kojim jedno ili više privrednih društava (društva prenosiooci) prestaje bez sprovođenja postupka likvidacije prenoseći svoju cjelokupnu imovinu i obaveze na neko drugo privredno društvo (društvo sticalac) u zamjenu za akcije, odnosno udjele društva sticaoca koje dobijaju članovi društva prenosiooca i, eventualno, vrši novčano plaćanje članovima društva prenosiooca, s tim da iznos tih plaćanja ne može preći 10% nominalne ili knjigovodstvene vrijednosti akcija, odnosno udjela koje stižu članovi društva prenosiooca. U članu 438 utvrđena je obaveza odbora direktora, odnosno upravnog odbora privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja da pripreme i usaglase pisani nacrt ugovora o pripajanju čija je obavezna sadržina propisana ovim članom, a koji se potom zaključuje u pisanom obliku i ovjerava u skladu sa zakonom. Nakon zaključenja ugovora, odbor direktora, odnosno upravni odbor svakog od privrednih društava koje učestvuje u postupku pripajanja su u obavezi da sačine pisani izvještaj o pripajanju propisane sadržine za skupštinu sopstvenog društva, osim u slučaju da se sa tim saglase svi članovi svakog od privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja, kao i ukoliko društvo sticalac posjeduje sve akcije, odnosno udjele u društvu prenosioocu, kada se predmetni izvještaj ne mora sačinjavati (član 439). Članom 440 regulisana je dužnost suda da imenuje nezavisnog eksperta radi ispitivanja nacrta ugovora o pripajanju na predlog svakog privrednog društva koje učestvuje u postupku pripajanja. Pritom su propisani uslovi nezavisnosti za imenovanje ovog lica i sadržina i forma izvještaja nezavisnog eksperta. Kao što je slučaj sa izvještajem organa upravljanja, tako ni ovaj izvještaj nije obavezan u odgovarajućim slučajevima. Članom 441 propisana je obaveza i način objavljivanja nacrta ugovora o pripajanju sa pomenutim izvještajima, a takođe se smatra da su ovakvim objavljivanjem povjerioci privrednog društva obaviješteni o pripajanju. Članom 442 definisano je pravo članova na uvid u relevantne dokumente o pripajanju pa su privredna društva koja učestvuju u postupku pripajanju dužna da im omoguće uvid i kopiranje nacrta ugovora o pripajanju, izvještaja odbora direktora, odnosno upravnog odbora i nezavisnog eksperta, kao i propisanih finansijskih iskaza. Članom 443 propisan je način donošenja odluke o odobravanju nacrta ugovora o pripajanju na skupštini svakog od privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja, koja se usvaja dvotrećinskom većinom glasova prisutnih

ili zastupanih članova privrednog društva, ako osnivačkim aktom, odnosno statutom privrednog društva nije predviđena veća većina. Ugovor o pripajanju stupa na snagu kad ga odobre skupštine svih privrednih društava koja učestvuju u postupku pripajanja, i kad bude ovjeren od strane notara u skladu sa zakonom (član 444). U članu 445 uređen je postupak pojednostavljenog pripajanja koji se primjenjuje u situaciji kada društvo sticalac posjeduje najmanje 90%, ali ne i sve akcije, odnosno udjele u društvu prenosiocu. Kako je statusna promjena jedan od načina povećanja kapitala, to je članom 446 propisano da se povećanje osnovnog kapitala društva sticaoca sprovodi u skladu odredbama ovog zakona koje se odnose na povećanje kapitala pravnog oblika privrednog društva koje odgovara pravnom obliku društva sticaoca. U članu 447 propisana je zabrana stvaranja prividnog kapitala kod pripajanja, pa nije dozvoljeno da društvo sticalac izdaje akcije u zamjenu za akcije koje društvo sticalac posjeduje u društvu prenosioca, jer bi u tom slučaju društvo sticalac izdavalo akcije samom sebi. Takođe, društvo sticalac neće izdavati ni akcije u zamjenu za sopstvene akcije društva prenosioca. Razlog za ovo je u tome što je vlasnik tih akcija društvo prenosilac koji najčešće prestaje da postoji nakon statusne promjene. Dodatno, društvo sticalac ne može povećati svoj osnovni kapital kao rezultat pripajanja po osnovu tih akcija odnosno udjela. Ista zabrana važi i za povećanje kapitala društva prenosioca po osnovu akcija koje posjeduje u društvu sticaocu ili drugom društvu prenosiocu. Kad društvo prenosilac ima akcije/udjele u društvu sticaocu, te uslijed statusne promjene prenese te udjele društvu sticaocu ti udjeli postaju sopstveni udjeli. Tada se osnovni kapital društva sticaoca ne mijenja, već se samo mijenja titular, odnosno vlasnik akcija/udjela. Umjesto društva prenosioca to postaje društvo sticalac. U članu 448 uređen je postupak registracije pripajanja, dok su u članu 449 uređene pravne posljedice pripajanja u pogledu imovine društava učesnika u postupku, njihovih međusobnih potraživanja, njihovih članova i zaposlenih i prestanku pravnog subjektiviteta društva prenosioca. Član 450 uređuje pitanja zaštite prava članova društva prenosioca, pa je utvrđeno pravo nesaglasnih članova na otkup njihovih udjela, odnosno akcija od strane društva za novčanu naknadu utvrđenu ugovorom o pripajanju. Članom 451 propisano je pravo članova društva prenosioca na doplatu koju ostvaruju u sudskom postupku. U nastavku, uređena je zaštita prava trećih lica u postupku pripajanja. Shodno članu 452, privredno društvo koje učestvuje u postupku pripajanja dužno je da povjeriocu koji je poznat društvu, a čije potraživanje iznosi najmanje 5.000 eura, uputi pisano obavještenje o sprovođenju postupka pripajanja i obavještenje o pravima koja povjerioci imaju u postupku pripajanja. U članu 453 utvrđeno je pravo povjerilaca privrednog društva koje učestvuje u postupku pripajanja na dobijanje odgovarajuće zaštite svog potraživanja koje može biti u formi obezbjeđenja u vidu zaloge, jemstva, izmjenom uslova ugovora ili raskidom ugovora iz kog je nastalo potraživanje, kao i preduzimanjem drugih radnji i mjera kojima se povjeriocu obezbjeđuje položaj koji nije nepovoljniji u odnosu koji je imao prije sprovođenja postupka pripajanja. Članom 454 propisana je sudska zaštita povjerilaca. Navedena prava ima i vlasnik obveznica i drugih dužničkih hartija od vrijednosti (član 455). Osim toga, zakoniti vlasnici zamjenljivih obveznica, varanata i drugih hartija od vrijednosti sa posebnim pravima, osim akcija, imaju jednaka prava prema društvu sticaocu, osim ako se društvo sticalac obavezalo da otkupi te hartije od vrijednosti ugovorom o pripajanju ili je drukčije dogovoreno sa tim vlasnikom (član 456). U članu 457 propisana je odgovornost članova odbora direktora, odnosno članova upravnog odbora i nezavisnog eksperta, za štetu nastalu prilikom pripreme i sprovođenja postupka pripajanja, prouzrokovanu svojim radnjama ili propuštanjima, namjerno ili krajnjom nepažnjom, članovima i povjericima privrednog društva. Članom 458 definisan je pojam spajanja koji za razliku što se kod pripajanja imovina jednog ili više društava prenosi već postojećem privrednom društvu, kod spajanja imovinu prenose dva ili više privrednih društava novoosnovanom privrednom društvu koje na taj način zapravo i nastaje. U članu 459 propisana je shodna primjena pravila o pripajanju i na postupak spajanja.

U Odjeljku C - „Prekogrančno pripajanje i spajanje“ uređeni su postupci pripajanja i spajanja sa prekograničnim elementom, za koji je propisana odložena primjena od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Članom 460 definisan je pojam prekograničnog pripajanja i spajanja kao postupaka u kojima učestvuju dva ili više društava kapitala od kojih je najmanje jedno osnovano po propisima Crne Gore, a najmanje jedno po propisima druge države, članice Evropske unije ili države potpisnice Ugovora

o evropskom ekonomskom prostoru. Pritom je pojam spajanja i pripajanja proširen u odnosu na ovaj zakon pa obuhvata i druge definisane postupke. Članom 461 je uređen domen primjene pravila ovog odjeljka po principu da svako društvo kapitala koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja ili spajanja, mora imati registrovano sjedište, sjedište uprave ili glavno mjesto poslovanja u Crnoj Gori ili državi članici, pri čemu je propisano i koja društva ne mogu učestvovati u ovim postupcima. Članom 462 propisana je shodna primjena nacionalnog prava, i to naročito odredbi o donošenju odluka o prekograničnom pripajanju i spajanju i zaštiti zaposlenih. Članom 463 propisana je obaveza odbora direktora, odnosno upravnog odbora privrednih društava koja učestvuju u prekograničnom pripajanju da pripreme i usaglase nacrt zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju kao i njegova obavezna sadržina. Članom 464 definisana je obaveza donošenja, sadržaj i način objavljivanja izvještaja organa upravljanja i participacija zaposlenih, svakog od privrednih društava koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja, koji sadrži poseban dio za članove društva a poseban za zaposlene, a mogu se sačiniti i dva odvojena izvještaja. Ovaj izvještaj nije potreban ukoliko su se članovi privrednog društva saglasili sa tim da se ne sačinjava dio izvještaja ili posebni izvještaj koji se odnosi na njih, a dio izvještaja ili posebni izvještaj koji se odnosi na zaposlene ne mora da se sačini kad privredno društvo nema zaposlene, izuzev članova odbora direktora, odnosno upravnog odbora. Član 465 detaljno uređuje pravo zaposlenih na informisanje i konsultacije u vezi sa planiranim pripajanjem. Članom 466 regulisana je dužnost suda da imenuje nezavisnog eksperta radi ispitivanja nacrta zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju, na zahtjev svakog privrednog društva koje učestvuje u postupku prekograničnog pripajanja. Član 467 definiše način objavljivanja nacrta zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju uz koji se objavljuju i propisani podaci, obavještenja i izvještaj nezavisnog eksperta. Članom 468 propisan je način donošenja odluke o odobravanju nacrta zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju na sjednici skupštine svakog od privrednih društava koja učestvuju u postupku prekograničnog pripajanja. Ovdje je dato pravo skupštini svakog od privrednih društava koja učestvuju u postupku prekograničnog pripajanja, da sprovođenje postupka prekograničnog pripajanja uslovi hitnim postizanjem sporazuma o načinu učestvovanja zaposlenih u odlučivanju u društvu sticaocu. U članu 469 utvrđeno je da se na prava nesaglasnih članova društva prenosioca primjenjuju propisi države kojoj to društvo pripada i ta država je nadležna za rješavanje sporova u vezi sa tim pravima. Članom 470 propisano je pravo članova privrednog društva na doplatu koju oni ostvaruju u sudskom postupku. U članu 471 propisano je da privredno društvo registrovano u Crnoj Gori, koje učestvuje u ovom postupku može, zahtijevati izdavanje notarske potvrde o tome da su sve radnje i aktivnosti u vezi sa prekograničnim pripajanjem sprovedene u skladu sa odredbama ovog zakona. Članom 472 propisan je način registracije prekograničnog pripajanja, pri čemu je organ nadležan za registraciju u CRPS dužan da utvrdi da li je svako privredno društvo koje učestvuje u ovim postupku usvojilo istovjetan zajednički ugovor o prekograničnom pripajanju. Članom 473 utvrđena je obaveza upisa podataka u CRPS, odnosno da je društvo sticalac nastalo kao pravna posljedica sprovođenja prekograničnog pripajanja, dok se kod društva prenosioca upisuje da je to društvo izbrisano iz CRPS. U članu 474 utvrđen je dan stupanja na snagu prekograničnog pripajanja. Član 475 propisuje pravne posljedice prekograničnog pripajanja. U članu 476 uređeni su slučajevi pojednostavljenog postupka prekograničnog pripajanja u kojim nije potreban izvještaj nezavisnog eksperta, ni izvještaj organa upravljanja, dok nacrt zajedničkog ugovora o prekograničnom pripajanju ne sadrži sve obavezne elemente niti se odobrava odlukom skupštine. Članom 477 propisano je pravilo da se punovažnost sprovedene statusne promjene ne može osporavati nakon stupanja na snagu prekograničnog pripajanja, što ne utiče na pravo nadležnih organa Crne Gore da izriču mjere i sankcije u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, socijalna zaštita, oporezivanje, izvršenje i obezbjeđenje, kao i krivična djela i krivični postupak. Na postupak prekograničnog spajanja i zaštitu prava povjerilaca, u članu 478 propisuje se shodna primjena odredbi ovog zakona o prekograničnom pripajanju.

U Odjeljku D - „Podjela“ uređena su pravila podjele kao jednog od oblika statusnih promjena. Tako su članom 479 utvrđene vrste podjele privrednih društava koje mogu biti potpune i djelimične. Nadalje, članom 480 definišu se oblici potpune podjele privrednih društava koji mogu biti podjela uz osnivanje,

podjela uz pripajanje i mješovita podjela, dok se članom 481 definišu tri oblika djelimične podjele tj. odvajanja privrednih društava koje može biti odvajanje uz osnivanje, uz pripajanje i mješovito odvajanje. Polazeći od ključnih odlika ovog oblika statusne promjene, u ovom slučaju su odbor direktora, odnosno upravni odbor obavezni da pripreme nacrt uslova podjele, čija je obavezna sadržina i forma propisana članom 482. Po prirodi stvari to će najčešće biti organi upravljanja jednog društva prenosioca, ali ukoliko ih je više, tu obavezu će imati odbori direktora, odnosno upravni odbori svih društava koje učestvuje u postupku podjele. U članu 483 na postupak podjele privrednih društava predviđena je shodna primjena odredbi ovog zakona o pripajanju. Članom 484 propisana je odgovornost društva sticaoca za obaveze društva prenosioca koje tako postaje novi dužnik u skladu sa uslovima podjele, a u slučaju da to društvo ne izmiri obaveze, propisuje se ograničena solidarna odgovornost ostalih društava sticalaca. Naposljetku, član 485 uređuje situaciju kada nakon sprovedene podjele po usvojenom planu preostane imovina društva prenosioca koja se u tom slučaju dijeli svim društvima sticaocima srazmjerno učešću imovine koja je na njih prenijeta. Ukoliko postoje tako preostale obaveze, propisana je solidarna odgovornost društava sticalaca.

Članom 486, **Odjeljak E** - „Prekogranične podjele“, definisan je pojam prekogranične podjele, koja kao i kod pripajanja, postoji kada u promjeni učestvuju dva ili više društava kapitala, od kojih je najmanje jedno osnovano po propisima Crne Gore, a najmanje jedno po propisima druge države članice. Istim članom su definisani i svi oblici prekogranične podjele koja može biti potpuna, djelimična i podjela uz odvajanje. Članom 487 propisan je domen primjene pravila o prekograničnoj podjeli po istom pravilu koje je propisano za prekogranična pripajanja, pri čemu je propisano i koja društva ne mogu učestvovati u ovim postupcima. Takođe, članom 488 propisano je u kojim slučajevima i u kom dijelu će se na postupak prekogranične podjele primjenjivati propisi Crne Gore. I u slučaju prekogranične podjele propisuje se obaveza organa upravljanja društva prenosioca da pripremi i utvrdi nacrt plana prekogranične podjele čija je obavezna sadržina i forma propisana članom 489. Članom 487 definisana je obaveza izrade izvještaja organa upravljanja i participacija zaposlenih koji je namijenjen članovima i zaposlenim tog društva. Pored ovog izvještaja, društvo prenosilac dužno je da nadležnom sudu podnese predlog za imenovanje nezavisnog eksperta u cilju ispitivanja nacrta plana prekogranične podjele, koji o tome sačinjava izvještaj shodno članu 491, dok član 492 definiše način objavljivanja nacrta plana prekogranične podjele, uz koji se objavljuje i izvještaj nezavisnog eksperta. Nakon upoznavanja sa ovim izvještajima, članom 493 propisano je da skupština društva prenosioca donosi odluku o odobravanju nacrta plana prekogranične podjele i da se, sljedstveno, izmijeni statut privrednog društva. U članu 494 regulisano je pravo nesaglasnih članova društva prenosioca, dok je članom 495 propisano pravo članova društva prenosioca na doplatu. Članom 496 predviđena je shodna primjena odredbi o zaštiti povjerilaca, dok je članom 497 propisana shodna primjena na izdavanje notarske potvrde koja prethodi registraciji prekogranične podjele. Članom 498 propisan je način registracije prekogranične podjele i društva sticaoca, kada je planom prekogranične podjele predviđeno da to društvo bude privredno društvo registrovano u Crnoj Gori, a ukoliko je prenosilac registrovan u Crnoj Gori vrši se njegovo brisanje u skladu sa domaćim propisima. Sljedstveno tome, na upis podataka u CRPS u slučaju prekogranične podjele predviđena je shodna primjena (član 499). Članom 500 definisan je dan stupanja na snagu prekogranične podjele u različitim situacijama kada je društvo prenosilac, odnosno društvo sticalac registrovano u Crnoj Gori. Propisujući pravne posljedice prekogranične podjele koje nastupaju danom stupanja na snagu prekogranične podjele, član 501 predviđa shodnu primjenu odredbi ovog zakona o pravnim posljedicama pripajanja. Članom 502 na neraspoređenu imovinu i obaveze društva prenosioca i zabranu stavaranja prividnog kapitala propisana je shodna primjena. U članu 503 propisano je da se prekogranična podjela uz odvajanje sprovodi u pojednostavljenom postupku pa tako nije potreban izvještaj nezavisnog eksperta, ni izvještaj organa upravljanja, dok nacrt plana prekogranične podjele ne sadrži sve obavezne elemente, a u ovom postupku se ne primjenjuju ni odredbe o pravima nesaglasnih članova društva prenosioca i pravu članova društva prenosioca na doplatu. Članom 504 definisano je da se nakon stupanja na snagu prekogranične podjele, punovažnost sprovedene podjele ne može osporavati, ne isključujući pravo nadležnih organa Crne Gore na preduzimanje mjera i sankcije koje imaju i kod prekograničnog pripajanja. U članu 505 propisuje se

shodna primjena pravila o odgovornosti za štetu članova odbora direktora, odnosno upravnog odbora i nezavisnog eksperta propisana ovim zakonom kod statusne promjene pripajanja.

Glava III - „Promjena pravnog oblika privrednog društva“ (čl. 506-512)

U ovoj glavi uređena su pitanja koja se odnose na još jedan od oblika restrukturiranja privrednih društava koji podrazumijeva promjenu pravnog oblika. Tako je članom 506 ova promjena definisana kao postupak u kojem privredno društvo mijenja postojeći pravni oblik u neki od drugih oblika privrednih društava utvrđenih zakonom, što ne utiče na njihov pravni subjektivitet. Članom 507 propisana su ograničenja odnosno slučajevi u kojim se ova promjena ne može vršiti pa to nije dozvoljeno ako je u toku postupak smanjenja ili povećanja osnovnog kapitala; ako je društvo u postupku likvidacije ili stečaja, dok se akcionarsko društvo može restrukturirati u DOO, komanditno ili ortačko društvo uz uslov da broj akcionara na dan donošenja odluke skupštine AD o promjeni pravnog oblika nije veći od 30. Radi sprovođenja ove promjene, članom 508 utvrđeni su akti i dokumentacija koje su organi upravljanja dužni pripremiti i dostaviti skupštini, dok je članom 509 propisana shodna primjena odredbi ovog zakona o objavljivanju dokumenata, pravu članova na uvid, registraciji dokumenata i saglasnosti skupštine kod statusne promjene pripajanja. Odluku o promjeni pravnog oblika, čija je obavezna sadržina propisana članom 510, donosi skupština, uz koju usvaja i statut, odnosno izmjene statuta i donosi odluke o imenovanju članova organa upravljanja. Ova odluka se obavezno registruje na način propisan članom 511. Članom 512 uređene su pravne posljedice promjene pravnog oblika od kojih je osnovna da društvo nastavlja sa obavljanjem djelatnosti kao društvo u novom pravnom obliku od dana registracije u CRPS, a posebno se uređuje pitanje odgovornosti članova ukoliko je došlo do promjene iz društva lica u društvo kapitala i obrnuto, uključujući i prava vlasnika zamjenljivih obveznica i varanata, odnosno drugih hartija od vrijednosti i trećih lica.

Glava IV - „Prekogranične konverzije“ (čl. 513-529)

U Glavi IV uređeno je pitanje promjene pravnog oblika sa prekograničnim elementom, pa član 513 definiše prekograničnu konverziju kao postupak u kome jedno društvo kapitala mijenja pravni oblik, tako što iz pravnog oblika u kojem je registrovano u državi porijekla prelazi u pravni oblik države prijema, uz brisanje društva iz registra države porijekla i upis društva u registar države prijema. Članom 514 definisano je da se odredbe ovog zakona o prekograničnim konverzijama shodno primjenjuju i ako je društvo kapitala osnovano i ima registrovano sjedište u državi koja nije država članica, pod uslovom da je Crna Gora država prijema i da preoblikovano društvo ima registrovano sjedište u Crnoj Gori. Članom 515 propisano je u kojoj mjeri će se domaći propisi primjenjivati na ovaj postupak, zavisno od toga da li je Crna Gora država porijekla ili država prijema. Narednim članovima propisan je postupak prekogranične konverzije koji počinje sačinjavanjem nacрта uslova o prekograničnoj konverziji, koji su dužni sačiniti organi upravljanja u propisanoj sadržini (član 516). Nakon toga su ovi organi u obavezi da sačine tzv. izvještaj organa upravljanja o prekograničnoj konverziji koji se sastoji iz dva dijela, posebno za članove i zaposlene (član 517). Pritom, društvo koje mijenja pravni oblik može podnijeti predlog nadležnom sudu da imenuje nezavisnog eksperta radi ispitivanja nacрта uslova o prekograničnoj konverziji, o čemu on sačinjava izvještaj (član 518). U narednom članu 519 je propisana obaveza i način objavljivanja nacрта ovih uslova, uz koji se objavljuju i odgovarajuća obavještenja kao i izvještaj nezavisnog eksperta. Odluku o odobravanju nacрта uslova o prekograničnoj konverziji i izmjeni statuta privrednog društva, donosi skupština, uz propisivanje slučajeva kada se ova odluka ne može pobijati (član 520). Članom 521 uređena je shodna primjena na prava nesaglasnih članova, dok je članom 522 propisana shodna primjena pravila o zaštiti povjerilaca. Članom 523 takođe je predviđena shodna primjena na izdavanje notarske potvrde koja prethodi registraciji prekogranične konverzije. Članom 524 propisana je obaveza registracije prekogranične konverzije i upisa preoblikovanog društva u slučajevima kada je Crna Gora država prijema odnosno obaveza registracije brisanja preoblikovanog društva u slučaju kada je Crna Gora država porijekla. Zavisno od toga da li je Crna Gora država prijema ili porijekla definiše se i dan stupanja na snagu prekogranične konverzije (član 525). Sljedstveno tome, kada je Crna Gora država prijema, u CRPS obavezno se upisuje da je preoblikovano društvo nastalo kao pravna posljedica prekogranične konverzije,

odnosno da je iz tog razloga brisano u slučaju kada je Crna Gora država porijekla (član 526). Članom 527 definisana su pravna dejstva stupanja na snagu prekogranične konverzije koja podrazumijevaju da sva imovina i obaveze privrednog društva, uključujući i one koje potiču iz ugovora o radu, kao i njegovi članovi, postaju imovina i obaveze, odnosno članovi preoblikovanog društva. Kao i kod drugih oblika prekograničnih statusnih promjena, tako se punovažnost prekogranične konverzije ne može osporavati nakon njenog stupanja na snagu, uz izuzetak mjera i sankcija koje Crna Gora može sprovesti u odgovarajućim slučajevima (član 528). Naposljetku, članom 529 propisuje se shodna primjena pravila o odgovornosti za štetu nezavisnog eksperta propisana ovim zakonom kod statusne promjene pripajanja.

DIO OSMI – GRUPE PRIVREDNIH DRUŠTAVA

Glava I - Osnovni pojmovi, u ovom dijelu zakona uređen je pojam i odnos matičnog i njegovih zavisnih društava, kao i upravljanje grupom društava.

Tako je članom 530 data definicija grupe privrednih društava koja obuhvata matično i sva njegova zavisna društva, domaća ili strana. Takođe istim članom data je definicija zavisnog i potpuno zavisnog društva, pa je zavisno ono društvo koje je direktno ili indirektno pod kontrolom matičnog društva, pri čemu se posebno definiše potpuno zavisno društvo. Nadalje je članom 531 bliže uređen ključni pojam kontrole koja može biti pravna – kad jedno privredno društvo u zavisnom društvu posjeduje, direktno ili indirektno, više od 50% glasačkih prava, i faktička koja će postojati kad jedno društvo posjeduje 50% ili manje glasačkih prava u drugom privrednom društvu, uz ispunjenje propisanih uslova, a ona se pretpostavlja i onda kada je jedno društvo imenovalo većinu članova odbora direktora, odnosno nadzornog odbora. Članom 532 definisan je način izračunavanja pomenutih procenata glasačkog kapitala, pri čemu se uzimaju u obzir i prava na upis akcija, odnosno zamjene za akcije, dok se u taj procenat neće uračunati udjeli, odnosno akcije zavisnog i svih njegovih zavisnih društava. Članom 533 propisana je obaveza organa upravljanja matičnog društva da obavijeste o uspostavljanju kontrole organa upravljanja zavisnog društva.

U **Glavi II - „Upravljanje grupom privrednih društava“**(član 534-536) uređeno je upravljanje grupama privrednih društava. Tako je članom 534 propisano pravo matičnog društva da daje obavezujuća uputstva organima upravljanja svakog zavisnog društva kojih su ona dužna da se pridržavaju. Društvo koje nije potpuno zavisno ima dužnost da obavijesti organ nadležan za registraciju u CRPS da li njime upravlja matično društvo preko ovih instrukcija i na koji način, dok se za potpuno zavisno društvo to pretpostavlja ako nije drugačije registrovano. Matično društvo ima pravo da traži bilo koju informaciju od zavisnog društva pod propisanim uslovima (član 535), a ako posjeduje najmanje 90% udjela, odnosno akcija i glasačkih prava u zavisnom društvu kapitala, ima pravo na otkup svih preostalih udjela, odnosno akcija (član 536).

U **Glavi III - „Zaštita članova matičnog društva i zaštita članova i povjerilaca zavisnog društva“** regulisana je zaštita članova matičnog društva, pa je propisano da oni imaju pravo na postavljanje pitanja i pravo na angažovanje posebnog stručnjaka u vezi sa odnosima između članova grupe koje ostvaruju na način propisan odredbama ovog zakona koje se odnose na odgovarajuća prava akcionara (član 537).

Članom 538 propisano je da matično društvo ne smije koristiti mogućnost da umjesto zavisnog društva zaključuje poslove osim ako je dobilo saglasnost direktora zavisnog društva koji nema lični interes u smislu ovog zakona. Istim članom propisano je da se navedena odredba ne primjenjuje na potpuno zavisna društva. Članom 539 definisano je pravo akcionara zavisnog društva na angažovanje posebnog stručnjaka kao i shodna primjena odredbi čl. 180 i 181 ovog zakona. Članom 540 propisani su slučajevi u kojima će se smatrati da je zavisno društvo postupilo u skladu sa obavezom dužne pažnje, dok je u članu 541 propisana odgovornost matičnog društva.

DIO DEVETI - DIO PRIVREDNOG DRUŠTVA I STRANOG PRIVREDNOG DRUŠTVA

Privredno društvo može obavljati svoju djelatnost i preko jednog ili više svojih djelova kao posebnih organizacionih jedinica koje nemaju svojstvo pravnog lica, pa je samo društvo neograničeno odgovorno za obaveze prema trećim licima koje nastanu u obavljanju djelatnosti preko njegovog dijela (član 542). Dio privrednog društva u pravnom prometu istupa pod poslovnim imenom privrednog društva u okviru kog posluje, pri čemu je dužno da koristi naznak da je riječ o dijelu, uključujući i adresu i naziv dijela, ako postoji (član 543). Dio privrednog društva se osniva odlukom čija je obavezna sadržina propisana članom 544 i registruje se u CRPS. Na isti način kao što je nastao, dio privrednog društva može i prestati, kao i u slučaju da dođe do prestanka društva u okviru kog posluje, uz propisane izuzetke (član 545). Članom 546 uređene su osobenosti obavljanja djelatnosti dijela stranog privrednog društva čija je registracija u CRPS obavezna i postavljena je kao uslov obavljanja privredne djelatnosti stranog privrednog društva. Član 547 uređuje pitanje registracije podataka i promjene podataka dijela stranog privrednog društva.

DIO DESETI – EVROPSKO AKCIONARSKO DRUŠTVO I EVROPSKO EKONOMSKO INTERESNO UDRUŽENJE

U ovom dijelu sadržane su odredbe kojim se obezbjeđuje usaglašenost Zakona sa sljedećim regulatornim instrumentima iz prava Evropske unije, i to Uredbom Savjeta EEZ br. 2137/85, od 25. VII 1985. o Evropskom ekonomskom interesnom udruženju i Uredbom Savjeta EZ br. 2157/2001, od 8. X 2001. o Statutu Evropskog akcionarskog društva (Societas Europaea).

Glava I – „Evropsko akcionarsko društvo“ (čl. 548-576)

U članu 548 data je definicija pojma Evropskog akcionarskog društva koje se u Crnoj Gori može osnovati kao akcionarsko društvo, pa je shodna primjena odredbi ovog zakona koje se odnose na akcionarsko društvo predviđena članom 549. Shodno članu 550 osnovni kapital evropskog društva iznosi 120.000 eura, uz ostavljenu mogućnost da ukoliko evropsko društvo obavlja djelatnost za koju je na osnovu posebnog zakona propisan minimalni osnovni kapital u većem iznosu, ono mora imati minimalni osnovni kapital utvrđen posebnim zakonom. U članu 551 uređen je osnivački akt i statut evropskog društva, dok je u članu 552 propisano da se evropsko društvo može osnovati pripajanjem, odnosno spajanjem akcionarskih društava; kao holding društvo; kao zavisno društvo kao i promjenog oblika akcionarskog društva koje u periodu od najmanje dvije godine, u drugoj državi članici Evropske unije ima registrovano zavisno društvo čiji je isključivi vlasnik. Član 553 utvrđuje sadržaj zajedničkog nacrtu ugovora o pripajanju kod osnivanja evropskog društva pripajanjem. Kako je propisano članom 554, nacrt zajedničkog ugovora o pripajanju uz prateću dokumentaciju objavljuje se na internet stranici društva, ako je ima i dostavlja organu nadležnom za registraciju u CRPS radi objavljivanja na internet stranici CRPS i u „Službenom listu Crne Gore“, najkasnije 30 dana prije dana održavanja sjednice skupštine na kojoj se donosi odluka o pripajanju. Nadležni organ svakog društva koje je registrovano u Crnoj Gori, a koje učestvuje u pripajanju u obavezi je da sačini izvještaj o pripajanju iz člana 439 (član 555). Dodatno, svako društvo koje učestvuje u pripajanju imenuje nezavisnog eksperta radi ispitivanja nacrtu zajedničkog ugovora o pripajanju, o čemu on sačinjava izvještaj (član 556). U narednom članu 557 je propisana obaveza donošenja odluke o odobravanju nacrtu zajedničkog ugovora o pripajanju na skupštini svakog od privrednih društava koja učestvuju u pripajanju. Potvrdu da su sve radnje i aktivnosti u vezi sa pripajanjem sprovedene u skladu sa odredbama ovog zakona, na zahtjev privrednog društva izdaje notar (član 558). Članom 559 propisano je da prilikom registracije evropskog društva u Crnoj Gori, isto se ne može registrovati u CRPS ako nije zaključen sporazum o učestvovanju zaposlenih u društvu. Članom 560 uređene su pravne posljedice osnivanja evropskog društva pripajanjem. U članu 561 uređen je postupak pojednostavljenog osnivanja evropskog društva pripajanjem koji se primjenjuje u situaciji kad u osnivanju evropskog društva pripajanjem učestvuje društvo sticalac koje je registrovano u Crnoj Gori, a koje ima najmanje 90% akcija u društvu prenosioocu, ali ne i sve akcije i druge hartije od vrijednosti koje

daju pravo glasa. Član 562 definiše da se nakon registracije u CRPS evropskog društva nastalog pripajanjem, ista ne može oglasiti ništavom, dok je članom 563 predviđena shodna primjena odredbi ovog zakona o osnivanju evropskog društva pripajanjem na osnivanje evropskog društva spajanjem. Članom 564 propisano je osnivanje evropskog društva kao holding društva, dok je članom 565 definisan postupak registracije u CRPS. Na osnivanje zavisnog društva u obliku evropskog društva, članom 566 propisana je shodna primjena odredbi ovog zakona koje se odnose na AD i na osnivanje evropskog društva pripajanjem i spajanjem. U članu 567 propisano je osnivanje evropskog društva promjenom pravnog oblika AD. Ovim članom utvrđen je obavezan sadržaj plana promjene pravnog oblika koji priprema direktor, odnosno odbor direktora AD koje je registrovano u CRPS, a mijenja pravni oblik u evropsko društvo. Ujedno, predviđena je priprema izvještaja o potrebi sprovođenja postupka promjene pravnog oblika kao i izvještaja nezavisnog eksperta, dok se odluka o promjeni pravnog oblika donosi tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara, ako statutom AD nije određena veća većina. Članom 568 propisan je postupak registracije. Shodno članu 569 evropsko društvo registrovano u CRPS može promijeniti pravni oblik u AD, nakon isteka roka od dvije godine od dana osnivanja, odnosno nakon usvajanja dva godišnja finansijska izvještaja, kao i da promjena pravnog oblika ne utiče na pravni subjektivitet društva i nema za posljedicu osnivanje novog pravnog lica. U nastavku, član 570 detaljno uređuje način prenosa sjedišta evropskog društva registrovanog u CRPS u drugu državu članicu Evropske unije, obavezan sadržaj plana prenosa sjedišta i njegovo objavljivanje. Pored plana, predviđena je obaveza sačinjavanja izvještaja koji sadrži razloge i analizu očekivanih efekata prenosa sjedišta i objašnjenje pravnih posljedica prenosa sjedišta na akcionare i zaposlene, kao i obavještenje akcionarima i povjericima o načinu na koji je predviđeno da mogu ostvariti svoja prava. Planirani prenos sjedišta evropskog društva registruje se u CRPS, s tim što se za ovu registraciju podnose i dokumenta precizirana članom 570, dok je članom 572 uređena registracija prenosa sjedišta evropskog društva registrovanog u drugoj državi članici Evropske unije u Crnu Goru. Shodno članu 573, upravljanje evropskim društvom može biti organizovano kao jednodomno ili dvodomno. Nadalje, odredbe ovog zakona koje se odnose na skupštinu AD shodno se primjenjuju i na skupštinu evropskog društva. U slučaju odredbi ovog zakona o likvidaciji, odnosno stečaju evropskog društva takođe je predviđena shodna primjena odredbi ovog zakona o likvidaciji privrednog društva (član 574). Član 575 uređuje postupak u slučaju nesaglasnosti između registrovanog sjedišta i sjedišta uprave društva, propisujući obavezu njegovog usklađivanja u roku od 60 dana, uz mogućnost pokretanja likvidacije ako se neusaglašenost ne otkloni, čime se osigurava pravna sigurnost i usklađenost sa pravilima iz Uredbe Savjeta EZ br. 2157/2001. Članom 576 propisana je obaveza organa nadležnog za registraciju u CRPS da u roku od 30 dana dostavi podatke o osnivanju, brisanju ili prenosu sjedišta evropskog društva Službi za publikacije Evropske unije, radi objavljivanja u „Službenom listu Evropske unije“.

Glava II – „Evropsko ekonomsko interesno udruženje“ (čl. 577-602)

Shodno Uredbi Savjeta EEZ br. 2137/85, od 25. VII 1985. o Evropskom ekonomskom interesnom udruženju, članovi 577 i 578 propisuju mogućnost osnivanja Evropskog ekonomskog interesnog udruženja, i to kao pravnog lica koje osnivaju najmanje dva subjekta iz različitih država članica, s ciljem lakšeg ostvarivanja, razvoja, usklađivanja i zastupanja privrednih i drugih ekonomskih interesa i aktivnosti njegovih članova. Član 579 uređuje formu, sadržinu i pravnu snagu osnivačkog akta evropskog udruženja, propisujući da se udruženje osniva ugovorom u pisanom obliku koji detaljno definiše njegove članove, ciljeve, trajanje, način upravljanja i finansiranja. Članom 580 propisana je obavezna registracija udruženja u CRPS, uz obavezu dostavljanja podataka Službi za publikacije Evropske unije radi objavljivanja u „Službenom listu Evropske unije“. Članom 581 uređeno je pitanje finansiranja udruženja kroz članarine i dobrovoljne uloge članova, precizirajući vrste uloga, način sticanja udjela i ograničenja u pogledu javnog prikupljanja sredstava. Član 582 propisuje princip neograničene solidarne odgovornosti članova udruženja za obaveze, uključujući i one nastale prije pristupanja novog člana, uz mogućnost ugovornog izuzeća čije dejstvo prema trećim licima nastupa objavljivanjem. Članom 583 definisano je sjedište udruženja koje se registruje u CRPS, dok je mogućnost promjene sjedišta predviđena članom 584. Član 585 detaljno propisuje postupak prenosa sjedišta udruženja u drugu državu članicu, uključujući

obavezu jedinstvene odluke skupštine, objavu predloga i uslove registracije. Shodno članu 586 organe udruženja čine skupština i jedan ili više direktora, odnosno odbora direktora, uz mogućnost da ugovor o osnivanju udruženja predvidi dodatne organe i njihova ovlašćenja. Članom 587 uređen je sastav, način odlučivanja i prava članova skupštine udruženja, uz mogućnost različite raspodjele glasova, ali bez dominacije jednog člana, te garantuje pravo svakog člana na informisanost i uvid u poslovanje udruženja. Član 588 uređuje status, imenovanje, ovlašćenja i odgovornosti direktora evropskog udruženja. Propisuje se da udruženje može imati jednog ili više direktora, koji zastupaju udruženje, a da se uslovi za imenovanje, razrješenje i ovlašćenje utvrđuju ugovorom o osnivanju ili jednoglasnom odlukom skupštine. Uvedena su ograničenja koja se odnose na pravni kapacitet lica koje može biti direktor, te se precizira pravni učinak radnji direktora prema trećim licima. Shodno članu 589 odluku o pristupanju novih članova, skupština udruženja donosi jednoglasno. Član 590 propisuje razloge prestanka svojstva člana udruženja, uključujući istupanje, isključenje, brisanje iz registra, prenos udjela, smrt i druge slučajeve određene ugovorom o osnivanju udruženja. Takođe se predviđa kontinuitet udruženja nakon prestanka članstva, uz uslov da je to predviđeno ugovorom o osnivanju ili jednoglasno odlučeno od strane preostalih članova. Član može istupiti u skladu sa uslovima definisanim u ugovoru o osnivanju, dok se u slučaju izostanka tih odredbi istupanje odlučuje jednoglasno od strane skupštine i član koji traži istupanje isključuje iz odlučivanja o sopstvenom statusu (član 591). Član 592 predviđa da skupština odlučuje o isključenju člana, a udruženje može pokrenuti sudski postupak za isključenje u slučajevima ozbiljnog kršenja ugovora o osnivanju, neispunjavanja obaveza ili nanošenja štete dok proces isključenja ograničava sukob interesa zabranom učešća člana na kojeg se odluka odnosi u glasanju. U članu 593 data je mogućnost prenosa udjela. Član 594 uređuje mogućnost korišćenja udjela u udruženju kao sredstva obezbjeđenja, dok pravo člana da svoj udio koristi kao sredstvo obezbjeđenja podliježe jednoglasnoj odluci skupštine. Posebno je značajno ograničenje da lice u čiju korist je uspostavljeno sredstvo obezbjeđenja ne može postati član udruženja po tom osnovu. U članu 595 regulisan je prestanak svojstva člana usljed smrti, gdje se kao osnovno pravilo ističe da nasljednik ne stiče automatski članstvo, osim ako to nije izričito predviđeno ugovorom o osnivanju. Ako članstvo ne može da se prenese ili nasljednik ne prihvati članstvo, predviđena je obaveza udruženja da nasljedniku isplati protivvrijednost udjela. Član 596 uređuje obavezu obavješćavanja o prestanku svojstva člana evropskog udruženja, dok član 597 definiše posljedice prestanka svojstva člana. Shodno članu 598, dobit udruženja smatra se dobiti članova i raspodjeljuje prema srazmjeri utvrđenoj ugovorom o osnivanju, dok u slučaju da takva srazmjera nije određena, dobit se dijeli jednako među članovima. Slično, članovi su obavezni da učestvuju u pokriću gubitaka udruženja, takođe prema srazmjeri iz ugovora ili, ako nije određena, jednako. Član 599 definiše uslove i postupak prestanka evropskog udruženja brisanjem iz CRPS, kao i da su direktor, odnosno direktori udruženja dužni bez odlaganja dostaviti odluku o prestanku udruženja CRPS radi registracije, a tu odluku može dostaviti i svaki član udruženja. Članom 600 regulisan je prestanak evropskog udruženja po odluci suda, dok je u članu 601 predviđena ništavost osnivačkog akta i zabrana rada udruženja. Članom 602 propisana je shodna primjena odredbi ovog zakona o likvidaciji i stečaju privrednog društva na likvidaciju evropskog udruženja.

DIO JEDANAESTI - LIKVIDACIJA PRIVREDNOG DRUŠTVA

U okviru opštih odredbi ovog dijela (**Glava I**) data je definicija pojma i vrste likvidacije kao načina prestanka privrednog društva koji se može sprovesti samo ako je društvo likvidno, odnosno kada vrijednost njegove imovine prelazi vrijednost njegovih obaveza (član 603). Predmetnim članom propisane su tri vrste likvidacije, pa ista može biti dobrovoljna, sudska i prinudna. S tim u vezi, ovdje je takođe uređen odnos sa stečajnim postupkom, pa je propisana obaveza likvidatora da podnese predlog za pokretanje stečajnog postupka ako se u toku postupka likvidacije utvrdi da likvidaciona masa nije dovoljna za namirenje svih obaveza privrednog društva. Pritom, pokretanje ovog postupka nije od uticaja ako je podniet predlog za pokretanje stečaja, koji mogu podnijeti povjerioci društva u likvidaciji, pa se on obustavlja ukoliko se otvori stečajni postupak (član 604). Članom 605 uređeno je poslovanje društva

tokom trajanja postupka likvidacije, pa ovo društvo zadržava svoj pravni subjektivitet, a članovi svoja prava, pri čemu je društvo obavezno da primjenjuje svoj osnivački akt, odnosno statut.

Članom 606, **Glava II - „Dobrovoljna likvidacija“**, propisano je da se ovaj postupak pokreće odlukom društva i način njenog donošenja, dok je članom 607 propisana obaveza registracije i objavljivanja odluke o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije. Ovom odlukom se imenuje likvidator koji tako postaje jedini zastupnik privrednog društva, dok članovima organa upravljanja prestaju funkcije (član 608). U slučaju da likvidator nije imenovan, svi zakonski zastupnici društva postaju likvidatori. Istim članom uređen je prestanak svojstva likvidatora prije okončanja postupka dobrovoljne likvidacije, pa on može biti razriješen odlukom lica koja su ga imenovala bez navođenja razloga, a može podnijeti i ostavku. Imenovanje, razriješenje i ostavka likvidatora se obavezno registruju u CRPS. Članom 609 propisana su prava i obaveze likvidatora imenovanog za sprovođenje postupka likvidacije. Shodno tome, likvidator ima sva prava i obaveze zakonskog zastupnika društva uz propisane obaveze koje se odnose na sam postupak likvidacije, a ima i pravo na naknadu za rad i nadoknadu troškova. Članom 610 propisana je dužnost likvidatora da u roku od 30 dana od dana početka postupka dobrovoljne likvidacije sačini početni likvidacioni bilans koji podnosi ortacima, komplementarima, odnosno skupštini društva na usvajanje. Pored toga, on je dužan da sačini i početni likvidacioni izvještaj, čija je obavezna sadržina propisana ovim članom, u roku od 90 dana od dana početka postupka dobrovoljne likvidacije koji je skupština društva (odnosno ortaci i komplementari) dužna usvojiti. U slučaju dužeg trajanja postupka likvidacije, likvidator je dužan da sačini godišnji likvidacioni izvještaj, u roku od tri mjeseca po isteku svake poslovne godine (član 611). Iako se odluka o pokretanju dobrovoljne likvidacije objavljuje, likvidator je dužan da uputi pisani poziv svim poznatim povjeriocima da prijave svoja potraživanja radi namirenja (član 612). Sve prispele prijave potraživanja likvidator evidentira i sačinjava listu priznatih i osporenih potraživanja. Likvidator može osporiti potraživanje, izuzev ako ono proizilazi iz izvršne isprave, ali je o tom dužan obavijestiti povjerioca koji potom ima pravo pokretanja sudskog postupka. Radi efikasnosti postupka propisano je da je to dužan učiniti u roku od 8 dana od dana prijema obavještenja o osporavanju potraživanja (član 613). U toku trajanja postupka dobrovoljne likvidacije društvo ima pravo da je obustavi, odnosno da nastavi sa obavljanjem djelatnosti, ali samo pod uslovom da je namirilo sve svoje povjerioce bez obzira da li su im potraživanja osporena ili priznata. Da bi se obustavila likvidacija i nastavilo poslovanje, potrebno je da se donese odluka o obustavi postupka likvidacije koja se potom registruje. Ona mora sadržati imenovanog zakonskog zastupnika, kao i izjavu likvidatora da su svi povjerioci namireni (član 614). Članom 615 uređena je krajnja faza, tj. okončanje postupka dobrovoljne likvidacije, kada likvidator sačinjava završni likvidacioni bilans, konačni izvještaj o sprovedenoj likvidaciji, pisanu izjavu da su svi povjerioci namireni i predlog odluke o raspodjeli likvidacionog viška. Ortaci, komplementari, odnosno skupština društva usvajaju ove dokumente odlukom o likvidaciji čime se postupak dobrovoljne likvidacije okončava, a društvo se briše iz odgovarajućih registara. U slučaju da preostane, likvidacioni višak se raspoređuje u skladu sa pomenutom odlukom o raspodjeli u kom slučaju se po pravilu primjenjuje princip srazmjernosti na propisani način (član 616). Članom 617 propisana je odgovornost likvidatora za štetu koju pričinu u vršenju svoje dužnosti članovima društva i povjeriocima društva. Članovi društva odgovaraju za obaveze društva i nakon njegove likvidacije i to u skladu sa prirodom svoje odgovornosti pa će ortaci i komplementari odgovarati neograničeno solidarno svojom cjelokupnom imovinom, dok će komanditori, članovi DOO i akcionari odgovarati solidarno do visine primljenog iznosa iz likvidacionog ostatka (član 618). Konačno, članom 619 regulisan je skraćeni postupak dobrovoljne likvidacije. Ključna karakteristika ovog postupka je da poslije donošenja odluke o dobrovoljnoj likvidaciji svi članovi društva daju na sudu ovjerene izjave da su izmirene sve obaveze društva prema povjeriocima, uključujući i obaveze prema zaposlenima, te da se slažu sa time da bude sproveden skraćeni postupak likvidacije. U tom slučaju, međutim, članovi društva odgovaraju neograničeno solidarno za obaveze društva tri godine nakon brisanja istog iz CRPS.

Članom 620, **Glava III – „Sudska likvidacija“**, propisani su osnovi za pokretanje postupka sudske likvidacije, dok je članom 621 na ovaj postupak propisana shodna primjena odredbi zakona kojim se

uređuje stečaj izuzev odredbi koje se odnose na reorganizaciju, odbor povjerilaca, razlučne povjeriocice i pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika.

Nadalje, član 622, **Glava IV – „Prinudna likvidacija“**, propisuje da se postupak prinudne likvidacije sprovodi nad privrednim društvom koje ne dostavi godišnje finansijske izvještaje organu nadležnom za utvrđivanje i naplatu poreza za dvije uzastopne poslovne godine, u roku propisanom zakonom kojim se uređuje računovodstvo. Takođe se uređuje da nadležni poreski organ o takvim društvima obavještava CRPS, koji po prijemu obavještenja donosi odluku o pokretanju postupka prinudne likvidacije. Odluka se dostavlja društvu na registrovanu adresu i objavljuje na internet stranici CRPS najmanje 30 dana. Osnovni cilj ove odredbe je obezbjeđivanje ažurnosti registra i ekonomske discipline, kroz eliminisanje neaktivnih subjekata iz pravnog prometa. Članom 623 uređen je status privrednog društva nakon pokretanja postupka prinudne likvidacije. Propisano je da organi društva nastavljaju sa radom, ali društvo ne može zaključivati nove pravne poslove, osim izvršavanja ranije zaključenih obaveza, te izmirivanja tekućih i obaveza prema zaposlenima. Zabranjuje se isplata dividendi i raspodjela imovine članovima društva prije njegovog brisanja iz CRPS. Takođe, propisuje se zabrana registracije bilo kakvih promjena podataka u CRPS od dana objave odluke o pokretanju prinudne likvidacije. Članom 624 uređuje se način okončanja postupka prinudne likvidacije, i to da po isteku roka od 30 dana od dana dostavljanja odluke o pokretanju prinudne likvidacije privrednom društvu, odnosno od dana objavljivanja te odluke na internet stranici CRPS (zavisno koji datum je kasniji), organ nadležan za registraciju u CRPS donosi rješenje o brisanju društva iz registra u roku od 15 dana. U okviru člana 625 uređene su pravne posljedice brisanja privrednog društva iz CRPS nakon sprovedene prinudne likvidacije. Tako je propisano da imovina društva koje je prestalo da postoji postaje imovina njegovih članova, srazmjerno njihovim udjelima u kapitalu, dok se kod ortačkog društva koje nema kapital imovina raspodjeljuje na jednake dijelove među ortacima. Nadalje, članovi društva odgovaraju za obaveze društva do visine vrijednosti imovine koju su primili nakon njegovog brisanja. Na kraju, članom 626 se uređuje, između ostalog, obaveza organa nadležnog za registraciju u CRPS da putem sistema interkonekcije registara, bez odlaganja i bez naknade, učini dostupnim informacije o pokretanju i okončanju bilo kog postupka likvidacije akcionarskog društva i društva sa ograničenom odgovornošću, kao i o njegovom brisanju iz CRPS.

DIO DVANAESTI - KAZNENE ODREDBE

U odredbama člana 627 propisani su prekršaji privrednih društava ili dijela stranog privrednog društva za koje je propisana novčana kazna u iznosu od 1.000 eura do 10.000 eura i kazna za odgovorno lice u privrednom društvu i preduzetnika u iznosu od 200 eura do 2.000 eura, a u članu 628 propisani su prekršaji privrednih društava ili dijela stranog privrednog društva za koje je propisana novčana kazna od 750 eura do 7.500 eura i kazna za odgovorno lice u privrednom društvu i preduzetnika u iznosu od 150 eura do 1.500 eura. U članu 629 propisani su prekršaji preduzetnika, za koje se može izreći kazna od 200 eura do 2.000 eura.

DIO TRINAESTI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

U prelaznim i završnim odredbama uređena su pitanja roka za usklađivanje (član 630); započeti postupci (član 631); usklađivanje sa pravilima o rodnoj zastupljenosti (član 632); odložena primjena (član 633). Članom 634 propisan je prestanak važenja Zakona o privrednim društvima ("Službeni list Crne Gore", br. 65/20, 146/21 i 4/24), dok je članom 635 propisano da novi zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. januara 2026. godine.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo ekonomskog razvoja

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o privrednim društvima

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Zakon o privrednim društvima predstavlja osnovni sistemski zakon privrednog prava u Crnoj Gori. Njime se detaljno uređuju osnivanje, organizacija, upravljanje, restrukturiranje i prestanak privrednih društava, kao i druga pitanja od značaja za njihov rad i pravni položaj. Pored privrednih društava, ovaj zakon reguliše i status preduzetnika i dijelova stranih društava u Crnoj Gori. Svojom sveobuhvatnošću, Zakon o privrednim društvima predstavlja temeljni pravni okvir za funkcionisanje privrede, jer uređuje cjelokupan privredno-pravni ambijent, u skladu sa ustavnim opredjeljenjem za razvoj tržišne ekonomije i zaštitu ekonomskih sloboda.

Stupanjem na snagu Zakona o privrednim društvima ("Službeni list Crne Gore", br. 65/20, 146/21 i 4/24) koji je donijet 2020. godine, prestao je da važi Zakon o privrednim društvima iz 2002. godine ("Službeni list RCG", broj 6/02 i "Službeni list CG", br. 17/07, 80/08, 40/10, 73/10, 36/11 i 40/11). U poređenju sa prethodnim zakonom koji je bio zasnovan na anglo-američkoj pravnoj tradiciji, novi zakon sadrži savremenija rješenja, usklađena sa kompanijskim pravom Evropske unije. Međutim, od samog donošenja Zakona 2020. godine, uočeni su brojni izazovi u primjeni pojedinih odredbi, kako u javnom, tako i u privatnom sektoru.

Posebno su identifikovana tri konceptijska problema, i to:

- gubitak fleksibilnosti društva sa ograničenom odgovornošću,
- shodna primjena stečajnog propisa na postupak sudske likvidacije i
- nedovoljna različitost jednodomnog i dvodomnog sistema upravljanja.

Takođe je ukazano na nedovoljnu normiranost određenih pitanja, terminološka nepreciznost (poput definisanja društava od javnog interesa, podružnica, označavanja učesnika statusnih promjena, prava preče kupovine), kao i unutrašnje protivrječnosti koje stvaraju pravnu nesigurnost. Iako se dio problema može prevazići tumačenjem ili zauzimanjem stavova u praksi, za njihovo suštinsko rješavanje neophodne su bile izmjene zakona.

Shodno navedenom, ukazala se potreba za donošenjem novog zakonskog akta kojim bi se unaprijedila postojeća, standardna i u praksi potvrđena pravila kompanijskog prava.

Dakle, razlozi za donošenje novog Zakona o privrednim društvima načelno je moguće podijeliti u sljedeće četiri grupe.

Prva grupa razloga za donošenje novog Zakona o privrednim društvima odnosi se na proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i potrebu potpunog usklađivanja nacionalnog kompanijskog prava sa pravom Evropske unije. Tako je ključni cilj da zakon bude u potpunosti usklađen sa tzv. kompanijskim direktivama, što je i mjerilo za privremeno zatvaranje pregovora u poglavlju 6 - Privredno pravo. Ovo je posebno važno radi harmonizacije nacionalnog prava sa EU standardima i stvaranja uslova za razvoj unutrašnjeg tržišta, kao temelja evropskih ekonomskih integracija. Donošenjem novog Zakona očekuje se unapređenje poslovnog ambijenta i

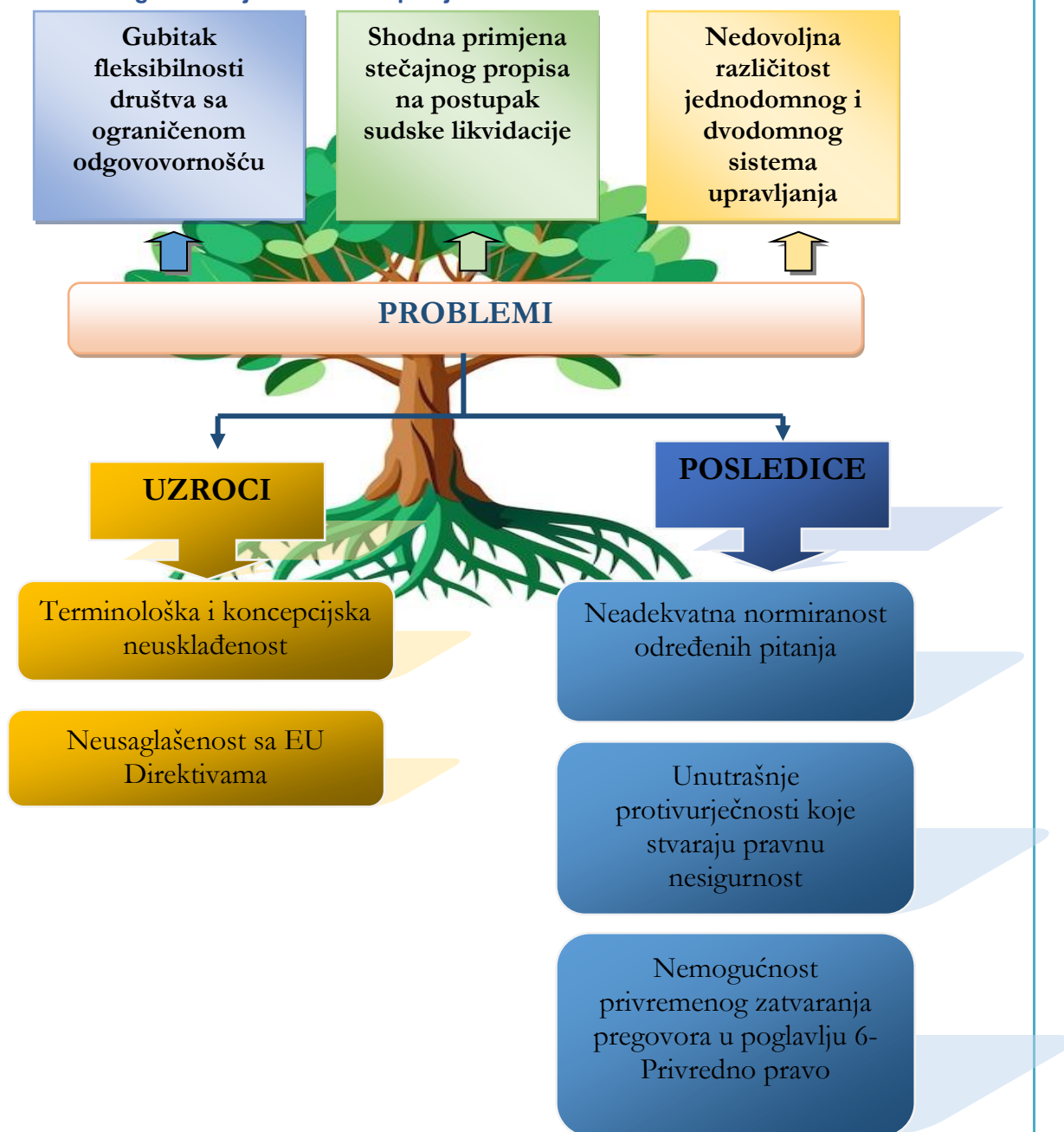
sveobuhvatnije uređenje pojedinih oblasti u odnosu na prethodni period, čime se doprinosi lakšoj integraciji Crne Gore u tržište EU i povećanju njene atraktivnosti za strane investitore i kompanije iz država članica. Pored toga, novi zakon je strukturiran tako da omogućava jednostavnu primjenu njegovih odredbi i na privredna društva osnovana po posebnim propisima, kao i na nove oblike društva koji će biti uvedeni nakon pristupanja Evropskoj uniji.

Iako je Zakon o privrednim društvima iz 2020. godine strukturiran po uzoru na uporedna zakonodavstva, postoje brojni konceptijski problemi koji čine drugu grupu razloga za donošenje novog Zakona. U prvom redu, predviđena shodna primjena pravila stečajnog postupka na sudsku likvidaciju nije moguća, jer su ta dva postupka suštinski različita. Kao što je poznato, likvidacija se pokreće kada društvo ima dovoljno imovine da izmiri sve povjerioce, dok se stečaj sprovodi upravo zato što imovina nije dovoljna. Zbog toga mnoga stečajna pravila, poput povjerilačkih organa ili pobijanja pravnih radnji dužnika, nisu primjenjiva u likvidaciji. Drugo, Zakon iz 2020. godine predviđa shodnu primjenu pravila akcionarskog društva na društvo sa ograničenom odgovornošću. Na ovaj način se brišu ključne razlike između ove dvije vrste društava kapitala, smanjuje fleksibilnost DOO i nepotrebno povećava broj obaveznih pravila koja se na njega primjenjuju. Poseban problem je primjena pravila o akcijama, koje su hartije od vrijednosti, na udjele u DOO, koji to nijesu. Treće, iako je uvedeno pravo izbora između jednodomnog i dvodomnog sistema upravljanja u akcionarskim društvima, zakonodavno rješenje je takvo da oba sistema funkcionišu gotovo identično. Naime, u oba sistema postoje dva upravljačka organa sa odvojenim nadležnostima, a isto lice ne može biti član oba organa. Na taj način, privrednim društvima je formalno ostavljena mogućnost izbora, ali suštinski ta razlika ne postoji.

Treći razlog za donošenje novog Zakona o privrednim društvima jeste njegova izražena podnormiranost. Za razliku od anglo-američkih pravnih sistema, gdje sudovi popunjavaju pravne praznine stvaranjem prava kroz praksu, u Crnoj Gori sudska praksa nije izvor prava u punom smislu i sudovi nemaju ovlašćenja da kreiraju nova pravila. Uz to, crnogorski sudovi, poput većine evropskih, nerado primjenjuju kreativno tumačenje kojim bi se nadomjestili nedostajuće norme. Česte izmjene i dopune predmetnog zakona dodatno bi narušile njegovu sistematičnost, što otežava jasno tumačenje i praktičnu primjenu ovog važnog sistemskog propisa. Na primjer, Zakon o privrednim društvima iz 2020. godine ne reguliše pojedine bitne institute kompanijskog prava, kao što su povezivanje privrednih društava i poslovna udruženja, dok su mnogi postojeći instituti uređeni sa minimalnim brojem odredbi. Poseban problem predstavlja podnormiranost u oblasti registracije, što je bio jedan od glavnih razloga za donošenje posebnog Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata. Cilj donošenja ovog zakona je da objedini i jasno uredi sva pitanja registracije - od osnivanja, preko promjena, do prestanka pravnog subjekta, što predstavlja jednu od najznačajnijih novina u odnosu na Zakon o privrednim društvima iz 2020.

Četvrti razlog za donošenje novog Zakona o privrednim društvima odnosi se na terminološku i konceptijsku neusklađenost Zakona iz 2020. Posebna pažnja posvećena je preciziranju termina i usklađivanju svih djelova novog zakona radi uklanjanja zabuna i nedosljednosti. Naime, Zakon koji je donešen 2020. uveo je pojam „društvo od javnog interesa“, koji je neadekvatan iz dva razloga. Prvo, taj termin može dovesti treća lica u zabludu, jer implicira da društvo obavlja djelatnost od opšteg interesa, što je tradicionalno vezano za javna preduzeća ili druga društva kojima država povjeri te poslove. Međutim, društva od javnog interesa u smislu ovog pojma nemaju nikakvu vezu sa obavljanjem djelatnosti od opšteg interesa, jer je riječ o pojmu iz prava tržišta kapitala. Takođe, kod statusnih promjena poput pripajanja i spajanja, Zakon iz 2020. koristi termine „društvo-preuzimalac“ i „preuzeto društvo“, koji su preuzeti iz prava preuzimanja AD i nijesu primjenjivi u svim vrstama statusnih promjena, poput podjele ili odvajanja društva. Dalje, predmetni zakon koristi termin „podružnica“ za organizacionu jedinicu društva bez pravnog subjektiviteta, iako se u praksi za te cjeline koriste termini „dio“ ili „ogranak“ privrednog društva. Konačno, zakon iz 2020. za pravo akcionara da učestvuju u emisiji novih akcija koristi izraz „pravo

preče kupovine“, dok se u kompanijskom pravu standardno koristi termin „pravo prečeg upisa“. Prilikom definisanja problema korišćena je tehnika „drvo problema“ kako bi se problemi bolje identifikovali i razgraničili njihovi uzroci i posljedice.



Dakle, iako je neke od učenih problema moguće otkloniti ispravnim tumačenjem, odnosno zauzimanjem odgovarajućih stavova, preostale probleme je moguće riješiti isključivo zakonodavnom intervencijom. Shodno navedenom, ostavljajući na snazi i razrađujući standardna i u praksi potvrđena pravila kompanijskog prava, ukazala se potreba za donošenjem novog zakonskog akta, zbog čega opcija „status quo“ nije razmatrana.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Kao što je navedeno u okviru prethodne tačke, ključne razloge za donošenje novog Zakona o privrednim društvima načelno je moguće podijeliti u cilju ostvarenja sledećih ciljeva:

- Dalje usklađivanje kompanijskog prava sa pravom Evropske unije čime se unaprijedio tekst zakona u dijelu: prava akcionarskog društva da se informiše o svojim stvarnim članovima; politike naknada i obavezujućeg izvještaja o njima za sva javna društva; prekograničnog spajanja, pripajanja, podjele i konverzije i kod javnih akcionarskih društava, propisivanja pravila o zastupljenosti manje zastupljenog pola u organima upravljanja u javnim akcionarskim društvima.
- Izdvajanje postupka registracije (unos, promjena i brisanje podataka koji se odnose na osnivanje, statusne promjene i brisanje) privrednih subjekata i njegovo regulisanje posebnim zakonom. Podnormiranost u oblasti registracije u važećem zakonu je bio jedan od važnih razloga za donošenje posebnog zakona koji će se baviti procesom registracije. Predviđeno je da se odredbe normiraju Zakonom o registraciji privrednih i drugih subjekata, što će s jedne strane doprinijeti preglednosti, sistematičnosti i lakšem tumačenju Zakona o privrednim društvima, a s druge strane kroz poseban zakon sistematizovana su na jedno mjesto sva pitanja koja se odnose na registraciju, dok su propisana jasna pravila postupka od osnivanja, preko promjena, do prestanka privrednog ili drugog subjekta.
- Posebno normiranje društva sa ograničenom odgovornošću zbog nemogućnosti shodne primjene pravila akcionarskog društva na društvo sa ograničenom odgovornošću, osim gdje je to izričito propisano.
- Stavovi/zahtjevi privrede u odnosu na važeći Zakon o privrednim društvima su posebno analizirani i u najvećem dijelu odnosili su se na regulisanje pitanja registracije privrednih subjekata i dodatnog normiranja društva sa ograničenom odgovornošću.
- Dodatne novine koje su implementirane uz sugestije privrednog sektora:
 - Poništaj osnivanja privrednog društva – novina je postupak poništaja osnivanja privrednog društva od strane nadležnog suda uz taksativno navođenje uslova pod kojima će nadležni sud poništiti osnivanje privrednog društva;
 - Dodatna razrada poslovnog imena društva i sudska zaštita naziva društva koja podrazumijeva mogućnost da u slučaju da je u CRPS registrovano poslovno ime privrednog društva čiji naziv nije u skladu sa zakonom, svako zainteresovano lice može protiv tog društva podnijeti tužbu nadležnom sudu kojom zahtijeva promjenu naziva tog društva i naknadu eventualne štete;
 - Javno akcionarsko društvo – Predlog predviđa drugačiju definiciju javnog akcionarskog društva od one sadržane u važećem Zakonu o privrednim društvima iz 2020. Ovdje treba napomenuti da je dio koji se odnosi na javna društva sa ograničenom odgovornošću brisan, što je pozitivno, jer isto predstavlja značajnu manu u sada važećem Zakonu o privrednim društvima;
 - Sistemi upravljanja akcionarskim društvom – Predlogom su jasno i precizno razgraničene i sistematizovane po odjeljcima odredbe koje se odnose na sisteme upravljanja akcionarskim društvom: sistem jednodomnog upravljanja i sistem dvodromnog upravljanja;
 - Novine se ogledaju u odredbama koje se tiču preduzetnika, a odnose se na: poslovno ime i korišćenje poslovnog imena, kao i njegovog sjedišta i djelatnosti; prekida obavljanja djelatnosti; prestanak svojstva preduzetnika;
 - Odredbe za DOO tiču se: postupka izmjene statuta društva sa ograničenom odgovornošću; povlačenja i smanjenja udjela članova društva; nominalne vrijednosti udjela; sticanja i raspolaganja sopstvenim udjelom, prenos udjela, taksativnog navođenja imovinskih prava članova, uslova za izbor direktora.

U skladu sa Programom rada Vlade, donošenje predmetnog zakona je predviđeno za II Q 2025. godine. Takođe, donošenje novog Zakona o privrednim društvima i posebnog Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata planirano je u okviru dokumenta Program ekonomskih reformi za Crnu Goru 2024-2026.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Iako je neke od uočenih problema moguće otkloniti ispravnim tumačenjem, odnosno zauzimanjem odgovarajućih stavova, preostale probleme je moguće riješiti isključivo zakonodavnom intervencijom. Shodno navedenom, ostavljajući na snazi i razrađujući standardna i u praksi potvrđena pravila kompanijskog prava, ukazala se potreba za donošenje novog zakonskog akta, zbog čega opcija „status quo“ nije razmatrana.

Usvajanje novog Zakona o privrednim društvima, uz istovremeno usvajanje Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata, predstavlja značajnu reformu kompanijskog prava u Crnoj Gori. Ova reforma donosi unapređenja i usklađuje nacionalno zakonodavstvo sa direktivama Evropske unije, teži ujednačavanju prakse u postupanju, povećanju transparentnosti dokumenata i podataka i stvaranju legislativnih preduslova za digitalizaciju procesa.

Dakle, donošenje Zakona o privrednim društvima je neophodno zbog ispunjenja obaveza koje proizilaze iz Pregovaračkog poglavlja 6 - Privredno pravo, a koje se prevashodno odnose na potrebno usaglašavanje sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti kompanijskog prava, zbog čega kao što je već navedeno opcija „status quo“ nije razmatrana. Takođe, posebna pažnja je posvećena potrebama i zahtjevima predstavnika privatnog sektora, sugestijama predstavnika drugih relevantnih institucija, kao i regionalnim uporednim iskustvima i primjerima dobre prakse.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Donošenje novog Zakona o privrednim društvima prvenstveno će uticati na privredna društva u smislu detaljnijeg regulisanja postupaka osnivanja, upravljanja, restrukturiranja, prestanka privrednih društava, kao i druga pitanja od značaja za njihovo funkcionisanje.

Zakon o privrednim društvima koji je donešen 2020. godine predviđa shodnu primjenu pravila AD na DOO. Na ovaj način se brišu ključne razlike između ove dvije vrste društava kapitala, smanjuje fleksibilnost DOO i nepotrebno povećava broj obaveznih pravila koja se na njega primjenjuju. Poseban problem je primjena pravila o akcijama, koje su hartije od vrijednosti, na udjele u DOO, koji to nijesu. Kao što je u okviru prethodne tačke navedeno, u odnosu na ranije definisana zakonska rješenja, sada je uključen značajan broj novih odredbi, kao i posebno unaprijeđen dio koji se odnosi na društvo sa ograničenom odgovornošću, kao najčešće forme obavljanja privredne djelatnosti u Crnoj Gori (postupka izmjene statuta DOO; povlačenja i smanjenja udjela članova društva; nominalne vrijednosti udjela; sticanja i raspolaganja sopstvenim udjelom, prenos udjela, taksativnog navođenja imovinskih prava članova, uslova za izbor direktora). Ključna unapređenja se ogledaju kroz pojednostavljivanje osnivačkih procedura, digitalizaciju procesa registracije i izmjena, jasnije definisanje prava i obaveza članova društva, te dodatno unapređenje pravila korporativnog upravljanja. Nadalje, uveden je značajan broj novih instituta koji neće stvoriti dodatna ograničenja, već se očekuje da će ista kroz usvajanje modernih rješenja koja su prisutna u drugim zemljama doprinijeti da pravila budu fleksibilnija i postojeći poslovni ambijent unaprijeđen.

Činjenica da se po prvi put donosi poseban zakon koji se bavi procesom registracije pravnih subjekata, govori o konačnom prepoznavanju značaja ovog procesa od strane javnog sektora. Ovaj korak predstavlja konkretno unapređenje koje treba za rezultat da ima i unapređenje poslovnog ambijenta. U nastavku je kratak osvrt na najvažnije novine predviđene predmetnim zakonom:

- jedna od prvih, najočiglednijih novina odnosi se na sam naziv Zakona, odnosno Registra, iz kojeg se bolje razumije i kompleksnost procesa. U CRPS-u bi „po pravilu“ trebalo da se registruju privredni subjekti, tj. subjekti koji obavljaju privrednu djelatnost. Međutim, imajući u vidu očigledan nedostatak centralnog državnog registra, u CRPS-u se u praksi registruju i subjekti koji ne obavljaju privrednu djelatnost (tu se prije svega misli na javne ustanove, na stvarne vlasnike, na stečajnu masu). Iz toga proizilazi potreba da se izmijeni i

naziv samog Registra u Centralni registar privrednih i drugih subjekata, s tim što skraćenica (CRPS) ostaje ista iz praktičnih razloga;

- veoma važnu novinu predstavlja uvođenje (po prvi put) statusa aktivan/nektivan/neažuran/u prekidu/u postupku registracije, za privredne i druge subjekte - cilj dodjeljivanja statusa u slučaju neispunjavanja zakonskih obaveza je prije svega da svako zainteresovano lice uvidom u bazu može imati informaciju da društvo ne posluje redovno/aktivno, a sa druge strane CRPS će imati osnov za „čišćenje baze“ (Direktiva 2019/1151 predviđa da bi podaci o statusu društava trebalo biti besplatno dostupni u registru);
- veći obim podataka i dokumenata koji se dostavljaju u postupku osnivanja, izmjene i brisanja, a koji će se objavljivati na sajtu CRPS-a, podiže transparentnost sveukupnog procesa i predstavlja jedan od važnih zahtjeva Direktive 2017/1132 i Direktive 2019/1151, sa kojom je Nacrt zakona usklađivan. Dakle, propisan je čitav set novih podataka koji će se ne samo upisivati već i objavljivati na interent stranici CRPS, a sve sa ciljem da CRPS bude registar sa tačnim, ažurnim i javno dostupnim podacima koji će se u trenutku pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji moći povezati sa drugim registrima i razmjenjivati vjerodostojne podatke i dokumenta;
- uvođenje elektronske registracije, što je bitan korak ka stvaranju modernog, efikasnog i transparentnog poslovnog okruženja. Dakle, u skladu sa odredbama Direktive 2019/1151, Predlogom novog ZoPD dat je osnov da se postupak osnivanja privrednog društva, preduzetnika, dijela privrednog društva i dijela stranog privrednog društva može izvršiti i elektronskim putem, bez fizičkog prisustva osnivača, odnosno podnosioca prijave u bilo kojoj fazi osnivanja. Sva dokumentacija u postupku osnivanja, uključujući osnivački akt i statut društva, kao i izmjene ovih akata, potpisuju se i dostavljaju elektronskim putem, u skladu sa zakonima kojima se uređuju elektronski potpis i elektronski dokument, bez obaveze sačinjavanja ili dostavljanja bilo kojeg dokumenta u papirnoj formi. Osnivački akt u postupku elektronskog osnivanja notar ovjerava putem elektronskih sredstava komunikacije, koristeći sredstva za elektronsku video identifikaciju, kvalifikovani elektronski potpis i kvalifikovani elektronski pečat. U vezi sa navedenim, do kraja 2025. godine planirane su izmjene Zakona o notarima kako bi se stvorio osnov za potpuno online osnivanje i podnošenje relevantne dokumentacije od strane privrednih društava što će donijeti brojne prednosti, u skladu s evropskim trendovima, među kojima se posebno ističu brzina, efikasnost, smanjenje administrativnih troškova i veća transparentnost u postupku osnivanja i registracije privrednih društava.

Dakle, primjena ovog propisa pozitivno će uticati na rad privrednih društava sa aspekta daljeg unapređenja i razvoja poslovnog i investicionog ambijenta.

Primjena zakona neće stvoriti dodatna administrativna opterećenja i biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za potrebe sprovođenja ovog propisa nije potrebno obezbjeđenje sredstava iz budžeta Crne Gore.

Kao što je bio slučaj kod prethodnog zakonskog rješenja, predmetni zakon propisuje osnov za pokretanje sudske likvidacije kao i da je na ovaj postupak predviđena shodna primjena odredbi zakona kojim se uređuje stečaj.

Međutim, pored sudske likvidacije, predviđena je mogućnost sprovođenja prinudne likvidacije za koju organ nadležan za registraciju u CRPS, po službenoj dužnosti, donosi odluku o pokretanju postupka prinudne likvidacije nad društvom koje ne dostavi nadležnom poreskom organu godišnje finansijske izvještaje do kraja prethodne poslovne godine, i to za dvije uzastopne poslovne godine koje prethode godini u kojoj se podnose finansijski izvještaji. Dakle, prinudna likvidacija neće iziskivati obezbjeđenje dodatnih finansijskih sredstava već će upravo suprotno dovesti do smanjenja broja sudskih postupaka koji bi inače zahtijevali značajne troškove. Shodno navedenom, pozitivni uticaj propisa sa aspekta mogućih troškova su veći od negativnih, jer će isti doprinijeti zaštiti prava povjerilaca, većoj transparentnosti, redovnom čišćenju registra privrednih subjekata i stvaranju povoljnijeg poslovnog ambijenta.

Usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih bi proistekle finansijske obaveze za privredna društva.

Takođe, implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Predmetni zakon direktno ne dovodi do povećanja prihoda u budžetu Crne Gore, zbog čega pri njegovoj izradi nije korišćena ni jedna metodologija obračuna finansijskih izdataka/prihoda.

U procesu pripreme nacrt zakona kao i finalizaciji njegovog teksta, od strane Ministarstva finansija u kontinuitetu su dostavljane sugestije za unapređenje predloženih zakonskih rješenja, nakon čega bi iste bile razmotrene i u odnosu na njihovu opravdanost uključene u konačan predlog zakona.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U periodu pripreme nacrt predmetnog zakona, uz Radnu grupu koja je formirana od strane nadležnog Ministarstva i kontinuiranu saradnju sa Sekretarijatom Savjeta za konkurentnost, angažovana je ekspertska podrška od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD). Pored predstavnika nadležnog Ministarstva i Sekretarijata Savjeta za konkurentnost, u okviru Radne grupe učešće su uzele sledeće zainteresovane strane: Ministarstvo finansija, Ministarstvo pravde, Uprava prihoda i carina/CRPS, predstavnici Privrednog suda, Institut sertifikovanih računovođa kao i predstavnici privatnog sektora (Privredna komora, Unija poslodavaca, Montenegro biznis alijansa, Udruženje pravnika Crne Gore, Američka privredna komora, Savjet stranih investitora, Asocijacija menadžera). Ovdje je važno istaći da dodatan kvalitet materijala koji je u prethodnom periodu pripremljen čini stalna komunikacija sa predstavnicima privatnog sektora koja je karakterisala cjelokupan proces pripreme ovog zakonskog akta.

Imajući u vidu da se radi o jednom od najvažnijih sistemskih zakona od velikog značaja za privredni ambijent u Crnoj Gori, u periodu od 2. do 22. aprila 2024. godine sprovedena je javna rasprava povodom razmatranja istog, u okviru koje je 17. aprila 2024. godine takođe održan Okrugli sto. Nakon sprovedene javne rasprave, svi pristigli komentari i sugestije od strane zainteresovanih strana detaljno su razmotreni i u mjeri mogućeg uključeni u tekst zakona. Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi je objavljen na internet stranici Ministarstva dana 4. juna 2024. godine (<https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-nacrt-zakona-o-privrednim-drustvima>).

Shodno definisanoj proceduri za donošenje zakonskog akta i posebno obaveze usaglašavanja sa EK, predmetni zakon je dobio zeleno svijetlo da ide u dalju proceduru, kao i pozitivna mišljenja od strane Ministarstva evropskih poslova, Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, Ministarstva javne uprave, Ministarstva pravde, Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, Sekretarijata za zakonodavstvo.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Za implementaciju ovog propisa nijesu identifikovane potencijalne prepreke.

Ključni indikatori prema kojima je moguće pratiti ispunjenje ciljeva ogledaju se u postizanju potpune usaglašenosti zakonodavnog okvira u Crnoj Gori u oblasti privrednog prava sa kompanijskim pravom Evropske unije i privremeno zatvaranje Pregovaračkog poglavlja 6 - Privredno pravo.

U odnosu na sadržaj predmetnog zakona, kao i praksu iz prethodnog perioda nije raspoloživ tačan broj pokrenutih sudskih postupaka po osnovu različitog tumačenja odredbi važećeg zakona, a koje su ovim procesom u velikoj mjeri unaprijeđena u pogledu preciziranja, te shodno tome nije moguće odrediti precizan indikator koji bi poslužio u svrhu budućeg praćenja.

Indikator	Vrsta indikatora	Opis indikatora	Mjerljivost / Izvori podataka
Broj novoosnovanih privrednih društava	Kvantitativni	Ovaj indikator mjeri broj privrednih društava koja su registrovana u Crnoj Gori u toku kalendarske godine, ukazujući na atraktivnost i jednostavnost procedure osnivanja	CRPS, međunarodne institucije
Prosječno vrijeme potrebno za registraciju privrednog društva	Kvantitativni	Ovaj indikator mjeri prosječan broj dana od podnošenja kompletne dokumentacije do završetka registracije društva, što odražava efikasnost i administrativno rasterećenje sistema	CRPS, međunarodne institucije

Za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa biće zaduženo Ministarstvo ekonomskog razvoja, uz kontinuiranu saradnju sa drugim nadležnim resorima.

Datum i mjesto

23.07.2025. godine, Podgorica

Starješina

MINISTAR
Nik Gjeloshaj
